

De Indische secretaris :handboek voor den notaris, den ambtenaar van den Burgerlijken Stand, den koopman, den voogd, den curator, den uitvoerder van uiterste wilsbeschikkingen, den landheer en in het algemeen voor allen, die zich, op eene gemakkelijke wijze, met de hier te lande vigerende wetten en besluiten wenschen bekend te maken, verrijkt met voorbeelden van notariële en onderhandsche acten, requesten, ..., benevens voor de weeskamers in Nederlandsch-Indië, ...,

<https://hdl.handle.net/1874/301734>

L. oct.

2077

L. furios.

2° 2077

DE INDISCHE SECRETARIS.

DE WAGENB. 2. 18. 18. 18.

DE INDISCHE SECRETARIS.

HANDBOEK VOOR DEN NOTARIS, DEN AMBTENAAR VAN DEN BURGERLIJKEN STAND, DEN KOOPMAN, DEN VOOGD, DEN CURATOR, DEN UITVOERDER VAN UITERSTE WILSBSCHIKKINGEN, DEN LANDEHEER EN IN HET ALGEMEEN VOOR ALLEN, DIE ZICH OP EENE GEMARKELIJKE WIJZE, MET DE HIER TE LANDE VIGERENDE WETTEN EN BESLUITEN WENSCHEN BEKEND TE MAKEN;

VERRIJKT MET

VOORBEELDEN VAN NOTARIËLE EN ONDERHANDSCHE ACTEN, REQUESTEN; ENZ. ENZ.

BENEVENS:

INSTRUKTIE VOOR DE WEESKAMERS IN NEDERLANDSCH INDIE, TARIEVEN VAN IN-, UIT- EN DOORVOER. BEGELING DER HEFFING VAN DEN ACCIJS OP HET INLANDSCH GEDI-STILLEERD OP JAVA EN MADURA. ALGEMEEN REGLEMENT OP DE HEFFING EN VERZEKERING VAN IN- EN UITVOERREGTEN EN ACCIJSSEN. TOEKENNING VAN REISKOSTEN AAN DE AMBTENAREN DER POST- EN TELEGRAAFDIENSTEN. DIE IN HET EXAMEN ZIJN GESLAAGD.

DOOR

Mr. L. J. A. TOLLENS,

Derde verbeterde en veel vermeerderde druk.

BATAVIA,
BRUINING & WIJT
1874.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

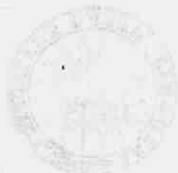
THE UNIVERSITY OF CHICAGO
CHICAGO, ILLINOIS
1892

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
CHICAGO, ILLINOIS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
CHICAGO, ILLINOIS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
CHICAGO, ILLINOIS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
CHICAGO, ILLINOIS

DE INDISCHE SECRETARIS.

EERSTE AFDEELING.

HANDBOEK VOOR DEN NOTARIS.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

RECEIVED NOV 20 1954

I N H O U D.

EERSTE AFDEELING

Handboek voor den Notaris.

EERSTE DEEL.

	Blz.
Over de verplichtingen, die op den notaris rusten.	3
Reglement op het Notarisambt in Nederlandsch-Indië	4
I. Van de ambtsbediening en het ressort der notarissen	„
II. Van de vereischten om tot notaris benoemd te worden en over de wijze van benoeming	18
III. Van de acten, derzelver vorm, van de minuten, afschriften en repertoria.	23
IV. Van het toezigt over de notarissen en over hunne acten	46
V. Van het bewaren en overnemen van minuten, registers en repertoria, ingeval van overlijden, ontslag of verplaatsing van notarissen	51
Ordonnancie op de heffing van het regt van het kleinzegel in Nederlandsch-Indië, vastgesteld bij publicatie van 16 Octo- ber 1817 (staatsblad no. 50).	55
Eerste afdeeling. — Requesten, memorien en andere ver- zoekschriften.	64
Tweede afdeeling. — Brieven, acten of resolutien, houden- de dispositie op gepresenteerde requesten, memorien en an- dere verzoekschriften	65
Derde afdeeling. — Schrifturen en documenten in geregtssza- ken en wat daartoe relatie heeft	68
Vierde afdeeling. — Commissien of acten van aanstelling, Voor de inlandsche en chinesche hoofden en officieren	69 70
Vijfde afdeeling. — Licentiën, concessiën, certificaten, enz.	71

Zesde afdeeling. — Zeebrieven, scheepspassen, uitklaringen, enz.	71
De scheepspassen	72
De acten van uitklaring van alle schepen en vaartuigen	"
De jaarlijksche passen van inlandsche vaartuigen	73
Zevende afdeeling. — Obligatiën en schuldbrieven.	"
Achtste afdeeling. — Hypotheekbrieven	74
Negende afdeeling. — Koop-, eigendoms- en overdrachtsbrieven	"
Tiende afdeeling. — Huurcedelen, charterpartijen, enz.	75
Elfde afdeeling. — Huwelijksche voorwaarden, mitsgaders de inventarissen, memoriën en specificatiën daartoe behoorende	76
Twaalfde afdeeling. — Testamenten, codicillen en andere acten van uitersten wil	78
Dertiende afdeeling. — Purgatieve rekeningen en verantwoordingen	79
Veertiende afdeeling. — Contracten van koop, levering, aanbesteding en aanneming.	80
Vijftiende afdeeling. — Contracten van sociëteit, associatiën en compagnieschap	81
Zestiende afdeeling. — Acten van cessie, transport, enz.	82
Zeventiende afdeeling. — Donatiën inter vivos	83
Achttiende afdeeling. — Staten en inventarissen mitsgaders acten van schifting en scheiding	"
Negentiende afdeeling. — Acten van cautie, guarand enz.	84
Twintigste afdeeling. — Acten van voogdij, procuratiën commissiën, enz.	85
Een en twintigste afdeeling. — Acten van assumptie surrogatie en substitutie.	"
Twee en twintigste afdeeling. — Transporten van lijfeigenen	"
Drie en twintigste afdeeling. — Polissen van assurantie en bodemarijen.	"
Vier en twintigste afdeeling. — Protesten, insinuatien enz.	83
Vijf en twintigste afdeeling. — Billetten, advertentiën, enz.	"
Zes en twintigste afdeeling. — Wissels, quitantiën, rekeningen, enz.	87
Zeven en twintigste afdeeling. — Copijen en extracten	88
Acht en twintigste afdeeling. — Acten en schrifturen in deze niet genoemd.	89
Verdere bepalingen op dat stuk voor den notaris van belang.	90

	Blz.
Bepalingen van verschillenden aard	92
Tarief tot bepaling der hoegrootheid en van den vorm van taxatie van het honorarium der notarissen in Ned.-Indië, gelijk mede van de voorschotten, welke aan hen in reke- ning worden geleden	117

TWEEDE DEEL.

Van de wet, in zooverre hare kennis voor den notaris nood- zakelijk is	126
I. Van de afschaffing van vroegere wetten en de algemeene bepalingen van wetgeving	"
II. Van het burgerlijk regt	134
Van het genot en het verlies der burgerlijke regten	"
Van woonplaats of domicilie	135
Van het huwelijk	136
Van de regten en verplichtingen der echtgenooten	140
Van de wettelijke gemeenschap van goederen en derzelver be- heer, zoo in eerste als tweede en verder huwelijk	142
Van huwelijksche voorwaarden	145
§ 1. Algemeene bepalingen.	"
§ 2. Bijzondere bepalingen.	148
§ 3. Van giften	150
Van de scheiding van goederen.	153
Van de ontbinding des huwelijks	154
Van scheiding van tafel en bed	156
Van het vaderschap en de afstamming der kinderen	157
Van bloedverwantschap en zwagerschap	160
Van de vaderlijke magt en van het vruchtgenot der ouders	161
Van minderjarigheid en voogdij.	163
Van handligting.	182
Van curatele	183
Van afwezigheid en vermoedelijk overlijden	185
Van zaken en derzelver onderscheiding	190
Van bezit.	194
Van eigendom	"
Van erfdiensbaarheden	196
Van het regt van opstal	197
Van het erfpachtsregt	198
Van grondrenten en tienden	200

	Blz.
Van vruchtgebruik	201
Van het gebruik en de bewoning	205
Van erfopvolging bij versterf	207
Van uiterste willen.	214
§ 1. Algemeene bepalingen	"
§ 2. Van de bekwaamheid om bij uitersten wil te beschikken of daaruit voordeel te genieten	216
§ 3. Van de legitime portie of het wettelijk erfdeel.	218
§ 4. Van den vorm der uiterste willen	220
§ 5. Van erfstellingen	226
§ 6. Van legaten	227
§ 7. Van de geoorloofde erfstellingen over de hand	228
§ 8. Van het herroepen van uiterste wilsbeschikkingen en het vervallen van dezelve.	232
Van uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen en van be- windvoerders.	235
Van het regt van beraad en het voorregt van boedelbeschrijving.	240
Van het aanvaarden en verwerpen van erfenissen	243
Van verzegeling, ontzegeling en boedelbeschrijving	246
§ 1. Van verzegeling.	"
§ 2. Van het verzet tegen de ontzegeling	250
§ 3. Van ontzegeling	"
§ 4. Van inventarisatie of boedelbeschrijving	253
Van boedelscheiding	258
§ 1. Van boedelscheiding en hare gevolgen	"
§ 2. Van inbreng	266
§ 3. Van de betaling der schulden	268
§ 4. Van de vernietiging van aangegane boedelscheiding	269
§ 5. Van boedelverdeeling, door den vader, de moeder of an- dere bloedverwanten in de opgaande linie, tusschen af- komelingen gemaakt	270
Van bevoorregte schulden	271
Van pand	275
Van onderzetting of hypotheek.	278
Van verbindtenissen in het algemeen.	286
Van verbindtenissen, die uit contract of overeenkomst gebo- ren worden	289
Van het te niet gaan van verbindtenissen	291
Van betaling	"
Van subrogatie	292
Van aanbod van gereede betaling, gevolgd van consignatie of bewaargeving, ...	294

	Blz.
Van schuldvernieuwing	296
Van compensatie of vergelijking van schuld.	297
Van schuldvermenging en de overige wijzen van te niet gaan	298
Van koop en verkoop	299
§ 1. Van koop en verkoop in het algemeen	"
§ 2. Van het regt van wederinkoop	303
§ 3. Van verkoop eener inschuld of erfenis.	"
Van ruiling	304
Van huur en verhuur.	305
§ 1. Algemeene bepalingen	"
§ 2. Van de regelen betreffende huur van goederen	"
§ 3. Van aanneming van werk	309
Van maatschap of vennootschap	310
Van zedelijke lichamen	314
Van schenkingen	316
Van bewaargeving	321
Van bruikleening	323
Van verbruikleening	325
Van gevestigde of altijddurende renten	327
Van lijfrente	328
Van lastgeving	330
Van borgtogt	336
Van dading	340
Van compromis.	342
Van bewijs	344
§ 1. Van bewijs in het algemeen.	"
§ 2. Van schriftelijk bewijs	"
Van verjaring	349
III. Van het handelsregt	353
Van vennootschap van koophandel	"
§ 1. Algemeene bepalingen	"
§ 2. Van vennootschap onder eene firma, en die bij wijze van geldschieting of <i>en commandite</i> genaamd	354
§ 3. Van de naamlooze vennootschap van koophandel.	356
Van wisselbrieven	358
Van orderbriefjes of promessen aan toonder en assignatien	366
Van schepen en vaartuigen	369
Van bodemerij	"
Van assurantie of verzekering	372
IV. Van voorzieningen, in geval van onvermogen	376

	Blz.
Van boedelafstand	376
Van faillissement	378
Van surséance van betaling	379
Van den staat van kennelijk onvermogen	381

DERDE DEEL.

Voorbeelden van notariële acten	383
Algemeene vorm der notariële acten	"
Hoofd en slot eener gewone acte voor notaris en getuigen te passeren	"
Hoofd en slot eener acte in brevet	384
Woordelijk uittreksel uit eene notariële acte	"
Zakelijk uittreksel eener notariële acte.	385
Hoofd en slot van een proces-verbaal	386
Verklaring door den notaris op handelspapier en onderhandsche verbindtenissen, betreffende zaken van koop-handel, tusschen Europeanen of daarmede gelijk gestelde personen en inlanders of daarmede gelijk gestelde personen, te plaatsen (art. 229 W. v. K.).	387
Visum van eene onderhandsche acte (art. 1880 B. W. en art. 99 Transit. Bep.)	"
Verklaringen op grossen te stellen	"
Aanteekening op de minuten, waarvan grossen zijn afgegeven (art. 38 van het reglement)	388
Acten, den staat en de bekwaamheid van personen betreffende	"
Toestemming door de beide ouders, tot het aangaan van een huwelijk gegeven	"
Toestemming door den vader, met vermelding dat de toestemming van de moeder is gevraagd	389
Magtiging eener getrouwde vrouw door haren man	390
Magtiging eener getrouwde vrouw in de acte-zelve	"
Erkenning van een natuurlijk kind door de moeder	"
Erkenning van een natuurlijk kind door den vader	391
Benoeming van een voogd door den langstlevende der ouders	"
Benoeming van een raadsman	392
Huwelijksche voorwaarden	"
Algeheele gemeenschap, onder bepaling, dat de onroerende goederen, door de vrouw aangebragt, niet zullen mogen worden vervreemd, en gifte ter zake des huwelijks	"

BLZ.

Beperkte gemeenschap, met uitsluiting der schulden vóór het huwelijk aangegaan, en onder bepaling dat de vrouw zekere goederen zal vooruit of terugnemen, enz.	393
Gemeenschap van winst en verlies, enz.	394
Gemeenschap van vruchten en inkomsten, enz.	395
Uitsluiting van gemeenschap, enz.	396
Beschrijving van aan te brengen goederen	398
Acte van onderwerping aan het europeesch burgerlijk en handelsregt (Art. 15 Transit. bep.)	"
Acten, betreffende scheiding van tafel en bed	399
Acte, waarbij de echtgenooten de bepalingen vaststellen, waarop zij scheiding van tafel en bed aan den regter willen verzoeken.	"
Herstel der gemeenschap, na plaats gevonden hebbende scheiding	402
Acten, tot daargestelling van eenige zakelijke regten	403
Vestiging van een regt van opstal	"
Uitgifte in erfpacht	404
Inpandgeving van roerende goederen, aan eene schuldbekentenis toegevoegd.	405
Inpandgeving van inschulden door een derde	406
Koop en verkoop	407
Verkoop van roerende goederen bij het gewigt, getal of maat	"
Overdragt eener schuldvordering.	408
Acceptatie der overdragt door den debiteur, vóór het slot der acte in te voegen	409
Acceptatie door den debiteur bij afzonderlijke acte	"
Overdragt van een gedeelte in eene grootere schuldvordering, met vrijwaring voor de gegoedheid van den schuldenaar	410
Verkoop van erfregt.	"
Verkoop van een huis en erve, met regt van wederinkoop.	411
Wederinkoop.	413
Verkoop van goed, zonder verhaal wegens over- of ondermaat, en met subrogatie van een geldschieter in de regten van den verkooper.	"
In betaling geving.	415
Eenvoudige in betaling geving van onroerende goederen	"
In betaling geving van onroerende goederen door een man aan zijne vrouw.	416
Aanbod van betaling en consignatie	417

	Blz.
Aanbod van betaling en bevel	417
Bewaargeving of consignatie	418
Ruiling	419
Ruiling van vaste goederen	"
Huur en verhuur	421
Huur van een huis, met bevoegdheid tot onderverhuur en afstand van huur	"
Huur en verhuur van landerijen	422
Aanneming van werk, zonder leverantie van bouwstoffen.	424
Maatschap	425
Burgerlijke maatschap	"
Vennootschap onder eene firma	428
Verlenging eener maatschap	431
Vennootschap bij wijze van geldschieting	"
Naamlooze vennootschap	434
Bewaargeving	438
Eigenlijk gezegde bewaargeving	"
Erkenntnis van bewaarneming	439
Vrijwillige sequestratie	"
Leening	440
Bruikleening	"
Verbruikleening	441
Eenvoudige geldleening met interest	"
Geldleening met hoofdelijke verbindtenis en betaling in termijnen	"
Renten	443
Vestiging eener altijddurende rente	"
Aflissing eener altijddurende rente	444
Vestiging eener lijfrente, onder bezwarenden titel, op het lijf van den rentheffer	"
Vestiging eener lijfrente ten behoeve van den geldschie- ter, op het hoofd van een derde	445
Vestiging eener lijfrente ten behoeve en op het hoofd van een derde	446
Assurantie	"
Eenvoudige assurantie van een huis tegen brandgevaar	"
Verzekering eener bouwhoeve tegen brandgevaar, met beding van herbouw	448
Levensverzekering	449
Verzekering van het leven van een derde, voor een be- paalden tijd, tegen eene jaarlijksche premie	450

	Blz.
Lastgeving	451
Algemeene volmagt	"
Bijzondere volmagt tot verkoop	452
Volmagt tot geldopneming	453
Volmagt om eene schenking aan te nemen	454
Volmagt om in een huwelijk toe te stemmen en eene schenking bij huwelijksche voorwaarden te doen	"
Substitutie van volmagt	455
Herroeping van volmagt	"
Dading	456
Gewone dading	"
Compromis	457
Gewoon compromis, met afziening van hooger beroep, enz.	"
Compromis om naar billijkheid te beslissen	459
Beding om toekomstige geschillen aan scheidsmannen te onderwerpen	460
Borgtogt	"
Eenvoudige borgtogt	"
Solidaire borgtogt	461
Gewone borgtogt door twee personen, onder afstand der voorregten van uitwinning en schuldsplitsing, en met onderborgtogt	"
Uiterste wilsbeschikking	462
Algemeene vorm bij openbare acte	"
Olographische uiterste wilsbeschikking	463
Acte van bewaargeving van een aan den notaris open ter hand gestelden uitersten wil	"
Opschrift en acte van bewaargeving van een verzegelden olographischen uitersten wil	464
Besloten of geheim testament	465
Acte van superscriptie	465
Opschrift en acte van superscriptie, wanneer de erfflater niet spreken kan	"
Boedelbeschrijving of inventarisatie	466
Vervolg van de boedelbeschrijving	470
Boedelscheiding	474
Willige boedelscheiding, waarbij minderjarigen belang hebben	"
Geregtelijke scheiding	478
Proces-verbaal	480

	Blz
Hervatting der werkzaamheden	481.
Boedelverdeling van een vader tusschen zijn kinderen	483
Schenking onder de levenden	"
Schenking met aanneming	"
Aanneming voor een minderjarige	484
Wisselprotest	485
Bodemerij	486
Akte van openbare bekendheid	487
Insinuatien	488
Afvrage, bekomen antwoord, protest en relaas	"
Bekendstelling	489
Procuratie bij art. 2 van het reglement op de overschrijving van ingeschreven kapitelen in het grootboek der nationale schuld, in dato 22 december 1814 no. 25 gevorderd, tot overschrijving eener bepaalde som	490
Personele borgtocht door landskomptabelen	"
Volmagt om iemand als vader van een minderjarig kind in Nederland, te vertegenwoordigen	491
Herroeping van een testament bij notariële akte	492
Akte waarbij een olographisch testament teruggenomen wordt Akte waarbij uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen be- noemd worden	493
Akte waarbij aan de aangestelde executeuren het bezit wordt gegeven van de nalatenschap.	"
Indien de comparanten den notaris niet bekend zijn	"
Akte door een lasthebber verleden.	494
Gemeenschap van vruchten en inkomsten	"
Generale volmagt ad lites.	496
Beteekening eener akte van cessie.	497

HANDBOEK VOOR DEN NOTARIS.

EERSTE DEEL.

Over de Verplichtingen, die op den Notaris rusten.

Reglement op het Notarisambt. — Het reglement op het notarisambt in Nederlandsch-Indië is vastgesteld bij ordonnantie van 11 Januarij 1860 (staatsblad no. 3).

Dit reglement luidt als volgt:

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIË,

Den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut!

doet te weten:

Dat Hij, in overweging genomen hebbende de noodzakelijkheid, om de bepalingen op de uitoefening van het notarisambt in Nederlandsch-Indië, meer in verband te brengen met de thans aldaar vigerende wetgeving; en het wenschelijk achtende om dezelve zoo veel mogelijk in overeenstemming te doen zijn met de op dat stuk in Nederland vastgestelde bepalingen.

Lettende op de artikelen 20, 29, 31 en 33 van het reglement op het beleid der Regering van Nederlandsch-Indië;

Heeft goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I. Wordt vastgesteld het navolgende:

Reglement op het Notarisambt in Nederlandsch-Indië.

H o o f d s t u k I.

Van de ambtsbediening en het ressort der notarissen.

Art. 1. De notarissen zijn openbare ambtenaren, uitsluitend ¹ bevoegd, om authentieke acten ² op te maken wegens alle handelingen ³, overeenkomsten ⁴ en beschikkingen ⁵, waarvan eene algemeene verordening gebiedt ⁶ of de belanghebbenden verlangen, dat bij authentiek geschrift blijken zal, daarvan de dagteekening te verzekeren ⁷, de acten in bewaring te houden en daarvan grossen ⁸, afschriften en uittreksels uit te geven; alles voor zoo ver het opmaken dier acten door eene algemeene verordening niet ook aan andere ambtenaren of personen ⁹ opgedragen of voorbehouden is ¹⁰.

¹ *Uitsluitend* of bij uitsluiting vestigt den regel, dat alle andere ambtenaren slechts *speciale* bevoegdheid bezitten, die zich niet verder uitstrekt dan tot de acten, wier opmaking hun bij de wet uitdrukkelijk is opgedragen.

² Volgens art. 1868 van het Burgerlijk Wetboek is eene authentieke acte eene zoodanige, welke in den wettelijken vorm is verleden, door of ten overstaan van openbare ambtenaren, die daartoe bevoegd zijn, ter plaatse alwaar zulks is geschied.

³ Onder handelingen begrijpt men acten van eedsaflegging, enkele verklaringen, inventarissen, processen-verbaal en in het algemeen alle acten, waarbij iets geconstateerd wordt.

⁴ Volgens art. 1313 B. W. is eene overeenkomst eene handeling, waarbij een of meer personen zich jegens een of meer andere verbinden.

⁵ Door beschikkingen verstaat men giften, schenkingen en uiterste willen.

⁶ Zoo als b. v. toestemmingen tot het aangaan van huwelijk, huwelijksche voorwaarden, enz., welke men lager zal opgesomd vinden.

⁷ Vergelijk b. v. art. 1151 en 1152 B. W.

⁸ De gros is een in executorialen vorm uitgegeven afschrift der acte. Zie art. 440 Regtsvordering.

⁹ Zoo als: de geregelijke acten, die van den burgerlijken stand enz.

¹⁰ Als een der eerste plichten van een notaris beschouwen wij dien, om partijen omtrent den aard, de vereischten en de gevolgen der door hen

Art. 2. Het notarisambt wordt uitgeoefend:

1. door daartoe in het bijzonder aangestelde personen;
2. door ambtenaren, aan wier ambt het wettelijk verbonden is ¹.

De gouverneur-generaal bepaalt afzonderlijk:

- a. het getal der hierboven sub 1 bedoelde notarissen, hunne standplaatsen en het gebied, binnen hetwelk zij hun ambt uitoefenen;
- b. de plaatsen, waar het notariaat verbonden is aan het ambt van assistent-resident of secretaris eener residentie of eenig ander ambt of bediening ².

aan te gane verbindtenissen of te maken beschikkingen in te lichten. Men leze hierover een klein opstel in het tijdschrift: Het regt in Ned. Indië, deel XI, bladz. 183 en volgende.

¹ De bepaling, waarbij gouvernements ambtenaren tot de uitoefening van het notariaat worden geroepen, verdient alleszins afkeuring. Die ambtenaren toch zijn dikwerf in de verpligting, om de inlandsche regtbanken voor te zitten, ten gevolge waarvan zij niet zeldzaam zullen kunnen worden geroepen, om zelve over de wettigheid van door hen verleden acten te oordeelen. Ook leggen zij, als hoofden van politie, soms het eene oogenblik straffen op aan hen, die hun hulp als notaris in het volgende oogenblik kunnen eischen.

² Bij ordonnantie van 9 December 1863 (stblad no. 170) is bepaald:

Dat Hij, (de Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië*) het noodig achtende uitvoering te geven aan de artikelen 2 en 53, en wijziging te brengen in art. 4 § 3 van het reglement op het notarisambt in *Nederlandsch-Indië* (staatsblad 1860 no. 3);

Lettede op de artikelen 20, 29, 31 en 33 van het Reglement op het beleid der Regering van *Nederlandsch-Indië*;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Met intrekking van alle daarmede strijdige verordeningen, te bepalen:

Art. 1. Het getal notarissen, die ingevolge artikel 2 no. 1 van het reglement op het notarisambt in *Nederlandsch-Indië* worden aangesteld, wordt bepaald als volgt:

In *Batavia*: te *Batavia* vier notarissen.
te *Meester-Cornelis* één notaris.
te *Tangerang* één notaris.

In *Buitenzorg*: te *Buitenzorg* één notaris.

In *Cheribon*: te *Cheribon* één notaris.

In *Pekalongan*: te *Pekalongan* één notaris.

In *Samarang*: te *Samarang* twee notarissen.

In *Soerabaija*: te *Soerabaija* drie notarissen.

Art. 3. De notarissen, die dit niet reeds zijn uit kracht van hun ambt, worden door den gouverneur-generaal benoemd.

In *Pasoeroean*: te *Pasoeroean* één notaris.

In *Soerakarta*: te *Soerakarta* één notaris.

In de *Padangsche benedenlanden*: te *Padang* één notaris.

In *Celebes en onderhoorigheden*: te *Makassar* één notaris.

Art. 2. De notarissen, in artikel 1 vermeld, oefenen hunne ambtsbediening uit in den geheelen omtrek van het gewest, waarin hunne standplaats is gevestigd.

Art. 3. Het notaris-ambt wordt, ingevolge art. 2 no. 2 van het reglement op het notaris-ambt in *Nederlandsch-Indie*, op de ondervolgende plaatsen door de daarbij vermelde ambtenaren uitgeoefend binnen den omtrek der afdeeling, waarin zij geplaatst zijn.

In *Bantam*: te *Serung*, door den sekretaris der residentie *Bantam*; te *Pandeglang*, door den assistent-resident aldaar; te *Tjiringin*, door den assistent-resident aldaar; te *Rangkas-Betoeng*, door den assistent-resident aldaar; te *Anjer*, door den assistent-resident aldaar.

In *Krawang*: te *Poerwakarta*, door den kommissie op het assistent-residentie-kantoor aldaar.

In de *Preanger-Regentschappen*: te *Tjiandjoer*, door den sekretaris der residentie *Preanger-Regentschappen*; te *Bandong* door den assistent-resident aldaar; te *Soemedang*, door den assistent resident aldaar; te *Manondjaja*, door den assistent-resident aldaar.

In *Cheribon*: te *Indramajoe*, door den assistent-resident aldaar; te *Tjiamies*, door den assistent-resident aldaar; te *Madjalengka*, door den assistent-resident aldaar.

In *Tagal*: te *Tagal*, door den sekretaris der residentie *Tagal*; te *Pamalang*, door den assistent-resident aldaar.

In *Samarang*: te *Salatiga*, door den assistent-resident aldaar; te *Demak* door den assistent-resident aldaar; te *Poerwodadi*, door den assistent-resident aldaar.

In *Japara*: te *Palli*, door den sekretaris der residentie *Japara*; te *Japara*, door den assistent-resident aldaar; te *Koedoes*, door den assistent-resident aldaar.

In *Rembang*: te *Rembang*, door den sekretaris der residentie *Rembang*; te *Toeban*, door den assistent-resident aldaar; te *Bodjonegoro*, door den assistent-resident aldaar.

In *Soerabaja* te *Grissee*, door den assistent-resident aldaar; te *Modjokerto*, door den assistent-resident aldaar; te *Sidho-Ardjo*, door den assistent-resident aldaar; te *Boweon*, door den assistent-resident aldaar.

In *Madura*: te *Pamakassan*, door sekretaris der residentie *Madura*; te *Bangkallang*, door den assistent-resident aldaar; te *Sumanap*, door den

Deze benoeming geschiedt niet voor het leven *).

assistent-resident aldaar.

In *Pasoeroean*: te *Malang*, door den assistent-resident aldaar.

In *Probolinggo*: te *Probolinggo* door den sekretaris der residentie *Probolinggo*.

In *Bezoeki*: te *Bezoeki*, door den sekretaris der residentie *Bezoeki*; te *Sitoebondo*, door den assistent-resident aldaar; te *Bondowosso*, door den assistent-resident aldaar.

In *Banjoewangi*: te *Banjoewangi*, door den kommissie op het assistent-residentie kantoor aldaar; te *Boeleleng (Bali)* door den assistent-resident aldaar. (†)

In *Banjoemas*: te *Banjoemas*, door den sekretaris der residentie *Banjoemas*; te *Poerbolinggo*, door den assistent-resident aldaar; te *Bandjar-Negara*, door den assistent-resident aldaar; te *Tjilatjap*, door den assistent-resident aldaar.

In *Bagelen*: te *Poerworedjo*, door den sekretaris der residentie *Bagelen*; te *Keboemen*, door den assistent-resident aldaar; te *Ambal*, door den assistent-resident aldaar; te *Wonosobo*, door den assistent-resident aldaar.

In *Kadoe*: te *Mugelang*, door den sekretaris der residentie *Kadoe*.

In *Djokdjokarta*: te *Djokdjokarta*, door den assistent-resident der residentie *Djokdjokarta*.

In *Madioen*: te *Madioen*, door den sekretaris der residentie *Madioen*; te *Ngawi*, door den assistent-resident aldaar; te *Ponorogo*, door den assistent-resident aldaar.

In *Patjitan*: te *Patjitan*, door den kommissie op het assistent-residentie kantoor aldaar. (§)

In *Kediri*: te *Kediri*, door den sekretaris der residentie *Kediri*; te *Ngrowo*, door den assistent-resident aldaar; te *Blitar*, door den assistent-resident aldaar.

In de *Padangsche benedenlanden*: te *Priaman*, door den assistent-resident aldaar; te *Ajer-Bangies*, door den assistent-resident aldaar.

In de *Padangsche bovenlanden*: te *Fort de Kock*, door den sekretaris der residentie *Padangsche bovenlanden*; te *Fort van der Capellen*, door den assistent-resident aldaar; te *Pajakombo*, door den assistent-resident aldaar; te *Solok*, door den assistent-resident aldaar.

* In Nederland worden de notarissen voor hun leven aangesteld. Art. 2 der wet van 9 Julij 1842 (Ned. stsbl. no. 20).

† Bij ordonnantie van 1 Februarij 1867 (stblad no. 17) is de uitoefening van het Notaris-ambt te *Banjoewangi* verbonden aan de betrekking van sekretaris van dat gewest.

§ Bij ordonnantie van 23 Maart 1867 (staatsblad no. 37) is het notaris-ambt binnen den omtrek van de assistent-residentie *Patjitan* opgedragen aan den assistent-resident van die afdeling.

Art. 4. Wanneer een notaris door ziekte of andere om-

In *Tapanoli*: te *Siboga*, door den sekretaris der residentie *Tapanoli*; te *Mandheling*, door den assistent-resident aldaar.

In *Benkoelen*: te *Benkoelen*, door den 1sten kommissie op het assistent-residentie kantoor aldaar.

In de *Lampongsche districten*: te *Telok-Belong*, door den sekretaris der residentie *Lampongsche districten*.

In *Palembang*: te *Palembang*, door den sekretaris der residentie *Palembang*; te *Tebing-Tinggi*, door den assistent-resident aldaar.

In *Bangka*: te *Mantok*, door den sekretaris der residentie *Bangka*.

In *Billiton*: te *Billiton*, door den kommissie op het assistent-residentie kantoor aldaar.

In *Riouw en onderhoorigheden*: te *Riouw*, door den sekretaris der residentie *Riouw*; te *Siak Sri Indrapoera*, door den assistent-resident aldaar.

In de *Wester-afdeeling van Borneo*: te *Pontianak*, door den sekretaris der residentie *Wester-afdeeling van Borneo*; te *Sintang*, door den assistent-resident aldaar; te *Montrado*, door den assistent-resident aldaar; te *Sambas*, door den assistent-resident aldaar.

In de *Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo*: te *Bandjermasin*, door den sekretaris der residentie *Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo*; te *Koetei*, door den assistent-resident aldaar; te *Amoenthaj*, door den assistent-resident aldaar; te *Martopoera*, door den assistent-resident aldaar.

In *Celebes en onderhoorigheden*: te *Maros*, door den assistent-resident aldaar; te *Sindjai*, door den assistent-resident aldaar.

In *Amboina*: te *Amboina*, door den sekretaris van het gouvernement der *Molukse eilanden*; te *Saparoea*, door den assistent-resident aldaar; te *Hila*, door den assistent-resident aldaar.

In *Banda*: te *Neira*, door den sekretaris der residentie *Banda*. *)

In *Ternate*: te *Ternate*, door den sekretaris der residentie *Ternate*.

In *Menado*: te *Menado*, door den sekretaris der residentie *Menado*; te *Gorontalo*, door den assistent-resident aldaar.

In *Timor en onderhoorigheden*: te *Koepang*, door den sekretaris der residentie *Timor*.

*) Bij ordonnantie van 9 Maart 1867 (staatsblad no. 26) is de uitoefening van het notaris-ambt opgedragen:

te *Saparoea*, voor de afdeling *Saparoea* en *Haroekoe* aan den in die afdeling met het burgerlijk gezag belastingen kontroleur bij het binnenlandsch bestuur;

te *Hila*, voor de afdeling *Hila* en *Larika* aan den in die afdeling met het burgerlijk gezag belastingen kontroleur bij het binnenlandsch bestuur;

te *Neira*, voor de assistent-residentie *Banda*, aan den assistent-resident aldaar.

standigheden tijdelijk verhinderd wordt om zijn ambt uit te oefenen, wordt op daartoe door hem, zijne echtgenoot,

Art. 4. In regentschappen, die niet onder het beheer van een assistent-resident geplaatst zijn, wordt het notaris-ambt uitgeoefend door den sekretaris der residentie, waarin die regentschappen gelegen zijn.

Art. 5. De artikelen 1 en 3 treden met opzigt tot *Meester-Cornelis, Tangerang, Buitenzorg, Cheribon, Pekalongan, Soerakarta* en *Ambonia* eerst in werking, wanneer die ambtenaren, aan wier ambt thans het notaris-ambt te dier plaatsen wettelijk verboden is, in hunne betrekking worden vervangen.

Voor zooveel in de afdelingen *Krawang, Patjitan, Banjoewangi, Beukoelen, Billiton, Boelekoeba* en *Bonthain, Salejer* en *Bima* de functiën van notaris tot hiertoe mogen zijn uitgeoefend door de ambtenaren met het hoogste gewestelijk of plaatselijk gezag belast, zoolang die ambtenaren niet door anderen zijn vervangen, de tegenwoordige verordening daarin geene verandering.

Art. 6. In de assistent-residentiën, die later mogten worden gecreëerd, is, tenzij het tegendeel uitdrukkelijk bepaald worde, ook de assistent-resident belast met de uitoefening van het notaris-ambt.

Art. 7. Het derde lid van artikel 4 van het reglement op het notaris-ambt in *Nederlandsch-Indië* (staatsblad 1860 no. 3), wordt gelezen als volgt: „Bijaldien ter residentie van den te vervangen notaris meer dan twee notarissen gevestigd zijn, wordt een der notarissen aangewezen; zoo er niet meer dan twee gevestigd zijn, een ander geschikt persoon.”

Art. 8. Met de inspectie van de protokollen der notarissen, bij artikel 53 van het reglement op het notaris-ambt in *Nederlandsch-Indië* (staatsblad 1860 no. 3) bedoeld, zijn op de bezittingen buiten *Java* en *Madura* belast: op plaatsen, waar raden van justitie gevestigd zijn, de officieren van justitie bij die regtbanken, en overal elders: de hoofden van gewestelijk bestuur.

Bij ordonnantie van 12 Februarij 1865 (stblad no. 16) is bepaald:

Dat Hij, (de Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië*) tot bevordering van 'slands dienst en ten nutte van het algemeen, de sekretarissen en de assistent-residenten in de verschillende gewesten van *Nederlandsch-Indië* zooveel mogelijk, wenschende te ontheffen van de hun opgedragen functiën van notaris, en het mitsdien noodig achtende het getal der ingevolge artikel 2 no. 1, van het reglement op het notaris-ambt in *Nederlandsch-Indië* (staatsblad 1860 no. 3), aangestelde notarissen uit te breiden, des noods ook door opdragt aan deze der functiën van vendumeester.

Lettende op de artikelen 20, 29, 31 en 33 van het Regerings-reglement; Heeft goedgevonden en verstaan:

Onder nadere goedkeuring des Konings, te bepalen:

bloedverwanten of aangehuwden te doen verzoek, of ambts-
halve, een persoon aangewezen om tijdelijk al datgene te

Artikel 1.

Behalve op de plaatsen, vermeld in artikel 1 der ordonnancie van 9
December 1863 (staatsblad no. 170), worden nog, met wijziging in zoo
ver van artikel 3 dierzelfde ordonnancie, op de volgende plaatsen af-
zonderlijke notarissen, ingevolge artikel 2 no. 1 van het reglement op
het notaris-ambt in *Nederlandsch-Indie* (staatsblad 1860 no. 3), aangesteld:

In *Bantam*:

te *Serang*, één notaris.

In *Krawang*:

te *Poerwokarta*, één notaris.

In de *Preanger-Regentschappen*:

te *Bandong*, één notaris.

te *Tjiantjoer*, één notaris. (*)

In *Cheribon*:

te *Indramajoe*, één notaris.

In *Tagal*:

te *Tagal*, één notaris.

In *Samarang*:

te *Salatiga*, één notaris.

In *Japara*:

te *Patti*, één notaris.

te *Japara*, één notaris.

In *Rembang*:

te *Rembang*, één notaris.

te *Toeban*, één notaris,

te *Bodjonegoro*, één notaris.

In *Soerabaja*:

te *Grissee*, één notaris.

te *Modjokerto*, één notaris.

te *Sidho-Ardjo*, één notaris.

In *Pasoeroean*:

te *Malang*, één notaris.

In *Probolingo*:

te *Probolingo*, één notaris.

In *Bezoeki*:

te *Bezoeki*, één notaris.

In *Banjoemas*:

te *Banjoemas*, één notaris.

(*) Bij ordonnantie van 25 Mei 1866 (staatsblad no. 49), is die stand-
plaats weder ingetrokken.

verrigten, waartoe deze anders bevoegd en verplicht zou zijn ¹.

Deze aanwijzing geschiedt op de hoofdplaatsen, waar raden van justitie gevestigd zijn ², door deze regterlijke collegien na raadpleging met het hoofd van gewestelijk bestuur; elders door de hoofden van gewestelijk bestuur ³.

In *Bagelen*:

te *Poerworedjo*, één notaris.

In *Kadoe*:

te *Magelang*, één notaris.

In *Djokdjokarta*:

te *Djokdjokarta*, één notaris.

In *Madioen*:

te *Madioen*, één notaris.

¹ Zie de aantekening op art. 2 en op art. 36.

² Bij art. 118 van het Reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie in Ned.-Indië, wordt het rechtsgebied dier raden bepaald als volgt:

Dat van den raad van justitie te Batavia, over de residentie van dien naam en de residentieën Bantam, Buitenzorg, Krawang, Preanger-regentschappen en Cheribon, de eilanden Borneo, Banka en Sumatra (met uitzondering van het gedeelte van laatstgemeld eiland, behoorende tot het rechtsgebied van den raad van justitie te Padang); mitsgaders over de residentie Riouw, de personen behoorende tot de factorij in Japan en het Nederlandsch consulaat in China, behoudens de bepalingen vervat in art. 165, en ook tijdelijk Benkoelen. Zie ook art. 8 der overgangswet.

Dat van den raad van justitie te Samarang, over de residentie van dien naam, de residentieën Tagal, Pekalongan, Banjoemaas, Bagelen, Kadoe, Djokdjokarta, Soerakarta, Japara, Rembang, Madioen en Patjitian.

Dat van den raad van justitie te Soerabaja over de residentie van dien naam, met Grisseo en het eiland Madura; voorts over de residentieën Kedirie, Passeroean, Bezoekie met Banjoewangie en de residentie Timor.

(Het eiland Bawean, alhoewel hier niet genoemd, zal mede wel onder de jurisdictie van dezen raad behoorende).

Bij besl. van den gouverneur-generaal, dd. 20 Jan. 1847 (stsbl. no. 7) is bepaald, dat de notarissen, residerende in de onderscheidene hoofdplaatsen van Ned. Indië, alwaar raden van justitie gevestigd zijn, voor reizen in functie, binnen het ressort van die raden, met uitzondering van het gebied der vorsten van Soerakarta en Djokdjokarta en van het eiland Madura, van de verplichting om zich van passen te voorzien, vrijgesteld zijn.

³ De hoofden van gewestelijk bestuur zijn alleen bevoegd, om, voor elk voorkomend geval, in de *tijdelijke* opdragt tot de uitoefening van het notariaat te voorzien. Besl. 13 Jan. en 7 Febr. 1858 no. 19 en 9. Zie Bijbl. no. 423. Zie ook art. 4 van dit reglement.

Bijaldien ter residentie van den te vervangen notaris meer dan twee notarissen gevestigd zijn, wordt een der notarissen aangewezen; zoo er niet meer dan twee gevestigd zijn, een ander persoon, die aan de bij art. 13 gestelde vereischten voldoet.

Zoodra de redenen der verhinderings vervallen zijn, wordt die aanwijzing, op verzoek van den vervangen notaris, of ambtshalve, ingetrokken.

te *Ngawi*, één notaris.

In *Kediri*:

te *Kediri*, één notaris.

In *Palembang*:

te *Palembang*, één notaris.

Artikel 2.

De notarissen in artikel 1 vermeld en allen, die later ingevolge artikel 2 no. 1 van het reglement op het notaris-ambt (staatsblad 1860 no. 3), op andere plaatsen mochten worden aangesteld, oefenen hunne ambtsbediening uit in den geheelen omtrek van het gewest, waarin hunne standplaats is gevestigd.

Artikel 3.

De notarissen in de bij artikel 1 bedoelde plaatsen, met uitzondering van die te *Grissee* en te *Palembang* zijn, zoo lang niet ter plaatse, waar zij gevestigd zijn tot de oprigting van een afzonderlijk vendu-departement besloten wordt, van ambtswege belast met de funktien van vendu-meester binnen den kring van het plaatselijk vendu-kantoor, zonder dat hieruit regt verkregen wordt op de voorregten, aan de vendu-meesters op de drie hoofdplaatsen van *Java*, als burgerlijke ambtenaren, toegekend.

De instruktie voor de vendu-kantoren in *Nederlandsch-Indie*, die te *Batavia*, *Samarang* en *Soerabaija* uitgezonderd (staatsblad 1822 no. 29), is met de daarin gebragte of nader te brengen wijzigingen op die notarissen van toepassing.

Artikel 4.

In de uitoefening van het vendu-meesterschap te *Tangerang*, *Buitenzorg*, *Pakalongan* en *Palembang* wordt voorloopig geene verandering gebragt.

Op de hoofdplaatsen *Cheribon*, *Pasoeroean*, *Soerakarta* en te *Grissee* worden afzonderlijke vendu-departementen opgerigt, op welke de instruktie voor de vendu-kantoren te *Samarang* en *Soerabaija* (staatsblad 1822 no. 29), met de daarin gebragte of nader te brengen wijzigingen van toepassing is.

Artikel 5.

De artikelen 1, 3 en 4 § 2 treden eerst in werking, wanneer de ambtenaren, op de daarbij bedoelde plaatsen thans nog met het notaris-ambt

Art. 5. De in de uitoefening van zijn ambt wettiglijk verhinderde notaris is op verbeurte van zijn ambt of van eene boete van f 1000 tot f 5000 verplicht, aan zijnen vervanger den vrijen toegang tot zijne minuten en tot de aan hem in bewaring gegevene stukken te verleenen.

De autoriteit, welke den vervanger aanwijst, bepaalt den termijn, binnen welken het protocol, hetzij door den vervangene bij de optreding van zijnen vervanger, hetzij door dezen bij zijne aftreding moet worden overgegeven, en wijst tevens den persoon aan ten overstaan van wien de overname moet geschieden, wanneer de notaris de overgave niet in persoon kan bewerkstelligen.

Art. 6. Ieder notaris is verplicht, niet alleen zijn kantoor te houden en zijne acten te bewaren op de hem aangewezen standplaats, maar ook binnen de vijf palen van die plaats woonachtig te zijn en zijn werkelijk gestadig verblijf te houden *).

Bij overtreding hiervan wordt hij voor den tijd van drie tot zes maanden in zijn ambt geschorst.

De notaris mag zich niet zonder verlof buiten zijn ressort begeven.

De verloven worden verleend:

- a. voor eene maand of korter op plaatsen, waar raden van justitie gevestigd zijn, door deze regterlijke collegien, elders door het hoofd van het bestuur van het gewest, waar de notaris zijne standplaats heeft;
- b. voor langer dan ééne maand door den gouverneur-generaal,

of met het vendu-meesterschap belast, in huane betrekkingen worden vervangen.

De Gouverneur-Generaal behoudt zich niettemin voor, ook de opvolgers van deze ambtenaren tijdelijk met de waarneming van het notarisambt en het vendu-meesterschap te belasten, wanneer de kandidaat-notarissen, geschikt om die betrekking te vervullen, mogten ontbreken.

*) Door werkelijk en gestadig verblijf houden kan men wel niet anders verstaan, dan het tot vaste woonplaats houden van de aangewezen standplaats.

onder dezelfde omstandigheden en op dezelfde wijze, als bij de betrekkelijke reglementen voor ambtenaren is vastgesteld.

De verloven kunnen worden verlengd, wegens ziekte tot drie jaren, wegens andere redenen tot twee jaren.

De gouverneur-generaal benoemt een tijdelijken vervanger ¹.

De overname van het protocol bij het vertrek en de terugkomst van den verlofganger moet geschieden bij proces-verbaal. Indien de verlofganger of de vervanger verhinderd is zelf de overgave te bewerkstelligen, dan moet de overname geschieden ten overstaan van eenen door de raden van justitie op de plaatsen, waar deze gevestigd zijn, en elders door de hoofden van gewestelijk bestuur aan te wijzen persoon; bij terugkomst van den verlofganger moet de overgave en overname plaats hebben binnen acht dagen; zoodra die termijn verstreken is, houdt de aan den vervanger toegekende bevoegdheid op.

De vervanger zet het protocol van den verlofganger voort.

Art. 7. Buiten gegronde redenen mogen de notarissen hunne dienst niet weigeren, wanneer zij tot het verleenen daarvan worden verzocht *).

¹ Zie de aanteekening op art. 36.

*) Gegronde redenen kunnen dit echter den notaris doen weigeren, b. v. wanneer de te verlijden acte strijdig is met de wet, de goede zeden of de openbare orde; wanneer de verschijnende personen onbekwaam zijn, om zich te verbinden; wanneer zij niet aan den notaris bekend zijn of bekend kunnen worden gemaakt, enz.

Geene exploitien (protesten) zullen op een zondag mogen gedaan worden, ten ware uit kracht van de vergunning van den voorzitter van het regterlijk collegie. Indien de laatste dag van den termijn, binnen welken het exploit geschieden kan, op een zondag invalt, zal het den volgende dag kunnen gedaan worden (art. 17 Burgerlijke Regtsvordering). Geenerlei exploit (protest) zal kunnen geschieden vóór zes uren des morgens en na zes uren des namiddags, ten ware met gelijk verlof (art. 18 B. R.).

Ingevolge art. 5 der publicatie, dd. 1 April 1840 (stsbl. no. 11), is de notaris bevoegd tot de daarin opgenoemde verpachtingen, verhuringen en verkooping van zijn ministerie te verleen, mits hij daartoe vooraf de vergunning van het plaatselijk bestuur bekomen hebbe; van die bevoegdheid nu gebruik makende, wordt die publieke verpachting gehouden en

Wanneer de notaris vermeent, dat er gegronde redenen van weigering bestaan, geeft hij die schriftelijk op aan dengene, door wien zijne dienst is ingeroepen.

Deze kan zich, zoo hij de dienst blijft verlangen, onder overlegging van het hem door den notaris ter hand gestelde stuk, met zijne daartoe strekkende vordering tot den burgerlijken regter wenden.

Wanneer de notaris, niettegenstaande het kracht van ge-

zou de notaris het proces-verbaal van verpachting dienen op te maken en aan den verpachter en pachter ter teekening voor te leggen, ten einde hun daardoor hunne wederzijdsche regten te verzekeren; doch nu verbiedt art. 6 dierzelfde publicatie den notaris, eene wederzijdsch verbindende acte op te maken, daar het vendu-salaris nog niet voldaan is en ook onmogelijk konde voldaan zijn, dewijl men nog niet wist, hoeveel dat salaris zoude bedragen. Dit kan ook eerst na den afloop der verpachting blijken; doch welk bewijs zal er nu bestaan, dat er eene verpachting heeft plaats gehad en hoe dezelve geëindigd is? Geen ander dan het proces-verbaal van den notaris, door den pachter *niet medege-teekend*, (want dan had de notaris een contract opgemaakt en de wet overtreden) en dus ook niet voor hem verbindend.

Om deze zwaarigheid zooveel mogelijk uit den weg te ruimen, hebben vele notarissen de gewoonte, een proces-verbaal van de publieke opveiling op te maken en daarop het vendu-salaris te laten betalen; hierna maken zij met *elk* pachter een notarieel contract op, waarin weder alle voorwaarden der publieke verpachting worden opgenomen. Dit hulpmiddel is echter zeer kostbaar voor partijen, daar er nu, in stede van één acte, somwijlen tien verleden worden, en het bevat daarenboven zwaarigheden in de uitvoering, die het geheel doelloos kunnen maken. Onderstel slechts dat een publiek pachter, die geen proces-verbaal medege-teekend heeft, weigert zijn bod gestand te doen en een onderhandsch contract op te maken, of wel dat hij het vendu-salaris niet voldoet, welke middelen kunnen dan de verpachter en het vendu-kantoor tegen zoodanigen onwillige aanwenden?

Geene! want hij heeft zich niet verbonden en er kan dus geene grosse tegen hem ter executie worden gelegd; of wel, men keere de zaak om en neme aan, dat de pachter het vendu-salaris betaalt en het nadere contract wensch op te maken, doch dat de verpachter nu weigerachtig is, hoe zal dan de pachter hem daartoe noodzaken? Hij, pachter, was zelf geen partij bij de acte en kan dus ook geen grossen erlangen.

Of ook zoodanige nadere contracten wel aan de bedoeling, om een zekeren datum aan de overeenkomsten te geven, beantwoorden, mag mede betwijfeld worden.

wijde zaak bezittend vonnis van den regter, bij zijne weigering volhardt, wordt hij, of uit zijn ambt ontzet, of verwezen in eene boete van f 1000 tot f 5000, alles onverminderd de vergoeding van kosten, schaden en intressen jegens de belanghebbenden *).

Art. 8. De notarissen zijn verplicht hunne dienst kosteloos te verleen:

- a. aan zoodanige personen, welke van hun onvermogen doen blijken op de wijze, vermeld in art. 875 van het reglement op de Burgerlijke Regtsvordering voor de raden van justitie op Java en het hoog-geregts-hof van Ned.-Indië, en bij art. 234, derde lid, van het Reglement op de uitoefening der politie, de burgerlijke regtspleging en de strafvordering onder de inlanders en de daarmede gelijk gestelde personen op Java en Madura;
- b. aan de wees- en boedelkamers, armen-inrigtingen, besturen van gods- en gasthuizen, benevens de kerkbesturen der verschillende godsdienstige gezindheden binnen Ned. Indië †).

Wat betreft de wees- en boedelkamers echter, alleen dan wanneer de boedel, voor welken zij opkomen, of de middelen van den persoon, dien zij vertegenwoordigen, blijken eenen door haar aan den notaris te vertoonen sum-

*) De notarissen zijn verplicht, des gerequireerd, hun ministerie tegen regenten te verleen. Besl. 17 Maart 1858 no. 61. Bijbl. no. 450.

†) Uit artikel 18 der Zegelordonnantie, lager medegedeeld, valt op te maken, dat de notarissen alsdan van het gebruik van zegels zullen zijn vrijgesteld.

De ten dezen aangehaalde artikelen 875 B. R. en art. 234, 3delid van het Regl. op de uitoefening der politie enz. bepalen: het eerstgenoemde, dat het certificaat van onvermogen moet worden afgegeven door het hoofd des bestuurs der woonplaats van den onvermogene, op de getuigenis, hetzij van wijk- of buurtmeesteren, hetzij van ten minste twee bekende en geloofwaardige manspersonen; het laatsgenoemde, dat het schriftelijk bewijs van onvermogen moet worden afgegeven door een policiehoofd der woonplaats van den onvermogene, inhoudende de verklaring van dien beambte, dat hem, na gedaan onderzoek, volkomen van het geidelijk onvermogen is gebleken.

mieren staat van den betrokken boedel of van de middelen van den betrokken persoon, niet toereikend zijn om de kosten der acte te bestrijden.

In het in het eerste lid van dit art. bedoelde certificaat van onvermogen moet worden uitgedrukt, welke acte de belanghebbende kosteloos wenschte te verlijden.

De notaris moet dat certificaat hechten aan de minuut der acte.

Art. 9. Het is den notarissen verboden buiten hun ressort hun ambt uit te oefenen *).

Bij overtreding worden zij voor den tijd van drie tot zes maanden in hun ambt geschorst, of verwezen tot eene boete van f 100 tot f 300, en zulks onverminderd hunne gehoudenheid tot vergoeding van kosten, schaden en interessen jegens de belanghebbenden.

Art. 10. Het notarisambt mag niet worden uitgeoefend door hoofden van gewestelijk bestuur, leden der regterlijke magt, presidenten, leden of secretarissen van wees- en boedelkamers, noch door advocaten, procureurs, solliciteurs en deurwaarders.

Van deze bepaling zijn echter de ambtenaren uitgezonderd, aan wier ambt het notarisambt verbonden is, overeenkomstig § 2 van art. 2 van dit reglement.

Art. 11. De notaris, die eene der met zijn ambt onvereenigbare betrekkingen aanneemt, met uitzondering van het geval bij het tweede lid van het vorige artikel vermeld, wordt geacht van het notarisambt afstand te hebben gedaan en op de bij art. 63 beschrevene wijze vervangen.

Wanneer daarentegen iemand, zoodanige betrekking bekleedende, tot notaris wordt benoemd, wordt hij door de overneming van het notarisambt geacht van zijne vroegere betrekking afstand te hebben gedaan.

Art. 12. De notarissen mogen, op verbeurte van hun

---

*) De door een notaris buiten zijn ressort verleden acte bezit geene authentieke kracht. Art. 1868 B. W. Zij heeft echter kracht van onderhandsch geschrift, wanneer zij door alle verschijnende personen onteekend is. Art. 1869 B. W.

ambt, geene maatschap aangaan tot uitoefening van hun ambt.

Hoofdstuk II.

Van de vereischten om tot notaris benoemd te worden en over de wijze van benoeming.

Art. 13. Om tot notaris, of, op den voet van art. 6, door den gouverneur-generaal tot tijdelijk vervanger van eenen notaris, te worden benoemd moet men:

- 1°. den ouderdom van 25 jaren hebben bereikt;
- 2°. Nederlander zijn;
- 3°. doen blijken, door overlegging van eene verklaring van het hoofd des bestuurs zijner woonplaats,
  - a. van een goed zedelijk gedrag,
  - b. dat men de Maleische taal magtig is *).
- 4°. het hierna te melden examen hebben afgelegd.

Het is aan den gouverneur-generaal voorbehouden om dispensatie van den gevorderden ouderdom te verleenen, mits de ouderdom van 23 jaren bereikt zij.

Zij, die in Nederland voor de kommissie, bedoeld in art. 11 der wet van 9 Julij 1842 (Ned. stsbl. no. 20), het examen hebben afgelegd, zijn in Nederlandsch-Indië van een nader onderzoek vrijgesteld.

Art. 14. Het examen wordt afgelegd voor eene kommissie van twee door den voorzitter aan te wijzen raadsheeren van het hoog-geregtshof.

De aspirant moet zich daartoe bij rekest aanmelden bij dien voorzitter, onder overlegging van:

- 1°. de bewijsstukken bedoeld onder no. 1, 2 en 3 van het vorige artikel¹;

*) Hier rijst de vraag, hoe zich het hoofd des bestuurs van het goed zedelijk gedrag en het magtig zijn der Maleische taal van den verzoeker zal kunnen en moeten overtuigen.

¹ Bij ordonnantie van 25 April 1865 (stblad no. 41) is bepaald, dat het tweede lid no. 1 van art. 14 moet worden gelezen als volgt:

1°. De bewijsstukken, bedoeld onder nos. 2 en 3 van het vorig artikel en het bewijs, dat de aspirant den ouderdom van 23 jaren bereikt heeft.

2°. eene kwitantie van den griffier van het hoog-geregtshof, ten blijke dat ter griffie eene som van f 200 is gedeponoord om te worden verrekend.

Zij, die den graad van doctor of licentiaat in de regten aan eene van 's rijks hooge scholen hebben verkregen, moeten bovendien nog het bewijs van den verkregen graad overleggen.

De raadsheeren, leden der commissie, kiezen een of twee notarissen, om, onder hunne leiding, het examen af te nemen.

Deze notarissen hebben een raadgevende stem.

Voor hunne vacatie wordt aan elk hunner f 100 betaald, van de f 200 welke door den griffier in ontvangst genomen is.

Het examen duurt ten minste twee uren, waarvan niet minder dan één uur wordt besteed tot een onderzoek naar de theoretische en insgelijks ten minste één uur naar de practische kundigheden van den aspirant. Voor hen, die den in het 3de lid van dit artikel vermelden graad hebben verkregen, moet het examen ten minste één uur duren en zich alleen bepalen tot een onderzoek naar hunne practische kundigheden.

Elk aspirant wordt afzonderlijk geëxamineerd.

Indien de commissie oordeelt, dat de aspirant de kundigheden, welke in een notaris worden gevorderd, in genoegzame mate bezit, wordt hem daarvan een getuigschrift overhandigd, waardoor bij de bevoegdheid erlangt, om in de geheele uitgestrektheid van Nederlandsch-Indië tot notaris te worden benoemd.

De procureur-generaal bij het hoog-geregtshof of een der advocaten-generaal woont het examen bij en adviseert over de al of niet toelating van den geëxamineerde.

Art. 15. Ook zij, die geroepen worden tot het vervullen van het notarisambt, krachtens de betrekking welke hun is opgedragen, moeten alvorens hunne functiën te aanvaarden een examen afleggen, wanneer zij dit niet reeds vroeger deden, behoudens het bepaalde bij het laatste lid van art. 16¹⁾.

¹ Bij besluit van 5 October 1866 no. 8 (stblad no. 106) is bepaald: Met aanvulling van artikel 2 van het besluit van 24 December 1852

Bij de afneming van dit examen en de beoordeeling van de geschiktheid van den kandidaat, moet worden in acht genomen, dat hij slechts geroepen zal worden tot de uitoefening van het notariaat, als eene door de wet aan zijn ambt verbondene bijbetrekking.

Dit examen wordt afgelegd voor eene commissie uit eenen der raden van justitie in Nederlandsch-Indië.

De aanvraag om toelating tot het examen wordt gedaan aan den voorzitter van dien raad.

De bepalingen van het voorgaand artikel zijn op dit examen toepasselijk, met dien verstande echter, dat de kandidaat slechts *f* 100 ter griffie stort om te worden verrekend, en dat de notaris of de notarissen, die aldus het examen bijwonen, voor hunne vacatie slechts *f* 50 elk genieten.

Art. 16. De geboorte-acte of het bewijs van het verkregen Nederlandsch burgerregt, het certificaat van goed gedrag, het bewijs dat men de maleische taal magtig is, mitsgaders het getuigschrift van bekwaamheid, worden bij het verzoekschrift om plaatsing overgelegd.

Op hen, die krachtens hunne betrekking geroepen zijn tot het notarisambt, is het eerste lid van dit artikel niet toepasselijk, maar zij worden niet toegelaten tot het afleggen van hunnen ambts-eed, wanneer zij niet het bewijs leveren, dat zij het in art. 15 bedoelde examen met goed gevolg hebben afgelegd.

In dringende omstandigheden kan evenwel de gouverneur-generaal eenig uitstel geven voor het afleggen van het examen, en inmiddels de aanvaarding der functien, waaraan de uitoefening van het notarisambt verbonden is, toestaan; met dien verstande, dat de betrokken ambtenaar tot na de inlevering van het bewijs, dat het examen door

---

no. 5 (staatsblad no. 81), te bepalen, dat bij de voordragten tot vervulling van ambten, waaraan de uitoefening van het notariaat is verbonden, in het bijzonder zal worden gelet op hen, die het bij artikel 15 van het reglement op het notaris-ambt in *Nederlandsch-Indië* (staatsblad 1860 no. 3), bedoelde examen met goed gevolg hebben afgelegd.

hem met goed gevolg is afgelegd, van de uitoefening van het notarisambt blijft uitgesloten.

Art. 17. De notarissen leggen, in handen van het hoofd van het bestuur van het gewest binnen hetwelk hunne standplaats gevestigd is, den volgenden eed (belofte) af:

„Ik zweer (beloof), dat ik houw en getrouw zal zijn aan den koning en aan den gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië, als des konings vertegenwoordiger;

„dat ik de regterlijke en administratieve autoriteiten „zal eerbiedigen;

„dat ik mijnen post met eerlijkheid, naauwkeurigheid „en onzijdigheid zal waarnemen; — de verordeningen op „het notarisambt, gemaakt of nog te maken, met de meeste „naauwgezetheid zal opvolgen;

„dat ik de meest mogelijke geheimhouding omtrent den „inhoud der acten, overeenkomstig de voorschriften dier „verordeningen, zal in acht nemen;

„Ik zweer (verklaar), dat ik middelijk noch onmiddelijk, „onder eenigen naam of voorwendsel, tot het verkrijgen „mijner aanstelling aan iemand, wie hij ook zij, iets heb „gegeven of beloofd, noch zal geven of belooven.”

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig! (Dat belooft en „verklaar ik).”

De bij artt. 4 en 63 bedoelde vervangers ¹ leggen, alvorens als zoodanig in functie te mogen treden, in handen van het hoofd van het gewestelijk bestuur den navolgenden eed (belofte) af:

„Ik zweer (beloof), dat ik houw en getrouw zal zijn „aan den koning en aan den gouverneur-generaal van „Nederlandsch-Indië, als des konings vertegenwoordiger;

„dat ik de regterlijke en administratieve autoriteiten zal „eerbiedigen;

„dat ik mijnen post met eerlijkheid, naauwgezetheid en „onzijdigheid zal waarnemen;

„dat ik zal trachten de verordeningen op het notaris-

¹ Zie de aanteekening op art. 36.

„ambt gemaakt of nog te maken, met de meeste nauwgezetheid op te volgen;

„dat ik de meest mogelijke geheimhouding omtrent den inhoud der acten overeenkomstig de voorschriften dier verordeningen zal in acht nemen, en eindelijk dat ik, wanneer mij door mijne bediening de toegang tot de acten en de verdere stukken, welke onder hem dien ik vervang berusten, wordt verleend of wanneer ik dezelve onder mijne bewaring zal moeten nemen, voor die stukken behoorlijk zorg dragen zal en ook derzelve inhoud geheim zal houden.”

„Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig! (Dat beloof ik).”

Art. 18. Voor de eeds-aflegging mogen de benoemde notarissen en hunne vervangers geenerlei werkzaamheden verrigten tot hun ambt behoorende, op straffe eener boete van f 100 tot f 300, onverminderd hunne gehoudenheid tot vergoeding van kosten, schaden en interessen.

Art. 19. De notarissen en de bij artt. 4 en 63 bedoelde vervangers ¹ zenden binnen eene maand, nadat zij hun ambt hebben aanvaard, hunne handteekening en paraaf benevens een afdruksel in rooden inkt van het door hen te bezigen cachet op, ter algemeene secretarie ², ter griffie ³ van het hoog-geregtshof van Ned.-Indië, ter griffie van den raad van justitie, waaronder zij ressorteren, en ten kantore van het hoofd van gewestelijk bestuur ⁴.

De overtreding van deze bepaling wordt gestraft met eene boete van f 50 voor elke maand verzuim.

Ieder notaris moet een zegel hebben, bevattende het koninklijk wapen en in omschrift de eerste letters der voornamen, den naam, het ambt en de standplaats van den notaris.

De bij artt. 4 en 63 bedoelde vervangers gebruiken hun eigen cachet.

¹ Zie de aantekening op art. 36.

² Voor de legalisatie.

³ Ten einde voor stukken van vergelijking, ingeval eene acte van valsheid beticht wordt, te kunnen dienen.

⁴ Voor de legalisatie.

Hoofdstuk III.

Van de acten, derzelver vorm, van de minuten, afschriften en repertoria.

Art. 20. De notarissen mogen geene acten opmaken, waarin zij zelve, hunne vrouwen, hunne bloedverwanten of aangehuwden *) in de regte linie zonder onderscheid van graden, en in de zijdlinie tot den derden graad ingesloten †), hetzij in persoon, hetzij door gemagtigden, als partij voorkomen §).

Dit verbod is echter niet toepasselijk in het geval dat de gemelde vrouwen, bloedverwanten of aangehuwden, als koopers, huurders, pachters, aannemers of borgen verschijnen in acten, waarbij in het openbaar gehouden verkooping, voor zoo verre die ten overstaan van notarissen mogen worden gehouden, verhuuringen, verpachtingen of aanbestedingen worden geconstateerd, of als leden van vergaderingen, waarin van het verhandelde door eenen

*) Door aangehuwden worden hier bedoeld de echtgenooten van diegenen, welke den notaris in de verboden graden bestaan. Artt. 295 en 296 B. W. De zwagschap of aanhuwelyking tusschen den eenen echtgenoot en de bloedverwanten van den anderen wordt door de ontbinding des huwelijks niet opgeheven. Art. 297 B. W.

†) Volgens art. 294 B. W. worden de graden berekend door het getal der geboorten, eerst tusschen den eenen bloedverwant en den naasten gemeenen stamvader, en vervolgens tusschen dezen en den andere bloedverwant. Zoo bestaan twee broeders elkander in den tweeden graad, ooms en neven in den derden, volle neven in den vierden en zoo vervolgens.

§) Die *in persoon* voorkomt is iemand, die zelf in de acte compareert; *door gemagtigde* iemand, die de lastgever is bij eene volmagt, krachtens welke in de acte wordt gehandeld. De in Nederland vigerende wet op het notarisambt heeft daarenboven: *hetzij in hoedanigheid als partij voorkomen*. Bij vergissing schijnen de drie eerste dezer woorden niet in het Ind. regl. opgenomen, daar toch door de woorden: *in hoedanigheid als partij* diegene verstaan wordt, die wel is waar niet in de acte compareert of vertegenwoordigd wordt, maar daarbij toch, zoo als b. v. de schuld-eischer bij eene eenvoudige schuldbekentenis, belang heeft of betrokken is. Dat de opmaking eener dergelijke acte voor bloedverwanten of aangehuwden den notarissen zoude geoorloofd zijn, betwijfelen wij ten zeerste.

notaris proces-verbaal wordt opgemaakt *).

In geval van overtreding heeft de acte alleen kracht van onderhandsch geschrift, mits zij door de verschijnende partijen onderteekend zij, en is hij, ten wiens overstaan zij is verleden, tot vergoeding van kosten, schaden en interesen jegens de belanghebbenden gehouden.

Art. 21. De notariële acten mogen geene beschikkingen of bepalingen inhouden ten voordeele van den notaris, ten wiens overstaan zij zijn verleden, van de getuigen, van zijne of hunne vrouwen, zijne of hunne bloedverwanten of aangehuwden, in de regte linie zonder onderscheid van graden, en in de zijdlinie tot den derden graad ingesloten †).

Hetgeen hiertegen strijdig is, wordt voor niet geschreven gehouden, blijvende overigens de acten in haar geheel.

Door de bepaling van dit artikel wordt geene verandering gebragt in de voorschriften van het B. W. omtrent uiterste willen §).

Art. 22. De acten worden, behoudens de bestaande of later te geven voorschriften omtrent den vorm van sommige derzelve, verleden voor eenen notaris in tegenwoor-

*) Bij diergelijke acten toch doet de notaris niet anders dan het feit constateren, wie het hoogste bod gedaan heeft, welk feit evenzeer bestaat, wanneer het door een der in dit artikel genoemde personen gedaan is, als dat het door een ander geschied ware.

Art. 934 B. W. bevat mede eene uitzondering op dit artikel, daar het den notarissen toestaat, om, in geval zij bewaarders van olographische testamenten zijn, welke teruggevorderd worden, zelve de authentieke acten ter hunner verantwoording op te maken.

†) Bepalingen of beschikkingen, die *niet* ten voordeele van de in dit artikel opgenoemde personen zijn, kunnen dus niet als verboden worden aangemerkt.

Het artikel maakt geen onderscheid tusschen de instrumentaire en de attesterende getuigen. De bepaling echter van art. 24, dat bloed- of aanverwantschap met den bekend gemaakten persoon geene reden van uitsluiting voor de laatste oplevert, schijnt genoegzaam aan te duiden, dat dit artikel alleen de getuigen, in wier tegenwoordigheid de acte verleden wordt, bedoelt.

§) Vergelijk artt. 907 en 944 B. W.

digheid van twee getuigen *).

De getuigen moeten aan den notaris bekend zijn of derzelve identiteit en bevoegdheid aan hem door een of meer der verschijnende personen verklaard en daarvan, op straffe eener boete van f 25, in de acte melding gemaakt worden.

Behoudens de gevallen, waarin het B. W. in de getuigen speciale, afzonderlijk opgegevene hoedanigheden vordert, worden als getuigen toegelaten allen †), die volgens de voorschriften van het B. W., bekwaam zijn, om in regten onder eede getuigenis der waarheid af te leggen, de taal verstaan waarin de acte wordt verleden en hunnen naam kunnen teekenen §).

Art. 23. Behoudens de in het B. W. gemaakte bepalingen **), mogen bloedverwanten of aangehuwden, hetzij van den notaris, hetzij van de verschijnende personen tot en den derden graad ingesloten, alsmede de huisbedienden

*) De uitzonderingen in dit art. bedoeld betreffen b. v. de acten van superscriptie van een besloten of geheim testament, waartoe vier getuigen noodig zijn. Art. 940 B. W.

†) Dierhalve ook vrouwelijke ingezetenen. Zie Indisch weekblad van het regt no. 289.

§) Het teekenen door de getuigen met een *merk* is dus verboden. Dit artikel strekt tot aanvulling van art. 944 B. W., waarbij niet bepaald is, dat de getuigen moeten kunnen schrijven of ten minste hun naam teekenen. Ook bij genoemd art. 944 is toegelaten, dat uiterste willen in vreemde talen verleden worden. Bij overtreding van dit artikel heeft de acte alleen kracht van onderhandsch bewijs. Zie art. 23. Hoe deze bepaling over een te brengen is met die van art. 28 § 4 valt niet te begrijpen.

***) Art. 944 B. W. zegt: De getuigen, die bij het maken van uiterste willen tegenwoordig zijn, moeten zijn van het mannelijk geslacht, meerderjarig en ingezetenen van Ned.-Indië. Zij moeten de taal verstaan waarin de uiterste wil is opgesteld, of die, waarin de acte van superscriptie of van bewaargeving is geschreven.

Tot getuigen van een uitersten wil, bij openbare acte op te maken, kunnen niet genomen worden de erfgenamen of de legatarissen, noch derzelve bloedverwanten of aangehuwden, tot in den vierden graad ingesloten, noch de zoons of kleinzoons, of bloedverwanten in denzelfden graad, noch de huisbedienden der notarissen, voor welke de uiterste wil verleden wordt, noch eindelijk de zoodanigen, die tot eene lijf- en ont-eerende straf zijn veroordeeld. Zie wijders artt. 1895—1914 B. W.

van den notaris, niet tot getuigen worden genomen *).

Bij overtreding van dit of van het vorig artikel heeft de acte, voor zoo verre die geene uiterste wilsbeschikking inhoudt †), alleen kracht van onderhandsch geschrift, mits zij door de verschijnende personen onderteekend zij, onverminderd de verplichting van den notaris tot vergoeding van kosten, schaden en interessen jegens de belanghebbers, indien daartoe termen zijn.

Bloedverwanten of aangehuwden tot in den derden graad ingesloten van koopers, huurders, pachters of aannemers of borgen bij openbare verkooping, verhuringen, verpachtingen of uitbestedingen, mitsgaders van leden van vergaderingen, waarin van het verhandelde door eenen notaris proces-verbaal wordt opgemaakt, kunnen daarbij echter als getuigen worden genomen §)

Art. 24. De verschijnende personen moeten den notaris bekend zijn of worden bekend gemaakt door twee getuigen **), welke de vereischten moeten bezitten bij het bur-

*) Vergelijk de twee eerste aantekeningen op art. 20.

Dit artikel sluit de bloedverwanten of aangehuwden van lastgevers, of van hen, die bij de acte vertegenwoordigd worden, niet uit van de bevoegdheid, om als getuigen bij de acte op te treden.

Onder *huisbedienden* worden geene klerken verstaan, terwijl *huisbedienden* van de verschijnende personen tot getuigen mogen genomen worden.

†) Indien de acte eene uiterste wilsbeschikking inhoudt, is zij, bij het vertreden der bepalingen omtrent de getuigen, nietig. Art. 953 B. W.

§) Deze bepaling heeft voorzeker haar bestaan te danken, aan de moeilijkheid, welke het in zoude hebben, bij diergelijke acten, getuigen te vinden, van wie men volkomen zeker was, dat zij geen der gegadigden in den verboden graad bestonden.

Een arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden, dd. 19 Nov. 1852 (Weekblad van het Regt no. 1386), heeft beslist, dat boven en behalve deze bepalingen ook die, bij de Instructie voor de notarissen vastgesteld, als evenzeer op uiterste willen toepasselijk, moeten worden opgevolgd.

Art. 19. B. R. vereischt bij sommige exploitien, waarbij getuigen moeten tegenwoordig zijn, dat deze zijn manspersonen, ingezetenen van Ned. Indië, van bevoegden ouderdom om in regten getuigenis af te leggen en als geloofwaardige personen bekend zijn aan den deurwaarder (notaris), of door het hoofd van het plaatselijk bestuur als zoodanig zijn opgegeven.

***) Deze getuigen worden in de practijk atterende of identiteitsge-

gerlijk wetboek gevorderd, om in regten getuigenis der waarheid af te leggen, met dien verstande echter dat bloed- of aanverwantschap geene reden is van uitsluiting *),

Van een en ander wordt in de acte uitdrukkelijk melding gemaakt †).

Art. 25. Alle acten moeten de voornamen, den naam en de standplaats §) van den notaris uitdrukken, benevens, ingeval de acte voor eenen waarnemenden of krachtens zijn ambt als zoodanig fungerenden notaris wordt verleden, de beschikking krachtens welke, of het ambt krachtens hetwelk zij het notarisambt uitoefenen.

De acten moeten daarenboven inhouden:

a. de voornamen, den naam, het beroep of de maat-

tuigen genaamd, in onderscheiding der instrumentaire getuigen, die bij elke acte moeten tegenwoordig zijn.

*) Het is in Nederland nog steeds een onopgelost vraagstuk, of er attesterende getuigen noodig zijn, bijaldien de, den notaris onbekende, comparanten aan de instrumentaire getuigen bekend zijn. Men zal dus voorzigtig handelen met voor de attesterende getuigen niet dezelfde personen als voor de instrumentaire getuigen te gebruiken.

Overigens moet men vaststellen, dat de attesterende getuigen aan den notaris moeten bekend zijn, ofschoon de wet ten hunnen aanzien slechts dezelfde vereischen vordert als ten aanzien der instrumentaire getuigen, die de notaris niet behoeft te kennen, als zij slechts bij een of meer der comparanten bekend zijn. Zie art. 22 van dit regl. alinea 2.

Hier te lande zijn vele notarissen gewoon, geene attesterende getuigen voor zich te doen verschijnen, in het geval de voor hen comparerende partijen slechts aan de instrumentaire getuigen bekend zijn. Het zal wel geen betoog behoeven, dat de notaris ter zijner vertegenwoordiging wel doet, slechts bekende personen tot instrumentaire en attesterende getuigen te nemen, te meer daar het anders onmogelijk wezen zal te weten, of zij geloofbaar zijn, iets dat de wet uitdrukkelijk voorschrijft.

†) In elke acte moet dus de notaris verklaren, dat hij de comparanten kent, of wel is hij verplicht, zich van twee attesterende getuigen te bedienen. Dit vereischte betreft echter alleen de personen, die in de acte verschijnen, en geenszins hen, die daarin vertegenwoordigd of slechts genoemd worden.

§) Deze bepaling heeft alleen ten doel, om zeker te zijn, dat de acte binnen den kring van des notaris bevoegdheid is opgemaakt.

schappelijke betrekking *) en de woonplaats †) van ieder der verschijnende personen, en der door hen vertegenwoordigden, voor zooverre het beroep of de maatschappelijke betrekking en woonplaats door hen kan worden opgegeven;

- b. de betrekkingen in (of) hoedanigheden waarin en de vermelding der volmagten of beschikkingen, krachtens welke wordt gehandeld §);
- c. de voornamen, den naam, het beroep of de maatschappelijke betrekking en de woonplaats van ieder der getuigen, ook van die in het vorig artikel bedoeld;
- d. de plaats waar en den dag der week, der maand en van het jaar, op welken de acten verleden zijn **).

Bij overtreding van een of meer der bij dit en het vorige artikel vastgestelde bepalingen, verbeurt de notaris voor elke derzelve eene boete van f 25 en heeft bovendien de acte, bijaldien de plaats, het jaar, de maand of de dag daarin niet mogt vermeld zijn, alleen kracht van

*) Kan men een persoon geene bepaalde betrekking toeschrijven, alsdan zal de vermelding *zonder beroep of particulier* voldoende zijn. Zelfs is bij verschillende arresten uitgemaakt, dat in dit geval geene vermelding hoegenaamd noodzakelijk is.

Bij besl. 29 Julij 1853 no. 1 (stsbl. no. 64), is den notarissen gelast, de adellijke titels der comparanten in de acten op te nemen.

†) Iemands woonplaats is die, waar hij zijn hoofdverblijf gevestigd heeft en, bij gebreke daarvan, die van zijn werkelijk verblijf. Art. 17 B. W. Het is doelmatig, wanneer iemand, tijdens het verlijden der acte, ergens tijdelijk verblijf houdt, dit benevens zijne woonplaats op te geven.

§) Verzuimt iemand, die b. v. als voogd of gemagtigde handelt, deze zijne hoedanigheid te vermelden, alsdan moet hij geacht worden voor zichzelf te handelen, en kan de notaris voor dat verzuim niet verantwoordelijk zijn.

***) In sommige gevallen kan ook de opgave van het uur, waarop de acte verleden wordt, van belang zijn; bij voorbeeld, indien men een huwelijks-contract verlijdt en de partijen nog op denzelfden dag in het huwelijk treden, ten einde alzoo het bewijs te leveren, dat de acte niet *na* het uur van de voltrekking des huwelijks (hetwelk door de wet verboden wordt) is verleden. Evenzoo is het met uiterste willen gelegen, dewijl er twee zulke acten van denzelfden persoon en dezelfde dagteekening kunnen bestaan, en een latere uiterste wil eenen vroegeren te niet doet.

onderhandsch geschrift, mits zij door de verschijnende personen geteekend zij.

Art. 26. De notariële acten moeten leesbaar, in onafgebroken zamenhang *), zonder verkortingen †), witte vakken of tusschenruimte worden geschreven, ten ware voor sommige door eenige autoriteit vastgestelde gedrukte formulieren ¹ mogten bestaan; de noodzakelijk overgebleven onbeschreven vakken in het ligchaam der acte, moeten vóór de onderteekening, door een of meer duidelijke inktstrepen, voor verdere beschrijving onbruikbaar gemaakt worden; alle getallen ter bepaling van de hoeveelheid of hoegrootheid ² der zaken, welke in de acten worden vermeld, mitsgaders de dagteekeningen moeten in schrijffletters worden uitgedrukt, doch kunnen in cijfers worden herhaald of voorafgegaan.

De notaris verbeurt voor iedere overtreding van dit artikel eene boete van *f* 25.

De bepalingen van dit artikel zijn in zoo verre niet toepasselijk op volmagten, dat het geoorloofd is in dezelve den naam, dan wel de voornamen van den gevolmagtigde, zijne

*) Dat is, de acte moet een doorgaand geheel uitmaken, zonder door invoegingen en vermeldingen, die niet tot haar onderwerp behooren, te worden afgebroken.

†) In Nederland werd, bij circulaires van 7 Maart 1829 en 12 Maart 1832, door den minister van justitie kennis gegeven, dat, zijns bedunkens, als geene overtreding der wet kon worden beschouwd het schrijven van *Mr.* voor Meester, *Sr.* voor Sint, *Z. M.* voor Zijne Majesteit, *l^o.* *2°.* voor primo en secundo, *No.* voor numero, *Comp.* voor Compagnie, *Z. Ex.* voor Zijne Excellentie, *voorn.* voor voornoemd, *vol.* voor volume, *enz.* voor en zoo voorts, *bladz.* voor bladzijde en eenige dergelijken meer.

Bij inventarissen, publieke verpachtingen, enz. wordt toegelaten het trekken eener kolom tot het vermelden van guldens en duiten in cijfers, dewijl dusdanige kolom, behoorlijk met inktstrepen afgetrokken zijnde, kan beschouwd worden, als niet behoorende tot, of afgescheiden van het ligchaam der acte.

1) Zooals procuratiën tot verrigtingen bij het grootboek der nationale schuld.

2) Dus niet de getallen, enkel tot aanwijzing dienende, zooals verpandings-nommers.

hoedanigheid en woonplaats, geheel oningevuld te laten *).

Art. 27. De acten kunnen worden verleden in de taal welke partijen verkiezen, mits de notaris dezelve versta¹.

De uiterste wil bij openbare acte, de acte van bewaargeving van eenen olographischen uitersten wil en de acte van superscriptie van een besloten testament moeten, wanneer de erflater een Europeaan of daarmede gelijk gestelde is, opgemaakt worden in de taal, waarin de erflater zijnen wil verklaard, de bewaarneming verzocht of het besloten testament aangeboden zal hebben †).

Art. 28. De acten moeten door elk der verschijnende personen §), onmiddellijk na voorlezing worden onderteekend **), ten ware zij mogten verklaren hunnen naam niet te kunnen teekenen of daarin verhinderd worden; in welke gevallen van deze hunne verklaring, alsmede van de reden van verhindering, uitdrukkelijk melding moet worden gemaakt ††).

*) Deze bepaling kan alleen op de acten, die *in brevet* of *in originali* worden uitgegeven, zien. Zie art. 35 van dit reglement.

¹ Ook de getuigen moeten die taal verstaan. Zie art. 22.

†) Voor de bevolkingen, die niet met de Europesche zijn gelijkgesteld, mogen dus de hier genoemde acten in het Nederlandsch worden verleden. De notaris zal alzoo, even als vroeger geschiedde, eene vreemde taal (de Maleische) als hulpmiddel kunnen te baat nemen, om zich de bedoelingen der partijen te doen kenbaar maken. Omtrent de rangschikking der verschillende bevolkingen zie men art. 109 van het regl. op het beleid der regering, (stsbl. 1855 no. 2) lager opgenomen.

Hoe zal echter moeten gehandeld worden, wanneer een Europeaan eene den notaris onbekende taal, b. v. Russisch, Hongaarsch, Deensch, enz., spreekt en zich in geene andere taal kan uitdrukken? Dat zich zulk een geval kan voordoen, is wel niet twijfelachtig. Het artikel is, onzes inziens, veel te algemeen gesteld.

§) Wanneer acten, in tegenwoordigheid van wees- of boedelkamers, verleden worden, moeten dierhalve ook deze onder de verschijnende personen worden gerekend.

***) Eene teekening met een merk zal dus onvoldoende zijn.

††) Bij resolutie van den minister van finantiën, dd. 21 Jan. 1843 no. 25, werd in Nederland bepaald, dat de notaris in de acte moet opnemen de verklaring, dat partijen niet kunnen teekenen, (waaronder verstaan moet worden, dat zij geen schrijven geleerd hebben) doch dat hij

Bijaldien echter een of meer verschijnende personen alleen bij een bijzonder gedeelte der acte belang hebben, of alleen bij zulk een gedeelte als gehandeld hebbende voorkomen, is het voldoende, dat dit gedeelte aan de zoodanigen voorgelezen en door hem of hen geteekend worde, en dat die voorlezing en onderteekening bij dit gedeelte der acte uitdrukkelijk worde vermeld *).

Bovendien moeten de acten door de getuigen, waaronder echter die in artikel 24 opgenoemd niet begrepen zijn †), mitsgaders door den notaris worden onderteekend.

Bijaldien een of meer der getuigen mogten verklaren hunnen naam niet te kunnen teekenen of daarin verhinderd worden, wordt van deze hunne verklaring alsmede van de reden van verhindering uitdrukkelijk melding gemaakt §).

Bij overtreding van elke der genoemde bepalingen, heeft de acte alleen kracht van onderhandsch geschrift **), voor zoo verre dezelve door de verschijnende personen geteekend is.

Van de voorlezing en onderteekening moet uitdrukkelijk in het slot der acte worden melding gemaakt, op straffe eener boete van f 25.

Art. 29. Bijaldien bij acten van boedelbeschrijving of processen-verbaal wegens handelingen of daadzaken op te maken ††), een of meer verschijnende personen zijnen of

niet verplicht is *de reden waarom* te vermelden; worden partijen echter door een tijdelijk beletsel verhinderd, dan moet hij, behalve de verklaring, ook de redenen van verhindering opgeven.

Omtrent de voorlezing en de onderteekening van sommige acten bestaan ook voorschriften in het B. W., die wij lager zullen beschouwen.

*) B. v. bij verklaringen, protesten, contra-protesten, schatting van roerende goederen bij proces-verbaal, enz.

†) Het niet teekenen door de attesterende getuigen strijdt tegen de gezonde rede. De Nederlandsche wet vorderde het teekenen door die getuigen gebiedend. Welligt moet hier aan eene schrijf- of drukfout gedacht worden.

§) Zie aantekening op art. 22.

***) Zie art. 1869 B. W.

††) Alleen bij zoodanige acten of processen-verbaal kan de in dit artikel bedoelde omstandigheid voorkomen, daar toch, bij het verlijden van acten,

hunnen naam weigeren te teekenen, of zich bij sluiting der acte verwijderd hebben; zonder die te hebben geteekend *), is het voldoende dat van deze omstandigheid in de acte uitdrukkelijk melding worde gemaakt †).

Indien de verschijnende persoon of personen, die zijnen of hunnen naam weigeren te teekenen, daarvoor redenen opgeven, moeten die in de acte worden vermeld §).

Art. 30. De onderhandsche volmagten zoomede de authentieke, welke in originali zijn uitgegeven, worden aan de minuten vastgehecht **).

die overeenkomsten, beschikkingen of verklaringen ten onderwerp hebben, de teekening van alle partijen een stellige voorwaarde van haar bestaan is.

*) Indien alle verschenen personen weigeren te teekenen, bestaat er geene reden, om de handeling te constateren en blijft de geheele acte achterwege. Zijn er echter een of meer personen, die onderteekenen, dan kunnen deze vorderen, dat de acte, op de in dit artikel vermelde wijze gesloten, en ook door de getuigen en den notaris onderteekend worde.

†) Die vermelding wordt vereischt in de acte-zelve. Het zoude dus niet voldoende zijn, om, wanneer er reeds, b. v. een of twee personen geteekend hadden en de derde dit weigerde, onder de reeds gestelde handteekeningen de weigering, met of zonder redenen, te vermelden en daaronder met het teekenen voort te gaan. De bepaling der 2de alinea van art. 28 is hier buiten toepassing, omdat deze alleen spreekt van een bijzonder gedeelte der acte. Voor zulk een geval kan men de vermelding der onderteekening en de gestelde handteekeningen doorhalen, die doorhaling op den kant aanwijzen en doen paraphieren, en vervolgens de vermelding op nieuw beginnen met opgave der gedaane weigering en de reden daarvan, wanneer die namelijk opgegeven is.

§) Worden er geene redenen voor de weigering bijgebracht, dan is het voldoende in de acte te vermelden door wie onderteekend is en door wie zulks geweigerd wordt. De bepaling van dit artikel, dat het voldoende is, wanneer iemand weigert te teekenen, daarvan in de acte melding te maken, kan daarom nog geene regten op of tegen den weigerachtige doen geboren worden, even alsof hij werkelijk had geteekend. Zij betreft kennelijk alleen den notaris, ten einde deze van alle verantwoordelijkheid te ontheffen, die anders, ingevolge art. 28 van dit reglement, op hem zoude rusten.

**) De wet bepaalt niet, op welke wijze de vasthechting moet geschieden; men handele hiermede dus naar den aard der vast te hechten stukken. In alle gevallen moeten de einden of lissen aan de acten of het aangehechte stuk, met lak of eenen met papier overdekten ouwel, gehecht en daarop

De authentieke, waarvan minuten zijn opgemaakt, worden in de acte omschreven.

Indien partijen krachtens mondelinge volmagt handelen, moet zulks in de acte worden vermeld.

Voor iedere overtreding van eene dezer bepalingen verbeurt de notaris eene boete van f 25.

Art. 31. Van de aanhechting bij het vorig artikel omschreven, worden vrijgesteld volmagten, welke reeds zijn vastgehecht aan acten voor denzelfden notaris of ambtenaar verleden en onder zijne minuten verbleven, mits hiervan in de acte worde melding gemaakt; bij verzuim waarvan de notaris in ieder geval eene boete van f 25 verbeurt.

Art. 32. Alle veranderingen †) en bijvoegingen §) moeten op den kant der acte geschreven worden, doch zijn alleen geldig voor zoo verre die ieder afzonderlijk door de verschijnende personen, welke de acte geteekend hebben, door den notaris en door de getuigen ondertekend of gewaarmerkt zijn.

Ingeval eene verandering of bijvoeging te wijdoopig is om op den kant der acte te worden geschreven, wordt die achteraan, doch voor het slot der acte geplaatst, mits de bladzijde en de regel worden aangeduid, waartoe dezelve behoort, op straffe van nietigheid van elke op eene andere wijze of zonder deze aanduiding gedane verandering of bijvoeging.

het zegel des notaris afgedrukt worden. Vergelijk art. 43 van dit reglement.

In de Nederlandsche wet op het notarisambt (art. 32) is bepaald, dat de onderhandsche en buiten het rijk verleden volmagten, vooraf door de lasthebbers, in tegenwoordigheid van den notaris en van de getuigen, voor echt erkend en ten blijke daarvan door hen allen moeten worden geteekend enz. Het valt te bejammeren, dat deze bepaling, die alle misleiding der partijen voorkwam, niet in dit reglement is opgenomen.

†) Door *veranderingen* wordt niet slechts bedoeld, dat in eene acte een of meer woorden of letters moeten worden doorgehaald, maar meer bijzonder, dat die doorgehaalde woorden of letters door andere moeten worden vervangen.

§) Het woord *bijvoegingen* voorziet in het geval, dat er in eene acte eenige letters, woorden of eene zinsnede zijn weggebleven, welke daarin moeten worden bijgevoegd, zonder tot eene doorhaling aanleiding te geven.

Art. 33. Het is niet geoorloofd om in eene acte of in de veranderingen en bijvoegingen, welke op den kant of vóór het slot derzelve zijn gesteld, eenige overschrijving *), tusschenvoeging of bijvoeging †) van woorden of letters te doen, of die op de eene of andere wijze uit te schrappen of te doen verdwijnen en andere in derzelve plaats te stellen, op straffe van nietigheid der voor of in de plaats geschrevene en der tusschen of bijgevoegde woorden of letters.

Art. 34. Indien de doorhaling van woorden of letters in eene acte noodig mogt zijn, moet zulks geschieden met eene dunne streep, zoodanig dat leesbaar blijft wat er gestaan heeft; het getal der doorgehaalde woorden moet op den kant der acte opgegeven en de doorhalingen goedgekeurd worden.

In geval van uitlating of veranderingen en in de plaatsstelling van het goedgekeurd doorgestrepte, zal dit bij wijze van renvooi of apostil ¹, evenzeer op den kant, moeten geschieden, en ook daarvan het getal woorden moeten worden goedgekeurd.

Aan het slot van elke acte moet worden vermeld of zij al dan niet met renvooijen, doorhalingen of bijvoegingen is verleden, en zoo ja, met hoevele §).

Art. 35. De notarissen zijn verplicht minuit op te maken van alle te hunnen overstaan verledene acten, bij gebreke

*) *Overschrijving* beteekent over een woord heenschrijven, om er op die wijze een ander van te willen maken.

†) Door *tusschenvoeging* of *bijvoeging* wordt verstaan het naderhand nog letters aan een woord bij te schrijven, tusschen twee woorden een ander te plaatsen, of een nieuwen regel tusschen twee anderen in te brengen.

¹. De redactie van het 2de lid van dit artikel is duister; er zal wel bedoeld zijn: In geval in de veranderingen en bijvoegingen, welke op den kant of vóór het slot der acte zijn gesteld, eene uitlating heeft plaats gehad of eene verandering noodig is, zal dit enz.

Een apostil is dus eene verandering of bijvoeging in een renvooi.

§) De Ned. wet op het notarisambt (art. 36) vereischte en, ons bedunkens te regt, de aanduiding op den kant der acte van den regel, waarin de doorhaling plaats vond, of wel, dat vóór het slot der acte de veranderingen en bijvoegingen, met vermelding der bladzijden en regels, waarin die voorkwamen, werden aangeduid.

waarvan dezelve geene kracht van authentieke acte bezitten en de notaris gehouden is tot vergoeding van kosten, schade en interessen jegens de belanghebbenden.

Van deze verpligting zijn uitgezonderd *) acten van huwelijkstoestemming, van bekendheid, volmagten, verklaringen van eigendom of van in leven zijnde personen †), quitantien van sommen beneden de f 300 ¹, alle quitantien van huur- en pachtpenningen, loon, renten of pensioenen, protesten, aanbiedingen van betalingen, toestemming tot doorhaling of vermindering van hypothecaire acten en andere eenvoudige acten, waarvan de uitgifte in originali bij de wetten is toegestaan §).

*) Deze uitzondering is geheel facultatief, zoodat de hier opgenoemde acten ook, des verkiezende, in minuat kunnen worden verleiden.

†) Deze woorden moeten noodwendig beteekenen: *van het in leven zijn van personen*. De geheele redactie van dit reglement is hoogst slordig en hier en daar zelfs onverstaanbaar. Enkele grove feilen hebben wij verbeterd of aangewezen.

1. Tot dit bedrag is het getuigenbewijs toegelaten. Zie art. 1896 B. W.

§) Het onderscheid tusschen eene acte, welke *in minuat* wordt verleiden en die, welke *in originali* of *breveet* wordt uitgegeven, is daarin gelegen, dat de eerste altijd onder den notaris berusten blijft, terwijl de tweede aan partijen wordt afgegeven.

Bij arrest van den Hoogen raad der Ned. van 11 Junij 1840 is uitgemaakt, dat eene acte in brevet als eene authentieke acte moet worden beschouwd.

Dewijl de regel is, dat van alle acten *minuat* moet gehouden worden en de uitgifte *in originali* slechts, als uitzondering op dien regel, ten aanzien van enkele acten is toegestaan, is het voorzigtig, zich niet door de algemeenheid der uitdrukking „en andere eenvoudige acten, waarvan de uitgifte in originali bij de wetten is toegestaan,” te laten verleiden tot eene te ruime toepassing van die uitzondering; men zal dus wel doen, geene andere dan de uitdrukkelijk aangeduide acten *in originali* uit te geven, tenzij de vergunning daartoe, in het vervolg, ook tot andere acten bij eene wet werd uitgebreid.

Ingevolge resolutie van den minister van finantien, dd. 31 Dec. 1844 no. 265, kunnen geacht worden tot de acten in originali te behooren: Décharge voor gehouden administratie als voogd en décharge voor het beheer eener nalatenschap.

Volgens ons gevoelen moet het verlijden van acten in originali in een land, waar geene registratie bestaat, en dus die acten aan geene contrôle

Het is geoorloofd van deze alzoo in originali uit te geven acten, met uitzondering der volmagten, waarin de naam van den gevolmachtigde oningevuld is gebleven, twee, drie of meer gelijkkluidende op hetzelfde oogenblik te verlijden en te doen teekenen, doch wordt, op straffe eener boete van *f* 25 door den notaris voor elke overtreding hiervan te verbeuren, in elk der gelijkkluidenden van derzelve getal melding gemaakt, zullende allen slechts voor een, en een voor allen in regten gelden ¹.

Art. 36. De minuten, welke in elke maand voor de notarissen verleden zijn, moeten in een boekdeel worden te zamen gevoegd, op welks omslag de hoeveelheid der daarin vervatte minuten benevens de maand en het jaar moeten worden bekend gesteld.

Deze aantekening wordt onverwijld door den notaris en, bij de inspectie in art. 53 bedoeld, door den hiermede belasten ambtenaar, na verificatie onderteekend.

Ambtenaren, die krachtens de betrekking welke hun is opgedragen tot het notaris-amt geroepen zijn, behoeven slechts elk half jaar de voor hen verledene acten in een boekdeel te verzamelen.

De bij art. 4 en 63 bedoelde vervangers zijn gehouden de voor hen verledene acten op gelijke wijze bij die der notarissen, voor welke zij tijdelijk in plaats treden, te verzamelen, met dien verstande, dat wanneer hij, voor wien zij in de plaats treden, in de maand waarin de waarneming aanvangt reeds een of meer acten verleden heeft, de vervanger aan zijne eerste acte het nummer geeft vol-

hoegenaamd onderworpen zijn, als zeer gevaarlijk beschouwd worden, daar toch, bij het in het ongereede raken van zulk eene acte, alle bewijs, dat zij eens bestaan heeft, verloren gaat.

¹ Ook bij het verlijden van acten in originali uit te geven, zal de notaris wel doen de volmagten, krachtens welke partijen handelen, aan de acte-zelve te hechten. Wordt eene acte, waarbij een der verschijnende personen, krachtens eene volmagt handelt, in meerdere exemplaren in originali uitgegeven, dan moet de overgelegde volmagt-zelve aan een dier exemplaren en een gelijkkluidend authentiek afschrift daarvan aan de andere worden gehecht.

gende op dat van de laatste acte van den vervangene ¹.

Art. 37. De notarissen zijn gehouden om, in geval van overlijden of afwezigverklaring van een persoon, wiens uiterste wilsbeschikkingen onder hen berusten, de belanghebbers binnen den kortst mogelijken tijd *) te verwittigen, dat zoodanige beschikkingen door hen worden bewaard en tevens, onverminderd het bij artt. 937 en 942 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde, verplicht binnen den tijd van eene maand, nadat zij van het overlijden of de afwezigverklaring kennis dragen, van die beschikking een volledig afschrift te doen toekomen aan de wees- of boedelkamer, onder wier ressort de erfenis is opengevallen.

Is de wees- of boedelkamer gevestigd op een ander eiland als dat, waar de standplaats van den notaris is gelegen, dan is de notaris verplicht het afschrift met de eerst komende gelegenheid te verzenden †).

Hetzelfde is van toepassing op acten, waarbij een uiterste wil is herroepen en op huwelijks-contracten, voor zoo verre zij beschikkingen ter zake des doods bevatten.

1. Bij ordonnantie van 1 Februarij 1866 (stblad no. 8) is bepaald:

Artikel 1. Met wijziging in zoo verre van het laatste lid van de artikelen 36 en 47 van het reglement op het notaris-ambt in *Nederlandsch-Indië* (staatsblad 1860 no. 3), te verklaren, dat wel de vervangers, bij de artikelen 4 en 6 van dat reglement bedoeld, de voor hen verleden akten bij die der notarissen, voor wie zij tijdelijk in plaats treden, verzamelen, en in de repertoria en verdere registers dier notarissen opteekenen, doch dat door de vervangers, in artikel 63 van gemeld reglement bedoeld, met de protokollen, repertoria en verdere registers van de afgetreden notarissen wordt gehandeld overeenkomstig de voorschriften van artikel 141 van het reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie in *Nederlandsch-Indië*.

Artikel 2. De artikelen 17, 19 en 59 van het reglement op het notaris-ambt in *Nederlandsch-Indië* (staatsblad 1860 no. 3) mede van toepassing te verklaren op de vervangers, bij artikel 6 van dat reglement bedoeld.

*) Men had hier de woorden: *nadat zij daarvan kennis dragen*, behooren bij te voegen.

†) Het ware te wenschen geweest, dat men hier bepaald had, hoe de notaris moet handelen, wanneer eene erfenis buiten zijn ressort openvalt en hij bezitter is van een gesloten olographische of geheime uiterste wilsbeschikking. Het onbeslist laten daarvan heeft in Nederland reeds vele moeilijkheden verwekt, die ook hier te lande wel niet zullen uitblijven.

De notarissen zijn verplicht elke maand aan de wees- of boedelkamer, onder welke hunne standplaats ressorteert, een staat in te zenden, aanwijzende door welke personen te hunnen overstaan testamenten zijn verleden.

Art. 38. Alleen de notaris voor wien eene acte is verleden, zijn tijdelijke vervanger of de wettige houder der minuut, zijn bevoegd daarvan grossen, afschriften en uittreksels te verleenē *).

Ieder notaris heeft echter het regt om afschriften en uittreksels af te geven van alle acten, welke aan eene andere acte vastgehecht, ten zijnen kantore zijn nedergelegd.

De notarissen mogen ook afschriften en uittreksels maken van alle acten en stukken, welke ten dien einde aan hen vertoond en na met het afschrift of uittreksel vergeleken †) te zijn teruggegeven worden.

Behoudens de bij de algemeene verordeningen daaromtrent bepaalde uitzonderingen §), moeten de uittreksels gelijkkluidend zijn met de overgenomen gedeelten, en moet altijd het hoofd en slot ¹ der acte alsmede de vermelding van al de handelende personen, derzelver betrekkingen of hoedanigheden in het uittreksel voorkomen.

Aan het slot moeten worden gesteld de woorden: *uitgegeven voor woordelijk gelijkkluidend uittreksel*, alles op eene boete van *f* 25 tot *f* 100.

Bij het uitgeven eener eerste grosse ² moet, op verbeurte van eene boete *f* 100 tot *f* 200, de naam van den

*) Een *grosse* is de uitgifte of expeditie der acte in executoren vorm opgemaakt, om zonder geregteijke tusschenkomst tot eene gedwongen ten uitvoerlegging te geraken (zie art. 440 B. R.). Een *afschrift* is de letterlijke copij der oorspronkelijke acte of van eene expeditie of van een onderhandsch geschrift, dat bij den notaris gedeponēerd is (art. 1859 B. W.). Het *uittreksel* is het afschrift van een gedeelte der acte.

†) Zie de aantekening op art. 43 hierboven.

§) Zie b. v. art. 26 Wetboek van Koophandel.

¹. Hoofd en slot: d. i. tijd en plaats, wanneer en waar de acte verleden is, naam en kwaliteit van den notaris en der getuigen, en de vermelding van de voorlezing der acte en der veranderingen en bijvoegingen.

² In verband met art. 41.

gene, ten wiens verzoeke de uitgifte geschiedt, door de notarissen op de minuut gesteld en die aantekening door hen gewaarmerkt worden.

Art. 39. De notarissen mogen, met uitzondering van eenen aan hen in bewaring gegeven olographischen uitersten wil, geene minute hoegenaamd uit hunne handen geven, anders dan in de gevallen bij de algemeene verordeningen voorzien en krachtens een vonnis of bevelschrift van den regter, met inachtneming der bepalingen hij het reglement op de burgerlijke regtsvordering en dat van strafvordering voorgeschreven *).

De overtreding dezer bepalingen wordt gestraft voor de eerste reize met schorsing voor den tijd van drie tot zes maanden, of met eene boete van *f* 1000 tot *f* 5000, en bij herhaling met verbeurte van het ambt.

Art. 40. Uitgezonderd in de bij de algemeene verordeningen voorziene gevallen †), mogen de notarissen geene grossen, afschriften of uittreksels, noch inzage of mededeeling van den inhoud der acten geven, anders dan aan de onmiddellijk belanghebbende personen §), hunne erfgenamen of regtverkrijgenden, op straffe van eene boete van *f* 100 tot *f* 200, en in geval van herhaalde overtreding op straffe van schorsing in hunne bediening gedurende drie of zes maanden, — alles behoudens vergoeding van kosten, schaden en interessen.

*) Zie art. 157 en volgende B. R. en artt. 231—237 Regl. op de Strafv.

†) Volgens art. 854 B. R. moeten de notarissen, tegen betaling der kosten, van hunne acten afschrift uitreiken aan de onmiddellijk belanghebbende personen, hunne erfgenamen of regtverkrijgenden en kunnen zij, ingeval van weigering daartoe veroordeeld worden, met vergoeding van kosten, schaden en interessen.

§) Onmiddellijk belanghebbenden zijn de comparanten of partijen. Anderen kunnen echter ook bij eene acte belang hebben, al is het dat zij niet tot de handelende personen of partijen behooren. Ten einde niet in strijd met dit artikel te handelen, zal dus de notaris wel doen, van hen, die grossen, afschriften enz. vragen, het bewijs te vorderen, dat zij daartoe werkelijk gerechtigd zijn, ten minste indien, zonder dat bewijs, hun bevoegdheid niet bekend of blijkbaar is.

Art. 41. Aan ieder onmiddellijk belanghebbende bij eene notariële acte, zijne erfgenamen of regtverkrijgenden kan daarvan een grosse worden uitgereikt.

Deze moet even als de arresten en vonnissen tot hoofd hebben, de woorden „*In Naam des Konings!*” en tot slot „*uitgegeven voor eerste grosse*” met vermelding van den naam van dengene, ten wiens verzoeke de uitgifte is geschied, alles op eene boete van *f* 25 tot *f* 100 *).

Uittreksels of gedeelten van acten mogen niet als grossen worden uitgegeven, met uitzondering nochtans van boedelscheidingen en van processen-verbaal van openbare verkooping, verhuuringen, verpachtingen en aanbestedingen, waarvan het geoorloofd is voor iedere afzonderlijke toedee-ling, koop, huur, pacht of aanneming of voor al de door een en denzelfden persoon of personen gezamenlijk gedane koopen, huren, pachten of aannemingen een uittreksel als grosse uit te geven, voor zoo verre die personen het proces-verbaal medege teekend of bij verhindering verklaard hebben door daarin opgenoemde beletselen niet te hebben kunnen teekenen; de voorwaarden van verkooping, verhuuring, verpachting of aanbesteding moeten echter, voor zoo verre de betrokkene koopen, huren, pachten of aannemingen aangaat, in derzelver geheel in zoodanig uittreksel worden opgenomen.

Art. 42. Het afgeven van eene tweede of van verdere grossen aan denzelfden belanghebbende, mag niet anders geschieden dan op de wijze bij het reglement op de burgerlijke regtsvordering bepaald †), en zulks op straffe van

*) Art. 440 van het Reglem. op de B. R. en art. 221 van het Reglem. op de uitoefening der policie, enz. onder de inlanders en de daarmede gelijk gestelde personen op Java en Madura kennen aan de grossen van acten van hypotheek en van notariële schuldbrieven, binnen Ned.-Indië verleden en aan het hoofd voerende de woorden: *In Naam des Konings*, eene gelijke kracht toe als aan de vonnissen is toegekend.

Art. 91 van de bepalingen omtrent de invoering van- en den overgang tot de nieuwe wetgeving kent ook die kracht toe aan zoodanige acten, die vóór de invoering der nieuwe wetgeving (1 Mei 1848) verleden zijn.

†) Art. 856 B. R. luidt: De partij, welke zich eene tweede of verdere

schorsing in de bediening, gedurende drie tot zes maanden, of eene boete van *f* 500 tot *f* 1000.

Art. 43. Alle door de notarissen uit te geven acten, grossen, afschriften en uittreksels moeten een afdruksel dragen van het bij art. 19 bedoeld zegel of cachet, waarmede tevens alle aanhechting van stukken behoort plaats te hebben, alles op eene boete van *f* 25 voor iedere overtreding.

Art. 44. De handteekening van den notaris op de door hem uitgegevene acten, grossen, afschriften en uittreksels zal, indien de belanghebbenden zulks verlangen, wanneer van het stuk moet worden gebruikt gemaakt binnen Nederlandsch-Indië, door het hoofd van gewestelijk bestuur, en wanneer daarvan moet worden gebruik gemaakt buiten Nederlandsch-Indië, door den algemeenen secretaris of een der gouvernementen secretarissen worden gelegaliseerd.

Art. 45. De notarissen zijn verplicht om, behalve de registers vermeld in art. 99 der bepalingen omtrent de invoering van- en den overgang tot de nieuwe wetgeving *) en in art.

grosse wil doen afgeven, zal tot dat einde een verzoekschrift indienen aan den raad van justitie, binnen welks rechtsgebied de bewaarder zijne woonplaats heeft; zij moet, krachtens het bevelschrift, dat daarop vallen zal, bevel doen geworden aan den bewaarder, om op een bepaalden dag en uur de afgifte te doen, en aan de belanghebbende partijen, om bij de afgifte tegenwoordig te zijn; aan den voet van de tweede of verdere grosse moet melding gemaakt worden van dat bevelschrift, mitsgaders van de som, voor welke het stuk ten uitvoer kan worden gelegd, indien de schuldvordering gedeeltelijk is voldaan of afgestaan.

*) Dit artikel luidt: In afwachting der nadere regeling van dit onderwerp, zal de bij art. 1880 B. W. vermelde formaliteit (te weten de visering van onderhandsche acten) worden vervuld door de notarissen, die het door hen aan den voet der acte te stellen *gezien* zullen onder teekenen, met vermelding van den dag, waarop deze verrijting heeft plaats gehad en van het nummer, onder hetwelk dezelve is geboekt in een afzonderlijk door hen daartoe aan te leggen register, hetwelk, op gelijke wijze als de répertoires, zal worden gekantteekend en gewaarmerkt. Indien de acte meerdere bladzijden beslaat, zullen deze, ieder afzonderlijk, door den notaris genummerd en gearapheerd worden. Voor deze werkzaamheid, aan welke de notarissen zich niet mogen onttrekken, wordt hun een salaris van twee gulden toegekend.

Men lette wel op, dat de handteekeningen niet worden gelegaliseerd.

132 van het wetboek van koophandel *), een repertorium aan te houden, waarop dag voor dag alle acten ¹, welke

maar dat hier alleen sprake is van de verzekering der dagteekening.

Ook houde men in het oog, dat bij deze aan de notarissen opgedragen verrigtingen geene getuigen noodig zijn; mogten echter de onderteekenaars van eenig handelspapier den notaris onbekend wezen, alsdan zal deze verplicht zijn, zich genen door twee geloofbare getuigen te doen bekend maken.

*) Dit artikel luidt, dat de notarissen verplicht zijn de protesten, naar orde des tijds, in te schrijven in een bijzonder register, genummerd en gewaarmerkt door den president van den raad van justitie, indien zij woonachtig zijn binnen de residentie waar die raad gevestigd is, en elders door het hoofd van het plaatselijk bestuur, of, op diens last, door een anderen Europeeschen ambtenaar.

¹ Bij ordonnantie van 14 Maart 1867 (staatsblad no. 29), zijn, met in-
trekking van alle daarmede strijdige bepalingen, en inzonderheid van:

- a. het plakkaat van de Hooge Regering van den 29sten Mei 1690;
- b. de voorschriften, betreffende schriftelijk bewijs, gegeven in de artikelen 171 en 172 van het Reglement op de uitoefening der policie, de burgerlijke regtspleging en de strafvordering onder de inlanders en met hen gelijkgestelde personen op *Java* en *Madura*;
- c. artikel 229 van het wetboek van koophandel;
- d. artikel 3 der bepalingen, houdende toepasselijk verklaring van de Europeesche wetgeving op de met de inlandsche gelijkgestelde bevolking (vreemde oosterlingen), afgekondigd bij artikel 1 der ordonnantie van den 8sten December 1855 (staatsblad no. 79), met opzigt tot de inlandsche en met haar gelijkgestelde bevolking in *Nederlandsch-Indie* vastgesteld de navolgende bepalingen:

Art. 1. Onderhandsche geschriften, afkomstig van inlanders of met hen gelijkgestelde personen, welke erkend zijn door hen, tegen wie men zich daarop beroept, of welke op eene wettige wijze voor erkend worden gehouden, leveren ten aanzien van de onderteekenaars en hunne erfgenamen en regtverkrijgenden, hetzelfde volledig bewijs op als eene authentieke akte.

Art. 2. Hij, tegen wien men zich op een onderhandsch geschrift beroept, is verplicht zijn schrift of zijne handteekening stellig te erkennen of te ontkennen, doch zijne erfgenamen of regtverkrijgenden kunnen volstaan met te verklaren, dat zij die niet erkennen als het schrift of de handteekening van degenen, wien zij vertegenwoordigen.

Art. 3. Ingeval iemand zijn schrift of zijne handteekening ontkent, of indien zijne erfgenamen of regtverkrijgenden verklaren deze niet te erkennen, moet de regter bevelen, dat de echtheid daarvan geregteijk onderzocht worde.

Art. 4. Onderhandsche eenzijdige schuldverbindtenissen tot voldoening van gereed geld, of van eene zaak, welke op eene bepaalde waarde kan

ten hunnen overstaan worden verleden, onverschillig of daarvan al dan niet minuten zijn opgemaakt, zonder eenige tusschenruimte, elk in een door eene inktstreep af te sluiten vak en onder een doorgaand nummer ¹ worden vermeld, met aanduiding van haren datum, van haren aard ², de namen

worden gesteld, moeten geheel geschreven worden met de hand van den gene, die ze onderteekend heeft, of ten minste moet daaronder, behalve de handteekening, met de hand des onderteekenaars geschreven worden eene goedkeuring, houdende in voluit geschrevene letters de som of de hooggroothed of de hoeveelheid der verschuldigde zaak.

Bij gebreke hiervan, kan de geteekende akte, indien de verbindtenis wordt ontkend, slechts als een begin van schriftelijk bewijs worden aangenomen.

De bepalingen van dit artikel zijn niet toepasselijk op zaken van koophandel.

Art. 5. Indien de som, welke bij de akte zelve vermeld is, verschilt van die, welke bij de goedkeuring uitgedrukt staat, wordt de verbindtenis gerekend voor de minste som te zijn aangegaan, zelfs dan ook, wanneer de akte, mitsgaders de goedkeuring, geheel en al door de hand van den gene, die zich verbonden heeft, geschreven zijn, ten ware men kunne bewijzen in welk van beide gedeelten van het stuk de misslag heeft plaats gehad.

Art. 6. Onderhandsche akten, hebben ten aanzien harer dagteekening tegen derden geene kracht, dan van den dag dat zij, op de wijze door den Gouverneur-Generaal te bepalen, door eenen openbaren ambtenaar zijn gevisceerd en geboekt, of van den dag waarop degenen, of een van degenen, die ze onderteekend hebben, overleden zijn, of van dien waarop haar bestaan bewezen wordt bij akten, door openbare ambtenaren opgemaakt, of wel van den dag waarop de derde, tegen wien men zich van de akte bedient, haar bestaan schriftelijk heeft erkend.

Art. 99. der bepalingen omtrent de invoering van en den overgang tot de nieuwe wetgeving is ten deze van toepassing.

Art. 7. Wisselbrieven, orderbrieven, assignatiën, kassiers papier en ander papier aan toonder, mitsgaders de daarop gestelde acceptatiën en endossementen, tusschen Europeanen of met dezen gelijkgestelde personen en Inlanders of met dezen gelijkgestelde personen verleden, worden, indien de onderteekenaar een inlander of met dezen gelijkgesteld persoon is, en indien belanghebbenden zulks verlangen, voorzien van de verklaring van eenen notaris of anderen door den Gouverneur-Generaal daartoe gemagtigden Europeschen beambte, waaruit blijkt, dat die ambtenaar den onderteekenaar kent, dat de inhoud der akte aan laatstgemelden duidelijk is voorgelouden en dat daarna de onderteekening in tegenwoordigheid van dien ambtenaar heeft plaats gehad.

¹ Dat is: het nummer van het protocol.

² Dat is: of de acte is een obligatie, testament, enz.

der bij die acten verschijnende personen, en van het nummer ¹ herwelk elke minuut in de minuten-bundels voert.

De in originali uitgegeven acten, waarvan twee, drie of vier gelijkkluidende op hetzelfde oogenblik zijn verleden, worden op dit repertorium onder één nummer vermeld ².

De bladzijden der repertoria moeten zijn genummerd en worden geparaphceerd door den resident *) of een der leden van den raad van justitie, binnen wiens ressort de notaris zijn ambt uitoefent.

Art. 46. Op dit repertorium en de verder aan te leggen registers moeten de notarissen eenen alphabetischen klapper aanhouden, welke van maand tot maand moet worden bijgehouden, bevattende de namen van al degenen, welke bij de voor hen verledene acten, hetzij in persoon, hetzij door gemagtigden als belanghebbenden zijn opgetreden, dan wel anderen vertegenwoordigd hebben, met vermelding achter elken naam van den aard der verledene acte, waarin die persoon opgetreden is, en van het nummer, waaronder de acte in het repertorium is opgenomen.

Art. 47. De acten voor de bij artt. 4 en 63 bedoelde vervangers ³ verleden, worden in de repertoria en verdere registers van den vervangen notaris opgeteekend.

Art. 48. De notarissen zijn verplicht om, hetzij zelven, hetzij door een schriftelijk gemagtigde, binnen de twee eerste maanden van ieder jaar ter griffie van den raad van

¹ Dat is: het maand- of zes maandelijksch nummer, art. 36.

² Omdat allen voor een en een voor allen in regten gelden, art. 35.

Er wordt dus geene vermelding van het getal der uitgegeven gelijkkluidende acten op het repertorium gevorderd. Men zal niettemin wel doen, dit daarbij aan te teekenen, dewijl anders bij den notaris op geene andere wijze van dit getal kan blijken.

Voorts worden de acten, die meer dan eene dagteekening hebben, op den dag der eerste vacatie ingeschreven. Acten die nog niet voltooid zijn, dat is: waaraan de bekrachtiging van een of meer der partijen ontbreekt, worden mede ingeschreven, zoodra zij slechts door de getuigen en den notaris geteekend zijn.

*) Zoude hier niet president moeten worden gelezen?

³ Zie de aanteekening op art. 36.

justitie hunner standplaats over te brengen, een door hen echt verklaard dubbel van het repertorium en verdere registers der acten, welke gedurende het afgelopen jaar ten hunnen overstaan zijn verleden, op verbeurte eener boete van f 25 voor de eerste, f 50 voor de tweede en f 75 voor de derde ingegane maand verzuim.

In geval een notaris in den loop van een jaar geene acten opgemaakt, noch afschriften of uittreksels *) van aan hem vertoonde acten of stukken vervaardigd heeft, moet hij binnen denzelfden termijn, op gelijke boeten, daarvan eene verklaring ter griffie overleggen, of door eenen schriftelijk gemagtigde doen overleggen.

Indien de overbrenging van het dubbel der repertoria en verdere registers of van de verklaring niet voor den 1sten Junij van ieder jaar heeft plaats gehad, kan de notaris, onverminderd zijne gehoudenheid tot betaling der boete in het eerste lid vermeld, voor den tijd van drie maanden in zijne bediening worden geschorst en, indien zulks voor het eindigen derzelve nog niet is geschied, daarvan worden ontzet.

Wanneer de laatste dag der maand (Februarij) op eenen zondag invalt, wordt die niet in den termijn begrepen, en moet de overbrenging alzoo uiterlijk den vorigen dag geschieden ¹.

Art. 49. Van deze overbrenging moet blijken uit eene acte van bewaarneming door den griffier opgemaakt en door den notaris of zijnen gemagtigde mede onderteekend.

Deze acte wordt door den griffier ingeschreven in een afzonderlijk register, gekantteekend door den voorzitter van den raad van justitie.

*) Waarom te dezer plaatse van afschriften en uittreksels gesproken wordt is duister. Volgens art. 47 der in Nederland vigerende wet op het notarisambt, moeten de afschriften en uittreksels van vertoonde acten of stukken op het repertorium worden ingeschreven, doch het Indisch reglement vordert de inschrijving daarvan nergens.

¹ De strekking van dit artikel is om, wanneer het protocol van den notaris mogt verloren gaan, in het dubbel van het repertorium een middel te bezitten, om het bestaan van acten te bewijzen.

der bij die acten verschijnende personen, en van het nummer ¹ herwelk elke minuut in de minuten-bundels voert.

De in originali uitgegeven acten, waarvan twee, drie of vier gelijkkluidende op hetzelfde oogenblik zijn verleden, worden op dit repertorium onder één nummer vermeld ².

De bladzijden der repertoria moeten zijn genummerd en worden geparaphceerd door den resident *) of een der leden van den raad van justitie, binnen wiens ressort de notaris zijn ambt uitoefent.

Art. 46. Op dit repertorium en de verder aan te leggen registers moeten de notarissen eenen alphabetischen klapper aanhouden, welke van maand tot maand moet worden bijgehouden, bevattende de namen van al degenen, welke bij de voor hen verledene acten, hetzij in persoon, hetzij door gemagtigden als belanghebbenden zijn opgetreden, dan wel anderen vertegenwoordigd hebben, met vermelding achter elken naam van den aard der verledene acte, waarin die persoon opgetreden is, en van het nummer, waaronder de acte in het repertorium is opgenomen.

Art. 47. De acten voor de bij artt. 4 en 63 bedoelde vervangers ³ verleden, worden in de repertoria en verdere registers van den vervangen notaris opgeteekend.

Art. 48. De notarissen zijn verplicht om, hetzij zelve, hetzij door een schriftelijk gemagtigde, binnen de twee eerste maanden van ieder jaar ter griffie van den raad van

¹ Dat is: het maand- of zes maandelijksch nummer, art. 36.

² Omdat allen voor een en een voor allen in regten gelden, art. 35.

Er wordt dus geene vermelding van het getal der uitgegeven gelijkkluidende acten op het repertorium gevorderd. Men zal niettemin wel doen, dit daarbij aan te teekenen, dewijl anders bij den notaris op geene andere wijze van dit getal kan blijken.

Voorts worden de acten, die meer dan eene dagteekening hebben, op den dag der eerste vacatie ingeschreven. Acten die nog niet voltooid zijn, dat is: waaraan de bekrachtiging van een of meer der partijen ontbreekt, worden mede ingeschreven, zoodra zij slechts door de getuigen en den notaris geteekend zijn.

*) Zoude hier niet president moeten worden gelezen?

³ Zie de aanteekening op art. 36.

justitie hunner standplaats over te brengen, een door hen echt verklaard dubbel van het repertorium en verdere registers der acten, welke gedurende het afgelopen jaar ten hunnen overstaan zijn verleden, op verbeurte eener boete van f 25 voor de eerste, f 50 voor de tweede en f 75 voor de derde ingegane maand verzuim.

In geval een notaris in den loop van een jaar geene acten opgemaakt, noch afschriften of uittreksels *) van aan hem vertoonde acten of stukken vervaardigd heeft, moet hij binnen denzelfden termijn, op gelijke boeten, daarvan eene verklaring ter griffie overleggen, of door eenen schriftelijk gemagtigde doen overleggen.

Indien de overbrenging van het dubbel der repertoria en verdere registers of van de verklaring niet voor den 1sten Junij van ieder jaar heeft plaats gehad, kan de notaris, onverminderd zijne gehoudenheid tot betaling der boete in het eerste lid vermeld, voor den tijd van drie maanden in zijne bediening worden geschorst en, indien zulks voor het eindigen derzelve nog niet is geschied, daarvan worden ontzet.

Wanneer de laatste dag der maand (Februarij) op eenen zondag invalt, wordt die niet in den termijn begrepen, en moet de overbrenging alzoo uiterlijk den vorigen dag geschieden ¹.

Art. 49. Van deze overbrenging moet blijken uit eene acte van bewaarneming door den griffier opgemaakt en door den notaris of zijnen gemagtigde mede onderteekend.

Deze acte wordt door den griffier ingeschreven in een afzonderlijk register, gekanteekend door den voorzitter van den raad van justitie.

*) Waarom te dezer plaatse van afschriften en uittreksels gesproken wordt is duister. Volgens art. 47 der in Nederland vigerende wet op het notarisambt, moeten de afschriften en uittreksels van vertoonde acten of stukken op het repertorium worden ingeschreven, doch het Indisch reglement vordert de inschrijving daarvan nergens.

¹ De strekking van dit artikel is om, wanneer het protocol van den notaris mogt verloren gaan, in het dubbel van het repertorium een middel te bezitten, om het bestaan van acten te bewijzen.

De volmagten *) worden aan het register vastgehecht.

Hoofdstuk IV.

Van het toezigt over de notarissen en over hunne acten.

Art. 50. Indien een notaris, de waardigheid van zijn karakter of zijne ambtsbezigheden mogt verwaarloozen of zich aan inbreuk op de algemeene verordeningen of aan andere misslagen hetzij in, hetzij buiten de uitoefening van het notarisambt mogt schuldig maken, wordt zulks door het openbaar ministerie bij den raad van justitie, in welks regtsgebied zijne standplaats is gevestigd, ter kennis van dien raad gebracht.

Wanneer de raad daarvan op eenige andere wijze mogt kennis bekomen, wordt de officier van justitie ter zake gehoord.

Buiten de gevallen waarin bij dit reglement bepaalde straffen zijn vastgesteld, zijn de raden van justitie in raadkamer vergaderd, bevoegd tot het doen van enkele waarschuwing of berisping, na verhoor van den belanghebbenden notaris, of deze behoorlijk opgeroepen zijnde.

Wanneer de notaris bereids twee malen mogt zijn berispt en daartoe ten derden male aanleiding mogt geven, kan hij door den raad van justitie voor drie tot zes maanden in zijne bediening worden geschorst, met aanwijzing van eenen tijdelijken vervanger volgens art. 4.

Bij eene vierde aanleiding tot berisping moet de schorsing worden uitgesproken.

Wanneer een notaris, na in zijne bediening op voorschreven wijze geschorst te zijn, zich op nieuw aan eenige handeling schuldig maakt, welke den raad van justitie, na verhoor van dien notaris en na raadpleging van het openbaar ministerie, voorkomt tot berisping te moeten leiden, geeft die raad bij een met redenen omkleed rapport kennis aan den gouverneur-generaal, die hiertoe termen vindende, na raadpleging van het hoog-geregtshof, den

*) Namelijk de volmagten, bij de eerste alinea van art. 48 bedoeld.

notaris uit zijne betrekking ontzet.

Art. 51. De notaris, tegen wien een bevel tot voorloopige gevangenneming of een vonnis houdende veroordeeling tot gevangenisstraf ter zake van overtreding, in kracht van gewijsde is gegaan, wordt van regtswege in de uitoefening zijner functiën geschorst, totdat hij zich weder op vrije voeten bevindt.

De notaris, die wegens overtreding tot gevangenisstraf is veroordeeld, kan, op voorstel van den raad van justitie en na het hoog-geregishof van Nederlandsch-Indie te hebben gehoord, door den gouverneur-generaal uit zijn ambt worden ontzet.

Bij elk uiterlijk gewijsde *), waarbij een notaris wegens misdrijf wordt veroordeeld, wordt ook zijne afzetting uitgesproken.

Art. 52. Indien de in het volgend artikel bedoelde ambtenaren, bij de inspectie der notariële protocollen bevinden, dat een notaris in de door hem opgemaakte acte blijken geeft, de tot uitoefening van het notarisambt noodige geschiktheid te missen, geven zij daarvan, bij een met redenen omkleed berigt, kennis aan den raad van justitie, welke gehouden is dit berigt, door tusschenkomst van het hoofd van gewestelijk bestuur, den gouverneur-generaal aan te bieden, onder aanwijzing van eenen persoon, welke in plaats van den ongeschikt bevondene tot vervanger zoude kunnen worden aangesteld †).

*) Deze vreemde uitdrukking zal zonder twijfel *gewijsde in het hoogste ressort geslagen* moeten beteekenen.

†) Deze bepaling is ten hoogste onbillijk; immers, de aspiranten tot het notariaat leggen, vóór hunne benoeming, een examen ten overstaan van een regterlijk collegie, bijgestaan door in de practijk ervaren notarissen, af en ontvangen, bij voldoende gebleken kundigheden, een getuigschrift, dat hun de bevoegdheid schenkt, om in de geheele uitgestrektheid van Nederlandsch-Indië tot notaris te worden benoemd. Na die benoeming kan er, onzes inziens, geen verder onderzoek naar hun bekwaamheid meer te pas komen en mag deze, allerminst door een omgaanden regter en nog veel minder door een niet regterlijk ambtenaar, beoordeeld en veroordeeld worden. Zoo doende toch keuren die op zich-

Art. 53. Op Java en Madura zijn de ommeegaande registers, en op de buitenbezittingen, de daartoe door den gouverneur-generaal aan te wijzen ambtenaren, verplicht zich ten kantore der notarissen te vervoegeu tot de inspectie der verledene acten en de vergelijking derzelve met de repertoria en klappers, ten einde na te gaan of de verschillende wetsbepalingen op het notarisambt en de heffing van het regt van het klein zegel behoorlijk door de notarissen zijn nageleefd.

Deze inspectiën geschieden zoo dikwijls de inspecteurs zulks noodig achten, maar minstens op de hoofdplaatsen tweemaal, elders eenmaal 's jaars.

De inspecteurs zijn verplicht tot geheimhouding van hetgeen in de door hen geëxamineerde acten is vervat, voor zoo verre namelijk de opname van een gedeelte of van het geheel dier acten in het proces-verbaal van inspectie niet tot de vervolging, ter zake van de bij de inspectie ontdekte overtreding, noodzakelijk is ¹.

zelveu staande inspecteurs een persoon af, die door een formeel zamen-gestelde commissie was goedgekeurd en geven deze laatste een niet passend démenti. Doch het ergst van alles is, dat, bij het inkomen van een rapport van ongeschiktheid, door een zoodanig inspecteur ingediend, op den raad van justitie, zonder nader onderzoek, de verplichting rust, dat berigt aan den gouverneur-generaal op te zenden, onder aanwijzing van een vervanger voor den ongeschikt bevonden notaris. Alzoo wordt een openbaar ambtenaar, die een der gewigtigste betrekkingen in de maatschappij bekleedt en die, vóór het aanvaarden van zijn ambt, door bevoegde personen geëxamineerd en kundig bovenden was, door een *per se* weinig op de hoogte der notariële wetenschap staanden persoon voor ongeschikt verklaard en, zonder zich in het minste te kunnen verantwoorden, ja zelfs zonder iets van het ingezonden berigt te weten, ontslagen. Bijaldien dit alles niet met duidelijke woorden in het reglement te lezen stond, zouden wij aarzelen aan zoo iets irrationeels en onbillijks eenig geloof te hechten.

¹ Zie de aantekening op art. 2.

Bij ordonnantie van 1 October 1864 (Stblad no. 140) is bepaald:

Dat Hij, (de Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië*) willende wegnemen de bezwaren, welke bij de toepassing van het reglement op het notarisambt (staatsblad 1860 no. 3), voornamelijk met betrekking tot de inspectie der protocollen van de notarissen, worden ondervonden, en het

Art. 54. De notarissen zijn gehouden aan de in art. 53 bedoelde inspecteurs hunne acten en repertoria met de klappers, mitsgaders de bij art. 99 der bepalingen omtrent de invoering van- en den overgang tot de nieuwe wetgeving, en bij art. 182 van het wetboek van koophandel bedoelde registers te vertoonen.

Hieraan niet kunnende of weigerende te voldoen, worden zij met schorsing in hun ambt voor drie tot zes maanden of met eene boete van *f* 200 tot *f* 1000 gestraft.

Art. 55. Bij ontdekking van eenig verzuim of overtreding, maakt de inspecteur daarvan proces-verbaal op en houdt tevens op de minute der acte, waarop het verzuim of de overtreding betrekking heeft, aantekening.

Van dit proces-verbaal wordt den notaris een afschrift ter hand gesteld.

Het proces-verbaal wordt door den met de inspectie belasten ambtenaar opgezonden aan den officier van justitie bij den raad van justitie, onder welken de in overtreding bevonden notaris ressorteert.

Art. 56. Op de repertoria en de bij art. 182 van het

---

overigens nuttig achtende, dat de gouverneurs der bezittingen buiten *Java* en *Madura* bevoegd worden verklaard, tot uitvoering der hun als hoofden van gewestelijk bestuur opgedragene werkzaamheden, voor zoover die niet vallen onder het bereik der artikelen 72, 84, 92 en 105 van het Regeringsreglement, de medewerking der hun ondergeschikte residenten in te roepen;

Lettende op de artikelen 20, 29, 31 en 33 van het Reglement op het beleid der Regering van *Nederlandsch-Indië*;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Te bepalen:

- I. In de residentien, behoorende tot het gebied van eenen gouverneur op de bezittingen buiten *Java* en *Madura*, zijn de residenten gerechtigd tot uitoefening der bevoegdheden en pligten, welke bij het reglement op het notaris-ambt (staatsblad 1860 no. 3), aan de hoofden van gewestelijk bestuur zijn verleend en opgedragen;
- II De gouverneurs der bezittingen buiten *Java* en *Madura* zijn bevoegd, de werkzaamheden hun als hoofden van gewestelijk bestuur, bij de algemeene verordeningen opgedragen, voor zoover deze niet vallen onder het bereik der artikelen 72, 84, 92 en 105 van het Regeringsreglement, over te dragen op de hun ondergeschikte residenten.

Art. 53. Op Java en Madura zijn de ommeegaande registers, en op de buitenbezittingen, de daartoe door den gouverneur-generaal aan te wijzen ambtenaren, verplicht zich ten kantore der notarissen te vervoegen tot de inspectie der verledene acten en de vergelijking derzelve met de repertoria en klappers, ten einde na te gaan of de verschillende wetsbepalingen op het notarisambt en de heffing van het regt van het klein zegel behoorlijk door de notarissen zijn nageleefd.

Deze inspectiën geschieden zoo dikwijls de inspecteurs zulks noodig achten, maar minstens op de hoofdplaatsen tweemalen, elders eenmaal 's jaars.

De inspecteurs zijn verplicht tot geheimhouding van hetgeen in de door hen geëxamineerde acten is vervat, voor zoo verre namelijk de opname van een gedeelte of van het geheel dier acten in het proces-verbaal van inspectie niet tot de vervolging, ter zake van de bij de inspectie ontdekte overtreding, noodzakelijk is ¹.

zelve staande inspecteurs een persoon af, die door een formeel zamen-gestelde commissie was goedgekeurd en geven deze laatste een niet passend démenti. Doch het ergst van alles is, dat, bij het inkomen van een rapport van ongeschiktheid, door een zoodanig inspecteur ingediend, op den raad van justitie, zonder nader onderzoek, de verplichting rust, dat berigt aan den gouverneur-generaal op te zenden, onder aanwijzing van een vervanger voor den ongeschikt bevonden notaris. Alzoo wordt een openbaar ambtenaar, die een der gewigtigste betrekkingen in de maatschappij bekleedt en die, vóór het aanvaarden van zijn ambt, door bevoegde personen geëxamineerd en kundig bovenden was, door een *per se* weinig op de hoogte der notariële wetenschap staanden persoon voor ongeschikt verklaard en, zonder zich in het minste te kunnen verantwoorden, ja zelfs zonder iets van het ingezonden berigt te weten, ontslagen. Bijaldien dit alles niet met duidelijke woorden in het reglement te lezen stond, zouden wij aarzelen aan zoo iets irrationeels en onbillijks eenig geloof te hechten.

¹ Zie de aantekening op art. 2.

Bij ordonnantie van 1 October 1864 (Stblad no. 140) is bepaald:

Dat Hij, (de Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië*) willende weg-nemen de bezwaren, welke bij de toepassing van het reglement op het notaris-ambt (staatsblad 1860 no. 3), voornamelijk met betrekking tot de inspectie der protocollen van de notarissen, worden ondervonden, en het

Art. 54. De notarissen zijn gehouden aan de in art. 53 bedoelde inspecteurs hunne acten en repertoria met de klappers, mitsgaders de bij art. 99 der bepalingen omtrent de invoering van- en den overgang tot de nieuwe wetgeving, en bij art. 182 van het wetboek van koophandel bedoelde registers te vertoonen.

Hieraan niet kunnende of weigerende te voldoen, worden zij met schorsing in hun ambt voor drie tot zes maanden of met eene boete van f 200 tot f 1000 gestraft.

Art. 55. Bij ontdekking van eenig verzuim of overtreding, maakt de inspecteur daarvan proces-verbaal op en houdt tevens op de minute der acte, waarop het verzuim of de overtreding betrekking heeft, aantekening.

Van dit proces-verbaal wordt den notaris een afschrift ter hand gesteld.

Het proces-verbaal wordt door den met de inspectie belasten ambtenaar opgezonden aan den officier van justitie bij den raad van justitie, onder welken de in overtreding bevonden notaris ressorteert.

Art. 56. Op de repertoria en de bij art. 182 van het

---

overigens nuttig achtende, dat de gouverneurs der bezittingen buiten *Java* en *Madura* bevoegd worden verklaard, tot uitvoering der hun als hoofden van gewestelijk bestuur opgedragene werkzaamheden, voor zoover die niet vallen onder het bereik der artikelen 72, 84, 92 en 105 van het Regeringsreglement, de medewerking der hun ondergeschikte residenten in te roepen;

Lettede op de artikelen 20, 29, 31 en 33 van het Reglement op het beleid der Regering van *Nederlandsch-Indië*;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Te bepalen:

- I. In de residentien, behoorende tot het gebied van eenen gouverneur op de bezittingen buiten *Java* en *Madura*, zijn de residenten gerechtigd tot uitoefening der bevoegdheden en pligten, welke bij het reglement op het notaris-ambt (staatsblad 1860 no. 3), aan de hoofden van gewestelijk bestuur zijn verleend en opgedragen;
- II De gouverneurs der bezittingen buiten *Java* en *Madura* zijn bevoegd, de werkzaamheden hun als hoofden van gewestelijk bestuur, bij de algemeene verordeningen opgedragen, voor zoover deze niet vallen onder het bereik der artikelen 72, 84, 92 en 105 van het Regeringsreglement, over te dragen op de hun ondergeschikte residenten.

wetboek van koophandel en art. 99 der bepalingen omtrent de invoering van- en den overgang tot de nieuwe wetgeving bedoelde registers, wordt aanteekening gehouden der gedane inspectie, met vermelding van het getal der daarop, sedert de laatste aanteekening van de inspectie, vermelde acten.

Art. 57. De vervolgingen ter zake van overtreding van dit reglement vervallen door den termijn, vermeld in art. 403 § 1 van het reglement op de strafvordering voor de raden van justitie op Java en het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indië, mitsgaders voor de residenten op Java en Madura, regt sprekende in zaken van overtreding tegen Europeanen en daar mede gelijkgestelde personen *).

Art. 58. De eenmaal krachtens de bepalingen van dit reglement ter zake van overtreding geschorste notaris kan door den bevoegden regter uit zijn ambt worden ontzet, wanneer hij andermaal schuldig wordt geoordeeld aan eene overtreding, welke zijne schorsing ten gevolge zou kunnen hebben.

Bij eene derde overtreding van zoodanigen aard moet de afzetting uitgesproken worden.

Art. 59. De bij artt. 4 en 63 bedoelde vervangers¹ zijn onderworpen aan de straffen voor notarissen vastgesteld.

Het staat echter aan den regter vrij, om den vervanger eene boete op te leggen, waarvan het bedrag minder is dan het minimum der boete, tot welke de notaris zoude moeten zijn veroordeeld.

Art. 60. Alle overtredingen van dit reglement, waarop geene bepaalde straf is gesteld, worden met eene boete van f 10 tot f 50 gestraft.

*) Dit art. luidt: Door verloop van drie jaren vervallen alle vervolgingen ter zake van overtredingen, uitgezonderd die tegen de reglementen en keuren op het stuk van policie; deze laatsten vervallen door verloop van één jaar. De straffen, bij vonnis opgelegd, verjaren door het verloop van het dubbel getal jaren, hetwelk tot verjaring der vervolging zou worden gevorderd, te rekenen van den dag, waarop de veroordeeling kracht van gewijsde heeft bekomen. Art. 405 strafv.

Behalve in de gevallen, waarin zulks uitdrukkelijk bij dit reglement is bepaald, kunnen de notarissen, indien daartoe termen zijn, tot vergoeding van kosten, schaden en interessen jegens de belanghebbenden worden veroordeeld, indien de acten voor hen verleden uithoofde van gebrek in den vorm in regten worden vernietigd of geoordeeld worden slechts als onderhandsche acten te kunnen gelden, onverminderd gelijke vergoeding, zoo dikwijls zij bedrog gepleegd of list gebezigd hebben *).

Hoofdstuk V.

Van het bewaren en overnemen van minuten, registers en repertoria, ingeval van overlijden, ontslag of verplaatsing van notarissen.

Art. 61. De notarissen bewaren hunne minuten, registers, repertoria en klappers zorgvuldig en sluiten die steeds weg op eene voegzame en veilige plaats.

Art. 62. Bij overlijden van eenen notaris, is de bewindvoerende in den boedel verplicht daarvan binnen 24 uren kennis te geven aan den raad van justitie of, in geval ter woonplaats van den overleden notaris geen raad van justitie gevestigd is, aan het hoofd van gewestelijk bestuur.

Ieder notaris is, bij ontslag uit zijne betrekking dan wel bij verplaatsing, verplicht tot eene gelijke kennisgeving binnen gelijken termijn, nadat zijn ontslag of verplaatsing langs officiëlen weg is bekend geworden.

Voor ieder 25 palen of minder, welke de standplaats van den notaris van de plaats, waar de kennisgeving geschiedt moet, verwijderd is, wordt de hierboven bepaalde termijn met 24 uren verlengd.

¹ Zie de aantekening art. 36.

*) De vonnissen, waarbij notarissen, wegens overtreding, tot een boete beneden de f 500 veroordeeld zijn, moeten als niet voor hooger beroep vatbaar worden beschouwd. Arrest van het hoog-geregtshof van Ned.-Indië, dd. 31 Mei 1855. Zie Tijds. Het Regt in Ned. Ind. dl. XI, bladz. 126 en volgg.

Art. 63. De autoriteit, bij welke de kennisgeving moet worden gedaan, benoemt na ontvangst van die kennisgeving of bij gebreke van dezelve ambtshalve, ten spoedigste eenen vervanger ¹, met last om zich onverwijld te begeven ter plaatse, waar het protocol wordt bewaard, ten einde aldaar ten overstaan, hetzij van den bewindvoerende in den boedel, hetzij van den ontslagen of verplaatsten notaris, de minuten, registers, repertoria en klappers over te nemen.

Hij zorgt dat onverwijld voldaan worde aan artikel 141 van het reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie *).

De vervanger is bevoegd en verplicht al die werkzaamheden te verrigten, waartoe de overleden, ontslagen, afgezette of verplaatste notaris, indien hij in leven of in betrekking ware, bevoegd en verplicht zoude geweest zijn.

Van de overname van het protocol wordt een proces-verbaal opgemaakt, hetwelk door den tijdelijken notaris en den bewindvoerende in den boedel, dan wel door den verplaatsten of ontslagen notaris wordt geteekend en waarvan aan elk der ondertekenaren een exemplaar moet uitgereikt worden.

Van de overbrenging ter griffie van den raad van justitie of ten kantore van het hoofd van gewestelijk bestuur, bedoeld bij artikel 141 van het reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie, wordt mede een proces-verbaal opgemaakt en door den tijdelijken notaris en den griffier of het hoofd van gewestelijk bestuur on-

¹ Zie de aantekening op art. 36.

*) Dit artikel luidt: Bij overlijden, ontslag of afzetting van een notaris, aangesteld in een residentie, binnen welke een raad van justitie gevestigd is, worden zijne protocollen, répertoires en registers ter griffie van dien raad overgebracht. Bij overlijden, ontslag of afzetting van elders gevestigde notarissen, geschiedt de overbrenging naar het residentiekantoor. De gouverneur-generaal bepaalt, na welk tijdsverloop, de aldus op de residentiekantoren nedergelegde stukken naar de griffie van den raad van justitie zullen worden overgebracht. Bij art. 66 van dit reglement wordt die termijn op tien jaren bepaald.

derteekend; van dit proces-verbaal wordt mede aan elken onderteekenaar een exemplaar uitgereikt.

Art. 64. De nieuw benoemde notaris zijn ambt willen de aanvaarden, is gehouden hiervan kennis te geven aan het hoofd van gewestelijk bestuur en aan den in artikel 63 bedoelden vervanger.

De vervanger geeft overwijd zijn protocol over aan den nieuw benoemden notaris.

Van deze overgave wordt een proces-verbaal in duplo opgemaakt, hetwelk door den vervanger en door den nieuw benoemden notaris wordt geteekend, en waarvan exemplaren ten kantore van het hoofd van gewestelijk bestuur en ter griffie van den raad van justitie van het ressort worden nedergelegd.

Art. 65. De nieuw benoemde notaris geeft, onder overlegging van het in het vorige artikel bedoeld proces-verbaal, van (de) bewerkstelligde overgave van het protocol, ten spoedigste kennis aan den officier van justitie bij den raad van justitie van zijn ressort.

Art. 66. De bij de derde alinea van artikel 141 van het reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie bedoelde termijn, wordt bepaald op tien jaren.

ARTIKEL II. Het bovenvermeld reglement treedt in geheel Ned.-Indië in werking op den *eersten Julij achttien honderd zestig*.

Op dat tijdstip houden op van kracht te zijn alle vroegere bepalingen op het notarisambt, welke niet bestaanbaar zijn met dit reglement.

ARTIKEL III. Zij, die op het oogenblik van de invoering van bovenvermeld reglement, het notariaat, hetzij krachtens eene speciale benoeming, hetzij krachtens hun ambt, vervullen, kunnen die functien blijven uitoefenen, met inachtneming der bepalingen van het reglement.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van Ned.-Indië geplaatst en, voor zooveel noodig, in de Inlandsche en Chinesche talen aangeplakt worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage colle-
giën en ambtenaren, officieren en justiciëren, ieder voor
zoo veel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand
zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te Batavia, den 11den Januarij 1860.

Chs. F. PAHUD.

De Algemeene Sekretaris,

A. LOUDON.

Buiten de thans afgehandelde instructie voor de notarissen, bevat het staatsblad nog eene menigte bepalingen, op welke de notaris verplicht is naauwkeurig het oog te houden.

Vooraf bedoelen wij hier de wetten op het klein zegel uitgevaardigd en wel, in de eerste plaats, de ordonnantie op dat stuk, den 16den October 1817 gepubliceerd, welke wij, als van algemeen belang zijnde, in haar geheel mededeelen.

**Ordonnantie op de heffing van het regt van het klein zegel in
Nederlandsch-Indië, vastgesteld bij publicatie van 16
October 1817 (stsbl. no. 50).**

Art. 1. Van den dag der introductie dezer ordonnantie, welke gesteld wordt te Batavia en in de overige residentien van het eiland Java, op 1 Jan. 1818, en op de buiten Java gelegen gouvernementen en residentien, eene maand nadat dezelve aldaar zal zijn gepubliceerd, wordt nu voor alsdan vernietigd en buiten effect gesteld de ordonnantie van 29 Sept. 1767, zooals mede vernietigd en buiten effect gesteld worden alle andere wetten, ordonnantiën en reglementen, krachtens welke het regt van het klein zegel tot dus verre in Nederlandsch-Indië is geheven geworden.

Art. 2. Het gezegeld papier zal voeren het wapen van het Koninkrijk der Nederlanden, met het omschrift: *Nederlandsch-Indië*; het jaargetal en de som zullen tevens daarin duidelijk worden uitgedrukt.

Art. 3. De zegels zullen zijn van de navolgende stempels: $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, 1, 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16, 20, 24, 30, 40, 50, 60, 80, 100, 150, 200, 300 *guldens*.

Art. 4. Alle zegels, tot die van veertig guldens ingesloten, zullen worden betaald met een vijfde, en van vijftig guldens en daarboven, met een tiende verhooging, zonder dat voor het papier iets verder zal worden gevorderd.

Art. 5. Het regt van het klein zegel zal geheven worden van alle acten, schrifturen, requesten, documenten, munimenten, bewijs- en alle andere stukken, van welken aard of benaming ook, hoedanig, bij, en door wien, op welk eene wijze, mitsgaders aan, en voor hoedanige auto-

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage collegiën en ambtenaren, officieren en justiciëren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te *Batavia*, den 11den Januarij 1860.

Chs. F. PAHUD.

De Algemeene Sekretaris,

A. LOUDON.

Buiten de thans afgehandelde instructie voor de notarissen, bevat het staatsblad nog eene menigte bepalingen, op welke de notaris verplicht is naauwkeurig het oog te houden.

Vooraf bedoelen wij hier de wetten op het klein zegel uitgevaardigd en wel, in de eerste plaats, de ordonnantie op dat stuk, den 16den October 1817 gepubliceerd, welke wij, als van algemeen belang zijnde, in haar geheel mededeelen.

**Ordonnantie op de heffing van het regt van het klein zegel in
Nederlandsch-Indië, vastgesteld bij publicatie van 16
October 1817 (stsbl. no. 50).**

Art. 1. Van den dag der introductie dezer ordonnantie, welke gesteld wordt te Batavia en in de overige residentieën van het eiland Java, op 1 Jan. 1818, en op de buiten Java gelegen gouvernementen en residentieën, eene maand nadat dezelve aldaar zal zijn gepubliceerd, wordt nu voor alsdan vernietigd en buiten effect gesteld de ordonnantie van 29 Sept. 1767, zooals mede vernietigd en buiten effect gesteld worden alle andere wetten, ordonnantieën en reglementen, krachtens welke het regt van het klein zegel tot dus verre in Nederlandsch-Indië is geheven geworden.

Art. 2. Het gezegeld papier zal voeren het wapen van het Koninkrijk der Nederlanden, met het omschrift: *Nederlandsch-Indië*; het jaargetal en de som zullen tevens daarin duidelijk worden uitgedrukt.

Art. 3. De zegels zullen zijn van de navolgende stempels: $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, 1, 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16, 20, 24, 30, 40, 50, 60, 80, 100, 150, 200, 300 *guldens*.

Art. 4. Alle zegels, tot die van veertig guldens ingesloten, zullen worden betaald met een vijfde, en van vijftig guldens en daarboven, met een tiende verhooging, zonder dat voor het papier iets verder zal worden gevorderd.

Art. 5. Het regt van het klein zegel zal geheven worden van alle acten, schrifturen, requesten, documenten, munimenten, bewijs- en alle andere stukken, van welken aard of benaming ook, hoedanig, bij, en door wien, op welk eene wijze, mitsgaders aan, en voor hoedanige auto-

riteiten, vergaderingen, collegien, regters, regtbanken, ambtenaren en andere publieke personen, dan wel bij, met, oftusschen hoedanige private personen, dezelve zullen mogen verleend, gepresenteerd, ingediend of verleden worden, mitsgaders van alle afschriften, copijen of extracten derzelve, in deze ordonnantie vermeld *).

Art. 6. Mitsdien zullen geene van de gedachte acten, schrifturen, requesten, documenten, munimenten, bewijzen of andere stukken, mogen verleend, gepresenteerd, ingediend of gepasseerd worden, dan geschreven of gedrukt op papier, behoorlijk gearapheerd en gezegeld, ten bedrage als in het hierachter volgende tarief staat uitgedrukt, sub pœne eener boete van vijftig guldens voor iedere acte, request, muniment, bewijs of ander stuk, dat geheel ongezegeld, of niet op het daartoe geordonneerde zegel geschreven of gedrukt zal bevonden worden, te verbeuren door den secretaris, griffier, advocaat, notaris, procureur, deurwaarder, bode of andere, zoowel publieke als private personen, geene uitgezonderd, die al zulke ongezegelde of gebrekkig gezegelde acten, schrifturen, requesten, munimenten, bewijzen of andere stukken, zullen hebben verleend, gepresenteerd, ingediend, gemaakt of verleden niet alleen, maar ook door degenen, die dezelve zullen hebben aangenomen en goedgekeurd.

Art. 7. En zullen alle collegien en ambtenaren, en bijzonder de secretarissen, griffiers en commiesen, gehouden en verplicht zijn, van het zegel van alle acten, schrifturen, requesten, bewijzen en andere stukken, hetzij dezelve in zakken of bundels bijeen gedaan, dan wel afzonderlijk overgegeven, ingediend of gefourneerd worden, behoorlijk kennis te nemen, en bij bevinding, dat de voorschreven stukken of eenige van dien, in het geheel niet, of gebrekkig gezegeld zijn, daarvan dadelijk kennis te geven aan den register of den officier van justitie, tot de calange com-

*) De correspondentie van particulieren met Wees- en Boedelkamers is vrijgesteld van het gebruik van zegels. Besl. 14 Nov. 1857 no. 9. Bijbl. no. 318.

petent, ten einde tegen den schuldige, tot verhaal van de boete bij deze ordonnantie gesteld, geprocedeerd worde.

Wordende aan den regter de keuze overgelaten, om bij ontdekking van fraude of contraventie ten aanzien van het zegel, in dingplichtige of judiciële zaken, de fraudeurs of contraventeurs *ex officio*, dadelijk te condemneren in de boete daartegen bij deze ordonnantie gesteld, en dezelve daarvoor te laten executeren, dan wel de begane fraude of contraventie te stellen in handen van den officier van justitie, die tot de calange zal competent zijn, om tegen den schuldige te procederen als naar behooren.

Art. 8. Op plaatsen, alwaar bepaaldelijk geene officieren van justitie gevonden worden, zal de aangifte, in het voorgaand artikel bevolen, gedaan worden aan den resident of andere eerstaanwezige civiele autoriteit, die gemagtigd zal wezen, de boete bij deze ordonnantie bepaald, in te vorderen, niet alleen op de voorschreven aangifte hem gedaan wordende, maar ook op alle frauden en contraventien, welke hij door zich-zelfen ontdekken en te weten komen zal.

Art. 9. En wordt, tot beter verstand van artt. 5 en 6, hierboven speciaal nog bepaald, dat voortaan geene verzoeken of adressen, van welken aard of benaming ook, aan eenige der geconstitueerde autoriteiten, regters, collegien of ambtenaren, tot het ontvangen van verzoeken of adressen bevoegd, meer zullen mogen gedaan of aangenomen worden, bij vorme van missive of memorie, maar dezelve zullen moeten ingerigt zijn, bij vorme van request, geschreven op een behoorlijk zegel.

Art. 10. Bij geene vergaderingen, collegien, kamers, ambtenaren of andere geconstitueerde autoriteiten, hoe ook genaamd, zal op ongezegelde of niet behoorlijk gezegelde acten, requesten, schrifturen, instrumenten, bewijs- of andere stukken en munimenten, eenig regard hoegenaamd geslagen, maar alle dezelve gehouden worden, als niet verleend, gepresenteerd, ingediend, overgelegd of verleden, gelijk mede op ongezegelde acten of instrumenten, hoe ook

genaamd, bij de respective raden van justitie, of bij eenige andere collegien, banken of subalterne regters, eenige judicature uitoefenende, noch ook bij eenige arbiters of goede mannen, in cas van submissie of compromis, dan wel bij eenige regterlijke commissien of commissarissen, geene reflexie hoegenaamd zal vallen, en zal dus veel min daarop eenige condemnatie verleend, uitspraken gedaan, provisien of appointementen gedecerneerd of anders daarop eenig regt of justitie, ten welken einde of effecte ook, mogen gedaan of geadministreerd worden, als zullende van de introductie van deze ordonnantie af, alle ongezegelde of kwalijk gezegelde acten, requesten, schrifturen, bewijs- of andere stukken en munimenten, worden beschouwd te zijn nul en van geene waarde.

Art. 11. Nogtans zal, blijvende altijd de boete bij art. 6 bepaald, in haar geheel, het effect van de bij het voorgaande artikel bepaalde nulliteit mogen geredimeerd en afgekocht worden, met een tiende gedeelte van het beloop of den inhoud van het instrument, mits dit tiende gedeelte niet excedere de somma van vier duizend en niet minder zij dan vier honderd guldens, tenzij de making of de inhoud van het instrument niet mogt bedragen een duizend guldens, in welk geval de redemptie zal kunnen geschieden, met een gereg vierde gedeelte van het gemaakt voordeel of beloop van het instrument; en in geval het instrument geene zekere of bepaalde sommen inhoudt, of tot geene zekere of bepaalde sommen kan gebragt worden, zal het redemptiegeld staan tot taxatie van den regter, bij wien de redemptie verzocht wordt, welke in alle gevallen niet zal mogen excederen de voorschreven somma van vier duizend, of minder zijn dan een honderd guldens.

Art. 12. En wordt alhier al verder gestatueerd en bepaald, dat wanneer de behandeling van eenige zaken, hetzij tot het instellen, overleveren of passeren van eenige acten of instrumenten, aan publieke, daartoe gestelde personen, is opgedragen geweest, dan wel eenige publieke personen uit relatie van derzelve ambt of bediening, tot het maken,

indienen, passeren of uitgeven van eenige acten of instrumenten geroepen en gesteld zijn, de boete van alle deze acten en instrumenten, die bevonden zullen worden in contraventie dezer ordonnantie, ongezegeld of kwalijk gezegeld te zijn, dadelijk op zoodanige publieke personen zal worden verhaald, die daarenboven aansprakelijk en tot vergoeding gehouden zullen zijn, voor alle kosten, schaden en interessen, die uit hoofde van de daaruit veroorzaakte nulliteit dier acten of instrumenten geresulteerd, en bij wien het ook zij, gehad en geleden zullen zijn.

Art. 13. Bijaldien er geene zegels gevonden worden van de juiste grootte, of van de stempels, ingevolge de bepalingen bij deze ordonnantie voorkomende, te gebruiken, zoo zal geëmployeerd moeten worden het naast daaraanvolgend hooger zegel, tenzij door te zamenvoeging van twee zegels de juiste som gevoegelijk kan worden gevonden, met welke men alsdan zal kunnen volstaan.

Art. 14. De secretarissen, notarissen en andere beambtschrijvers zullen van de minuten van wederzijdsche en onderling verbindende acten en instrumenten, gehouden zijn, aanstonds na het passeren derzelve, op te maken en uit te vaardigen, zoo veel grossen of eerste afschriften, als er contracterende partijen zijn, op een zegel bedragende het een vierde gedeelte van hetgeen, waarop de minute of het principaal instrument zal zijn geëxtendeerd, en van de acten en instrumenten, welke niet wederzijds of onderling verbindende zijn, slechts een gros of eerste afschrift op een zegel, bedragende de helft van hetgeen op hetwelk de minute gesteld zal wezen, tenzij meerdere grossen gerequireerd werden, wanneer echter dezelfde bepaling van het zegel zal moeten worden gevolgd; geene gros echter zal behoeven geschreven te worden op een zegel, hooger dan vijf en twintig guldens, noch geschreven mogen worden op een zegel minder dan een halven gulden.

Art. 15. De secretarissen, notarissen en andere beambtschrijvers zullen bij de grossen en afschriften door hen uitgegeven, duidelijk vermelden de hoegrootheid van het zegel

waarop de minute is geschreven en den naam van den persoon, aan welken de grosse of het afschrift wordt verleend; zij zullen in de minute almede duidelijk vermelden, hoevele grossen daarvan zijn opgemaakt, en aan welke personen dezelve zijn uitgegeven.

Art. 16. In zelve voege zal, bij het passeren van onderhandsche acten, schrifturen of instrumenten, aan het regt van het klein-zegel onderhevig, in elk afschrift worden bekend gesteld de persoon, voor welken het afschrift dient.

Art. 17. Het omslaan van zegels om eenige acten of instrumenten is volstrekt verboden, op eene boete van een duizend guldens, met uitzondering echter in de drie onderstaande gevallen:

1°. Een omslag van zegel zal mogen gebruikt worden voor zoodanige stukken en schrifturen, die anders volgens deze ordonnantie vrij van het zegelregt zijn, dan die, voor eenige regters, goede mannen of arbiters zullende dienen, van een zegel moeten voorzien zijn, zooals brieven, private rekeningen-courant, enz.

2°. Een omslag van zegel zal mogen gebruikt worden voor acten en instrumenten, die gemakshalve gedrukt zijn of worden, en tot welke de grootte van het zegel zich regelt naar de hoegrootheid der geldsomme in dezelve begrepen, zooals polissen van assurantie, obligatiën, enz.

3°. Een omslag van zegel zal mogen gebruikt worden voor acten en instrumenten, tot het passeren van welke gevaar in het uitstellen is geweest *), en dat geen behoorlijk zegel daartoe op het oogenblik was te bekomen, mits in dat geval de reden bij de acte worde bekend gesteld.

In beide de laatste gevallen, zal het zegel, tot zoodanige acten en instrumenten gerequireerd, uiterlijk binnen den tijd van driemaal vier en twintig uren, nadat de acte of het instrument zal wezen gemaakt, gepasseerd of geteekend, omgeslagen worden, op poene van nulliteit

---

*) Bij voorbeeld, bij het opmaken van uiterste willen, wanneer de testateurs ernstig ziek zijn, enz. enz.

en de boete, hierboven ten aanzien van ongezegelde of kwalijk gezegelde acten en instrumenten bepaald.

In elk geval zonder uitzondering, zal het zegel tot eenig omslag dienende, op de zijde waar het zegel gedrukt staat, moeten beschreven worden, met den naam van het instrument, waartoe het omslag dient, met bijvoeging van den precisen datum, en voorts door den omslager onderteekend worden, terwijl overigens de zegels zoodanig zullen moeten zijn beschreven, dat door het afsnijden of afscheuren van het papier, dan wel anderzins, het zegel ten tweede maal niet zal kunnen gebruikt worden, alles op eene boete van twee honderd guldens, door den omslager te verbeuren.

Art. 18. Van het gebruik van het klein-zegel zullen zijn geëximeerd arme personen, die eenige processen zullen hebben, hetzij als aanleggers, hetzij als verweerders in civiele en criminele zaken, mits zij alvorens, op behoorlijke attestaties van armoede, en op de requesten daartoe te presenteren, van de raden of collegien van justitie, voor welke zij derzelve zaken aanleggen of verwerpen moeten, acte *pro deo* zullen verkregen hebben, gelijk mede van het gebruik van het klein-zegel vrij zijn zullen, alle zaken beneden de vijftig guldens, voor zoo verre speciaal geene uitzondering bij het onderstaand tarief deswege is gemaakt; en voorts alle kerken, diakonijen, godshuizen en andere pieuse gestichten, onder de sanctie van het gouvernement opgericht en bestaande, en eindelijk alle zaken, die behandeld worden ten dienste van den lande en van de justitie *).

*) Bij ordonnantie van 29 Aug. 1856 (sthd. no. 51) zijn arme personen van het zegelrecht vrijgesteld. Bij art. 8 der publicatie van 10 Nov. 1848 (sthd. no. 49) is bepaald, dat alle stukken, gediend ter verlossing uit de slavernij van slaaf gemaakte schepelingen, vrij zijn van zegelrecht. Zie ook besl. 26 April 1855 (stsbl. no. 27), waarbij is bepaald, dat al de, bij het aangaan van een huwelijk over te leggen en op te maken, acten op ongezegeld papier geschreven en kosteloos uitgereikt worden, op de verklaring van de belanghebbenden, dat zij onvermogen zijn, om het zegel of de kosten van die acten te dragen; zullende hiervan, ter zijde van iedere aldus uitgereikte acte, korte aantekening gehouden worden.

Art. 19. Echter zal, wanneer personen, die *pro deo* hebben geprocedeerd, in derzelver zaken triumpheren met de kosten, de griffier of secretaris van den raad of het collegie van justitie, alwaar het proces zal uitgesproken zijn, gehouden en verplicht wezen, terstond al de zegels bij het proces te doen voegen en omslaan, die uithoofde van de acte *pro deo* niet zijn gebezigd, en zal de succumbant voor de kosten van die zegels, even als voor de kosten van den processe, executabel wezen als naar regten.

Art. 20. In zelve voege zal in de processen, waarin de officieren van justitie, *ratione officii* zullen geageerd en getriumpheerd hebben met de kosten, de zegels gefourneerd en omgeslagen worden, voor alle requesten, schrifturen en memorien, die vrij van het zegel, door de officieren van justitie zullen zijn gediend en overgeleverd, om, gelijk in het voorgaande artikel is gezegd, door den succumbant te worden voldaan, tenzij de succumbant ware een onvermogen persoon, en van den regter voor wien zijne zaak gediend heeft, hetzij op zijn daartoe gedaan verzoek, hetzij met eigen kennis en wetenschap van den regter, verkreeg acte van armoede, van welke acte in margine van de originele sententie zal worden aanteekening gehouden.

Art. 21. En hoewel bij art. 18 hierboven is gezegd, dat van het gebruik van het klein-zegel vrij zullen zijn alle kerken, diakonijen, godshuizen en andere pieuse gestichten, mitsgaders alle zaken, die behandeld worden ten dienste van den lande, zoo wordt echter tot beter verstand van dit artikel alhier bepaald, dat alle bilaterale acten of contracten, die door of van wege het gouvernement, dan wel door of van wege eenige der voorschreven pieuse gestichten worden aangegaan, zullen moeten geschreven zijn op een zegel, tot zoodanige acten of contracten gerequireerd, om bekostigd en gedragen te worden, bij de contracterende partij, die van het gebruik van het klein-zegel niet is geëximeerd.

Art. 22. De notarissen en beambtschrijvers zullen verplicht zijn, nevens of onder het zegel der minute, van de

voor hen gepasseerd wordende acte bekend te stellen, den naam der acte, met zoodanige korte omschrijving, dat bij de maandelijksche examinatie der protocollen, door commissarissen daaruit kan nagegaan worden, of het behoorlijke zegel conform deze ordonnantie is gebruikt, op eene boete van twee honderd guldens, telken reize en voor ieder acte te verbeuren, ten aanzien van welke het vorenstaande niet zal wezen geobserveerd.

Art. 23. De voorschreven examinatie der protocollen van de notarissen en beambtschrijvers, voornamelijk geschiedende, om tegen alle fraudes op het stuk van het klein-zegel zooveel mogelijk te waken, en niet door die examinatie goed te keuren de zegels tot de acten geëmploijeerd, zoo zullen de notarissen en beambtschrijvers, overeenkomstig de bepalingen, bij deze ordonnantie gemaakt, aansprakelijk en te bekeuren blijve, voor alle fraudes en contraventien, die zelfs na de examinatien van derzelve protocollen, zullen mogen ontdekt worden.

Art. 24. Eenige collegien, ambtenaren of ingezetenen, verlangende eenige boeken of gedrukte papieren te hebben gezegeld, zullen daartoe door middel van de plaatselijke ambtenaren, met het debiet van het zegel belast, aanvraag doen aan president en raden van financiën.

Art. 25. Geene overjarige zegels zullen mogen gebruikt worden, dat is, zegels van het eene jaar zullen niet mogen dienen tot eenige acten, instrumenten of schrifturen, van welke benaming ook, dan uiterlijk tot den laatsten Januarij van het eerstvolgende jaar.

Art. 26. Alle overjarige zegels, welke in handen van eenige collegien, ambtenaren of ingezetenen zijn mogen, zullen van primo tot ultimo Januarij van elk jaar, tegen nieuwe zegels van gelijke grootte, zonder eenige betaling kunnen verwisseld worden *)

*) De artt. 25 en 26 kunnen thans als vervallen beschouwd worden. Verklade zegels zullen echter, mits in hun geheel zijnde, ter verwisseling kunnen worden aangenomen. Desniettenstaande staat het den belanghebbenden en speciaal den notarissen vrij, om in het reeds geschrevene

Art. 27. Onder alle voorschreven bepalingen, zal het regt van het klein-zegel betaald, en mitsdien de requesten, acten en munimenten aan hetzelfde onderhevig, moeten geschreven of gedrukt worden overeenkomstig het navolgende tarief.

Art. 28. Eerste Afdeeling.

Requesten, memorien en andere verzoekschriften.

- Om remissie †), gratie of pardon,
- „ legitimatie,
- „ venia ætatis,
- „ sureté de corps of continuatie van dien,
- „ afdoening of conversie van fidei-commissaire verbanden,
- „ dispensatie van wetten, regten of placaten, of van resolutien in zaken van groote importantie,
- „ inductie, respijt of atterminatie,
- „ het beneficie van inventaris,
- „ „ „ „ cessie,
- „ relief substantieel,
- „ uitstel van betaling voor vervallen pacht-penningen,
- „ permissie tot het maken van zitstijgers of speelhuizen aan de rivierkanten,
- „ permissie tot het leggen van bruggen, het optrekken van muren en het zetten van hekken,
- „ permissie tot het maken van riolen en waterleidingen,

op een zegel van f 2.—

zoodanige doorhalingen te doen, als hun noodzakelijk zal voorkomen, met dien verstande nochtans, dat de verkiadde zegels de kenmerken dragen van nooit tot cenig gebruik te hebben gediend. Zie verzameling van wetten en besluiten, welke niet in het stsb. van Ned.-Indie zijn opgenomen, verzameld door Mr. L. J. A. TOLLENS, dl. I, bladz. 244 en 245. Batavia LANGE & Co.

†) Onder remissie wordt, krachtens besl. 22. Nov. 1844 no. 4 (stsb. no. 38), alleen begrepen, ontheffing of vermindering van straf bij crimineel vonnis opgelegd.

- Om permissie tot het zetten van sluizen en waterschuttingen,
 „ permissie tot het afbreken en weder optimaleren, of alleen afbreken en optimaleren van huizen en andere gebouwen,
 „ vergunning of consent tot het oprigten van suikermolens, arak- en kalkbranderijen, steen-, potten- en pannenbakkerijen, mitsgaders continuatie van dien,
 „ vergunning tot het aanleggen en houden van bazaars of markten, mitsgaders continuatie van dien,

op een zegel van f 2.—

Alle andere requesten of verzoekschriften, van welken aard ook, wanneer dezelve gepresenteerd, of ingediend worden aan de hooge regering dezer landen, president en raden van financiën *), de algemeene rekenkamer, de hoogere en lagere collegien van justitie, de magistraten, weesmeesters, en voorts de gouverneurs, residenten en andere plaatselijke autoriteiten in geheel Nederlandsch-Indië op een zegel van . . . . . f 0,50

Dan gepresenteerd of ingediend wordende bij de kerkenraden, diakonijen, de collegien van boedelmeesteren der onchristen-sterfhuizen, commissarissen van kleine geregtzaken, en de verdere collegien en ambtenaren, hierboven niet genoemd, aan welke schriftelijke verzoeken gedaan of adressen gemaakt worden, op een zegel van half zooveel of „ 0,25

Art. 29. Tweede Afdeeling.

Brieven, acten of resolutien, houdende dispositie op gepresenteerde requesten, memorien en andere verzoekschriften.

De brieven van remissie, gratie, of pardon, op een zegel van f 100.

„ „ „ legitimatie, „ „ „ „ „ „

*) Men zie ten dezen het besluit van 20 Febr. 1827 (Stsbl. no. 23).

De brieven van <i>venia ætatis</i> ,	} op een zegel van f 100.—
" " " suret� de corps of continuatie van dien,	
" " " toelating, om zich in deze kolonie met der woon neder te zetten, wanneer de verzoekers vreemdelingen zijn, welke in Nederland, noch in een der kolonien van den Nederlandschen staat zijn geboren *),	
" acten of resolutien van afdoening of conversie van fidei-commissaire verhanden,	
Zoo echter het kapitaal of de waarde van het fideicommissair verbondene, minder bedraagt dan f 5000, als dan op een zegel van . . . . . f 12,—	
De acten of resolutien, verleene[n]de dispensatie van wetten, regten of placaten of dergelijke,	} op een zegel van f 50.—
" " verleene[n]de het beneficie van inventaris,	
" " verleene[n]de het beneficie van cessie,	
" " verleene[n]de relief substantieel,	
" " verleene[n]de vergunning of consent tot het oprigten van suikermolens, arak- en kalkbranderijen, steen- en pannen bakkerijen, dan wel dezelve continuerende,	
" " verleene[n]de vergunning of consent tot het aanleggen en houden van een bazaar of markt, dan wel dezelve continuerende,	
Brieven van <i>venia agendi</i>	} op een zegel van f 24.—
De acten of resolutien, verleene[n]de uitstel van betaling van vervallene pachtpenningen,	
" " verleene[n]de permissie tot het maken	

*) De acte van toelating ten handel, welke, volgens § 6 van de publicatie van 9 Sept. 1846 (stsbl. no. 27), aan vreemdelingen wordt uitgereikt, moet op een zegel van f 1 worden geschreven. Bijblad op het stsbl., no. 88.

- van zitstijgers of speelhuizen, aan de kanten der rivieren,
- De acten verleene de permissie tot het leggen van bruggen, het optrekken van muren en het zetten van hekken,
- „ „ of resolutien, verleene de permissie tot het maken van riolen en waterleidingen,
- „ „ verleene de permissie tot het zetten van sluizen of waterschuttingen,
- „ „ verleene de permissie tot het afbreken en weder optimmeren of alleen het afbreken of optimmeren van huizen en andere gebouwen,

op een zegel van f 24.—

Brieven van inductie, respijt of atterminatie op een zegel van . . . . . f 12.—

Alle verdere favorabele dispositien of andere requesten of verzoekschriften, gepresenteerd of ingediend aan de hooge regering dezer landen, president en raden van financien, de algemeene rekenkamer, de hoogere en lagere collegien van justitie, de magistraten, weesmeesteren, en voorts de gouverneurs, residenten en andere plaatselijke autoriteiten, hetzij dezelve uitgegeven worden in den vorm van acte, resolutie, mandament, commissie of appointement, op een zegel van . . . f 1.—

Dan gepresenteerd of ingediend zijnde aan kerkenraden, diakonijen, collegien van boedelmeesteren der onchristen sterfhuizen, commissarissen van kleine geregtzaken en de verdere collegien of ambtenaren, hierboven niet genoemd, alsdan op een zegel van half zooveel of van . . . . f 0,50

Alle declinatoire dispositien, vallende op requesten of verzoekschriften, gepresenteerd aan de hooge regering dezer landen, president en raden van financien, de algemeene rekenkamer, de hoogere en lagere collegien van justitie, de magistraten, de weesmees-

teren en de residenten, wanneer deze door de belanghebbenden geligt worden, doch anders niet, op een zegel van . . . . . f 0,50

Op een gelijk zegel kunnen geschreven worden alle dispositien of besluiten, waarbij de requestanten aan andere autoriteiten worden gerenvoijeerd, zonder dat op hunne verzoeken finaal wordt gedisponeerd.

En vallende op de requesten of verzoekschriften, gepresenteerd aan de kerkeraden, diakonijen, collegien van boedelmeesteren der onchristen sterfhuisen, commissarissen van kleine geregtzaken, en de verdere collegien en ambtenaren, hierboven niet genoemd, insgelijks wanneer deze door de belanghebbenden geligt worden, doch anders niet, op een zegel van . . . . . f 0,25

Art. 30. Derde Afdeeling.

Schriften en documenten in geregtzaken en wat daartoe relatie heeft.

Alle schriften en documenten in regten overgegeven wordende, van welke benaming ook, tot bewering van der partijen zaken, tot adstructie van dezelve, en tot informatie van den regter, op een zegel van . . . . . f 0,50

Alle registers van stukken en inventarissen, mits dezelve niet zijn mutuëel, op een zegel van . . . . . " 0,25

Mutuëel zijnde op een zegel van . . . . . " 0,50

Alle citatien of presentatien, door welke eenige zaak ter rolle gebragt wordt, zoo lang geene litiscontestatie is gevallen of geïntroduceerd, op een zegel van . . . . . " 0,50

Alle verdere citatien of presentatien voor de gewone termijnen, na de litiscontestatie vallende, op een zegel van . . . . . " 0,25

Alle citatien van getuigen en acten van intimatie, op een zegel van . . . . . " 0,25

Alle libellen en contra-libellen, de zaak ten principale niet rakende, maar betrekking hebbende tot eenig incident, op een zegel van . . . . . f 0,25

Alle libellen en contra-libellen, dienende om te proponeren en adstrueren eenige exceptie, dan wel om dezelve tegen te spreken, zoo dezelve exceptie is declinatoire, of peremptoire, op een zegel van . . . . . „ 0,50

Doch zoo de exceptie bloot is dilatoire, op een zegel van . . . . . „ 0,25

Alle relazen, acten van interpellatie, sommatien en wat van dien aard meer zij, van de deurwaarders of gerechtsboden, op een zegel van . . . . . „ 0,25

Alle billetten tot dagvaarding bij edicte en andere bekendmakingen, die op regterlijk bevel gepubliceerd en geaffigeerd worden, ieder exemplaar op een zegel van . . . . . „ 0,25

Alle notulen wegens dictamen ter rolle gehouden, hetzij dezelve aan partijen uitgegeven worden, of dienende zijn om het proces te fourneren, op een zegel van . . . . . „ 0,25

Alle rapporten-verbaal, zoo van comparitien, informatien, inspectien enz., op een zegel van . . . . . „ 0,50

De minuten van alle interlocutoire sententien, daaronder begrepen condemnatien tot namptissement, of andere provisien, op een zegel van . . . . . „ 0,50

De minuten van alle definitieve sententien, vonnissen of uitspraken, op een zegel van . . . . . „ 1.—

De afschriften, copijen en extracten van alle voorschreven schrifturen en documenten, op een zegel van . . . . . „ 0,25

Art. 31. Vierde Afdeling.

Commissien of acten van aanstelling.

Alle commissien of acten van aanstelling zullen moeten worden geschreven op de navolgende zegels:

Voor een ambtenaar, wiens tractement en emolumenten, of een van beide bedraagt jaarlijks,

f	30,000 en daarboven, op een zegel van	f	300
"	25,000	-	200
"	20,000	-	150
"	15,000	-	100
"	10,000	-	80
"	8,000	-	60
"	7,000	-	50
"	6,000	-	40
"	5,000	-	30
"	4,000	-	24
"	3,000	-	20
"	2,000	-	16
"	1,500	-	12
"	1,000	-	10
"	800	-	8
"	700	-	7
"	600	-	6
"	500	-	5
"	400	-	4
"	300	-	2

En alle andere aanstellingen, beneden de 300
guldens 's jaars, op een zegel van . . . . . f 1

Voor Inlandsche en Chinesche hoofden en officieren *).

Voor een pangerang op een zegel van	-	300
" " radeen adipattie en toemengong	-	150
" " ingebij, demang en ranga.	-	100
" " jaksa en panghoeloe.	-	50
" " kapitein der Chinezen te Batavia	-	300

*) De commissiën en acten van aanstelling van inlandsche hoofden en officieren zijn niet meer aan het zegelregt onderworpen. Ordonn. 13 Jan. 1858 (sttbl. no. 8).

De bewijzen van afgelegd examen aan hen, die voldaan hebben aan het examen voor machinisten of stokers, benevens de acten van vergunning tot het bezigen van stoomwerktuigen moeten op een zegel van een halven gulden worden geschreven. Apostillaire dispositie dd. 26 Oct. 1853, no. XIII. Wetten en Besluiten, dl. II, bladz. 394 en volg.

Voor een kapitein der Chinezen te Samarang en Soerabaja	f 200
„ „ kapitein der Chinezen op andere plaatsen	150
„ „ luitenant der Chinezen te Batavia	150
„ „ luitenant der Chinezen te Samarang en Soerabaja	100
„ „ luitenant der Chinezen op andere plaatsen	80
„ „ secretaris der Chinezen	50
„ „ Inlandschen kommandant	30
„ „ Inlandschen luitenant	20
„ „ officieren van minderen rang	10
Eindelijk voor de acte van admissie van eenen advocaat, op een zegel van	50
Van eenen notaris	50
„ „ procureur	24

Art. 32. Vijfde Afdeling.

Licentiën, concessiën, certificaten, enz.

De concessiën door weesmeesteren te verleenen aan derzelver pupillen, om te trouwen, op een zegel van 0,50

De acten of attestatiën, wegens het afkondigen der drie huwelijks geboden, voor elk gebod, op een zegel van . . . . . f 1,—

Meer dan een gebod op eenen dag gaande, elk gebod op een zegel van . . . . . 2,—

Alle extracten of bewijzen uit het doop-, trouw- of doodboek, mitsgaders de certificaten van lidmaatschap, op een zegel van . . . . . 1,—

De licentiën, verleend wordende aan Chinezen en Inlanders, om naar derzelver costume te trouwen:

Aan een Chineesch officier, op een zegel van . . . . . 8,—

Geen officier zijnde, op een zegel van 0,50

Aan een Inlandsch officier op een zegel van . . . . . 4,—

Geen officier zijnde, op een zegel van 0,25

Art. 33. Zesde Afdeling.

Zeebrieven, scheepspassen, uitklaringen, enz.

De zeebrieven voor schepen en andere vaartuigen, toe

behoorende aan onderdanen van Zijne Majesteit den Koning, in Indië, welke nieuw aangebouwd of voor de eerste maal voor rekening derzelve onderdanen in zee gaan, zullen geschreven worden:

Voor een schip of vaartuig van 500 ton en daarboven op een zegel van	f 150,—
Van 400 ton en daarboven	100,—
„ 350	80,—
„ 300	60,—
„ 250	40,—
„ 200	30,—
„ 150	24,—
„ 100	20,—
„ 75	16,—
„ 50	12,—

De Scheepspassen.

Tot eene reize naar eenige der havens of plaatsen van Zijner Majesteit bezittingen in Indië, mits het traject zij boven de 100 mijlen, van 15 op eenen graad, voor een schip van 500 ton en daarboven, op een zegel van . f 12,—

Van 400 ton en daarboven	8,—
„ 300	4,—
„ 200	2,—
„ 100	1,—
„ 50	0,50

Het traject niet boven de 100 mijlen zijnde, op een zegel van half zoo veel. Tot eene reize naar eenige andere plaats, voor een schip van 500 ton en daarboven, op een zegel van . . . . . f 50,—

Van 400 ton en daarboven	40,—
„ 300	30,—
„ 200	20,—
„ 100	10,—
„ 50	6,—

De acten van uitklaring van alle schepen en vaartuigen.

Van 300 ton en daarboven, op een zegel van f	2,—
--	-----

Beneden de 300 ton . . . . . f 1,—

De jaarlijksche passen van Inlandsche vaartuigen.

Van 50 kojangs en daarboven, op een zegel van f 100,—

„ 40 . . . . . — 80,—

„ 30 . . . . . — 60,—

„ 25 . . . . . — 50,—

„ 20 . . . . . — 40,—

„ 15 . . . . . — 30,—

„ 12 . . . . . — 24,—

„ 10 . . . . . — 20,—

„ 5 . . . . . — 6,—

Beneden de 5 kojangs, voor iederen kojang, op
een zegel van . . . . . — 1,—

Art. 34. Zevende Afdeeling.

Obligatiën en Schuldbrieven.

De minuten van alle obligatiën en schuldbrieven, hetzij met of zonder cautie, die voor een secretaris, notaris of andere publiek persoon worden gepasseerd, alsmede alle onderhandsche obligatiën en schuldbrieven, zullen geschreven worden:

Beneden en tot f	500	op een zegel van f	0,50
Boven —	500 tot	1,000	— 1,—
—	1,000	„ 2,000	— 2,—
—	2,000	„ 5,000	— 4,—
—	5,000	„ 7,000	— 8,—
—	7,000	„ 10,000	— 12,—
—	10,000	„ 15,000	— 16,—
—	15,000	„ 20,000	— 24,—
—	20,000	„ 30,000	— 30,—
—	30,000	„ 40,000	— 40,—
—	40,000	„ 50,000	— 60,—
—	50,000	„ 60,000	— 80,—

en zal voor elke f 10,000 daarboven, het z-gel moeten verhoogd worden met twintig guldens.

Art. 35. Achtste Afdeling.

Hypotheek-brieven.

De minute der hypotheek-brieven, hetzij dezelve voor de raden van justitie, de magistraten, weesmeesteren of andere daartoe bevoegde collegiën of ambtenaren verleden worden, zullen moeten geschreven zijn op een zegel als volgt:

Beneden en tot <i>f</i>	100 op een zegel van <i>f</i>	0,50
Boven -	100 tot 200	- 1,—
-	200 " 500	- 2,—
-	500 " 700	- 4,—
-	700 " 1,000	- 6,—
-	1,000 " 1,500	- 8,—
-	1,500 " 2,000	- 10,—
-	2,000 " 3,000	- 12,—
-	3,000 " 4,000	- 16,—
-	4,000 " 5,000	- 20,—
-	5,000 " 7,000	- 30,—
-	7,000 " 10,000	- 40,—
-	10,000 " 12,000	- 50,—
-	12,000 " 15,000	- 60,—
-	15,000 " 20,000	- 80,—
-	20,000 " 25,000	- 100,—
-	25,000 " 30,000	- 150,—
-	30,000 " 50,000	- 200,—
-	50,000 " 70,000	- 250,—

en zal voor elke *f* 20,000 daarboven, het zegel moeten verhoogd worden met vijftig guldens.

Art. 36. Negende Afdeling.

Koop-, eigendoms- en overdragsbrieven.

De minuten der koop-, eigendoms- en overdragsbrieven van vaste goederen, zullen geschreven moeten zijn op een zegel als volgt:

Van een perceel, waardig beneden en tot de 200 guldens,
op een zegel van . . . . . *f* 0,25

Boven <i>f</i>	200	tot <i>f</i>	500	-	0,50
-	500	"	-	1,000	- 1,—
-	1,000	"	-	2,000	- 2,—
-	2,000	"	-	5,000	- 4,—
-	5,000	"	-	10,000	- 8,—
-	10,000	"	-	15,000	- 16,—
-	15,000	"	-	20,000	- 24,—
-	20,000	"	-	30,000	- 30,—
-	30,000	"	-	40,000	- 40,—
-	40,000	"	-	50,000	- 50,—
-	50,000	"	-	60,000	- 60,—
-	60,000	"	-	70,000	- 80,—
-	70,000	"	-	80,000	- 100,—
-	80,000	"	-	90,000	- 150,—
-	90,000	"	-	100,000	- 200.—

en zal voor elke *f* 10,000 daarenboven, het zegel moeten verhoogd worden met vijftig guldens.

Art. 37. Tiende Afdeeling.

Huurcedelen, charterpartijen, enz.

De huur- of pachtcedelen voor huizen, tuinen, landen en andere onroerende goederen, mitsgaders de charterpartijen voor schepen en vaartuigen, die voor een secretaris, notaris of ander publiek-persoon worden verleden, wanneer de jaren of maanden huur, dan wel de vruchten of togten daarin begrepen, te zamen getrokken, beloopt de som van 300 guldens of daar beneden op een zegel van *f* 0,50.

Boven <i>f</i>	300	tot <i>f</i>	500	<i>f</i>	1,—
-	500	"	-	1,000	- 2,—
-	1,000	"	-	2,000	- 4,—
-	2,000	"	-	5,000	- 8,—
-	5,000	"	-	10,000	- 16,—
-	10,000	"	-	20,000	- 24,—
-	20,000	"	-	30,000	- 40,—
-	30,000	"	-	40,000	- 60,—
-	40,000	"	-	50,000	- 80,—

en zal voor elke *f* 10,000 daarenboven, het zegel moeten verhoogd worden met twintig guldens *).

De huurcedelen of charterpartijen, onder de hand verleenden wordende, zal elk afschrift, hetwelk daarvan tusschen partijen gemaakt wordt, geschreven zijn op een zegel van gelijke grootte, als voor de minuten der secretariële en notariële huurcedelen en charterpartijen is bepaald.

De contracten van verpachtingen van 's lands middelen en domeinen zullen geschreven worden op gelijke zegels, als hiervoren voor de publieke en onderhandsche acten van verhuring is bepaald.

Art. 38. Elfde Afdeeling.

Huwelijksche voorwaarden, mitsgaders de Inventarissen, Memoriën en Specificatiën, daartoe behoorende.

De minuten van alle huwelijksche voorwaarden, die voor een secretaris, notaris of ander publiek persoon worden gepasseerd, indien een van beiden de contractanten of de contractanten wederkeerig, daarbij een eigendom of vruchtgebruik verkrijgen, dan wel op eenige andere wijze bevoordeeld worden met gelden, goederen of effecten de waarde hebbende of bedragende van *f* 1,000 of daar beneden, op een zegel van . . . . . *f* 2

van <i>f</i> 1,000 tot <i>f</i> 3,000	-	4
- 3,000 "	-	10,000 - 12
- 10,000 "	-	20,000 - 24
- 20,000 "	-	30,000 - 40
- 30,000 "	-	50,000 - 80

en zal voor elke *f* 20,000 daarenboven, het zegel moeten verhoogd worden met veertig guldens.

De minuten van alle inventarissen, memoriën, specificatiën en andere acten tot de huwelijksche voorwaarden

*) Over de questie, welke verhooging het zegel voor sommen beneden de *f* 10,000 moet ondergaan, zie men twee tegenstrijdige vonnissen, in deel VII, bladz. 496 en volg. en deel XV, bladz. 224 en volg. van het tijds. Het regt in Ned.-Indië opgenomen.

relatief, en insgelijks voor eenen secretaris, notaris of anderen publieken persoon gepasseerd, op een zegel van *f* 2.

Dan wanneer de voordeelen, welke de conthorale *) bedingen, niet in de huwelijksche voorwaarden zelve, maar in eene afzonderlijke acte, tot de huwelijksche voorwaarden relatief, worden uitgedrukt, zoo zullen de minuten der huwelijksche voorwaarden, die voor een secretaris, notaris of anderen publieken persoon gepasseerd worden, geschreven zijn op een zegel van *f* 2.

En de inventarissen, memorien, specificatien en andere acten, tot de huwelijksche voorwaarden relatief, en insgelijks voor een secretaris, notaris of ander publiek persoon gepasseerd wordende, op een zegel van gelijke grootte, als naar evenredigheid van het gemaakt voordeel, voor de huwelijksche voorwaarden hierboven is bepaald.

En wanneer, noch bij de huwelijksche voorwaarden, noch bij de inventarissen, memorien, specificatien, of andere acten daartoe relatief, een bepaald voordeel aan een van beide de contractanten of aan de contractanten wederkeerig gemaakt, maar bij de huwelijksche voorwaarden iemand eene filiale portie of kindsgedeelte of anders eene onzekere somme toegevoegd wordt, zullen de huwelijksche voorwaarden geschreven worden op een zegel van *f* 12.

De huwelijksche voorwaarden, mitsgaders de inventarissen, memorien, specificatien en andere acten, onder de hand verleden wordende, zal elk afschrift hetwelk van dezelve tusschen de contractanten gemaakt wordt op een zegel van gelijke grootte als voor de minuten der secretariële en notariële huwelijksche voorwaarden, mitsgaders inventarissen, memorien, specificatien en andere acten, tot de huwelijksche voorwaarden relatief, hierboven is bepaald, met inachtneming van de gemaakte distinctie of namelijk de voordeelen, welke de conthorale bedingen in de huwelijksche voorwaarden zelve staan uitgedrukt,

---

*) Dat is: De aanstaande echtgenooten

dan wel daarbij bloot gerefereerd wordt aan de inventarissen, memorien, specificatiën of andere acten, deswegens gemaakt of te maken.

Art 39. Twaalfde Afdeeling.

Testamenten, codicillen en andere acten van uitersten wil.

De minuten van alle testamenten en andere acten van uitersten wil, zonder onderscheid, zullen geschreven worden op een zegel van *f* 1.

De besloten of verzegelde testamenten zullen van het zegelregt vrij zijn, doch de acten van superscriptie geschreven zijn, insgelijks op een zegel van *f* 1.

De acten van opening van besloten of verzegelde testamenten, op een zegel van *f* 1.

De codicillen of andere acten, waarbij uit kracht van de clause reservatoir, in de testamenten eenige bijvoeging of veranderingen buiten de erfstelling worden gemaakt, op een zegel van *f* 0,50.

Onder de hand gemaakt wordende, op een zegel van *f* 1.

En zullen de hierboven gemelde acten van uitersten wille, gedurende het leven van den testateur, aan geene hoogere belasting onderworpen zijn; doch met den dood van den testateur bekrachtigd zijnde, zullen dezelve nader moeten worden voorzien van een omslagzegel, berekend naar de waarde van de nalatenschappen, als volgt:

Wanneer des testateurs boedel geene *f* 2,000 bedraagt, zal boven en behalve het zegel, hiervoren voor de acte bepaald, een omslagzegel moeten genomen worden van *f* 1.

f 2,000 tot beneden *f* 10,000 bedragende, *f* 10; en zal voor elke *f* 10,000, welke de boedel meerder bedraagt, het omslagzegel telkens moeten verhoogd worden met tien guldens.

Dit regt zal worden voldaan door de erfgenamen, legatarissen, gedonateerden, derzelve voogden en curatoren, en door de testamentaire executeuren, die gehouden zijn tot dat einde, de acten aan dit regt subject, met en be-

nevens eene verklaring van het uiterlijke bedragen des boedels, te presenteren aan den ontvanger van de belastingen op de successien, ter plaatse, alwaar het sterfhuis gevallen is; zullende de laatstgemelde verplicht zijn, om het vereischt omslagzegel behoorlijk te superscriberen, te teekenen en aan de acte vast te hechten; alsmede om bij de superscriptie van het hierboven gemeld declaratoir melding te maken. De ontvanger van de successie echter gegronde redenen vermeenende te hebben, om de waarheid van de gedane opgave in twijfel te trekken, zal verplicht zijn daarvan dadelijk aan het gouvernement kennis te geven.

En zal, alvorens het gerequireerde zegel, in voege voorschreven, zal zijn omgeslagen, op geene der bij dit artikel bedoelde acten, eenig regt mogen worden gedaan, noch dezelve eenig effect mogen sorteren, en de nalatige daarboven vervallen in de boete en verdere poenaliteiten, bij deze ordonnantie gestatueerd.

Art. 40. Dertiende Afdeeling.

Purgatieve Rekeningen of Verantwoordingen.

Alle originele rekeningen van weesmeesteren, executeuren, administrateurs, voogden, curators en van alle anderen, bij welke eenige administratie, ontvang en uitgaaf wordt verantwoord, hetzij zulks geschiedt voor een openbaar persoon, hetzij onder de hand, wanneer die rekeningen hebben een batig saldo, beneden en tot de 200 guldens, op een zegel van

			f	0,50
Boven f	200 tot f	500	-	1,—
-	500 "	1,000	-	2,—
-	1,000 "	3,000	-	4,—
-	3,000 "	6,000	-	8,—
-	6,000 "	10,000	-	16,—
-	10,000 "	20,000	-	40,—
-	20,000 "	30,000	-	60,—
-	30,000 "	50,000	-	80,—

f 50,000	" -	70,000	-	100,—
- 70,000	" -	100,000	-	150,—
- 100,000	" -	150,000	-	200,—

En zal voor elke f 50,000 daarboven, het zegel moeten verhoogd worden met vijftig guldens.

Onder de voorz. rekeningen worden ook begrepen de zoodanige, welke nadat de gansche staat van eenen boedel of eenige andere gemeene administratie van ontvang en uitgaven verantwoord is, op nieuw geformeerd worden; en zullen deze derhalve, naar evenredigheid van het daarin begrepen batig saldo, moeten geschreven worden op zegels als hierboven bepaald is.

Dan wanneer verscheidene personen bij eenen boedel of administratie geïnteresseerd zijn, en iemand derzelver rekening vordert en verkrijgt, van het montant waarvoor hij in den boedel of administratie participeert, zoo zal deze bijzondere rekening niet behoeven geschreven te worden op een zegel, hooger dan geproportioneerd aan het daarin begrepen aandeel van denzelve.

Rekeningen en verantwoordingen, rakende insolvente boedels, zullen vrij zijn van de bovengemaakte bepaling, en zonder onderscheid geschreven worden op een zegel van f 0,50.

Terwijl van het zegelregt geheel vrij zijn zullen alle rekeningen, welke gedaan worden wegens reederijen, schepen, vaartuigen, societeten, associatiën en compagnieschappen van kooplieden onderling en van private gemagtigden of procuratie-houders, tenzij over de rekening questie was, en de zaak dingplichtig vierd, als wanneer bij de productie derzelve voor eenige regtbank, daar omgeslagen zal worden, het zegel voor de exhibitie van schrifturen en documenten in regten, hierboven bepaald.

Art. 41. Veertiende Afdeling.

Contracten van koop, levering, aanbesteding en aanneming.

De minuten van alle contracten van koop, levering of aanbesteding voor eenige effecten, koopmanschappen of

andere losse goederen, dan wel tot eenig werk, hoe ook genaamd, die voor een secretaris, notaris of ander publiek persoon gepasseerd worden, en loopen over eene som van f 1,000 of daarbeneden, op een zegel van . f 1

Boven f 1,000 tot f 2,000	-	2
- 2,000 "	-	4
- 5,000 "	-	8
- 10,000 "	-	16
- 20,000 "	-	24
- 50,000 "	-	40

En zal voor elke f 30,000 daarenboven, het zegel moeten verhoogd worden met tien guldens.

De voorschreven contracten van koop, levering, aanbesteding of aanneming, onder de hand verleden wordende, zal elk afschrift, hetwelk tusschen partijen gemaakt wordt, geschreven zijn op een zegel van gelijke grootte, als hierboven voor de minuten derzelve contracten, voor een publiek persoon gepasseerd, is bepaald.

De minuten van alle contracten van koop van vaste goederen, voor een publiek persoon gepasseerd, beloopende minder dan en tot 500 guldens, op een zegel van f 0,50.

Boven de 500 guldens op een zegel van f 1.

Contracten van koop van vaste goederen, onder de hand verleden wordende, zal elk afschrift, hetwelk van dezelve tussohen partijen wordt gemaakt, geschreven zijn op een zegel van gelijke grootte, als voor de minuten derzelve voor een publiek persoon gepasseerd, hierboven bepaald is.

Art. 42. Vijftiende Afdeeling.

Contracten van Societeit, Associatie en Compagnieschap.

De minuten van alle contracten van societeit, associatie en compagnieschap, die voor een publiek persoon gepasseerd worden, wanneer het fonds, door de gezamenlijke deelhebbers bijeengebragt, of waarover de handelingen der geassocieerden loopen zullen, niet surpasseert de som van 2000 gulden, op een zegel van f 1

Boven f	2,000	tot f	5,000	f	2
-	5,000	"	-	10,000	- 4
-	10,000	"	-	20,000	- 8
-	20,000	"	-	50,000	- 16
-	50,000	"	-	70,000	- 24
-	70,000	"	-	100,000	- 40

en zal voor elke f 20,000 daarenboven, het zegel moeten verhoogd worden met tien guldens.

De minuten van alle contracten van societeit, associatie en compagnieschap, die voor een publiek persoon gepasseerd worden, en zaken ten onderwerp hebben, welke tot geene of geene bepaalde geldswaarde te brengen zijn, zonder onderscheid, op een zegel van f 16.

Contracten van societeit, associatie en compagnieschap, onder de hand verleden wordende, zal elk afschrift daarvan, tusschen partijen te maken, geschreven zijn: zoo daar zijn twee of drie geassocieerden, op een zegel van gelijke grootte, en zoo daar zijn meer dan drie geassocieerden, op een zegel van half zoo veel, als het zegel voor de minuten der contracten van societeit, voor een publiek persoon gepasseerd.

Art 43. Zestiende Afdeeling.

Acten van Cessie, Transport, enz.

De minuten van alle acten van cessie, dan wel transport of overgifte van eenige roerende goederen, actien of credieten, die voor een publiek persoon gepasseerd worden, en bedragen eene som van 1000 guldens of daar beneden, op een zegel van f 1.

Boven de 1000 guldens op een zegel van " 2.

Onder de hand verleden wordende, op een zegel van gelijke grootte, als het zegel der minuten van de secretariële of notariële acten van cessie *).

*) Eene acte van renunciatie of afstand is niet aan het zegelregt van dit, maar aan dat van art. 55 onderwerpen. Zie vonnis van den raad van justitie te Batavia, dd. 9 Mei 1856 in het tijds. Het regt in Ned. Indië, dl. XIII, bladz. 41 en volg.

Art. 44. Zeventiende Afdeeling.

Donatien inter vivos.

De minuten van alle acten, begrijpende eenige donatien inter vivos van roerende goederen, dan wel van eenige actien, credieten of effecten, die voor een publiek persoon gepasseerd worden, zoo de donatie daarin begrepen, beloopt eene somma van 500 guldens of daar beneden, op een zegel van . . . . . f 0,50

Boven f	500 tot f	2,000	-	1,—
-	2,000	" -	4,000	- 2,—
-	4,000	" -	6,000	- 4,—
-	6,000	" -	10,000	- 8,—
-	10,000	" -	20,000	- 24,—
-	20,000	" -	40,000	- 40,—
-	40,000	" -	70,000	- 80,—
-	70,000	" -		100,—

Onder de hand verleden wordende, op een zegel van gelijke grootte, als het zegel der minuten van de acten van donatie voor een publiek persoon gepasseerd.

De minuten van alle acten, begrijpende eenige donatien inter vivos van vaste of onroerende goederen, voor een publiek persoon gepasseerd, de waarde hebbende minder dan en tot 500 guldens, op een zegel van . . f 0,50

Boven de f 500 . . . . . - 1,—

Onder de hand verleden wordende, op een zegel van gelijke grootte, als het zegel der minuten van de acten van donatie van vaste goederen, voor een publiek persoon gepasseerd.

Art. 45. Achttiende Afdeeling.

Staten en Inventarissen, mitsgaders Acten van Schifting en Scheiding.

De minuten van alle staten en inventarissen, mitsgaders van alle acten van schifting, scheiding of verdeling van eenige boedels en sterfhuizen, of van goederen hoe ook genaamd, hetzij dezelve gemaakt of gedaan worden, door of tus-

schen erfgenamen, voogden, executeuren en curators, dan wel door of tusschen private personen, genootschappen of associatiën (uitgenomen de inventarissen, betrekkelijk tot huwelijksche voorwaarden), en gemaakt of gepasseerd worden voor een publiek persoon, wanneer de boedel te inventariseren of te verdeelen, bedraagt 500 guldens of daar beneden op een zegel van . . . . f 0,50

Van f 500 tot f 5,000 - 1,—

Boven - 5,000 " - 10,000 - 2,—

en zal voor elke f 5,000 daarenboven, het zegel moeten verhoogd worden met één gulden.

Onder de hand verleden en niet meer dan één afschrift van dezelve gemaakt wordende, op een zegel van gelijke grootte, als voor de publieke inventarissen of acten van scheidingen is bepaald, doch twee of meerdere afschriften van dezelve gemaakt wordende, alsdan op een zegel van slechts half zoo veel.

De inventarissen, gemaakt wordende van notoir insolvente boedels, zullen van de bovenstaande bepalingen vrij zijn, en zonder onderscheid worden geschreven op een zegel van f 0,50.

Art. 46. Negentiende Afdeeling.

Acten van Cautie, Guarand, enz.

De minuten van alle acten van cautie, guarand, indemniteit, acquit, décharge, mitsgaders van aditie of repudiatie eener erfenis, en wijders van compromis of transactie, die voor een publiek persoon worden gepasseerd, op een zegel van . . . . . f 2,—

Onder de hand verleden wordende, insgelijks op een zegel van . . . . . - 1,—

Alle acten van cautie, guarand, indemniteit en wat dies meer, ten behoeve van het gouvernement gepasseerd, zullen voor eenen notaris of anderen daartoe bevoegden persoon moeten verleden worden, en de minuten geschreven zijn op het zegel, hierboven bepaald.

Art. 47. Twintigste Afdeeling.

Acten van Voogdij, Procuratien, Commissien, enz.

De minuten van alle acten van voogdij, op een zegel van	f 1,—
De minuten van alle codicillaire procuratien, op een zegel van	1,—
Alle generale procuratien ad lites en ad negotia, op een zegel van	4,—
Alle generale procuratien ad lites, op een zegel van	2,—
Alle generale procuratien ad negotia, op een zegel van	2,—
Alle speciale procuratien ad lites, op een zegel van	0,50
Alle speciale procuratien ad negotia, op een zegel van	0,50
Alle commissien of autorisatien tot voogdijen en curatelen, door de daartoe bevoegde autoriteiten verleend wordende, op een zegel van	f 1,—
Dan, zoo de voorschreven commissien of autorisatien, raken insolvente boedels, alsdan op een zegel van	0,50

Art. 48. Een en Twintigste Afdeeling.

Acten van Assumtie, Surrogatie en Substitutie.

De minuten van alle acten van assumtie, surrogatie en substitutie, op een zegel van	0,50
---	------

Art. 49. Twee en Twintigste Afdeeling.

Transporten van Lijfeigenen.

De minuten van alle transporten van lijfeigenen, op een zegel van	0,50
---	------

Art. 50. Drie en Twintigste Afdeeling.

Polissen van Assurantie en Bodemarijen.

Alle polissen van assurantie en bodemarijen, inhoudende

1000 guldens of daar beneden, op een zegel van	f	1	
Boven f 1,000 tot f 5,000		- 3	
- 5,000	"	- 10,000	- 4
- 10,000	"	- 10,000	- 6
- 20,000	"	- 50,000	- 10
- 50,000	"	- 70,000	- 24

En zal, voor elke f 10,000 daarenboven, het zegel moeten verhoogd worden met vijf guldens *).

Art. 51. Vier en Twintigste Afdeeling.

Protesten, Insinuatien, enz.

De minuten van alle protesten, insinuatien en declaratoiren, mitsgaders van alle acten van zegeling en ontzegeling, op een zegel van f 0,50.

Art. 52. Vijf en Twintigste Afdeeling.

Biljetten, Advertentiën, enz.

Van alle biljetten, advertentiën, vendu-annoncen, en van alle bekendmakingen, van welken aard ook, die door middel van de courant, dan wel bij afzonderlijke biljetten, worden publiek gemaakt, zal het eerste exemplaar ter drukkerij blijven gedeponceerd en afgedrukt moeten zijn:

minder inhoudende dan 10 regels, op een zegel van . f 0,25
 20 " " " " " " . - 0,50
 20 regels, en daarboven op een zegel van . - 1,—

Van de advertentiën, die niet door middel van de drukpers, maar door geschreven biljetten worden publiek gemaakt, zal degene, die de advertentie doet, gehouden zijn, binnen den tijd van vier en twintig uren, nadat dezelve

*) De hoegrootheid van het zegel is afhankelijk van de waarde van het verzekerde voorwerp en niet van het bedrag der premie. Bij periodieke verlenging der bestaande assurantie, moet, voor het geval daarvan een nieuwe polis wordt opgemaakt, telken male het gerequireerd zegel worden gebruikt; bij verlenging echter van behoorlijk gezegelde polissen van assurantie, wordt de voldoening der premie op de polis aangeteekend, dan wel daarvan eene afzonderlijke quitantie opgemaakt, als wanneer art. 53 dezer ordonn. van toepassing is. Missive van den directeur der middelen en domeinen, dd. 31 Julij 1858 no. 2687. Bijblad no. 679.

zal zijn rondgezonden, een afschrift op het hierboven bepaalde zegel te bezorgen ten kantore van den magistraat of van de eerst aanwezige civiele autoriteit.

Art. 53. Zes en Twintigste Afdeeling.

Wissels, Quitantiën, Rekeningen, enz.

Alle wisselbrieven, assignatiën en acceptatiën, en voorts alle quitantiën en rekeningen, zonder onderscheid, door of tuschen wie dezelve worden verhandeld, en loopende overeen somma boven de *f* 100 op een zegel van *f* 0,25

Boven <i>f</i>	500	"	"	"	"	-	0,50
-	1,000	"	"	"	"	-	1,—
-	1,500	"	"	"	"	-	2,—
-	2,000	"	"	"	"	-	4,—
-	4,000	"	"	"	"	-	8,—
-	10,000	"	"	"	"	-	12,—
-	15,000	"	"	"	"	-	16,—
-	20,000	"	"	"	"	-	24,—
-	25,000	"	"	"	"	-	30,—
-	30,000	"	"	"	"	-	40,—
-	40,000	"	"	"	"	-	50,—
-	50,000	"	"	"	"	-	60,—

En zal voor elke *f* 10,000 daarenboven het zegel moeten verhoogd worden met tien guldens.

Quitantiën echter geschreven wordende onder een behoorlijk gezegelden wisselbrief, assignatie of acceptatie, mitsgaders onder eene behoorlijk gezegelde obligatie, rekening of ander document, zullen vrij van het zegelregt zijn.

Gelijk mede van de bovenstaande bepaling vrij zijn zullen alle quitantiën, rakende insolvente boedels, welke zonder onderscheid geschreven zullen worden:

Voor eene som tot *f* 100 inclusive, op een zegel van *f* 0,25.

Boven de *f* 100 op een zegel van . . . *f* 0,50 *).

*) Volgens resol. 29 Julij 1823 no. 5 (stsbl. no. 31) kunnen alle rekeningen, ten laste van insolvente boedels, op een zegel van *f* 0,25 worden geschreven, waarvan het kostende ten laste van den crediteur zal komen.

Art. 54. Zeven en Twintigste Afdeeling.

Copjen en Extracten.

Alle authentieke copijen of extracten van gezegelde stukken, wanneer het zegel van het origineel instrument bedraagt *f* 1 of minder, op een zegel van een kwart gulden, en wanneer het meerder dan *f* 1 bedraagt, op een zegel, ten beloope van een achtste van het principale zegel; zóó echter, dat eene authentieke copij of extract van een gezegeld instrument, nooit op een hooger zegel dan van *f* 10 zal behooren gebragt te worden.

Hiervan echter zullen uitgezonderd wezen de eerste extracten uit de vendurollen, welke door vendumeesteren, wegens den gedanen publieken verkoop van eenige goederen, aan de daartoe belanghebbenden worden uitgereikt, welke zullen moeten geschreven worden op een zegel, volgens de bepaling voor de wisselbrieven, quitantiën en rekeningen, hierboven gemaakt, met dezen verstande echter, dat wanneer een zoodanig gezegeld extract zal wezen uitgereikt, de quitantie wegens de ontvangst van het provenu van het zegelregt zal vrij zijn, gelijk mede de quitantie voor het provenu van het zegelregt zal vrij zijn, wanneer door den belanghebbende van vendumeesteren voor het provenu der verkooping genomen is eene acceptatie van betaling op den vervaltijd, en welke acceptatie alsdan zal moeten geschreven zijn op een zegel, als voor de acceptatiën hierboven is bepaald.

Wijders zullen van de bovenstaande bepalingen vrij zijn, alle extracten uit de vendurollen, rakende insolvente boedels, welke zonder onderscheid zullen geschreven worden: beloopende 200 guldens of daar beneden, op een zegel van . . . . . *f* 0,25

Boven de 200 guldens, op een zegel van . . . . . - 0,50

Copijen en extracten van ongezegelde instrumenten, geauthentiseerd wordende tot eenig gebruik heegenaamd, op een zegel van . . . . . - 0,25

Art. 55. Acht en Twintigste Afdeeling.

Acten en Schrifturen in deze niet genoemd.

Van alle acten, schrifturen, documenten en instrumenten, van welke benaming ook, die in deze niet genoemd of onder geene meerdere of mindere zegels explicite begrepen zijn, en die voor een openbaar persoon gepasseerd worden, zal de minuut geschreven worden op een zegel van . f 0,50

Onder de hand verleden wordende, elk afschrift insgelijks op een zegel van . . . . . - 0,50

Hiervan worden echter speciaal uitgezonderd, de acten van emancipatie van lijfeigenen, welke van nu voortaan van het zegelregt geheel vrij zullen zijn.

Art. 56. Bijaldien tusschen de belanghebbenden, ten aanzien van de betaling van het bij deze ordonnantie bepaalde zegelregt, geene overeenkomst zal zijn gemaakt, zal men in alle gevallen, waarin zulks niet uit den aard der zake-zelve voortvloeit, daaromtrent de navolgende regelen in acht nemen:

Dat de kosten van het zegel van alle acten of contracten, welke geene wederzijdsche verbindtenis opleveren, zullen worden voldaan door den debiteur.

Dat de kosten van het zegel van contracten van huur, verpachting en dergelijke, zullen komen ten laste van den huurder en verhuurder gezamenlijk, en door dezelve gelijkelijk zullen worden gedragen.

Dat de kosten van het zegel van contracten van verkoop, donatiën en dergelijke, zullen worden voldaan door den koper of den gedonateerde of gebeneficeerde.

En eindelijk, dat in alle andere bilaterale contracten, het zegelregt door alle de contractanten gelijkelijk zal moeten worden gedragen, met dien verstande nochtans, dat, wanneer het gouvernement een der contracterende partijen is, het geheele zegelregt door den anderen contractant of contractanten zal moeten worden betaald, zonder dat deswege iets ten laste van het gouvernement zal mogen worden gebragt.

Art. 57. Alle overtredingen van de bepalingen bij deze

ordonnantie voorkomende, en waaromtrent geene bijzondere pœnaliteiten, bij dezelve zijn gestatueerd, zullen worden gestraft met eene geldboete, niet te boven gaande de som van één honderd guldens.

Art. 58. Hij, die zal bevonden worden den datum van eenig omslagzegel te hebben geantidateerd, het jaartal of den stempel van het zegel, of wel den daarop uitgedrukten prijs veranderd of onduidelijk gemaakt, alsmede hij, die een en hetzelfde zegel ten tweeden male zal hebben gebruikt, zal verbeuren eene boete van één duizend guldens, en daarenboven als falsaris worden gestraft.

Art. 59. Alle boeten, ingevolge de tegenwoordige ordonnantie te verbeuren, zullen genoten worden: één derde door den aanbringer, één derde door den ambtenaar, die de calange doen zal, en het resterende een derde blijven voor de armen, ter nadere dispositie van het gouvernement *).

Buiten deze wijdloopige verordening bestaan er nog eene menigte wetten op dit stuk, waarvan wij, voor zooverre zij van algemeen belang zijn, alleen den korten inhoud zullen mededeelen met aanwijzing tevens, waar ze in haar geheel te vinden zijn †).

1°. Besl. 19 Jan. 1818 no. 13, bepalende, dat requesten, welke niet behoorlijk gezegeld zijn, zullen moeten worden gehouden buiten dispositie (stsbl. no. 5).

2°. Besl. 20 Julij 1818 no. 4, waarbij bepaald wordt, op welk zegel de contracten moeten geschreven worden, waarbij de huurders der koffijtuinen aannemen, om al de vruchten van die tuinen te leveren (stsbl. no. 52).

3°. Resol. 18 Mei 1824 no. 27, waarbij bepaald wordt, dat alle acten of contracten, tusschen de hoofdpachters van 's lands middelen en derzelve onderpachters, voortaan zullen moeten worden gepasseerd op zegels, berekend naar de bepalingen, omtrent huurcontracten, vastgesteld bij art. 37

*) Zie Besluit van 18 September 1853 no. 5 (stblad no. 73).

†) De overige bepalingen omtrent de zegelwet zoeker men in het, door ons uitgegeven, Repertorium op de staatsbladen van Ned. Indie en deszelfs vervolgen. Batavia, LANGE & Co.

der Ordonn. op het regt van het klein-zegel (stsbl. no. 26).

4°. Resol. 29 Julij 1823 no. 5, houdende bepalingen op het stuk van rekeningen, betalingen en quitantien in desolate boedels (stsbl. no. 31).

5°. Besl. 20 Feb. 1827, waarbij wordt bepaald, dat de verzoekschriften aan den directeur-generaal of aan een der directeuren ingediend, zullen geschreven worden op een zegel van dubbele waarde (stsbl. no. 23).

6°. Besl. 18 Junij 1828, bepalende de hoegrootheid van de zegels, waarop de acten van den burgerlijken stand zullen moeten geschreven. (stsbl. no. 50, art. 44.)

7°. Besl. 14 Dec. 1841 no. 1, bepalende het zegelregt, waaraan de minuten van acten, betrekkelijk landbouwkundige ondernemingen met het gouvernement gesloten, zullen onderworpen zijn (stsbl. no. 44).

8°. Resol. 7 Jan. 1820 no. 9, waarbij alle rekeningen, acten en instrumenten ten laste van den lande, worden vrijgesteld van het gebruik van het klein-zegel (stsbl. no. 3).

9°. Resol. 15 Junij 1836 no. 5, wegens de inwisseling van verkladde zegels (stsbl. no. 34).

10°. Resol. 25 Feb. 1820 no. 8 (stsbl. no. 10) en resol. 5 Feb. 1831 no. 4 (stsbl. no. 12), omtrent de zegeling der contracten van leverancie.

11°. Besl. 26 Dec. 1843 no. 1, omtrent de berekening van het zegel, over het aantal guldens, onverschillig koper of zilver (stsbl. no. 33).

12°. Resol. 10 Jan. 1831 no. 32, bepalende het zegelregt voor de hypotheekbrieven, ten behoeve der Javasche bank verleden (stsbl. no. 2).

13°. Resolutie van 17 Julij 1822 no. 7. Reglement op het stempelen, parapheren en verkoopen van het klein-zegel. (stsblad no. 34).

14°. Ordonnantie van 29 Junij 1859. Aanvulling van de artt. 17, 18 en 19 der zegel ordonnantie. (stsblad no. 39.)

15°. Ordonnantie van 27 Julij 1860. Zegel voor de uitoefening van sommige bedrijven. (stsblad no. 72.)

16°. Ordonnantie van 16 Januarij 1862. Zegelregt voor de minuten van overeenkomsten van levensverzekering en lijfrenten. (stsblad no. 7.)

17°. Ordonnantie van 19 October 1863. Zegelregt voor contracten voor den verhuur van woeste gronden. (stsblad no. 136.)

18°. Ordonnantie van 10 October 1865. Vergunning om blanco of gedrukt papier, hetwelk nog niet is beschreven, te doen stempelen met 's lands zegel. (stsblad no. 114).

19°. Over het zegelregt van buitenlandsche wissels en requesten, zie men het Besluit van 5 Maart 1865 no. 21, opgenomen in het Bijblad no. 1628.

Ook houde de notaris het oog op de nu volgende, in de de staatsbladen voorkomende bepalingen:

Maandelyksche opgave van koopcontracten van vaste goederen.—

Bij art. 35 van de Ordonn. op de overschrijving van den eigendom van vaste goederen en het inschrijven van hypotheeken op dezelve in Ned.-Indië (stsbl. 1834 no. 27), is bepaald, dat de notarissen, overal waar raden van justitie gevestigd zijn, op verbeurte eener boete van *f* 25 tot *f* 100 ter bepaling van den regter, *vóór den tienden dag van elke maand*, aan den griffier bij den raad van justitie van hun ressort, eene opgave zullen indienen van de koopcontracten van vaste goederen voor hen, gedurende de afgelopen maand, verleden.

Verbod om contracten op te maken, wegens onderpachten of verhuringen.— Bij publicatie van 1 April 1840 (stsbl. no. 11) is het aan alle notarissen of als zoodanig fungerende personen, op verbeurte eener boete van *f* 1000, verboden van verhuringen of verpachtingen van landerijen, suikermolens of andere fabrieken, van bazaars, vischvijvers, houtgewassen, of andere voortbrengselen van landbouw en nijverheid, zoo mede van den afstand of verkoop van onderpachten van 's lands middelen, die bij openbare mededinging en niet voor rekening van het gouvernement plaats vinden, eenig contract te mogen opmaken, dan nadat hun door vertoon der venduquitantie zal zijn gebleken, dat het vendusalaris betaald is, zullende daarvan door hen in de acte melding worden gemaakt *).

*) Men vergelyke hier het op bladz. 14 en 15 voorkomende.

Het maken van fidei-commissaire dispositien ten behoeve van onchristenen en vreemdelingen verboden. — Bij besl. 13 Dec. 1838 no. 3 (stsbl. no. 45) zijn de bepalingen der publicatie van 27 Sept. 1757, omtrent het bezwaren van vaste goederen met den band van fidei-commies, alsnog van algemeene toepassing verklaard.

Bij die publicatie wordt, op poene van een duizend rijksdaalders, ten behoeve der stadswerken, verboden om testamenten dan wel eenige andere uiterste willen te verlijden, waarin de testateur voornemens is, eene fidei-commissaire dispositie te laten invloeyen, ten voordeele van Inlanders, hetzij Maleijers, Chinezen, Mooren, Javanen, Balinezen of andere onchristen ingezetenen dezer kolonie, waaronder ook verstaan en begrepen worden, alle vreemdelingen zonder onderscheid en vrijgegeven slaven †).

Verbod om acten van scheiding, enz. op te maken. — Bij art. 39 van de Ordonn. op het regt van successie en overgang in Ned.-Indië (stsbl. 1836 no. 17) *, is het den notarissen verboden te staan over scheidingen, deelingen, transporten of alienatien van boedels of goederen, aan gemeld regt onderworpen, tenzij hun alvorens door eene quitantie van den ontvanger gebleken is, dat de betaling heeft plaats gevonden, en zulks op poene van aansprakelijk te zijn voor het regt en daarenboven te verbeuren eene boete van f 150 voor elke contraventie †).

Afvrage door wien het collateraal zal worden gedragen. — Bij art. 8 der Ordonn. van 3 Lentemaand 1810, gearresteerd bij publicatie van 20 Dec. 1852 (stsbl. no. 79) is bepaald,

†) Men zie ten dezen ook de Publicatie van 8 Nov. 1852 (stsbl. no. 74).

*) Men zie ook art. 36 der lager opgenomen Ordonn. op de belasting op alle legaten en collaterale successien, door alle met Inlanders gelijkgestelde personen te voldoen. Zie ook besl. 29 Mei 1769. Wetten en Besluiten, Deel I, bladz. 24.

†) Ook deze bepaling verdient noodzakelijk eene wijziging. Tot het doen van aangifte staat de Ordonnantie op het regt van successie en overgang zes maanden toe; nu moet men echter, ten gevolge van dit verbod, of vroeger betalen of in een onverdeelden boedel blijven, iets, dat met art. 1066 B. W. strijdig is.

dat de notarissen aan de testateurs moeten afvragen, door wien het collateraal zal worden voldaan.

Afvrage of de testateur genegen is eenige vermakingen aan christelijke gezindheden te doen. — Bij besl. 17 Junij 1809 is bepaald, dat de notarissen, bij het verlijden van uiterste willen, den testateurs zullen afvragen, of zij genegen zijn eenige vermakingen ten voordeele der christelijke gezindheden te doen. Zie Wetten en Besluiten deel I, bladz. 15.

Over de gehoudenheid of bevoegdheid van de Notarissen tot deelgenootschap aan het Civiel Weduwen en Weezenfonds, zie men de Publicatie van 22 Mei 1867. (stsblad no. 72).

Buiten de reeds in de aantekeningen aangehaalde en daár omschreven bepalingen, die in het Bijblad op het Staatsblad voorkomen, vindt men daarin nog de volgende besluiten, waarop de notaris het oog gelieve te houden:

No. 356. NOTARISSEN. — *Bij welke autoriteit moeten klagen tegen notarissen worden ingebracht.*

Missive van den 1ⁿ gouvernements secretaris van 1 December 1856 No. 2364, aan een der hoofden van gewestelijk bestuur op de buitenbezittingen.

In uwe missive van 24 October jl. No. 2471 wordt in overweging gegeven, te bepalen door wiens tusschenkomst de notarissen in uw gewest moeten voldoen aan art. 18 der *instructie voor de notarissen in Nederlandsch-Indie* (staatsblad 1822 No. 11).

Mij is opgedragen UwEdG. dienaangaande te kennen te geven, dat bijaldien ook artikel 18 der voormelde instructie, uws inziens de vereischte duidelijkheid mogt missen, — het toezigt over de uitoefening van het notariaat is opgedragen aan den raad van justitie, aan wien derhalve de beslissing van dergelijke ondergeschikte punten gevoegelijk kan worden overgelaten.

Voor het geval dat de door UwEdG. geopperde bedenkingen hierdoor niet worden opgelost, zal de officier

van justitie bij meer genoemden raad die welligt kunnen ophelderen, aan welken ambtenaar alle klagen tegen notarissen behooren te worden gerigt.

De 1^e gouvernements secretaris,
(w. g.) A. LOUDON.

No. 665. NOTARIELE *contracten voor leveringen of aannemingen, enz.*

CIRCULAIRE aan de gewestelijke autoriteiten in Ned. Indie.

No. 1062. *Batavia, den 14^e Mei 1859.*

Meermalen is het gebleken, dat de ter goedkeuring aan de regering aangeboden wordende notariele contracten voor leveringen of aannemingen, enz., niet met die zorg en naauwkeurigheid zijn opgemaakt, als wel met regt verwacht mag worden.

Op grond daarvan heb ik in last bekomen, UwEdG. uit te noodigen, voortaan te willen doen zorgen, dat de acten van zoodanige notarieel gesloten wordende contracten *behoorlijk* worden opgemaakt;

onder opmerking, dat alle zulke contracten, welke bevonden zullen worden niet behoorlijk te zijn opgemaakt, door den gouverneur-generaal niet zullen worden goedgekeurd, doch terug gezonden, terwijl de schade welke daaruit mogt voortvloeijen, zal worden gelaten voor rekening van de autoriteit, die aan hare verpligting in deze niet heeft voldaan.

De 1ste gouvernements secretaris,
(w. g.) L. J. W. DE WAAL.

No. 757.

NOTARIELE ACTEN *betrekkelijk landbouw-
ondernemingen met het gouvernement in
contract staande.*

CIRCULAIRE aan de hoofden van gewes-
telijke bestuur op *Java*.

No. 3508/12.

Batavia, den 3^{en} September 1859.

Herhaaldelijk worden bij mijne directie grossen ontvan-
gen van notariele acten, betrekkelijk landbouwonderne-
mingen met het gouvernement in contract staande, die,
zoo wat vorm als naauwkeurigheid betreft, veel te wen-
schen overlaten; terwijl het ook meermalen gebeurt, dat
van die grossen niet het vereischte aantal wordt overgelegd.

Het gevolg hiervan is dat dezelve dikwijls ter verbete-
ring, soms zelfs ter vernieuwing moeten worden terug-
gezonden.

Hierdoor gaat, buiten vele noodelooze kosten, ook veel
tijd verloren en worden de belangen der contracterende
partijen ongetwijfeld benadeeld.

Het heeft van de zijde dezer directie, daar waar zulks
te pas kwam, niet aan teregtwijzingen ten deze ontbroken.

Met het oog op de circulaire van den eersten gouverne-
ments secretaris, dd. 14 Mei jl. no. 1062 is het mij drin-
gend noodig voorgekomen, de aandacht van UEdG. nog-
maals te vestigen op de hieronder volgende door de regering
te dezen aanzien gegevene voorschriften, met uitnoodiging
te willen doen waken, dat daaraan voortaan stiptelijk de
hand worde gehouden; onder opmerking tevens, dat bij
niet opvolging, de ingezondene grossen ter verbetering of
vernieuwing zullen worden geretourneerd, en de schade,
die daaruit mogt voortvloeijen, worden gelaten voor reke-
ning van dengene, die er de oorzaak van is.

De regering verlangt uitdrukkelijk:

1. dat van alle notariele acten voor landbouwonderne-
mingen met het gouvernement in contract staande, vijf gros-
sen zullen worden aangeboden, ter verdeeling als volgt:

één gros aan de algemeene sekretarie,
 één " " " algemeene rekenkamer,
 één " " " directie der kultures,
 één " " het betrokken hoofd van gewestelijk bestuur,
 één " " den betrokken fabrikant.

2. dat die grossen met zorg en naauwkeurigheid, en casu quo overeenkomstig de verstrekt wordende gearresteerd conceptvoorwaarden opgemaakt, en goed van taal-, schrijffouten, etc. gezuiverd worden, alvorens dezelve ter goedkeuring worden ingezonden;

3. dat bij overschrijvingen van contracten als de hierbedoelden, door het betrokken hoofd van gewestelijk bestuur slechts worde gecompareerd, om te verklaren: dat het gouvernement voor zooveel noodig, of als comparant ter eenre daarbij betrokken (behoudens de nadere goedkeuring van hetzelfde) in de overdragt toestemt, doch niet, zoo als dit meermalen plaats vond, om namens het gouvernement de overschrijving te doen of aan te nemen, waartoe het geene bevoegdheid heeft; en

4. dat uit de notariële acte casu quo steeds blijke, de overdragt op het betrokken hoofd van gewestelijk bestuur, van de op den directeur der kultures verleende magtiging tot sluiting der overeenkomst.

Ik teeken hierbij ten slotte aan, dat voor het geval bij het verlijden eener notariële acte, omtrent het een of ander twijfel mogt bestaan, deswege ter voorkoming van latere kwestieën, inlichting behoort te worden gevraagd, alvorens tot de definitieve sluiting worde overgegaan.

De directeur der kultures,
 (w. g.) UMBGROVE.

- No. 929. NOTARIAAT (*staatsblad* 1860 no. 3). — *Bevoegdheid van residenten om als waarnemende notarissen op te treden.*

B E S L U I T.

- No. 16. *Buitenzorg, den 20e September 1860.*

Gelezen de missives:

a. van den resident van N. N. van 18 Junij 1860 no. 2173, daarbij mededeelende:

dat ingevolge art. 10, in verband tot art. 3 van het *reglement op het notarisambt in Nederlandsch-Indië* (*staatsblad* 1860 no. 3), met 1 Julij 1860, te N. N. slechts één notaris aanwezig zal zijn;

dat wegens de ongezondheid der hoofdplaats, aldaar meer dan elders een tweede notaris noodig is, en de opdracht van het notarisambt aan eenen tweeden persoon te dier plaatse velerlei belemmering zal ondervinden;

gevende de resident, op grond van het vorenstaande in overweging om, met wijziging van het aangehaalde *reglement*, de hoofden van gewestelijk bestuur, bij afwezigheid of wettige verhindering van den notaris, vooreerst met de uitoefening van de functien van dien openbaren ambtenaar belast te laten;

b. van het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indië, van 30 Augustus 1860 no. 605, naar aanleiding der missive van den 1sten gouvernements secretaris, van 31 Julij 1860 no. 1686, en het daarbij overgelegd rapport van den procureur generaal bij dat hof, van 6 Augustus te voren no. 858/212.

Overwegende:

dat art. III der ordonnantie van 11 Januarij 1860 (*staatsblad* no. 3), in het algemeen bedoeld heeft de bij de invoering van het *reglement op het notarisambt in Nederlandsch-Indië* gevestigde notarissen in hun ambt te bevestigen, en hiermede alle omstandigheden, welke hun de uitoefening van dat ambt volgens dat nieuwe *reglement* zouden verbieden of onmogelijk maken, zijn gedekt;

dat mitsdien de administratieve ambtenaren, aan welke krachtens de resolutie van den gouverneur-generaal in rade van 7 Maart 1822 no. 8 (staatsblad no. 11), eene hetzij regtstreeksche, hetzij voorwaardelijke bevoegdheid tot de uitoefening van het notariaat was toegekend, die bevoegdheid bij de in werking treding van het *reglement op het notarisambt in Nederlandsch-Indië* (staatsblad 1860 no. 3) niet hebben verloren;

dat voorts de woorden aan het slot van gemeld artikel III, *met in achtneming der bepalingen van het reglement*, alleen de verplichting medebrengen voor de in hunne bediening bevestigde notarissen, om zich voortaan in de uitoefening hunner dienstverrigtingen aan het nieuwe reglement te gedragen.

Gelet op het besluit van 19 Augustus 1860 no. 7.

Is goedgevonden en verstaan:

Aan den resident van N. N. te kennen te geven, dat hij krachtens art. III der ordonnantie van 11 Januarij 1860 (staatsblad no. 3) bevoegd is de hem, bij ontstentenis van den secretaris zijner residentie, onder vigueur der vorige *instructie op het notarisambt*, opgedragen notariële functiën, ook na de invoering der gezegde ordonnantie vooralsnog tijdelijk uit te oefenen, mits zich overigens gedragende naar de voorschriften van het nieuwe reglement.

Afschrift, enz.

De algemeene vraag is deze:

hebben de administratieve ambtenaren, aan welke krachtens de resolutie van den gouverneur-generaal in rade van 7 Maart 1822 no. 8 (staatsblad no. 11), eene hetzij regtstreeksche, hetzij voorwaardelijke bevoegdheid tot de uitoefening van het notariaat was toegekend, die bij de in werking treding van het *reglement op het notarisambt in Nederlandsch-Indië* (staatsblad 1860 no. 3) behouden of verloren?

Hiervan is afhankelijk de vraag, of de resident bevoegd blijft in het bij evengemelde resolutie omschreven geval, al dan niet als waarnemend notaris op te treden.

Ter beantwoording dezer vraag vergelijkte men art.

2 van het reglement met art. III der ordonnantie van 11 Januarij 1860, waarbij dat reglement in art I is vastgesteld.

Art. 2 van het reglement bepaalt in het algemeen, dat het notarisambt wordt uitgeoefend 1°. door daartoe in het bijzonder aangestelde personen; 2°. door ambtenaren, aan wier ambt het wettelijk verbonden is, doch beslist niet wie die ambtenaren zijn zullen, en laat zulks in § b aan eene nadere regeling van den gouverneur-generaal over.

Zoo lang die regeling niet is tot stand gebragt, voorziet art. III der resolutie in die leemte.

Dit artikel toch behelst eene overgangsbepaling, waarvan de strekking is de bestaande opdrachten van het notariaat te behouden, tot dat de nieuwe regeling bedoeld in art. 2 van het reglement, door den gouverneur-generaal zal zijn vastgesteld.

Die instandhouding was noodig om het grootste gedeelte der ingezetenen van Nederlandsch-Indië niet van de gelegenheid te versteken om testamenten te verlijden, van aangegane overeenkomsten te doen blijken, wissels te protesteren, de bij de wet vereischte in gebreke stellingen te doen geschieden, enz.; in het kort, om geene stagnatie te brengen in den handel, de nijverheid, het maatschappelijke verkeer, de onbelemmerde uitoefening van burgerlijke regten.

Doch, beweert men, de instandhouding bij art. III van het bestaande is niet onvoorwaardelijk. Zij is afhankelijk gesteld van de bepalingen van het reglement.

Het bedoelde art. III luidt als volgt:

„zij die op het oogenblik van de invoering van boven-
„vermeld reglement, het notariaat, hetzij krachtens eene
„speciale benoeming, hetzij krachtens hun ambt vervul-
„len, kunnen die functiën blijven uitoefenen, met inacht-
„neming der bepalingen van het reglement.”

De woorden „met inachtneming der bepalingen van het reglement” volgen onmiddellijk op „uitoefenen” en maken daarvan de omschrijving uit.

Hun zin kan bij eene behoorlijke ontleding van den geheelen volzin bezwaarlijk eene ander geacht worden te zijn dan: „mits in acht nemende de bepalingen van dit reglement.” Er staat derhalve met andere woorden, dat zij, die voor de invoering van het nieuwe reglement bevoegd waren op eenigerlei wijze, hetzij krachtens eene speciale benoeming, hetzij krachtens hun ambt het notariaat uit te oefenen, daarmede kunnen voortgaan, mits zij zich in de uitoefening dier functiën naar de voorschriften van het nieuwe reglement (en niet van hunne vroegere instructie, waaronder zij hunne aanstelling ontvingen) gedragen. Deze laatste bijvoeging was met der daad niet noodzakelijk: zij bevestigt dan ook slechts wat reeds uit de invoering van het reglement op een bepaald tijdperk volgde.

Eene geheel andere opvatting toch is die, waarbij men het artikel leest als of er geschreven stond, dat de personen, die het notariaat uitoefenen, bij de invoering van het nieuwe reglement daarmede kunnen voortgaan, voor zooveel zulks is overeen te brengen met de bepalingen van het reglement.

Deze opvatting is echter geheel willekeurig. Zij is met den letterlijken zin der woorden niet over een te brengen. De zinsnede „met inachtneming der bepalingen van het reglement” hechten zich dan niet aan hetgeen men in de zins-ontleding het onderwerp noemt, zoodat de vraag rijst, wie dan de bedoelde personen zijn, die de bepalingen van het reglement in acht moeten nemen.

Anders ware het, indien er te lezen stond, *behoudens de bepalingen van het reglement.*

Dit staat er echter niet en men mag in eene wet of wettelijke verordening niet lezen wat er niet staat.

Wil men echter de letterlijke opvatting van art. III niet aannemen, wil men in dit artikel lezen wat er niet in staat, namelijk, dat de personen die het notarisambt tot dus verre hebben uitgeoefend slechts daarmede kunnen voortgaan, voor zooveel zulks met de bepalingen van het nieuwe reglement is overeenbrengen, dan stuit men op eene reeks van zwarigheden, die de uitvoering volstrekt onmo-

gelijk maken, zonder stagnatiën te verwekken. Men zal dan ten aanzien van ieder ambtenaar, die tot dus verre ingevolge de resolutie van 7 Maart 1822 no. 8 wettiglijk met de uitoefening van het notarisambt is belast geweest, een onderzoek moeten instellen, of hij in den geest der nieuwe bepalingen wel de vereischten in zich vereenigt om het notarisambt te blijven bekleeden.

Om dit onderzoek naar behooren over geheel Nederlandsch-Indië te bewerkstelligen, zal dan wel eene speciale commissie dienen benoemd te worden, die daarmede uit hoofde der met verwijderde plaatsen te voeren correspondentiën, ettelijke maanden bezig zal zijn, en de vraag rijst, wie inmiddels het notariaat zullen uitoefenen. Tot eene geheele uitsluiting der hoofden van gewestelijk bestuur als waarnemende notarissen, zal men wel is waar, ook dan niet behoeven te komen, want het eerste lid van art. 10 van het reglement, heeft zoo men het met de tweede zinsnede vergelijkt, blijkbaar alleen betrekking op de eigenlijke notarissen, dat is op de daartoe in het bijzonder aangestelde personen; doch men zal in ieder geval de zoodanige moeten weren, die geen examen als notaris hebben afgelegd, en dit zijn met der daad, daar van de residenten volgens de resolutie van 1822 geen examen werd gevorderd, verreweg de meeste.

De bepalingen, omtrent de vervanging in art. 4 van het reglement, welke toepassing in de meeste residentiën van Java en in nagenoeg al de buitenbezittingen, door het voorloopig aanblijven van een aantal waarnemende notarissen anderzins tijdelijk eenigermate geschorst zou blijven, treden ook daar terstond in volle werking, doch kunnen volstrekt niet worden nageleefd, want bijkans nergens dan op de drie hoofdplaatsen van Java zijn personen te vinden, die aan het vereischte bij art. 15 voldoen; in het kort, men komt dan in de verplichting om, ter voorkoming van groote verwarringen en schromelijke verkorting van de regten der justitiabelen, de verordening onverwijld te wijzigen.

Al deze bezwaren vallen echter weg, indien men zich

aan de letter van art. III houdt, en in de woorden „met inachtneming der bepalingen van het reglement” niets anders wil zoeken, dan eene met der daad overbodige, doch overigens in geen opzigt schadelijke vermelding, dat ook de aanblijvende met de uitoefening van het notariaat belaste personen, zich voortaan bij de uitoefening hunner functiën naar het nieuwe reglement moeten regelen.

Immers in dat geval blijven alle personen, die vroeger het notarisambt, hetzij regtstreeks, hetzij als plaatsvervangers, wettiglijk bekleeden, hunne vroegere bevoegdheden behouden, en er blijft genoegzame tijd en gelegenheid over, om de regeling bij art. 2 van het reglement voorgeschreven tot stand te brengen en vooraf maatregelen te nemen, om de invoering, zonder tot verwarringen aanleiding te geven, voor te bereiden. (*)

No. 1131. NOTARISSEN. — *Verlof.*

Volgens art. 6 van het reglement op het notarisambt in *Nederlandsch-Indië* (staatsblad 1860 no. 3) kan het verlof van eenen notaris worden verlengd, wegens ziekte tot drie jaren, wegens andere redenen tot twee jaren.

Deze bepaling moet echter in dien zin worden opgevat, dat bevoegdheid bestaat om het verlof, voor eenigen tijd boven dezen termijn te verlengen, indien de verlofganger, overigens geschikt en geneigd zijne betrekking weder te aanvaarden, ten genoege der regering bewijst daartoe, door eenig onvoorziën ongeval, voor korten tijd buiten staat te zijn.

Zoo is onlangs aan eenen notaris, die zich met verlof in *Nederland* bevond, eene verlofsverlenging voor zes maanden toegestaan, op grond dat hij zich aan eene heelkundige operatie moest onderwerpen, welke niet zonder levensgevaar kon worden uitgesteld.

Daarbij werd overwogen:

dat bijaldien een ambtenaar, tot herstel van gezondheid met een tweejarig verlof in *Nederland* aanwezig, wiens verlof

(*) Besluit van 20 September 1860 no. 17.

wegens voortdurende ziekte twee malen telkens voor den tijd van zes maanden, met behoud van verlofstractement, was verlengd geworden, verzocht om eene nadere verlenging van verlof, op grond dat een of ander bijzonder ongeval, (b. v. het breken van een arm of been) hem tijdelijk verhinderde om naar *Nederlandsch-Indie* terug te keeren, hem dan de verzochte verlofsverlenging, mits buiten bezwaar van den lande, in redelijkheid niet zou kunnen worden geweigerd, vermits het onverantwoordelijk zou zijn, hem onder dussdanige bijzondere omstandigheden, tot terugkeer of tot het vragen van eervol ontslag uit 's lands dienst te noodzaken;

dat evenmin aan eenen ambtenaar, aan wien, wegens meer dan 12 of 15 jaren onafgebroken dienst in *Nederlandsch-Indie*, een tweejarig verlof naar *Nederland* was verleend, in gelijke omstandigheden, eene nadere verlenging van verlof, buiten bezwaar van den lande, zou worden geweigerd;

dat eerst dan, wanneer ziekte of eenig ongeval den ambtenaar voor verdere active dienst finaal ongeschikt maakte, nadat daarvan door een geneeskundig onderzoek zou zijn gebleken, hij tot het vragen van zijn eervol ontslag zou kunnen worden genoodzaakt;

dat de heer N. N. zich niet in het laatst genoemde geval bevindende, verlangt naar *Indie* terug te keeren, en daartoe reeds toebereidselen gemaakt had, toen hem zulks door genees- en heilkundigen voor het oogenblik ten sterkste werd ontraden. (*)

(*) Besluit van 23 November 1861 no. 10.

No. 1134. NOTARIS-AMBT. *Tijdelijke voorziening. Toepasselijkheid van het reglement op hen, die reeds voor de invoering eene betrekking bekleedden, waaraan het notariaat verbonden is.*

MISSIVE aan een der hoofden van gewestelijk bestuur op de buiten-bezittingen.

No. 2850^a. *Batavia, den 13de November 1861.*

Bij missive van 26 Januarij 1861 no. 261 en bijlagen worden door UWEdG. eenige vragen geopperd en eenige moeilijkheden aangetoond, welke zich bij de toepassing van het reglement op het notaris-ambt in *Nederlandsch-Indie* (staatsblad 1860 no. 3) in uw gouvernement hebben voorgedaan.

Die vragen vinden gedeeltelijk hare oplossing in de besluiten van 20 September 1860 no. 16 (*) en 10 Junij 1861 no. 16, waarvan extracten hiernevens gaan, — en in die moeilijkheden wordt, voor zooveel de assistent-residenten der afdelingen A. en B, Z. en L. B. van P. betreft, voorzien door het mede hiernevensgaand besluit van heden no. 8, waarbij aan die ambtenaren een uitstel van drie maanden voor het afleggen van het examen als notaris wordt verleend, met dien verstande, dat zij inmiddels hunne functiën als assistent-resident kunnen blijven uitoefenen, doch, tot na de inlevering van het bewijs, dat zij het examen met gunstig gevolg hebben afgelegd, van de uitoefening van het notaris-ambt blijven uitgesloten.

Tot verdere oplossing der bedoelde vragen en moeilijkheden heb ik de eer, daartoe gelast, UWEdG. mede te deelen:

dat de bedoeling van het bepaalde bij art. III der ordonnancie van 11 Januarij 1860 (staatsblad no. 3) is, dat zij, die vóór de invoering van het daarbij vastgestelde *reglement op het notaris-ambt* bevoegd waren op eenigerlei wijze, hetzij krachtens eene speciale benoeming, hetzij krachtens hun ambt, het notariaat uit te oefenen, daarmede kunnen voor-

(*) Bijblad no. 929.

Zie het hierachter volgend Besluit van 10 Junij 1861, no. 16.

gaan, mits zij zich in de uitoefening dier functiën naar de voorschriften van het nieuwe reglement gedragen;

dat van de vorenbedoelde notarissen en ambtenaren voor de voortzetting hunner notarieele functiën op hunne vroegere standplaatsen, niets anders wordt gevorderd, dan de inzending van hun cachet, ingerigt overeenkomstig artikel 19 van genoemd reglement;

dat het bepaalde bij artikel 13 §§ 1, 2 en 3 van dat reglement, niet van toepassing is op hen, aan wier betrekking de uitoefening van het notaris-ambt verbonden is;

dat de vervanging dergenen, die krachtens hun ambt het notaris-ambt uitoefenen, voor zooveel daaromtrent niet reeds door het bepaalde bij artikel III der genoemde ordonnancie of bij andere verordeningen anders voorzien is, behoort te geschieden overeenkomstig de artikelen 4 en 63 van het reglement;

dat, in geval dat geene personen, die aan de vereischten van artikel 13 van het reglement voldoen, als de vervangers van eenen notaris, bij ziekte, afwezigheid of overlijden, kunnen worden aangewezen, alsdan ten behoeve van andere personen, welke voor de waarneming van het notariaat geschikt worden geacht, het middel van dispensatie kan worden ingeroepen;

en eindelijk:

dat de aflegging van den ambtseed, aan de aanvaarding der aan het ambt verbonden functiën van notaris, steeds behoort vooraf te gaan.

De 1ste gouvernements secretaris,
(w. g.) WATTENDORFF.

B E S L U I T.

No. 16.

Buitenzorg, den 10ⁿ Junij 1861.

Gelezen de missives:

1°. van den resident der . . . . . van 4 Maart 1861,
no. 454/23, houdende verzoek, hem van inlichtingen te

voorzien, betrekkelijk de toepassing van art. 17, 18 en 19 van het reglement op het Notaris-ambt in *Nederlandsch-Indie* (staatsblad 1860 no. 3), bij welke bepalingen den notarissen in het algemeen is voorgeschreven, om den vastgestelden eed af te leggen en een zegel te bezigen, bevattende het Koninklijk wapen en in omschrift de eerste letters der voornamen, den naam, het ambt en de standplaats van den notaris.

Gevende de resident als zijne zienswijze te kennen, dat ambtenaren het aan hun ambt wettelijk verbonden notariaat op hunnen ambtseed kunnen uitoefenen, en dat zij kunnen gerangschikt worden onder de in art. 4 en 63 van het reglement aangeduide vervangers, en alzoo krachtens het 4^e lid van art. 19 hun eigen cachet kunnen gebruiken;

2°. van den procureur-generaal bij het hoog-geregtshof van *Nederlandsch-Indie*, van 23 Maart 1861 no. 445/181;

3°. van het hoog-geregtshof van *Nederlandsch-Indie*, van 11 April 1861 no. 184.

Overwegende dat, zoo als art. 17 van het reglement in staatsblad 1860 no. 3 luidt, die bepaling, even als de bepaling van art. 19, betreffende het door notarissen te bezigen zegel of cachet, op alle notarissen, zonder onderscheid, van toepassing is.

De raad van *Nederlandsch-Indie* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Aan den resident der . . . . te kennen te geven, dat de naleving van de art. 17 en 19 van het reglement op het notarisambt in *Nederlandsch-Indie* (staatsblad 1860 no. 3), ook verplichtend is voor degenen, die, krachtens eenig hun opgedragen administratief ambt, de functiën van notaris uitoefenen.

Afschrift, enz.

No. 1218

BEVORDERING. *Een afgelegd notaris-examen is eene aanbeveling.*

CIRCULAIRE aan de chefs der departementen van algemeen en de hoofden van gewestelijk bestuur.

No. 1695.

Batavia, den 12^a Julij 1862.

Meermalen zijn moeilijkheden ondervonden ten gevolge van gedane benoemingen van personen, die nog niet hadden afgelegd het examen, bedoeld bij art. 15 van het reglement op het notaris-ambt in *Nederlandsch-Indie* (staatsblad 1860 no. 3) tot ambten, waaraan de uitoefeningen van de functiën van notaris is verbonden.

Zonder nu daarom, waar er sprake is van de vervulling van zoodanige betrekkingen, voor den vervolge, direct uittesluiten alle ambtenaren, die nog niet in de gelegenheid zijn geweest aan het vereischte examen te voldoen, doch die overigens door geschiktheid en langdurigen diensttijd voor bevordering in aanmerking komen, ligt het evenwel — ook met het oog op het voorkomende in staatsblad 1852, no. 81, — in de bedoeling der regering, om bij het openvallen van een der hier bedoelde ambten, in het bijzonder te letten op hen, die dat examen met goed gevolg hebben afgelegd; in dien zin namelijk, dat zij, bij gelijkheid van aanspraken, aan anderen zullen voorgaan.

In voldoening aan daartoe ontvangen bevelen, heb ik de eer UwEdG. te verzoeken, van het vorenstaande nota te willen nemen, en hierop de aandacht te vestigen van de onder uwe leiding dienende ambtenaren, die daarbij belang kunnen hebben, ten einde zij zich, voor zoo veel mogelijk, den gegeven wenk ten nutte maken, door zich bij tijds, en vóór dat zij voor eenig ambt, waaraan de uitoefening van het notariaat verbonden is, in aanmerking komen, aan het voorgeschreven examen te onderwerpen.

De gouvernements secretaris,

(w. g.) VAN DEINSE.

No. 1278.

NOTARIAAT. *Vermelden of candidaten voor de vervulling van betrekkingen waaraan de uitoefening van het — verbonden is, al dan niet examen hebben afgelegd.*

CIRCULAIRE aan de departementen van algemeen bestuur.

No. 2539^a. *Batavia, 20^{en} October 1862.*

Ten vervolge van de dezerzijdsche circulaire van 12 Julij 1862 no. 1695, (*) heb ik de eer, op daartoe bekomen last, UWEdG. te verzoeken, in den vervolge bij het doen van voordragten voor de vervulling van ambten, waaraan de uitoefening van de functiën van notaris is verbonden, te willen bekend stellen, of de candidaten al dan niet hebben afgelegd het examen, bedoeld bij artikel 15 van het reglement op het notaris-ambt in *Nederlandsch-Indië*, (staatsblad 1860 no. 3).

De 1ste gouvernements secretaris,
(w. g.) WATTENDORFF.

No. 1563. **NOTARIAAT.** *Inzending aan de regering van het bewijs van afgelegd examen.*No. 1488. *Batavia, 17 Julij 1864.*

Ten vervolge van de dezerzijdsche circulaires van 12 Julij en 20 October 1862 Nos. 1695 en 2539^a (†); heb ik de eer, op bekomen last, UWEdG. te verzoeken, om ter kennis van de onder uwe bevelen dienende ambtenaren te willen brengen, dat het bewijs, dat door hen, hetzij onder vroegere bepalingen, hetzij onder de werking van het reglement in staatsblad 1860 no. 3, met goed gevolg is afgelegd het examen, vereischt voor de uitoefening van het notarisambt, aan de regering behoort te worden ingezonden, opdat daarvan ter algemeene secretarie aanteekening gehouden en daarop bij voorkomende gelegenheid gelet kunne worden.

De 1ste gouvernements secretaris,
(w. g.) L. J. W. DE WAAL.

No. 1745. **WEDUWEN- EN WERZENFONDS** (*Civil*). — *Contributiën van notarissen.*

(*) no. 1218.

(†) Bijblad no. 1278.

CIRCULAIRE aan de betrokken residenten en
notarissen.

No. 1540.

Batavia, 11 December 1865.

Ter voorkoming van verkeerde heffingen der bijdragen aan het weduwen- en weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in *Nederlandsch-Indië* verschuldigd door de notarissen, bedoeld bij staatsbladen 1863 no. 170 en 1865 no. 16, achten wij het raadzaam het volgende onder uwe aandacht te brengen:

De notarissen zijn, wat betreft hunne betrekking tot het fonds, bij art. 2 van het reglement in staatsblad 1854 no. 93 met burgerlijke ambtenaren gelijk gesteld en, gevestigd op plaatsen buiten de drie hoofdplaatsen op Java, ingevolge het bepaalde bij staatsblad 1860 no. 114 sub Lt. D. verplicht, contributie te voldoen over het werkelijk bedrag der als zoodanig genoten wordende inkomsten, voor zoo verre over die inkomsten niet wordt bijgedragen, volgens de tarieven bedoeld bij art. 12 van het reglement (staatsblad 1854 no. 93).

Als notarissen deelgeregtigden van het fonds en opgenomen op het tarief, gearresteerd bij staatsblad 1865 no. 90, zijn zij gehouden over het bij dat tarief aangegeven cijfer gewoon en buitengewoon bijtedragen.

Waren zij niet laatstelijk voor hunne benoeming tot notaris uit anderen hoofde deelgeregtigden van het fonds, zoo moet, afgescheiden van de gewone bijdrage, van en met de maand volgende op die, waarin zij de functiën van notaris hebben aanvaard, ingevolge art. 13 van het reglement, in voege als aangegeven bij art. 20 worden aangezuiverd het $\frac{1}{12}$ van het bedrag, waarop hunne inkomsten jaarlijks zijn aangeslagen.

Zijn zij gehuwd bij indiensttreding, dan strekt ook dat $\frac{1}{12}$ tot grondslag voor de berekening der buitengewone bijdragen, bedoeld bij art. 18.

Huven zij als notaris, dan worden mede hunne buitengewone bijdragen (art. 16 en 17) geheven naar rede van dat $\frac{1}{12}$ van den jaarlijkschen aanslag.

Waren zij laatstelijk vóór hunne benoeming tot notaris uit anderen hoofde deelgeregtigden van het fonds, dan behoort c. q. krachtens art. 14 in voege als bedoeld bij art. 20 te worden ingehouden het meerder bedrag over ééne maand van het cijfer, waarop hunne inkomsten als notarissen bij het tarief zijn aangeslagen, in vergelijk met het laatstelijk genoten inkomen, en de gewone bijdrage over de eerste maand berekend te worden over dat laatstelijk genoten inkomen en, ingeval zij gehuwd zijn, art. 19 mede te worden toegepast.

De notarissen, die tevens met de functiën van vendumeesters zijn belast, verkrijgen, luidens art. 3 van staatsblad 1865 no. 16, daardoor geene regten als burgerlijke ambtenaren.

Behalve de boven omschreven bijdragen als notaris, zijn zij ingevolge art. 10 van het reglement als deelgeregtigden verplicht over hunne wisselvallige inkomsten als vendumeesters aan het fonds bijtedragen en wel de gewone contributie bedoeld bij art. 10 en de buitengewone aangegeven bij art. 13 en 14.

De bepaling der bijdrage art. 13 over die wisselvallige venduprocenten kan niet onmiddellijk plaats hebben.

Daarmede zal in den geest als vervat in de laatste alinea van art. 14 behooren te worden verwijld tot ultimo December en als dan de genoten venduprocenten moeten worden gedeeld door het getal maanden, waarin ze zijn te goed gemaakt en het quotient het cijfer aangeven, waarop de bijdrage art. 13 over die venduprocenten moet worden bepaald.

Ieder volgend jaar zal op ultimo December, of bij mutatiën op ultimo van de maand, waarin de notaris vendumeester heeft gedefungeerd, eene gelijke berekening van de in dat jaar of in dat tijdperk genoten venduprocenten moeten plaats hebben en worden nagegaan, of art. 14 van meermeld reglement al dan niet van toepassing is.

Mogten er bereids met het bovenstaande niet overeenstemmende berekeningen hebben plaats gehad, zoo zal het noodige tot redres dienen te worden verrigt.

*Het bestuur over het weduwen- en weezenfonds van
burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.*

N°. 1755. NOTARIAAT. — *Bevoegdheid van notarissen, bijzonder als zoodanig aangesteld, tot uitoefening van het notariaat in de afdeelingen, waar ambtenaren als zoodanig met het notarisambt belast zijn.*

MISSIVE aan een resident op Java.

N°. 1695. *Batavia, 2 September 1865.*

Bij missive van 2 Augustus jl. no. 1964, gerigt aan den algemeenen secretaris, verzoekt UwEdG. toelichting omtrent de bepaling, vervat in art. 2 der ordonnantie van den 12 Februarij 1865 (staatsblad no. 16); kunnende, naar uw inzien, van eene uitoefening door den tegenwoordigen notaris te *K.* van zijne ambtsbediening in de geheele residentie geen sprake zijn, zoo lang de tegenwoordige adsis-tent-residenten van *B.* en *T.*, die in hunne afdeelingen het notaris-ambt uitoefenen, niet in hunne betrekkingen vervangen zijn.

Naar aanleiding hiervan heb ik de eer, ingevolge be-komen last, UwEdG. het volgende mede te deelen:

UwEdG. schijnt in de meening te verkeeren, dat bin-nen de bovengenoemde afdeelingen slechts één persoon als notaris kan optreden.

Die meening is echter onjuist.

De in het bijzonder als zoodanig aangestelde notarissen oefenen, krachtens art. 2 der ordonnantie van 9 December 1863 (staatsblad no. 170), hunne ambtsbediening uit in den geheelen omtrek van het gewest, waarin hunne stand-plaats gevestigd is.

Deze bepaling is mede bij art. 2 van de ordonnancie van 12 Februarij 1865 (staatsblad no. 16) van toepassing gemaakt op de nieuwelings aangewezenen, afzonderlijk als zoodanig benoemde notarissen.

Ambtenaren, als zoodanig met de uitoefening van het notaris-ambt belast, oefenen het notariaat, ingevolge art. 3 der voren aangehaalde ordonnancie van 9 December 1863, uit binnen den omtrek der afdeeling, waarin zij geplaatst zijn.

Het bovenstaande is overal regel; de afzonderlijk als zoodanig aangestelde notarissen treden op in het geheele gewest; nevens hen treden in de afdeelingen, waar ambtenaren met de uitoefening van het notariaat belast zijn, deze mede als notarissen op, en de ingezetenen dier afdeelingen kunnen alzoo gebruik maken van het ministerie van den ambtenaar, als notaris optredende, of van de in het gewest aanwezige, afzonderlijk als zoodanig aangestelde notarissen.

De gouvernements-secretaris,
(w. g.) VAN HARENCARSPÉL.

N°. 1766.   KONTRAKTEN VAN VERPACHTINGEN
*moeten zooveel doenlijk worden verleden ter
plaats waar belanghebbenden gevestigd zijn.*

B E S L U I T.

No. 35.   Batavia, 28 December 1865.

Gelezen:

1e. het rekest, gedagteekend *Ngawie* (residentie *Madioen*), 25 November 1865, van *B.*, notaris aldaar, houdende verzoek om de residenten te magtigen tot delegatie (voor zooveel daartegen bij hen geene gegronde redenen zullen bestaan) van den hun opgedragen last tot vertegenwoordiging van het *Nederlandsch-Indisch* gouvernement bij het passeren en teekenen der kontrakten van verpachting van 's lands middelen op de assistent-residenten van zoodanige hunner afdeelingen, waar notarissen gevestigd zijn en de persoon woonachtig is, aan wien bij de uitbesteding de pacht of aanneming voorloopig is gegund;

2^e. de missives:

a. van den directeur der middelen en domeinen, van 12 December 1865, no. 3679;

b. van den prokureur-generaal, van 14 December 1865, no. 1942/813;

Overwegende:

dat het wenschelijk is de kontrakten zooveel doenlijk daar te doen opmaken, waar de belanghebbenden gevestigd zijn, ten einde aan dezen de reis naar de hoofdplaats der residentie te besparen;

dat hierdoor kosten voor dezen bespaard worden, die ten slotte toch bij de aannemingen niet buiten rekening gelaten en door den staat gedragen worden;

dat de billijkheid mede vordert den over het algemeen beter gestelden notaris ter hoofdplaats niet te bevoordeelen ten koste van zijnen minder voordeelig geplaatsten ambtgenoot;

Gelet op art. 8 van de instructie voor de hoofden van gewestelijk bestuur (staatsblad 1859 no. 112), krachtens hetwelk zij gerechtigd zijn het sluiten van de bovenbedoelde overeenkomsten op de dragen aan een der hen ondergeschikte ambtenaren;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: De hoofden van gewestelijk bestuur op *Java* en *Madura* aan te schrijven, bij voorkomende gelegenheid op het vorenstaande te letten.

Ten tweede: Aan den adressant te kennen te geven, dat op zijn verzoek in den vervolge bij het doen opmaken van kontrakten zal worden gelet.

Afschrift, enz.

No. 1901.   **AMBTENAREN**, *benoemd tot betrekkingen, waaraan het notaris-ambt verbonden is, maar die het daarvoor vereischt examen niet hebben afgelegd, niet toe te laten tot het afleggen van den ambtseed.*

B E S L U I T.

No. 6.   *Buitenzorg, 21 Augustus 1866.*

Gelezen, enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Enz.

Ten vierde: De hoofden van gewestelijk bestuur op- en

buiten Java aan te schrijven, om er naauwkeurig op te letten, dat geen ambtenaar, aan wiens betrekking de uitoefening van het notaris-ambt is verbonden, ingevolge art. 16 alinea 2 van het reglement op het notaris-ambt in *Nederlandsch-Indie* (staatsblad 1860 no. 3), tot het afleggen van zijnen ambtseed worde toegelaten, zoolang niet blijkt, dat hij het in art. 15 van dat reglement voorgeschreven examen met goed gevolg heeft afgelegd; tenzij hem door den Gouverneur-Generaal, krachtens de laatste alinea van gemeld art. 16, daarvoor eenig uitstel verleend zij.

Afschrift, enz.

No. 2075. NOTARIS-AMBT. — *Voorziening in ambten, waaraan de uitoefening van het — verbonden is.*

CIRCULAIRE aan de hoofden van gewestelijk bestuur op en buiten Java.

No. 2492. *Batavia, 20 November 1867.*

Bij artikel 15 van het reglement op het notarisambt in *Nederlandsch-Indie* (staatsblad 1860 no. 3) is bepaald, dat ook zij, die geroepen worden tot het vervullen van dat ambt, krachtens de betrekking, welke hun is opgedragen, alvorens hunne funktiën te aanvaarden, een examen moeten afleggen.

Ingevolge art. 16 van het reglement worden zij niet toegelaten tot het afleggen van hunnen ambtseed, wanneer zij niet het bewijs leveren, het in voormeld artikel 15 bedoelde examen met goed gevolg te hebben afgelegd.

Alleen in dringende omstandigheden kan eenig uitstel voor het afleggen van het examen verleend en inmiddels de aanvaarding der funktiën, waaraan de uitoefening van het notariaat verbonden is, worden toegestaan.

Herhaaldelijk is zoodanig uitstel gegeven, meer uit kon-sideratie voor den ambtenaar, die verklaarde nog niet met voldoende kennis te zijn toegerust, om zich aan het voorgeschreven examen te onderwerpen, dan om redenen van openbaar belang.

De regering wenscht op dien weg niet langer voort te gaan en heeft mij mitsdien opgedragen UwEdG. te verzoeken, gelijk ik de eer heb te doen bij deze, de onder UwEdG. dienende ambtenaren bij het binnenlandsch bestuur te doen kennis dragen:

dat voortaan de bepalingen van de artikelen 15 en 16 van het staatsblad 1860 no. 3 met gestrengheid zullen worden gehandhaafd;

dat alleen in dringende omstandigheden in het openbaar belang, en niet om redenen van persoonlijken aard, uitstel voor het afleggen van het notaris-examen zal worden verleend;

dat uit dien hoofde en ten einde bezwaren en nadeelen voor 'slands dienst te voorkomen, in den regel tot ambten, waaraan het vervullen van het notarisambt verbonden is, alleen zullen benoemd worden personen, die het daartoe vereischte examen voldoende hebben afgelegd;

dat mitsdien de ambtenaren, die wenschen in aanmerking te komen voor de ambten, waaraan het vervullen van het notarisambt verbonden is, in hun eigen belang zullen handelen door tijdig het daartoe vereischt examen af te leggen en twee door hen voor echt geteekende afschriften van het daarvan ontvangen bewijs door tusschenkomst van het hoofd van gewestelijk bestuur, onder wien zij dienen, in te zenden, één aan den algemeenen sekretaris en één aan den directeur van binnenlandsch bestuur. (1)

De 1ste gouvernements sekretaris,

VAN HARENCARPEL.

De overige verplichtingen, die op de notarissen rusten, zullen wij, bij de behandeling der Burgerlijke en Handelswet, leeren kennen, en vermeenen wij dus dit eerste gedeelte te kunnen besluiten met de mededeeling van het, bij publicatie van 10 Mei 1851 (stsbl. no 27) vastgestelde:

(1) Bij missive van gelijken datum no. 2491 is de directeur van binnenlandsch bestuur aangeschreven, om bij het doen van voordragten tot voorziening in ambten, waaraan het vervullen van het notarisambt is verbonden, in den regel alleen personen in aanmerking te brengen, die het daartoe vereischt examen hebben afgelegd.

Tarief tot bepaling der hoegrootheid en van den vorm van taxatie van het honorarium der notarissen in Ned. Indië, gelijk mede van de voorschotten, welke aan hen in rekening zullen worden geleden.

Art. 1. De notarissen zijn verplicht minut op te maken van alle te hunnen overstaan verledene acten, bij gebreke waarvan dezelve geene kracht van authentieke acte bezitten, en de notaris gehouden is, tot vergoeding van kosten, schaden en interessen jegens de belanghebbenden.

Van deze verplichting zijn uitgezonderd acten van huwelijks toestemming, van bekendheid, volmagten, verklaringen van eigendom, of van het in leven zijn van personen, quitantien van sommen, beneden de drie honderd guldens, alle quitantien voor huur- of pachtpenningen, loon, renten of pensioenen, protesten, aanbiedingen van betaling, toestemming tot doorhaling of vermindering van hypothecaire inschrijvingen en andere eenvoudige acten, waarvan de uitgifte in *originali* bij de wetten is toegestaan.

Het zal geoorloofd zijn van deze alzoo in *originali* uit te geven acten, met uitzondering der volmagten, waarin de naam van den gevolmagtigde oningevuld is gebleven, twee, drie of meer gelijkkluidende, op hetzelfde oogenblik te verlijden en te doen teekenen, doch zal, op straffe eener boete van *twintig* guldens, door den notaris te verbeuren, in elk der gelijkkluidenden, van derzelver getal uitdrukkelijk worden melding gemaakt; terwijl allen slechts voor één en één voor allen, in regten zullen gelden. (1)

2. Voor alle acten, waarvan den notarissen de uitgifte in *originali* is toegestaan, onverschillig of daarvan al dan niet (2) eene minuut wordt opgemaakt, wordt door hen een vast loon bekend.

(1) Dit artikel is door art. 35 van het reglement op het notaris-ambt vervangen.

(2) Onverschillig of er van die acte minuut wordt opgemaakt, als nl. uit de acte-zelve blijkt, dat partijen de opmaking in minuut verzocht hebben, kan het afschrift ook in rekening worden gebracht.

Hetzelve bedraagt voor al de werkzaamheden, tot het voorbereiden, het opmaken, het minuteren en het verlijden van zoodanige acten, f 6.

Wanneer deze acten van eenen buitengewonen omvang of tot belangrijke zaken betrekkelijk zijn, kan het loon tot f 10, en wanneer dezelve tevens van eenen buitengewonen omvang en tot belangrijke (1) zaken betrekkelijk zijn, tot f 15 worden verhoogd.

Indien van deze acten twee of meer gelijklojdenden op hetzelfde oogenblik worden verleden en onderteekend, wordt voor de eerste het volle en voor ieder der volgende het halve loon berekend.

Wanneer van deze acten eene minuut is opgemaakt, zonder dat daarbij uitdrukkelijk van het verlangen der verschijnende personen, tot het opmaken van zoodanige minuut, blijkt, kunnen geene kosten voor de eerste afschriften of uittreksels berekend worden.

3. Ten aanzien van protesten van non-acceptatie of non-betaling van wissels, orderbriefjes en dergelijk papier, vatbaar om bij endossement te worden overgedragen, zoo mede ten aanzien van acten, inhoudende aanbod van betaling of consignatie van aangeboden, doch niet aangenomene gelden, rekenen de notarissen, in alles op den voet als aan de deurwaarders is toegekend. (2)

De bepalingen, vervat in artt. 6 en 9 van dit tarief, zijn op deze acten niet van toepassing.

(1) Het valt te betreuren, dat de wetgever niet heeft bepaald, welke acten al dan niet tot belangrijke zaken betrekkelijk zijn. Dit beginsel is niet toegepast op de acten, die in minuut worden verleden, dewijl daar alleen de omvang of lengte als maatstaf voor de berekening is genomen.

(2) Het tarief voor de deurwaarders is mede bij de onderwerpelijke publicatie van 10 Mei 1851 art. 38—47 vastgesteld. Ingevolge § a van art. 40 is aan de deurwaarders verschuldigd:

Voor protesten van non-acceptatie of non-betaling van wissels, orderbiljetten of dergelijke (kopij en overschrijving op het register daaronder begrepen) f 6,—. Voor acten van interventie aan den voet der protesten f 2,—; voor iederen getuige bij een protest f 1,—.

4. Als vacatieloon wordt wegens alle acten, waarvan minuut moet worden opgemaakt, berekend f 3 voor elk uur of gedeelte van dien, besteed tot het voorbereiden, het opmaken, het minuteren, het verlijden der acten en de verdere werkzaamheden daaraan verbonden; doch dit vacatieloon mag nimmer hooger worden berekend dan driemaal het bedrag van hetgeen volgens art. 6 litt. c. voor een afschrift der acte verschuldigd is. (1)

5. Onverminderd het vacatieloon, bij het vorige artikel vermeld, wordt aan de notarissen nog toegekend, bij openbare verhuring, verpachting of aanbesteding:

Tot en met f 500	f 10
boven f 500 en met f 1,000.	- 16
" - 1,000 " " - 5,000.	- 25
" - 5,000 " " - 10,000.	- 50
" - 10,000 " " - 20,000.	- 66

voor elke f 10,000 of gedeelte daarvan, daarboven, zal het honorarium verhoogd worden met f 16, zonder dat het evenwel in eenig geval meer dan f 400 mag bedragen.

In geval van verhuring of verpachting voor meer dan één jaar, wordt dit evenredig loon over het bedrag van den huur of pacht prijs der twee eerste jaren, ten volle, en over dat der volgende jaren, voor de helft berekend.

De bepalingen van dit artikel maken geene inbreuk op de bestaande of later vast te stellen voorschriften, omtrent het vendu-departement en het daaraan uit te keeren salaris. (2)

(1) De kosten, veroorzaakt door de benoeming van een notaris, ten wiens overstaan eene scheiding en deeling plaats heeft, komen ten gezamenlijke laste der belanghebbende partijen. Zie het Regt in Ned. Indië, deel XII, bladz. 280.

Als beginsel is in dit tarief aangenomen, dat het salaris zich regelt naar de lengte der acten, onverschillig welke daarvan de inhoud is. Een fraaije maatstaf voorwaar!!! In Nederland, waar dit tarief een korten tijd van toepassing was, werd het aldra onbruikbaar bevonden en vervangen door meer rationele bepalingen.

(2) Een sekretaris eener residentie, tevens notaris, die overeenkomstig art. 7 en 22 § b van het reglement op de uitbestedingen (Staatsblad 1829 No. 67), bij eene uitbesteding fungeert, mag daarvoor geen honorarium in rekening brengen. Zie Besluit van 2 Februarij 1862 No. 15 (Bijblad op het Staatsblad No. 1177).

6. Aan de notarissen is, behalve het bovenvermeld honorarium, ter zake van acten, te hunnen overstaan verleden, verschuldigd:

a. Voor belooningen aan getuigen, te betalen voor iedere vacatie bij het verlijden eener acte, of bij andere werkzaamheden, ten kantore van den notaris, voor elk uur of gedeelte daarvan, $f \frac{1}{2}$ voor iederen getuige.

Wanneer de acte wordt verleden of de werkzaamheid verrigt buiten het kantoor, doch binnen den afstand van drie palen van hetzelfde, $f 1$ voor iederen getuige.

Het vacatieloon mag nimmer meer bedragen dan $f 4$ voor iederen getuige op eenen dag, bij eene en dezelfde acte of verrigting.

Wanneer de notarissen acten verlijden of werkzaamheden verrigten, op eenen afstand van meer dan drie palen van hun kantoor, zullen in de gevallen, waarin zij verplicht zijn of het noodzakelijk achten zich door getuigen te doen vergezellen, aan dezen, boven hun vacatieloon, reizen verblijfkosten worden te goed gedaan, ten bedrage van $f 4$ voor elken dag. (1)

b. Voor het doen legaliseren, overschrijven of inschrijven van acten of andere stukken, op de kantoren of plaatsen bij de wet aangewezen, $f 1$ voor elke dezer verrigtingen.

c. Voor regt van uitgifte der grossen, afschriften of uittreksels van acten, te hunnen overstaan verleden, mitsgaders voor afschriften of uittreksels van acten en stukken, welke onder hunne minuten berusten, of aan hen worden vertoond, $f \frac{3}{4}$ voor elke geheel of gedeeltelijk beschreven bladzijde, houdende twintig regels, elk van twaalf lettergrepen.

7. Aan de notarissen wordt toegekend:

a. Voor het viseren en boeken van eene onderhandsche acte $f 2$.

---

(1) Onder de reis- en verblijfkosten zijn de voorschotten aan wagenhuur enz. niet begrepen.

b. Voor de verificatie van eene naamteekening, onder wissels, orderbriefjes en andere onderhandsche schuldbe-
kentenissen of verbindtenissen, in de gevallen waarin dit
bij de wet gevorderd wordt, f 1 $\frac{1}{2}$. (1)

8. Voor de werkzaamheden, welke, zonder tot het ver-
lijden van eenige acte te behooren, nochtans eigenaardig-
lijk door notarissen worden verrigt, wordt door hen va-
catieloon berekend.

Hetzelve bedraagt f 3, voor elk uur of gedeelte van dien.

Voor het stellen van memorien van aangifte voor het
regt van successie of overgang, en in het algemeen voor
de niet door de notarissen als zoodanig geteekende stuk-
ken, wordt door hen geen ander honorarium berekend dan
 f 1 voor elke geheel of gedeeltelijk beschrevene bladzijde,
houdende twintig regels, elk van twaalf lettergrepen.

Voor het overschrijven dezer stukken, mitsgaders voor
ongeteekende afschriften van ontworpen acten, waarop de
goedkeuring van eenige autoriteit kan of moet worden
gevraagd, wordt de helft van het zoo evengenoemd hono-
rarium berekend.

9. De notaris, die zich tot het doen van eenige werk-
zaamheden, hetzij op de vordering van belanghebbenden,
hetzij krachtens de voorschriften der wettelijke bepalingen,
buiten zijne standplaats begeeft, berekent voor gang, bo-
ven het honorarium voor die werkzaamheden, en behalve
reis- en verblijf- en andere kosten, f 3, indien de plaats,
alwaar de verrigting of werkzaamheid moet geschieden,
slechts 3 palen of minder verwijderd is van het kantoor
van den notaris;

Voor elken paal verder f 1.

Voor de terugreis wordt niets gerekend.

Overeenkomstig het artikel 95 van de bepalingen om-
trent de invoering van- en den overgang tot de nieuwe
wetgeving, zullen, tot aan de vaststelling van nieuwe
tarieven, ten aanzien der reis-, verblijf- en andere kos-

(1) Zie art. 99 alinea 3 der Overgangsbepalingen en art. 7 der Pu-
blicatie van 14 Maart 1867 (Staatsblad No. 29).

ten, de thans op dat stuk bestaande verordeningen van kracht blijven. (1)

10. Wanneer in het geval, dat de notaris zich buiten zijne standplaats begeeft, tot het verrigten van eenige werkzaamheden, hij daarenboven verplicht is om op de plaats, alwaar de werkzaamheden geschieden moeten, één dag of meer te vertoeven, wordt hem als schadevergoeding voor zijn tijdverlies, behalve reis- en verblijfkosten voor elk etmaal of gedeelte daarvan, f 25 toegekend, gerekend van af het oogenblik, dat de notaris op de plaats, alwaar hij werkzaam moet zijn, aangekomen is.

Deze schadevergoeding kan niet in rekening gebragt worden, wanneer de notaris op denzelfden dag zijner aankomst geschiktelijk weder kan terugkeeren.

11. Wanneer de notaris geroepen wordt, om zijn ministerie des nachts, dat is tusschen 6 uren des avonds en 6 des morgens, te verleenen, zal het honorarium voor de bij die gelegenheid te verlijden acte of te verrigten werkzaamheid, gelijk mede de belooning van de getuigen, verdubbeld worden.

12. Alle noodzakelijke reis- en verblijfkosten moeten door den notaris gespecificeerd en, des gevorderd, door quitantien bewezen, in rekening gebragt worden.

13. De notarissen zijn verplicht, indien zulks gevorderd wordt, te geven gespecificeerde declaratiën, en dezelve, bij weigering of verzuim van betaling, aan taxatie te onderwerpen, op de wijze hierna bepaald.

Voor de werkzaamheden, ten behoeve van personen, die het vrije beheer over hunne goederen niet bezitten, alsmede van onbeheerde of onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaarde nalatenschappen, hebben deze specificatie en taxatie altoos plaats.

---

(1) Bij dwanguitgifte van afschriften of uittreksels eener acte, moeten de kosten van de reis of verplaatsing van den notaris, benevens die van het afschrift of uittreksel, door den eischer worden voorgeschoten. Zie art. 852 alinea 3 van het Regl. op de Burg. regtsvordering.

14. De taxatie van het aan de notarissen verschuldigde honorarium en der door hen in rekening gebragte voorschotten, geschiedt door den voorzitter van den raad van justitie, in wiens ressort de standplaats van den notaris is gevestigd, of door een der leden, daartoe door hem benoemd, op gezegelde en zooveel mogelijk met bewijzen gestaafde rekeningen ⁽¹⁾, waarop iedere post, zoo van honorarium als van verschot, behoorlijk is omschreven, en het bedrag daarvan afzonderlijk uitgedrukt, en waarop naast de uitgetrokkene som, een wit vlak is opengelaten. Onder de rekening wordt gesteld: *ter taxatie ingediend door . . . . . , Notaris te . . . . .*, met onderteekening en dagteekening, zonder dat er eenige andere vorm bij de indiening der taxatie behoeft in acht genomen te worden.

15. Wanneer in de rekeningen als verschot worden gebragt posten, die uit eigen hoofde ⁽²⁾ aan begrooting onderworpen, doch niet begroot zijn, zijn deze posten nog steeds voor vermindering vatbaar, en worden alleen geleden tot zoodanig bedrag, als waarop de regter dezelve begroot, onverminderd het verhaal tegen hem, die aldus blijken mogt te veel te hebben ontvangen.

Posten, wegens betaalde regten, mits van derzelve voldoening behoorlijk blijke, zijn niet aan vermindering onderworpen. ⁽³⁾

16. Alvorens tot de taxatie over te gaan, stelt de voorzitter der regtbank, of het daartoe door hem benoemd lid, de ingediende rekening in handen van het openbaar ministerie, ten einde deszelfs bedenkingen, daaromtrent schriftelijk mede te deelen.

(1) Somwijlen werd een afschrift der acte gevraagd, maar die eisch was in strijd met art. 40 van het Reglement op het Notarisambt.

(2) Bij voorbeeld, die van een taxateur of deskundige; deze bepaling is billijk, daar de notaris, vóór dat hij deze uitschotten betaalt, kan onderzoeken, of ze niet te hoog berekend zijn geworden.

(3) Door de notarissen mag voor zegelgelden of andere voorschotten niet meer in rekening worden gebragt dan werkelijk door hen betaald is.

Zie Besluit van 12 November 1834 No. 13 (Stblad No. 55).

Bij de taxatie wordt het bedrag der te hoog gestelde of onaannemelijke posten doorgehaald en, in het daarvoor opengelaten wit vak, de verschuldigde som of wel *nihil* gesteld.

Aan het slot der rekening wordt door den regter gesteld: *goedgekeurd ter somma van . . . . .*, met uitdrukking in letters van het geheel bedrag, waarop dezelve is begroot; en daaronder een bevelschrift van tenuitvoerlegging, hetwelk op de minuut ten uitvoer wordt gelegd.

17. De notaris kan de herziening der taxatie van de regtbank, wier voorzitter of benoemd lid dezelve heeft gedaan, vorderen, bij een verzoekschrift, waarop niet wordt beschikt, dan nadat de belanghebbende voor een regter-commissaris of, in geval van verwijderde woonplaats, voor het hoofd van het plaatselijk bestuur, door de regtbank aan te wijzen, in zijne belangen zal zijn gehoord, waarna de stukken zullen gesteld worden in handen van het openbaar ministerie om te dienen van deszelfs conclusie.

Van de getaxeerde rekening wordt door den notaris een ongezegeld, voor gelijkkluidend geteekend afschrift, aan den cliënt of de belanghebbenden uitgereikt.

18. De begrotingen van den regter zijn aan geene regten onderworpen.

19. De schuldenaar wordt tot betaling genoodzaakt, hetzij krachtens het bevelschrift van tenuitvoerlegging van den voorzitter of benoemden regter, hetzij krachtens de beschikking, door het collegie op verzoek om herziening genomen.

20. Degene, ten wiens laste zoodanig bevelschrift is afgegeven, kan daar tegen verzet doen.

Dit verzet wordt gebragt voor het collegie, welks voorzitter of benoemd lid het bevelschrift heeft afgegeven, en wordt als eene summiere zaak behandeld.

De uitspraak op het verzet en de beschikking op een verzoek om herziening, zijn niet vatbaar voor hooger beroep of voorziening in cassatie.

Ten tweede. Te bepalen dat deze tarieven over geheel Nederlandsch-Indie verbindende zullen zijn, op den eersten Januarij achttien honderd twee en vijftig.

En opdat enz. enz. enz.

HANDBOEK VOOR DEN NOTARIS.

TWEEDE DEEL.

Van de wet, in zoo verre hare kennis voor den Notaris noodzakelijk is.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van de afschaffing van vroegere wetten en de algemeene bepalingen van wetgeving.

Het wettelijk gezag van het Oud-Hollandsch en Re-meinsch regt in Ned.-Indië is, ten gevolge der plaats gevonden hebbende invoering van de nieuwe wetgeving op den 1sten Mei 1848, afgeschaft. Voorts zijn op dat tijdstip, ten aanzien van het burgerlijk en handelsregt en van de overige onderwerpen, welke bij de wetgeving zijn geregeld, voor zoo veel hen betreft, op wie die wetgeving van toepassing is, vervallen alle verordeningen, reglementen, publicatien, ordonnantien, instructien, placaten, statuten, costumen en in het algemeen alle geschrevene en ongeschrevene regien, waaraan in Ned.-Indië kracht van wet was toegekend, voor zoover die niet uitdrukkelijk voor geheel Ned.-Indië of een gedeelte daarvan zijn in stand gehouden.

De voor de invoering der nieuwe wet bestaande straf-

wetgeving is echter, met eenige wijzigingen, voorloopig in stand gehouden. (Artt. 1 en 2 der bepalingen omtrent de invoering van en den overgang tot de nieuwe wetgeving). (1).

De algemeene bepalingen van wetgeving, vastgesteld bij Z. M. besl. 16 Mei 1846 no. 1 en in Ned.-Indië afgekondigd bij public. 3 Dec. 1847 (stsbl. no. 57), luiden als volgt:

Art. 1. De bepalingen door den Koning of, in zijnen naam, door den gouverneur-generaal vastgesteld, verkrijgen in Ned.-Indië kracht van wet door hare afkondiging, in den vorm (2), bepaald bij het reglement op het beleid der regering.

2. De wet verbindt alleen voor het toekomstige, en heeft geene terugwerkende kracht.

3. Zoo lang de wet niet bepaaldelijk het tegendeel vaststelt, is het burgerlijk en het handelsregt hetzelfde voor hen, die geene ingezetenen zijn, als voor de ingezetenen van Ned.-Indië.

4. Onder de benaming van ingezetenen van Ned.-Indië verstaat de wet alle Nederlanders, inwoners zijnde van Ned.-Indië; voorts de landzaten of inboorlingen van de eilanden van den Indischen Archipel, voor zoo ver deze tot Ned.-Indië behooren; en eindelijk alle personen onverschillig van welken landaard, die, met toestemming der regering, hunne woning binnen Ned.-Indië gevestigd hebben.

De wijze, waarop de toelating om zich in Ned.-Indië te vestigen, ook door Nederlanders, wordt verkregen, wordt bij afzonderlijke bepalingen geregeld.

5. Vreemdelingen zijn dezulken, die geene ingezetenen zijn van Ned.-Indië, uitgezonderd de Nederlanders, en zij, die, volgens de Nederlandsche wetten, als zoodanig zijn te beschouwen.

(1) Een nieuw wetboek van strafregt voor Europeanen is sinds ingevoerd en afgekondigd bij Ordonnantie van 6 Junij 1866, Stbl. no. 55.

(2) Deze is bepaald bij art. 31 van het Reglement op de regering als mede bij de Publikatie van 16 Julij 1854, Stbl. 55.

6. De ingezetenen van Ned.-Indië zijn onderscheiden in Europeanen en daarmede gelijk gestelde personen, en Inlanders en met deze gelijk gestelde personen,

7. Met Europeanen worden gelijk gesteld:

1°. alle Christenen, daaronder begrepen die, welke tot de Inlandsche bevolking behooren;

2°. alle andere personen van waar ook afkomstig, die niet in de omschrijving vallen van het volgende artikel.

8. Met Inlanders worden gelijk gesteld de Arabieren, Mooren, Chinezen, en alle anderen, die Mahomedanen of Heidenen zijn.

9. Het burgerlijk en het handelsregt, in Ned.-Indië ingevoerd of in te voeren, is toepasselijk op alle Europeesche en daarmede gelijk gestelde ingezetenen van Ned.-Indië *).

10. De Gouverneur-Generaal is bevoegd om, ten aanzien van de Inlandsche Christenen in het algemeen, of van enkele hunner gemeenten, tijdelijk zoodanige uitzondering op de bepaling van het voorgaande artikel te maken, als hij noodzakelijk zal oordeelen †).

11. Behoudens de gevallen, in welke Inlanders of met deze gelijk gestelde personen zich vrijwillig hebben onderworpen aan de Europeesche bepalingen betreffende het burgerlijk en het handelsregt, of waarin zoodanige of andere wettelijke bepalingen op hen zijn toepasselijk verklaard, blijven ten aanzien van die personen van kracht, en worden door den Inlandschen regter toegepast, derzelver godsdienstige wetten, volksinstellingen en gebruiken, voor zoo

*) Zie Ordonn. 8 Dec. 1855 (stsbl. no. 79) en Ordonn. van 20 Junij 1865, Stbl. no. 60, waarbij de vreemde Oosterlingen gedeeltelijk aan de Europeesche wetgeving worden onderworpen.

†) Bij art. 3 der bepalingen omtrent de invoering, enz. wordt bepaald, dat, totdat dien aangaande nader zal zijn voorzien, de tot de Inlandsche bevolking behorende Christenen over geheel Ned.-Indië, met opzigt tot het burgerlijk en handelsregt, alsmede tot de strafwetgeving en de regtsbedeeling in het algemeen, geheel en al zullen blijven in hunnen vroegeren toestand, en zulks met dien gevolge, dat, voor zoo ver zij thans met de Inlanders zijn gelijk gesteld, alle de in de nieuwe wetgeving omtrent deze laatsten gemaakte bepalingen ook op hen zullen toepasselijk zijn.

ver die niet in strijd zijn met algemeen erkende beginselen van billijkheid en regtvaardigheid *).

12. Naar die wetten, instellingen en gebruiken wordt ook door den Europeschen regter gevonnisd in de zaken der aan zijne regtspraak onderworpen Inlandsche hoofden, en bij de kennismeming in hooger beroep van door Inlandsche regterlijke collegien in burgerlijke zaken gedane uitspraken.

Overigens wordt door de Europesche regtbanken, gelijk mede door de residenten of andere hoogste gezaghebbers, bij de uitoefening hunner regtsmagt in burgerlijke zaken, naar de Europesche wetten regt gedaan; met dien verstaande dat, wanneer Inlanders of daarmede gelijk gestelde personen, zonder dat zij krachtens bepaalde wettelijke voorschriften, of ten gevolge van vrijwillige overeenkomst, aan de Europesche wetgeving zijn onderworpen, als verweerders in burgerlijke zaken, voor den Europeschen regter te regt staan, in de gevallen, waarin zulks volgens de wettelijke bepalingen kan of moet plaats hebben, alsdan ook door dien regter zoo veel mogelijk op de hiervoren bedoelde godsdienstige wetten, volksinstellingen en gebruiken zal worden acht gegeven †).

13. De bij art. 11 bedoelde vrijwillige onderwerping aan Europesche wettelijke bepalingen geschiedt bij dezelfde acte, welke van de gedane handeling of aangegane verbindtenis wordt opgemaakt, of wel bij eene afzonderlijke authentieke of onderhandsche acte.

Zoodanige onderhandsche acte zal, om in regten te kunnen gelden, moeten voorzien zijn van de verklaring van eenen notaris, waaruit blijkt dat deze den onderteekenaar

*) Zie de aantekening op art. 18.

†) In de gevallen, voorzien bij art. 11 en het 1ste lid van art. 12, zal de regter, bij de beoordeeling en beslissing van zaken, die niet geregeld zijn door de godsdienstige wetten, volksinstellingen en gebruiken, naar welke bij die artikelen wordt verwezen, de algemeene beginselen van de Europesche wetgeving tot rigtsnoer nemen. Men vergelijke ten dezen de ondervolgende artt. 13 en 20, benevens art. 7 R. O.

kent, dat de inhoud der acte aan den laatstgemelde duidelijk is voorgehouden, en dat daarna de onderteekening, in tegenwoordigheid van hem notaris, heeft plaats gehad.

14. De eedsaflegging, waar die, hetzij in, hetzij buiten regten gevorderd wordt, geschiedt overeenkomstig de godsdienstige wetten en gebruiken van elks bijzonderen landaard of gezindte.

Wanneer die wetten of gebruiken meer dan ééne wijze van eedsaflegging als verbindend erkennen, staat het, voor zoo veel den geregtelijken eed betreft, ter beslissing van den regter op welke dier wijzen dezelve zal worden afgenomen.

15. Behoudens de uitzonderingen omtrent de Inlanders en daarmede gelijkgestelde, personen vastgesteld geeft gewoonte geen regt, dan alleen wanneer de wet daarop verwijst.

16. De wettelijke bepalingen, betreffende den staat en de bevoegdheid der personen blijven verbindende voor ingezetenen van Ned.-Indië, wanneer zij zich buiten 's lands bevinden.

17. Ten opzichte van onroerende goederen geldt de wet van het land of de plaats, alwaar die goederen gelegen zijn.

18. De vorm van elke handeling wordt beoordeeld naar de wetten van het land of de plaats alwaar, die handeling is verrigt.

Bij de toepassing van dit en van het voorgaande artikel moet steeds worden acht gegeven op het verschil, hetwelk de wetgeving daarstelt tusschen Europeanen en Inlanders.

19. Alle authentieke acten, ten overstaan van Europesche openbare ambtenaren, ten behoeve of ten verzoeken van wien ook verleden, zijn, wat den vorm betreft, onderworpen aan de wettelijke bepalingen door het Ned. gezag daargesteld.

20. De regter moet volgens de wet rechtspreken. Behoudens het bepaalde bij art. 11, mag hij in geen geval de innerlijke waarde of billijkheid der wet beoordeelen.

21. Geen regter mag, bij wege van algemeene verordening, dispositie of reglement, uitspraak doen in zaken, welke aan zijne beslissing zijn onderworpen.

22. De regter, die weigert regt te spreken, onder voor-

wensel van stilzwijgen, duisterheid of onvolledigheid der wet, kan uithoofde van regtsweigering vervolgd worden.

23. Door geene handelingen of overeenkomsten kan aan de wetten, die op de publicke orde of de goede zeden betrekking hebben, hare kracht ontnomen worden.

24. Lijfeigenschap en pandelingschap worden in Ned.-Indië slechts in zoo ver geduld, als uitdrukkelijk bepaald is of zal worden in de daaromtrent bestaande, of nader door den gouverneur-generaal, onder 's konings goedkeuring, in te voeren verordeningen.

Lijfeigenen kunnen, zoo wel in burgerlijke als in strafzaken, getuigenis der waarheid afleggen.

De beperkingen van dien regel, en de verdere bijzondere voorschriften aangaande dit onderwerp, worden bij de wettelijke bepalingen op de burgerlijke regtspleging en op de strafvordering vastgesteld.

De aan de lijfeigenschap en pandelingschap verknochte regten en verplichtingen worden beoordeeld naar de bijzondere daaromtrent bestaande wettelijke bepalingen *)

25. De strafbepalingen tegen misdrijven en overtredingen, mitgaders de verordeningen van policie, zijn verbindende voor allen, die zich in Ned.-Indië bevinden.

Bij de toepassing van dit artikel zal worden acht gegeven op het verschil, hetwelk de wetgeving daarstelt tusschen Europeanen en Inlanders.

De laatstgemelde zullen naar de Inlandsche wetten worden gestraft, wanneer het geene misdrijven of overtredingen geldt, ter zake waarvan zij aan de Europesche strafbepalingen zijn onderworpen.

26. Niemand mag tot straf vervolgd of daartoe veroordeeld worden, dan op de wijze en in de gevallen bij de wet voorzien.

---

*) Zie het Reglement op het pandelingschap, Ordonnantie van 7 Julij 1859, stsbl. no. 43 en de Regeling van de afschaffing der slavernij, Publicatie van 14 Julij 1859, stsbl. no. 46.

27. Tot strafvordering zijn alleen gerechtigd de ambtenaren, welke bij de wettelijke bepalingen daartoe bevoegd zijn verklaard.

28. Behalve in de gevallen bij de wettelijke bepalingen voorzien, kan de vergoeding van schade, door eenig misdrijf veroorzaakt, alleenlijk bij een afzonderlijke burgerlijke regtsvordering vervolgd worden.

29. Gedurende den loop van de regtsvervolging tot straf, blijft de regtsvordering tot vergoeding van schade voor den burgerlijken regter geschorst, onverminderd de behoedmidelen bij de wettelijke bepalingen veroorloofd.

30. Geene regtsvervolging tot straf kan gestuit of geschorst worden door het afzien van de burgerlijke regtsvordering, tenzij in de gevallen bij de wettelijke bepalingen voorzien.

31. Het regt tot strafvordering vervalt:

- 1°. door den dood van den beklagde;
- 2°. door verjaring.

De nadere regeling van dit onderwerp geschiedt bij de wettelijke bepalingen op de strafvordering.

32. Een ingezetene van Ned.-Indië zich, terwijl hij uitlandig is, schuldig of medepligtig makende aan misdrijven, door welke, volgens de bijzondere bepalingen op het strafregt, de rust en veiligheid van het land in gevaar gebragt of benadeeld worden, of aan eenig bij de wettelijke bepalingen voorzien misdrijf, ten aanzien van de in Ned.-Indië wettig gangbare muntspecien, of aan het bedriegelijk namaken of vervalschen, of wel des bewust in omloop brengen van nagemaakt of vervalscht bankpapier, of op hoog gezag in omloop gebragt papieren geld, gelijk ook aan het namaken of vervalschen van zegels, stempels of merken, welke op openbaar gezag gebruikt worden, zal naar de wettelijke bepalingen, die aldaar van kracht zijn, vervolgd en gestraft worden, en zulks zonder onderscheid of de wetten van het land, alwaar zoodanig misdrijf is gepleegd, eene zwaardere of eene lichtere, of wel in het geheel geene straf op hetzelfde misdrijf stellen mogten.

De bepalingen van dit artikel zijn mede toepasselijk op

hen, die, geene ingezetenen van Ned.-Indië zijnde, zich aan zoodanige misdrijven schuldig of medepligtig hebben gemaakt, en binnen Ned.-Indië mogten worden gevat, of ten verzoeke van de regering zijn uitgeleverd.

33. Insgelijks zullen, na aanhouding binnen Ned.-Indië of verkregen uitlevering, volgens de aldaar bestaande wettelijke bepalingen worden vervolgd en gestraft:

1°. ingezetenen van Ned.-Indië, welke zich buiten 's lands schuldig of medepligtig hebben gemaakt aan eenig misdrijf hoe ook genaamd tegen ingezetenen van die bezittingen;

2°. ingezetenen van Ned.-Indië, welke zich buiten 's lands onverschillig tegen wien, en zoo ook omgekeerd allen, wie zij ook zijn mogen, die zich buiten Ned.-Indië tegen ingezetenen van die bezittingen hebben schuldig of medepligtig gemaakt aan moord, brandstichting, diefstal, gepaard met braak of met mishandeling, gewapenderhand, of bij vereeniging van meer dan twee personen, en met verzwarende omstandigheden gepleegd, mitsgaders aan het maken en in omloop brengen van in- of uitlandsche valsche of vervalschte wisselbrieven.

34. In de gevallen, bij het voorgaande artikel vermeld, zal er geene vervolging of veroordeeling tegen de beklaagden kunnen plaats grijpen, indien zij, ter zake dier misdrijven, bij een vonnis door den buitenlandschen regter zijn vrijgesproken of veroordeeld en gestraft geworden.

35. Niemand mag in hechtenis worden genomen, dan op bevel van het daartoe, ingevolge de wettelijke bepalingen op de strafvordering, bevoegd gezag, en op den voet en de wijze bij die bepaling omschreven.

36. Het bepaalde bij de artikelen 26 en 25 maakt geene inbreuk op de bevoegdheid van den gouverneur-generaal tot het nemen van zoodanige politieke maatregelen van bedwang en voorzorg, als waartoe hij door den koning is of zal worden gemagtigd.

Slotbepaling.

37. Wanneer de gouverneur-generaal de wijziging of opheffing eener van den Koning uitgegane wettelijke bepaling noodig oordeelt, zal hij daartoe kunnen overgaan, doch niet anders dan onder 's konings nadere goedkeuring; behoudens de bijzondere gevallen, waarin de bevoegdheid tot wijziging of opheffing uitdrukkelijk aan den gouverneur-generaal is opdragen.

De aldus door den gouverneur-generaal, onder 's konings nadere goedkeuring, vastgestelde bepalingen hebben inmiddels in Ned.-Indië kracht van wet, tot dat hare intrekking, op de bij art. 1 omschreven wijze, door afkondiging is openbaar gemaakt.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van het burgerlijk regt.

Van het genot en het verlies der burgerlijke regten.

Het genot van burgerlijke regten is onafhankelijk van staatkundige regten *).

Het kind, van hetwelk eene vrouw zwanger is, wordt als reeds geboren aangemerkt, zoo dikwijls zijn belang zulks vordert. Dood ter wereld komende, wordt het geacht nooit te hebben bestaan.

Geene straf kan den burgerlijken dood of het verlies van alle burgerlijke regten ten gevolge hebben (artt. 1—3 B. W.) †).

*) De voorwerpen van het burgerlijk regt, en waartoe alzoo alle burgerlijke regten kunnen worden gebracht, bestaan in deze drie: de personen, de zaken en de regtsvorderingen.

Het bestaan van staatkundige regten in Indië is ons ten eenenmale onbekend, alhoewel men in art. 41 van het octrooi en reglement voor de Javasche bank, vastgesteld bij besl. 3 Maart 1848 no. 5 (stsbl no. 12) leest, dat men, om tot president en secretaris der bank te worden verkozen, onder meer anderen, in het genot van zijne burgerlijke en staatkundige regten wezen moet.

†) Al de in dit hoofdstuk aangehaalde artikelen, waarbij het tegendeel niet bekend gesteld is, verwijzen naar het Burgerlijk Wetboek.

Van woonplaats of domicilie.

Men wordt geacht tot woonplaats te hebben:

1°. De plaats, waar men zijn hoofdverblijf heeft gevestigd (art. 17).

2°. Bij gebreke van zoodanige woonplaats, de plaats des werkelijken verblijfs (art. 17).

3°. Zij, die tot openbare bedieningen geroepen worden, ter plaatse, waar zij die bedieningen uitoefenen (art. 20).

4°. De getrouwde vrouw, welke niet van tafel en bed is gescheiden, de woonplaats van haren man (art. 21).

5°. De minderjarigen, die van hunne ouders of voogden (art. 21).

6°. De onder curatele gestelde, die van zijnen curator (art. 21).

7°. Meerderjarige dienstboden of werklieden, ten huize van diegenen, bij welke zij dienen of werken, indien zij bij dezelve inwonen (art. 22).

Het sterfhuis van een overledene wordt geacht daar te zijn, alwaar hij zijne woonplaats gehad heeft.

De verandering van woonplaats grijpt stand, door de werkelijke woning in eene andere plaats, gevoegd bij het voornemen om aldaar zijn hoofdverblijf te vestigen, hetwelk wordt bewezen door eene gedane verklaring, zoowel bij het hoofd van het bestuur der plaats, welke men verlaat, als bij dat der plaats, waar de woning wordt overgebracht, terwijl, bij gebreke van verklaring, het bewijs van het voornemen uit de omstandigheden wordt opgemaakt (artt. 18 en 19).

Bij eene acte, kunnen partijen of eene van haar tot eene bepaalde zaak eene andere woonplaats dan hare werkelijke kiezen. Die keuze kan zijn algemeen, en strekt zich dan zelfs uit tot de executie, of worden beperkt in voege als de partijen of eene van haar zal goed vinden (art. 24).

Indien het tegendeel niet bij beding is overeengekomen, kan men de voor zich gekozene woonplaats veranderen, mits die nieuwe woonplaats niet verder dan tien palen van

de vroegere zij gelegen, en de verandering aan de wederpartij worde beteekend (art. 25).

Van het Huwelijk.

De wet beschouwt het huwelijk alleen in deszelfs burgerlijke betrekkingen (art. 26).

Het huwelijk is verboden:

1°. Tusschen alle personen, die elkander bestaan in de opgaande en nederdalende linie, hetzij door wettige, hetzij door onwettige geboorte of aanhuwelijking (art. 30).

2°. In de zijlinie tusschen broeder en zuster, wettige of onwettige (art. 30).

3°. Tusschen schoonbroeder en schoonzuster, wettige of onwettige (art. 31).

4°. Tusschen oom of oudoom en nicht of achternicht, mitsgaders tusschen moei of oudmoei en neef of achterneef, wettige of onwettige (art. 31).

De gouverneur-generaal kan, om gewigtige redenen, het verbod, in no. 3 en 4 vervat, door het verleenen van dispensatie, opheffen (art. 31 *).

5°. Tusschen een persoon, die, bij regterlijk vonnis, van overspel is overtuigd en den medepligtige aan dat overspel (art. 32).

6°. Tusschen personen, wier huwelijk, om welke reden ook, door echtscheiding is ontbonden (art. 33).

Tot het aangaan van een huwelijk wordt vereischt:

1°. Dat men is ongetrouwd, alzoo de man te gelijker tijd slechts met ééne vrouw, en de vrouw slechts met éénen man door het huwelijk kan verbonden zijn (art. 27).

*) Bij besl. 2 Mei 1851 no. 108 is bepaald, dat de aan den gouverneur-generaal gerigte verzoeken, om dispensatie van voorschriften van het B. W., door belanghebbenden zullen moeten worden ingediend bij de hoofden van gewestelijk bestuur van hunne woonplaatsen, die gehouden zijn deze verzoekschriften, vergezeld van hun berigt en hunne consideratiën en advies, door middel van het hoog-geregtshof van Ned-Indie, ter beschikking aan den gouverneur-generaal op te zenden.

De vrouw kan geen nieuw huwelijk aangaan, dan na verloop van drie honderd dagen na de ontbinding van het vorige huwelijk (art. 34).

Indien, buiten het geval van kwaadwillige verlating, een der echtgenooten gedurende tien volle jaren, van zijne woonplaats afwezig is, zonder dat eenige tijding van deszelfs leven of dood is ingekomen, is de achter gebleven echtgenoot bevoegd, op daartoe bekomen verlof van den raad van justitie der gemeene woonplaats, een ander huwelijk aan te gaan; deze vergunning vervalt van regtswege, indien de afwezige vóór het aangaan van het huwelijk mogt opkomen, of wel iemand het behoorlijk bewijs van deszelfs leven inbragt; zij houdt echter stand, bijaldien de afwezige, na de voltrekking van het huwelijk, blijken mogt nog in leven te zijn, zijnde het dezen alsdan vergund ook van zijne zijde een ander huwelijk aan te gaan (artt. 493, 494 en 495) *).

2°. De vrije toestemming der aanstaande echtgenooten (art. 28).

Geene toestemming tot eene overeenkomst is van waarde, indien dezelve door dwaling is gegeven, door geweld afgeperst of door bedrog verkregen (art. 1321).

3°. Dat de jongman den vollen ouderdom van achttien en de jonge dochter dien van vijftien jaren hebbe bereikt (art. 29).

De gouverneur-generaal kan echter, om gewigtige redenen, dit verbod door het verleenen van dispensatie opheffen (art. 29).

4°. De toestemming dergenen, onder wier gezag men, ten opzichte van het huwelijk, is geplaatst.

Echte kinderen moeten, tot het aangaan van een hu-

---

*) Art. 65 der Transitioire bepalingen verklaart deze bepalingen ook toepasselijk op het geval, dat de afwezigheid reeds geheel of ten deele, onder de werking der vroegere wetgeving, heeft plaats gehad.

Zie ook de wijzigingen bij de Ordonnantie van 16 December 1856, stsbl. no. 82, daargesteld.

Slotbepaling.

37. Wanneer de gouverneur-generaal de wijziging of opheffing eener van den Koning uitgegane wettelijke bepaling noodig oordeelt, zal hij daartoe kunnen overgaan, doch niet anders dan onder 's konings nadere goedkeuring; behoudens de bijzondere gevallen, waarin de bevoegdheid tot wijziging of opheffing uitdrukkelijk aan den gouverneur-generaal is opdragen.

De aldus door den gouverneur-generaal, onder 's konings nadere goedkeuring, vastgestelde bepalingen hebben inmiddels in Ned.-Indië kracht van wet, tot dat hare intrekking, op de bij art. 1 omschreven wijze, door afkondiging is openbaar gemaakt.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van het burgerlijk regt.

Van het genot en het verlies der burgerlijke regten.

Het genot van burgerlijke regten is onafhankelijk van staatkundige regten *).

Het kind, van hetwelk eene vrouw zwanger is, wordt als reeds geboren aangemerkt, zoo dikwijls zijn belang zulks vordert. Dood ter wereld komende, wordt het geacht nooit te hebben bestaan.

Geene straf kan den burgerlijken dood of het verlies van alle burgerlijke regten ten gevolge hebben (artt. 1—3 B. W.) †).

*) De voorwerpen van het burgerlijk regt, en waartoe alzoo alle burgerlijke regten kunnen worden gebracht, bestaan in deze drie: de personen, de zaken en de regtsvorderingen.

Het bestaan van staatkundige regten in Indië is ons ten eenenmale onbekend, alhoewel men in art. 41 van het octrooi en reglement voor de Javasche bank, vastgesteld bij besl. 3 Maart 1848 no. 5 (stsb. no. 12) leest, dat men, om tot president en secretaris der bank te worden verkozen, onder meer anderen, in het genot van zijne burgerlijke en staatkundige regten wezen moet.

†) Al de in dit hoofdstuk aangehaalde artikelen, waarbij het tegendeel niet bekend gesteld is, verwijzen naar het Burgerlijk Wetboek.

Van woonplaats of domicilie.

Men wordt geacht tot woonplaats te hebben :

1°. De plaats, waar men zijn hoofdverblijf heeft gevestigd (art. 17).

2°. Bij gebreke van zoodanige woonplaats, de plaats des werkelijken verblijfs (art. 17).

3°. Zij, die tot openbare bedieningen geroepen worden, ter plaatse, waar zij die bedieningen uitoefenen (art. 20).

4°. De getrouwde vrouw, welke niet van tafel en bed is gescheiden, de woonplaats van haren man (art. 21).

5°. De minderjarigen, die van hunne ouders of voogden (art. 21).

6°. De onder curatele gestelde, die van zijnen curator (art. 21).

7°. Meerderjarige dienstboden of werklieden, ten huize van diegenen, bij welke zij dienen of werken, indien zij bij dezelve inwonen (art. 22).

Het sterfhuis van een overledene wordt geacht daar te zijn, alwaar hij zijne woonplaats gehad heeft.

De verandering van woonplaats grijpt stand, door de werkelijke woning in eene andere plaats, gevoegd bij het voornemen om aldaar zijn hoofdverblijf te vestigen, hetwelk wordt bewezen door eene gedane verklaring, zoowel bij het hoofd van het bestuur der plaats, welke men verlaat, als bij dat der plaats, waar de woning wordt overgebracht, terwijl, bij gebreke van verklaring, het bewijs van het voornemen uit de omstandigheden wordt opgemaakt (artt. 18 en 19).

Bij eene acte, kunnen partijen of eene van haar tot eene bepaalde zaak eene andere woonplaats dan hare werkelijke kiezen. Die keuze kan zijn algemeen, en strekt zich dan zelfs uit tot de executie, of worden beperkt in voege als de partijen of eene van haar zal goed vinden (art. 24).

Indien het tegendeel niet bij beding is overeengekomen, kan men de voor zich gekozene woonplaats veranderen, mits die nieuwe woonplaats niet verder dan tien palen van

de vroegere zij gelegen, en de verandering aan de wederpartij worde beteekend (art. 25).

Van het Huwelijk.

De wet beschouwt het huwelijk alleen in deszelfs burgerlijke betrekkingen (art. 26).

Het huwelijk is verboden:

1°. Tusschen alle personen, die elkander bestaan in de opgaande en nederdalende linie, hetzij door wettige, hetzij door onwettige geboorte of aanhuwelijking (art. 30).

2°. In de zijlinie tusschen broeder en zuster, wettige of onwettige (art. 30).

3°. Tusschen schoonbroeder en schoonzuster, wettige of onwettige (art. 31).

4°. Tusschen oom of oudoom en nicht of achternicht, mitsgaders tusschen moei of oudmoei en neef of achterneef, wettige of onwettige (art. 31).

De gouverneur-generaal kan, om gewigtige redenen, het verbod, in no. 3 en 4 vervat, door het verleenen van dispensatie, opheffen (art. 31) *).

5°. Tusschen een persoon, die, bij regterlijk vonnis, van overspel is overtuigd en den medepligtige aan dat overspel (art. 32).

6°. Tusschen personen, wier huwelijk, om welke reden ook, door echtscheiding is ontbonden (art. 33).

Tot het aangaan van een huwelijk wordt vereischt:

1°. Dat men is ongetrouwd, alzoo de man te gelijker tijd slechts met ééne vrouw, en de vrouw slechts met éénen man door het huwelijk kan verbonden zijn (art. 27).

*) Bij besl. 2 Mei 1851 no. 108 is bepaald, dat de aan den gouverneur-generaal gerigte verzoeken, om dispensatie van voorschriften van het B. W., door belanghebbenden zullen moeten worden ingediend bij de hoofden van gewestelijk bestuur van hunne woonplaatsen, die gehouden zijn deze verzoekschriften, vergezeld van hun berigt en hunne consideratien en advies, door middel van het hoog-geregtshof van Ned-Indie, ter beschikking aan den gouverneur-generaal op te zenden.

De vrouw kan geen nieuw huwelijk aangaan, dan na verloop van drie honderd dagen na de ontbinding van het vorige huwelijk (art. 34).

Indien, buiten het geval van kwaadwillige verlating, een der echtgenooten gedurende tien volle jaren, van zijne woonplaats afwezig is, zonder dat eenige tijding van deszelfs leven of dood is ingekomen, is de achter gebleven echtgenoot bevoegd, op daartoe bekomen verlof van den raad van justitie der gemeene woonplaats, een ander huwelijk aan te gaan; deze vergunning vervalt van regtswege, indien de afwezige vóór het aangaan van het huwelijk mogt opkomen, of wel iemand het behoorlijk bewijs van deszelfs leven inbragt; zij houdt echter stand, bijaldien de afwezige, na de voltrekking van het huwelijk, blijken mogt nog in leven te zijn, zijnde het dezen alsdan vergund ook van zijne zijde een ander huwelijk aan te gaan (artt. 493, 494 en 495 *).

2°. De vrije toestemming der aanstaande echtgenooten (art. 28).

Geene toestemming tot eene overeenkomst is van waarde, indien dezelve door dwaling is gegeven, door geweld afgeperst of door bedrog verkregen (art. 1321).

3°. Dat de jongman den vollen ouderdom van achttien en de jonge dochter dien van vijftien jaren hebbe bereikt (art. 29).

De gouverneur-generaal kan echter, om gewigtige redenen, dit verbod door het verleenen van dispensatie opheffen (art. 29).

4°. De toestemming dergenen, onder wier gezag men, ten opzichte van het huwelijk, is geplaatst.

Echte kinderen moeten, tot het aangaan van een hu-

---

*) Art. 65 der Transitioire bepalingen verklaart deze bepalingen ook toepasselijk op het geval, dat de afwezigheid reeds geheel of ten deele, onder de werking der vroegere wetgeving, heeft plaats gehad.

Zie ook de wijzigingen bij de Ordonnantie van 16 December 1856, stsbl. no. 82, daargesteld.

welijk vóór hunne meerderjarigheid, de toestemming verzocht en verkregen hebben, te weten:

1°. Van hunne ouders;

2°. Van hunnen vader, met zijne verklaring, dat de toestemming van de moeder is gevraagd, in geval de moeder zich niet verklaart, of met den vader in gevoelen verschilt;

3°. Van de moeder, indien de vader overleden is, of zich in de onmogelijkheid bevindt, om zijnen wil te verklaren (art. 35).

4°. Van de grootouders, in geval de ouders overleden of in de onmogelijkheid zijn om hunnen wil te verklaren, te weten:

a. Van den grootvader van vaders-zijde;

b. Van den grootvader van moeders-zijde, indien die van vaders-zijde ontbreekt;

c. Van de grootmoeder van vaders-zijde, in geval er geene grootvaders aanwezig zijn;

d. Van de grootmoeder van moeders-zijde, bij ontstentenis van die van vaders-zijde (artt. 36 en 37).

5°. Van den voogd en de weeskamer, bij ontbreken van ouders en grootouders, of wanneer die allen zich in de onmogelijkheid bevinden, om hunnen wil te verklaren (artt. 38) *).

Natuurlijke kinderen, wettiglijk door den vader erkend, kunnen, zoo lang zij minderjarig zijn, geen huwelijk aangaan, zonder de toestemming van hunnen vader. Bij gebreke van den vader, wordt de toestemming der moeder vereischt; wanneer de moeder behoort tot de inlandsche of daarmede gelijk gestelde bevolking, moet de toestemming van den raad van justitie worden verkregen (artt. 39 en 40).

Natuurlijke doch niet erkende kinderen, of degenen die,

---

*) Indien partijen buiten de mogelijkheid zijn, om de acten van overlijden van al degenen, wier toestemming tot het huwelijk vereischt wordt, over te leggen, zullen zij met eene acte van bekendheid of eene beëdigde verklaring kunnen volstaan (art. 72 en 73).

Men zie ook ten dezen art. 49.

na de erkenning hunnen vader en moeder hebben verloren, of wier ouders buiten de mogelijkheid zijn hunnen wil te verklaren, kunnen, zoolang zij minderjarig zijn, geen huwelijk aangaan, zonder toestemming van hunnen voogd en de weeskamer. In geval van weigering van beide of van een hunner, zal de raad van justitie het verlof daartoe kunnen verleenen (art. 41).

De meerderjarig-verklaarde wordt, zoolang hij den ouderdom van drie-en-twintig jaren niet heeft bereikt, beschouwd als minderjarig opzigtens zijne verplichting om, tot het aangaan van een huwelijk, de toestemming zijner ouders of grootouders te verkrijgen (art. 424).

Meerderjarige kinderen, hetzij wettige, hetzij natuurlijke wettiglijk erkende, die den vollen ouderdom van dertig jaren nog niet hebben bereikt, zijn verplicht, om, tot het aangaan van een huwelijk, de toestemming aan hunne ouders te vragen. In geval van weigering, kunnen zij de tusschenkomst van den raad van justitie, binnen wiens gebied de vader of de moeder met der woon gevestigd zijn, inroepen en, bij volharding in de weigering, zal het huwelijk niet kunnen worden voltrokken, dan na verloop van drie volle maanden, te rekenen van den dag, waarop partijen voor den regter zijn verschenen, terwijl bij niet verschijning van den vader of, bij gebreke van dien, van de moeder, tot het huwelijk kan worden overgegaan, op de vertooning der acte, waaruit van die niet verschijning blijkt (artt. 42 en 47).

In geval de vader of, bij gebreke van dezen, de moeder zich niet in Ned. Indie mogt bevinden, zal de gouverneur-generaal van de vervulling der, bij bovenaangehaalde artikelen opgelegde, verplichting dispensatie kunnen verleenen (art. 48).

Degeen, die, ter zake van verkwisting, onder curatele is gesteld, heeft de toestemming tot een huwelijk van zijn curator en de weeskamer, in geval zijne ouders of grootouders ontbreken, of zich in de onmogelijkheid bevinden om hunnen wil te verklaren, noodig. Bij weigering kan hij

het verlof tot het aangaan van een huwelijk aan den raad van justitie verzoeken (art. 452).

De toestemming moet, zoo zij niet bij de huwelijks-acte zelve wordt verleend, bij authentieke acte worden gegeven (art. 71 no. 2).

Personen, behoorende tot de Inlandsche of daarmede gelijk gestelde bevolking, zullen met Europeanen of daarmede gelijk gestelde personen in het huwelijk mogen treden, mits zij zich vooraf hebben onderworpen aan de geheele Europesche wetgeving, aangaande het burgerlijk en het handelsregt. Die onderwerping zal geschieden bij authentieke acte, waarvan een geauthentiseerd afschrift zal worden ter hand gesteld aan den ambtenaar van den burgerlijken stand, die van deze overgave melding zal maken in de huwelijksacte, en het afschrift als bijlage bij die acte zal overleggen (art. 45 der Transitioire bepalingen).

Alle personen, die met elkander een huwelijk willen aangaan, moeten daarvan, hetzij in persoon, hetzij bij zoodanige geschriften, waaruit van hun voornemen met genoegzame zekerheid kan blijken, aangifte doen bij den ambtenaar van den burgerlijken stand der woonplaats van eene der partijen, die daarvan eene acte moet opmaken (artt. 50 en 61 *).

Van de regten en verplichtingen der echtgenooten.

De echtgenooten zijn elkander wederkeerig getrouwheid, hulp en bijstand verschuldigd en zij verbinden zich door de enkele daad des huwelijks, over en weder hunne kinderen te onderhouden en op te voeden (artt. 103 en 104).

De vrouw is aan haren man gehoorzaamheid verschuldigd en verplicht met hem zamen te wonen en overal te volgen, waar hij dienstig oordeelt zijn verblijf te houden (art. 106).

---

*) Omtrent de formaliteiten, welke de voltrekking van het huwelijk moeten voorafgaan, de voltrekking van het huwelijk-zelve, enz. zie men lager het Handboek voor den Ambtenaar van den burgerlijken stand.

De man is verplicht zijne vrouw bij zich te ontvangen in het door hem bewoonde huis, en gehouden haar te beschermen, en haar, al hetgeen noodig is, volgens zijn staat en zijn vermogen, te verschaffen (art. 107).

De man is het hoofd der echtvereeniging en bestuurt de goederen aan de vrouw persoonlijk toebehoorende, zoo het tegendeel niet bedongen is. Hare onroerende goederen vermag hij, zonder hare medewerking, niet vervreemden of bezwaren (art. 105).

De vrouw, al is zij zelfs buiten gemeenschap van goederen getrouwd of van goederen gescheiden, kan, zonder bijstand van haren man, niet in regten verschijnen, of, zonder dien bijstand in de acte of zonder zijne schriftelijke toestemming, niets geven, vervreemden, verpanden, verkrijgen, hetzij voor niet, hetzij onder eenen bezwarenden titel (artt. 108 en 110 *).

De vrouw heeft den bijstand van haren man niet noodig:

1°. Tot het aangaan van verbindtenissen in en omtrent alles, wat de koopmanschap betreft, welke zij, afzonderlijk van haren man, met zijne uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming als openbare koopvrouw drijft. De man is door die handelingen verbonden, wanneer hij in gemeenschap is getrouwd, en is verplicht, indien hij zijne toestemming intrekt, die intrekking openlijk bekend te maken (art. 113).

2°. Tot het maken van uiterste wilsbeschikkingen (art. 118).

3°. In eene regtsvordering tot echtscheiding, tot scheiding van tafel en bed, of van goederen (art. 111).

4°. Wanneer de vrouw in strafzaken vervolgd wordt (art. 111).

*) De vrouw heeft dus een van beide, of den bijstand in de acte, of de schriftelijke toestemming noodig. Het is alzoo overbodig, dat de man, zijne vrouw bijstaande in de uitbrenging eener acte, bovendien verklaart, haar zijne toestemming tot het uitbrengen dier acte te verleenen, en voldoende haar in dat geval te doen verschijnen *als echtgenoot van- en bijgestaan door haren man.*

De wet vooronderstelt, dat de vrouw de bewilliging van haren man heeft bekomen, ten opzichte van handelingen of verbindtenissen door haar aangegaan, betreffende alles wat tot de gewone en dagelijksche uitgaven der huishouding behoort (art. 109).

De vrouw kan van den raad van justitie der gemeene woonplaats verzoeken te worden gemagtigd:

1°. Om een acte aan te gaan of in regten te verschijnen, indien de man haar zijne magtiging weigert (art. 112).

2°. Om in regten te verschijnen, verbindtenissen aan te gaan, de goederen der gemeenschap te verbinden of te vervreemden, beheer te voeren en alle andere acten te verrigten, wanneer de man onder curatele is gesteld of, uithoofde van afwezigheid of andere redenen, wordt verhinderd of zich in de onmogelijkheid bevindt, om zijne vrouw bij te staan of te magtigen, of indien hij een tegenstrijdig belang heeft (art. 114 en 125 B. W. en art. 813 B. R.)

3°. Om over hare roerende goederen te beschikken, in geval zij van tafel en bed of van goederen gescheiden is. Door die scheiding bekomt zij het vrije beheer harer goederen terug (artt. 194 en 244).

4°. Tot in het werk stellen van verzegeling, boedelbeschrijving en waardering van goederen, in geval zij echtscheiding, scheiding van tafel en bed, uithoofde van eene bepaalde oorzaak, en scheiding van goederen in regten vraagt (artt. 190, 215 en 246 B. W. en artt. 823 en 840 B. R.).

Alle verbindtenissen, aangegaan door getrouwde vrouwen zijn slechts, van regtswege, nietig, voor zoo verre die verbindtenissen hare bevoegdheid te boven gaan (art. 1446).

Van de wettelijke gemeenschap van goederen en derzelver beheer, zoo in eerste als tweede en verder huwelijk.

Van het oogenblik der voltrekking des huwelijks, bestaat, van regtswege, algeheele gemeenschap van goederen tusschen de echtgenooten, voor zoo verre daaromtrent

bij huwelijks-voorwaarden geene andere bepalingen zijn gemaakt *).

Ook in tweede en verder huwelijk bestaat van regtswege algeheele gemeenschap van goederen, doch de vóorkinderen of derzelver afkomelingen hebben, bij het openvallen der nalatenschap van den hertrouwd en echtgenoot, eene regtsvordering, om, indien de nieuwe echtgenoot door die gemeenschap (buiten hetgeen door aanwinst mogt zijn verkregen), voor meer dan het minste gedeelte, het welk een dier kinderen, of, bij vóoroverlijden, deszelfs afkomelingen bij plaatsvervulling genieten, of voor meer dan een vierde gedeelte mogt zijn bevoordeeld, die bevoordeeling tot op het gedeelte, waarover kon zijn beschikt, te doen inkorten (artt. 180, 181, 185 en 902).

De wettelijke gemeenschap kan, staande huwelijk, niet door onderlinge overeenkomst der echtgenooten worden opgeheven of gewijzigd (art. 119).

De gemeenschap omvat:

1°. Wat hare baten betreft:

- a. Alle roerende en onroerende goederen der echtgenooten, zoowel tegenwoordige als toekomstende en ook die, welke zij om niet verkrijgen, tenzij de erflater of schenker uitdrukkelijk het tegendeel mogt hebben bepaald (art. 120).
- b. Alle vruchten en inkomsten (art. 122).
- c. De winst, staande huwelijk gemaakt (art. 122).

2°. Wat hare lasten betreft:

- a. Alle schulden, door ieder der echtgenooten, hetzij vóór het huwelijk, hetzij staande hetzelfde gemaakt (art. 121).
- b. Het verlies, staande huwelijk geleden (art. 122).

*) Bij art. 62 der Transitioire wet is bepaald, dat de regten van echte lieden, vóór de invoering van het B. W. (1 Mei 1848) getrouwd, wat hunne goederen betreft, zullen geregeld worden, volgens de wet die op het oogenblik van hun huwelijk in werking was, of volgens hunne niet bij die wet verboden huwelijksche voorwaarden, om het even op welk tijd stip het huwelijk is ontbonden.

De doodschulden, na het overlijden vallende, worden door des overledenen erfgenaam alleen gedragen (art. 123).

De man alleen beheert de goederen der gemeenschap. Hij kan dezelve verkoopen, vervreemden en bezwaren, zonder de tusschenkomst van de vrouw; doch hij mag over dezelve niet, bij wege van schenking onder de levenden, beschikken, dan alleen om aan kinderen, uit hun huwelijk gesproten, een stand te bezorgen, en over een bijzonder stuk goed, mits hij het vruchtgebruik van dat stuk zich niet voorbehoude (art. 124 *)).

De gemeenschap wordt, van regtswege, ontbonden:

1°. Door den dood (art. 126). Indien de langstlevende echtgenoot, in geval er minderjarige kinderen overblijven, verzuimt de vereischte boedelbeschrijving te laten opmaken, duurt de gemeenschap voort, ten voordeele van de minderjarigen, doch nimmer ten hunnen nadeele (art. 127). Bijaldien een der echtgenooten verklaard is vermoedelijk te zijn overleden, kan de andere de gemeenschap doen voortduren, gedurende tien jaren, te rekenen van den dag van het vermoedelijk overlijden, bij het vonnis uitgedrukt (art. 483).

2°. Door het aangaan van een huwelijk, op verlof van den regter, na afwezigheid van den echtgenoot, gedurende tien jaren (art. 126 en 493 B. W. en art. 65 der Transitoire bepalingen). †).

3°. Door echtscheiding (art. 126).

4°. Door scheiding van tafel en bed (art. 126).

5°. Door scheiding van goederen (art. 126).

Na de ontbinding der gemeenschap, wordt de gemeene

---

*) Door deze bepaling heeft men trachten voor te komen, dat de man, door het doen van giften, waarvan hij zich, gedurende zijn leven, het vruchtgebruik voorbeheld, de goederen der gemeenschap wegmaakte. Ten gevolge van deze bepaling toch, zoude hij ook zich-zelfen door het doen van zoodanige giften benadeelen en dit zal voor hem reden genoeg zijn, niet roekeloos de goederen der gemeenschap weg te schenken.

†) Zie de wijzigingen van de artt. 467, 470 en 493 van het Burg. Wetboek, bij Ordonnantie van 16 December 1856 (stsbl. 82) daargesteld.

boedel bij helfte verdeeld tusschen den man en de vrouw of hunne erfgenamen, zonder aanzien der zijde, waarvan de goederen zijn voorgekomen. Overigens zijn de regelen, vastgesteld voor boedelscheiding, toepasselijk op de verdeeling der wettelijke gemeenschap (art. 128).

De vrouw en hare erfgenamen hebben het regt om van de gemeenschap afstand te doen, mits zij, binnen den tijd van ééne maand na de ontbinding der gemeenschap of nadat het overlijden van den man ter kennis van de vrouw of het overlijden van deze ter kennis van de erfgenamen zal zijn gekomen, ter griffie van den raad van justitie ter laatste gemeene woonplaats, eene acte van afstand uitbrengen. Indien de vrouw binnen dien tijd overlijdt, zonder acte van afstand te hebben uitgebragt, hebben hare erfgenamen een nieuwen termijn van ééne maand om afstand te doen, te rekenen van haar overlijden, of van den dag, dat zij van haar overlijden hebben kennis gedragen. Indien de erfgenamen van de vrouw niet eenpariglijk hebben gehandeld, zoodat de eene de gemeenschap aanvaard en de andere daarvan afstand gedaan heeft kan degene, die dezelve aanvaard heeft, niet meer genieten dan het erfdeel, hetwelk hem voor zijn hoofd toekomt; het overschot, batig of schadelijk, blijft aan den man (art. 132—135, 138 en 1023 B. W. en art. 46 der Transitioire bepalingen).

De vrouw, wier man verklaard is vermoedelijk te zijn overleden, kan, de voorloopige inbezitneming door de vermoedelijke erfgenamen tegenhoudende door de bestaande gemeenschap te laten voortduren, bij vervolg van tijd, van die gemeenschap afstand doen (art. 483).

Van huwelijksche voorwaarden.

§ 1. Algemeene Bepalingen.

Aanstaande echtgenooten kunnen door huwelijksche voorwaarden afwijken van de regelen, opzigtelijk de wettelijke gemeenschap vastgesteld; doch voor zoover zij zulks,

hetzij uitdrukkelijk, hetzij uit den aard der bedingen, niet doen, blijven die regelen steeds van toepassing (artt. 139, 153 en 1023 B. W. en art. 46 Transitoire bepalingen).

De invoering van eenige gemeenschap van goederen of schulden, ingeval van tweede of verder huwelijk, kan eene regtsvordering tot inkorting of vermindering doen ontstaan, indien de nieuwe echtgenoot daardoor, meer dan geoorloofd is, mogt zijn bevoordeeld (art. 181).

Bij huwelijksche voorwaarden vermogen de aanstaande echtgenooten:

1°. Niet af te wijken van de regten, die uit de magt van den man, als zoodanig, en uit de vaderlijke magt voortspuiten, noch van die, welke aan hem, als het hoofd der echtverbintenis, toekomen, behoudens echter het vermogen der vrouw, om voor zich te bedingen het beheer harer roerende en onroerende goederen, mitsgaders het vrije genot harer inkomsten (art. 140).

2°. Niet af te wijken van de regten, die de wet aan de betrekking van langstlevenden echtgenoot heeft verbonden (art. 140).

3°. Geen afstand te doen van hetgeen hun de wet in de nalatenschap hunner afkomelingen toekent, noch de nalatenschap dier afkomelingen te regelen (art. 141).

4°. Niet te bedingen, dat de een tot een grooter aandeel in de schulden zal gehouden zijn dan deszelfs aandeel in de baten der gemeenschap beloopt (art. 142).

5°. Niet, in algemeene bewoordingen, te bedingen, dat hunne verbintenis zal geregeld worden door buitenslandsche wetten of door eenige gewoonten, wetten, wetboeken of plaatselijke keuren, die te voren in Ned.-Indië of het Koningrijk der Nederlanden en deszelfs andere overzeesche bezittingen, zijn van kracht geweest (art. 143).

6°. Geene bepalingen te maken, die strijdig zijn met de goede zeden of openbare orde (art. 139).

7°. Niet te bepalen, dat de voorwaarden op een ander tijdstip zullen beginnen te werken, dan op het oogenblik der voltrekking van het huwelijk (art. 147).

8°. Niet te bedingen, dat de vrouw of hare erfgenamen geen regt zullen hebben, om van de ingevoerde gemeenschap afstand te doen (artt. 132, 138 en 153).

9°. Niet te bedingen, dat de vrouw, zonder magtiging van haren man, alles opzigtens hare eigene goederen zal kunnen verrigten; alzoo de algemeene magtiging niet verder geldig is, dan met betrekking tot het beheer der goederen van de vrouw (art. 115).

Ook is het verboden, zelfs bij huwelijksche voorwaarden, afstand te doen van eene erfenis van iemand, die nog in leven is, en de regten te vervreemden, die men bij vervolg van tijd op zoodanige erfenis mogt kunnen verkrijgen (art. 1063).

De huwelijksche voorwaarden moeten, op straffe van nietigheid, vóór het aangaan des huwelijks, bij notariële acte worden verleden (art. 147).

De veranderingen, die in dezelve, vóór het voltrekken des huwelijks, zouden mogen worden gemaakt, kunnen op geene andere wijze worden tot stand gebracht dan door eene acte, verleden in denzelfden vorm, als de huwelijksche voorwaarden, in de tegenwoordigheid en met de gelijktijdige toestemming van al de personen, die in dezelve partij zijn geweest. Na de voltrekking des huwelijks, kunnen de huwelijksche voorwaarden op geenerlei wijze worden veranderd (artt. 148 en 149).

Minderjarigen, die de vereischten bezitten, om een huwelijk aan te gaan, en zij, die, uithoofde van verkwisling, onder curatele zijn gesteld, zijn bekwaam om toe te stemmen in al de overeenkomsten, welke de huwelijksche voorwaarden bevatten mogen, mits zij daarin worden bijgestaan van diegenen, wier toestemming tot het aangaan van het huwelijk noodzakelijk is. Indien echter hun huwelijk zal plaats hebben uit kracht van verlof, in de bij de wet bepaalde gevallen, aan den raad van justitie te vragen, moet, bij het verzoek om verlof, het ontwerp der huwelijksche voorwaarden worden gevoegd, ten einde daaromtrent gelijktijdig worde beschikt.

Geene bepalingen, in huwelijksche voorwaarden voorkomende, waarbij van de wettelijke gemeenschap geheel of gedeeltelijk wordt afgeweken, zullen ten aanzien van derden vroeger kunnen werken, dan van den dag der overschrijving dier bepalingen in een openbaar register, hetwelk daarvan zal worden gehouden ter griffie van den raad van justitie, binnen welks regtsgebied het huwelijk is voltrokken of de huwelijksacte is overgeschreven, bijaldien het huwelijk buiten 's lands is aangegaan (art. 152) *).

Hoedanig en op welke wijze gemeenschap van goederen zij bedongen, heeft de vrouw of hebben hare erfgenamen de bevoegdheid om daarvan afstand te doen (artt. 153, 483 en 1023 B. W. en art. 14 Transit. bep.).

De huwelijksche voorwaarden vervallen, wanneer dezelfde niet door een huwelijk zijn opgevolgd (art. 154).

§ 2. Bijzondere bepalingen.

Niettegenstaande de wettelijke gemeenschap van goederen kan bedongen worden, dat de onroerende goederen, de inschrijvingen op het grootboek der openbare schuld, en de andere effecten en inschulden, ten name der vrouw staande en door haar aangebragt, of die, staande huwelijk van hare zijde in de gemeenschap mogten vallen, buiten hare medewerking, niet door haren echtgenoot zullen mogen worden vervreemd of bezwaard (art. 140).

Bij uitsluiting of beperking der gemeenschap, kan de som bepaald worden, welke de vrouw jaarlijks, tot de huishouding en de opvoeding der kinderen, uit hare goederen zal moeten bijdragen. Bij gebreke van bedingen daaromtrent, zijn alle vruchten en inkomsten dier goederen ter beschikking van den man (artt. 145 en 146).

*) Ook de huwelijksche voorwaarden in een vreemd land verleden moeten worden ingeschreven. Zie tijdschrift: Het regt in Ned. Indië, deel XV, bladz. 300 en volg.

De uitsluiting der gemeenschap van goederen brengt geene uitsluiting van winst en verlies mede, ten ware ook deze uitdrukkelijk mogt zijn uitgesloten (art. 144).

Het beding van gemeenschap van winst en verlies sluit de wettelijke algeheele gemeenschap van goederen uit, en brengt mede, dat, bij de ontbinding dier gemeenschap, de winsten en verliezen, staande huwelijk verkregen of geleden, door de echtgenooten, elk voor de helft worden genoten of gedragen, indien omtrent elks aandeel daarin geene andere bepalingen bij de huwelijksche voorwaarden gemaakt zijn (artt. 155 en 156).

Voor winst wordt gehouden de vermeerdering van der echtgenooten bezittingen, staande huwelijk, opgekomen uit de vruchten en opbrengsten van elks goederen, arbeid en vlijt, en uit den opleg van onverteerde inkomsten, wordende jaarlijksche, maandelijksche, wekelijksche en andere dergelijke makingen, schenkingen of uitkeeringen, gelijk ook lijfrenten, onder winst begrepen (artt. 157 en 167).

Voor verlies wordt gehouden de vermindering van der echtgenooten bezittingen, veroorzaakt door uitgaven boven de inkomsten, of door schulden, de echtgenooten te zamen betreffende en staande huwelijk gemaakt. Wat een der echtgenooten door misdrijf verbeurt, is niet daaronder begrepen (artt. 157 en 163 *).

Het beding, dat tusschen de echtgenooten slechts eene gemeenschap van vruchten en inkomsten zal bestaan, houdt eene stilzwijgende uitsluiting in, zoo van de wettelijke algeheele gemeenschap van goederen, als van die van winst en verlies (art. 164).

Bij uitsluiting der gemeenschap van goederen, kan de aanbrenst der roerende goederen, met uitzondering van inschrijvingen op het grootboek der openbare schuld en andere op naam staande effecten en inschulden, op geene andere wijze worden bewezen, dan door derzelver ver-

*) Men zie verder, ten opzichte van winst en verlies, het lager op boedelscheiding voorkomende.

melding bij de huwelijksche voorwaarden of door eene beschrijving, door den notaris en de partijen onderteekeud en vastgehecht aan de minuut van de huwelijksche voorwaarden, in welke daarvan melding moet worden gemaakt (artt. 150 en 165)*).

Van de aanbrengrst van roerende goederen, staande huwelijk, bij erfenis, legaat of schenking, aan ieder der echtgenooten opkomende, moet door beschrijving blijken †). Bij gemis daarvan is de man onbevoegd, om zoodanige goederen als de zijne terug te nemen; de vrouw en hare erfgenamen echter zijn bevoegd, om van het bestaan en de waarde dier goederen door getuigen, en des noods door de algemeene bekendheid te doen blijven (art. 166).

De vrouw kan, bij huwelijksche voorwaarden, onderzetting bedingen op de tegenwoordige goederen van haren man, als ook op die, welke bij nader mogt verkrijgen. Zij kan de hypothecaire inschrijvingen zonder zijnen bijstand bewerkstelligen en haren man noodzaken, om de nader door hem verkregene goederen tot het bekomen van onderzetting aan te wijzen (artt. 1171 en 1175).

§ 3. Van giften.

De aanstaande echtgenooten (ook in geval zij minderjarig zijn) mogen aan elkander wederkeerig, of een van beide aan den anderen, gelijk ook derden aan die echtgenooten of aan een hunner, bij huwelijksche voorwaarden, zoodanige giften doen als zij voegzaam zullen oordeelen, behoudens de inkorting dier giften, voor zoo verre daardoor de regten zouden zijn benadeeld van diegenen, aan wie een wettelijk aandeel toekomt (artt. 168, 176, 151 en 1677).

De echtgenoot, die voorkinderen heeft, mag den twee-

*) Alleen de huwelijksche voorwaarden, en niet de beschrijving der goederen, behoeven ingeschreven te worden.

†) Deze beschrijving, alhoewel zulks niet wordt voorgeschreven, zal noodwendig bij notariële acte moeten geschieden, zoo als trouwens uit het onmiddelijk voorafgaande kan worden opgemaakt.

den of verderen echtgenoot, ook niet door zijdelingsche wegen, meerdere voordeelen bespreken dan het minste gedeelte, hetwelk een der kinderen of, bij vooroverlijden, deszelfs afkomelingen bij plaatsvervulling genieten, welk gedeelte voor den tweeden of verderen echtgenoot nimmer een vierde gedeelte der goederen van den hertrouwen echtgenoot zal mogen te boven gaan, terwijl alle giften door den echtgenoot, die voorkinderen heeft, onder een verdichten titel of aan tusschen beide komende personen gedaan, nietig zijn; wordende voor tusschen beide komende personen gehouden, de voorkinderen van den anderen echtgenoot, alsmede de bloedverwanten, van wie die echtgenoot, ten tijde der gift, de vermoedelijke erfgenaam zou zijn (artt. 181—184).

Die giften bij huwelijksche voorwaarden kunnen worden gedaan:

1°. Van tegenwoordige en bij de acte bepaaldelijk omschreven goederen, of van de geheele of gedeeltelijke nalatenschap van den schenker (art. 169).

2°. Onder voorwaarden, welker uitvoering van den wil des schenkers afhangt (art. 171).

Gemelde giften zijn van waarde zonder uitdrukkelijke aanneming door den begiftigde; voorts zijn zij onherroepelijk, behalve in geval van niet voldoening aan de voorwaarden, onder welke zij gemaakt zijn. Die onherroepelijkheid moet, ten opzichte van giften van de geheele of gedeeltelijke nalatenschap des schenkers, zoodanig verstaan worden, dat de schenker niet meer over de goederen, in die gift begrepen, om niet mag beschikken, behalve over geringe sommen tot belooning, of om andere redenen, door den regter te beoordeelen (artt. 170, 172, 173, 177 en 179).

Geene giften van tegenwoordige en bepaaldelijk omschreven goederen, tusschen echtgenooten bij huwelijksche voorwaarden gemaakt, worden geacht te zijn onderworpen aan de voorwaarden van overleving van den begiftigde, ten ware die voorwaarde uitdrukkelijk mogt zijn gemaakt (art. 174).

Giften van de geheele of gedeeltelijke nalafenschap des schenkers, tusschen echtgenooten bij huwelijksche voorwaarden gemaakt, gaan niet over op de kinderen, wanneer de begiftigde vóór den schenker overlijdt; doch dergelijke giften, door derden aan echtgenooten of aan een hunner gedaan, worden geacht, ten behoeve van de kinderen en afkomelingen uit het huwelijk geboren, te hebben plaats gehad, in geval de schenker den begiftigde overleeft en het tegendeel niet uitdrukkelijk bij de acte is bepaald (artt. 175 en 178).

Giften door derden aan aanstaande echtgenooten of aan een hunner, vóór het aangaan des huwelijks en ter zake van hetzelfde, kunnen bij afzonderlijke notariële acte worden gedaan, op gelijke wijze en met hetzelfde gevolg als bij huwelijksche voorwaarden, doch zijn in dat geval niet ontheven van de vereischte van aanneming (artt. 176 en 177).

Schenkingen, ter zake van een huwelijk gedaan, vervallen, wanneer dezelve niet door een huwelijk zijn opgevolgd (art. 154).

In geval van echtscheiding of scheiding van tafel en bed, door den eenen echtgenoot tegen den anderen gevraagd, behoudt de echtgenoot, aan wien de eisch tot scheiding is toegewezen, al de voordeelen, hem door den anderen echtgenoot ter zake des huwelijks toegezegd, om die, na het overlijden van denzelfden, te doen gelden. Daarentegen verliest de echtgenoot, tegen wien de scheiding is uitgesproken, al de voordeelen, welke de andere echtgenoot, ter zake des huwelijks, aan hem had toegezegd, terwijl de kinderen van geene der voordeelen worden verstoken, die hun, door de wetten of door de huwelijksbedingen van hunne ouders, verzekerd waren. Ook blijven de uitkeeringen door derden, bij huwelijksche voorwaarden besproken, bij voortdoring verschuldigd aan dengene der gescheiden echtgenooten, ten wiens behoeve dezelve beloofd waren (artt. 222—224, 228, 231 en 246).

Van de scheiding van goederen.

Scheiding van goederen bij onderlinge toestemming is nietig (art. 186).

De vrouw kan, staande huwelijk, bij den regter scheiding van goederen vragen, doch alleen in de volgende gevallen:

1°. Wanneer de man, door een kennelijk wangedrag, de goederen der gemeenschap verspilt en het huisgezin aan ondergang blootstelt.

2°. Wanneer, door de wanorde en het slecht beheer zijner zaken, de waarborg voor het huwelijksgoed der vrouw en voor hetgeen haar naar regten toekomt zoude verloren gaan, of ook, door grof verzuim in het beheer van het huwelijksgoed, hetzelfde zoude worden in gevaar gebracht (art. 186).

Het vonnis, waarbij de scheiding van goederen is toegewezen, heeft, wat deszelfs gevolgen betreft, eene achteruitwerkende kracht, te rekenen van den dag der regtsvordering (art. 189).

Gedurende het geding kan de vrouw, met bewilliging van den regter, behoedmiddelen in het werk stellen, ten einde te voorkomen dat de goederen worden weggemaakt en verspild (art. 190).

De scheiding van goederen moet, vóór het ten uitvoer leggen van het vonnis, openlijk worden bekend gemaakt (art. 189).

Het vonnis, waarbij de scheiding van goederen is toegestaan, vervalt van regtswege, indien hetzelfde niet, blijkens eene daarvan op te maken authentieke acte, vrijwillig is ten uitvoer gelegd door de werkelijke verdeeling der goederen; of wanneer, binnen den tijd van ééne maand nadat het vonnis kracht van gewijsde heeft bekomen, geene regterlijke vervolgingen daartoe door de vrouw zijn begonnen en regelmatig worden voortgezet (art. 191).

De vrouw, welke van goederen gescheiden is bekomt de vrije beheering daarvan terug, en kan van den regter

eene algeheele bewilliging bekomen, om over hare roerende goederen te beschikken. Ook heeft zij de bevoegdheid, om van de bestaan hebbende gemeenschap van goederen afstand te doen (art. 194 en 132 B. W. en art. 829 B. R.).

Niettegenstaande de scheiding van goederen, is de vrouw verplicht om, naar evenredigheid van haar vermogen en dat van haren man, bij te dragen tot de kosten der huishouding en der opvoeding der kinderen, door haren man bij haar verwekt. Bij onvermogen van den man, komen die kosten ten laste van de vrouw alleen (art. 193).

De gemeenschap, door scheiding van goederen ontbonden zijnde, kan met toestemming der echtgenooten, doch niet anders dan bij authentieke acte en op dezelfde voorwaarden, waarop zij bevorens geregeld was, worden hersteld (artt. 196 en 197).

Wanneer de gemeenschap hersteld is, worden de zaken in denzelfden staat teruggebracht alsof er geene scheiding had plaats gehad, onverminderd de nakoming der handelingen, welke, gedurende het tusschenvak sedert de scheiding tot op het herstel der gemeenschap, door de vrouw verrigt zijn (art. 197).

De echtgenooten zijn verplicht het herstel der gemeenschap openlijk bekend te maken, kunnende, zoo lang die bekendmaking geene plaats heeft gehad, de gevolgen der herstelde gemeenschap niet aan derden worden tegengevoerd (art. 198 *).

Van de ontbinding des huwelijks.

Het huwelijk wordt ontbonden:

- 1°. Door den dood van een der echtgenooten.
- 2°. Door afwezigheid van een der echtgenooten gedurende tien jaren, en een daarop gevolgd nieuw huwelijk van den anderen echtgenoot.

---

*) Men zie omtrent de openbaarmaking van de plaats gevonden hebbende scheiding van goederen en het herstel der gemeenschap artt. 826 en 830 B. R.

3°. Door regterlijk vonnis, na scheiding van tafel en bed uitgesproken.

4°. Door echtscheiding (art. 199).

De ontbinding des huwelijks, na scheiding van tafel en bed, kan in regten gevorderd worden, indien die scheiding gedurende vijf volle jaren, zonder verzoening, heeft stand gehouden (art. 200).

Echtscheiding kan nimmer door onderlinge toestemming plaats hebben (art. 207).

De gronden, waarop echtscheiding kan gevraagd worden, bestaan alleen in de navolgende:

1°. Overspel.

2°. Kwaadwillige verlating.

3°. Veroordeeling tot eene oonteerende straf, na het huwelijk uitgesproken.

4°. Zware verwondingen of zoodanige mishandelingen, door den eenen echtgenoot jegens den anderen gepleegd, waardoor diens leven wordt in gevaar gebragt, of waardoor hem gevaarlijke verwondingen zijn toegebragt (art. 209 B. W. en 63 Transit. bep.)

Echtscheiding, in geval van kwaadwillige verlating, kan niet vroeger gevraagd worden dan na verloop van vijf jaren, te rekenen van het tijdstip, waarop de echtgenoot de gemeene woonplaats verlaten heeft, of, in geval de verwijdering eene wettelijke oorzaak heeft tot grond gehad, van het oogenblik, waarop die oorzaak heeft opgehouden (art. 211).

De regten van den man, opzigtelijk het beheer der goederen van de vrouw, worden gedurende het geding niet geschorst, behoudens de bevoegdheid der vrouw om, ter bewaring van haar regt, verzegeling te vorderen, eene boedelbeschrijving te doen opmaken en de waardering der goederen te eischen (art. 215 B. W. en art. 840 B. R.).

Buiten de reeds hierboven vermelde gevolgen der echtscheiding ten opzichte der echtgenooten, bepaalt de wet:

1°. Dat bij gebreke van genoegzame inkomsten tot levensonderhoud, de raad van justitie aan den echtgenoot,

op wiens verzoek de echtscheiding uitgesproken is, eene uitkeering tot onderhoud mag toeleggen uit de goederen van den anderen echtgenoot (art. 225).

2°. Dat diegene der echtgenooten, tegen wien de echtscheiding uitgesproken is, het vruchtgenot van de goederen zijner minderjarige kinderen verliest (art. 317).

Van scheiding van tafel en bed.

Echtgenooten kunnen in regten scheiding van tafel en bed vragen :

1°. Om de gevallen, welke grond tot echtscheiding opleveren (artt. 209 en 233).

2°. Ter zake van buitensporigheden, mishandelingen en grove beledigingen, door den eenen echtgenoot jegens den anderen begaan (art. 233).

3°. Op beider verzoek, zonder opgave van eene bepaalde oorzaak, mits zij twee jaren zijn getrouwd geweest (art. 236 B. W. en art. 64 Transit. bep.).

Scheiding van tafel en bed heeft altijd de scheiding van goederen ten gevolge (art. 243).

Alvorens scheiding van tafel en bed te vragen, zijn de echtgenooten verplicht, bij eene authentieke acte al de voorwaarden dier scheiding te regelen, zoowel ten hunnen opzichte, als met betrekking tot hunne kinderen, welke voorwaarden gevolg hebben, wanneer de regter de scheiding van tafel en bed heeft toegestaan (artt. 237 en 247).

De schikkingen tusschen de echtgenooten beraamd, om plaats te hebben gedurende het regterlijk onderzoek, moeten aan de bekrachtiging van den raad van justitie worden onderworpen (art. 237).

Ter zake van scheidingen tusschen echtgenooten mag geen compromis worden aangegaan (art. 616 B. R.).

De scheiding van tafel en bed gaat, van regtswege, te niet door de verzoening der echtgenooten, en doet al de gevolgen van het huwelijk herleven *), behoudens nogtans

*) Bij aandachtige lezing zal men bespeuren, dat deze zinsnede letterlijken onzin bevat. Er moet noodwendig gelezen worden: welke (verzoening) al de gevolgen van het huwelijk doet herleven.

jegens derden de voortdurende kracht van de handelingen, die gedurende het tijdvak tusschen de scheiding en de verzoening mogten hebben plaats gehad. Alle hiermede strijdende bedingen tusschen de echtgenooten zijn nietig (art. 248).

Het vonnis, waarbij de echtgenooten van tafel en bed worden gescheiden, moet, zal het tegen derden werken, openlijk worden bekend gemaakt, en, zoo deze bekendmaking heeft plaats gehad, moet de verzoening, indien de gevolgen daarvan mede tegen derden zullen werken, insgelijks en op dezelfde wijze openlijk worden bekend gemaakt (art. 248 B. W. en artt. 843 en 826 B. R.).

Van het vaderschap en de afstamming der kinderen.

Kinderen worden verdeeld:

- 1°. In wettige en
- 2°. In onwettige.

Een wettig kind is, dat staande huwelijk of vóór den drie honderdsten dag na de ontbinding van het huwelijk, is geboren of verwekt en den man tot vader heeft (artt. 250 en 255 *).

Een onwettig kind is, dat buiten huwelijk of drie honderd dagen na de ontbinding van een huwelijk is geboren of verwekt (art. 255).

Onwettige kinderen worden verdeeld:

- 1°. In natuurlijke,
- 2°. Overspelige en
- 3°. Bloedschendige kinderen.

Een natuurlijk kind is, dat verwekt is door ouders, die te zamen een huwelijk konden aangaan. Een overspelig kind is, dat verwekt is door ouders, welke beide of een van hen, met een ander in het huwelijk verbonden waren.

Een bloedschendig kind is, dat verwekt is door ouders, tusschen welke de wet, uithoofde van bloed- of aanverwantschap, het huwelijk verboden heeft.

*) Bij art. 251 en volgg. B. W. worden de gevallen opgesomd, in welke de wettigheid van een kind kan worden ontkend, alsmede de wijze waarop die ontkenning moet geschieden.

Van deze onwettige kinderen kunnen worden erkend en gewettigd:

- 1°. Natuurlijke kinderen en
- 2°. Bloedschendinge kinderen, wier ouders ten gevolge van dispensatie hun huwelijk kunnen voltrekken (artt. 272 en 273).

Door het erkennen van een natuurlijk kind worden burgerlijke betrekkingen geboren, tusschen het kind, hetwelk erkend is en deszelfs vader of moeder, die hetzelfde erkend heeft (art. 280).

Deze erkenning kan geschieden:

- 1°. Bij de geboorte acte;
- 2°. Bij de huwelijks acte;
- 3°. Bij eene acte, opgemaakt bij den ambtenaar van den burgerlijken stand;
- 4°. Bij alle andere authentieke acten (art. 281).

Geene erkenning van een natuurlijk kind zal, gedurende het leven van de moeder, worden aangenomen, wanneer zij niet in die erkenning heeft toegestemd. Wanneer zij plaats heeft, na het overlijden der moeder, heeft zij geen ander gevolg dan alleen met opzigt tot den vader (art. 284).

De aangifte van een natuurlijk kind, waarvan de moeder tot de inlandsche of daarmede gelijk gestelde bevolking behoort, zal slechts dan door de ambtenaren van den burgerlijken stand worden aangenomen, wanneer zoodanig kind een Europeaan of daarmede gelijk gestelden persoon tot vader heeft, en de aangifte door dezen, met gelijktijdige erkenning van het kind, geschiedt. Deze aangifte kan op elken leeftijd van het kind gedaan worden (art. 42 van het Reglement op het houden der registers van den burgerlijken stand. Stbl. 1849 no. 25 *).

De erkenning door de moeder zal, op welken leeftijd ook, kunnen plaats vinden; de vader echter moet, zal die erkenning van waarde zijn, den vollen ouderdom van ne-

*) Dit artikel is voorloopig buiten werking gebleven. Zie de aantekening op dit artikel in het Handboek voor den ambtenaar van den burgerlijken stand.

gentien jaren hebben bereikt, terwijl die erkenning nimmer het gevolg van dwang, dwaling, bedrog of verleiding mag wezen (art. 282).

De erkenning, staande huwelijk, door een der echtgenooten gedaan, ten voordeele van een natuurlijk kind, hetwelk hij, vóór zijn huwelijk, bij een anderen persoon dan zijn echtgenoot verwekt heeft, kan noch aan dien echtgenoot, noch ook aan de kinderen uit dat huwelijk geboren schade toebrengen. Niettemin zal die erkenning hare gevolgen hebben na de ontbinding van dat huwelijk, wanneer daaruit geene afkomelingen overblijven (art. 285).

Door wettiging verkrijgen de kinderen dezelfde regten, als of zij sedert het huwelijk waren geboren (art. 277).

De wettiging geschiedt, hetzij door het opvolgend huwelijk der ouders, wanneer deze hen vóór of bij het aangaan van het huwelijk wettig hebben erkend, hetzij bij brieven van wettiging (artt. 272—278.)

Op gelijke wijze kunnen ook reeds overleden kinderen, die nakomelingen hebben nagelaten, gewettigd worden, in welk geval de wettiging ten voordeele van die afkomelingen strekt (art. 279).

Het onderzoek naar het vaderschap is, buiten het geval van verkrachting of schaking, verboden; dat naar het moederschap wordt echter toegelaten, uitgezonderd in de gevallen, dat er geene erkenning heeft mogen plaats vinden (artt. 287—289).

De adoptie, tot stand gebracht vóór de invoering der nieuwe wetgeving, wordt naar de voorschriften der vroegere geregeld. Hetzelve geldt ten aanzien der inschrijvingen in de registers van den burgerlijken stand, gedaan krachtens het bepaalde bij resol. 31 Julij 1830 no. 8 (stbl. no. 31).

De bepalingen dier resolutie zullen stand houden tot dat dienaangaande nader zal zijn voorzien; met dien verstande evenwel, dat wanneer gehuwde lieden verlangen de inschrijving van eenig buiten huwelijk verwekt kind te verkrijgen, en zich tot de verzorging en opvoeding van hetzelfde te verbinden, de ambtenaar van den burgerlijken

stand de daartoe strekkende acte niet zal mogen verlijden, tenzij het kind, waarvan de inschrijving verlangd wordt, vóór het huwelijk dier echtgenooten geboren zij. De kinderen, die aldus zijn ingeschreven, worden geacht tot de Europesche bevolking te behooren (art. 61 Transit. bep.).

Van bloedverwantschap en zwagerschap.

Bloedverwantschap bestaat in de betrekking tusschen personen, welke de een van den anderen afstammen of een gemeenen stamvader hebben. Deze betrekking wordt berekend door het getal der geboorten, en elke geboorte wordt *graad* genoemd (art. 290).

De opvolging van graden maakt de *linie*. De linie wordt verdeeld in de *regte* en de *zijdlinie*.

De *regte linie* is de opvolging van graden, tusschen personen, die de een van den anderen afstammen; de *zijdlinie* is de opvolging van graden, tusschen personen, die niet van elkander afstammen, maar een gemeenen stamvader hebben (art. 291).

De *regte linie* wordt onderscheiden in *regte nederdalende* en *regte opgaande linie*. De eerste maakt het verband tusschen den stamvader en die van hem afstammen, de laatste verbindt een persoon met diegenen, van welke hij afstamt (art. 292).

In de *regte linie* rekest men, dat er tusschen de personen zóó vele graden zijn als er geboorten bestaan *), en in de *zijdlinie* berekent men de graden door het getal der geboorten, eerst tusschen den eenen bloedverwant en den naasten gemeenen stamvader, en vervolgens tusschen dezen en den anderen bloedverwant (artt. en 293 en 294) †).

*) Zoo staat, in de *nederdalende linie*, de zoon met betrekking tot den vader in den eersten graad, de kleinzoon in den tweeden enz.; en wederkeerig staan, in de *opgaande linie*, de vader en grootvader, met betrekking tot den zoon en kleinzoon, in den eersten of tweeden graad, en zoo vervolgens (art. 293).

†) Zoo bestaan twee broeders elkander in den tweeden graad, ooms en neven in den derden, volle neven in den vierden, en zoo vervolgens (art. 294).

Zwagerschap bestaat in de betrekking, welke door aanhuwelijking geboren wordt tusschen den eenen der echtgenooten en de bloedverwanten van den anderen *).

Tusschen de wederzijdsche bloedverwanten der echtgenooten bestaat geene zwagerschap (art. 295).

De zwagerschap wordt door de ontbinding van het huwelijk niet opgeheven, terwijl de graden van zwagerschap op dezelfde wijze, als die der bloedverwantschap worden gerekend (artt. 296 en 297).

Van de vaderlijke magt en van het vruchtgenot der ouders.

De vader heeft, gedurende het huwelijk, het bewind over de goederen aan zijne minderjarige kinderen toebehoorende. Hij kan over die goederen niet beschikken, dan met inachtneming der regelen, voorgeschreven ten opzichte van het vervreemden van goederen, aan minderjarigen toebehoorende (artt. 307 en 309).

Beschikkers bij giften onder de levenden of bij uitersten wil, ten behoeve van kinderen, kunnen bepalen, dat niet de vader, maar de door hen aangestelde bewindvoeders het beheer over de door hen geschonken of gemaakte goederen zullen hebben. Om welke reden ook het beheer van zoodanige bewindvoeders mogt vervallen, gaat hetzelfde over op den vader, die het regt heeft, om, gedurende de minderjarigheid zijner kinderen, van die bewindvoeders rekening en verantwoording te vragen (art. 307).

In geval de vader een tegenstrijdig belang met dat zijner minderjarige kinderen mogt hebben, moeten laatstgemelden worden ver tegenwoordigd door een bijzonderen curator, daartoe door den raad van justitie te benoemen (art. 310).

Indien de vader zijne woonplaats verlaat, zonder orde

---

*) De wet spreekt alleen van de *eigenlijke* zwagerschap of die van de eerste klasse, doch er bestaat ook nog eene *oneigenlijke* zwagerschap of die van de tweede klasse, welke plaats heeft tusschen den eenen echtgenoot en de aanverwanten, die aan den anderen echtgenoot bestaan in eigenlijke zwagerschap. Zie Mr. G. J. DE MARTINI, de Nederlandsche Wetgeving, deel I, folio 281, in de noot no. 2.

op zijne zaken te hebben gesteld, kan de moeder al de regten van den man uitoefenen, zoowel met betrekking tot de opvoeding der kinderen, als tot het beheer van hunne goederen (art. 496).

Gedurende het huwelijk heeft de vader en, na de ontbinding van hetzelfde, de langstlevende vader of moeder het vruchtgenot van de goederen, welke aan hunne wettige kinderen toebehooren onder den last, waartoe vruchtgebruikers verplicht zijn, mitsgaders:

a. Van het onderhoud en de opvoeding der kinderen, overeenkomstig derzelver vermogen:

b. Van de betaling van renten, en van interessen van hoofdsommen, door de kinderen verschuldigd, en

c. Van de begrafenis-kosten der kinderen (art. 311 en 312).

Het vruchtgenot heeft geen plaats:

1°. Ten opzichte van goederen, welke de kinderen, door afzonderlijken arbeid en vlijt mogten hebben verkregen.

2°. Ten opzichte van de goederen, welke aan hen bij acte onder de levenden of bij uiterste wilsbëschikking zijn geschonken of gemaakt, onder uitdrukkelijke voorwaarde, dat de ouders daarvan het vruchtgenot niet zouden hebben (art. 313).

3°. Ten opzichte van zoodanige goederen, welke de kinderen uit eigen hoofde mogten erven, en waarvan hun vader of hunne moeder, als onwaardig verklaard persoon, zouden zijn uitgesloten (art. 840).

4°. Ten opzichte der goederen, aan hunne natuurlijke en wettelijk erkende kinderen toebehoorende (art. 319).

Het vruchtgenot houdt op:

1°. Wanneer de kinderen den vollen ouderdom van twintig jaren hebben bereikt, of eerder mogten zijn gehuwd of overleden (artt. 311 en 314).

2°. Wanneer de langstlevende echtgenoot mogt hebben verzuimd, binnen drie maanden na het overlijden van zijnen echtgenoot, eene beschrijving van de goederen der gemeenschap te doen opmaken (art. 315).

3°. Voor de moeder, wanneer zij een tweede huwelijk mogt aangaan (art. 316).

4°. Wanneer het huwelijk door echtscheiding is ontbonden, of wanneer er scheiding van tafel en bed, om eene der redenen, welke grond tot echtscheiding zouden hebben kunnen opleveren, heeft plaats gehad, ten opzichte van den echtgenoot, tegen wien de scheiding is uitgesproken. Indien de scheiding tegen den vader is uitgesproken, treedt de moeder niet vroeger in het vruchtgenot, dan na het overlijden van den vader (artt. 317 en 246.) *).

Van minderjarigheid en voogdij.

Minderjarigen zijn de zoodanigen, die den vollen ouderdom van drie en twintig jaren niet hebben bereikt, geene brieven van meerderjarigverklaring hebben erlangd of niet vroeger zijn in den echt getreden.

Wanneer het huwelijk vóór hunnen vollen ouderdom van 23 jaren is ontbonden, keeren zij niet tot den staat van minderjarigheid terug.

Minderjarigen, wier ouders beide of een van beide zijn overleden, staan onder voogdij (art. 330).

In iedere voogdij is slechts één voogd, behoudens:

1°. De bevoegdheid des vaders, om aan de langstlevende moeder een bijzonderen raadsman toe te voegen (art. 346).

2°. In geval dat de moeder, voogdesse zijnde, een volgend huwelijk aangaat, als wanneer haar man van regtswege medevoogd wordt (art. 351).

3°. In het geval de minderjarige, binnen Nederlandsch-Indie gevestigd zijnde, goederen in het koninkrijk der Nederlanden of in eene of meerdere van deszelfs overzeesche bezittingen buiten Nederlandsch-Indië bezit, als wanneer het beheer over die goederen aan een bewindvoerder in het

---

*) De vader blijft, uit kracht der wet, bestuurder van de goederen, die zijnen kinderen toebehooren, niettegenstaande er echtscheiding tegen hem mogt zijn uitgesproken. Hij behoeft in dat geval de vruchten niet aan de moeder af te geven, maar mag ze evenmin zelf genieten, en moet ze alzoo, bij het einde van zijn bestuur, aan het meerderjarig geworden kind verantwoorden. Zie MABE, Handboek voor Notarissen, deel 1, folio 329.

Koningrijk en in iedere dier kolonien, op verzoek van den voogd, zal kunnen worden toevertrouwd (art. 361).

4°. Bijaldien eene voogdij, waarin twee of meer voogden benoemd zijn, vóór de invoering der nieuwe wetgeving aanvaard is (art. 66 Transit. bep.).

Indien bij eene uiterste wilsbeschikking, welke vóór de invoering der nieuwe wetgeving opgemaakt, doch eerst na die invoering met den dood bekrachtigd is, door den langstlevende der ouders, meer dan één voogd over zijne minderjarige kinderen is benoemd, zal de voogdij door den eerstbenoemde worden waargenomen. Bij diens ontstentenis vervalt de voogdij van regtswege aan hem, die de tweede genoemd is en zoo vervolgens (art. 67 Transit. bep.).

Een ieder, die niet van de voogdij is verschoond of uitgesloten, is verpligt dezelve aan te nemen (art. 332).

Van de voogdij kunnen zich verschoonen :

1°. Ieder, die den minderjarige niet als bloedverwant of aangehuwde bestaat, wanneer zich binnen het regtsgebied van den raad van justitie, alwaar dezelve is opgedragen, bloedverwanten of aangehuwden bevinden, die in staat zijn de voogdij uit te oefenen (art. 376).

2°. Zij, die zich in dienst van den lande buiten Nederlandsch-Indie bevinden.

3°. Krijgslieden in werkelijke land- of zeedienst.

4°. Zij, die buiten hunne residentie met openbare ambten bekleed zijn, of ook wel de zulken, die ter oorzake van die ambten verpligt zijn, zich op bepaalde tijdstippen buiten de residentie te begeven.

De personen, bij de drie vorige nommers vermeld, kunnen zich van de voogdij doen ontslaan, indien de daarbij vermelde redenen van verschooning na hunne benoeming zijn ontstaan.

5°. Zij, die den vollen ouderdom van zestig jaren hebben bereikt; wanneer zij vroeger benoemd zijn, kunnen zij zich op hun vijf-en-zestigste jaar van de voogdij doen ontslaan.

6°. Zij, die door eene zware en behoorlijk bewezene ziekelijkheid of ongemak gekweld zijn.

Deze kunnen hun ontslag verzoeken, wanneer de zie-

kelijkheid of het ongemak, na hunne benoeming als voogd, is ontstaan.

7°. Zij, die, kinderloos zijnde, met twee voogdijen belast zijn.

8°. Zij, die, één of meer kinderen hebbende, met eene voogdij zijn belast.

9°. Zij, die op den dag hunner benoeming vijf wettige kinderen hebben, daaronder begrepen die, welke in 's lands krijgsveld gestorven zijn.

De vader kan, om geene der redenen hierboven vermeld, zich van de voogdij over zijne eigene kinderen doen ontslaan (art. 377).

Hij, die van eene voogdij wenschte ontslagen te worden, is, op straffe van het verlies zijner bevoegdheid daartoe, verplicht, zich bij verzoekschrift en ten zijnen koste, tot den raad van justitie te wenden, en zulks binnen den tijd van acht dagen, te rekenen van den dag zijner benoeming, wanneer hij daarbij is tegenwoordig geweest, of wel van de gedane beteekening, en zal de raad, zonder vorm van proces *), maar behoudens beroep aan den hooger regter, de voorgedragen redenen van verschooning aannemelijk verklaren of wel verwerpen.

Niettegenstaande het aanvoeren van redenen tot verschooning, is de voogd verplicht bij voorraad de voogdij waar te nemen, tot dat deswege definitief zal zijn beslist (art. 378).

Tot het aannemen der voogdij zijn onbevoegd:

- 1°. Minderjarigen;
- 2°. Zij, die onder curatele zijn gesteld;
- 3°. Vrouwen, behalve de moeder;
- 4°. Allen, die in persoon, of wier vader, moeder, echtgenoot of kinderen, tegen den minderjarige een regtsgeding voeren, waarin de staat van den minderjarige, zijn fortuin of een aanmerkelijk gedeelte zijner goederen betrokken is.

*) Dus bij wege van eenvoudige beschikking op het ingediende verzoekschrift.

5°. De leden, agenten en secretarissen of griffiers der weeskamers, behalve die over hunne kinderen of stiefkinderen (art. 379).

6°. Europesche regterlijke ambtenaren (art. 9 R. O.).

De personen, bij de twee laatst voorgaande nummers vermeld, zijn niet aan deze verbodsbepalingen onderworpen, wanneer hun de voogdij vóór de invoering der nieuwe wetgeving wettiglijk is opgedragen en door hen aanvaard (art. 69 Transit. bep.).

Van de voogdij zijn uitgesloten en kunnen zelfs worden ontzet, wanneer zij reeds werkzaam zijn:

1°. Zij, die tot eene onteerende straf zijn veroordeeld;

Een zoodanig persoon zal geen voogd of curator mogen wezen, dan alleen over zijne kinderen en dan nog slechts met goedvinden van den raad van justitie, na verhoor der bloedverwanten, aangewezen bij art. 333 B. W. (art. 18 der bepalingen ter regeling van eenige onderwerpen van strafwetgeving).

2°. Zij, die een bekend slecht levensgedrag houden;

3°. Zij, die in de waarneming der voogdij onbekwaamheid of ontrouw aan den dag leggen;

4°. Zij, die van eene andere voogdij zijn ontzet geworden;

5°. Zij, die in staat van faillissement of kennelijk onvermogen verkeerden (art. 380).

Wanneer de benoemde voogd weigerachtig of in gebreke is de voogdij uit te oefenen, zal daarin door de weeskamer worden voorzien, in de plaats en ten koste van den voogd, in voege als bij het 2de lid van art. 360 B. W. is voorgeschreven. In dat geval is de voogd verantwoordelijk voor de verrigtingen van de weeskamer, behoudens zijn verhaal jegens deze (art. 332).

Men onderscheidt de voogdij:

1°. In wettelijke voogdij;

2°. In voogdij, welke door den langstlevende der ouders wordt opgedragen;

3. In voogdij, welke door den raad van justitie is opgedragen;

4°. In voogdij over kinderen, die in eenig gesticht zijn opgenomen.

Wettelijke voogdij is de zoodanige, welke, na de ontbinding des huwelijks door den dood van een der echtgenooten, van regtswege aan den langstlevende der ouders behoort (art. 345).

De vader kan zich nimmer van die voogdij doen ontslaan, doch de moeder kan dezelve weigeren, in welk geval zij een anderen voogd moet doen benoemen en inmiddels, op hare verantwoordelijkheid, de pligten van voogdesse waarnemen (art. 349).

Zooals wij boven reeds zagen, heeft de vader het regt der langstlevende moeder een *bijzonderen raadsman* toe te voegen; zonder de toestemming van dezen, zal zij geene daad, de voogdij betreffende, kunnen verrigten, behoudens haar beklag aan den raad van justitie, wanneer zij vermeent, dat de weigering van den raadsman de belangen der minderjarigen benadeelt. Indien de vader bijzonderlijk de handelingen heeft vermeld, waartoe de raadsman benoemd is, zal de voogdesse het vermogen hebben, om de verdere handelingen zonder zijnen bijstand te verrigten (art. 346).

De benoeming van zoodanigen raadsman moet, hetzij bij uiterste wilsbeschikking, hetzij bij alle andere authentieke en bijzonderlijk daartoe ingerigte acten, geschieden (art. 347) *).

Indien, na het overlijden van den man, de vrouw verklaart of, daartoe wettig opgeroepen, erkent zwanger te zijn, zal de weeskamer de curatele over de ongebooren vrucht aanvaarden en verplicht zijn, om alle noodige en dringende maatregelen in het werk te stellen, welke tot het behoud en het beheer der goederen vereischt worden, en zulks zoowel ten bate van het kind, indien hetzelfde levend ter wereld komt, als van alle andere belangheb-

*) Men lette wel op dat de benoeming van onwaarde zoude zijn, indien dezelve geschiedde bij eene authentieke acte, die tevens eene andere strekking had dan die benoeming; testamenten alleen zijn daarvan uitgezonderd.

bende personen. Wanneer het kind levend ter wereld komt, zullen de gewone voorschriften omtrent de voogdij worden in acht genomen (art. 348).

Indien de moeder, voogdesse zijnde, tot een volgend huwelijk wil overgaan, zal zij, vóór het aangaan van dat huwelijk, zich tot den raad van justitie moeten wenden, die, na de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige te hebben gehoord of behoorlijk opgeroepen, in het hoogste ressort zal beslissen of de moeder de voogdij zal kunnen behouden. Wanneer zij in gebreke blijft, aan dit voorschrift te voldoen, verliest zij van regtswege de voogdij, en haar man is hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk, wegens alle gevolgen der voogdij, welke zijne vrouw onbevoegdelyk behouden heeft. Het verlies der voogdij, in voege voorschreven, belet niet dat de moeder, zoo daartoe gronden zijn, door den raad van justitie weder als voogdesse kan worden aangesteld (art. 350, 359 en 360).

Wanneer de moeder in de voogdij bevestigd, of op nieuw als voogdesse benoemd is, wordt zooals wij reeds zagen, haar man van regtswege medevoogd, en benevens zijne vrouw hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk, wegens alle handelingen, na het aangaan des huwelijks verrigt, uitgezonderd in het geval, dat door den overledenen echtgenoot aan de moeder een raadsman mogt zijn toegevoegd geworden. De medevoogdij van den man vervalt, zoodra de vrouw ophoudt voogdesse te zijn; terwijl zulks met de voogdij der vrouw plaats heeft, indien de medevoogd tot de voogdij onbevoegd is of daarvan ontzet wordt, ten ware die ontzetting geschied zij ter zake van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij.

Bij ontbinding van het tweede huwelijk treedt de moeder in de voogdij terug (art. 351).

Alvorens een nieuw huwelijk aan te gaan, is de vader of moeder, op straf van verlies der voogdij, verplicht aan de weeskamer aan te bieden een behoorlijken staat der goederen, welke het vermogen van den minderjarige uitmaken (art. 352).

De voogdij over natuurlijke, wettelijk erkende kinderen behoort aan den vader of, bij gebreke van dien, aan de moeder; wordende, in geval deze laatste nog minderjarig zijn, inmiddels door den raad van justitie in de voogdij voorzien (art. 353).

Evenzeer wordt door den raad van justitie, bij ontstentenis van den vader of wanneer deze de voogdij niet kan uitoefenen, voorzien in de voogdij van natuurlijke, door europeanen of daarmede gelijk gestelde personen, wettelijk erkende kinderen, welker moeder behoort tot de inlandsche of daarmede gelijk gestelde bevolking (art. 354).

Wie na overlijden der zoogenaamde adoptanten, de voogdij zullen uitoefenen over de kinderen, tot wier verzorging en opvoeding men zich verbonden heeft, (zie bladz. 159), is nergens bij de wet bepaald.

Alleen de langstlevende der ouders heeft het regt, om een voogd over zijne minderjarige kinderen te benoemen; hij zal zelfs verscheiden personen kunnen benoemen, ten einde, bij ontstentenis, elkander in de voogdij op te volgen en ook aan een benoemden voogd de magt van substitutie en subrogatie kunnen verleen (art. 355).

De benoeming van den voogd geschiedt bij uiterste wilsbeschikking, of bij elke andere authentieke en bijzonderlijk daartoe ingerigte acte (art. 356).

De bevoegdheid tot het benoemen van een voogd door den langstlevende der ouders wordt verloren:

1°. Wanneer de moeder, hertrouwd zijnde, niet in de voogdij is gehandhaafd of op nieuw benoemd;

2°. Wanneer de vader of moeder verzuimd heeft, vóór het aangaan van een huwelijk, aan de weeskamer een staat der goederen, aan de minderjarige kinderen toebehoorende, aan te bieden (art. 357).

Wanneer de moeder hertrouwd is en, in de voogdij gebleven zijnde, een voogd over de kinderen van haar vroeger huwelijk benoemd heeft, zal die benoeming niet van waarde zijn, vóór dat die door den raad van justitie, na verhoor of behoorlijke oproeping der bloedverwanten

bende personen. Wanneer het kind levend ter wereld komt, zullen de gewone voorschriften omtrent de voogdij worden in acht genomen (art. 348).

Indien de moeder, voogdesse zijnde, tot een volgend huwelijk wil overgaan, zal zij, vóór het aangaan van dat huwelijk, zich tot den raad van justitie moeten wenden, die, na de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige te hebben gehoord of behoorlijk opgeroepen, in het hoogste ressort zal beslissen of de moeder de voogdij zal kunnen behouden. Wanneer zij in gebreke blijft, aan dit voorschrift te voldoen, verliest zij van regtswege de voogdij, en haar man is hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk, wegens alle gevolgen der voogdij, welke zijne vrouw onbevoegdlijk behouden heeft. Het verlies der voogdij, in voege voorschreven, belet niet dat de moeder, zoo daartoe gronden zijn, door den raad van justitie weder als voogdesse kan worden aangesteld (art. 350, 359 en 360).

Wanneer de moeder in de voogdij bevestigd, of op nieuw als voogdesse benoemd is, wordt zooals wij reeds zagen, haar man van regtswege medevoogd, en benevens zijne vrouw hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk, wegens alle handelingen, na het aangaan des huwelijks verrigt, uitgezonderd in het geval, dat door den overledenen echtgenoot aan de moeder een raadsman mogt zijn toegevoegd geworden. De medevoogdij van den man vervalt, zoodra de vrouw ophoudt voogdesse te zijn; terwijl zulks met de voogdij der vrouw plaats heeft, indien de medevoogd tot de voogdij onbevoegd is of daarvan ontzet wordt, ten ware die ontzetting geschied zij ter zake van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij.

Bij ontbinding van het tweede huwelijk treedt de moeder in de voogdij terug (art. 351).

Alvorens een nieuw huwelijk aan te gaan, is de vader of moeder, op straf van verlies der voogdij, verplicht aan de weeskamer aan te bieden een behoorlijken staat der goederen, welke het vermogen van den minderjarige uitmaken (art. 352).

De voogdij over natuurlijke, wettelijk erkende kinderen behoort aan den vader of, bij gebreke van dien, aan de moeder; wordende, in geval deze laatste nog minderjarig zijn, inmiddels door den raad van justitie in de voogdij voorzien (art. 353).

Evenzeer wordt door den raad van justitie, bij ontstentenis van den vader of wanneer deze de voogdij niet kan uitoefenen, voorzien in de voogdij van natuurlijke, door europeanen of daarmede gelijk gestelde personen, wettelijk erkende kinderen, welker moeder behoort tot de inlandsche of daarmede gelijk gestelde bevolking (art. 354).

Wie na overlijden der zoogenaamde adoptanten, de voogdij zullen uitoefenen over de kinderen, tot wier verzorging en opvoeding men zich verbonden heeft, (zie bladz. 159), is nergens bij de wet bepaald.

Alleen de langstlevende der ouders heeft het regt, om een voogd over zijne minderjarige kinderen te benoemen; hij zal zelfs verscheiden personen kunnen benoemen, ten einde, bij ontstentenis, elkander in de voogdij op te volgen en ook aan een benoemden voogd de magt van substitutie en subrogatie kunnen verleen (art. 355).

De benoeming van den voogd geschiedt bij uiterste wilsbeschikking, of bij elke andere authentieke en bijzonderlijk daartoe ingerigte acte (art. 356).

De bevoegdheid tot het benoemen van een voogd door den langstlevende der ouders wordt verloren:

1°. Wanneer de moeder, hertrouwd zijnde, niet in de voogdij is gehandhaafd of op nieuw benoemd;

2°. Wanneer de vader of moeder verzuimd heeft, vóór het aangaan van een huwelijk, aan de weeskamer een staat der goederen, aan de minderjarige kinderen toebehoorende, aan te bieden (art. 357).

Wanneer de moeder hertrouwd is en, in de voogdij gebleven zijnde, een voogd over de kinderen van haar vroeger huwelijk benoemd heeft, zal die benoeming niet van waarde zijn, vóór dat die door den raad van justitie, na verhoor of behoorlijke oproeping der bloedverwanten

of aangehuwden van den minderjarige, zal zijn bekrachtigd (art. 35*).

Wanneer een minderjarig kind overblijft, zonder vader, moeder of voogd, door den vader of de moeder benoemd, gelijk ook wanneer de benoemde voogd uitgesloten of vrijgesteld is, zal in de voogdij door den raad van justitie worden voorzien (art. 359).

Deze benoeming geschiedt:

1°. Op verzoek van de bloedverwanten van den minderjarige;

2°. Van zijne schuldeischers of andere belanghebbende partijen;

3°. Van de weeskamer;

4°. Op vordering van het openbaar ministerie;

5°. Ambtshalve door den raad van justitie, binnen wiens rechtsgebied de minderjarige woonachtig is (art. 360).

De voogdij zal door den voogd moeten worden aanvaard op den dag zijner benoeming, wanneer deze in zijne tegenwoordigheid heeft plaats gehad, of anders op den dag, waarop de benoeming aan hem zal zijn beteekend geworden, na alvorens door de weeskamer beëdigd te zijn (art. 362)*).

In de voogdij over natuurlijke kinderen wordt door den raad van justitie, zonder eenig voorafgaand verhoor, voorzien (art. 363).

Zoo lang minderjarigen in eenig gesticht van weldadigheid verblijven, staan zij onder voogdij van de regenten van dat gesticht (art. 365).

Alle voogden, uitgezonderd regenten van een gesticht van weldadigheid, zijn verplicht om, binnen één maand na aanvaarding der voogdij, ten genoegde der weeskamer, of borgtogt te stellen of hypotheek te geven †). Deze hypo-

* Art. 21 Transit. bep. houdt in, dat deze beëdiging voor het hoofd van het bestuur der woonplaats van den voogd zal kunnen geschieden, wanneer ter zijner woonplaats, of binnen vijftien palen afstands van dezelve, geene weeskamer noch een agentschap van dezelve gevestigd is.

† Voogden, die vóór de invoering der nieuwe wetgeving zijn aangesteld en de hun opgedragen voogdij hebben aanvaard, zullen aan die zekerheidstelling niet onderworpen zijn (art. 68 Transit. bep.).

theek wordt op vordering der weeskamer ingeschreven. In geval van verschil, ontstaan tusschen den voogd en de weeskamer, over het voldoende van den borg of de hypotheek, beslist de raad van justitie, op verzoek van de meest gereede partij *). Bijaldien de voogd in gebreke blijft, binnen den boven bepaalden termijn, de vereischte zekerheid te stellen, zal door de weeskamer tegen denzelfden eene hypothecaire inschrijving worden genomen.

De voogd, zich door die inschrijving, als zijnde genomen voor een te hoog bedrag of op meerder goederen dan tot zekerheid van den minderjarige vereischt wordt, bezwaard achtende, kan deswege de beslissing van den raad van justitie inroepen (art. 335 en 336) †).

Zowel de voogd, ten wiens laste dusdanige inschrijving is genomen, als die, welke vrijwillig hypoteek heeft gesteld, is ten allen tijde bevoegd, om het gevolg daarvan te doen ophouden, door het stellen van borgtogt, ten genoege der weeskamer, of in geval van verschil met deze over het voldoende der aangeboden zekerheid, op beslissing van den raad van justitie.

Indien de zaak geregeld wordt buiten tusschenkomst van den regter, geschiedt de doorhaling op vordering van de weeskamer; in het tegenovergesteld geval, wordt zij door den regter bevolen en, op vertoon van het regterlijk bevel, ambtshalve bewerkstelligd door den hewaarder der hypotheeken (art. 337).

*) Art. 35 Transit. bep. houdt in, dat de hier bedoelde hypothecaire inschrijvingen, zullen worden vervangen door geregelijke acten, houdende vestiging der hypotheek, welke, op schriftelijke aanvrage der weeskamer, zullen worden opgemaakt.

†) Art. 36 Transit. bep. beveelt, dat de, krachtens vonnis te nemen, hypothecaire inschrijvingen mede zullen worden vervangen door eene geregelijke acte, houdende vestiging van hypotheek, welke op de, daartoe strekkende schriftelijke, aanvrage van den belanghebbende, zal worden opgemaakt. Op plaatsen, waar geene raden van justitie gevestigd zijn, zal de opmaking dier geregelijke acten (ook die van de in de voorgaande aantekening bedoelde) door de betrokken residenten en assistent-residenten geschieden.

Wanneer de voogd in gebreke blijft, binnen den daartoe gezetten termijn, borgtogt te stellen, en geene voldoende vaste eigendommen bezit, wordt hem het beheer der goederen van den minderjarige door den raad van justitie ontnomen, op vordering der weeskamer, aan welke in dit geval het beheer zal worden opgedragen, tot dat door den voogd de noodige zekerheid zal zijn gesteld, als wanneer hij, op zijn verzoek en na verhoor der weeskamer, door den raad van justitie in het beheer zal worden hersteld (art. 338).

Echter zal de voogd met de voogdij over den persoon des minderjarigen, op de wijze door den raad van justitie te bepalen, belast blijven. Ook kan, wanneer het beheer der onroerende goederen van den minderjarige een doorgaand toezigt vereischt, door den raad van justitie bepaald worden, dat ook dit beheer aan den voogd zal verblijven, mits deze ter weeskamer overbrengt alle gelden, kostbaarheden, schuldbrieven en andere geldswaarde hebbende papieren, den minderjarige toebehoorende, zullende in dat geval door de weeskamer aan den voogd de noodige gelden worden uitgekeerd, om zoowel in het onderhoud en de opvoeding van den minderjarige, als in het dagelijksch beheer der onroerende goederen te voorzien, onder verplichting aan de zijde van den voogd, om van het gebruik dier gelden rekening en verantwoording te doen (art. 17 Transit. bep.).

Ook kan den voogd, die met den minderjarige uit Ned.-Indie vertrekt, op zijn verzoek, door den raad van justitie het hem, krachtens bovengemelde bepaling, ontnomen beheer geheel of ten deele worden teruggegeven (art. 339).

De borgstelling houdt op en de geregtelijke acten, houdende vestiging van hypotheek, worden doorgehaald, zoodra het beheer van den voogd is geëindigd en, door het afleggen der rekening, de overgifte der bescheiden en de betaling der slotsom, de verantwoordelijkheid heeft opgehouden (art. 342).

In elke voogdij in Ned.-Indie opgedragen, met uitzondering van die over kinderen, welke in eenig gesticht zijn opgenomen, is de weeskamer met de toeziende voogdij be-

last (art. 366). Deze bepaling brengt geene verandering te weeg in de toeziende voogdijen, in Nederland opgedragen over minderjarigen, die zich later in Ned.-Indië mogten bevinden (art. 367).

De langstlevende vader of moeder met de voogdij belast wordende en de door hen benoemde voogden zijn verplicht om, alvorens de voogdij te aanvaarden, aan de weeskamer kennis te geven van het ontstaan der voogdij. Bij gebreke van dien kunnen zij van deze voogdij worden ontzet, onverminderd de schadevergoeding aan den minderjarige toekomende (art. 368).

De weeskamer zal van den voogd (behalve vader en moeder) jaarlijks eene summiererekening en verantwoording vorderen, en zich doen vertoonen de effecten en bescheiden aan den minderjarige toebehoorende. Deze rekening zal worden opgemaakt op ongezegeld papier en overgegeven zonder eenige kosten of geregtelijken vorm (art. 372).

Wanneer de voogd weigerachtig is, om aan deze bepalingen te voldoen, of wanneer de weeskamer in die summiererekening sporen van ontrouw of grove nalatigheid ontdekt, zal zij de afzetting van den voogd moeten vorderen (art. 373).

De voogd, die voornemens is Ned.-Indië te verlaten, zal zich bij verzoekschrift kunnen wenden tot den raad van justitie, om de opheffing te verkrijgen van de door hem gegeven of ten zijnen laste genomen hypotheek. Dit verzoek moet worden voorafgegaan door eene volledige aan de weeskamer gedane rekening en verantwoording, terwijl bij het verzoekschrift moet worden overgelegd eene schriftelijke verklaring van de weeskamer, dat zij de aan haar gedane verantwoording heeft goedgekeurd. Wanneer ten gevolge van het verzoek de opheffing der hypotheek wordt toegestaan, zal dezelve vervangen worden door het stellen van borgtogt en, indien deze niet kan worden gesteld, zal gehandeld worden in voege als boven gezegd is (art. 19 Transit. bep.)

De voogd zal voor den persoon van den minderjarige

zorg dragen en denzelven in alle burgerlijke handelingen vertegenwoordigen (art. 383).

Hij is verplicht de goederen van den minderjarige als een goed huisvader te besturen en blijft verantwoordelijk voor de kosten, schaden en interessen, die uit zijn slecht beheer zouden kunnen voortvloeijen (art. 385).

Hij zal, binnen tien dagen nadat hij de voogdij heeft aanvaard, de ontzegeling vorderen, indien de verzegeling heeft plaats gehad *); en dadelijk, in tegenwoordigheid van de weeskamer †), overgaan of doen overgaan tot het inventariseren der goederen van den minderjarige. Deze inventaris of boedelbeschrijving zal ook onderhands (in welk geval dezelfde bij de weeskamer moet worden overgebracht) kunnen worden opgemaakt, doch in elk geval, ten overstaan van de weeskamer, door den voogd met eede worden bevestigd (art. 386).

Indien de minderjarige iets aan den voogd verschuldigd is, zal deze dit bij den inventaris moeten opgeven; bij gebreke van die opgave, kan de voogd hetgeen aan hem mogt verschuldigd zijn, niet vorderen, vóór dat de minderjarige meerderjarig geworden zal zijn; en zal hij bovendien de achter-

*) Met het doen van verzegelingen worden, behoudens eene nadere regeling van dit onderwerp, belast:

1º. Ter plaatse, waar een raad van justitie gevestigd is, de griffier bij dat collegie, of wel, doch alleen in geval van ontstentenis of wettige verhindering, de substituut-griffier.

2º. Overal elders de secretaris der residentie, of bij diens ontstentenis of wettige verhindering, een ander Europeesch beambte, daartoe door den resident aan te wijzen.

De ambtenaar met de verzegeling belast zal daarbij, gelijk mede bij de ontzegeling, worden bijgestaan door twee getuigen (art. 100 Trans. bep.).

De ambtenaar, door wien de verzegeling is geschied, zal, indien hij buitendien met de waarneming der functien van notaris belast is, ook als zoodanig in den boedel werkzaam kunnen zijn, en met name ook de acte van boedelbeschrijving kunnen opmaken (art. 101 Transit. bep.).

†) De weeskamers kunnen zich door een of meer harer leden, of wel door een harer agenten, doen vervangen of vertegenwoordigen, in de gevallen waarin zij, als collegie, buiten het gebouw voor hare vergaderingen bestemd, moeten werkzaam zijn (art. 417).

stallige renten en interessen der hoofdsom, — vervallen sedert het opmaken van den inventaris tot op het tijdstip, dat de minderjarige zal zijn meerderjarig geworden, — verliezen, loopende er echter gedurende dat tusschenvak tegen den voogd geene verjaring (art. 387).

Bij het aanvaarden van elke voogdij, met uitzondering van die, welke door den vader of de moeder gevoerd wordt, zal de weeskamer, na oproeping der bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, bij raming en naar gelang der goederen, die bestuurd moeten worden, het beloop der som bepalen, welke de minderjarige jaarlijks zal kunnen verteren, gelijk mede de kosten, welke op het beheer der goederen kunnen vallen. Bij dezelfde acte zal ook worden bepaald, of de voogd gemagtigd is, om zich in zijn beheer te bedienen van eenen of meer bijzondere loontrekkende bewindvoerders, onder zijne verantwoordelijkheid de zaken waarnemende (art. 388).

De voogd is verplicht al de meubelen of huisraad, die den minderjarige bij de opening der voogdij, of gedurende derzelver loop, te beurt vallen, mitsgaders de roerende goederen, welke geene vruchten, inkomsten of voordeelen opleveren, te doen verkoopen, met uitzondering van de zoodanige, welke, met bewilliging van de weeskamer en na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, *in natura* mogen bewaard blijven.

Die verkoop moet geschieden in het openbaar en door eenen bevoegden ambtenaar, met inachtneming der plaatselijke gebruiken, ten ware de raad van justitie, na verhoor of oproeping als voren en na de weeskamer te hebben geraadpleegd, mogt bevelen, dat deze of gene bepaaldelijk aan te wijzen voorwerpen, in het belang van den minderjarige onder de hand worden verkocht, voor of boven den prijs, waarop dezelve door daartoe te benoemen deskundigen mogten geschat zijn.

De raad van justitie kan ook, na verhoor en raadpleging als voren, den openbaren of onderhandschen verkoop toe-

staan van roerende goederen, welke *in natura* bewaard zijn, indien het belang van den minderjarige zulks vordert.

Koopmanschappen kunnen door den voogd onder de hand, door middel van makelaars, commissionairs of daarmede gelijkstaande personen, tegen den koers, en vruchten van landgoederen, ter markt of anderzins, tegen den marktprijs, worden verkocht (art. 389).

De vader en de moeder, voor zoo verre zij het wettelijk vruchtgenot hebben van de goederen aan den minderjarige toebehoorende, zijn vrijgesteld van de verpligting, om de meubelen of andere roerende goederen te verkoopen, zoo zij verkiezen dezelve te bewaren, ten einde die naderhand *in natura* terug te geven (art. 390).

In dat geval, zullen zij, te hunnen koste, die goederen naar derzelver opregte waarde doen schatten door eenen deskundige, die door de weeskamer zal worden benoemd, en bij het hoofd van het plaatselijk bestuur den eed zal afleggen. Zij zullen de begroote waarde van zoodanige goederen moeten opleggen, welke zij niet *in natura* mogten kunnen opleveren (art. 390).

De voogden zijn verpligt hetgeen van de inkomsten, na aftrek der vertering, overschiet te beleggen, zoodra het batig slot het vierde gedeelte der gewone inkomsten van den minderjarige te boven gaat.

Zij mogen de penningen van den minderjarige op geene andere wijze beleggen, dan door den aankoop van inschrijvingen op het grootboek der werkelijke schuld van het Koninkrijk der Nederlanden, van schuldbrieven ten laste van Ned. Indië, op naam van den minderjarige ingeschreven, van onroerende goederen, of in rentegevende schuldbrieven, gehypotheceerd op vaste goederen, welker onbezwaarde waarde ten minste een derde boven de te beleggen som bedraagt.

Wanneer de voogden, gedurende den tijd van één jaar, zijn in gebreke gebleven om eenige geldsommen, overeenkomstig deze bepaling, te beleggen, zijn zij daarvan de wettelijke interessen verschuldigd (art. 391).

Indien zich onder de goederen van den minderjarige bevinden certificaten van de nationale schuld, zijn de voogden verplicht de overschrijving daarvan op het grootboek, ten name van den minderjarige, te doen bewerkstelligen.

De schuldbrieven ten laste van Ned.-Indië moeten mede door den voogd ten name van den minderjarige worden gesteld. De weeskamer zal voor de uitvoering van dezen maatregel zorg dragen, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen (art. 392).

De voogd zal ten behoeve van den minderjarige geen geld mogen opnemen, noch diens onroerende goederen vervreemden of verpanden, deszelfs effecten, schuldvorderingen en actien verkoopen of overdragen, zonder daartoe door den raad van justitie te zijn gemachtigd. De raad van justitie zal deze magt niet verleenē, dan uit hoofde eener volstreckte noodzakelijkheid of van een klaarblijkelijk voordeel, en na verhoor of na behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwdē van den minderjarige, en nadat de weeskamer zal zijn geraadpleegd, mitsgaders op de conclusien van het openbaar ministerie (art. 393).

Deze formaliteiten zijn niet toepasselijk, wanneer bij een vonnis, op verzoek van een der medeëigenaars van een onverdeeld stuk goed, de verkoop daarvan bevolen mogt zijn, behoudens echter, dat die verkoop steeds in het openbaar zal moeten geschieden (art. 397).

In geval van verkoop van onroerende goederen, zal de voogd bij zijn verzoekschrift moeten overleggen eenen staat van al de goederen van den minderjarige, met opgave van de zoodanige, welke hij zoude wenschen te vervreemden.

De raad van justitie is bevoegd, om den verkoop toe te staan, hetzij van de aangewezen goederen, hetzij van zoodanige anderen, wier vervreemding aan hem min bezwarend in het belang des minderjarigen mogt toeschijnen (art. 394).

De verkoop moet geschieden in het openbaar, ten overstaan van de weeskamer, door middel van eenen bevoegden ambtenaar en volgens de plaatselijke gebruiken.

Ook is de raad van justitie bevoegd om, in buitengewone gevallen, en wanneer het belang van eenen minderjarige zulks vordert, verlof te verleenen tot den onderhandschen verkoop van een onroerend goed.

Dat verlof zal echter niet worden toegestaan, dan op een met redenen bekleed verzoek van den voogd, en met eenparig goedvinden van de weeskamer en van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige.

Indien de opgeroepen bloedverwanten of aangehuwden niet allen verschijnen, zal het eenparig goedvinden van degenen, die opkomen, voldoende zijn.

Het onroerend goed zal voor geenen lageren prijs mogen worden verkocht, dan waarop hetzelfde, vóór het verleend verlof, zal zijn geschat geworden door drie deskundigen, door den raad van justitie te benoemen (art. 396).

Indien de regter, op verzoek van den voogd, verlof verleent tot den verkoop van effecten, aan den minderjarige toebehoorende, kan hij tevens bepalen dat die verkoop onder de hand geschiede, mits de effecten van dien aard zijn dat derzelve waarde, op den dag des verkoops, door gewone prijscouranten, of soortgelijke in Ned.-Indië gebruikelijke opgaven, kan worden aangetoond (art. 398).

De voogd mag geen onroerend goed van den minderjarige op eene andere wijze dan in openbare veiling koopen: echter zal in dat geval de koop niet van kracht zijn, dan ten gevolge der goedkeuring van den raad van justitie (art. 399).

De voogd mag de goederen van den minderjarige niet voor zich zelven huren of in pacht nemen, tenzij de voorwaarden door den raad van justitie, na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, mitsgaders van de weeskamer, zullen zijn goedgekeurd, in welk geval laatstgemelde bevoegd is, om de overeenkomst met den voogd te sluiten.

Ook mag hij, zonder dezelfde goedkeuring, geene opdracht aannemen van regten of schuldverdringen jegens den onder zijne voogdij staanden persoon (art. 400).

De voogd mag eene erfenis, aan den minderjarige opgekomen, niet anders aanvaarden dan onder het voorregt van boedelbeschrijving.

Hij mag geene erfenis verwerpen, zonder daartoe verlof bekomen te hebben van den raad van justitie.

Hetzelfde verlof wordt vereischt tot het aannemen eener gift aan eenen minderjarige gedaan; deze zal ten opzichte van den minderjarige dezelfde gevolgen hebben als ten opzichte van een meerderjarig persoon (art. 402).

Alvorens eene regtsvordering voor den minderjarige in te stellen, of zich op regtsvordering, tegen denzelven ingesteld, te verdedigen, kan de voogd, ter zijner verantwoording, zich daartoe doen magtigen door de weeskamer, die daarop het gevoelen der bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige inneemt.

De voogd, die, niet voorzien van dit verlof, eene regtsvordering heeft ingesteld, of zich daartegen verdedigt, kan door den regter tot de betaling der proceskosten uit eigene beurs worden verwezen, indien wordt bevonden, dat hij zonder redelijken grond het regtsgeding aangevangen of volgehouden heeft; onverminderd zijne gehoudenheid tot verdere vergoeding van kosten, schaden en interessen, zoo daartoe gronden zijn.

Hetzelfde kan plaats hebben, indien mogt blijken, dat de voogd, door valsche voorgevens of verberging der waarheid, zoodanig verlof mogt hebben verkregen (art. 403).

Het staat aan den voogd niet vrij in eene regtsvordering, tegen den minderjarige ingesteld, te berusten, zonder daartoe gemagtigd te zijn door de weeskamer, op de wijze als hierboven vermeld is (art. 404).

Hetzelfde verlof wordt vereischt, wanneer de voogd eene scheiding of verdeeling wil vragen, doch kan hij, zonder dat verlof, antwoorden op eenen eisch tot scheiding of verdeeling tegen den minderjarige gedaan (art. 405).

De voogd kan, zonder verlof van den raad van justitie, in den naam van den minderjarige, geene dading aangaan, of de beslissing van eene zaak aan scheidsmannen opdragen (art. 407).

Indien de vader of de moeder met den vooroverleden echtgenoot in algeheele of in beperkte gemeenschap is getrouwd geweest, kan dezelve, na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden, nadat de weeskamer zal zijn geraadpleegd, en op de conclusien van het openbaar ministerie, door den raad van justitie worden gemagtigd, om de goederen, de nering, het bedrijf, den handel, de fabriek of dergelijke, gedurende eenen bepaalden tijd, en zelfs tot de meerderjarigheid, in gemeenschap met de minderjarigen, te mogen aanhouden.

Dit verlot kan niet worden toegestaan, tenzij aan den raad van justitie, na inzage van de boedelbeschrijving, zij gebleken van het aanmerkelijk belang der minderjarigen, en van den waarborg, dien de voogd of voogdesse oplevert. Hetzelve zal, op verzoek van den voogd of van de weeskamer, na verhoor als voren, kunnen worden ingetrokken, en zal die intrekking ook door het openbaar ministerie ambtshalve kunnen worden gevorderd (art. 408). *)

Ieder voogd is, bij het eindigen van zijn beheer, tot het doen van eene slotrekening en verantwoording verplicht. Dezelve zal aan en ten koste van den minderjarige, zoodra deze zijne meerderjarigheid heeft bereikt, dan wel aan zijne erfgenamen, zoodra de minderjarige is overleden, gedaan worden. De kosten daarvoor zullen worden voorgeschoten door den voogd, aan wien alle noodzakelijke, betamelijke en behoorlijk geregvaardigde uitgaven zullen worden te goed gedaan (artt. 409 en 410).

Alle voogden en ook de weeskamer †), met uitzondering

*) Bij art. 333 B. W. is bepaald, dat geene bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, (telkens wanneer daarvan in dat wetboek sprake is) zullen worden opgeroepen dan die zijn maaspersonen, meerderjarig en in Ned.-Indië woonachtig.

Deze zullen zich ook door eenen bijzonderen gevolmagtigde kunnen laten vertegenwoordigen (art. 334).

†) Aan de wees- en boedelkamers is een ander beheerloon toegelegd (stsbl. 1854 no. 79).

van den vader, de moeder en den medevoogd, mogen als belooning in rekening brengen drie ten honderd van de inkomsten, twee ten honderd van de uitgaven en een en half ten honderd van de kapitalen, welke door hen worden ontvangen; ten ware zij verkiezen het loon te genieten, hetwelk hun, bij uitersten wil of bij andere authentieke en bijzonderlijk daartoe ingerigte acte, mogt zijn toegelegd, in welk geval zij geen verder loon mogen in rekening brengen (art. 411 B. W. en art. 22 Transit. bep.).

Elke overeenkomst, rakende de voogdij of de voogdij-rekening, welke tusschen den voogd en den minderjarige, meerderjarig geworden zijnde, mogt plaats hebben, is nietig en van onwaarde, wanneer dezelve niet is voorafgegaan van eene behoorlijke rekening en verantwoording, met overlegging der noodige bewijsstukken; van welk alles zal moeten blijken door eene schriftelijke erkenenis van dengene, aan wien de rekening gedaan is, ten minste tien dagen vóór de overeenkomst afgegeven (art. 412).

Het slot van rekening, door den voogd verschuldigd, zal ook zonder dat zulks geëischt wordt, renten dragen van den dag af, dat de rekening gesloten is, terwijl de renten van hetgeen de minderjarige aan den voogd schuldig blijft slechts van den dag der aanmaning tot betaling, na het sluiten der rekening en verantwoording gedaan, zullen kunnen geëischt worden (art. 413).

De regtsvorderingen van den minderjarige tegen zijn voogd, betrekkelijk de verrigting der voogdij, verjaren binnen tien jaren, te rekenen van den dag der meerderjarigheid (art. 414).

Ten slotte zij hier nog aangeteekend, dat de weeskamers, door geene bepalingen hoegenaamd ook, mogen worden uitgesloten van de bemoeijenissen, welke haar bij de wettelijke voorschriften zijn opgedragen, zullende alle hiermede strijdige handelingen en bedingen nietig en van onwaarde zijn (art. 418). *)

*) Zie art. 70 van de Overgangswet als ook de Ordonnantie van 3 December 1855 (stblad no. 79).

Van Handligting.

De minderjarige, die den ouderdom van achttien jaren bereikt heeft, kan door den vader, en bij gebreke van denzelfden, door de moeder, bij eene enkele verklaring voor het hoofd van het plaatselijk bestuur hunner woonplaats afgelegd, handligting bekomen tot het uitoefenen van regten, waartoe meerderjarigen bevoegd zijn (art. 426).

Deze regten moeten uitdrukkelijk worden bepaald en mogen zich niet uitstrekken dan tot de gedeeltelijke of geheele ontvangst, de uitgave van, en de beschikking over zijne inkomsten, het sluiten van verhuringen, het bebouwen zijner landerijen en het uitoefenen van zoodanige bedrijven, als daartoe noodzakelijk zijn, het uitoefenen van eenig handwerk, het oprigten van, of deelnemen in eenige fabriek, en eindelijk tot het drijven van handel. In de beide laatste gevallen, is de minderjarige bevoegd, om, even als een meerderjarige, alle verbindtenissen te sluiten tot die fabriek, nering en handel betrekkelijk, met uitzondering alleen van de vervreemding en de bezwaring zijner vaste goederen (artt. 428 en 430).

Indien de ouders van den minderjarige beide zijn overleden, of zich in de onmogelijkheid mogten bevinden, om hunnen wil te kennen te geven, kan, op verzoek van den minderjarige, door den raad van justitie, na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden, mitsgaders van den voogd en de weeskamer, gelijke handligting worden verleend (art. 427).

Gemelde handligting kan, indien de minderjarige daarvan misbruik maakt, of indien daarvoor billijke vrees mogt bestaan, weder worden ingetrokken (art. 431).

De minderjarige, die den ouderdom van twintig jaren heeft bereikt, kan door den gouverneur-generaal, na raadpleging van het hoog-geregtshof, ten gevolge van *venia aetatis* of *brieven van meerderjarigverklaring*, handligting bekomen, waardoor hij, buiten de toestemming tot het aangaan van een huwelijk van zijne ouders en grootouders te verkrijgen, in alles gelijk staat met den meerderjarige, ten

ware de gouverneur-generaal, in het belang van den minderjarige, in de brieven van meerderjarigverklaring, de bepaling voegen mogt, dat hij, aan wien dezelve verleend wordt, desniettegenstaande tot dat hij den vollen ouderdom van drie en twintig jaren hebbe bereikt, zijne onroerende goederen niet anders zal mogen vervreemden of bezwaren, dan met toestemming van den raad van justitie zijner woonplaats (artt. 420, 421, 424 en 425).

Om de bekomen handligting of de intrekking daarvan *) tegen derden te kunnen doen werken, moet daarvan alvorens openbare afkondiging worden gedaan in het officiële nieuwsblad, met naauwkeurige bijvoeging, hoedanig en tot welk einde dezelve is verleend.

De zorg voor deze bekendmaking is, bij besl. 3 October 1851 no. 7 (stsbl. no. 51), geheel aan de belanghebbenden overgelaten.

De regten van minderjarigen, die onder de vroegere wetgeving *venia aetatis* of handligting hebben verkregen, worden naar die wetgeving geregeld (art. 60 Transit. bep.).

Van Curatele.

De meerderjarige, die zich in een gedurigen staat van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij bevindt, moet onder curatele worden gesteld, al is het dat hij bij tusschenpoozing het gebruik zijner verstandelijke vermogens bezit (art. 433).

Een meerderjarig persoon kan, ook uit hoofde van verkwisting, onder curatele gesteld worden; zoo kan ook aan hen, die gevoelen door zwakheid van vermogens niet in staat te zijn hunne eigene belangen waar te nemen, op hun eigen verzoek, een curator worden toegevoegd (artt. 433 en 434).

Tot het verzoeken van curatele, uithoofde van onnoozelheid of razernij, zijn bevoegd:

*) Men merke wel op, dat de handligting, ten gevolge van *venia aetatis* of brieven van meerderjarigverklaring verkregen, onherroepelijk is.

of aangehuwden van den minderjarige, zal zijn bekrachtigd (art. 358).

Wanneer een minderjarig kind overblijft, zonder vader, moeder of voogd, door den vader of de moeder benoemd, gelijk ook wanneer de benoemde voogd uitgesloten of vrijgesteld is, zal in de voogdij door den raad van justitie worden voorzien (art. 359).

Deze benoeming geschiedt:

1°. Op verzoek van de bloedverwanten van den minderjarige;

2°. Van zijne schuldeischers of andere belanghebbende partijen;

3°. Van de weeskamer;

4°. Op vordering van het openbaar ministerie;

5°. Ambtshalve door den raad van justitie, binnen wiens rechtsgebied de minderjarige woonachtig is (art. 360).

De voogdij zal door den voogd moeten worden aanvaard op den dag zijner benoeming, wanneer deze in zijne tegenwoordigheid heeft plaats gehad, of anders op den dag, waarop de benoeming aan hem zal zijn beteekend geworden, na alvorens door de weeskamer beëdigd te zijn (art. 362 *).

In de voogdij over natuurlijke kinderen wordt door den raad van justitie, zonder eenig voorafgaand verhoor, voorzien (art. 363).

Zoo lang minderjarigen in eenig gesticht van weldadigheid verblijven, staan zij onder voogdij van de regenten van dat gesticht (art. 365).

Alle voogden, uitgezonderd regenten van een gesticht van weldadigheid, zijn verpligt om, binnen één maand na aanvaarding der voogdij, ten genoegde der weeskamer, of borgtogt te stellen of hypotheek te geven †). Deze hypo-

* Art. 21 Transit. bep. houdt in, dat deze beëdiging voor het hoofd van het bestuur der woonplaats van den voogd zal kunnen geschieden, wanneer ter zijner woonplaats, of binnen vijftien palen afstands van dezelve, geene weeskamer noch een agentschap van dezelve gevestigd is.

†) Voogden, die vóór de invoering der nieuwe wetgeving zijn aangesteld en de hun opgedragen voogdij hebben aanvaard, zullen aan die zekerheidstelling niet onderworpen zijn (art. 68 Transit. bep.).

theek wordt op vordering der weeskamer ingeschreven. In geval van verschil, ontstaan tusschen den voogd en de weeskamer, over het voldoende van den borg of de hypotheek, beslist de raad van justitie, op verzoek van de meest gereede partij *). Bijaldien de voogd in gebreke blijft, binnen den boven bepaalden termijn, de vereischte zekerheid te stellen, zal door de weeskamer tegen denzelfden eene hypothecaire inschrijving worden genomen.

De voogd, zich door die inschrijving, als zijnde genomen voor een te hoog bedrag of op meerder goederen dan tot zekerheid van den minderjarige vereischt wordt, bezwaard achtende, kan deswege de beslissing van den raad van justitie inroepen (art. 335 en 336) †).

Zowel de voogd, ten wiens laste dusdanige inschrijving is genomen, als die, welke vrijwillig hypotheek heeft gesteld, is ten allen tijde bevoegd, om het gevolg daarvan te doen ophouden, door het stellen van borgtocht, ten genoegen der weeskamer, of in geval van verschil met deze over het voldoende der aangeboden zekerheid, op beslissing van den raad van justitie.

Indien de zaak geregeld wordt buiten tusschenkomst van den regter, geschiedt de doorhaling op vordering van de weeskamer: in het tegenovergesteld geval, wordt zij door den regter bevolen en, op vertoon van het regterlijk bevel, ambtshalve bewerkstelligd door den bewaarder der hypotheeken (art. 337).

*) Art. 35 Transit. bep. houdt in, dat de hier bedoelde hypothecaire inschrijvingen, zullen worden vervangen door geregelijke acten, houdende vestiging der hypotheek, welke, op schriftelijke aanvraag der weeskamer, zullen worden opgemaakt.

†) Art. 36 Transit. bep. beveelt, dat de, krachtens vonnis te nemen, hypothecaire inschrijvingen mede zullen worden vervangen door eene geregelijke acte, houdende vestiging van hypotheek, welke op de, daartoe strekkende schriftelijke, aanvraag van den belanghebbende, zal worden opgemaakt. Op plaatsen, waar geene raden van justitie gevestigd zijn, zal de opmaking dier geregelijke acten (ook die van de in de voorgaande aantekening bedoelde) door de betrokken residenten en assistent-residenten geschieden.

Wanneer de voogd in gebreke blijft, binnen den daartoe gezetten termijn, borgtocht te stellen, en geene voldoende vaste eigendommen bezit, wordt hem het beheer der goederen van den minderjarige door den raad van justitie ontnomen, op vordering der weeskamer, aan welke in dit geval het beheer zal worden opgedragen, tot dat door den voogd de noodige zekerheid zal zijn gesteld, als wanneer hij, op zijn verzoek en na verhoor der weeskamer, door den raad van justitie in het beheer zal worden hersteld (art. 338).

Echter zal de voogd met de voogdij over den persoon des minderjarigen, op de wijze door den raad van justitie te bepalen, belast blijven. Ook kan, wanneer het beheer der onroerende goederen van den minderjarige een doorgaand toezigt vereischt, door den raad van justitie bepaald worden, dat ook dit beheer aan den voogd zal verblijven, mits deze ter weeskamer overbrengt alle gelden, kostbaarheden, schuldbrieven en andere geldswaarde hebbende papieren, den minderjarige toebehoorende, zullende in dat geval door de weeskamer aan den voogd de noodige gelden worden uitgekeerd, om zoowel in het onderhoud en de opvoeding van den minderjarige, als in het dagelijksch beheer der onroerende goederen te voorzien, onder verpligting aan de zijde van den voogd, om van het gebruik dier gelden rekening en verantwoording te doen (art. 17 Transit. bep.).

Ook kan den voogd, die met den minderjarige uit Ned.-Indie vertrekt, op zijn verzoek, door den raad van justitie het hem, krachtens bovengemelde bepaling, ontnomen beheer geheel of ten deele worden teruggegeven (art. 339).

De borgstelling houdt op en de geregtelijke acten, houdende vestiging van hypotheek, worden doorgehaald, zoodra het beheer van den voogd is geëindigd en, door het afleggen der rekening, de overgifte der bescheiden en de betaling der slotsom, de verantwoordelijkheid heeft opgehouden (art. 342).

In elke voogdij in Ned.-Indie opgedragen, met uitzondering van die over kinderen, welke in eenig gesticht zijn opgenomen, is de weeskamer met de toeziende voogdij be-

last (art. 366). Deze bepaling brengt geene verandering te weeg in de toezienende voogdijen, in Nederland opgedragen over minderjarigen, die zich later in Ned.-Indië mogten bevinden (art. 367).

De langstlevende vader of moeder met de voogdij belast wordende en de door hen benoemde voogden zijn verplicht om, alvorens de voogdij te aanvaarden, aan de weeskamer kennis te geven van het ontstaan der voogdij. Bij gebreke van dien kunnen zij van deze voogdij worden ontzet, onverminderd de schadevergoeding aan den minderjarige toekomende (art. 368).

De weeskamer zal van den voogd (behalve vader en moeder) jaarlijks eene summiererekening en verantwoording vorderen, en zich doen vertoonen de effecten en bescheiden aan den minderjarige toebehoorende. Deze rekening zal worden opgemaakt op ongezegeld papier en overgegeven zonder eenige kosten of geregtelijken vorm (art. 372).

Wanneer de voogd weigerachtig is, om aan deze bepalingen te voldoen, of wanneer de weeskamer in die summiererekening sporen van ontrouw of grove nalatigheid ontdekt, zal zij de afzetting van den voogd moeten vorderen (art. 373).

De voogd, die voornemens is Ned.-Indië te verlaten, zal zich bij verzoekschrift kunnen wenden tot den raad van justitie, om de opheffing te verkrijgen van de door hem gegeven of ten zijnen laste genomen hypotheek. Dit verzoek moet worden voorafgegaan door eene volledige aan de weeskamer gedane rekening en verantwoording, terwijl bij het verzoekschrift moet worden overgelegd eene schriftelijke verklaring van de weeskamer, dat zij de aan haar gedane verantwoording heeft goedgekeurd. Wanneer ten gevolge van het verzoek de opheffing der hypotheek wordt toegestaan, zal dezelve vervangen worden door het stellen van borgtogt en, indien deze niet kan worden gesteld, zal gehandeld worden in voege als boven gezegd is (art. 19 Transit. bep.)

De voogd zal voor den persoon van den minderjarige

zorg dragen en denzelven in alle burgerlijke handelingen vertegenwoordigen (art. 383).

Hij is verpligt de goederen van den minderjarige als een goed huisvader te besturen en blijft verantwoordelijk voor de kosten, schaden en interessen, die uit zijn slecht beheer zouden kunnen voortvloeijen (art. 385).

Hij zal, binnen tien dagen nadat hij de voogdij heeft aanvaard, de ontzegeling vorderen, indien de verzegeling heeft plaats gehad *); en dadelijk, in tegenwoordigheid van de weeskamer †), overgaan of doen overgaan tot het inventariseren der goederen van den minderjarige. Deze inventaris of boedelbeschrijving zal ook onderhands (in welk geval dezelfde bij de weeskamer moet worden overgebracht) kunnen worden opgemaakt, doch in elk geval, ten overstaan van de weeskamer, door den voogd met eede worden bevestigd (art. 386).

Indien de minderjarige iets aan den voogd verschuldigd is, zal deze dit bij den inventaris moeten opgeven; bij gebreke van die opgave, kan de voogd hetgeen aan hem mogt verschuldigd zijn, niet vorderen, vóór dat de minderjarige meerderjarig geworden zal zijn; en zal hij bovendien de achter-

*) Met het doen van verzegelingen worden, behoudens eene nadere regeling van dit onderwerp, belast:

1°. Ter plaatse, waar een raad van justitie gevestigd is, de griffier bij dat collegie, of wel, doch alleen in geval van ontstentenis of wettige verhindering, de substituit-griffier.

2°. Overal elders de secretaris der residentie, of bij diens ontstentenis of wettige verhindering, een ander Europeesch beambte, daartoe door den resident aan te wijzen.

De ambtenaar met de verzegeling belast zal daarbij, gelijk mede bij de ontzegeling, worden bijgestaan door twee getuigen (art. 100 Trans. bep.).

De ambtenaar, door wien de verzegeling is geschied, zal, indien hij buitendien met de waarneming der functien van notaris belast is, ook als zoodanig in den boedel werkzaam kunnen zijn, en met name ook de acte van boedelbeschrijving kunnen opmaken (art. 101 Transit. bep.).

†) De weeskamers kunnen zich door een of meer harer leden, of wel door een harer agenten, doen vervangen of vertegenwoordigen, in de gevallen waarin zij, als collegie, buiten het gebouw voor hare vergaderingen bestemd, moeten werkzaam zijn (art. 417).

stallige renten en interessen der hoofdsom, — vervallen sedert het opmaken van den inventaris tot op het tijdstip, dat de minderjarige zal zijn meerderjarig geworden, — verliezen, loopende er echter gedurende dat tusschenvak tegen den voogd geene verjaring (art. 387).

Bij het aanvaarden van elke voogdij, met uitzondering van die, welke door den vader of de moeder gevoerd wordt, zal de weeskamer, na oproeping der bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, bij raming en naar gelang der goederen, die bestuurd moeten worden, het beloop der som bepalen, welke de minderjarige jaarlijks zal kunnen verteren, gelijk mede de kosten, welke op het beheer der goederen kunnen vallen. Bij dezelfde acte zal ook worden bepaald, of de voogd gemagtigd is, om zich in zijn beheer te bedienen van eenen of meer bijzondere loontrekkende bewindvoerders, onder zijne verantwoordelijkheid de zaken waarnemende (art. 388).

De voogd is verplicht al de meubelen of huisraad, die den minderjarige bij de opening der voogdij, of gedurende derzelver loop, te beurt vallen, mitsgaders de roerende goederen, welke geene vruchten, inkomsten of voordeelen opleveren, te doen verkoopen, met uitzondering van de zoodanige, welke, met bewilliging van de weeskamer en na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, *in natura* mogen bewaard blijven.

Die verkoop moet geschieden in het openbaar en door eenen bevoegden ambtenaar, met inachtneming der plaatselijke gebruiken, ten ware de raad van justitie, na verhoor of oproeping als voren en na de weeskamer te hebben geraadpleegd, mogt bevelen, dat deze of gene bepaaldelijk aan te wijzen voorwerpen, in het belang van den minderjarige onder de hand worden verkocht, voor of boven den prijs, waarop dezelve door daartoe te benoemen deskundigen mogten geschat zijn.

De raad van justitie kan ook, na verhoor en raadpleging als voren, den openbaren of onderhandschen verkoop toe-

staan van roerende goederen, welke *in natura* bewaard zijn, indien het belang van den minderjarige zulks vordert.

Koopmanschappen kunnen door den voogd onder de hand, door middel van makelaars, commissionairs of daarmede gelijkstaande personen, tegen den koers, en vruchten van landgoederen, ter markt of anderszins, tegen den marktprijs, worden verkocht (art. 389).

De vader en de moeder, voor zoo verre zij het wettelijk vruchtgenot hebben van de goederen aan den minderjarige toebehoorende, zijn vrijgesteld van de verpligting, om de meubelen of andere roerende goederen te verkoopen, zoo zij verkiezen dezelve te bewaren, ten einde die naderhand *in natura* terug te geven (art. 390).

In dat geval, zullen zij, te hunnen koste, die goederen naar derzelver opregte waarde doen schatten door eenen deskundige, die door de weeskamer zal worden benoemd, en bij het hoofd van het plaatselijk bestuur den eed zal afleggen. Zij zullen de begroote waarde van zoodanige goederen moeten opleggen, welke zij niet *in natura* mogten kunnen opleveren (art. 390).

De voogden zijn verpligt hetgeen van de inkomsten, na aftrek der vertering, overschiet te beleggen, zoodra het batig slot het vierde gedeelte der gewone inkomsten van den minderjarige te boven gaat.

Zij mogen de penningen van den minderjarige op geene andere wijze beleggen, dan door den aankoop van inschrijvingen op het grootboek der werkelijke schuld van het Koninkrijk der Nederlanden, van schuldbrieven ten laste van Ned. Indië, op naam van den minderjarige ingeschreven, van onroerende goederen, of in rentegevende schuldbrieven, gehypotheceerd op vaste goederen, welker onbezwaarde waarde ten minste een derde boven de te beleggen som bedraagt.

Wanneer de voogden, gedurende den tijd van één jaar, zijn in gebreke gebleven om eenige geldsommen, overeenkomstig deze bepaling, te beleggen, zijn zij daarvan de wettelijke interessen verschuldigd (art. 391).

Indien zich onder de goederen van den minderjarige bevinden certificaten van de nationale schuld, zijn de voogden verplicht de overschrijving daarvan op het grootboek, ten name van den minderjarige, te doen bewerkstelligen.

De schuldbrieven ten laste van Ned.-Indië moeten mede door den voogd ten name van den minderjarige worden gesteld. De weeskamer zal voor de uitvoering van dezen maatregel zorg dragen, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen (art. 392).

De voogd zal ten behoeve van den minderjarige geen geld mogen opnemen, noch diens onroerende goederen vervreemden of verpanden, deszelfs effecten, schuldvorderingen en actien verkoopen of overdragen, zonder daartoe door den raad van justitie te zijn gemagtigd. De raad van justitie zal deze magt niet verleenen, dan uithoofde eener volstrekte noodzakelijkheid of van een klaarblijkelijk voordeel, en na verhoor of na behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, en nadat de weeskamer zal zijn geraadpleegd, mitsgaders op de conclusien van het openbaar ministerie (art. 393).

Deze formaliteiten zijn niet toepasselijk, wanneer bij een vonnis, op verzoek van een der medeëigenaars van een onverdeeld stuk goed, de verkoop daarvan bevolen mogt zijn, behoudens echter, dat die verkoop steeds in het openbaar zal moeten geschieden (art. 397).

In geval van verkoop van onroerende goederen, zal de voogd bij zijn verzoekschrift moeten overleggen eenen staat van al de goederen van den minderjarige, met opgave van de zoodanige, welke hij zoude wenschen te vervreemden.

De raad van justitie is bevoegd, om den verkoop toe te staan, hetzij van de aangewezen goederen, hetzij van zoodanige anderen, wier vervreemding aan hem min bezwarend in het belang des minderjarigen mogt toeschijnen (art. 394).

De verkoop moet geschieden in het openbaar, ten overstaan van de weeskamer, door middel van eenen bevoegden ambtenaar en volgens de plaatselijke gebruiken.

Ook is de raad van justitie bevoegd om, in buitengewone gevallen, en wanneer het belang van eenen minderjarige zulks vordert, verlof te verleenen tot den onderhandschen verkoop van een onroerend goed.

Dat verlof zal echter niet worden toegestaan, dan op een met redenen bekleed verzoek van den voogd, en met eenparig goedvinden van de weeskamer en van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige.

Indien de opgeroepen bloedverwanten of aangehuwden niet allen verschijnen, zal het eenparig goedvinden van degenen, die opkomen, voldoende zijn.

Het onroerend goed zal voor geen en lageren prijs mogen worden verkocht, dan waarop hetzelfde, vóór het verleend verlof, zal zijn geschat geworden door drie deskundigen, door den raad van justitie te benoemen (art. 396).

Indien de regter, op verzoek van den voogd, verlof verleent tot den verkoop van effecten, aan den minderjarige toebehoorende, kan hij tevens bepalen dat die verkoop onder de hand geschiede, mits de effecten van dien aard zijn dat derzelve waarde, op den dag des verkoops, door gewone prijscouranten, of soortgelijke in Ned.-Indië gebruikelijke opgaven, kan worden aangetoond (art. 398).

De voogd mag geen onroerend goed van den minderjarige op eene andere wijze dan in openbare veiling koopen; echter zal in dat geval de koop niet van kracht zijn, dan ten gevolge der goedkeuring van den raad van justitie (art. 399).

De voogd mag de goederen van den minderjarige niet voor zich zelve huren of in pacht nemen, tenzij de voorwaarden door den raad van justitie, na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, mitsgaders van de weeskamer, zullen zijn goedgekeurd, in welk geval laatstgemelde bevoegd is, om de overeenkomst met den voogd te sluiten.

Ook mag hij, zonder dezelfde goedkeuring, geene opdragt aannemen van regten of schuldvorderingen jegens den onder zijne voogdij staanden persoon (art. 400).

De voogd mag eene erfenis, aan den minderjarige opgekomen, niet anders aanvaarden dan onder het voorregt van boedelbeschrijving.

Hij mag geene erfenis verwerpen, zonder daartoe verlof bekomen te hebben van den raad van justitie.

Hetzelfde verlof wordt vereischt tot het aannemen eener gift aan eenen minderjarige gedaan; deze zal ten opzichte van den minderjarige dezelfde gevolgen hebben als ten opzichte van een meerderjarig persoon (art. 402).

Alvorens eene regtsvordering voor den minderjarige in te stellen, of zich op regtsvordering, tegen denzelven ingesteld, te verdedigen, kan de voogd, ter zijner verantwoording, zich daartoe doen magtigen door de weeskamer, die daarop het gevoelen der bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige inneemt.

De voogd, die, niet voorzien van dit verlof, eene regtsvordering heeft ingesteld, of zich daartegen verdedigt, kan door den regter tot de betaling der proceskosten uit eigene beurs worden verwezen, indien wordt bevonden, dat hij zonder redelijken grond het regtsgeding aangevangen of volgehouden heeft; onverminderd zijne gehoudenheid tot verdere vergoeding van kosten, schaden en interessen, zoo daartoe gronden zijn.

Hetzelfde kan plaats hebben, indien mogt blijken, dat de voogd, door valsche voorgevens of verberging der waarheid, zoodanig verlof mogt hebben verkregen (art. 403).

Het staat aan den voogd niet vrij in eene regtsvordering, tegen den minderjarige ingesteld, te berusten, zonder daartoe gemagtigd te zijn door de weeskamer, op de wijze als hierboven vermeld is (art. 404).

Hetzelfde verlof wordt vereischt, wanneer de voogd eene scheiding of verdeeling wil vragen, doch kan hij, zonder dat verlof, antwoorden op eenen eisch tot scheiding of verdeeling tegen den minderjarige gedaan (art. 405).

De voogd kan, zonder verlof van den raad van justitie, in den naam van den minderjarige, geene dading aangaan, of de beslissing van eene zaak aan scheidsmannen opdragen (art. 407).

Indien de vader of de moeder met den vooroverleden echtgenoot in algeheele of in beperkte gemeenschap is getrouwd geweest, kan dezelve, na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden, nadat de weeskamer zal zijn geraadpleegd, en op de conclusien van het openbaar ministerie, door den raad van justitie worden gemagtigd, om de goederen, de nering, het bedrijf, den handel, de fabriek of dergelijke, gedurende eenen bepaalden tijd, en zelfs tot de meerderjarigheid, in gemeenschap met de minderjarigen, te mogen aanhouden.

Dit verlot kan niet worden toegestaan, tenzij aan den raad van justitie, na inzage van de boedelbeschrijving, zij gebleken van het aanmerkelijk belang der minderjarigen, en van den waarborg, dien de voogd of voogdesse oplevert. Hetzelve zal, op verzoek van den voogd of van de weeskamer, na verhoor als voren, kunnen worden ingetrokken, en zal die intrekking ook door het openbaar ministerie ambtshalve kunnen worden gevorderd (art. 408. *)

Ieder voogd is, bij het eindigen van zijn beheer, tot het doen van eene slotrekening en verantwoording verplicht. Dezelve zal aan en ten koste van den minderjarige, zoodra deze zijne meerderjarigheid heeft bereikt, dan wel aan zijne erfgenamen, zoodra de minderjarige is overleden, gedaan worden. De kosten daarvoor zullen worden voorgeschoten door den voogd, aan wien alle noodzakelijke, betamelijke en behoorlijk geregtvaardigde uitgaven zullen worden te goed gedaan (artt. 409 en 410).

Alle voogden en ook de weeskamer †), met uitzondering

*) Bij art. 333 B. W. is bepaald, dat geene bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, (telkens wanneer daarvan in dat wetboek sprake is) zullen worden opgeroepen dan die zijn manspersonen, meerderjarig en in Ned.-Indië woonachtig.

Deze zullen zich ook door eenen bijzonderen gevolmagtigde kunnen laten vertegenwoordigen (art. 334).

†) Aan de wees- en boedelkamers is een ander beheerloon toegelegd (stsbl. 1854 no. 79).

van den vader, de moeder en den medevoogd, mogen als belooning in rekening brengen drie ten honderd van de inkomsten, twee ten honderd van de uitgaven en een en half ten honderd van de kapitalen, welke door hen worden ontvangen; ten ware zij verkiezen het loon te genieten, hetwelk hun, bij uitersten wil of bij andere authentieke en bijzonderlijk daartoe ingerigte acte, mogt zijn toegelegd, in welk geval zij geen verder loon mogen in rekening brengen (art. 411 B. W. en art. 22 Transit. bep.).

Elke overeenkomst, rakende de voogdij of de voogdij-rekening, welke tusschen den voogd en den minderjarige, meerderjarig geworden zijnde, mogt plaats hebben, is nietig en van onwaarde, wanneer dezelve niet is voorafgegaan van eene behoorlijke rekening en verantwoording, met overlegging der noodige bewijsstukken; van welk alles zal moeten blijken door eene schriftelijke erkenning van dengene, aan wien de rekening gedaan is, ten minste tien dagen vóór de overeenkomst afgegeven (art. 412).

Het slot van rekening, door den voogd verschuldigd, zal ook zonder dat zulks geëischt wordt, renten dragen van den dag af, dat de rekening gesloten is, terwijl de renten van hetgeen de minderjarige aan den voogd schuldig blijft slechts van den dag der aanmaning tot betaling, na het sluiten der rekening en verantwoording gedaan, zullen kunnen geëischt worden (art. 413).

De regtsvorderingen van den minderjarige tegen zijn voogd, betrekkelijk de verrigting der voogdij, verjaren binnen tien jaren, te rekenen van den dag der meerderjarigheid (art. 414).

Ten slotte zij hier nog aangeteekend, dat de weeskamers, door geene bepalingen hoegenaamd ook, mogen worden uitgesloten van de bemoeijenissen, welke haar bij de wettelijke voorschriften zijn opgedragen, zullende alle hiermede strijdige handelingen en bedingen nietig en van onwaarde zijn (art. 418). *)

*) Zie art. 70 van de Overgangswet als ook de Ordonnantie van 3 December 1855 (stblad no. 79).

Van Handligting.

De minderjarige, die den ouderdom van achttien jaren bereikt heeft, kan door den vader, en bij gebreke van denzelfden, door de moeder, bij eene enkele verklaring voor het hoofd van het plaatselijk bestuur hunner woonplaats afgelegd, handligting bekomen tot het uitoefenen van regten, waartoe meerderjarigen bevoegd zijn (art. 426).

Deze regten moeten uitdrukkelijk worden bepaald en mogen zich niet uitstrekken dan tot de gedeeltelijke of geheele ontvangst, de uitgave van, en de beschikking over zijne inkomsten, het sluiten van verhuringen, het bebouwen zijner landerijen en het uitoefenen van zoodanige bedrijven, als daartoe noodzakelijk zijn, het uitoefenen van eenig handwerk, het oprigten van, of deelnemen in eenige fabriek, en eindelijk tot het drijven van handel. In de beide laatste gevallen, is de minderjarige bevoegd, om, even als een meerderjarige, alle verbindtenissen te sluiten tot die fabriek, nering en handel betrekkelijk, met uitzondering alleen van de vervreemding en de bezwaring zijner vaste goederen (artt. 428 en 430).

Indien de ouders van den minderjarige beide zijn overleden, of zich in de onmogelijkheid mogten bevinden, om hunnen wil te kennen te geven, kan, op verzoek van den minderjarige, door den raad van justitie, na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden, mitsgaders van den voogd en de weeskamer, gelijke handligting worden verleend (art. 427).

Gemelde handligting kan, indien de minderjarige daarvan misbruik maakt, of indien daarvoor billijke vrees mogt bestaan, weder worden ingetrokken (art. 431).

De minderjarige, die den ouderdom van twintig jaren heeft bereikt, kan door den gouverneur-generaal, na raadpleging van het hoog-geregtshof, ten gevolge van *venia aetatis* of *briefven van meerderjarigverklaring*, handligting bekomen, waardoor hij, buiten de toestemming tot het aangaan van een huwelijk van zijne ouders en grootouders te verkrijgen, in alles gelijk staat met den meerderjarige, ten

ware de gouverneur-generaal, in het belang van den minderjarige, in de brieven van meerderjarigverklaring, de bepaling voegen mogt, dat hij, aan wien dezelve verleend wordt, desniettegenstaande tot dat hij den vollen ouderdom van drie en twintig jaren hebbe bereikt, zijne onroerende goederen niet anders zal mogen vervreemden of bezwaren, dan met toestemming van den raad van justitie zijner woonplaats (artt. 420, 421, 424 en 425).

Om de bekomen handligting of de intrekking daarvan *) tegen derden te kunnen doen werken, moet daarvan alvorens openbare afkondiging worden gedaan in het officiële nieuwsblad, met naauwkeurige bijvoeging, hoedanig en tot welk einde dezelve is verleend.

De zorg voor deze bekendmaking is, bij besl. 3 October 1851 no. 7 (stsbl. no. 51), geheel aan de belanghebbenden overgelaten.

De regten van minderjarigen, die onder de vroegere wetgeving *venia aetatis* of handligting hebben verkregen, worden naar die wetgeving geregeld (art. 60 Transit. bep.).

Van Curatele.

De meerderjarige, die zich in een gedurigen staat van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij bevindt, *moet* onder curatele worden gesteld, al is het dat hij bij tusschenpoozing het gebruik zijner verstandelijke vermogens bezit (art. 433).

Een meerderjarig persoon *kan*, ook uit hoofde van verkwisting, onder curatele gesteld worden; zoo *kan* ook aan hen, die gevoelen door zwakheid van vermogens niet in staat te zijn hunne eigene belangen waar te nemen, op hun eigen verzoek, een curator worden toegevoegd (artt. 433 en 434).

Tot het verzoeken van curatele, uithoofde van onnoozelheid of razernij, zijn bevoegd:

*) Men merke wel op, dat de handligting, ten gevolge van *venia aetatis* of brieven van meerderjarigverklaring verkregen, onherroepelijk is.

1°. Elk bloedverwant, zonder onderscheid van graad;

2°. De echtgenoot;

3°. Het openbaar ministerie, in geval er noch echtgenoot, noch bekende bloedverwanten in Ned.-Indië aanwezig zijn, terwijl hetzelfde *verplicht* is de curatele, in geval van razernij te vragen, indien de bloedverwanten of echtgenoot dezelve niet verzocht hebben (artt. 434 en 435).

Tot het verzoeken van curatele, uithoofde van verkwijting, zijn alleen bevoegd:

1°. De bloedverwanten in de regte linie;

2°. De bloedverwanten in de zijlinie tot den vierden graad ingesloten;

3°. De echtgenoot (art. 434).

Alle verzoeken tot curatele moeten worden ingediend bij den raad van justitie, binnen wiens regtsgebied degene gevestigd is, tegen wien het verzoek gericht wordt (art. 436).

De persoon, die onder curatele gesteld is, wordt daardoor gelijk gesteld met een minderjarige, en is van den dag af, dat het vonnis of arrest zal zijn uitgesproken, onbevoegd tot het verrigten van eenige handeling, op straffe dat dezelve van regtswege nietig is. Nogtans behoudt degene, die uithoofde van verkwijting onder curatele gesteld is, het vermogen om uiterste wilsbeschikkingen te maken (art. 446 en 452).

Alle handelingen, welke mogten hebben plaats gehad vóór het verleenen der curatele, op grond van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij uitgesproken, zullen kunnen worden vernietigd, indien de oorzaak der curatele blijkbaar bestond, op het tijdstip waarop die handelingen verrigt zijn (art. 447).

De raad van justitie zal, zoodra de uitspraak tot curatele kracht van gewijsde bekomen heeft, een curator benoemen en die benoeming ter kennis van de weeskamer brengen, aan welke collegie tevens de toeziende curatele zal worden opgedragen (art. 449).

De man wordt van regtswege curator over zijne onder

curatele gestelde vrouw, terwijl de vrouw tot curatrice over haren onder curatele gestelden man kan worden benoemd, in welk laatste geval de weeskamer mede met de toeziende curatele belast wordt (art. 450 en 451)*).

De curators zijn aan dezelfde verplichtingen onderworpen, als welke omtrent de voogdij over minderjarigen zijn voorgeschreven, met uitzondering, dat de curator niet verplicht is, de roerende goederen van den onder curatele gestelde, welke geene vruchten, inkomsten of voordeelen opleveren, te verkoopen (art. 452).

Indien de onder curatele gestelde persoon minderjarige kinderen heeft, en de andere echtgenoot overleden is, of zich buiten de mogelijkheid bevindt om de voogdij te kunnen waarnemen, zal de curator van den onder curatele gestelde tevens voogd van die minderjarigen zijn (art. 453).

Niemand, uitgezonderd echtgenooten en bloedverwanten in de opgaande of nederdalende linie, is verplicht eene curatele langer dan acht jaren te behouden (art. 459).

De curatele eindigt, wanneer de oorzaken ophouden, die daartoe hebben aanleiding gegeven (art. 460).

Alle vonnissen en arresten, waarbij curatele verleend dan wel opgeheven wordt, moeten, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, zoo daartoe gronden zijn, in het officieel nieuwsblad worden bekend gemaakt (art. 444 en 461).

Minderjarigen, die zich in staat van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij bevinden, worden niet onder curatele gesteld, maar blijven onder het opzigt van hunnen vader, moeder of voogd.

Van afwezigheid en vermoedelijk overlijden.

Indien iemand zijne woonplaats verlaten heeft, zonder volmagt tot het waarnemen zijner zaken en belangen ge-

---

*) Wanneer dus de curatele door den man over zijne vrouw wordt uitgeoefend, is er geene toeziende curatele noodig en de weeskamer overmits in dat geval daarvan uitgesloten.

geven, of orde op het beheer derzelve gesteld te hebben, of wel indien de door hem gegeven volmagt is vervallen, en indien er noodzakelijkheid is in dat beheer, geheel of gedeeltelijk, te voorzien of hem te doen vertegenwoordigen, zal, op verzoek van belanghebbenden, of ook op vordering van het openbaar ministerie, door den raad van justitie van de woonplaats des afwezigen, aan de weeskamer worden opgedragen, om zijne goederen en belangen, geheel of gedeeltelijk, te beheeren en waar te nemen, voor zijne regten op te komen en hem daarbij te vertegenwoordigen, alles onverminderd de bijzondere wetsbepalingen voor het geval van faillissement of van kennelijk onvermogen (art. 463).

Indien iemand zijne woonplaats heeft verlaten, zonder volmagt tot het waarnemen van zijne zaken gegeven of orde op het beheer van dezelve gesteld te hebben, en wanneer vijf jaren zijn verloopen, of, indien iemand, bij het verlaten van zijne woonplaats, eene volmagt tot het waarnemen van zijne zaken gegeven, of orde op het beheer derzelve gesteld heeft, en er tien jaren zijn verloopen na zijn vertrek of na de laatste tijding, waaruit kon blijken dat hij in leven was, zonder dat in die vijf of tien jaren bewijs is ingekomen van zijn aanwezig of van zijn overlijden, zal zoodanige afwezige, ten verzoeken van belanghebbenden, op daartoe bekomen verlof van den raad van justitie zijner verlatene woonplaats, voor dienzelfden raad, bij openbare dagvaardingen, kunnen worden opgeroepen, en bij niet opkoming de raad kunnen verklaren, dat er regtsvermoeden van overlijden bestaat, ten gevolge waarvan degenen, die op den dag van het vermoedelijk overlijden, in het vonnis uitgedrukt, vermoedelijke erfgenamen waren, mitsgaders de legatarissen en alle anderen, die op de goederen van den afwezige of der gemeenschap, die tusschen hem en zijne echtgenoot bestaat, na zijn overlijden, eenig regt zouden gehad hebben, de goederen van den afwezige of der gemeenschap, ieder voor zoo veel hem aangaat, voorloopig in bezit kunnen nemen, onverminderd het regt

van den echtgenoot des afwezigen om, indien hij in gemeenschap van goederen, of van winst en verlies, of van vruchten en inkomsten, is getrouwd, dat voorloopig bezit, gedurende tien jaren, te rekenen van den dag van het vermoedelijk overlijden, bij het vonnis uitgedrukt, tegen te houden, door gedurende dien tijd, de bestaande gemeenschap te laten voortduren, en het beheer der goederen op zich te nemen of te behouden. Wanneer er dertig jaren na den dag van het vermoedelijk overlijden, in het vonnis uitgedrukt, of vroeger honderd jaren sedert de geboorte van den afwezige zijn verlopen, kunnen de regten op zijn nalatenschap definitief worden uitgeoefend (artt. 467, 468, 470, 472, 475, 483 en 484).

De vermoedelijke erfgenamen en legatarissen, die in het voorloopig bezit der goederen des afwezigen gesteld zijn, zijn verplicht:

1°. Persoonlijke of zakelijke, geregteijk goedgekeurde zekerheid te stellen, ten behoeve van den afwezige of van andere erfgenamen, van wier beter regt mogt blijken, bij gebreke waarvan de goederen onder het beheer van een derde gesteld worden (art. 472 en 473).

2°. Dadelijk, bij het in bezit nemen, eene behoorlijke beschrijving te maken van al de goederen, door den afwezige achtergelaten (art. 477).

3°. De acte, waarbij zekerheid is gesteld, de beschrijving en de acte van verdeeling over te brengen ter griffie van den raad van justitie, die het vonnis gewezen heeft (art. 479).

4°. Rekening, verantwoording en afgifte te doen van de goederen, welke zij onder hun bezit of beheer verkregen hebben, aan den afwezige, wanneer hij terug mogt komen, of aan andere erfgenamen of regthebbenden, die mogten opkomen en van hun beter regt doen blijken (art. 476).

5°. Even als andere, die vruchten en inkomsten van de goederen des afwezigen hebben getrokken, aan laatstgemelde die vruchten en inkomsten terug te geven:

a. Voor de helft, wanneer de terugkomst plaats heeft, of het bewijs van leven inkomt binnen vijftien jaren na den

dag van het vermoedelijk overlijden, in het vonnis uitgedrukt, en

- b. Voor een vierde, wanneer zulks later, doch vóór het verloop van dertig jaren na dat tijdstip plaats heeft, tenzij bij het vonnis daaromtrent anders bepaald is (art. 482).

6°. Voorts zijn zij onderworpen aan dezelfde verplichtingen, welke ten aanzien van vruchtgebruikers door de wet zijn voorgeschreven, immers voor zoo verre die toepasselijk zijn (art. 474).

Bijaldien de afwezige na het verloop van dertig jaren, sedert den dag van zijn vermoedelijk overlijden, in het vonnis uitgedrukt, mogt terugkomen of van zijn leven doen blijken, heeft hij alleen het regt zijne goederen terug te vorderen in den staat, waarin zij zich alsdan bevinden, mitsgaders den prijs van die goederen, welke vervreemd zijn, of wel de zoodanige, die uit de opbrengst zijner vervreemde goederen zijn aangekocht, alles echter zonder eenige vruchten of inkomsten (art. 486).

De kinderen en verdere afkomelingen van den afwezige zullen zijne goederen terug ontvangen, voor zoo ver zij mogten opkomen, binnen dertig jaar na het definitief bezit (artt. 484 en 487).

Elk, die aanspraak maakt op een regt, hetwelk van een afwezige op hem zoude zijn overgegaan, doch hetwelk eerst aan den afwezige is opgekomen nadat zijn bestaan onzeker is geworden, is verpligt het bewijs te leveren, dat de afwezige heeft geleefd op het tijdstip, dat het regt aan dezen is opgekomen (art. 489).

Indien aan een afwezige, wiens bestaan onzeker is, eene nalatenschap of legaat opkomt, waartoe, indien hij niet in leven ware, anderen zouden gerechtigd zijn, of waarin anderen met hem zouden moeten deelen, kan, na vooraf verkregen vergunning van den raad van justitie, waar het sterfhuis gevallen is, zoodanige nalatenschap of legaat, of het gedeelte daarvan, door die anderen in bezit worden genomen, even alsof zoodanig iemand overleden

ware, zonder dat zij verplicht zijn deszelfs overlijden te bewijzen.

Hiertoe moet echter vooraf de vergunning worden verkregen van den raad van justitie waar het sterfhuis gevallen is, welke raad openbare oproepingen moet bevelen en ten behoeve der belanghebbenden de noodige behoedmiddelen voorschrijven (art. 490).

De beide voorgaande bepalingen sluiten de bevoegdheid niet uit tot het opvorderen van erfenissen en alle andere regten, die aan den afwezige of aan zijne regthebbenden nader mogten blijken toe te komen, daar die bevoegdheid en die regten alleen te niet gaan door het tijdsverloop, tot de verjaring vereischt (art. 491).

Bijaldien daarna de afwezige terugkomt, of zijn regt op zijnen naam wordt vervolgd, kan de teruggave van vruchten en inkomsten worden gevorderd, te rekenen van den dag dat aan den afwezige het regt is opgekomen, en zulk op den voet en onder de bepalingen als boven (zie de twee voorgaande bladzijden) ten opzichte der vermoedelijke erfgenamen en legatarissen, die in het voorloopig bezit der goederen des afwezigen treden, zijn voorgeschreven (artt. 482 en 492).

Omtrent de gevolgen der afwezigheid, met betrekking tot het huwelijk en de kinderen, zie men het deswege hier boven aangeteekende en artt. 493—498. *)

---

*) Bij ordonnantie, dd. 16 December 1856 (stblad. no. 82), werd de navolgende wijziging in de artt. 467, 470 en 493 gebragt:

Art. 1. Het tijdsverloop van vijf of tien jaren, in de artikelen 467, 470 en 493 van burgerlijk wetboek voor *Nederlandsch-Indië* gevorderd, wordt beperkt tot drie jaren, wanneer de afwezige tot de bemanning of passagiers blijkt behoord te hebben van een schip, waarvan gedurende dien tijd geene berigten zijn ingekomen.

De termijn van drie jaren vangt aan met de laatste tijding van het schip, en, zoo er van geene tijding blijkt, met den dag van het laatst in zee steken van het schip.

Art. 2. Hetzelfde tijdsverloop van vijf of tien jaren wordt tot één jaar ingekort, wanneer de afwezige vermist is, ter gelegenheid eener noodlottige gebeurtenis op 's lands kusten, binnenlandsche rivieren of wateren,

Van zaken en derzelve onderscheiding.

De wet verstaat door zaken alle goederen en regten, welke het voorwerp van eigendom kunnen zijn (art. 499).

Onder vruchten verstaat men al datgene, wat men ter gelegenheid der zaken verkrijgt.

Men onderscheidt de vruchten in drie soorten:

- 1°. Natuurlijke vruchten;
- 2°. Vruchten van nijverheid.
- 3°. Burgerlijke vruchten.

Natuurlijke vruchten zijn:

1°. Die, welke de aarde uit haar-zelve voortbrengt, zoo als gras, kreupelhout, enz.

2°. Al hetgeen de beesten opleveren of uit de beesten getrokken wordt, zoo als kalveren, veulens, wol, enz.

Vruchten van nijverheid zijn, die uit den grond getrokken en door bebouwing verkregen worden, zoo als rijst, tabak, suiker enz.

Burgerlijke vruchten zijn huur- en pachtpenningen, interessen van geldsommen en verschuldigde renten (art. 502).

De natuurlijke vruchten en vruchten van nijverheid maken een gedeelte der zaak uit, zoo lang dezelve tak- of wortelvast, of aan den grond gehecht zijn, en de burgerlijke vruchten, zoo lang dezelve niet opeischbaar zijn, behoudens de bijzondere wetsbepalingen en overeenkomsten (artt. 500 en 501).

Zaken zijn *ligchamelijk* of *ontligchamelijk*; zij zijn ook *roerend* of *onroerend* (art. 503 en 504).

Roerende zaken worden verdeeld:

- 1°. In roerende zaken uit haren aard, en
- 2°. In roerende zaken door wetsbepaling (artt. 509 en 511).

Ook worden roerende zaken, met betrekking tot der-

aan eenig vaartuig, aan een deel zijner bemanning of zijner passagiers overkomen.

De termijn van één jaar vangt aan met het tijdstip, waarop de gebeurtenis geacht moet worden te hebben plaats gegrepen.

zelve aard, nog onderscheiden in *verbruikbare of onverbruikbare*, naar gelang dezelve door het gebruik al of niet verloren gaan (art. 505).

Roerende zaken *uit haren aard* zijn:

1°. De zoodanige, die zich-zelven kunnen verplaatsen of die verplaatst kunnen worden.

2°. Schepen, schuiten, ponten, op vaartuigen geplaatste of andere losse molens en baden en dergelijke voorwerpen (artt. 509 en 510).

Als roerende zaken *door wetsbepaling* worden beschouwd:

1°. Het vruchtgebruik van roerende zaken;

2°. Gevestigde renten, hetzij altijddurende of lijfrente;

3°. Verbindtenissen en vorderingen, die opeisbare geldsommen of roerende goederen tot onderwerp hebben;

4°. Actiën of aandeeleu in maatschappijen van geldhandel, koophandel of nijverheid, zelfs wanneer onroerende goederen, tot die ondernemingen betrekkelijk, aan die maatschappij toebehooren. Deze actiën of aandeeleu worden geacht roerende goederen te zijn, doch ten opzichte van ieder der deelgenooten alleenlijk zoo lang de gemeenschap duurt;

5°. Aandeeleu in 's rijks schuld en in die ten laste van Ned.-Indië, hetzij dezelve bestaan in inschrijvingen op het grootboek, hetzij in certificaten, schuldbekentenissen, obligatiën of andere effecten, met de daartoe behorende coupons of rentebewijzen;

6°. Actiën in of coupons van obligatiën van alle andere geldleeningen, daaronder begrepen die, welke door vreemde mogendheden zijn aangegaan (art. 511).

Door de uitdrukking *roerende goederen* wordt verstaan, zonder uitzondering, alles, wat uit den aard der zaak of ten gevolge van wetsbepaling, voor roerend wordt gehouden (art. 513).

De uitdrukking *inboedel* bevat alles, wat in voege voorschreven voor roerend wordt gehouden, met uitzondering van het gereed geld, van actiën, effecten, schuldvorderingen en andere reeds boven vermelde dergelijke regten,

van koopmanschappen en grondstoffen, van werktuigen tot fabrieken, trafieken of den landbouw behoorende, mitsgaders van bouwstoffen tot het opbouwen bestemd, of van afbraak afkomstig (art. 514).

De uitdrukking *meubelen of huisraad* bevat al hetgeen onder de uitdrukking *inboedel* verstaan wordt, met uitzondering van paarden en levende have, van rijtuigen met hun toebehooren, van edelgesteenten, boeken en handschriften, teekeningen, prenten, schilderijen, beelden, gedenkpenningen, natuurkundige en wetenschappelijke werktuigen en andere kostbaarheden en zeldzaamheden, van lijflinnen, wapens, granen, wijnen en andere levensmiddelen (art. 515).

De uitdrukking *een huis met al hetgeen zich daarin bevindt*, bevat alles, wat onder de uitdrukking *roerende goederen* verstaan en in het huis gevonden wordt, met uitzondering van het gereede geld en van de inschulden en andere regten, waarvan de bescheiden zich in het huis mogten bevinden (art. 516).

De uitdrukking *stoffering* bevat alleen die meubelen, welke tot gebruik en versiering der vertrekken dienen, als: behangsels en tapijten, bedden, stoelen, spiegels, pendules, tafels, porseleinen, schilderijen, beelden en andere voorwerpen van dien aard, doch geenszins de verzamelingen van schilderijen, prenten, beelden en porseleinen, die op galerijen en in bijzondere vertrekken geplaatst zijn (art. 517).

De uitdrukking *een gemeubeleerd huis of een huis met zijne meubelen*, bevat alleen de *stoffering* (art. 518).

Onroerende zaken worden verdeeld:

- 1°. In onroerende zaken uit haren aard;
- 2°. In onroerende zaken door bestemming;
- 3°. In onroerende zaken door wetsbepaling.

Onroerende zaken uit haren aard zijn:

- 1°. Gronderven en hetgeen daarop gebouwd is;
- 2°. Molens, met uitzondering der zoodanige, die hierboven als roerende zaken genoemd zijn;

3°. Boomen en veldgewassen, die met hunne wortels in den grond vast zijn, onafgeplukte boomvruchten, mitsgaders delfstoffen, als: steenkolen, veen en dergelijke, zoolang deze voorwerpen nog niet van den grond gescheiden en uitgedolven zijn;

4°. Schaarhout van kapbosschen en hout van hoogstammige boomen zoo lang hetzelfde niet gekapt is;

5°. Buizen of goten, die tot waterleiding in een huis of op een erf dienen;

6°. In het algemeen, alles, wat aan een erf of een gebouw aard- of nagelvast is (art. 506).

~~7°. Schepen of voertuigen (art. 309 W. v. K.).~~

*Overende
Zaken*

Door *bestemming* worden onder onroerende zaken begrepen:

1°. Bij fabrieken, trafieken, molens, smederijen en dergelijke onroerende zaken, de persen, disteleerketels, ovens, kuipen, vaten en verdere gereedschappen, bepaaldelijk tot derzelve wezen behoorende, al waren die voorwerpen niet aard- of nagelvast;

2°. Bij woonhuizen, de spiegels, schilderijen en andere sieraden, wanneer het hout of muurwerk, waarop dezelve zijn vastgemaakt, een gedeelte is van het beschot, den muur of het pleisterwerk van het vertrek, al waren die voorwerpen overigens niet nagelvast;

3°. Bij landelijke eigendommen, de mesthoop of mestvaalt tot bemesting der landen bestemd, de duiven tot eene duivenvlugt behoorende, de eetbare vogelnestjes, zoo lang dezelve niet ingezameld zijn en de visschen, die zich in de vijvers bevinden;

4°. De bouwstoffen, welke van de afbraak van een gebouw voortkomen, indien zij bestemd zijn om het gebouw weder op te trekken, en

5°. In het algemeen, alle zoodanige voorwerpen, welke de eigenaar tot een blijvend gebruik aan zijne onroerende zaak verbonden heeft (art. 507).

Door *wetsbepaling* worden onder onroerende goederen gerekend, de navolgende regten:

- 1°. Het vruchtgebruik en gebruik van onroerende zaken;
- 2°. De erfdiensbaarheden;
- 3°. Het regt van opstal;
- 4°. Het erfpachtsregt;
- 5°. Grondrenten, hetzij *in geld* of *in natura* verschuldigd;
- 6°. Het tiendregt;
- 7°. De bazaars of markten, door de regering erkend en de daaraan verknochte privilegien;
- 8°. De regtsvorderingen, dienende om onroerende zaken terug te eischen of te doen leveren (art. 508.)

Men kan op zaken hebben, hetzij een regt van bezit, hetzij een regt van eigendom, hetzij een regt van erfge-naamschap, hetzij een vruchtgenot, hetzij een regt van erfdiensbaarheid, hetzij een regt van pand of hypotheek (art. 528).

Van Bezit.

Door bezit wordt verstaan het houden of genieten eener zaak, welke iemand, of in persoon of door een ander, in zijne magt heeft, alsof zij hem toebehoorde (art. 529) *).

Het bezit wordt onderscheiden:

1°. In bezit *ter goeder trouw*, hetwelk altijd voorondersteld wordt, en

2°. In bezit *ter kwader trouw*, hetwelk altijd bewezen moet worden (artt. 530 en 533).

Het bezit is *ter goeder trouw*, wanneer de bezitter de zaak bezit uit kracht eener wijze van eigendoms-verkrijging, waarvan de gebreken aan hem onbekend zijn (art. 531).

Het bezit is *ter kwader trouw*, wanneer de bezitter kennis draagt dat de zaak, welke hij bezit, aan hem niet in eigendom toebehoort (art. 532).

Van Eigendom.

Eigendom is het regt om van eene zaak het vrij genot

*) Het bezitregt brengt geen eigendomsregt, maar wel eigendomsregt uitdrukkelijk bezitregt mede.

te hebben, en daarover op de volstrekte wijze te beschikken (art. 570).

Eigendom van zaken kan op geene andere wijze worden verkregen dan door:

1°. Toeëigening;

2°. Natrekking;

3°. Verjaring;

4°. Wettelijke of testamentaire erfopvolging;

5°. Opdragt of levering ten gevolge van een regtstitel van eigendoms-overgang, afkomstig van dengene, die gerechtigd was over den eigendom te beschikken (art. 584).

Door toeëigening verkrijgt men den eigendom van roerende zaken, die niemand toebehooren, door zich dezelve het eerst toe te eigenen (art. 585).

Door natrekking verkrijgt men den eigendom van al hetgeen aan eene ons toebehoorende zaak vereenigd is, of met dezelve één ligchaam nitmaakt (art. 588).

Door verjaring verkrijgt men den eigendom, nadat men eene zaak heeft bezeten, gedurende den tijd, welken de wet bepaalt en overeenkomstig de voorwaarden en onderscheidingen bij de wet vastgesteld, die wij lager zullen beschouwen (art. 610).

Door wettelijke of testamentaire erfopvolging wordt de eigendom verkregen, op de wijze, als lager onder de hoofden van erfopvolging bij versterf en van uiterste willen, zal worden aangeduid (art. 611).

De levering van roerende zaken, onligchamelijke nitgezonderd, geschiedt door de enkele overgave door of van wege den eigenaar, of door de overgave der sleutels van het gebouw, waarin zich die zaken bevinden (art. 612).

De levering van schuldvorderingen, die niet *aan toond* r luiden, en andere onligchamelijke zaken geschiedt door middel van eene authentieke of onderhansche acte, waarbij de regten op die voorwerpen aan een ander worden overgedragen. Die overdragt heeft ten aanzien van den schuldenaar geen gevolg dan van het oogenblik, dat dezelve aan hem is beteekend geworden, of dat hij de overdragt schriftelijk heeft aangenomen of erkend.

Ten opzichte van effecten en schuldvorderingen *aan toonder* wordt de overgave voor levering gehouden (art. 613).

De levering van inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld, mitsgaders van andere op naam staande openbare schuldbrieven, geschiedt ingevolge de voorschriften en verordeningen op dat stuk bestaande.

De levering van op naam staande aandeelen in maatschappijen geschiedt overeenkomstig derzelver statuten en, bij gebreke van bepalingen daaromtrent, op de wijze als bij het wetboek van koophandel op dat stuk is voorgewen, makende in geen geval deze en de voorgaande bepaling inbreuk op de wetten en gebruiken in zaken van koophandel (art. 614 en 615).

De levering of opdracht van onroerende zaken geschiedt in den vorm, omschreven bij de Ordonnantie op de overschrijving van den eigendom van vaste goederen, en het inschrijven van hypotheken op dezelve in Ned.-Indië, van 21 April 1834 (stsbl. no. 27) (art. 24 Transit. bep.) *)

Van Erfdienstbaarheden.

Erfdienstbaarheid is een last, waarmede een erf bezwaard is, tot gebruik en ten nutte van een erf, hetwelk aan een anderen eigenaar toebehoort (art. 674).

Alle erfdienstbaarheden bestaan in de verplichting, om iets te dulden of iets niet te doen (art. 675).

Erfdienstbaarheden worden onderscheiden:

- 1°. In voortdurende of niet voortdurende;
- 2°. In zichtbare of onzichtbare (art. 677 en 678).

Voortdurende erfdienstbaarheden zijn de zoodanige, welker gebruik voortduurt of kan voortduren, zonder dat daartoe des menschen toedoen noodig zij; van dien aard zijn de waterloopen, het gootregt, het uitzigt en andere dergelijke (art. 677).

Niet voortdurende erfdienstbaarheden zijn dezulke, welke tot derzelver uitoefening 's menschen toedoen noodig

*) Deze ordonnantie zal, als van algemeen belang zijnde, lager in haar geheel worden medegedeeld.

hebben, als daar zijn: het regt van overgang, van water te halen, beesten te weiden en andere soortgelijke (art. 677).

Zigtbare erfdiensbaarheden zijn de zoodanige, waarvan door uitwendige werken blijkt, gelijk eene deur, een venster, eene waterleiding en soortgelijke (art. 678).

Onzigtbare zijn dezulke, welke geen uitwendig teeken van haar bestaan hebben, gelijk het verbod om op een erf te bouwen, of om niet dan tot op eene bepaalde hoogte te mogen bouwen, het regt om beesten te weiden, en andere waartoe 's menschen toedoen noodig is (art. 678).

Erfdiensbaarheden worden daargesteld:

1°. Door eenen titel, welke door de opmaking eener geregte actie in den vorm, omschreven bij de Ordonnantie op den overgang van den eigendom van vaste goederen, enz. van 21 April 1834 (stsbl. no. 27), zal worden openbaar gemaakt (art. 695 B. W. en art. 26 Transit. bep).

2°. Door verjaring (art. 695).

De voortdurende en zichtbare erfdiensbaarheden kunnen, zowel door verjaring als door titel, verkregen worden (art. 697).

De voortdurende en te gelijker tijd onzigtbare erfdiensbaarheden, zoo als ook de niet voortdurende, hetzij dezelve zichtbaar of onzigtbaar zijn, kunnen slechts bij eenen titel worden daargesteld (art. 699)*).

Van het regt van opstal.

Het regt van opstal is een zakelijk regt om gebouwen, werken of beplantingen op eens anders grond te hebben (art. 711).

Hij, die het regt van opstal heeft, kan:

1°. Hetzelve vervreemden en met hypotheek belasten;

2°. De aan het regt van opstal onderworpen goederen met erfdiensbaarheden bezwaren, doch alleen voor het tijdvak van zijn genot, en

3°. Gedurende dien tijd de door hem betaalde, gestelde of gemaakte gebouwen, werken of beplantingen, sloopen

*) Hoe erfdiensbaarheden te niet gaan, zie men artt. 703—710 B. W.

en rooijen, en een en ander wegnemen, mits de grond herstellende in dien staat, waarin dezelve zich vóór het opbouwen bevond (art. 712 en 714).

De grondeigenaar heeft het regt:

1°. Om, bij het eindigen van het regt van opstal, te treden in den eigendom van de gebouwen, werken en beplantingen, onder gehoudenheid om de waarde op dien tijd te betalen van zoodanige, welke door dengene, die het regt van opstal bezeten heeft, zelven zijn gesteld, gemaakt en betaald, en

2°. Om, indien geene bijzondere bedingen of bepalingen omtrent het eindigen van het regt van opstal gemaakt zijn, hetzelfde te doen ophouden, na verloop van dertig jaren, mits een jaar te voren daarvan, bij behoorlijk exploit, aanzegging doende.

Alles voor zoo verre daarvan door de overeenkomst der partijen niet is afgeweken (artt. 715—717 en 719).

De titel van aankomst van het regt van opstal moet worden openbaar gemaakt, op dezelfde wijze als voor het regt van erfdienstbaarheden is voorgeschreven (art. 713 B. W. en art. 26 Transit. bep.)

Het regt van opstal gaat, onder anderen, verloren:

- 1°. Door vermenging;
- 2°. Door het te niet gaan van den grond;
- 3°. Door de verjaring van dertig jaren;
- 4°. Na verloop van den tijd, welke bij de vestiging van het regt bedongen of bepaald is (art. 718).

Van het Erfpachtsregt.

Erfpachtsregt is een zakelijk regt, om het vol genot te hebben van een aan een ander toebehoorend onroerend goed, onder gehoudenheid om aan laatstgemelde, als eene erkentenis van deszelfs eigendom, eene jaarlijksche pacht te voldoen, hetzij in geld, hetzij in voortbrengselen of vruchten.

De titel van aankomst moet worden openbaar gemaakt door de opmaking eener geregtelijke acte in den vorm, omschreven bij de Ordonn. 21 April 1834 (stsbl. no. 27) (art. 720 B. W. en art. 26 Transit. bep.).

De erfpachter is bevoegd:

1°. Om alle regten uit te oefenen, welke aan den eigendom van het erf verknocht zijn, mits de waarde van den grond niet verminderende (art. 721).

2°. Om de boomen, welke gedurende het erfpachtsregt sterven of door een toeval worden omgeworpen, naar zich te nemen, mits andere in de plaats stellende [art. 722].

3°. Om vrijelijk te beschikken over de beplantingen, door hem-zelfen aangelegd [art. 722].

4°. Om, door het stellen van gebouwen of door het ontginnen of beplanten van gronden, het erf te verbeteren [art. 723].

5°. Om zijn regt te vervreemden, met hypotheek te belasten en den erfpachtsgrond, gedurende het tijdvak van zijn genot, met erfdienstbaarheden te bezwaren [art. 724].

6°. Om, bij het eindigen van zijn regt, alle door hem gestelde gebouwen of gemaakte beplantingen weg te nemen, tot het stellen of maken waarvan hij uit kracht der overeenkomst niet gehouden was, en tot welke overneming de grondeigenaar door hem niet kan genoodzaakt worden [artt. 725 en 726].

7°. Om, voor den tijd van zijn gemis, vrijstelling van betaling der pacht te vorderen, wanneer hij gedurende vijf achtereenvolgende jaren van het genot is beroofd geweest [art. 729].

De erfpachter is verplicht:

1°. Om het in erfpacht uitgegeven goed te onderhouden en daaraan de gewone reparaties te doen [art. 728].

2°. Om de bedongen jaarlijksche erfpacht te voldoen [art. 728].

3°. Om alle belastingen te betalen, welke op het erf zijn gelegd [art. 727].

4°. Om de schade te vergoeden, die door grovelijk misbruik, gebrek aan onderhoud als anderzins, door hem veroorzaakt is [artt. 731 en 733].

Alles voor zoo verre daarvan door de overeenkomsten der partijen niet is afgeweken [art. 735].

De grondeigenaar heeft het regt:

1°. Om, wanneer geene bijzondere bedingen of bepalingen omtrent het eindigen van het erfpachtsregt gemaakt zijn, hetzelfde te doen ophouden na verloop van dertig jaren, mits één jaar te voren, bij behoorlijk exploit, daarvan aanzegging doende (artt. 719 en 736).

2° Om den erfpachter van zijn regt te doen vervallen verklaren:

a. Ter zake van merkelijke aan het goed toegebragte schade of van het grovelijk mitsbruiken daarvan;

b. Ter zake van wanbetaling der erfpacht, gedurende vijf op elkander volgende jaren, en nadat de erfpachter vruchteloos tot de betaling, bij behoorlijk exploit, zal zijn aangemaand, ten minste zes weken vóór het aanvangen der regtsvordering (art. 733).

3°. Om, bij het eindigen van het erfpachtsregt, alle gebouwen, werken en beplantingen, tot welker terugneming de erfpachter bevoegd is, terug te houden, tot dat deze hem het verschuldige ten volle voldaan heeft (art. 725).

Erfpachtsregt gaat te niet op dezelfde wijze, als opzigtelijk het regt van opstal bepaald is (art. 736).

Van Gondrenten en Tienden.

Door grondrenten wordt verstaan eene schuldpligtigheid, hetzij in geld, hetzij in voortbrengselen of vruchten, welke de eigenaar van een stuk onroerend goed daarop vestigt of, bij de vervreemding of vermaking van hetzelfde, ten zijnen vóordeele of ten vóordeele van een derde, voorbehoudt.

De titel van aankomst moet op dezelfde wijze, als die waarbij het erfpachtsregt verkregen wordt, worden openbaar gemaakt (art. 737 B. W. en art. 26 Transit. bep.).

Tiendregt bestaat in het regt, om een tiende gedeelte (of zoodanig gedeelte als bij de vestiging of voorbehouding van hetzelfde bepaald is) te heffen, van iedere inzameling van zoodanige vruchten, welke, volgens het gebruik der plaats, aan tiendpligtigheid onderworpen zijn; of zoodanige uitkeering in geld als, volgens dat gebruik, we-

gens sommige vruchten, in plaats van tienden *in natura* voldaan wordt (artt. 740 en 741).

Grondrenten, mitgaders tienden en andere dergelijke schuldpligtigheden kunnen altijd worden afgekocht, al ware ook het tegendeel uitdrukkelijk bedongen; echter zijn grondrenten en tienden, aan den lande op te brengen, zonder uitdrukkelijke bewilliging der regering, niet afkoopbaar (artt. 751 en 755).

Het regt van grondrenten en van alle andere dergelijke schuldpligtigheden gaat verloren:

- 1°. Door vermenging, wanneer de renten of schuldpligtigheid en de eigendom van den grond in dezelfde hand komen;
- 2°. Door onderlinge overeenkomst;
- 3°. Door afkoop;
- 4°. Door verjaring,
- 5°. Door het niet te gaan van den grond (art. 754).

De bovenstaande bepalingen zijn alleen toepasselijk op grondrenten, tienden en andere schuldpligtigheden, welke *na* de invoering van het B. W. zijn gevestigd of voorbehouden (art. 755).

Van Vruchtgebruik.

Vruchtgebruik is een zakelijk regt, om van eens anders goed de vruchten te trekken, alsof men zelf eigenaar daarvan was, mits zorgende, dat de zaak-zelve in stand blijve (art. 756).

De titel van aankomst, moet, wanneer het vruchtgebruik van een onroerend goed geldt, op dezelfde wijze, als die waarbij het erfpachtsregt verkregen wordt, worden openbaar gemaakt; wanneer het een roerend goed geldt, wordt door de levering het zakelijk regt geboren (art. 760 B. W. en art. 26 Transit bep.)

Vruchtgebruik wordt verkregen:

- 1°. Door de wet;
- 2°. Door den wil des eigenaars (art. 759).

Vruchtgebruik kan gevestigd worden ten behoeve van een of meerdere bepaalde personen, ten einde daarvan het

genot te hebben, hetzij gezamenlijk, hetzij bij opvolging, in welk laatste geval het vruchtgebruik alleen genoten wordt door de personen, welke in leven zijn op het oogenblik, dat het regt van den eersten vruchtgebruiker zijn aanvang neemt (art. 758).

De voornaamste regten van een vruchtgebruiker bestaan:

1°. Om alle soorten van vruchten te genieten, die van het goed, waarvan hij het vruchtgebruik heeft, voortkomen (art. 761).

2°. Om de loopende renten te ontvangen, wanneer het een vruchtgebruik is van eene lijfrente (art. 764).

3°. Om, of in persoon zijn regt uit te oefenen, of het aan vruchtgebruik onderworpen goed te verhuren of te verpachten, volgens het plaatselijk gebruik en de gewoonte der eigenaars en, bij gebreke van dien, huizen voor geen langeren tijd dan voor vier, en landerijen dan voor zeven jaren (art. 772).

4°. Om het genot van zijn vruchtgebruik te verkoopen, te bezwaren of om niet af te staan (art. 772).

5°. Even, alsof hij zelf eigenaar was, het genot te hebben van alle regten, die den eigenaar toekomen (art. 774).

Op den vruchtgebruiker rust de verplichting:

1°. Om, ten zijnen koste en in tegenwoordigheid van den eigenaar, of deze ten minste behoorlijk opgeroepen zijnde, eene beschrijving der roerende en een staat der onroerende goederen, welke aan het vruchtgebruik onderworpen zijn, te doen opmaken (art. 783) *)

2°. Om persoonlijke of zakelijke, geregteijk goedgekeurde zekerheid te stellen, dat hij als een goed huisvader van de zaak gebruik zal maken, en dezelve *in natura* of in waarde zal teruggeven (artt. 757 en 784) †).

*) De beschrijving en staat kunnen onderhands worden opgemaakt, indien de eigenaar tegenwoordig is (art. 783).

†) Alleen dan, wanneer de eigenaar met de gestelde zekerheid geen genoegen neemt, zal dezelve geregteijk moeten worden goedgekeurd. Alhoewel de wet den tijd hertoe niet bepaalt, is het duidelijk, dat aan deze verplichtingen, bij den aanvang van het genot, moet worden voldaan.

De vruchtgebruiker kan, bij de acte, waarbij het vruchtgebruik wordt daargesteld, van de verpligting om zekerheid te stellen, worden ontheven; doch tot het maken van de beschrijving en den staat der goederen is hij altijd verpligt (artt. 783 en 785).

Zoo lang de vruchtgebruiker geene zekerheid stelt, heeft de eigenaar het regt om het aan het vruchtgebruik onderworpen goed, mits van zijne zijde zekerheid stellende, zelf te besturen, en zulks onder de verpligting om jaarlijks, en bij het eindigen van zijn beheer, aan den vruchtgebruiker rekening en verantwoording te doen en het slot van rekening uit te keeren (artt. 786 en 790).

In geval noch de vruchtgebruiker, noch de eigenaar de gevorderde zekerheid kan stellen, moeten de onroerende goederen worden verhuurd, verpacht of onder het beheer van een derde gesteld, de eetwaren en andere zaken, waarvan men geen gebruik kan maken, zonder die te verteren, moeten verkocht en de prijs daarvan, even als de geldsommen, onder het vruchtgebruik begrepen, belegd worden. De renten dezer geldsommen, mitsgaders de huur- en pachtpenningen, behooren aan den vruchtgebruiker (art. 786).

Behalve zij, die bij de acte-zelve, waarbij het vruchtgenot is daargesteld, van het stellen van zekerheid zijn vrijgesteld, zijn mede niet aan die verpligting onderworpen:

- 1°. De vruchtgebruiker eener lijfrente;
- 2°. De ouders, die het wettelijk vruchtgenot van de goederen hunner kinderen hebben;
- 3°. Degenen, welke hun goed, onder voorbehoud van vruchtgebruik, hebben verkocht of ten geschenke gegeven;
- 4°. De vruchtgebruiker van zaken, die onder het beheer van andere personen zijn gesteld;
- 5°. De vruchtgebruiker van roerende zaken, die onder het gebruik verminderen, mits hij onder eede verklare, dat hij geene zekerheid heeft kunnen vinden, en belove, dat bij de goederen, bij het einde des vruchtgebruiks, zal terugleveren (artt. 764, 785 en 787).

Gedurende den tijd van zijn genot, rusten op den vruchtgebruiker de volgende verpligtingen:

1°. Om de *gewone* reparaties tot onderhoud te doen en ook de *grove*, bijaldien die door verzuim van gewoon onderhoud veroorzaakt zijn (art. 793).

2°. Om alle jaarlijksche en gewone lasten van het erf te voldoen, gelijk grondrenten, belastingen en andere, die gewoonlijk als lasten der vruchten worden beschouwd (art. 796).

3°. Om aan den eigenaar *interessen* te betalen van de door dezen betaalde *buitengewone* lasten (art. 797).

4°. Om, indien hij een algemeen vruchtgebruik onder algemeenen titel heeft *), met en benevens de eigenaar de schulden te betalen, welke door het goed moeten worden opgebracht (art. 798).

5°. Om aan den eigenaar kennis te geven, wanneer een derde zich eenige onwettige aanmatiging op het erf veroorlooft, of op eene andere wijze de regten van den eigenaar tracht te verkorten (art. 802).

6°. Om, wanneer hij het vruchtgebruik van een schip heeft, hetzelfde, in geval eener buitenlandsche reis, te doen verzekeren (art. 806).

7°. Om, bij het eindigen van zijn vruchtgebruik, de zaken, van welke hij het genot gehad heeft, over te geven in den staat, waarin die zich alsdan bevinden, of wel, indien onder het vruchtgebruik verbruikbare zaken zijn begrepen geweest, eene gelijke hoeveelheid, hoedanigheid en waarde, of den prijs, waarop dezelve zijn of worden geschat (artt. 782 en 757).

8°. Om te vergoeden de door hem aangebragte schade, met het recht echter om daarbij in rekening te brengen de door hem aanbragte verbeteringen (art. 782 en 779).

Zij, die benoemd zijn om als bewindvoerders de aan vruchtgebruik onderworpen goederen te besturen, zijn gehouden:

1°. Om, alvorens hun bewind te aanvaarden, persoon-

*) Een vruchtgebruik onder algemeenen titel is van een zeker aandeel in den geheelen boedel.

Een algemeen vruchtgebruik is van den geheelen boedel.

lijke of zakelijke, geregteijk goedgekeurde zekerheid te stellen (art. 789).

2°. Om te waken voor de regten des eigenaars en voor die van den vruchtgebruiker (art. 803).

3°. Om jaarlijks aan den vruchtgebruiker rekening en verantwoording te doen, mitsgaders het slot van rekening uit te keeren.

4°. Om, bij het eindigen van hun beheer, rekening en verantwoording af te leggen, zoowel aan den eigenaar als aan den vruchtgebruiker (art. 790).

Het vruchtgebruik eindigt:

1°. Door den dood van den vruchtgebruiker;

2°. Wanneer de tijd tot welken, of de voorwaarden, waaronder hetzelfde is toegestaan, verlopen of vervuld zijn;

3°. Door vermenging, wanneer de bloote eigendom en het vruchtgebruik zijn gekomen in dezelfde hand;

4°. Door afstand van den vruchtgebruiker, ten behoeve van den eigenaar;

5°. Door verjaring, wanneer de vruchtgebruiker gedurende dertig jaren van zijn regt geen gebruik heeft gemaakt;

6°. Door den geheelen ondergang der zaak, waarop het vruchtgebruik is gevestigd (art. 807).

Het vruchtgebruik, ten voordeele van verscheiden personen gezamenlijk gegeven, houdt eerst op met den dood van den laatste, terwijl het vruchtgebruik aan een zedelijk ligchaam (welk vruchtgebruik nimmer langer dan dertig jaren duren kan) door de ontbinding van hetzelfde te niet gaat (artt. 808 en 110).

Van het Gebruik en de Bewoning.

Het regt van gebruik en dat van bewoning zijn zakelijke regten, welke verkregen worden en te niet gaan op dezelfde wijze als het vruchtgebruik (art. 818).

Het regt van gebruik wordt verleend op erven en onverbruikbare roerende zaken; dat van bewoning op gebouwen. Zaken, welke door het gebruik verloren gaan, kunnen geen onderwerp nitmaken van het regt van gebruik, doch in-

dien dat regt op soortgelijke zaken is toegestaan, wordt hetzelfde als vruchtgebruik beschouwd (art. 822).

Het regt van gebruik en dat van bewoning worden geregeld naar den titel, waarbij dezelve zijn daargesteld; indien bij dien titel geene bepalingen omtrent de uitgestrektheid dier regten gemaakt zijn, worden dezelve geregeld als volgt:

1°. Wanneer het gebruik is toegestaan op een erf, heeft de gebruiker het regt, om daarvan zoo vele vruchten te trekken, als hij voor zich en zijn huisgezin noodig heeft; in dat geval heeft hij ook het genot der erfliensbaarheden, doch niet van de jagt en de visscherij (artt. 821 en 825).

2°. Wanneer het gebruik op beesten is toegestaan, heeft de gebruiker het regt, om daarmede zijn werk te doen, en de melk, voor zoo verre de behoefte van hem en zijn huisgezin vordert, alsmede den mest te gebruiken, doch hij heeft geenszins het genot van de wol of de jongen der beesten (art. 824).

3°. Wanneer een huis ten gebruike of ter bewoning is gegeven, heeft de gebruiker het regt, om daarvan met zijn huisgezin (zelfs al ware hij op het tijdstip van de verkrijging van dit regt ongehuwd geweest) zoodanig gedeelte te bewonen, als noodzakelijk is (art. 826).

4°. Wanneer het gebruik van bosschen en beplantingen is toegestaan, heeft de gebruiker het regt, om zich van het doode hout te bedienen en om van het hakhout te nemen, hetgeen voor hem en zijn huisgezin noodig is (art. 829).

De regten van gebruik en bewoning mogen niet aan derden worden afgestaan of verhuurd (artt. 823 en 827).

De gebruiker of bewoner is verplicht:

1°. Om, indien hij daarvan bij de acte niet is vrijgesteld, zekerheid te stellen;

2°. Om een staat of beschrijving op te maken;

3°. Om de zaak te genieten als een goed huisvader;

4°. Om geheel, of naar evenredigheid van zijn genot, de kosten van bebouwing, de herstellingen tot onderhoud, mitsgaders de belastingen en andere lasten te dragen, naar

gelang hij geheel of gedeeltelijk het regt van gebruik of bewoning heeft;

5°. Om, bij het eindigen van zijn regt, de zaak terug te geven (artt. 812 en 828).

Van Erfopvolging bij versterf.

Erfopvolging bestaat in het regt, om een overleden persoon van regtswege op te volgen in al zijne goederen, regten en regtsvorderingen, onder verpligting om, in evenredigheid van het erfdeel, zijne schulden, legaten en andere lasten te betalen (artt. 830, 833 en 1100).

Men onderscheidt erfopvolging:

1°. In erfopvolging bij versterf, wanneer men, uit kracht der wet, tot iemands erfenis geroepen wordt (art. 832).

2°. In erfopvolging bij uitersten wil, wanneer de overledene, bij uiterste wilsbeschikking, wettiglijk over zijne goederen beschikt heeft (art. 874).

Indien verscheiden personen, van welke de een tot des anders erfenis geroepen is, door een en hetzelfde ongeval of op denzelfden dag omkomen, zonder dat men weten kunne, wie het eerst gestorven zij, worden zij vermoed op hetzelfde oogenblik gestorven te zijn, en heeft er geen overgang van erfenis van den eenen ten behoeve van den anderen plaats (art. 831).

Tot de erfenis worden door de wet geroepen:

1°. De wettige en de natuurlijke bloedverwanten;

2°. Bij gebreke van dezen, de langstlevende echtgenoot (art. 832).

Bij gebreke van bloedverwanten en van een overblijvenden echtgenoot, vervallen de goederen aan den lande, onder den last om de schulden te voldoen, voor zoover de waarde dier goederen toereikende is. Het land treedt niet gelijk de erfgenamen van regtswege in het bezit der goederen, maar moet zich daarin door den regter doen stellen (artt. 832 en 833).

Als erfgenamen kunnen niet optreden zij, die op het

oogenblik, dat de erfenis openvalt, niet bestaan of nog niet ontvangen zijn (artt. 2 en 836).

Bij artt. 837 en 910 van het B. W. was, in overeenstemming met artt. 884 en 957 der Nederlandsche wetgeving, de onbevoegdheid aangenomen van den vreemdeling, om als erfgenaam op te treden in de goederen, welke zijn bloedverwant, hetzij die ingezetene van Ned.-Indië ware of niet, in Ned.-Indië bezit, dan alleen in de gevallen, waarin een ingezetene van Ned.-Indië van zijnen bloedverwant, goederen in het land van dien vreemdeling bezittende, zoude kunnen erven, en op dezelfde wijze. Art. 40 der Transit. bepalingen heeft echter bepaald, dat genoemde artikelen buiten werking zouden blijven, zoodat vreemdelingen in Ned.-Indië even als Nederlandsche ingezetenen bevoegd zijn, om tot erfgenamen te worden benoemd en als zoodanig op te treden.

Als onwaardig om erfgenamen te zijn, worden beschouwd en als zoodanig van de erfenis uitgesloten:

1°. Hij, die veroordeeld is ter zake, dat hij den overledene heeft omgebragt of getracht heeft om te brengen;

2°. Hij, die bij regterlijke uitspraak overtuigd is, tegen den erflater lasterlijk te hebben ingebragt eene beschuldiging van een misdrijf, waartegen eene onteerende straf is bedreigd;

3°. Hij, die den overledene door geweld of feitelijkheid belet heeft, zijn uitersten wil te maken of te herroepen;

4°. Hij, die den uitersten wil van den overledene heeft verduisterd, vernietigd of vervalscht (art. 838).

Kinderen van een onwaardig verklaarden persoon, uit eigen hoofde *) tot de erfenis komende, zijn door de schuld hunner ouders niet uitgesloten (art. 840).

Plaatsvervulling geeft aan den vertegenwoordigenden persoon het regt om te treden in de plaats, in den graad en

---

(*) *Uit eigen hoofde* beteekent, wanneer zij, als naaste bloedverwanten van den erflater, *alleen* tot de erfenis geroepen worden, dewijl er, in dat geval, ten hunnen behoeve nimmer plaatsvervulling mag plaats hebben.

in de regten van dengene, die vertegenwoordigd wordt. Niemand kan echter voor een levenden persoon bij plaatsvervulling optreden (art. 841 en 847).

Plaatsvervulling wordt toegelaten:

1°. In de rechte nedergaande linie in het oneindige (art. 842).

2°. In de zijlinie, ten voordeele van kinderen en nakomelingen van des overledenen broeders en zusters (art. 844).

3°. In iedere erfopvolging van zijdmagen, wanneer nevens dengene die den erflater het naast in den bloede bestaat, er nog kinderen of nakomelingen aanwezig zijn van vooroverleden broeders of zusters van den naasten bloedverwant (art. 845).

Ten opzichte van naastbestaanden in de opgaande linie bestaat er geene plaatsvervulling. De naaste in ieder der beide liniën sluit ten allen tijde dengene uit, die in eenen verderen graad is (art. 843).

Een kind ontleent niet van zijne ouders het regt, om hen te vertegenwoordigen, en men kan zelfs dengene vertegenwoordigen, wiens hoedel men niet heeft willen aanvaarden (art. 848 *).

In al de gevallen, waarin plaatsvervulling wordt toegelaten, heeft de verdeeling bij staken plaats; indien dezelfde staak verscheidene takken heeft voortgebracht, geschiedt de onderverdeeling in iederen tak wederom bij staken, en onder de personen in denzelfden tak geschiedt de verdeeling bij hoofden (art. 846).

Alle erfenissen, welke, hetzij geheel, hetzij voor een gedeelte, aan bloedverwanten in de opgaande of zijlinie te beurt vallen, worden in twee gelijke deelen gekloofd, waarvan het eene aan de nabestaanden in de vaderlijke, en het andere aan die in de moederlijke linie te beurt valt, behoudens de bepalingen van erfopvolging, ten aanzien van

*) Zoo kan een kind, dat de nalatenschap zijns vaders verworpen heeft, echter naderhand zijn vader vertegenwoordigen en alzoo de erfenissen beuren, waartoe deze, nog in leven zijnde, zoude gerechtigd geweest zijn.

ouders in de nalatenschappen hunner, zonder nakomeling-schap, overleden kinderen (artt. 850, 854, 855 en 859).

Tot eene erfenis worden, bij uitsluiting van alle andere bloedverwanten, door de wet geroepen:

1°. Des overledenen kinderen of hunne afstammelingen, zonder onderscheid van kunne of eerstgeboorte, en zelfs wanneer zij uit verschillende huwelijken verwekt zijn (art. 852).

2°. Bij gemis van nakomelingen, des overledenen ouders alleen, of gezamenlijk met deszelfs broeders en zusters of der-zelver afstammelingen, indien hij die heeft nagelaten (art. 854).

3°. Wanneer noch nakomelingen, noch ouders aanwezig zijn, des overledenen broeders en zusters of derzelver af-stammelingen (art. 856).

4°. Bij gebreke van nakomelingen, ouders, broeders en zusters of hunne afstammelingen, des overledenen bloed-verwanten in de opgaande linie (art. 853).

5°. Zoo de overledene geene nakomelingen, ouders en broeders en zusters of hunne afstammelingen, en ook geene bloedverwanten in ééne der beide opgaande liniën heeft nagelaten, deszelfs in leven zijnde bloedverwanten in de eene opgaande linie voor de eene helft en deszelfs zijdma-gen in de andere linie voor de wederhelft (art. 858).

6°. Bij gebreke van nakomelingen, ouders, broeders en zusters of hunne afstammelingen en van nabestaanden in beide opgaande liniën, des overledenen naaste bloedver-wanten in iedere zijdlinie (art. 855).

De verdeling eener nalatenschap tusschen kinderen of hunne afstammelingen geschiedt:

1°. Voor gelijke deelen bij hoofden, wanneer zij allen in den eersten graad zijn en uit eigen hoofde geroepen worden.

2°. Bij staken, wanneer allen of een gedeelte hunner bij plaatsvervulling opkomen (art. 852).

Wanneer beide de ouders gezamenlijk met des overle-denen broeders en zusters of hunne afstammelingen erven, geschiedt de verdeling:

1°. Een derde gedeelte voor iedere der ouders, indien de

overledene slechts éénen broeder of ééne zuster heeft achtergelaten, welke tot het overblijvende derde gedeelte gerechtigd is;

2°. Een vierde gedeelte voor ieder der ouders, indien er twee of meer zijn achtergelaten, aan welken alsdan de overige twee vierde gedeelten te beurt vallen (art. 855).

Wanneer slechts één der ouders, gezamenlijk met des overledenen broeders en zusters of hunne afstammelingen, overblijft, bekomt de langstlevende vader of moeder:

1°. De helft der nalatenschap, indien de overledene slechts één broeder of ééne zuster achterlaat;

2°. Een derde derzelve, indien hij er twee achtergelaten heeft, en

3°. Een vierde derzelve, indien er meerdere broeders of zusters achtergebleven zijn.

De overige deelen vallen aan de broeders en zusterste beurt (art. 855).

De nalatenschap van iemand, die noch afkomelingen, noch broeders en zusters of hunne afstammelingen heeft achtergelaten, behoort aan den vader en de moeder, ieder voor de helft, wanneer beiden nog in leven zijn, en aan den langstlevende van hen voor het geheel, indien één hunner vóóroverleden is (artt. 853 en 859).

De verdeling eener nalatenschap tusschen broeders en zusters geschiedt volgender wijze:

Indien zij allen van hetzelfde bed zijn, voor gelijke deelen;

Indien zij uit verschillende huwelijken zijn voortgesproten, wordt hetgeen zij erven in twee gelijke deelen, tusschen de vaderlijke en de moederlijke liniën des overledenen verdeelt; de volle broeders en zusters bekomen hun deel in beide de liniën, en die van halven bedde slechts in de linie, tot welke zij behooren.

Indien er niet dan halve broeders of zusters, van éénen kant slechts, zijn achtergebleven, bekomen zij de geheele nalatenschap, met uitsluiting van alle andere bloedverwanten in de andere linie (art. 857).

Tusschen bloedverwanten in de opgaande linie, wordt de erfenis verdeeld in twee gelijke deelen, één deel voor den naaste in graad in de vaderlijke, en één deel voor den naaste in graad in de moederlijke linie.

Bloedverwanten in de opgaande linie, van denzelfden graad, erven bij hoofde (art. 853).

Tusschen bloedverwanten in de zijdlinie, worden de naaste bloedverwanten in iedere zijdlinie, ieder voor de helft, tot de erfenis geroepen (art. 858).

Indien er in dezelfde zijdlinie bloedverwanten van denzelfden graad gevonden worden, deelen zij onder elkander bij hoofden, behoudens het geval, dat er afkomelingen van vóór-overledene broeders of zusters van die naaste bloedverwanten aanwezig zijn, ten wiens behoefte de wet plaatsvervulling toelaat, in welk geval de verdeeling bij staken plaats heeft (artt. 845, 846 en 858).

Bloedverwanten, welke den overledene verder dan in den twaalften graad bestaan, erven niet.

Indien in de eene linie geene bloedverwanten van den graad, waarin men erven kan, gevonden worden, bekomen de bloedverwanten in de andere linie de geheele erfenis (art. 861).

Wettelijk erkende natuurlijke kinderen erven van hunne ouders:

1°. Een derde van het aandeel, hetwelk zij zouden gehad hebben, indien zij wettig waren geweest, wanneer de overledene wettige afstammelingen heeft achtergelaten*).

2°. De helft der nalatenschap, indien de overledene geene afstammelingen, maar wel bloedverwanten in de opgaande linie, of broeders en zusters of derzelver afstammelingen heeft achtergelaten.

---

*) B. v. Iemand laat na eene erfenis van f 12000, welke tusschen één overblijvend wettig en één wettelijk erkend natuurlijk kind moet worden verdeeld. Nu zoude het natuurlijk kind, wettig geweest zijnde, de helft der nalatenschap of f 6000 gebeurd hebben, doch thans kan hij daarin slechts voor $\frac{1}{3}$ of f 2000 opkomen.

3°. Drie vierden, indien er slechts nabestaanden in eenen verderen graad zijn overgebleven.

In deze gevallen wordt het overschot der nalatenschap tusschen de wettige erfgenamen verdeeld.

Indien de wettige erfgenamen den overledene in ongelijke graden bestaan, bepaalt de naaste in de eene linie, zelf ten aanzien dergenen, die zich in de andere linie bevinden, de hoegrootheid van het aandeel, hetwelk aan het natuurlijk kind verschuldigd is *).

4°. De geheele nalatenschap, indien de overledene geenen bloedverwant in den graad, waarin men erven kan, heeft nagelaten (art. 863—865).

In geval een natuurlijk kind vooroverleden is, zijn deszelfs wettige kinderen en afstammelingen bevoegd de boven aan hunne ouders toegekende voordeelen te vorderen (art. 866).

De wet kent aan een natuurlijk kind geen regt hoegenaamd toe op de goederen der bloedverwanten van zijne ouders, tenzij een dier bloedverwanten kwam te overlijden, zonder nabestaanden in den erfelijken graad of langstlevenden echtgenoot achter te laten, in welk geval het erkende natuurlijke kind, met uitsluiting van den lande, de nalatenschap vermag te vorderen (artt. 872 en 873).

Aan in overspel of in bloedschande verwekte kinderen verleent de wet alleen het noodige levensonderhoud, hetwelk overeenkomstig de gegoedheid des vaders of der moeder, en naar het getal en de hoedanigheid der wettelijke erfgenamen, geregeld wordt. Bijaldien de vader of moeder, bij hun leven, aan een zoodanig kind het noodige levensonderhoud heeft verzekerd, kan hetzelfde geene verdere aanspraak hoegenaamd op de nalatenschap van deszelfs vader of moeder maken (artt. 867—869).

*). B. v. De erfater laat achter één wettelijk erkend natuurlijk kind, een grootvader van moederszijde en eene oud-moer van vaderszijde. Nu bepaalt de grootvader van moederszijde, als de naaste bloedverwant, de hoegrootheid van het erfdeel van het natuurlijk kind, hetwelk alzoo de helft der nalatenschap bedraagt.

De nalatenschap van een natuurlijk kind, zonder nakomelingschap overleden, vervalt:

1°. Aan den vader of aan de moeder, die hetzelfde erkend heeft, of aan ieder hunner voor de helft, indien het door beide is erkend geweest (art. 870).

2°. In geval van vóóroverlijden van deszelfs ouders, keeren de goederen, welke het natuurlijke kind uit de nalatenschap zijner ouders verkregen heeft, indien zij nog *in natura* in den boedel aanwezig zijn, terug tot de wettige afstammelingen van zijnen vader of zijne moeder *), even als de actiën tot terugvordering, zoo die bestaan, en de koopprijs der goederen, welke vervreemd zijn, indien die nog verschuldigd is: de overige goederen gaan over tot zijne natuurlijke broeders en zusters, of tot hunne wettige nakomelingen (art. 871).

3°. Bij gebreke van deze, aan den langstlevenden echtgenoot (art. 873).

4°. Wanneer ook deze niet bestaat, aan de naaste bloedverwanten van zijnen vader of van zijne moeder, welke hetzelfde erkend heeft, of van beide zijne ouders, ieder voor de helft, indien hetzelfde door beiden erkend is (art. 873).

5°. Bij gemis van die allen, aan den lande (art. 873).

Van uiterste willen.

§ 1. Algemeene bepalingen.

Een testament of uiterste wil is eene acte, houdende de verklaring van hetgeen iemand wenscht, dat na zijnen dood zal geschieden, en welke acte door hem kan worden herroepen (art. 875).

Uiterste wilsbeschikkingen ten aanzien van goederen zijn:

1°. Algemeen.

---

*) Men lette wel op, dat deze terugvordering alleen door de wettige afstammelingen, en geenszins ook door bloedverwanten in de opgaande of zijlinie van de ouders van het natuurlijk kind, kan geschieden.

2°. Onder eenen algemeenen titel.

3°. Onder eenen bijzonderen titel (art. 876).

Eene algemeene beschikking is die, waarbij iemand tot algeheelen erfgenaam, of verscheidene personen tot gezamenlijke, eenige en algeheele erfgenamen benoemd worden.

Eene beschikking onder algemeenen titel is die, waarbij iemand tot erfgenaam voor een bepaald gedeelte der nalatenschap wordt gesteld.

Eene beschikking onder een bijzonderen titel is die, waarbij aan iemand een legaat vermaakt wordt.

Een uiterste wilsbeschikking ten voordeele van de *naaste bloedverwanten* of het *naaste bloed van den erflater*, zonder verdere aanduiding, wordt geacht te zijn gemaakt ten voordeele van zijne door de wet geroepen erfgenamen (art. 877).

De uiterste wilsbeschikking ten voordeele *van de armen*, zonder andere aanduiding, wordt geacht gemaakt te zijn ten behoeve van al de noodlijdenden, zonder onderscheid van godsdienst, welke in de plaats, alwaar de erfenis is opgevallen, door armen-inrigtingen bedeed worden (art. 878).

Aan eene uiterste wilsbeschikking zullen ook voorwaarden, mits niet onverstaaenbaar, onmogelijk of strijdende met de wetten of goede zeden, (welke voor niet geschreven moeten worden gehouden), kunnen verbonden worden (art. 888).

De vermelding van eene valsche beweegreden wordt voor niet geschreven gehouden, tenzij uit den uitersten wil blijken mogt, dat de erflater de beschikking niet zoude hebben gemaakt, indien hij van de valscheid der beweegreden had kennis gedragen (art. 890).

De vermelding van eene, hetzij ware, hetzij valsche beweegreden, die echter met de wetten of de goede zeden strijdt, maakt de erfstelling of het legaat nietig (art. 891).

Uiterste willen, gemaakt ten gevolge van dwang, bedrog of arglist, zijn nietig (art. 893).

§ 2. Van de bekwaamheid om bij uitersten wil te beschikken of daaruit voordeel te genieten.

Tot het maken of herroepen van een uitersten wil moet men zijne verstandelijke vermogens bezitten (art. 895).

Minderjarigen, die den vollen ouderdom van achttien jaren niet hebben bereikt, mogen geen uitersten wil maken (art. 897).

Als ongeoorloofde beschikkingen beschouwt de wet de zoodanigen, welke gemaakt zijn:

1°. Door een minderjarige, ten voordeele van deszelfs voogd, geen bloedverwant in de opgaande linie zijnde.

2°. Door een meerderjarige, ten behoeve van zijn voogd, geen bloedverwant in de opgaande linie zijnde, wanneer de beschikking is gemaakt vóór het afleggen en sluiten der voogdijrekening (art. 904).

3°. Door minderjarigen, ten voordeele van hunne leermeesters, gouverneurs of gouvernanten, welke met hen te zamen wonen, of van hunne onderwijzers of onderwijzeressen, bij welke zij in den kost zijn besteed, uitgezonderd beschikkingen tot vergelding van gedane diensten, bij wijze van legaat gemaakt (art. 905).

4°. Ten behoeve van zoodanige geneesheeren, heelmeeesters, apothecars en andere personen de geneeskunde uitoefenende, alsmede bedienaars van de godsdienst, welke den erflater gedurende de ziekte, waaraan hij overleden is, hebben bediend of bijgestaan, in geval de beschikkingen gedurende den loop dier ziekte zijn gemaakt, uitgezonderd beschikkingen:

- a. Tot vergelding van gedane diensten, bij wijze van legaat gemaakt;
- b. Ten voordeele van den echtgenoot van den erflater;
- c. Ten voordeele van des erfletters bloedverwanten tot in den vierden graad, wanneer hij geene erfgenamen in de regte linie heeft nagelaten, ten ware de bevoorreedezelf onder het getal dier erfgenamen mogt behooren (art. 906).

5°. Ten voordeele van den notaris, die den uitersten wil, bij welken die beschikkingen zijn gemaakt, bij openbare acte heeft verleden, en de getuigen, die daarbij zijn tegenwoordig geweest (art. 907).

Indien ouders wettige en ook natuurlijke, doch wettiglijk erkende, kinderen nalaten, zullen deze laatsten uit de uiterste wilsbeschikkingen hunner ouders niet meer mogen genieten dan hun, zoo als wij boven op bladz. 212 gezien hebben, bij de wet is toegekend *).

Overspelers of overspelsters en hunne medepligtigen kunnen uit elkanders uitersten wil geen voordeel genieten, mits van het overspel, vóór het overlijden van den erflater, door een regterlijk gewijsde gebleken zij (art. 909).

Eene uiterste wilsbeschikking, gemaakt ten voordeele van iemand, die onbekwaam is om te erven, is nietig, zelfs wanneer de beschikking mogt zijn gemaakt op den naam van een tusschenbeide komenden persoon, als hoedanig beschouwd worden, de vader en de moeder, de kinderen en de afstammelingen, benevens de echtgenoot van dengene, die onbekwaam is om te erven (art. 911).

Uit den uitersten wil zullen alsmede geen voordeel kunnen genieten :

1°. Hij, die veroordeeld is, omdat hij den erflater heeft omgebracht;

2°. Hij, die den uitersten wil des erfaters heeft verdonkerd, vernietigd of vervalscht;

3°. Hij, die den erflater door geweld of dadelijkheden belet heeft, zijn uitersten wil te herroepen of te veranderen;

4°. De mede-echtgenoot en kinderen van de hierboven genoemde personen (art. 912).

Makingen bij uiterste wilsbeschikking, ten behoeve van openbare instellingen, godsdienstige gestichten, kerken of

*) Uit deze bepaling vloeit dus voort, dat de erflater, bijaldien hij geene wettige afstammelingen achterlaat, zijn natuurlijk wettelijk erkend kind, des verkiezende, zijne geheele nalatenschap, behoudens het wettelijk erfdeel, den bloedverwanten in de opgaande linie toekomstende, kan vermaken.

armeninrigtingen, hebben geen gevolg dan voor zoo ver de gouverneur-generaal aan bewindvoerders dier gestichten de magt zal hebben verleend, om die aan te nemen (art. 900).

Een echtgenoot kan geen voordeel genieten door de uiterste wilsbeschikking van zijne mede-echtgenoot, indien het huwelijk zonder behoorlijke toestemming mogt zijn aangegaan, en de erflater gestorven is op een tijdstip, waarop de wettigheid van dat huwelijk te dier oorzake nog in regten kon worden betwist (artt. 91 en 901).

De man of de vrouw, die, kinderen uit een vroeger bed hebbende, een tweede of verder huwelijk heeft aangegaan, kan bij uitersten wil aan zijnen lateren echtgenoot niet meer geven dan het minste gedeelte, hetwelk één der wettige kinderen geniet, en zonder dat, in eenig geval, de beschikking het vierde deel van zijne goederen mag te boven gaan (art. 902).

Echtgenooten kunnen, ten opzigte van de goederen, welke in gemeenschap zijn, niet verder beschikken dan over het aandeel, dat ieder hunner in de gemeenschap heeft. Indien echter eenig goed uit de gemeenschap is gemaakt, kan de legataris hetzelfde niet *in natura* vorderen, indien dat goed niet aan de erfgenamen van den erflater is aangedeeld. In dat geval, wordt de legataris schadeloos gesteld uit het aandeel in de gemeenschap, aan de erfgenamen van den erflater aangekomen en, bij ongenoegzaamheid, uit de goederen aan die erfgenamen persoonlijk toebehoorende (art. 903).

Zoo als wij reeds boven op bladz. 208 gezien hebben, zijn vreemdelingen in Ned.-Indië bevoegd, voordeel uit uiterste willen te genieten.

§ 3. Van de legitime portie of het wettelijk erfdeel.

De legitime portie of het wettelijk erfdeel is een gedeelte der goederen, hetwelk aan de bij de wet geroepen erfgenamen in de regte linie wordt toegekend, en waarover

de overledene, noch bij gifte onder de levenden, noch bij uitersten wil, heeft mogen beschikken (art. 913).

Alle zoodanige giften of schenkingen, welke aan het wettelijk erfdeel mogten te kort doen, zullen, op vordering van de legitimarissen en derzelver erfgenamen of regthebbenden, kunnen worden verminderd (art. 920).

In de nederdalende linie bestaat het wettelijke erfdeel:

1°. Indien de erflater slechts één wettig kind nalaat, in de helft van de goederen, welke het kind bij versterf zou geërfd hebben;

2°. Indien er twee kinderen overblijven, in twee derde gedeelten van dezelve;

3°. In geval de overledene drie of meer kinderen nalaat, in drie vierden daarvan.

Onder den naam van *kinderen* worden begrepen afstamelingen, in welken graad zij ook zijn; echter worden deze alleen gerekend in plaats van het kind, hetwelk zij in de nalatenschap van den erflater vertegenwoordigen (art. 914).

In de opgaande linie bedraagt het wettelijk erfdeel altijd de helft van hetgeen, volgens de wet, aan elken bloedverwant in die linie bij versterf toekomt (art. 915) *).

Het wettelijk erfdeel van een natuurlijk, doch wettiglijk erkend kind, bestaat uit de helft van dat gedeelte, hetwelk de wet aan hetzelfde in de nalatenschap bij versterf toekent (art. 916).

Bij gebreke van bloedverwanten in de opgaande en nederdalende linie en van natuurlijke, wettiglijk erkende kinderen, mogen de giften, bij acte onder de levenden of bij uitersten wil gedaan, het geheele beloop der goederen van de nalatenschap bevatten (art. 917).

*) Men lette wel op, dat aan de bloedverwanten in de opgaande linie slechts dan een wettelijk erfdeel toekomt, wanneer zij door de wet als *erfgenamen* tot de nalatenschap worden geroepen, zoodat b. v., wanneer de erflater slechts een grootvader en een broeder achterliet, eerstgenoemde geen aanspraak op eene legitime zoude kunnen maken, daar hij als erfgenaam door den broeder, aan wien geen wettelijk erfdeel wordt toegekend, zoude zijn uitgesloten. De erflater zoude dus in dat geval over zijne geheele nalatenschap kunnen beschikken (art. 856).

Wanneer de beschikking, bij acte onder de levenden of bij uitersten wil gedaan, bestaat in een vruchtgebruik of eene lijfrente, waarvan het beloop het wettelijk erfdeel benadeelt, hebben de erfgenamen, aan welke dat erfdeel is toegekend, de keus of om deze beschikking uit te voeren, of wel om aan den begiftigde of legatarissen den eigendom van het beschikbaar gedeelte af te staan (art. 918).

Over de wijze van berekening van het wettelijk erfdeel en van inkorting en teruggave van giften, enz., welke het wettelijk erfdeel te kort doen, wordt bij artt. 920—926 van het B. W. gehandeld.

§ 4. Van den vorm der uiterste willlen.

Geen uiterste wil kan bij dezelfde acte door twee of meer personen gemaakt worden, hetzij ten voordeele van een derde, hetzij onder den titel van eene wederkeerige of onderlinge beschikking (art. 930 *)

*) De bepalingen omtrent de invoering van en den overgang tot de nieuwe wetgeving, bepalen het navolgende:

1°. De regten, uit uiterste wilsbeschikkingen voortvloeiende, welke vóór de invoering van het B. W. (1 Mei 1848) zijn gemaakt, worden naar dat wetboek geregeld, indien na deszelfs in werking bringing de erflater is overleden (art. 57 Transit. bep.).

2°. Testamenten, eene vaste dagteekening hebbende en door twee of meerdere personen in dezelve acte, onder de vroegere wetgeving, wettiglijk gemaakt en, na de invoering der nieuwe wetgeving, met den dood bekrachtigd, blijven ten aanzien van dien vorm van kracht (art. 73 Transit. bep.).

3°. De, vóór het tijdstip der invoering van de nieuwe wetgeving gemaakte, nuncupatieve testamenten houden slechts in zoo ver stand, als zij vóór dat tijdstip met den dood zijn bekrachtigd (art. 74 Transit. bep.).

4°. Allen, die, overeenkomstig de bepalingen der vroegere wetgeving, onderhandsche beschikkingen van uitersten wil of codicillen hebben gemaakt vóór de invoering van het B. W., en mogten verlangen, dat dezelve van kracht blijven, zijn verplicht dezelve, binnen het jaar na de invoering der nieuwe wetgeving, aan eenen notaris in bewaring te geven, met inachtneming der bepalingen bij het B. W. omtrent de bewaargeving van olographische testamenten voorgeschreven. Bij gebreke van dien zullen zoodanige beschikkingen alleen van kracht zijn, indien de erflater overleden is binnen het jaar na die invoering.

Een uiterste wil kan alleen worden gemaakt :

1°. Bij eene olographische of eigenhandig geschreven acte ;

2°. Bij eene openbare acte, of

3°. Bij eene geheime of gesloten beschikking (art. 931).

Een olographische uiterste wil moet met de hand des erflaters geheel geschreven en geteekend zijn, en door den erflater bij eenen notaris in bewaring worden gegeven.

De notaris, bijgestaan door twee getuigen, zal daarvan onmiddelijk eene, door hem met den erflater en de getuigen geteekende, acte van bewaargeving opmaken, hetzij aan den voet van den uitersten wil, indien dezelve open aan hem is ter hand gesteld, hetzij afzonderlijk, indien het stuk aan hem verzegeld mogt zijn aangeboden; in welk laatste geval de erflater, in tegenwoordigheid van den notaris en de getuigen, op den omslag moet aanteekenen en door zijne onderteekening bekrachtigen, dat hetzelfde zijn uitersten wil bevat.

In geval de erflater door eenige verhindering, die na de onderteekening van den uitersten wil of van den omslag is opgekomen, den omslag of de acte van bewaargeving, of wel beide, niet kan teekenen, moet de notaris daarvan, even als van de oorzaak des beletsels, melding maken (art. 932).

Zoodanig olographische uiterste wil, door den notaris zijnde in bewaring genomen, heeft dezelfde kracht als een

Zoodanige onderhandsche beschikkingen van uitersten wil of codicillen, welke onder de vroegere wetgeving gemaakt, doch niet op de voorschrevene wijze onder bewaring gesteld zijn, zullen daardoor nogtans niet krachteloos worden, wanneer de personen, door welke dezelve zijn gemaakt, bij de invoering der nieuwe wetgeving, of binnen het jaar na die invoering, door krankzinnigheid of andere overmagt, tot de vereischte bewaargeving buiten staat geraakt zijn. Van deze bepalingen zijn uitgezonderd de beschikkingen, vermeld bij art. 935 van het B. W. (art. 75 Transit. bep.).

5^e. De op het tijdstip van de invoering der nieuwe wetgeving met den dood bekrachtigde erfstelling over de hand, van den aard dergene, welk bij het B. W. zijn verboden, zullen stand houden en afloopen overeen van derzelver instelling (art. 76 Transit. bep.).

bij openbare acte gemaakt, en wordt gerekend gemaakt te zijn op den dag der acte van bewaargeving, zonder aanzien der dagteekening, welke zich in den uitersten wilzelveu mogt bevinden (art. 933).

De olographische uiterste wil kan ten allen tijde door den erflater worden teruggevorderd, mits hij, ter verantwoording van den notaris, bij eene authentieke acte, van de teruggave doe blijken. Door deze teruggave wordt het olographisch testament als herroepen beschouwd (art. 934).

Een olographische uiterste wil, welke gesloten aan den notaris is ter hand gesteld, zal, na den dood des erflaters, aan de weeskamer, binnen wier ressort de erfenis is opengevallen, worden aangeboden; deze kamer zal dien uitersten wil openen en proces-verbaal van de aanbieding en opening, mitsgaders van den staat, waarin zich dezelve bevindt, opmaken, en dit stuk daarna aan den notaris, die de aanbieding gedaan heeft, terug geven (artt 937 en 942).

Een uiterste wil bij openbare acte moet, ten overstaan van een notaris en in tegenwoordigheid van twee getuigen, worden verleden (art. 938).

De formaliteiten, welke ten aanzien van een uitersten wil bij openbare acte moeten worden in acht genomen, zijn de volgende:

1°. De notaris moet den wil des erflaters, zooals die zakelijk aan hem door den erflater is opgegeven, in duidelijke bewoordingen schrijven of doen schrijven;

2°. Indien de opgave buiten de tegenwoordigheid der getuigen is gedaan en het opstel door den notaris is gered gemaakt, moet de erflater, alvorens de voorlezing daarvan geschiede, zijnen wil nader zakelijk, in tegenwoordigheid der getuigen, opgeven;

3°. Daarna zal, in tegenwoordigheid der getuigen, de uiterste wil door den notaris worden voorgelezen, en na die voorlezing door hem aan den erflater worden afgevraagd, of het voorgelezene zijnen uitersten wil bevat;

4°. Indien de uiterste wil in tegenwoordigheid der getuigen is opgegeven en terstond in geschrift gebragt, zal gelijke

voorlezing en afvraging in tegenwoordigheid der getuigen geschieden.

5°. Daarna moet de acte door den erfater, den notaris en de getuigen worden onderteekend;

6°. Ingeval de erfater verklaart niet te kunnen onderteekenen of daarin verhinderd te worden, moet ook die verklaring en de oorzaak der verhindering in de acte worden vermeld.

7°. Van de nakoming van al deze formaliteiten moet uitdrukkelijk in de acte van uitersten wil melding worden gemaakt (art. 939).

Een besloten of geheim testament kan, hetzij door den erfater-zelfen, hetzij door een ander geschreven worden, doch moet in beide gevallen door den erfater worden onderteekend. Het papier, hetwelk zijne beschikkingen bevat of het papier, hetwelk tot omslag gebruikt wordt, zal gesloten en verzegeld aan den notaris, in tegenwoordigheid van vier getuigen, worden aangeboden, of wel zal hij hetzelfde in hunne tegenwoordigheid moeten doen sluiten en verzegelen, en verklaren, dat in het gemelde papier zijn uiterste wil begrepen is, en dat die uiterste wil, hetzij door hem-zelfen geschreven en door hem geteekend is, of door een ander geschreven en door hem is geteekend. De notaris zal daarvan eene acte van superscriptie opmaken, die op dat papier, of op het papier tot omslag dienende, zal geschreven worden; deze acte zal, zoowel door den erfater, als door den notaris, benevens de getuigen onderteekend worden en, in geval de erfater door eenige verhindering, die na de onderteekening van den uitersten wil is opgekomen, de acte van superscriptie niet kan onderteekenen, zal van de oorzaak van het beletsel melding gemaakt worden.

Al de in tegenwoordigheid van den notaris en de getuigen in acht te nemen formaliteiten moeten worden vervuld, zonder intusschen tot eenige andere acte over te gaan.

De besloten of geheime uiterste wil moet onder de minuten van den notaris, die dat stuk ontvangen heeft, blijven berusten (art. 940).

In geval de erflater niet kan spreken, maar wel schrijven, zal hij een besloten uitersten wil kunnen maken, mits dezelve met zijne hand geheel geschreven, gedagteekend en onderteekend worde, hij denzelven aan den notaris en de getuigen aanbiede, en boven de acte van superscriptie in hunne tegenwoordigheid schrijve en onderteekene, dat het papier, hetwelk hij hun aanbiede, zijn uiterste wil is; waarna de notaris, met inachtneming der formaliteiten voor een gewoon geheim testament voorgeschreven, de acte van superscriptie zal schrijven en daarin melding maken, dat de erflater die verklaring, in tegenwoordigheid van den notaris en de getuigen, geschreven heeft (art. 941).

Na den dood van den erflater, moet de besloten of geheime uiterste wil worden aangeboden aan de weeskamer, binnen wier ressort de erfenis is opengevallen; deze kamer zal dien uitersten wil openen en proces-verbaal opmaken van de aanbidding en de opening van den uitersten wil, alsmede van den staat, waarin zich dezelve bevindt, en dit stuk daarna aan den notaris, die de aanbidding heeft gedaan, terug geven (art. 942).

Bij een enkel onderhandsch, door den erflater geheel geschreven, gedagteekend en onderteekend stuk, kunnen, zonder verdere formaliteiten, beschikkingen na doode worden gemaakt, doch, alleen en bij uitsluiting, ter aanstelling van executeuren, ter bestelling van begrafenis, tot het maken van legaten van kleederen, van lijfstoebehooren, van bepaalde lijfsieraden en van bijzondere meubelen. De herroeping van een zoodanig stuk kan op dezelfde wijze onder de hand geschieden (art. 935 *).

Zoodanig stuk, na het overlijden van den erflater gevon-

---

*) Bijaldien een zoodanig stuk onder den erflater is berustende gebleven, ligt het in de reden, dat de vernietiging van hetzelfde op alle wijzen, zoo als door verscheuring, kan plaats vinden. De schriftelijke herroeping is slechts dan noodig, wanneer het stuk bij een notaris of derden gedeponeerd, of anderszins niet meer in het bezit of de magt des erfaters is.

den wordende, moet aan de weeskamer, binnen wier ressort de erfenis is opgegevallen, worden aangeboden; deze zal, indien het stuk verzegeld is, hetzelfde openen, en, in allen gevalle, een proces-verbaal van de aanbidding, alsmede van den staat waarin hetzelfde zich bevindt, opmaken; zij zal eindelijk dat stuk aan eenen notaris ter hand stellen, ten einde hetzelfde onder zijne minuten te bewaren (art. 936).

De notaris, die onder zijne minuten eenen uitersten wil, van welken aard ook, heeft, moet daarvan, na den dood van den erflater, aan de belanghebbende personen kennis geven en daarvan een volledig afschrift doen toekomen aan de weeskamer, binnen wier ressort de erfenis is opgegevallen (art. 943 B. W. en art. 11 Transit. bep.).

Over de vereischten, welke de wet in de getuigen, die bij het maken van uiterste willen tegenwoordig zijn, vordert en welke personen zij daarbij uitsluit, vergelijke men art. 944 B. W.

Ingezetenen van Nederlandsch-Indië, die zich in een vreemd land bevinden, zullen geenen anderen uitersten wil, uitgezonderd het op de voorgaande bladzijde bedoeld onderhandsch stuk, kunnen maken, dan bij authentieke acte en met inachtneming van de formaliteiten, welke in het land, alwaar de acte verleden wordt, gebruikelijk zijn (art. 945).

In tijd van oorlog, kunnen krijgslieden en andere personen tot de legers behorende, en zich in het veld of wel in eene belegerde plaats bevindende, hunnen uitersten wil maken ten overstaan van eenen officier, welke ten minste den graad van luitenant heeft, of, zoo er geen officier aanwezig is, van den persoon, die op de plaats het hoogste militair gezag uitoefent, mitsgaders in tegenwoordigheid van twee getuigen (art. 946).

Personen, die zich op zee bevinden, kunnen, gedurende den loop eener reis, hun uitersten wil ten overstaan van den kapitein of stuurman van het vaartuig of, bij gebreke van dezelve, voor dengene, die hunne plaats vervult, en in tegenwoordigheid van twee getuigen, maken (art. 947).

In plaatsen, met welke alle gemeenschap, uit hoofde van

de pest of andere besmettelijke ziekte, verboden is, of waar geene mogelijkheid bestaat om zich van het ministérie van eenen notaris te bedienen, kunnen de uiterste willen gemaakt worden voor elk openbaar ambtenaar, mede in tegenwoordigheid van twee getuigen (art. 948).

De uiterste willen, waarvan bij de drie bovenstaande bepalingen sprake is, zullen door de erflaters, alsmede door degenen, voor wie zij verleden zijn, en ten minste door een der getuigen moeten onderteekend worden en, in geval de erflater of een der getuigen verklaart, dat hij niet schrijven kan of belet wordt te teekenen, zal van die verklaring, alsmede van de oorzaak van het beletsel, in de acte uitdrukkelijk melding worden gemaakt (art. 949).

Deze uiterste willen zullen krachteloos zijn, indien de erflater komt te sterven zes maanden nadat de oorzaak, waarom dezelve in dien vorm gemaakt zijn, heeft opgehouden te bestaan (art. 950).

Ook zal het krijgslieden, zeereizigers en inwoners eener met eene besmettelijke ziekte bezochte plaats, in de bovengenoemde gevallen, geoorloofd zijn bij een onderhandsch stuk, mits geheel door de hand des erflaters geschreven, gedagteekend en onderteekend, hun uitersten wil te maken. Deze uiterste wil zal echter krachteloos wezen, indien de erflater is overleden drie maanden, nadat de oorzaken bovengemeld hebben opgehouden te bestaan, ten ware dat stuk, op de wijze als voor een olograpischen wil is voorgeschreven, aan een notaris mogt in bewaring gegeven zijn (artt. 951 en 952).

Al de formaliteiten, waaraan de onderscheidene uiterste willen, volgens de bepalingen dezer paragraaf, onderworpen zijn, moeten, op straffe van nietigheid, worden in acht genomen (art. 953).

§ 5. Van erfstellingen.

Erfstelling is eene uiterste wilsbeschikking, waarbij de erflater aan een of meer personen de goederen geeft, welke hij bij zijn overlijden zal nalaten, hetzij in het

geheel, hetzij voor een gedeelte, zoo als de helft, een derde (art. 954).

Bij het overlijden van den erflater, treden van regtswege in het bezit van de nagelaten goederen, zoowel de bij uitersten wil benoemde erfgenamen, als degenen, aan wie de wet een gedeelte in de nalatenschap toekent (artt. 834, 835 en 955).

§ 6. Van legaten.

Een legaat is eene bijzondere beschikking, waarbij de erflater aan een of meer personen zekere bepaalde goederen geeft, of wel alle zijne goederen van eene zekere soort; als b. v. alle zijne roerende of onroerende goederen of het vruchtgebruik van alle of van een gedeelte zijner goederen (art. 957).

Alle zuivere en onvoorwaardelijke legaten geven, van den dag van het overlijden des erflaters af, aan den legataris het regt, om de gelegateerde zaak te vorderen met al hetgeen daartoe behoort, en in den staat, waarin dezelve zich op den dag van het overlijden des erflaters bevindt, welk regt op zijne erfgenamen of regtverkrijgenden overgaat (artt. 958 en 963).

De interessen of vruchten van de gelegateerde zaak loopen te voordeele van den legataris, van den dag van het overlijden, welk ook het tijdstip zij, waarop hij de afgifte heeft geëischt:

1°. Wanneer de erflater zijne begeerte daaromtrent in den uitersten wil verklaard heeft;

2°. Wanneer eene lijfrente of een jaar-, maand- of weekgeld, onder den titel van levensonderhoud, is gelegateerd;

3°. In alle andere gevallen, indien de eisch tot afgifte is gedaan binnen het jaar, of de afgifte binnen hetzelfde tijdvak vrijwillig plaats heeft.

Indien die eisch later geschiedt, heeft de legataris slechts regt op de vruchten en interessen, te rekenen van den dag, dat de eisch is gedaan (artt. 959 en 960).

De belastingen, die, onder welke benaming ook, op legaten ten behoeve van den lande gelegd zijn, komen ten

laste van den legataris, tenzij de erflater het tegendeel hebbe bevolen (art. 961).

Een legaat, aan eenen schuldeischer gemaakt, wordt niet gerekend tot afdoening der schuld te zijn nagelaten, zoo min als een legaat, aan dienstboden gemaakt, kan geacht worden tot betaling van verdiend loon gegeven te zijn (art. 971).

Indien blootelijk de vruchten of inkomsten zijn gelegateerd, zonder dat de erflater het woord *vruchtgebruik of gebruik* heeft gebezigd, blijft het goed onder het beheer van den erfgenaam, die verplicht is de vruchten en inkomsten aan den legataris uit te keeren (art. 970).

Wanneer de nalatenschap niet voor het geheel of een gedeelte is aanvaard, of wanneer dezelve is aanvaard onder het voorregt van boedelbeschrijving, en de nagelaten goederen niet voldoende zijn om de legaten in hun geheel te voldoen, zullen al de legaten, in evenredigheid van hunne hoegrootheid, worden verminderd, ten ware de erflater daaromtrent anders mogt hebben beschikt (art. 972).

§ 7. Van de geoorloofde erfstellingen over de hand.

Eene erfstelling over de hand is eene beschikking, waarbij de benoemde erfgenaam of legataris belast wordt de erfenis of het legaat te bewaren, en aan eenen derde, voor het geheel of voor een gedeelte, uit te keeren.

Zoodanige erfstellingen of fidei-commissaire substitutien zijn verboden, en worden, ten aanzien van den met de uitkeering belasten erfgenaam of legataris, nielig en van onwaarde verklaard, uitgezonderd:

1°. De erfstellingen over de hand, ten behoeve van kleinkinderen en van afstammelingen van broeders en zusters;

2°. De erfstellingen over de hand, in hetgeen de erfgenaam of legataris onvervreemd en onverteerd zal nalaten;

Terwijl de beschikkingen, waardoor een derde tot eene erfenis of een legaat geroepen wordt, in het geval, dat de geroepen erfgenaam of legataris dezelve niet geniet, of waarbij het vruchtgebruik aan den eenen en de bloote

eigendom aan den anderen gegeven wordt, almede van waarde zijn (artt. 879—883) *).

De wet laat toe, dat de last tot uitkeering door den erflater worde opgelegd:

- 1°. Aan een of meer van des erflaters kinderen;
- 2°. Bij vóóroverlijden van een kind, aan een of meer zijner kleinkinderen;
- 3°. Aan een of meer zijner broeders en zusters;
- 4°. Bij vóóroverlijden van broeders of zusters, aan een of meer hunner kinderen.

Doch alleen ten aanzien van die goederen, waarover de erflater de vrije beschikking heeft (art. 973 en 974).

Deze erfstellingen over de hand zullen niet anders gelden dan voor zoo verre dezelve zullen zijn gemaakt voor éénen graad, en ten voordeele van al de kinderen van den bezwaarden persoon, die reeds geboren zijn en nog geboren zullen worden, zonder uitzondering of voorrang van ouderdom of kunne (art. 976).

Indien de bezwaarde erfgenaam sterft, met achterlating van kinderen in den eersten graad, en afkomelingen van een vooroverleden kind, zullen deze laatsten, bij plaatsvervulling, het aandeel van het vooroverleden kind genieten, terwijl hetzelfde zal plaats hebben, indien, al de kinderen in den eersten graad vooroverleden zijnde, degene, die met de overgave belast is, niet dan kleinkinderen nalaat (art. 975).

De regten van de bij erfstelling over de hand geroepen erfgenamen nemen aanvang op het tijdstip, dat het genot van den bezwaarde ophoudt (art. 977).

De erflater, die de genoemde geoorloofde erfstellingen over de hand maakt, mag bij uitersten wil of bij eene latere notariële acte, het goed-zelf, gedurende den tijd van het bezwaar, onder het beheer stellen van een of meer bewindvoerders, die alsdan aan dezelfde verplichtingen onderworpen zijn als de bewindvoerders van aan vruchtgebruik onderworpen goederen, en die voor hunne moeite hetzelfde loon mogen in rekening

*) Men zie ten deze het, op bladz. 221 aangehaalde, art. 76 Transit. bep.

brengeu, als ten aanzien der uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen bepaald is (artt. 466, 789, 790, 791, 978 en 1021).

Bij overlijden, of bij gebreke van den gestelden bewindvoerder, benoemt de regter, op verzoek van den bezwaarde of van andere belanghebbenden, of ook op vordering van het openbaar ministerie, eenen anderen in de plaats van den ontbrekende (art. 979).

Binnen eene maand na het overlijden van dengene, die, onder den last van uitkeering, over de goederen beschikt heeft, zal, op verzoek van den bewindvoerder, van den belanghebbende, of van het openbaar ministerie, eene boedelbeschrijving worden gemaakt van al de goederen, die de nalatenschap uitmaken. Indien het gemaakte slechts in een legaat bestaat, zal er eene bijzondere lijst worden gemaakt van alle de daaronder begrepen voorwerpen. Deze boedelbeschrijving of lijst zal de begrooting der roerende goederen bevatten, en moet gemaakt worden in tegenwoordigheid van den benoemden bewindvoerder en andere belanghebbenden, of deze behoorlijk opgeroepen zijnde.

Indien deze bij de boedelbeschrijving tegenwoordig zijn, kan dezelve onder de hand geschieden; in welk geval dat stuk, binnen den tijd van veertien dagen na het voleindigen van de boedelbeschrijving, ter griffie van den raad van justitie moet worden overgebracht of ter overbrenging zijn opgezonden.

De kosten, daarop vallende, komen ten laste der goederen, in de beschikking over de hand begrepen (artt. 980 en 981).

Indien de erfflater geen bewindvoerder heeft benoemd, worden de goederen door den bezwaarden erfgenaam beheerd, onder verpligting:

1°. Om zekerheid te stellen voor de bewaring, het behoorlijk gebruik en de wederoplevering der goederen, ten ware de erfflater hem uitdrukkelijk van alle verpligting tot het stellen van zekerheid hadde vrijgesteld;

2°. Om het bezwaarde goed als een goed huisvader te gebruiken, ten welken aanzien, alsmede ten aanzien van het dragen van kosten en lasten en het doen van reparatiën, hij gelijk staat met een vruchtgebruiker (art. 982 en 984).

De bezwaarde erfgenaam, die, geene zekerheid kan stellen, moet gedoogen, dat de goederen, op verzoek van belanghebbenden, of op vordering van het openbaar ministerie, worden gesteld onder het beheer van een bewindvoerder, door den raad van justitie te benoemen, ten wiens aanzien zullen gelden al de regten en verpligtingen, ten opzichte van voogden over minderjarigen vastgesteld, terwijl zij voor hunne moeite hetzelfde loon mogen in rekening brengen, als ten aanzien van uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen bepaald is (art. 983).

De fidei-commissaire onroerende goederen, alsmede de renten en schuldvorderingen mogen, niet dan op verlot van den raad van justitie, na verhoor van den verwachter en van het openbaar ministerie, worden vervreemd of bezwaard, mits:

1°. Daartoe een volstrekte noodzakelijkheid of blijkbaar voordeel besta, zoowel voor den verwachter als voor de bezwaarde erfgenamen;

2°. Ingeval van vervreemding, de bezwaarde erfgenaam, indien hij-zelf het beheer heeft, zekerheid geve van wederbelegging onder het fidei-commissaire verband; terwijl,

3°. Indien de goederen onder bewind gesteld zijn, de bewindvoerders verplicht zijn, de opbrengst te beleggen op denzelfden voet als de voogden (art. 985).

Ten einde tegen derden te kunnen werken, moeten de erfstellingen over de hand worden openbaar gemaakt (art. 986).

Deze openbaarmaking geschiedt door de woordelijke overschrijving der erfstelling over de hand, aan den voet der geregtelijke acte van eigendom der onder dezelve begrepen onroerende goederen, op de schriftelijke aanvraag van belanghebbenden, te bewerkstelligen door den betrokken griffier bij den raad justitie, of anderen dezen vervangenden beambte, aan het slot van het eerste lid van art. 1 der Ordonnantie op den overgang van den eigendom van vaste goederen enz. van 21 April 1834 (stsb. no. 27) vermeld.

De inschrijving op de verbonden goederen en de vermelding ter zijde van reeds bestaande inschrijvingen, zullen geschieden, *de eerste* door eene aantekening aan den voet

der geregtelijke acte van eigendom van de goederen, welke voor de gehypotheceerde schuldvordering verbonden zijn, *de laatste*, door een aantekening aan den voet der geregtelijke acte van de reeds bestaande hypotheken.

Deze aantekeningen zullen geschieden door den bovengenoemden betrokken ambtenaar, die daartoe schriftelijk zal worden aangezocht, onder overlegging van een afschrift der acte van uiterste wilsbeschikking, waarbij de erfstelling is gemaakt (art. 28 Transit. bep.).

De bewindvoerders zijn verpligt, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, voor een en ander te waken, terwijl de belanghebbenden het regt hebben te vorderen, dat aan de gezegde voorschriften worde voldaan (art. 988).

In geval van erfstelling over de hand in hetgeen de erfgenaam of legataris onvervreemd en onverteerd zal nalaten, is zoodanige erfgenaam of legataris bevoegd, om het aan hem gemaakte te vervreemden en te verteren, en zelfs bij schenking onder de levenden daarover te beschikken, tenzij dit laatste door den erflater, voor het geheel of ten deele, mogt zijn verboden (art. 989).

In geval van zoodanige erfstelling is de bezwaarde erfgenaam of legataris mede verpligt om, na het overlijden van den erflater, eene boedelbeschrijving of lijst op te maken en die stukken ter griffie van den raad van justitie over te brengen, doch hij is niet gehouden om eenige zekerheid te stellen (artt. 980, 981 en 990).

Na het overlijden van den bezwaarden erfgenaam of legataris, heeft de verwachter het regt, om de dadelijke afgifte te vorderen van hetgeen van de erfenis of van het legaat *in natura* mogt zijn overgebleven (art 991).

§ 8. Van het herroepen van uiterste wilsbeschikkingen en het vervallen van dezelve.

Een uiterste wil kan, noch in zijn geheel, noch ten deele, worden herroepen, dan bij:

- 1°. Eene latere uiterste wilsbeschikking;
- 2°. Eene bijzondere notariële acte, waarbij de erflater de

geheele of gedeeltelijke intrekking van zijnen vroegeren uitersten wil te kennen geeft, terwiji

3°. Tot herroepen van een olographisch testament de terugname van hetzelfde voldoende is (artt. 934 en 992).

Indien een latere uiterste wil, welke de uitdrukkelijke herroeping van den vorigen bevat, niet is voorzien van de formaliteiten, welke tot de deugdelijkheid van eenen uitersten wil worden vereischt, maar wel van die, welke gevorderd worden tot de deugdelijkheid van eene notariële acte, zullen de vroegere beschikkingen, welke in de latere acte mogten zijn herhaald, niet als herroepen worden beschouwd (art. 993).

Een latere uiterste wil, waarbij de voorgaande niet op eene uitdrukkelijke wijze herroepen wordt, vernietigt alleen de beschikkingen, in dien vroegeren uitersten wil vervat, welke met de nieuwe beschikkingen niet overeen zijn te brengen of daarmede strijden. Deze bepaling is echter niet van toepassing, wanneer de latere uiterste wil nietig is, uithoofde van gebrek in den vorm, al ware dezelfde ook geldig als notariële acte (art. 994).

De herroeping, hetzij uitdrukkelijk, hetzij stilzwijgend, bij eenen lateren uitersten wil gedaan, zal volkomen van kracht zijn, ofschoon die nieuwe acte buiten gevolg blijve, door de onbevoegdheid van den gestelden erfgenaam of legataris, of door hunne weigering om de erfenis te aangaarden (art. 995 *).

Alle vervreemding, zelfs bij verkoop, met vermogen van wederinkoop of bij verruiling, welke de erflater van het gelegateerde goed geheel of gedeeltelijk doet, brengt de herroeping van het legaat, ten aanzien van al wat vervreemd of verruild is met zich, ten ware het vervreemde goed in des erfaters boedel mogt zijn teruggekeerd (art. 996).

Alle beschikkingen bij uitersten wil gedaan, onder eene

*) Tot de onbevoegdheid van den, bij den laatsten uitersten wil gestelden, erfgenaam, behoort ook diens overlijden (art. 836 B. W.). Zie Mr. G. J. DE MARTINI, de Nederlandsche wetgeving, in de aantekening op art. 1042 B. W. bladz. 517.

voorwaarde van eene onzekere gebeurtenis afhingende en van zoodanigen aard, dat de erfflater gerekend moet worden aan het al of niet voorvallen dier gebeurtenis de uitvoering zijner beschikking verbonden te hebben, vervallen, indien de gestelde erfgenaam of legataris vóór de vervulling der voorwaarde komt te overlijden. Wanneer echter de voorwaarde, volgens de bedoeling van den erfflater, alleen de uitvoering der beschikking opschort, belet zulks niet dat de gestelde erfgenaam of legataris een verkregen regt hebbe, hetwelk hij aan zijne erfgenamen overdraagt (artt. 997 en 998).

Eene beschikking, bij uitersten wil gedaan, vervalt:

1°. Wanneer de gestelde erfgenaam of legataris de erfenis of het legaat verwerpt, of onbekwaam gevonden wordt, om dezelve te genieten (art. 1001).

2°. Ten aanzien van een legaat, wanneer het gelegateerde goed geheel is te niet gegaan (art. 999);

3°. Ten aanzien van een legaat van eene rente, inschuld of andere schuldvordering op eenen derde, voor zoo veel daarop gedurende het leven van den erfflater is betaald (art. 1000).

Aanwas heeft plaats ten voordeele van de gestelde erfgenamen of legatarissen, in geval de erfstelling of het legaat aan verscheiden personen gezamenlijk gemaakt is, en de beschikking ten opzigte van eenige der mede-erfgenamen of mede-legatarissen geen gevolg kan hebben (art. 1002).

De erfstelling of het legaat zal geacht worden gezamenlijk gemaakt te zijn:

1°. Wanneer het gemaakt is bij eene en dezelfde beschikking, en de erfflater niet aan elk der mede-erfgenamen of mede-legatarissen zijn bepaald aandeel in het goed heeft aangewezen, zoo als de helft, een derde, enz.

De uitdrukking *voor gelijke aandelen of gedeelten* wordt niet geacht eene aanwijzing te zijn van een zoodanig bepaald aandeel.

2°. Wanneer eene zaak, die zonder schade te lijden, niet

voor verdeling vatbaar is, bij dezelfde acte aan onderscheidene personen, al ware het ook afzonderlijk, is gemaakt geworden (artt. 1002 en 1003).

De vervallenverklaring van uiterste wilsbeschikkingen kan na den dood des erflaters worden gevraagd, ter zake van het niet ten uitvoer brengen der voorwaarden. In dit geval kunnen zij, te wier behoefte de vervallenverklaring zal zijn gedaan, de goederen terugnemen, vrij van alle lasten en hypotheeken, door den vervallen verklaarden erfgenaam of legataris daarop gelegd, welk regt van terugname zelfs tegen derde houders der onroerende kan worden uitgeoefend (art. 1004).

Van uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen en van bewindvoerders.

Een erflater mag een of meer uitvoerders van zijne uiterste wilsbeschikkingen aanstellen, ja zelfs, verscheiden personen benoemen, ten einde bij ontstentenis elkander als uitvoerders op te volgen.

De benoeming kan geschieden:

- 1°. Bij uitersten wil;
- 2°. Bij onderhandsche, door den erflater geheel geschreven, gedagteekende en onderteekende acte;
- 3°. Bij eene bijzondere notariële acte (artt. 935 en 1005.)

Als uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen kunnen niet werkzaam zijn:

- 1°. Getrouwde vrouwen;
- 2°. Minderjarigen, zelfs wanneer deze handligting hebben bekomen *);
- 3°. Onder curatele gestelde personen;

---

*) De man mag echter wel zijne vrouw tot uitvoerster van zijnen uitersten wil benoemen, om reden deze benoeming eerst werkt bij zijn overlijden, en dus op een tijdstip, dat zijne vrouw ophoudt getrouwd te zijn. Zoo ook kunnen minderjarigen worden benoemd en zal die benoeming effect sorteren, wanneer zij op het tijdstip van het overlijden des erflaters meerderjarig geworden zijn.

4°. Allen, die onbevoegd zijn om verbindtenissen aan te gaan (art. 1006).

Aan de uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen kan door den erflater de bezitneming van al de goederen der nalatenschap, of van een bepaald gedeelte daarvan, worden gegeven.

In het eerste geval strekt zich die inbezitneming uit, zoo wel tot de onroerende als tot de roerende zaken (art. 1007).

Het bezit van regtswege *) duurt niet langer dan één jaar, te rekenen van den dag, waarop de uitvoerders zich in het bezit hebben kunnen stellen, ten ware de erfgenamen, allen het daaromtrent eens zijnde, verkiezen hetzelfde vroeger te doen ophouden, mits zij de uitvoerders in staat stellen tot de betaling of afgifte der zuivere en onvoorwaardelijke legaten, of doen blijken, dat die legaten reeds zijn voldaan (artt. 1007 en 1008).

De raad van justitie is bevoegd, om, op het daartoe strekkend verzoekschrift van de uitvoerders, den termijn van bezit, voor een bepaalden tijd, doch niet langer dan voor een jaar, te verlengen.

De aanvraag zal worden gedaan bij een met redenen omkleed verzoekschrift, na verhoor of behoorlijke oproeping van de binnen het ressort van den raad van justitie woonachtige erfgenamen, of derzelver gemagtigden, en op de conclusie van het openbaar ministerie (art. 43 Transit bep.).

De uitvoerders der uiterste wilsbeschikkingen zijn verplicht:

1°. De nalatenschap te doen verzegelen, indien er minderjarige of onder curatele gestelde erfgenamen zijn, welke op het overlijden van den erflater van geene voogden of curators zijn voorzien, of zoodanige erfgenamen, welke noch in persoon, noch bij gemagtigden, tegenwoordig zijn (art. 1009).

2°. Eene boedelbeschrijving te doen opmaken van de goederen der nalatenschap in tegenwoordigheid, of na bij be-

*) Vermits de wet bepaalt, dat het bezit *van regtswege* niet langer duren kan dan een jaar, volgt hieruit, dat de erflater den tijd voor dat bezit, hetzij korter, hetzij langer dan één jaar bepalen kan.

hoorlijk exploit gedane oproeping der erfgenamen, welke zich binnen Nederlandsch-Indie bevinden (art. 1010).

3°. Zorg te dragen, dat des overledenen uiterste wil worde ten uitvoer gelegd (art. 1011).

4°. Bij het eindigen van hun beheer, aan de belanghebbenden *) rekening en verantwoording te doen, met uitkeering van al de goederen en effecten des boedels, benevens het slot der rekening, ten einde tusschen de erfgenamen gescheiden en gedeeld te worden.

5°. De erfgenamen in het maken der scheiding behulpzaam te zijn, indien deze zulks vorderen (art. 1014).

6°. Binnen veertien dagen na het overlijden, iedere acte van uitersten wil, welke zij in den boedel mogten vinden, ter registratie aan de weeskamer aan te bieden (art. 42 Transit. bep. en art. 15 Regl. Boedelmeesters. Stbl. 1828 no. 46) †).

De, bij afzonderlijke besluiten aan uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen opgelegde verplichtingen, zullen lager in het Handboek voor den voogd, den curator en den uitvoerder van uiterste wilsbeschikkingen worden medegedeeld.

Elke bepaling, waarbij de erflater bevolen heeft, dat de uitvoerder zijns uitersten wils van het opmaken eener boedelbeschrijving of van het afleggen van rekening en verantwoording zal zijn ontheven, is van regtswege nietig (art. 1018).

De uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen zijn bevoegd:

1°. In geval van geschil, in regten op te treden, ten einde de geldigheid van den uitersten wil staande te houden (art. 1011).

*) Onder de benaming van belanghebbenden, zullen moeten worden verstaan erfgenamen, en niet schuldeischers, voor het geval, dat de boedel onder het voorrecht van boedelbeschrijving mogt zijn aanvaard. Zie Mr. J. C. VOORDUIN, Geschiedenis en beginselen der Nederlandsche wetboeken, deel IV, bladz. 219 art. 1055.

†) Deze verplichting berust ook op de erfgenamen van den overledene en hunne voogden, gemagtigden of andere vertegenwoordigers.

2°. Indien de vereischte penningen niet voorhanden zijn tot het uitkeeren der legaten, en de erfgenamen niet goedvinden het noodige voorschot van penningen te doen, de roerende en, des noods, een of meer der vaste goederen des boedels te verkoopen, de laatste echter niet anders dan met toestemming der erfgenamen of, bij gebreke daarvan, met verlof van den regter *), in het openbaar en volgens de plaatselijke gebruiken.

Behoudens de bepalingen, ten opzichte van minderjarigen en onder curatele gestelde personen, zal die verkoop, indien al de erfgenamen het daaromtrent eens zijn, ook onder de hand kunnen geschieden (art. 1012).

De bevoegdheid tot het verkoopen van roerende goederen strekt zich ook uit tot den verkoop van alle zoodanige goederen, die aan bederf onderhevig zijn, of uit anderen hoofde, niet zonder schade, voor den boedel kunnen worden aangehouden (art. 44 Transit. bep.).

3°. Indien zij het bezit der nalatenschap hebben, in regten de schulden in te vorderen, welke gedurende dat bezit vervallen en opeischbaar zijn (art. 1013).

4°. Indien de erflater aan den uitvoerder voor de waarneming zijner werkzaamheden geene bepaalde belooning heeft toegekend, of geen bijzonder legaat daarvoor aan denzelfden gemaakt heeft, als loon in rekening te brengen drie ten honderd van de ontvangst, twee ten honderd van de uitgaven en een en een half ten honderd van de kapitalen, welke door hen worden ontvangen, behalve de onkosten van verzegeling, boedelbeschrijving, rekening en verantwoording en overige tot hunne werkzaamheden betrekkelijke zaken, welke ten laste der nalatenschap komen (artt. 1021, 466 en 1017 B. W. en art. 83 Transit. bep.) †).

Niemand is gehouden den last van uitvoerder eener uiterste wilsbeschikking op zich te nemen, doch hij, die zoo-

*) Door den regter, wordt hier zonder twijfel de raad van justitie bedoeld.

†) Meer dan een uitvoerder benoemd zijnde, zullen zij te zamen dat loon in rekening mogen brengen.

danigen last heeft aanvaard, is verplicht denzelven te vol-eindigen (art. 1021).

De magt van den uitvoerder des uitersten wils gaat niet tot zijne erfgenamen over (art. 1015).

Indien er verscheidene uitvoerders van eene uiterste wilsbeschikking zijn, die dezen last aangenomen hebben, kan één hunner, bij gebreke van de anderen, alleen werkzaam zijn, en zijn zij, ieder voor het geheel, ter zake van hun beheer aansprakelijk, ten ware de erfflater hunne werkzaamheden mogt hebben verdeeld, en dat ieder zich binnen den kring der hem opgedragen bemoeijenissen hebbe gehouden (art. 1016 *).

De uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen kunnen, om dezelfde redenen als de voorgeden, worden afgezet (art. 1022).

De erfflater mag, bij uitersten wil of bij eene bijzondere notariële acte, een of meer bewindvoerders aanstellen, ten einde de goederen, aan zijne erfgenamen of legatarissen nagelaten, gedurende derzelve leven, of gedurende een bepaalden tijd, te beheeren, mits hierdoor geene inbreuk worde gemaakt op de vrije uitkeering van het wettelijke aandeel der erfgenamen. Indien er verscheiden bewindvoerders benoemd zijn, kan, bij gebreke van de anderen, één hunner, op den voet als voor de uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen is voorgeschreven, alleen werkzaam zijn (art. 1019).

Indien de erfflater geene personen heeft aangewezen, welke in de plaats van de ontbrekende bewindvoerders zullen optreden, wordt daarin door den raad van justitie, op verhoor van het openbaar ministerie, voorzien (art. 1020).

Niemand is gehouden den last van bewindvoerder eener erfenis of eens legats op zich te nemen, doch is verplicht,

*) Bijaldien, vóór de algeheele ten uitvoerlegging van het testament, al de benoemde uitvoerders mogten komen te overlijden, vervalt daardoor de opdracht, en treden de erfgenamen in al hunne regten en verplichtingen terug, zonder dat er termen zijn, om, hetzij door tusschenkomst des regters, hetzij op een anderen voet, de plaats der overledenen aan te vullen. Zie Mr. J. J. Loke, Handboek voor Notarissen, blad. 745.

denzelven eenmaal aanvaard hebbende, dien ten uitvoer te brengen (art. 1021).

Bewindvoerders zullen om dezelfde redenen als voogden kunnen worden afgezet (art. 1022).

Van het regt van beraad en het voorregt van boedelbeschrijving.

Alle personen, aan wie eene erfenis is opgekomen en die verkiezen mogten, om de gesteldheid der nalatenschap te onderzoeken, ten einde te kunnen beoordeelen of het van hun belang is, dezelve, hetzij zuiver, hetzij onder het voorregt van boedelbeschrijving, te aanvaarden of wel te verwerpen, zullen het regt hebben om zich te beraden, en daarvan eene verklaring moeten allegen ter griffie van den raad van justitie, binnen welks regtsgebied de erfenis is opgevallen; zullende die verklaring in het daartoe bestemde register worden ingeschreven.

Op plaatsen, die door de zee zijn afgesneden van de dadelijke gemeenschap met den zetel van den raad van justitie, kan deze verklaring worden afgelegd bij het hoofd van het plaatselijk bestuur, welk ambtenaar daarvan aantekening zal houden en berigt inzenden aan den raad van justitie, die alsdan de inschrijving zal doen bewerkstelligen (art. 1023 B. W. en art. 45 Transit. bep. *).

Aan den erfgenaam wordt, te rekenen van den dag der afgelegde verklaring, een tijdvak van vier maanden vergund, ten einde den boedel te doen beschrijven en zich te beraden. Niettemin is de raad van justitie bevoegd om, wanneer de erfgenaam in regten vervolgd wordt, uithoofde van dringende redenen, dien termijn te verlengen (art. 1024).

*) Bij art. 46 Transit. bep. is bepaald, dat in de gevallen, waarin door de nieuwe wetgeving de persoonlijke verschijning voor den regter in burgerlijke zaken wordt bevolen, die verschijning, op plaatsen, die door de zee zijn afgesneden van de dadelijke gemeenschap met den zetel van den raad van justitie, zal kunnen geschieden voor het hoofd van het plaatselijk bestuur der woonplaats van den betrokken persoon, en dat die ambtenaar een authentiek afschrift van het deswege door hem op te maken procesverbaal, met de daartoe betrekkelijke stukken, zoo die er zijn, zoodra mogelijk zal toezenden aan den regter, bij wien de zaak behoort.

Gedurende den bovengemelden termijn, kan de erfgenaam, die zich beraadt, niet worden genoodzaakt de hoedanigheid van erfgenaam aan te nemen, terwijl geene regterlijke veroordeeling tegen hem kan worden verkregen, en de uitvoering van de vonnissen, die ten laste van den overledene zijn uitgesproken, blijft opgeschort.

Ook is hij bevoegd, om van den regter verlof te vragen, ten einde al zoodanige voorwerpen, welke niet behoeven of niet kunnen worden bewaard, op de door den regter te bepalen wijze, te verkoopen, mitsgaders om al zulke daden te verrigten, die geen uitstel lijden (artt. 1025 en 1026 B. W. en artt. 694 en 695 B. R.).

Zij, die de nalatenschap aanvaarden onder het voorrecht van boedelbeschrijving, moeten daarvan almede eene verklaring ter griffie van den raad van justitie, binnen welks rechtsgebied de erfenis is opengevallen, afleggen en zij behouden, zelfs na verloop van den gemelden termijn, en ook zonder zich van het regt van beraad bediend te hebben, het vermogen om den boedel te doen beschrijven, en denzelven onder het voorrecht van boedelbeschrijving te aanvaarden, tenzij zij zich als zuivere erfgenamen gedragen hebben (artt. 1023, 1029, 1030 en 1042).

Het voorrecht van boedelbeschrijving heeft ten gevolge:

1°. Dat de erfgenaam niet verder tot de betaling der schulden en lasten der nalatenschap gehouden is, dan ten beloope der waarde van de goederen, welke dezelve bevat, en dat hij zich zelfs van die betaling kan ontslaan, door al de goederen, tot de nalatenschap toebehoorende, aan de beschikking der schuldeischers en legatarissen over te laten;

2°. Dat de eigen goederen van den erfgenaam niet met die der nalatenschap worden vermengd, en dat hij het regt behoudt, om zijne schulden tegen de nalatenschap te doen gelden (art. 1032 B. W. en art. 697 B. R.).

De erfgenaam verliest het voorrecht van boedelbeschrijving en wordt als zuiver erfgenaam beschouwd:

1°. Indien hij, willens en wetens en ter kwader trouw,

eenige goederen tot de nalatenschap behorende, niet op de boedelbeschrijving heeft gebragt;

2°. Indien hij zich aan verduistering van goederen, tot de erfenis behorende, heeft schuldig gemaakt (art. 1031).

Erfgenamen, die de nalatenschap onder het voorregt van boedelbeschrijving hebben aanvaard, zijn verplicht:

1°. De goederen, welke tot de nalatenschap behooren, als een goed huïsvader te besturen en de nalatenschap, zoodra mogelijk tot effenheid te brengen, zijnde zij aan de schuldeischers en legatarissen verantwoording verschuldigd (art. 1033).

2°. In geval van verkoop van onroerende goederen, (welke, even als die van roerende, in het openbaar en volgens plaatselijk gebruik geschieden moet *), de opgekomen hypothecaire schuldeischers te voldoen, door middel eener overwijzing op den kooper van het onroerend goed, ten bedrage van hetgeen die schuldeischers te vorderen hebben (art. 1034).

3°. Indien de schuldeischers of andere belanghebbenden zulks vorderen, voldoende zekerheid te stellen voor de waarde der roerende goederen in de boedelbeschrijving begrepen, en voor dat gedeelte van de waarde der onroerende goederen, hetwelk niet aan de hypothecaire schuldeischers is overgewezen (art. 1035 B. W. en art. 696 B. R.).

4°. Binnen den tijd van drie maanden, na verloop van den termijn van beraad, door middel van eene aankondiging in het officieel nieuwsblad, de onbekende schuldeischers op te roepen, ten einde zoowel aan deze als aan degene, die bekend zijn, en aan de legatarissen, dadelijk rekening en verantwoording van het gehouden beheer af te leggen, en hunne schuldvorderingen en legaten te voldoen, voor zoo verre het bedrag der nalatenschap toereikende zal zijn (art. 1036).

*) Indien onder de beneficiaire erfgenamen *minderjarigen* behooren, kan tot dien verkoop niet worden overgegaan, dan nadat de voogd daartoe magtiging van den regter heeft bekomen. Zie het tijdschrift voor het Notarisambt, deel 5 bladz. 33.

Indien er eenig verzet plaats heeft, kunnen de schuldeischers niet worden voldaan, dan ten gevolge eener rangschikking, door den regter te regelen (art. 1038).

De kosten van verzegeling, van boedelbeschrijving, van het opmaken der rekening, mitsgaders alle andere, die op eene wettige wijze gemaakt zijn, komen ten laste der nalatenschap (art. 1041).

Eene bepaling, waarbij de erflater zoude hebben verboden, om van het regt van beraad en van het voorregt van boedelbeschrijving gebruik te maken, is nietig en van onwaarde (art. 1043).

Van het aanvaarden en verwerpen van erfenissen.

Niemand is gehouden eene hem opgekome ne erfenis te aanvaarden (art. 1044).

Eene erfenis kan of zuiver, of onder het voorregt van boedelbeschrijving worden aanvaard (art. 1043).

Onder het voorregt van boedelbeschrijving moeten worden aanvaard de erfenissen, die opkomen:

1°. Aan minderjarige of onder curatele gestelde personen;
2°. Aan openbare instellingen, godsdienstige gestichten, kerken of armeninrigtingen (art. 1046).

3°. Aan erfgenamen, die verschillen omtrent de wijze van aanvaarding (art. 1050).

Het aanvaarden eener erfenis heeft eene terugwerkende kracht tot op den dag, waarop dezelve is opengevallen (art. 1047).

Indien erfgenamen verschillen omtrent het al of niet aanvaarden eener erfenis, kan de een dezelve aanvaarden en de andere die verwerpen (art. 1050).

De erfgenaam, die de erfenis verwerpen heeft, kan dezelve nog aanvaarden, zoo lang zij nog niet door degenen, welke door de wet of door eenen uitersten wil geroepen worden aanvaard is, onverminderd echter de regten van derden op de nalatenschap, door eenigen wettigen titel verkregen (artt. 1055 en 1056).

De aanvaarding eener erfenis geschiedt *uitdrukkelijk* of

stilzwijgend; dezelve geschiedt uitdrukkelijk, wanneer men in een authentiek of onderhandsch geschrift den titel of de hoedanigheid van erfgenaam aanneemt; de aanvaarding geschiedt stilzwijgend, wanneer de erfgenaam eene daad verrigt, welke zijne meening om de erfenis te aanvaarden, noodzakelijk aan den dag legt, en waartoe hij slechts in zijne hoedanigheid als erfgenaam zoude zijn bevoegd geweest (art. 1048).

Als daden, welke eene stilzwijgende aanvaarding kenschetsen, kunnen niet worden gerekend:

- 1°. Alle, die tot de begrafenis betrekking hebben;
- 2°. Daden, alleen dienende tot bewaring;
- 3°. Daden van toezigt;
- 4°. Daden van voorloopig beheer (art. 1049).

Een meerderjarige kan tegen eene door hem gedane aanvaarding eener erfenis niet in zijn geheel worden hersteld, dan alleen in het geval, dat die aanvaarding mogt geschied zijn ten gevolge van dwang of van een ten zijnen opzigte gepleegd bedrog. Hij kan niet tegen zijne aanvaarding opkomen, onder voorgeven van daardoor benadeeld te zijn, dan alleen in geval de erfenis meer dan de helft is verminderd, ten gevolge der ontdekking van eene, op het oogenblik der aanvaarding onbekende, uiterste wilsbeschikking (art. 1053).

Het verwerpen eener erfenis moet uitdrukkelijk geschieden en moet plaats vinden door middel eener verklaring, afgelegd ter griffie van den raad van justitie, onder welks regtsgebied de erfenis opengevallen is (artt. 1057 en 1023).

De erfgenaam, die de nalatenschap verwerpt, wordt geacht nooit erfgenaam te zijn geweest, terwijl zijn erfdeel, door regt van aanwas, door zijne mede erfgenamen verkregen wordt; indien hij alleen erfgenaam is, vervalt hetzelfde:

- 1°. Aan de nabestaanden in den volgenden graad;
- 2°. Bij gebreke van bloedverwanten in den erfelijken graad, aan den overgebleven echtgenoot;
- 3°. Indien deze allen de nalatenschap verwerpen, aan den lande (artt. 1058 en 1059).

Degene, die eene erfenis verworpen heeft, kan nimmer bij plaatsvervulling worden vertegenwoordigd; indien hij de

eenige erfgenaam in zijnen graad is, of indien al de erfgenamen de erfenis verwerpen, komen de kinderen uit eigen hoofde en erven bij gelijke deelen (art. 1060).

De schuldeischers van dengene, die ten nadeele hunner regten eene erfenis heeft verworpen, kunnen zich door den regter doen magtigen, om de nalatenschap in naam van hunnen schuldenaar, in zijne plaats en voor hem, te aanvaarden.

In dat geval wordt de verwerping der erfenis niet verder dan ten voordeele der schuldeischers, en ten beloope van hunne schuldvorderingen, vernietigd, maar dezelve is geenszins nietig ten voordeele van den erfgenaam, die de erfenis heeft verworpen (art. 1061).

Zelfs bij huwelijksche voorwaarden mag men geen afstand doen van de erfenis van iemand, die nog in leven is, noch de regten vervreemden, welke men, bij vervolg van tijd, op zoodanige erfenis mogt kunnen verkrijgen (art. 1063).

Erfgenamen, die goederen, tot eene nalatenschap behoorende, hebben te zoek gemaakt of verborgen gehouden, verliezen de bevoegdheid om de erfenis te verwerpen; zij blijven zuivere erfgenamen, niettegenstaande hunne verwerping, zonder dat zij eenig deel in het te zoek gemaakte of verborgene mogen vorderen (art. 1064).

Niemand kan tegen de verwerping eener nalatenschap in zijn geheel worden hersteld, dan in geval die verwerping heeft plaats gehad ten gevolge van bedrog of dwang (art. 1065).

De bevoegdheid om eene erfenis te aanvaarden verjaart door verloop van dertig jaren, te rekenen van den dag, waarop dezelve is opengevallen, mits vóór of na het verloop van dat tijdvak de nalatenschap aanvaard zij door een van degenen, die door de wet of door eenen uitersten wil daartoe geroepen zijn; onverminderd echter de regten van derden op de nalatenschap, door eenigen wettigen titel verkregen (art. 1055).

De bevoegdheid om eene erfenis te verwerpen, kan door geene verjaring verloren gaan (art. 1062).

Wanneer, bij het openvallen eener nalatenschap, zich niemand opdoet, die daarop aanspraak maakt, of wanneer de bekende erfgenamen dezelve verwerpen, wordt de nalatenschap als onbeheerd beschouwd, en is de weeskamer van regtswege belast met het beheer derzelve, op den voet als bij artt. 1126—1130 bepaald is.

Van verzegeling, ontzegeling en boedelbeschrijving.

§ 1. Van verzegeling.

In de gevallen, waarin na overlijden verzegeling moet plaats hebben, geschiedt zulks ter plaatse, waar de werkzaamheid moet worden verrigt, door den met de verzegelingen belasten ambtenaar, welke zich ten dien einde van een daartoe bestemd zegel zal bedienen *).

Hij stelt een bewaarder van de gelegde zegels aan en benoemt daartoe bij voorkeur den persoon, door de belanghebbenden aangeboden, indien deze hem toeschijnt de vereischten daartoe te bezitten (art. 652 B. R.).

De verzegeling kan worden gevorderd door:

1°. Den overgebleven echtgenoot en door alle degenen, welke mogten beweren eenig regt te hebben tot de nalatenschap of de gemeenschap;

2°. De schuldeischers der nalatenschap, voorzien van een executorialen titel, of anders na summier onderzoek van de gegrondheid hunner vorderingen en van hun belang bij eene verzegeling, op een verlot van den president van den raad van justitie.

3°. Ingeval de overblijvende echtgenoot of regthebbenden tot de nalatenschap niet tegenwoordig zijn, diegenen, welke in dienst waren van den overledene of met hem te zamen woonden;

4°. De uitvoerders van den uitersten wil;

5°. De naastbestaanden van belanghebbende minderjarigen of onder curatele gestelden, indien deze, buiten het

*) Wie met het doen van verzegelingen belast zijn, zie men in de aantekening op bladz. 174 van dit Handboek.

geval, voorzien bij het 2de lid van art. 360 B. W. *), van geene voogden of curators zijn voorzien, gelijk mede indien hunne voogden of curators niet tegenwoordig zijn (art. 653 B. R.).

De verzegeling heeft ambtshalve plaats:

1°. Ingeval de minderjarige of onder curatele gestelde belang- of medebelanghebbenden in eene nalatenschap geenen voogd of curator hebben, of niet vertegenwoordigd worden, ingevolge het bepaalde bij het 2de lid van art. 360 B. W.

2°. Indien de voogd of curator niet tegenwoordig is;

3°. Indien de echtgenoot of een der erfgenamen niet tegenwoordig is, tenzij hij, bij schriftelijke volmagt, eenen gemagtigde hebbe aangesteld, ten einde hem in de hem te beurt vallende nalatenschappen te vertegenwoordigen, en deze zich niet tegen de verzegeling verzet;

4°. Indien de overledene is openbare bewaarder van eenige zaken, zullende in dat geval de verzegeling alleen plaats vinden, ten aanzien der voorwerpen in deze bewaaring begrepen (art. 654 B. R.).

Van de verzegeling moet door een proces-verbaal blijken, hetwelk zal inhouden:

1°. De vermelding van den dag en het uur, mitsgaders van de beweegredenen der verzegeling;

2°. Den voornaam, den naam en de woonplaats van hem, op wiens vordering de verzegeling gedaan mogt zijn, en de keuze van woonplaats in de hoofdplaats der residentie-afdeeling, binnen welke de verzegeling gedaan is, indien hij niet in die afdeeling woont;

3°. De magtiging van den president van den raad van justitie, indien dezelve verleend is, of wel de vermelding van den executorialen titel, uit kracht waarvan de vordering is gedaan;

*) Dit artikel luidt: In afwachting der benoeming en tot aan de aanvaarding der voogden, zorgt de weeskamer, dat in het beheer over den persoon en de goederen der minderjarigen voorloopig worde voorzien, in voege als bij de instructie voor de weeskamer is voorgeschreven.

4. De verschijning en de vorderingen der partijen;

5°. De opgave der plaatsen en der voorwerpen waarop het zegel gezet is, en eene korte beschrijving der goederen, welke buiten verzegeling zijn gebleven;

6°. De namen, de woonplaats en het beroep van den bewaarder;

7°. Den eed bij de sluiting der verzegeling, welke in handen van den daarmede belasten ambtenaar moet worden afgelegd door degenen, die het huis bewonen, alwaar de verzegeling is gedaan, dat zij niets verduisterd hebben, noch gezien hebben, noch weten, dat er iets verduisterd is, hetzij middelijk of onmiddelijk (art. 655 B. R.).

Indien bij de verzegeling eenige niet verzegelde uiterste wil mogt worden gevonden, zal daarvan in het proces-verbaal melding worden gemaakt, terwijl, bij het vinden van eene zoodanige onderhandsche beschikking, als waarvan op bladz. 224 en 225 sprake is, daarmede bovendien zal worden gehandeld, als te dier plaatse is opgegeven (art. 656 B. R.).

Bijaldien er bij de verzegeling verzegelde papieren gevonden zijn, zal de gemelde ambtenaar van den uitwendigen toestand daarvan doen blijken, gelijk mede van het zegel en van het opschrift, zoo er een is; hij zal voorts den omslag met de tegenwoordige partijen waarmerken, bijaldien dezelve kunnen schrijven, en dag en uur opgeven, waarop het pakket door hem zal worden geopend. Van dit alles zal melding worden gemaakt in het proces-verbaal, hetwelk door de partijen zal worden geteekend, en, bij derzelve weigering of onvermogen, zal daarvan melding gemaakt worden.

Indien uit het opschrift of anderzins blijkt, dat de papieren niet tot de nalatenschap behooren, dat derzelve opening is verboden, of dat de overledene deswege eene bijzondere bestemming heeft aangeduid, zal de gemelde ambtenaar, na oproeping der belanghebbenden, die papieren gesloten aan hen overgeven, indien niemand zich daartegen verzet; of anderzins bevelen, dat dezelve ongeopend

op het residentie-kantoor zullen worden overgelegd, ten einde naderhand te worden uitgereikt, aan wien zal bevonden worden te behooren (art. 657 B. R.).

Ten bepaalden dage en zonder dat er eenige dagvaarding noodig is, zal de ambtenaar, met de verzegeling belast, de pakketten openen, welke niet behooren tot degene, waarvan onmiddelijk hier boven sprake was; hij zal van den staat daarvan doen blijken en de voorloopige overlegging daarvan op het residentie-kantoor ter beschikking van belanghebbenden bevelen, alles onverminderd de formaliteiten, ten aanzien van het openen van geheime uiterste willen voorgeschreven (art. 658 B. R.).

Indien iemand zich tegen de verzegeling verzet, of indien men bij dezelve beletselen ontmoet, of ook indien zich hetzij vóór, hetzij gedurende de verzegeling zwarigheden opdoen, zal daarover door den president van den raad van justitie in kort geding worden beslist, indien de verzegeling plaats heeft binnen de residentie-afdeeling, in welke de raad van justitie gevestigd is. Indien echter de verzegeling elders plaats heeft, zal de daarmede belaste ambtenaar de zaak onverwijld, met toezending van een door hem geauthentiseerd afschrift van zijn proces-verbaal, aan de beslissing van genoemden president onderwerpen. In alle gevallen zal de verzegeling worden gestaakt, en zullen door den ambtenaar met de verzegeling belast, buiten of, naar gelang van omstandigheden, zelfs binnen het huis bewaarders worden gesteld. De gemelde ambtenaar kan echter, indien de zaak geen uitstel gedooft, bij voorraad daarover beschikken, behoudens zijne verpligting, om dezelve daarna onverwijld aan de beslissing van de president te onderwerpen (art. 659 B. R.).

Indien er in den boedel geene roerende goederen hoegenaamd worden gevonden, zal de ambtenaar met de verzegeling belast daarvan, bij eene op te maken acte, doen blijken en, wanneer er zich in den boedel roerende goederen bevinden, welker gebruik noodzakelijk is voor de huisgenooten of die niet gevoegelijk kunnen worden verzegeld, zal

hij daarvan proces-verbaal opmaken, bevattende een summier beschrijving dier niet verzegelde voorwerpen.

Indien handelspapier in den boedel gevonden wordt, hetwelk niet buiten schade zoude kunnen worden verzegeld, zal de voormelde ambtenaar daarvan eene beschrijving geven in zijn proces-verbaal, en hetzelfde aan de belanghebbenden uitreiken (art. 660 B. R.).

§ 2. Van het verzet tegen de ontzegeling.

Alle diegenen, welke het regt hebben om tegenwoordig te zijn bij het opmaken van den inventaris *), kunnen tegen het ligten der zegels in hunne afwezigheid verzet doen, bij eene geschrevene of mondelinge verklaring, welke zij op het proces-verbaal van verzegeling zullen doen inschrijven.

Deze verklaring moet bevatten de redenen van verzet en de keus van woonplaats in de hoofdplaats der residentie-afdeeling, binnen welke de verzegeling geschiedt, zoo de opposant niet in die afdeeling woonachtig is (artt. 661 en 662 B. R.).

§ 3. Van ontzegeling.

Het zegel mag, behalve in het geval van dringende noodzakelijkheid, waaromtrent de met de verzegeling belaste ambtenaar beslist, niet worden opgeheven, dan na drie volle dagen sedert dat hetzelfde gelegd is (art. 663 B. R.).

Indien de erfgenamen of eenigen van hen minderjarig en zonder voogden zijn, en niet namens de weeskamer vertegenwoordigd worden, zal er tot de ontzegeling niet mogen worden overgegaan, alvorens in hunne voogdij is voorzien geworden (art. 664 B. R.) †).

Alle degenen, die het regt hebben om verzegeling te laten doen, kunnen ook de ontzegeling vorderen, met uitzon-

*) Zie lager op inventarisatie of boedelbeschrijving.

†) Onder de minderjarigen moeten ook gerangschikt worden zij, die voor bepaalde verrigtingen handligting hebben bekomen, maar voor de overige handelingen de magtiging van hun voogd behoeven. Zie DE MARTINI in het aangehaalde werk op art. 670 B. R.

dering echter van de personen, die in dienst zijn geweest van, of zamen hebben gewoond met den overledene (art. 665 B. R.).

De formaliteiten om tot ontzegeling te kunnen overgaan zijn:

1°. De vordering daarvan, op het verbaal van verzegeling aangeteekend, met keuze van woonplaats in de hoofdplaats der residentie-afdeeling, binnen welke de verzegeling gedaan is, indien de verzoeker niet in die afdeeling woont en zulks niet reeds geschied is;

2°. Een bevel van den ambtenaar met de verzegeling belast, den dag en het uur voor de ontzegeling bepalende;

3°. Eene aanmaning om bij de ontzegeling tegenwoordig te zijn, welke ten minste vier-en-twintig uren vóór de ontzegeling gedaan moet worden aan den overgebleven echtgenoot, aan de vermoedelijke erfgenamen, voor zoo ver die bekend zijn, aan de uitvoerders van den uitersten wil, aan de schuldeischers, op wier vordering de verzegeling gedaan is, en aan allen, welke tegen eene ontzegeling buiten hunne tegenwoordigheid zijn opgekomen.

De aanmaning zal gedaan worden aan de gekozen woonplaats voor de laatstgenoemde schuldeischers en opposanten, en het zal overigens niet noodig zijn, dezelve te laten doen aan de overige opgenoemde personen, indien zij buiten de residentie-afdeeling, waar de ontzegeling moet geschieden, woonachtig zijn; doch de ambtenaar met de verzegeling belast, zal voor hen, ten hunnen koste, eenen notaris of ander vertrouwd persoon stellen, om hen, bij hunne afwezigheid, bij de opheffing der zegels en bij de beschrijving des boedels te vertegenwoordigen (art. 666 B. R.).

De overgebleven echtgenoot, de vermoedelijke erfgenamen, of degenen, die hen vertegenwoordigen en de uitvoerders van den uitersten wil, kunnen bij al de zittingen van ontzegeling en boedelbeschrijving tegenwoordig zijn, staande het echter aan den met de verzegeling belasten ambtenaar vrij om, na de eerste zitting, de overige bovengemelde geroepenen bij de volgende zittingen niet anders toe te la-

ten, dan gezamenlijk en ten hunnen koste vertegenwoordigd door ééne gemagtigde, omtrent wien zij zonder uitsstel zullen overeenkomen, of die anders door den gemelden ambtenaar zal worden benoemd.

Indien een dezer belanghebbenden echter bijzondere of tegenstrijdige belangen mogt beweren, kan hij, op vergunning van gezegden ambtenaar, in persoon blijven verschijnen, of wel zich ten zijnen koste door een bijzonderen gemagtigde doen vertegenwoordigen (art. 667 B. R.).

Indien de met de verzegeling belaste ambtenaar, na daartoe gedane vordering, mogt weigeren de zegels op te heffen, zal dit verschil door den voorzitter van den raad van justitie in kort geding worden beslist (artt. 659 en 668 B. R.).

Het proces-verbaal van ontzegeling moet bevatten:

- 1°. De vermelding van dag en uur, waarop die gedaan wordt;
- 2°. Den naam en de woonplaats of gekozen woonplaats van hem, die de ontzegeling gevorderd heeft;
- 3°. De vermelding van het bevel tot ontzegeling;
- 4°. De vermelding der bovenbedoelde aanmaning, om tegenwoordig te zijn;
- 5°. De verschijning en al de vorderingen of beweringen van partijen;
- 6°. De herkenning van de zegels en de bevinding derzelve als gaaf en ongeschonden; indien zij dit niet mogten zijn, de vermelding van den toestand, waarin zij worden gevonden, en van de maatregelen, welke door den met de verzegeling belasten ambtenaar dien ten gevolge noodig geoordeeld en genomen mogten zijn;
- 7°. De benoeming van een notaris en van schatters, indien daartoe gronden zijn, door de belanghebbenden te kiezen, of bij verschil door den gemelden ambtenaar te benoemen, mitsgaders de eedsaflegging der schatters in handen van dien ambtenaar;
- 8°. De opgave der zwaarigheden en verschillen bij de ontzegeling tusschen de belanghebbenden ontstaan, waarop eene uitspraak moet vallen; in welk geval wordt gehandeld als boven op bladz. 249 is medegedeeld.

Het bevelschrift, houdende de beslissing van den president van den raad van justitie, wordt op het proces-verbaal van ontzegeling ter neder geschreven (art. 669 B. R.).

Indien bij opheffing der zegels de reden van derzelver legging niet is vervallen, en bij die opheffing eene boedelbeschrijving moet plaats vinden, worden de zegels opgeheven naar gelang deze beschrijving gedaan wordt; aan het einde van elke zitting, worden dezelve weder op het nog niet beschrevene, doch reeds ontzegelde gelegd. In geval echter de reden der verzegeling vervalt eer de ontzegeling is geschied of terwijl deze geschiedt, worden de zegels in eens opgeheven, en houdt de verdere tegenwoordigheid op van den met de verzegeling belasten ambtenaar bij de boedelbeschrijving, indien deze gedaan mogt worden (artt. 670 en 671 B. R. *).

§ 4. Van inventarisatie of boedelbeschrijving.

Boedelbeschrijving zal, na de opheffing der zegels, indien de belanghebbenden daaromtrent eenstemmig zijn, onderhands kunnen worden gemaakt in al de gevallen, waarin de wet niet uitdrukkelijk het tegendeel mogt hebben bepaald †).

De acte van boedelbeschrijving, door partijen onderteekend, moet bij de weeskamer der plaats, waar het sterfhuis gevallen is, overgebracht en, ten overstaan derzelve,

*) De reden der verzegeling vervalt onder anderen, zoodra afwezig tegenwoordig of behoorlijk vertegenwoordigd zijn; zoodra aan een minderjarigen of onder curatele gestelden erfgenaam een voogd of curator is toegevoegd en deze laatste tegenwoordig is, of wel de minderjarige meerderjarig is geworden, of door *venia actatis* de regten van meerderjarigheid heeft bekomen, wanneer het gedaan verzet is opgeheven, enz.

†) De boedelbeschrijving moet notariëel worden opgemaakt:

- 1°. Wanneer dezelve te gelijk wordt opgemaakt met de ontzegeling;
- 2°. Indien de belanghebbenden niet eenstemmig goedvinden dezelve onderhands op te maken (art. 672 B. R.);
- 3°. Wanneer het goederen betreft aan vruchtgebruik of het regt van gebruik onderworpen, in geval de eigenaar niet tegenwoordig is (art. 783 en 819);

door partijen worden beëdigd (art. 672 B. R. en art. 386 B. W.).

Tot het doen opmaken van boedelbeschrijving zijn verplicht:

1°. De langstlevende echtgenoot van de goederen der gemeenschap, indien er minderjarige kinderen overblijven, binnen drie maanden na het overlijden van den eerstgestorvene. Die boedelbeschrijving kan onderhands, doch moet in tegenwoordigheid van de weeskamer worden opgemaakt. Bij ontbreken van zoodanige beschrijving, duurt de gemeenschap voort ten voordeele van de minderjarigen, doch nimmer ten hunne nadeele, en verliest de langstlevende echtgenoot het vruchtgenot der goederen, welke aan de minderjarigen toebehooren (artt. 127 en 315. Zie ook de noot op bladz. 162 van dit Handboek).

2°. Echtgenooten, wanneer de te beschrijven goederen niet in de tusschen hen bestaande gemeenschap van goederen vallen; of wanneer zij buiten gemeenschap van goederen zijn getrouwd, ten einde van de aankomst dier goederen, tot terugneming derzelve, kunne blijken (art. 166).

3°. De voogd en curator, binnen tien dagen na de aanvaarding hunner voogdij of curatele, in tegenwoordigheid van de weeskamer. De deugdelijkheid van den inventaris moet onder eede, ten overstaan van de weeskamer, worden bevestigd en, in geval de inventaris onderhands is opgemaakt, moet dezelve bij de weeskamer worden overgebracht (artt. 386 en 452);

4°. De voogd en curator van alle nalatenschappen, welke aan de minderjarigen of onder curatele gestelden zijn opgekomen (artt. 371 en 452).

40. In geval van geoorloofde erfstelling over de hand, wanneer dezelve plaats heeft buiten tegenwoordigheid van den benoemden bewinvoerder of andere belanghebbenden (art. 981);

50. In eenen faillieten of insolventen boedel, waarvan geene verzegeeling bevolen is geweest, ten ware de regter-commissaris de weeskamer, uithoofde van bijzondere omstandigheden des boedels, toesta dezelve onderhands op te maken (art. 786 W. v. K. en art. 909 B. R.).

5°. De weeskamer, benoemd tot vertegenwoordiging van vermoedelijk afwezigen (art. 464);

6°. De vermoedelijke erfgenamen of de echtgenoot van den vermoedelijk overledene, dadelijk bij het in bezit nemen van de goederen des afwezigen (artt. 477 en 483);

7°. De echtgenoot van den afwezige, wanneer hij verkiest, de gemeenschap van goederen, of die van winst en verlies, of van vruchten en inkomsten, welke tusschen hem en den afwezige bestaat, te doen voortduren (art. 483);

8°. De vruchtgebruiker en hij, die het regt van gebruik heeft van goederen, in tegenwoordigheid van den eigenaar of deze ten minste behoorlijk opgeroepen zijnde (artt. 783 en 519);

9°. De gestelde bewindvoerder van- of de belanghebbenden bij- of het openbaar ministerie opzigtens goederen, met last van uitkeering bezwaard, of bij erfstelling over de hand in hetgeen onvervreemd en onverteerd zal worden nagelaten, en zulks binnen eene maand na het overlijden van den erflater, in tegenwoordigheid van de andere belanghebbenden dan de verzoeker, of na hen behoorlijk te hebben opgeroepen. Indien de belanghebbenden tegenwoordig zijn, kan de beschrijving onder de hand geschieden, en moet dezelve, binnen den tijd van veertien dagen na het voleindigen, ter griffie van den raad van justitie worden overgebracht (artt. 980, 981, 990 en 1675);

10°. Uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen, in tegenwoordigheid, of na bij behoorlijk exploit gedane oproeping der erfgenamen, die zich binnen Ned.-Indië bevinden (art. 1010);

11°. De erfgenaam, die zich omtrent de wijze van aanvaarding of verwerping der nalatenschap wil beraden, of die, zonder beraad, de nalatenschap onder het voorregt van boedelbeschrijving heeft aanvaard, en zulks binnen vier maanden na de verklaring van beraad, of van aanvaarding onder het voorregt van boedelbeschrijving, zonder beraad, ter griffie van den raad van justitie te doen, welke termijn door den regter kan worden verlengd (artt. 1023, 1024 en 1042).

12°. De weeskamer, eene onbeheerde nalatenschap aanvaardende (art. 1128).

13°. Het land, in geval hetzelfde, bij ontbreken van erfgenamen, tot eene nalatenschap geregtigd wordt (art. 833).

14°. De weeskamer in een faillieten boedel, in geval van verklaring van kennelijk onvermogen en bij geregteijken boedelaftand, de gefailleerde, onvermogende of afstand gedaan hebbende, daarbij behoorlijk opgeroepen zijnde. Indien er geene verzegeling is bevolen, moet de beschrijving notariëel worden opgemaakt, tenzij de regter-commissaris mogt toestaan, dit bij onderhandsche acte te doen, welke acte ter griffie van den raad van justitie moet worden nedergelegd. De regter kan de waardering der voorwerpen, uithoofde van derzelver geringheid, aan de weeskamer-zelve overlaten.

Indien eene verzegeling heeft plaats gehad, wordt de boedelbeschrijving door de weeskamer opgemaakt naar mate de ontzegeling geschiedt, ten overstaan van den ambtenaar met de verzegelingen belast, en door dezen mede ondertekend (artt. 784—786 W. v. K. en 713 en 909 B. R.).

Alle degenen, die geregtigd zijn de verzegeling te vorderen, (zie bladz. 246 en 247) hebben het regt, om bij ontzegeling de inventarisatie of boedelbeschrijving te eischen, uitgezonderd zij, die in dienst waren van den overledene of met hem te zamen woonden (art. 673 B. R.).

Indien bij de opheffing der zegels *) tot eene boedelbeschrijving wordt overgegaan, zal dit in de tegenwoordigheid geschieden van de personen, opgenoemd bij no. 3 der formaliteiten, gevorderd wordende om tot de ontzegeling te kunnen overgaan, en op den voet aldaar voor de ontzegeling bepaald (Zie bladz. 250 en art. 674 B. R.).

In de gevallen, waarin ook, buiten verzegeling, eene

*) De wet spreekt van boedelbeschrijving *bij* en van boedelbeschrijving *na* ontzegeling. Door de eerste zal moeten worden verstaan, de beschrijving, die naar mate van de opheffing der zegels geschiedt, en door de laatste de beschrijving, die plaats heeft, nadat de zegels, uit hoofde de reden der verzegeling is vervallen, in eens zijn opgeheven. Zie J. C. DWARS, Handleiding tot het Notarisambt, bladz. 186.

boedelbeschrijving bij de wet wordt voorgeschreven, of waarin eene boedelbeschrijving op eene ontzegeling volgt, zal de boedelbeschrijving, behalve de formaliteiten van alle openbare en onderhandsche acten *), moeten bevatten:

1°. De voornamen, namen en woonplaatsen van de tegenwoordige of vertegenwoordigde personen en van hunne vertegenwoordigers; van de niet tegenwoordigen, indien zij bekend en daartoe opgeroepen zijn †) en van de schatters;

2°. De opgave der plaats, waar de beschrijving gedaan is en de goederen zijn gevonden;

3°. De korte beschrijving der goederen met de vermelding der waardering van de roerende goederen;

4°. De opgave van de muntspecien, alsmede van de hoedanigheden en het gewigt van het goud- en zilverwerk;

5°. De opgave van aantekenings-boeken of registers, zoo die er zijn. Deze zullen, indien de beschrijving notariëel wordt opgemaakt, op de eerste en laatste bladzijde door den notaris worden gewaarmerkt en, indien de boedelbeschrijving onderhands is, zal dit door een der belanghebbenden, bij overeenkomst daartoe te kiezen, worden gedaan;

6°. De vermelding der gevonden titels en der schriftelijke verbindtenissen ten laste of bate des boedels;

7°. De vermelding van den eed bij het sluiten der boedelbeschrijving, hetzij in handen van den notaris, hetzij in handen van den ambtenaar met de verzegeling belast, afgelegd door hen, die vóór dezelve in het bezit der goederen zijn geweest, of het huis bewoond hebben, waarin dezelve zich bevinden, dat zij niets hebben verduisterd, noch gezien hebben, noch weten dat iets verduisterd is;

*) De formaliteiten van openbare acten zijn in de instructie voor de notarissen beschreven. De formaliteiten van onderhandsche acten bestaan:

1°. In het gebruiken van gezegeld papier;

2°. In het onderteekenen door partijen;

3°. In het viseren en boeken derzelve door een openbaar ambtenaar.

†) In geval van gedane oproeping der afwezige belanghebbenden, dient van het exploit, waarbij die oproeping is geschied, in de boedelbeschrijving melding gemaakt te worden.

8°. Dat gehandeld is met in den boedel gevonden testamenten en met papieren, niet tot de nalatenschap behorende, overeenkomstig de voorschriften op bladz. 248 en 249 medegedeeld, en de vermelding aan wien de effecten en papieren des boedels zijn overgegeven, hetzij krachtens de wet, hetzij volgens overeenkomst der belanghebbenden (art. 675 B. R.).

9°. Indien de minderjarige of onder curatele gestelde belanghebbende iets aan zijn voogd of curator verschuldigd is, opgave van het verschuldigde (artt. 387 en 452).

Indien bij de boedelbeschrijving zwaarigheden of verschillen ontstaan, zullen de partijen, benevens de notaris, die dezelve mogt opmaken, zich vervoegen tot den voorzitter van den raad van justitie, onder wiens regtsgebied de boedelbeschrijving gedaan wordt, om daarop in kort geding bij voorraad te beslissen.

Wanneer de boedelbeschrijving wordt opgemaakt buiten de residentie-afdeeling, in welke de raad van justitie zitting houdt, zal de notaris de opgekomen bezwaren en verschillen duidelijk beschrijven in een deswege op te maken proces-verbaal, hetwelk door partijen, na voorlezing, mede zal worden ondertekend, tenzij deze dit niet mogten kunnen of willen doen, waarvan melding moet worden gemaakt. Dit proces-verbaal zal onverwijld door den notaris, bij request, worden ingediend aan den gemelden voorzitter, die daarop, zonder verdere formaliteit, bij voorraad zal beslissen (art. 676 B. R.).

Van boedelscheiding.

§ 1. Van boedelscheiding en hare gevolgen.

Niemand is genoodzaakt in eenen onverdeelden boedel te blijven. De boedelscheiding kan, niettegenstaande eenig daarmede strijdig verbod, ten allen tijde worden gevorderd *). Niettemin is de overeenkomst van waarde,

*) Boedelscheiding vindt plaats, wanneer meerdere dan één persoon tot eene en dezelfde nalatenschap geroepen worden. Hieruit ontstaat

waarbij de boedelscheiding voor een bepaalden tijd wordt opgeschort, welk beding voor niet langer dan vijf jaren van verbindende kracht is, kunnende hetzelfde echter telkens, na afloop van den termijn, vernieuwd worden (art. 1066) *).

De schuldeischers van den erflater, mitsgaders de legatarissen zijn bevoegd zich tegen de boedelscheiding te verzetten, zoo lang aan hen niet is voldaan, hetgeen ten tijde van dat verzet verschenen en opvorderbaar is, in welk geval de boedelscheiding ten hunnen opzigte nietig is, wanneer zij na dat verzet is verleden (art. 1067).

Indien al de erfgenamen het vrije beheer over hunne goederen hebben en tegenwoordig zijn, kan de boedelscheiding plaats hebben op zoodanige wijze en door middel van zoodanige acte als zij goed vinden (art. 1096).

Namens hen, die het vrije beheer over hunne goederen niet bezitten, kan de boedelscheiding niet gevorderd worden, dan met inachtneming der omtrent zoodanige personen bij de wettelijke bepalingen gestelde voorschriften.

De man kan, zonder medewerking zijner vrouw, de boedelscheiding vorderen of mede tot stand brengen van al de goederen, welke in de gemeenschap vallen.

De vrouw kan de boedelscheiding vorderen of mede tot stand brengen, ten aanzien van goederen, welke aan

---

eene deelgenootschap, onderscheiden van alle andere maatschap of vennootschap. Deze deelgenootschap wordt geboren uit de wet bij versterf, of uit den wil van een derde door erfstelling, en brengt verplichtingen en verbindtenissen voort, zoo van de deelgenooten te zamen en individueel onderling, als ook tegen derden. Zij betreffen den inbreng, de schulden en de scheiding en toewijzing van afzonderlijk eigendom. Zie DE MARTINI, in het aangehaalde werk op art. 1112.

*) Artt. 408 en 452 maken hierop eene uitzondering, als kunnende de, in algeheele of beperkte gemeenschap van goederen gehuwd geweest zijnde, langstlevende vader of moeder van den regter magtiging erlangen om de goederen, de nering, het bedrijf, den handel, de fabriek of dergelijke, gedurende een bepaalden tijd en zelfs tot de meerderjarigheid, in gemeenschap met de minderjarigen of onder curatele gestelden, te mogen aanhouden.

haar zijn opgekomen en niet tot de gemeenschap behooren, gelijk mede, indien er scheiding van goederen plaats heeft, mits zij daartoe door den man bijgestaan of gemagtigd, of door den regter gemagtigd zij (art. 1070).

Indien een of meer der belanghebbenden weigeren of nalatig blijven tot de boedelscheiding mede te werken, nadat die bij regterlijk vonnis is bevolen geworden *), wordt door den raad van justitie, indien zulks niet reeds bij het vonnis heef plaats gehad, op het verzoekschrift der meest gereede belanghebbenden, aan de weeskamer opgedragen, zoodanige weigerachtige of nalatige erfgenamen bij de boedelscheiding te vertegenwoordigen en hetgeen zij ontvangen te beheeren, alles op den voet als in geval van afwezigheid is voorgeschreven (artt. 463—466 en 1071).

In bovengenoemd geval, gelijk mede, indien zich onder de erfgenamen personen bevinden, die het vrije beheer over hunne goederen niet bezitten, kan de boedelscheiding, en zulks op straffe van nietigheid in geval van overtreding, geene plaats vinden dan met inachtneming der ondervolgende bepalingen:

1°. Dat de weeskamer bij de boedelscheiding tegenwoordig, dan wel door een of meer harer leden of wel door een harer agenten vertegenwoordigd zij;

2°. Dat de boedelscheiding worde verleden bij acte, ten overstaan van een notaris door partijen verkozen of, in geval van verschil, benoemd door den raad van justitie op het verzoekschrift van de meest gereede belanghebbenden (artt. 417, 1072 en 1074 B. W. en art. 690 B. R.).

Eene boedelscheiding moet worden voorafgegaan van eene boedelbeschrijving, hetzij bij afzonderlijke acte, hetzij te gelijk met de boedelscheiding en bij eene en dezelfde acte opgemaakt, overeenkomstig de voorschriften der wet †).

*) Men zie ten deze artt. 689—693 B. R., handelende over de verdeeling.

†) Men vergelijkte het boven omtrent boedelbeschrijving opgeteckende.

Indien echter al de erfgenamen, tijdens het overlijden van den erflater tegenwoordig zijnde en het vrije beheer over hunne goederen hebbende, geene boedelbeschrijving hebben opgemaakt, en later voorgevallen veranderingen in den staat des boedels de naleving der wettelijke bepalingen omtrent de boedelbeschrijving onmogelijk maken, vangt de boedelscheiding aan met eene zoo nauwkeurig mogelijke opgave van den boedel, zoodanig als die door den erflater is nagelaten, van de daarin sedert voorgevallen veranderingen en van deszelfs tegenwoordigen staat. De deugdelijkheid van die opgave wordt daarbij in handen van den notaris beëdigd door degenen, die in het bezit der onverdeelde nalatenschap zijn gebleven. Bij weigering van het afleggen van dien eed, zal de notaris daarvan, zooveel mogelijk met opgave der redenen van weigering, in de acte melding maken (art. 1073).

Indien de weeskamer hare goedkeuring aan de ontworpen boedelscheiding weigert, en de gezamenlijke erfgenamen en hunne vertegenwoordigers (voor zoo ver die vertegenwoordiging niet aan de weeskamer is opgedragen) mogten vermeenen, dat die weigering niet gegrond is, geeft de weeskamer de redenen harer weigering op, en worden dezelve opgenomen in een door den notaris op te maken proces-verbaal. De ontworpen boedelscheiding, door de weeskamer en den notaris gewaarmerkt, wordt, met een afschrift van dit proces-verbaal, door den notaris ter griffie van den raad van justitie gebragt, of in besloten omslag aldaar bezorgd, in geval die ambtenaar woont op meer dan twintig palen afstands van den zetel van den raad van justitie *).

De erfgenamen kunnen alsdan hunne bezwaren, bij een met redenen bekleed verzoekschrift, inbrengen bij den raad van justitie, die daarop in het hoogste ressort uitspraak doet. In geval van goedkeuring, wordt de boedelscheiding

*) Het proces-verbaal van den notaris en de ontworpen boedelscheiding zijn vrij van zegel. Zie art. 1075, alinea 3.

ten overstaan van den notaris verleden, overeenkomstig het ontwerp, hetwelk, na door den president en den griffier gewaarmerkt te zijn, aan den notaris wordt terugegeven en door dezen aan de minuut vastgehecht (art. 1075).

Indien de erfgenamen, of een of meer hunner van oordeel zijn, dat de onroerende goederen des boedels of sommige daarvan, hetzij in het belang van den boedel, tot betaling van schulden als anderzins, hetzij om eene behoorlijke verdeling te kunnen tot stand brengen, behoorren verkocht te worden, kan de raad van justitie, na verhoor der andere belanghebbenden, of deze behoorlijk opgeroepen zijnde, den verkoop bevelen, overeenkomstig de wettelijke bepalingen *), des echter dat, indien de verkoop in het openbaar geschiedt, de tegenwoordigheid, immers de behoorlijke oproeping der weeskamer wordt gevorderd (art. 1076) †).

Wanneer al de belanghebbenden er in toestemmen zal, ook in geval dat minderjarigen of onder curatele gestelden onder die belanghebbenden zijn, de raad van justitie, kunnen toelaten, dat de verkoop der onroerende goederen onderhands geschiede, in welk geval echter die verkoop voor geenen lagere prijs geschieden mag, dan waarop het onroerend goed, vóór het verleend verlot, door drie, door den raad van justitie te benoemen, deskundigen is geschat (art. 685 B. R. en art. 396 B. W.).

De waardering der op het tijdstip der boedelscheiding in den boedel aanwezige goederen geschiedt, als volgt:

1°. Effecten, schuldvorderingen en aandeelen in maatschappijen, welke vermeld zijn op prijscouranten, op openbaar gezag opgemaakt en uitgegeven, volgens die prijscouranten;

*) Over den verkoop van roerende goederen, zie men artt. 677—682 en over dien van onroerende goederen artt. 683—688 B. R.

†) Indien een der erfgenamen een stuk onroerend goed koopt, heeft zulks ten zijnen opzichte hetzelfde gevolg, als of hij het in de scheiding verkregen had (art. 1076, alinea 2).

2°. Andere roerende goederen, tegen de waarde, waarop zij bij de boedelbeschrijving geschat zijn, ten ware een of meer erfgenamen eene nadere schatting door eenen deskundige mogten verlangen;

3°. Onroerende goederen, tegen den prijs door drie deskundigen te bepalen (art. 1077).

De deskundigen worden benoemd door de belanghebbenden of, in geval van verschil, op het verzoekschrift van de meest gereede der belanghebbenden, door den raad van justitie binnen wiens rechtsgebied de erfenis is opengeval- len en, voor zoo veel betreft de waardering van onroeren- de goederen, door den raad van justitie, binnen wiens rechtsgebied die goederen gelegen zijn.

De deskundigen worden, vóór de waardering, beëdigd door het hoofd van het bestuur der plaats, waar de erfenis is opengevallen of, voor zoo veel betreft de waardering van onroerende goederen, door het hoofd van het bestuur der plaats, waar die goederen gelegen zijn.

Indien partijen, ten aanzien van onroerende goederen buiten Ned.-Indië gelegen, omtrent de benoeming van deskundigen niet kunnen overeenkomen, regelt de raad van justitie de wijze, waarop de waardering kan worden bewerkstelligd (art. 1078).

Na de regeling van den inbreng (zie lager) en van het- geen door den boedel aan één of meer der erfgenamen, uit welken hoofde ook, verschuldigd is, wordt het over- schot van den boedel en het aandeel van iederen erfge- naam of staak bepaald.

Vervolgens wordt, met onderling goedvinden der belang- hebbenden, bij toebedeeling aangewezen, welke goederen in ieders aandeel vallen en, zoo daartoe gronden zijn, welke geldsom, wegens één of meer aandeelen, ter gelijkmaking, moet uitbetaald worden. Zoo de belang hebbenden zich wegens zoodanige toebedeeling niet kunnen verstaan, worden er zoo vele kavelingen gemaakt als er erfgenamen of staken zijn, en bepaalt het lot de toedeeling der kavelingen.

De onderverdeeling van de aan eenen staak toebedeelde goederen geschiedt op gelijke wijze.

Alle verschil over het maken dier kavelingen en onderverdeeling ontstaan, wordt, op verzoekschrift der meest gereede belanghebbenden, door den raad van justitie beslist (art. 1079).

De erfgenamen zijn bevoegd de hun bij het lot toebedeelde kavelingen geheel en, indien zij het vrije beheer over hunne goederen hebben, ook gedeeltelijk te ruilen, mits zulks geschiede vóór het sluiten der acte van scheiding, en die ruiling daarin worde opgenomen, als wanneer dezelve hetzelfde gevolg heeft, alsof de over en weder geruilde goederen waren toegescheiden (art. 1080) *.

De papieren en bewijzen van eigendom, tot de toebedeelde goederen behoorende, worden overgegeven aan hem, aan wien de goederen zijn toebedeeld. Indien die stukken betrekking hebben op een aan meer dan één erfgenaam toebedeeld goed, verblijven zij bij dengene, aan wien het voornaamste gedeelte van zoodanig goed is toegescheiden, die verplicht is om daarvan aan de mede-erfgenamen inzage en, zoo een hunner zulks begeert, afschriften of uittreksels ten diens koste te geven.

De algemeene boedelpapieren blijven in bewaring van hem, wien de meerderheid der erfgenamen, of, in geval van verschil, de raad van justitie, op verzoekschrift van de meest gereede belanghebbenden, daartoe benoemd heeft, rustende almede op dezen de bovenvermelde verplichting tot het geven van inzage en uittreksels of afschriften (artt. 1081 en 1082).

Ieder der erfgenamen wordt geacht onmiddelijk te zijn opgevolgd in de hem toebedeelde goederen, wordende geen hunner immer gerekend, den eigendom van de andere

---

*) Uit deze bepaling vloeit dus voort, dat ook voogden en curators, mits voor het geheel, die ruiling kunnen doen. De gedeeltelijke ruiling wordt slechts aan die erfgenamen toegestaan, welke het vrije beheer over hunne goederen hebben.

goederen der nalatenschap gehad te hebben (artt. 1076 en 1083).

De mede-erfgenamen zijn verplicht, ieder in evenredigheid van zijn aandeel, elkander over en weder te vrijwaren:

1°. Tegen alle stoornis en uitwinning, welke uit eene oorzaak, vóór de verdeeling ontstaan, voortkomen, en

2°. Voor de gegoedheid van schuldenaren, van renten of andere schuldvorderingen, mits:

- a. De vordering worde ingesteld binnen drie jaren na de boedelscheiding;
- b. De schuldvordering voor het volle bedrag zij toebe-deeld; en
- c. Bewezen worde, dat de schuldenaar reeds ten tijde van het verlijden der acte van boedelscheiding on-vernogend was.

Vrijwaring heeft echter geene plaats, wanneer die be-paaldelijk, bij een bijzonder en uitdrukkelijk beding, in de acte van boedelscheiding is uitgesloten, en zij houdt op, wanneer de mede-erfgenaam door zijne schuld de uitwinning ondergaat (art. 1084).

Indien één of meer erfgenamen zich buiten staat bevinden, om hun aandeel in de, ter zake van eenige vrijwaring van hunnen mede-erfgenaam, verschuldigde schadeloosstelling te voldoen, wordt het door hem of hen verschuldigde aandeel, naar evenredigheid van ieders erfdeel, omgeslagen over den gewaarborgde en de mede-erfgenamen, die in staat zijn om te betalen (art. 1085).

Bijaldien in den loop der werkzaamheden van de schei-ding zwaarigheden ontstaan, zal de notaris daarvan een af-zonderlijk proces-verbaal, behelzende de beweringen van partijen opmaken, en daarvan een afschrift inzenden ter griffie van den raad van justitie (art. 691 B. R.). *).

*) Bij art. 693 B. R. is den notarissen de verplichting opgelegd, aan elke der partijen zoodanige afschriften of extracten van de acte van scheiding af te geven, als de belanghebbenden zullen vorderen.

§ 2. Van inbreng.

Onverminderd de verpligting van alle erfgenamen tot voldoening aan, of verrekening met hunne mede-erfgenamen, van alles wat zij aan de nalatenschap schuldig zijn, moeten alle schenkingen onder de levenden, welke zij van den erflater hebben genoten, worden ingebracht:

1°. Door de erfgenamen in de nederdalende linie, wettige of natuurlijke, hetzij dezelve de nalatenschap zuiver, of onder het voorregt van boedelschrijving, hebben aanvaard, en hetzij dezelve slechts tot het wettelijk erfdeel of tot meerder zijn geroepen; ten ware de giften met uitdrukkelijke vrijstelling van inbreng zijn gedaan, of de begiftigden, bij eene authentieke acte of bij uitersten wil, van de verpligting van inbreng zijn ontheven;

2°. Door alle andere erfgenamen, hetzij bij versterf, hetzij bij uitersten wil, doch alleen in het geval, dat de erflater of schenker den inbreng uitdrukkelijk heeft bevolen of bedongen (art. 1086).

De erfgenaam, die de erfenis verwerpt, is niet gehouden in te brengen, hetgeen aan hem geschonken is, al bedroeg die inbreng ook meer dan het hem toekomend erfdeel, dan alleen ter aanvulling van zoodanige gedeelte, als waardoor het wettelijk erfdeel zijner mede-erfgenamen mogt verkort zijn (artt. 1087 en 1088).

De ouders behoeven de giften niet in te brengen, die aan hun kind door deszelfs grootouders gedaan zijn; op gelijke wijze is een kind, dat uit eigen hoofde de erfenis zijner grootouders beurt, niet verpligt de door deze aan zijne ouders gedane gift in te brengen.

Daarentegen moet het kind, dat slechts bij plaatsvervulling die erfenis beurt, de giften inbrengen, welke aan zijne ouders gedaan zijn, zelfs indien het kind de nalatenschap zijner ouders mogt hebben verworpen. In geval van zoodanige verwerping, is echter het kind, jegens zijne mede-erfgenamen in de grootouderlijke nalatenschap, voor

de schulden zijner ouders niet aansprakelijk (art. 1089)*).

Giften, welke aan den eenen echtgenoot door een der ouders van den anderen echtgenoot gedaan zijn, zijn zelfs voor de helft niet aan inbreng onderworpen, al ware het ook dat de geschonken voorwerpen in de gemeenschap vielen.

Indien de giften gezamenlijk aan de beide echtgenooten door den vader of de moeder van een hunner gedaan zijn, moet de inbreng voor de helft en, wanneer die giften aan den echtgenoot door zijn eigen vader of zijne eigene moeder gedaan zijn, voor het geheel plaats hebben (art. 1090).

De inbreng geschiedt alleen in de nalatenschap des schenkers, ten behoeve van erfgenamen; ten behoeve van legatarissen of schuldeischers des boedels is geen inbreng verschuldigd (art. 1091).

Behalve de schenkingen onder de levenden moet ook worden ingebracht:

1°. Al hetgeen is verstrekt, om aan den erfgenaam een stand, een beroep of bedrijf te verschaffen;

2°. Al hetgeen verstrekt is ter betaling van deszelfs schulden;

3°. Al hetgeen ten huwelijk is gegeven (art. 1096).

Aan inbreng zijn niet onderworpen:

1°. De kosten van onderhoud en opvoeding;

2°. De uitkeeringen tot noodzakelijk levensonderhoud;

3°. De uitgaven tot het aanleeren van eenigen tak van koophandel, kunst, handwerk of bedrijf;

4°. De kosten van studie;

5°. De kosten tot plaatsvervangende of nummervervisseling in 's lands gewapende dienst;

6°. De bruiloftskosten, kleederen en kleinooden, tot huwelijks-uitzet gegeven;

*) Het zijn dus alleen de *giften*, welke jegens de erfgenamen in dat geval verzekerd worden en geenszins de *schulden*. Het is daarom, in het belang van al de kinderen, raadzaam, dat ouders, in geval zij aan sommigen van hen gelden voorschieten, een bewijs nemen, dat die gelden hun gegeven of geschonken zijn. Zie hieromtrent DE MARTINI, in het aangehaalde werk, op art. 1135.

7o. Al hetgeen door toeval en zonder schuld van den be-
giffigde is verloren gegaan (artt. 1097 en 1099).

Inbreng geschiedt, hetzij door het genotene *in natura* in
den boedel terug te brengen, hetzij door zooveel minder
dan de andere deelgenooten te ontvangen (art. 1092).

De interessen en vruchten van hetgeen aan inbreng is
onderworpen, worden eerst verschuldigd van den dag, dat
eene erfenis is opengefallen (art. 1098).

Over de wijze van inbreng van roerende en onroerende
goederen en gereed geld, zie men artt. 1093—1095.

§ 3. Van de betaling der schulden.

De erfgenamen, die eene erfenis hebben aanvaard, moe-
ten in de betaling der schulden, legaten en andere lasten,
zoo veel dragen als in evenredigheid staat met hetgeen
ieder uit de nalatenschap ontvangt (art. 1100).

Zoolang de nalatenschap nog niet is verdeeld, hebben de
schuldeischers het regt op de geheele nalatenschap, en
kunnen zij, even als de legatarissen des overledenen, van
de schuldeischers des erfgenaams vorderen, dat de boedel
van den overledene worde afgescheiden van dien des erf-
genaams, mits die vordering geschiede binnen het tijds-
verloop van drie jaren, en er geene schuldvernieuwing in
de schuldvordering tegen den overledene plaats hebbe, door
den erfgenaam als schuldenaar aan te nemen (artt. 1101,
1107, 1109 en 1110).

Indien de schuldeischers of legatarissen hunne regtsvor-
dering tot afscheiding hebben aangevangen binnen den tijd
van zes maanden, nadat de nalatenschap is opengefallen,
hebben zij de bevoegdheid, om hunnen eisch aan den voet
der geregtelijke acte van eigendom van elk stuk onroerend
goed, tot de nalatenschap behoorende, te doen overschrijven.

Die overschrijving wordt bewerkstelligd door den be-
trokken griffier bij den raad van justitie of anderen dezen
vervangenden ambtenaar, aan het slot van het 1ste lid van
art. 1 der Ordonnantie op den overgang van den eigen-
dom van vaste goederen, enz., dd. 21 April 1834 (stsbl.

no. 27) genoemd, en zulks op de schriftelijke aanvraag der schuldeischers of legatarissen en onder overlegging van:

1°. Een authentiek afschrift van den eisch tot afscheiding der goederen;

2°. De dood-acte van den overledene, of een ander deugdelijk bewijs, dat de regtsvordering is aangevangen, binnen zes maanden na het openvallen der nalatenschap (artt. 1108 en 1188 B. W. en art. 29 Transit. bep.).

Na die aanteekening mag de erfgenaam het goed niet meer vervreemden of bezwaren, ten nadeele van de regten dier eischers ten laste der nalatenschap (art. 1108).

Een legataris is niet voor de schulden en lasten der nalatenschap verbonden, onverminderd echter het verhaal van den hypothecairen schuldeischer op het gelegateerde onroerend goed (art. 1105).

Indien de legataris de schuld heeft gekweten, waarmede het gelegateerde onroerend goed bezwaard was, treedt hij daardoor van regtswege in de regten van den schuldeischer, ten laste der erfgenamen (art. 1106).

Indien onroerende en tot de nalatenschap behorende goederen met hypotheken bezwaard zijn, heeft ieder der mede-erfgenamen het regt om te vorderen, dat die lasten uit den boedel worden gekweten, en de goederen van het verband bevrijd, alvorens er tot het vormen der kavelingen worde overgegaan (artt. 1102—1104).

§ 4. Van de vernietiging van aangegane boedelscheiding.

Boedelscheidingen, om het even of dezelve ook, onder den naam van koop en verkoop, ruiling, dading of anderszins verleden zijn, kunnen te niet gedaan worden:

1°. Ter zake van dwang;

2°. Ter zake van bedrog, door een of meer deelgenooten gepleegd;

3°. Ter zake van benadeeling, meer dan een vierde gedeelte bedragende,

Mits de regtsvordering daartoe ingesteld worde binnen

drie jaren, na den dag der boedelscheiding (artt. 1112, 1116 en 1117).

Degene, tegen wien, ter zake van benadeeling, eisch tot vernietiging gedaan is, kan de herscheiding beletten, door aan den eischer, hetzij in gereed geld, hetzij *in natura* op te leggen, hetgeen aan diens erfdeel ontbreekt (art. 1114).

De regtsvordering tot vernietiging der boedelscheiding wordt niet toegelaten:

1°. Tegen den verkoop van erfregt, zonder bedrog, aan een of meerder mede-erfgenamen, ten hunnen bate of schade, door de mede-erfgenamen of door een hunner gedaan;

2°. Tegen eene dading, welke gemaakt is, om de wettelijke zwaarigheden, in de boedelscheiding voorkomende, uit den weg te ruimen (artt. 1117 en 1118).

Ook kan de mede-erfgenaam, die het aan hem toebedeelde geheel of gedeeltelijk heeft vervreemd, geene vernietiging der boedelscheiding vragen, indien de vervreemding heeft plaats gehad na het ophouden van den dwang of het ontdekken des bedrogs (art. 1115).

Het enkel overslaan van een of meer voorwerpen, tot den boedel behoorende, geeft alleen regt, om deswege eene nadere scheiding te vorderen (art. 1112).

Geene herscheiding, na de vernietiging der boedelscheiding gedaan, kan nadeel toebrengen aan de regten, bevorens wettiglijk door derden verkregen (art. 1119).

Alle afstand van het regt, om vernietiging eener scheiding te vragen, is van onwaarde (art. 1120).

§ 5. Van boedelverdeeling, door den vader, de moeder of andere bloedverwanten in de opgaande linie, tusschen afkomelingen gemaakt.

De vader, de moeder en andere bloedverwanten in de opgaande linie mogen, bij uiterste wilsbeschikking, of bij notariële acte, tusschen hunne kinderen en afkomelingen de

verdeeling en scheiding hunner goederen maken (art. 1121).

Indien al de goederen, welke de bloedverwant in de opgaande linie op den dag van zijn overlijden nalaat, niet in de verdeeling zijn begrepen geweest, zullen die niet verdeelde goederen volgens de wet worden verdeeld (art. 1122).

Indien de verdeeling niet gemaakt is tusschen al de kinderen, die ten tijde van het overlijden in leven zijn, en de afkomelingen der overledenen, zal de verdeeling geheel en al nietig zijn en kan er eene nieuwe verdeeling in den wettelijken vorm worden gevorderd, hetzij door de kinderen of afkomelingen, die daarbij geen aandeel gekregen hebben, hetzij zelfs door degenen, tusschen welke de verdeeling gemaakt is (art. 1123).

De verdeeling, door eenen bloedverwant in de opgaande linie gedaan, kan worden betwist:

1°. Uithoofde van benadeeling, meer dan een vierde bedragende;

2°. Indien de verdeeling, en hetgeen met vrijstelling van inbreng is vooruit gemaakt, het wettelijk erfdeel van den een of ander der afkomelingen mogt hebben verkort; mits de regtsvordering daartoe binnen drie jaren, na den dag van het overlijden des erflaters, worde ingesteld (art. 1124).

Van bevoorregte schulden.

Al de roerende en onroerende goederen van den schuldenaar, zoowel tegenwoordige als toekomstige, zijn voor deszelfs persoonlijke verbindtenissen aansprakelijk, en strekken tot gemeenschappelijken waarborg voor zijne schuldeischers *); derzelver opbrengst wordt onder hen, ponspons gelijk, naar evenredigheid van ieders inschuld verdeeld, ten ware er tusschen de schuldeischers wettige redenen

---

*) Over de gevallen, waarin lijfswang tegen den schuldenaar wordt toegelaten, zie men art. 580 en volgende B. R.

van voorrang mogten bestaan (artt. 1131 en 1132). *)

De voorrang tusschen schuldeischers spruit voort:

1°. Uit privilegie;

2°. Uit pand;

3°. Uit onderzetting of hypotheek (art. 1133).

Privilegie is een regt door de wet toegekend aan den eenen schuldeischer boven den anderen, alleen uithoofde van den aard der schuld.

Pand en hypotheek gaan boven privilegie, behalve in de gevallen, waarin de wet uitdrukkelijk het tegendeel bepaalt (art. 1134).

De privilegien hebben tot onderwerp:

1°. Zekere bepaalde goederen, of

2°. Al de roerende en onroerende goederen in het algemeen.

De eerstgenoemde hebben den voorrang boven laatst-gemelde (art. 1138).

De bevoorregte schulden op zekere bepaalde goederen zijn:

1°. De geregtskosten uitsluitend veroorzaakt door de uitwinning van eene roerende of onroerende zaak. Deze worden uit de opbrengst van het uitgewonnen goed boven alle andere bevoorregte schulden, en zelfs boven pand en hypotheek, gekweten;

2°. De huurpenningen van onroerende goederen, gedurende de drie laatste jaren en het loopende jaar, de kosten van reparatie, waartoe de huurder verplicht is, mitsgaders alles wat tot de nakoming van de huur-overeenkomst betrekking heeft;

3°. De nog onbetaalde koopprijs van roerende goederen;

4°. De kosten tot behoud eener zaak gemaakt;

5°. De kosten tot bearbeiding eener zaak, aan den werkman verschuldigd;

---

*) Bij art. 77 Transit. bep. is vastgesteld, dat door de invoering van de nieuwe wet geene inbreuk gemaakt wordt op de regten van die schuldeischers, wier privilegien gehecht zijn aan schulden, welke reeds vóór die invoering bestonden. De voorrang dier privilegien, zoowel onderling, als tegen over pand en hypotheek, wordt naar de vroegere wetgeving geregeld.

6°. Hetgeen door een herbergier, als zoodanig, aan eenen reiziger is geleverd;

7°. De vrachtlouen en bijkomende onkosten;

8°. Hetgeen aan metselaars, timmerlieden en werkbazen is verschuldigd wegens den opbouw, aanbouw en reparatien van onroerende goederen, mits de schuldvordering niet ouder zij dan drie jaren, en de eigendom van het perceel aan de schuldenaar zij verbleven;

9°. De vergoedingen en betalingen, waartoe openbare ambtenaren, uithoofde van verzuim, misslagen, overtredingen en misdrijven, in de uitoefening hunner bediening gepleegd, gehouden zijn (artt. 1139 en 1143).

De verhuurder kan zijn voorregt doen gelden:

1°. Op de vruchten, welke door takken aan de boomen, of door wortels aan den grond, nog zijn vastgehecht;

2°. Op de ingeogste en nog niet ingeogste vruchten, die zich op den bodem bevinden;

3°. Op al hetgeen op den bodem is, zoo tot stoffering van het gehuurde huis of der landhoeve, als tot bebouwing of gebruik van het land, zoo als het vee, de bouwgereedschappen en dergelijke, onverschillig of de hier boven gemelde voorwerpen, al dan niet aan den huurder toebehooren; maar zulks niet eerder, dan nadat de koopprijs van gekochte zaden en de kosten van den oogst van het loopende jaar zijn afbetaald, dewelke, bij voorrang boven den verhuurder, moeten worden betaald uit de opbrengst van den oogst, en de koopprijs van gereedschappen uit de opbrengst van die gereedschappen (artt. 1140 en 1141).

Indien de huurder een gedeelte van het verhuurde goed aan een ander wettig in huur heeft afgestaan, kan de verhuurder zijn voorregt op de voorwerpen, die zich in of op dat gedeelte bevinden, niet verder doen gelden, dan alleen in evenredigheid van het door den tweeden huurder overgenomen gedeelte, en voor zoo verre de laatstgemelde niet mogt kunnen aantoonen, zijne huurpenningen volgens de overeenkomst te hebben voldaan (art. 1140).

De verhuurder kan de roerende goederen, waarop hem

het gemelde voorregt is toegekend, indien dezelve buiten zijne toestemming vervoerd zijn, in beslag nemen, en hij behoudt daarop zijn voorregt, al waren dezelve ook aan een derde, door in pandgeving of op eene andere wijze, verbonden, mits hij die voorwerpen geregteijk hebbe opgeëischt binnen den tijd van veertig dagen na het vervoeren der roerende goederen tot eene landhoeve behoorende, en binnen den tijd van veertien dagen, indien het zaken betreft, welke tot de stoffering van een huis hebben verstrekt (1142).

De overige voorregten worden uitgeoefend:

1°. Het voorregt van den nog onbetaalden koop prijs van roerende goederen, op den koop prijs dier goederen;

2°. De kosten, tot behoud eener zaak gemaakt, op de zaak, tot welker behoud die kosten gedaan zijn;

3°. De kosten van bearbeiding, op de zaak, die bearbeid is;

4°. Hetgeen door een herbergier, als zoodanig, aan eenen reiziger is geleverd, op de goederen, die door den reiziger in de herberg zijn gebragt;

De vrachtloo nen en bijkomende onkosten, op het vervoerde goed;

6°. Het verschuldigde aan werkbazen, op de opbrengst van het opgebouwde, aangebouwde of herstelde perceel;

7°. Het verschuldigde door openbare ambtenaren, op het bedrag der door hen gestelde zekerheid en de daarop verschuldigde renten (artt. 1144—1147 en 1139).

Indien onderscheidene bevoorregte schuldeischers, waarvan hier sprake is, mogten te zamen loopen, hebben de onkosten, die gemaakt zijn tot behoud van het goed, den voorrang, indien dezelve gemaakt zijn na het tijdstip, waarop de overige bevoorregte schulden zijn geboren (art. 1148).

De bevoorregte inschulden op al de roerende en onroerende goederen in het algemeen zijn de hierna vermelde, en worden in de volgende orde verhaald:

1°. De geregtskosten, uitsluitend veroorzaakt door uit-

winning en boedelredding; deze hebben voorrang boven pand en hypotheek;)

2°. De begrafenis-kosten, behoudens de bevoegdheid des regters, om dezelve te verminderen, indien zij bovenmatig zijn;

3°. Alle kosten van de laatste ziekte;

4°. Het loon van dienst- en werkboden over het verschenen jaar, en hetgeen over het loopende jaar verschuldigd is;

5°. De schuldvordering wegens levering van levensmiddelen, gedaan aan den schuldenaar en deszelfs huisgezin, gedurende de laatste zes maanden;

6°. De schuldvordering van kostschoolhouders voor het laatste jaar;

7°. De schuldvordering van minderjarigen of onder curatele gestelden ten laste van hunne voogden of curators, ter zake van derzelver beheer, voor zoo verre dezelve niet kunnen worden verhaald uit de hypotheeken of andere zekerheid, welke, naar aanleiding der wet, mogt gesteld zijn (art. 1149).

De voorrang van 's lands kas, van de vendukantoren en andere op hoog gezag daargestelde openbare instellingen, de orde, waarin dezelve worden uitgeoefend, en de tijd van deszelfs duur, worden geregeld door de bijzondere wettelijke verordeningen daartoe betrekkelijk.

Die van gemeenschappen of zedelijke lichamen, welke tot het heffen van lasten mogten gerechtigd zijn of nader gerechtigd worden, wordt geregeld door de op dat stuk reeds bestaande of nader vast te stellen verordeningen (art. 1137 *).

Van Pand.

Pand is een ondeelbaar regt, hetwelk de schuldeischer verkrijgt op eene roerende zaak, die hem door den schul-

*) In sommige gevallen heeft de wet ook het regt van terughouding, hetwelk omtrent roerende en onroerende goederen bestaan kan, toegekend. Zie hiervan voorbeelden in artt. 575, 576, 715, 737, 1159, 1616, 1729 en 1812 B. W. en art. 85 W. v. K.

denaar of door een ander in deszelfs naam, tot zekerheid der schuld is ter hand gesteld, en dat aan den schuldeischer de bevoegdheid geeft, om zich bij voorkeur, boven de andere schuldeischers, uit die zaak te doen betalen; met uitzondering van de kosten van uitwinning en van de onkosten, die, na de inpandgeving, tot behoud van de zaak gemaakt zijn, en welke den voorrang zullen hebben (art. 1150 *).

Pandregt kan slechts stand grijpen, voor zoo verre het verpande goed gesteld en gebleven is in het bezit van den schuldeischer, of van eenen derde, omtrent wien partijen zijn overeengekomen (art. 1153 †).

Pandregt, krachtens mondelinge overeenkomst, is slechts dan bestaandbaar, wanneer de schuld, tot zekerheid van welke pandregt plaats heeft, niet meer bedraagt dan honderd gulden; ten opzichte van schulden, meer dan honderd gulden bedragende, en in alle gevallen, wanneer pandregt plaats heeft betrekkelijk inschulden, welke op naam staan §); wordt eene schriftelijke acte, van eene zekere dagteekening voorzien en, in het laatste geval, daarenboven

*) Bij de voorwaarden en bepalingen, waarop 's lands gewone of kleine middelen op Java en Madura worden verpacht, is bepaald, dat het niemand geoorloofd is, eenige beleeningen van geld op pand te doen beneden of tot de som van één honderd gulden, hetzij met, dan wel zonder berekening van interessen, of onder welke andere benaming het ook zijn moge, aangezien de pachter alleen het uitsluitend regt daartoe heeft. Zie art. 20 der voorwaarden voor de pacht der pandjeshuizen. (stsbl. 1349 no. 52 en stsbl. 1853 no. 88). Thans zijn er andere bepalingen vastgesteld, die dit toelaten.

†) Het is op Java een vrij algemeen gebruik, op houten of steenen huizen of andere opstallen, — van welke de grond of het erf de eigendom van het gouvernement of van een ander zijnde, mitsdien met dezelve niet kan worden verkocht, — geld te schieten, als wanneer de schuldenaar den koopbrief tot zekerheid der schuld in pand geeft. Men houde wel in het oog, dat eene zoodanige inpandgeving ten eenenmale onbestaandbaar is, en den geldschietster volstrekt geene voorregten op dat gebouw of opstal boven andere schuldeischers schenkt.

§) Eene inschuld aan houder of toonder behoeft dus niet te worden beteekend.

aan den schuldenaar der in pand gegeven inschulden be-
teekend, vereischt.

De acte van pandgeving moet almede inhouden de opgave
der verschuldigde som, alsmede die der in pand gegeven
voorwerpen (artt. 1151, 1152 en 1880).

De schuldeischer mag, bij niet voldoening des schulde-
naars aan zijne verplichtingen, zich het pand niet toeëige-
nen, zijnde alle hiermede strijdige bepalingen nietig. Hij
heeft echter het vermogen om in regten te vorderen, dat
het pand hem in betaling zal verblijven tot het beloop
der schuld, volgens eene door deskundigen te doene be-
grooting, of wel dat hetzelfde bij openbare veiling zal
worden verkocht (art. 1154).

Het staat aan de partijen vrij om, zelfs ook bij beleening
of inpandgeving van effecten of obligatiën, bij een uit-
drukkelijk beding, overeen te komen, dat, bij gebreke
van voldoening der schuld, de pandhouder onherroepelijk
zal zijn gemachtigd, om, na eene aan den schuldenaar ge-
dane sommatie tot voldoening, het pand, in het openbaar,
naar plaatselijke gewoonten en op de gebruikelijke voor-
waarden, te doen verkoopen, ten einde uit de opbrengst
te verhalen het beloop der op het pand geschoten pen-
ningen, met de renten en kosten (artt. 1155 en 1156).

Indien eene interessen opbrengende inschuld in pand
gegeven is, heeft de schuldeischer het regt, om die inte-
ressen te ontvangen, en te verrekenen met die, welke aan
hem verschuldigd zijn, of met de hoofdsom (art. 1158).

Zoo lang de houder het in pand gegeven goed niet mis-
bruikt, is de schuldenaar onbevoegd om daarvan de terug-
gave te vorderen, vóór dat hij ten volle betaald hebbe,
zoowel de hoofdsom, als de interessen en kosten der schuld,
voor welker zekerheid het pand gegeven is, alsmede de
onkosten, die tot behoud van het pand gedaan zijn.

Indien er tusschen denzelfden schuldenaar en denzelfden
schuldeischer eene tweede schuld mogt bestaan, tusschen
henzelve aangegaan na het tijdstip der pandgeving, en
opeischbaar vóór de betaling, of op den dag-zelven van

de betaling der eerste schuld, is de schuldeischer niet gehouden zich van het pand te ontdoen, vóór dat hem beide schulden ten volle voldaan zijn, al mogt er zelfs geen beding zijn gemaakt, om het pand voor de betaling der tweede schuld te verbinden (art. 1159).

Van Onderzetting of Hypotheek.

Onderzetting of hypotheek is een ondeelbaar zakelijk regt op onroerende goederen, hetwelk kan worden uitgeoefend op al de verbonden goederen in hun geheel, op elk van die goederen en op ieder gedeelte van dezelve, in welke handen dezelve ook overgaan, strekkende om daaraan de voldoening eener verbindtenis te verhalen (artt. 1162 en 1163).

Voor hypotheek zijn alleen vatbaar:

1°. Onroerende goederen, welke in den handel zijn, met derzelver toebehooren, voor zoo verre dat laatste als onroerend goed beschouwd wordt;

2°. Het vruchtgebruik dier goederen en hun toebehooren;

3°. De regten van opstal en erfpacht;

4°. De grondrenten, hetzij in geld, hetzij *in natura* verschuldigd;

5°. Het tiendregt;

6°. De bazaars of markten, door de regering erkend, met de daaraan verknochte privilegien (art. 1164);

7°. Schepen en vaartuigen, eene grootte hebbende van vier lasten of kojangs en daarboven, met derzelver toebehooren en inventaris (art. 30 Transit. bep.).

De hypotheeken strekken zich uit tot al de latere verbeteringen van het bezwaarde goed, en ook tot hetgeen, door aanwas of opbouw, met hetzelfde vereenigd is (art. 1165).

Het onverdeeld aandeel in een gemeen onroerend goed kan met hypotheek worden bezwaard, blijvende dezelve, na de verdeling, alleen gevestigd op het deel, dat aan den schuldenaar, die de onderzetting heeft verleend, is toebedeeld (artt. 1166 en 1341).

Hypotheek kan alleen op tegenwoordige goederen worden gevestigd, zijnde eene hypotheek op toekomstige goederen nietig. Indien echter de vrouw bij huwelijksche voorwaarden het vestigen van hypotheek heeft bedongen, of, in het algemeen, een schuldenaar zich heeft verplicht aan den schuldeischer hypotheek te geven, kan de man of de schuldenaar worden genoodzaakt aan zijne verplichting te voldoen, door aanwijzing ook van goederen, welke hij, na het ontstaan der verbindtenis, mogt hebben verkregen (art. 1175).

Hypotheek kan niet worden gevestigd dan door hem, die de bevoegdheid heeft het bezwaarde goed te vreemden.

Hypotheek, gevestigd door iemand, die in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is verklaard, wordt door de wet nietig verklaard, indien dezelve is verleend binnen den tijd van veertig dagen, vóór den aanvang van het faillissement, of vóór den dag van de uitspraak van het vonnis van kennelijk onvermogen:

1°. Tot waarborg van vóór dien tijd aangegane verbindtenissen, of

2°. Tot waarborg van binnen dien termijn aangegane verbindtenissen, zoo dezelve niet dadelijk bij de oorspronkelijke overeenkomst gevestigd is.

Onroerende goederen, welke in beslag zijn genomen, kunnen van den dag af, dat het proces-verbaal van inbeslagneming in de daartoe bestemde registers is overgeschreven, niet worden gehypotheceerd, ten nadeele van den inbeslagnemer.

Goederen van minderjarigen, onder curatele gestelden en afwezigen kunnen niet anders met hypotheek worden bezwaard, dan om redenen, en overeenkomstig de formaliteiten, bij de wet vastgesteld (artt. 1168 en 1170 B. W., art. 759 W. v. K., artt. 507 en 907 B. R. en artt. 50—53 Transit. bep.).

Hypotheek kan, uitgezonderd in de gevallen bij de wet uitdrukkelijk aangewezen, alleen worden verleend bij ge-

regtelijke acte, opgemaakt in den vorm, omschreven bij de Ordonnantie op den overgang van eigendom, enz. van 21 April 1834 (stsbl. no. 27).

Ieder, die, uit kracht der wet of eener overeenkomst, verplicht is hypotheek te geven, kan bij vonnis daartoe genoodzaakt worden, hetwelk dezelfde kracht heeft, alsof hij in de hypotheek had toegestemd.

De volmagt tot het verleenen van hypotheek moet bij authentieke acte worden verleden (art. 1171 B. W. en art. 31 Transit. bep.).

Ook de verkoop, cessie en toedeeling eener hypothecaire schuld kan alleen bij de bovengemelde geregtelijke acte geschieden (art. 1172 B. W. en art. 31 Transit. bep.).

De acte, waarbij hypotheek wordt gevestigd, moet bevatten eene bijzondere opgave van het bezwaarde goed en van deszelfs aard en ligging, zoo veel mogelijk naar aanleiding der opmetingen, op gezag van de regering gedaan. Ten aanzien van tienden en grondrenten, waaromtrent niet bepaaldelijk kan worden opgegeven welke bijzondere perceelen daarmede belast zijn, zal men met de juiste omschrijving en aanwijzing der schuldpligtige streek in de acte kunnen volstaan (art. 1174).

Eene hypotheek is slechts van waarde, in zoo verre de som, waarvoor dezelve is toegestaan, zeker en bij de acte bepaald is. Indien de schuld voorwaardelijk of derzelver hoegrootheid onbepaald is, zal de vestiging der hypotheek slechts kracht hebben tot het beloop der geschatte waarde, welke partijen gehouden zijn in de acte op te geven (art. 1176).

De schuldeischer kan, in geen geval, eene vermeerdering van hypotheek vorderen, ten ware het tegendeel bedongen of bij de wet bepaald zij (art. 1177).

Alle bedingen, bij welke de schuldeischer gemagtigd zoude worden, om zich het gehypotheceerde goed toe te eigenen, zijn nietig (art. 1178).

Bij het vestigen van hypotheek kan, behalve de te ma-

ken bepalingen, omtrent de opeischbaarheid der schuld, bedongen worden :

1°. Dat de schuldenaar het bezwaarde goed, buiten toestemming des schuldeischers, niet zal mogen verhuren, of slechts op en gedurende de, door hen vast te stellen wijze en tijd, alsmede dat er geene vooruitbetaling der huurpenningen zal mogen plaats hebben;

2°. Dat de schuldenaar de verbonden gebouwen voor brandschade zal moeten verzekeren en verzekerd houden, en de assurantie-penningen, in geval van schade aan het bezwaarde perceel, in de plaats van de onderzetting zullen treden, in welk geval de verzekeraar verplicht is, de verschuldigde schadevergoeding met den hypothecairen schuldeischer te verrekenen, mits dat beding aan den verzekeraar beteekend zij (art. 1185 B. W. en art. 297 W. v. K.).

Door den eersten hypothecairen schuldeischer kan bovendien nog worden bedongen:

1°. Dat, bij gebreke van behoorlijke voldoening der hoofdsom, of van de betaling der verschuldigde renten, hij onherroepelijk zal zijn gemachtigd, het verbonden perceel in het openbaar te doen verkoopen, ten einde uit de opbrengst, zoowel de hoofdsom, als de renten en de kosten te verhalen.

2°. Dat, bij willigen verkoop van het bezwaarde goed, geene zuivering van hypotheek zal kunnen plaats hebben (artt. 1178 en 1210).

Deze beide bedingen zullen moeten worden vermeld in de geregtelijke acte van hypotheek (art. 32 Transit. bep.).

De inschrijving der hypothecaire verbanden geschiedt in de daartoe bestemde openbare registers. Bij gebreke van die inschrijving heeft de hypotheek geene kracht hoege-naamd, zelfs niet ten opzichte van schuldeischers, die geen hypothecair verband hebben (art. 1179).

De inschrijving van eene hypotheek is van onwaarde, indien dezelve gedaan is op een tijd, waarop de eigendom van het goed aan eenen derde was overgegaan en de schuldenaar daarop zijn eigendomsregt verloren had (art. 1180).

De rang der hypothecaire schuldeischers wordt bepaald naar de dagteekening hunner inschrijving; zij, die op denzelfden dag zijn ingeschreven, hebben gelijke regten (art. 1181 *).

De schuldeischer, die ingeschreven is voor eene hoofdsom, welke interessen of renten voortbrengt, is gerechtigd om, uiterlijk voor twee jaren en voor het loopende jaar, wegens interessen of renten in denzelfden rang van hypotheek geplaatst te worden als voor zijne hoofdsom; onverminderd zijn regt om, ten aanzien van andere renten dan bij eerste inschrijving verzekerd waren, bijzondere inschrijvingen te nemen, welke sedert derzelve dagteekening hypotheek zullen te weeg brengen (art. 1184).

De wijze van inschrijving van hypotheeken, voor zoo veel betreft diegene, welke vrijwillig worden toegestaan, geschiedt op de wijze, als bij de meergemelde ordonnantie op den overgang van vaste goederen, en het inschrijven van hypotheeken op dezelve, is voorgeschreven; zulks evenwel met dien verstande, dat de geregtelijke acten van hypotheekstelling zullen moeten bevatten keuze van woonplaats binnen den kring van de ambtenaren, door wie de acten van hypotheekstelling worden opgemaakt (art. 34 Transit. bep.) †).

De geregtelijke acten, houdende vestiging van hypotheek, als waarvan bij minderjarigheid en voogdij sprake is, zullen worden opgemaakt door de betrokken commissarissen uit de raden van justitie, en in de residentien, waar zoodanige raden niet gevestigd zijn, door de be-

*) Men houde in het oog, dat de bepalingen, bij artt. 1182 en 1183 van het B. W. vastgesteld, krachtens art. 33 Transit. bep. voorloopig buiten werking zijn gebleven.

†) Bij art. 78 Transit. bep. is vastgesteld, dat de aanzeggingen, betekenningen en andere exploitien, welke volgens de bepalingen der nieuwe wetgeving moeten of kunnen geschieden aan de door de hypothecaire schuldeischers, ter zake hunner hypotheek, gekozen woonplaats, ten aanzien der vóór de invoering der nieuwe wetgeving gevestigde hypotheeken, zullen moeten of kunnen gedaan worden aan de hypothecaire schuldeischers in persoon, of ter hunner werkelijke woonplaats.

trokken residenten of assistent-residenten, en zulks op eene daartoe strekkende schriftelijke aanvraag der weeskamer, behelzende:

1°. De namen en de woonplaats van den voogd, en de aanduiding der minderjarigen, ter wier behoefte de hypotheek zal worden gevestigd;

2°. De begrooting der regten, welke verzekerd moeten worden;

3°. De aanduiding van den aard en de ligging der goederen, waarop de hypotheek zal worden gevestigd, zoo veel mogelijk naar aanleiding der opmetingen op gezag der regering gedaan;

4°. De keuze van woonplaats binnen den kring van de ambtenaren, voor wie de geregtelijke acte moet worden opgemaakt, indien namelijk noch de weeskamer, noch een harer agenten, binnen dien kring is gevestigd. Indien de weeskamer of een harer agenten binnen dien kring gevestigd is, wordt zij geacht woonplaats te hebben gekozen ten haren kantore of bij haren agent (art. 35 Transit. bep.).

De geregtelijke acten, houdende vestiging van krachtens vonnis te nemen hypothecaire inschrijvingen, worden in gelijker voege opgemaakt, op de daartoe strekkende schriftelijke aanvraag van den belanghebbende, behelzende:

1°. De namen en woonplaatsen van den schuldeischer en van den schuldenaar, en de opgave der woonplaats, door eerstgemelde binnen den kring van de betrokken ambtenaren gekozen *).

2°. De vermelding van het vonnis, krachtens hetwelk de hypotheek zal gevestigd worden;

3°. Het beloop der inschuld, of de begrooting der voorwaardelijke en onbepaalde regten, welke verzekerd moeten worden, mitsgaders den tijd, waarop de schuld opeischbaar is;

4°. De aanduiding van den aard en de ligging der goede-

*) In geval bij eene inschrijving is verzuimd geworden, woonplaats te kiezen binnen den kring van bewaring der hypothecken, zal die van regtswege geacht worden bij den bewaarder te zijn gekozen (art. 1192).

ren, waarop de hypotheek zal worden gevestigd, zooveel mogelijk naar aanleiding der opmetingen op gezag van de regering gedaan (art. 36 Transit. bep.).

De gekozen woonplaats zal kunnen worden veranderd, mits eene andere in denzelfden kring gekozen en aangezezen worde, welke verandering zal geschieden door middel van eene aantekening, door den betrokken ambtenaar te stellen aan den voet der acte van hypotheek (art. 1189 B. W. en art. 37 Transit. bep.).

De inschrijving kan, ter zake van verzuim der hierboven voorgeschrevene formaliteiten, niet worden vernietigd, dan alleen in geval zij den schuldeischer, den schuldenaar, de schuld, of het bezwaarde goed, niet op eene voldoende wijze kenbaar maken. Echter zal de inschrijving op of betrekkelijk goederen, buiten den kring van den bewaarder der hypotheeken gelegen, nietig zijn (artt. 1190 en 1191).

De kosten der inschrijving zijn voor rekening van den schuldenaar, indien het tegendeel niet bedongen is (art. 1193).

De inschrijvingen gaan te niet door derzelve doorhaling in de registers.

De doorhaling geschiedt ten koste van den schuldenaar, met toestemming der daartoe bevoegde belanghebbende partijen, of ten gevolge van een vonnis, hetzij in het hoogste ressort gewezen, hetzij in kracht van gewijsde gegaan. In beide gevallen leggen degenen, die de doorhaling verzoeken, ten kantore van den bewaarder over eene authentieke acte, waarbij tot de doorhaling wordt gemagtigd, of een authentiek afschrift van zoodanige acte of van het vonnis daartoe strekkende (artt. 1195 en 1196).

De schuldeischer, die eene ingeschrevene hypotheek heeft, vervolgt zijn regt op het verbonden onroerend goed, in welke handen zich dat ook bevinde, om gerangschikt en betaald te worden, volgens de orde van inschrijving. Na gedaan bevel aan den schuldenaar, heeft de schuldeischer het regt, het verbonden onroerende goed onder den derden bezitter in beslag te nemen en bij geregtelijke uitwinning

te doen verkoopen, behoudens verhaal van laatstgemelde op den schuldenaar (artt. 1198, 1199 en 1208 *)).

De hypotheeken gaan te niet:

- 1°. Door het te niet gaan der hoofdverbindtenis;
- 2°. Door des schuldeischers afstand van de hypotheek;
- 3°. Door geregtelijke rangschikking (art. 1209).

Degene, die het bezwaarde goed heeft gekocht, kan vorderen, dat hetzelfde worde ontlast van alle hypothecaire lasten, die den koopprijs te boven gaan, mits:

- 1°. Die verkooping zij geschied bij geregtelijke uitwinning;
- 2°. Ingeval van willige verkooping, de verkoop hebbe plaats gehad:

- a. In het openbaar, volgens de plaatselijke gebruiken en ten overstaan van eenen openbaren ambtenaar;
- b. Na de ingeschreven schuldeischers daarvan te hebben verwittigd, ten minste dertig dagen vóór de toewijzing, bij een exploit, hetwelk zal moeten worden beteekend aan hunne bij de inschrijving gekozen woonsteden;
- c. Bij het vestigen der hypotheek door den eersten hypothecairen schuldeischer niet bedongen zij, dat die zuivering geene plaats zal hebben, en dat beding op de geregtelijke acte van hypotheek vermeld zij (artt. 1210 en 1211 B. W. en art. 32 Transit. bep.).

De ambtenaren belast met de bewaring der hypotheeken zijn:

- a. Voor zoo verre de goederen gelegen zijn in de residentien, binnen welke de zetels der raden van justitie zijn gevestigd, de griffiers bij die raden;
- b. Voor zoo verre de goederen elders gelegen zijn, de secretarissen der residentien, of zoodanige andere ambtenaren, als de gouverneur-generaal daartoe zal aanwijzen.

In elke residentie is eene bewaring, welker omtrek

*) Over de verdere gevolgen tegen derde bezitters, zie men art. 1200 tot 1206 B. W. en art. 39 Transit. bep.

bepaald wordt door dien der residentie, en genaamd wordt *kring van bewaring*.

De gouverneur-generaal is evenwel bevoegd om daar, waar de plaatselijke gesteldheid zulks veroorlooft, meer dan ééne residentie, hetzij geheel of gedeeltelijk, onder denzelfden kring van bewaring te brengen (art. 1221)*).

De bewaarders der hypotheeken zijn gehouden om aan alle degenen, die zulks verlangen, inzage te verleen van hunne registers, mitsgaders van de acten ter openbaarmaking geboekt, alsmede schriftelijke opgaven van de bestaande hypotheeken af te geven, of wel een getuigenschrift dat er geene bestaan (art. 1224 B. W. en art. 38 Transit. bep.).

Van verbindtenissen in het algemeen.

Eene verbindtenis bestaat in de verplichting, om iets te geven, te doen of niet te doen (art. 1234) †).

Alle verbindtenissen ontstaan:

- 1°. Uit overeenkomst;
- 2°. Uit de wet (art. 1233) §).

De wet spreekt van:

- 1°. Voorwaardelijke verbindtenissen;
- 2°. Verbindtenissen met tijdsbepaling;
- 3°. Alternatieve verbindtenissen;
- 4°. Solidaire of hoofdelijke verbindtenissen;
- 5°. Deelbare en ondeelbare verbindtenissen;
- 6°. Verbindtenissen onder beding van straf of poenaliteit.

Eene verbindtenis is voorwaardelijk, wanneer men dezelve doet afhangen van eene toekomstige en onzekere ge-

*) Bij besl. 13 Febr. 1839 no. 13 (stsbl. no. 8) is de raad van justitie te Batavia bevoegd en gerechtigd verklaard tot het passeren der acten, bedoeld bij art. 1 der Ordonnantie op de overschrijving van vaste goederen en de inschrijving van hypotheeken op dezelve, zoowel in de residentie, waar die raad is gevestigd, alsook in de afdelingen Buitenzorg en Krawang.

†) Zie over de verbindtenissen om iets te geven, te doen of niet te doen, en over de daaruit voortspruitende verplichting tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, artt. 1235—1252.

§) Zie over de verbindtenissen, die uit kracht der wet ontstaan, artt. 1352—1380.

beurtenis, hetzij door de verbindtenis op te schorten, tot zoodanige gebeurtenis plaats hebbe, hetzij door de verbindtenis te doen vervallen, naar mate de gebeurtenis al of niet voorvalt (art. 1253).

Eene verbindtenis onder eene opschortende voorwaarde is de zoodanige, welke afhangt, of van eene toekomstige en onzekere gebeurtenis, of van eene reeds gebeurde, doch aan partijen nog onbekende zaak (art. 1236).

Eene ontbindende voorwaarde is de zoodanige, welke, na hare vervulling, de verbindtenis doet ophouden, en de zaken weder tot den vorigen stand doet terugkeeren, even als of er geene verbindtenis bestaan had. Eene ontbindende voorwaarde wordt in wederkeerige overeenkomsten altijd voorondersteld, ingeval eene der partijen aan hare verpligting niet voldoet (artt. 1265 en 1266) *).

Een verbindtenis met tijdsbepaling is die, waarvan de tijd van hare uitvoering bij de overeenkomst wordt vastgesteld. Tijdsbepaling schort de verbindtenis niet op, maar slechts hare uitvoering (art. 1268) †).

Eene alternatieve verbindtenis is de zoodanige, die ter keuze van eene der partijen staat, en waarvan de schuldenaar zich bevrijdt door de levering, het doen of nalaten van eene der ter keuze gestelde zaken of daden (artt. 1272 en 1277).

*) Het is in het belang van den schuldeischer de ontbindende voorwaarde in de overeenkomst uit te drukken, aangezien, wanneer deze niet is uitgedrukt en de ontbinding der overeenkomst in regten wordt aangevraagd, de regter alsnog aan den schuldenaar een termijn kan gunnen, om aan zijne verpligting te voldoen, hetgeen het geval niet is, wanneer de ontbindende voorwaarde is uitgedrukt, als wanneer de ontbinding ook wel in regten moet worden gevraagd, doch dan ook, daartoe gronden zijnde, moet worden uitgesproken, zonder dat aan den schuldenaar eenige termijn tot nakoming door den regter kan worden verleend. Zie art. 1266.

†) De tijdsbepaling, tenzij het tegendeel blijkende, wordt altijd voorondersteld ten voordeele van den schuldenaar bepaald te zijn: dat voorregt kan echter niet meer door den schuldenaar worden ingeroepen, wanneer hij in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen verklaard is, of door zijn toedoen de door hem ten behoeve van den schuldeischer gestelde zekerheid is verminderd. Zie artt. 1270 en 1271.

Solidaire of hoofdelijke verbindtenissen worden onderscheiden, in de zoodanigen, die bestaan:

1°. Tusschen verscheiden schuldeischers;

2°. Tusschen verscheiden schuldenaren (artt. 1278 en 1280).

Eene hoofdelijke of solidaire verbindtenis heeft tusschen verscheiden schuldeischers plaats, wanneer de titel uitdrukkelijk aan ieder van hen het regt geeft, om de voldoening der geheele schuld te eischen, in dier voege dat de betaling, aan een hunner gedaan, den schuldenaar bevrijdt, ofschoon ook de verbindtenis uit haren aard tusschen de onderscheidene schuldeischers splitsbaar en deelbaar mogt zijn (art. 1278).

Eene hoofdelijke of solidaire verbindtenis heeft van de zijde der schuldenaren plaats, wanneer zij allen verplicht zijn tot ééne en dezelfde zaak, zoodat elk hunner voor het geheel kan worden aangesproken, en de voldoening, door een van hen gedaan, de overige schuldenaars ten aanzien van den schuldeischer bevrijdt, doch jegens den betaald hebbenden schuldenaar voor hun aandeel in de schuld verbonden doet blijven (artt. 1280, 1292 en 1293).

Geene verbindtenis wordt voorondersteld hoofdelijk te zijn, tenzij zulks uitdrukkelijk bepaald zij, of door de wet daarvoor gehouden worde (art. 1282 *).

Eene verbindtenis is deelbaar of ondeelbaar, naar mate dezelve tot onderwerp heeft, of eene zaak, die in de levering, of eene daad, die in de uitvoering al of niet vatbaar is, hetzij voor ligchamelijke, hetzij voor onligchamelijke verdeeling (art. 1296).

Een iegelijk dergenen, die gezamenlijk tot eene ondeelbare schuld verplicht zijn, is voor het geheel derzelve aansprakelijk, al ware het ook, dat de verbindtenis niet hoofdelijk mogt zijn aangegaan (art. 1301).

Het beding van straf is zoodanige bepaling, waarbij

*) Over verbindtenissen, die uit kracht der wet voor hoofdelijk gehouden worden, zie men artt. 350, 351, 1016, 1749, 1811 en 1835 B. W. en artt. 18, 45 en 145 W. v. K.

iemand, tot zekerheid van de uitvoering eener verbindtenis, tot iets bepaalds verplicht is, in geval dezelve niet nagekomen wordt (art. 1304).

De nietigheid der hoofdverbindtenis maakt het beding van straf nietig. De nietigheid van het beding van straf heeft echter geenszins die der hoofdverbindtenis ten gevolge (art. 1305).

*Van verbindtenissen, die uit contract of overeenkomst
geboren worden.*

Eene overeenkomst is eene handeling, waarbij een of meer personen zich jegens een of meer andere verbinden (art. 1313).

In het algemeen, kan niemand zich op zijnen eigen naam verbinden of iets bedingen dan voor zich-zelfen (art. 1315).

Niettemin kan men zich voor eenen derde sterk maken of instaan, door te beloven, dat dezelve iets doen zal, behoudens de vordering tot schadevergoeding tegen dengene, die voor een derde ingestaan of beloofd heeft, denzelfen iets te doen bekrachtigen, indien deze derde weigert om de verbindtenis na te komen (art. 1316).

Men kan ook ten behoeve van een derde iets bedingen, wanneer een beding, hetwelk men voor zich-zelfen maakt, of eene gift, die men aan een ander doet, zulk eene voorwaarde bevat.

Hij, die zoodanig beding gemaakt heeft, kan hetzelfde niet meer herroepen, indien die derde verklaard heeft, daarvan te willen gebruik maken (art. 1317).

Men wordt voorondersteld bedongen te hebben voor zich-zelfen en voor zijne erfenamen en regtverkrijgenden, ten ware het tegendeel uitdrukkelijk bepaald zij, of uit den aard der overeenkomst mogt voortvloeijen (art. 1318)*.

*) Men zie ten dezen art. 1743 B. W.

Eene overeenkomst wordt aangegaan *om niet*, of *onder eenen bezwarenden titel*.

De overeenkomst *om niet*, is de zoodanige, waarbij de eene partij aan de andere, zonder eenige baat, een voordeel toekent.

Eene overeenkomst *onder eenen bezwarenden titel* is eene zoodanige, welke ieder der partijen in de verpligting brengt, om iets te doen of niet te doen (art. 1314).

Tot de bestaanbaarheid der overeenkomsten worden de volgende voorwaarden vereischt:

- 1°. De toestemming van degenen, die zich verbinden;
- 2°. De bekwaamheid om eene verbindtenis aan te gaan;
- 3°. Een bepaald onderwerp;
- 4°. Een geoorloofde oorzaak (art. 1320).

Geene toestemming is van waarde, indien dezelve door dwaling is gegeven, door geweld afgeperst, of door bedrog verkregen (artt. 1321—1328).

Een ieder is bevoegd om verbindtenissen aan te gaan, indien hij daartoe door de wet niet onbekwaam is verklaard (art. 1329).

Onbekwaam om overeenkomsten te treffen, zijn:

- 1°. Minderjarigen;
- 2°. Onder curatele gestelden;
- 3°. Getrouwde vrouwen, in de gevallen bij de wet voorzien;
- 4°. In het algemeen, alle degenen aan wie de wet het aangaan van zekere overeenkomsten verboden heeft (art. 1330).

Deze personen kunnen tegen hunne verbindtenissen opkomen in alle gevallen, waarin dat vermogen niet bij de wet is uitgesloten, terwijl degenen, die bekwaam zijn om zich te verbinden, zich nooit op de onbekwaamheid van de personen, met welke zij gehandeld hebben, kunnen beroepen (art. 1331).

Alle tegenwoordige en toekomstige zaken, die in den handel zijn, uitgezonderd erfenissen, die nog niet zijn opengevallen, kunnen het onderwerp eener overeenkomst uitmaken (artt. 1332 en 1334).

Eene overeenkomst zonder oorzaak, of uit eene valsche of ongeoorloofde oorzaak aangegaan, is krachteloos. Indien er geene oorzaak is uitgedrukt, en er echter eene geoorloofde aanwezig is, of ook indien er eene andere geoorloofde oorzaak dan de uitgedrukte bestaat, is niettemin de overeenkomst van kracht (artt. 1335 en 1336).

Eene oorzaak is ongeoorloofd, wanneer dezelve bij de wet verboden is, of wanneer dezelve strijdig is met de goede zeden, of met de openbare orde (art. 1337).

Alle wettiglijk gemaakte overeenkomsten strekken den-
genen, die dezelve hebben aangegaan tot wet, doch zijn
alleen van kracht tusschen de handelende partijen (artt.
1338 en 1340).

Zij kunnen niet herroepen worden dan met wederzijd-
sche toestemming, of uithoofde der redenen, welke de wet
daartoe voldoende verklaart (art. 1338).

Van het te niet gaan van verbindtenissen.

Verbindtenissen gaan te niet:

- 1° Door betaling;
- 2° Door aanbod van gereede betaling, gevolgd van con-
signatie of bewaargeving;
- 3° Door schuldvernieuwing;
- 4° Door vergelijking of compensatie;
- 5° Door schuldvermenging;
- 6° Door kwijtschelding der schuld;
- 7° Door het vergaan der verschuldigde zaak;
- 8° Door de nietigheid of de te nietdoening;
- 9° Door de werking eener ontbindende voorwaarde;
- 10° Door verjaring, en eindelijk, zoo als wij reeds bo-
ven zagen,
- 11° Door herroeping (art. 1381).

Van Betaling.

Eene verbindtenis kan worden gekweten door een ieder,
die daarbij belang heeft, gelijk een mede-schuldenaar of borg.

Zij kan zelfs gekweten worden door een derde, die daarbij geen belang heeft, mits die derde handele in naam en tot kwijting van den schuldenaar, of, indien hij in zijn eigen naam handelt, hij niet in de regten van den schuldeischer gesteld worde. Echter kan eene verbindtenis om iets te doen niet door een derde, in weerwil van den schuldeischer, worden gekweten, indien deze belang heeft, dat de daad door den schuldenaar-zelven verrigt worde (artt. 1382 en 1383).

De betaling *) moet gedaan worden aan den schuldeischer, of aan iemand, die volmagt van hem heeft, of die door den regter of door de wet gemagtigd is, om voor denzelven te ontvangen (art. 1385).

De betaling moet gedaan worden ter plaatse, welke bij de overeenkomst bepaald is; indien geene plaats daarbij vastgesteld is, moet de betaling, ten aanzien van eene zekere en bepaalde zaak, geschieden ter plaatse alwaar, tijdens het aangaan der verbindtenis, de zaak, die daarvan het onderwerp uitmaakt, zich bevond. Buiten deze twee gevallen, moet de betaling geschieden ter woonplaatse van den schuldeischer, zoolang deze bij voortdoring blijft wonen in de residentie, alwaar hij, ten tijde van het aangaan der verbindtenis, woonachtig was, en anderszins ter woonplaatse van den schuldenaar (art. 1393).

Van Subrogatie.

Subrogatie is de in de plaatsstelling in de regten van den schuldeischer, ten behoeve van eenen derden persoon, die denzelven betaalt; zij geschiedt of bij overeenkomst, of uit kracht der wet (art. 1400).

Subrogatie bij overeenkomst geschiedt:

1°. Wanneer de schuldeischer, de betaling van een derden persoon ontvangende, denzelven doet treden in de reg-

*) Betaling moet hier niet alleen worden begrepen in den zin van voldoening door *geldswaarde*, maar ook in dien van voldoening of kwijting van datgeen, waartoe men, hetzij uit krachte der wet of eener overeenkomst, verbonden is.

ten, regtsvorderingen, voorregten en hypotheeken, welke hij ten laste van den schuldenaar heeft.

Deze subrogatie moet uitdrukkelijk en gelijktijdig met de betaling geschieden;

2°. Wanneer de schuldenaar eene som gelds ter leen opneemt, ten einde zijne schuld te betalen, en den geldschietter in de regten van den schuldeischer te doen treden.

Deze subrogatie wordt, zonder de medewerking van den schuldeischer bewerkstelligd, en moet, om van waarde te zijn, bij authentieke acte, zoowel wat betreft de acte van geldopneming als die van kwijting *), worden verleden, terwijl de acte van geldopneming tevens de verklaring moet inhouden, dat de som geleend is, om daarmede de betaling te doen, moettende tevens de acte van kwijting inhouden, dat de betaling gedaan is uit de penningen, die tot dat einde door den nieuwen schuldeischer zijn voorgeschoten (art. 1401).

Subrogatie heeft plaats uit kracht der wet:

1°. Ten behoeve van dengene die, zelf schuldeischer zijnde, een anderen schuldeischer, die, uit hoofde van deszelfs bevoorregte schuld of hypotheek, een beter regt heeft, voldoet;

2°. Ten behoeve van den kooper van eenig onroerend goed, die den koopprijs daarvan besteedt tot betaling der schuldeischers, aan welke dat goed door hypotheek verbonden was;

3°. Ten behoeve van dengene, die met anderen of voor anderen, gehouden zijnde tot voldoening van eene schuld, belang had, om dezelve te voldoen;

4°. Ten behoeve van den erfgenaam, die, eenen boedel onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaard hebbende, de schulden der nalatenschap met zijne eigene penningen betaald heeft (art. 1402).

*) Men make hieruit niet op, dat deze subrogatie altijd bij twee afzonderlijke acten zoude moeten plaats vinden; dit is slechts dan noodig, b. v. wanneer de schuldeischer elders woonachtig is, enz.

Van aanbod van gereede betaling, gevolgd van consignatie of bewaargeving.

Aanbod van gereede betaling is strekkende, om, wanneer de schuldeischer weigert zijne betaling te ontvangen, den schuldenaar van deszelfs verbindtenis, te bevrijden, mits dat aanbod geschiede op eene wettige wijze en gevolgd worde door de geregtelijke in bewaargeving van het verschuldigde (art. 1404).

Om zoodanig aanbod van waarde te doen zijn, is het noodig:

1°. Dat hetzelfde gedaan worde aan eenen schuldeischer, die bevoegd is om te ontvangen, of aan dengene, die de magt heeft, om voor hem te ontvangen;

2°. Dat het gedaan worde door iemand, die bevoegd is om te betalen;

3°. Dat het loope over de geheele opeisbare som en de interessen, mitsgaders over de kosten, die vereffend zijn, en over eene som gelds voor de kosten, die nog niet vereffend zijn, onder voorbehoud van nadere vereffening;

4°. Dat de tijdsbepaling verschenen zij, indien dezelve ten behoeve van den schuldeischer bedongen is;

5°. Dat de voorwaarde, waaronder de schuld is aangegaan, vervuld zij;

6°. Dat het aanbod gedaan worde op de plaats, alwaar de betaling volgens de overeenkomst zoude moeten geschieden, en indien er geene bijzondere overeenkomst deswege bestaat, hetzij aan den persoon van den schuldeischer, hetzij ter zijner werkelijke of gekozene woonplaats;

7°. Dat het aanbod gedaan worde door eenen notaris of door eenen deurwaarder, beide met twee getuigen (art. 1405).

Het aanbod van betaling moet, op straffe van nietigheid, geschieden aan den persoon of de woonplaats van den schuldeischer, en inhouden:

1°. De zaken of den aard der geldspecien, welke men aanbiedt;

2°. Het antwoord van den schuldeischer of, indien hij afwezig is, van den persoon, aan wien het aanbod is gedaan, welk antwoord moet worden onderteekend door hem, die hetzelfde gegeven heeft; wanneer deze weigert te tekenen, of verklaart zulks niet te kunnen doen, moet daarvan melding worden gemaakt;

3°. In geval het gedane aanbod wordt geweigerd, eene kennisgeving, houdende aanwijzing van den dag, het uur en de plaats, waarop de aangeboden zaak in bewaring zal worden gesteld;

4°. De dagteekening, waarop het aanbod wordt gedaan;

5°. De vermelding, dat aan den persoon of aan de woonplaats van den schuldeischer afschrift van hetzelfde is gelaten, terwijl

6°. Hetzelve door den notaris of deurwaarder moet worden onderteekend (art. 809 B. R.).

In geval de notaris of deurwaarder, noch den schuldeischer, noch iemand van diens huisgenooten aan zijne woonplaats vindt, zal hij het afschrift onverwijld ter hand stellen of, in geval van eene verwijdering van meer dan tien palen van het residentie-kantoor, zoo spoedig mogelijk doen toekomen aan het hoofd van het plaatselijk bestuur, of aan dengene, die dezen vervangt, die op het oorspronkelijke stuk kosteloos eene door hem onderteekende verklaring zal stellen, houdende vermelding van den dag der overgave of ontvangst van dat exploit, welks oorspronkelijk hij dadelijk aan den notaris of deurwaarder teruggeeft, of zoodra mogelijk aan dezen terugzendt. Van deze ter handstelling of inzending moet op het oorspronkelijk stuk en het afschrift melding worden gemaakt (artt. 3 en 809 B. R.).

Om eene consignatie van waarde te doen zijn, wordt geene magtiging van den regter vereischt; het is genoegzaam:

1°. Dat dezelve zij voorafgegaan van eene aan den schuldeischer beteekende kennisgeving, houdende aanwijzing van den dag, het uur en de plaats, waarop de aangeboden zaak in bewaring zal gesteld worden;

2°. Dat de schuldenaar zich van de aangeboden zaak ontdaan hebbe, door dezelve in bewaring te stellen in de consignatie- of bewaarkas ter griffie van het regterlijk collegie, hetwelk in geval van verschil daarvan kennis moet nemen, met de interessen tot den dag der bewaarestelling toe;

3°. Dat er door den notaris of deurwaarder, beide met twee getuigen, een proces-verbaal worde opgemaakt, behelzende den aard der aangeboden muntspecien, de weigering van den schuldeischer om dezelve te ontvangen, of dat hij tot die ontvangst niet verschenen is, en eindelijk het doen van de consignatie-zelve;

4°. Dat, bijaldien de schuldeischer tot de ontvangst niet verschenen is, het proces-verbaal der consignatie hem betteekend zij, met aanmaning om het in bewaring gebragte te ligten (art. 1406).

De onkosten, gevallen op het aanbod van gereede betaling en op de consignatie, zijn voor rekening van den schuldeischer, indien dezelve wettiglijk zijn geschied (art. 1407).

Van Schuldvernieuwing.

Schuldvernieuwing wordt op drierlei wijze te weeg gebragt:

1°. Wanneer een schuldenaar, ten behoeve van zijnen schuldeischer, eene nieuwe schuldverbindtenis aangaat, welke in de plaats gesteld wordt van de oude, die daardoor vernietigd wordt;

2°. Wanneer een nieuwe schuldenaar wordt gesteld in de plaats van den vorigen, die door den schuldeischer van zijne verbindtenis ontslagen wordt;

3°. Wanneer, ten gevolge eener nieuwe overeenkomst, een nieuwe schuldeischer gesteld wordt in de plaats van den vorigen, ten wiens opzigte de schuldenaar van zijne verbindtenis ontslagen wordt (art. 1413).

Schuldvernieuwing wordt niet voorondersteld; de wil om dezelve daar te stellen moet duidelijk uit de acte blijken (art. 1415).

De voorregten en hypothecken, aan de oude schuldverdering verbonden, gaan niet over tot die, welke in derzelve plaats is gesteld, ten ware de schuldeischer zich zulks uitdrukkelijk mogt hebben voorbehouden (art. 1421).

Van Compensatie of Vergelijking van schuld.

Compensatie of vergelijking van schuld heeft plaats, wanneer twee personen wederkeerig elkanders schuldenaren zijn; zij heeft van regtswege plaats, zelfs buiten weten der schuldenaren, en vernietigt de beide schulden over en weder, op het oogenblik dat zij te gelijk bestaan, ten beloope van derzelve wederkeerig bedrag (artt. 1425 en 1426).

Vergelijking heeft alleen plaats tusschen twee schulden, die beide tot onderwerp hebben eene geldsom, of eene zekere hoeveelheid van zaken, die door het gebruik te niet gaan, van dezelfde soort, en die wederzijds voor eene dadelijke vereffening en opeisching vatbaar zijn (art. 1427).

De vergelijking heeft plaats uit welke oorzaak ook de wederzijdsche schulden voortspruiten, uitgezonderd:

1°. Wanneer de teruggave geëischt wordt van eene zaak, waarvan de eigenaar wederregtelijk ontzet is;

2°. Wanneer geëischt wordt de teruggave van iets, hetwelk in bewaring of ter bruikleen gegeven is;

3°. Ten aanzien eener schuld, spruitende uithoofde van levensonderhoud, hetwelk verklaard is niet in beslag te kunnen worden genomen (art. 1429).

Een borg kan in vergelijking brengen hetgeen de schuldeischer aan den hoofdschuldenaar verschuldigd is, maar de hoofdschuldenaar niet hetgeen de schuldeischer aan den borg, noch ook de hoofdelijke schuldenaar hetgeen de schuldeischer aan zijnen mede-schuldenaar is verschuldigd (art. 1430).

Van Schuldvermenging en de overige wijzen van te niet gaan.

Wanneer de hoedanigheden van schuldeischer en schuldenaar zich in denzelfden persoon vereenigen, heeft van regtswege eene schuldvermenging plaats, waardoor de schuldvordering vernietigd wordt (art. 1436).

Kwijtschelding van schuld heeft plaats, wanneer de schuldeischer den schuldenaar vrijwillig van al zijne verplichtingen, welke uit eene verbindtenis voortvloeijen, ontslaat; dezelve wordt niet voorondersteld, maar moet be-
wezen worden (art. 1438).

De vrijwillige teruggave van een oorspronkelijk onderhandsch schuldbewijs, door den schuldeischer aan den schuldenaar gedaan, bewijst de kwijtschelding der schuld, zelfs ten aanzien der hoofdelijke mede-schuldenaren (art. 1439)*.

De kwijtschelding eener schuld, of het ontslag bij overeenkomst, aan den hoofdschuldenaar toegestaan, bevrijdt de borgen.

De kwijtschelding, aan den borg toegestaan, bevrijdt den hoofdschuldenaar niet.

De kwijtschelding, aan eenen der borgen toegestaan, ontslaat de overige niet (art. 1442).

In geval eene zekere en bepaalde zaak, welke het onderwerp eener overeenkomst uitmaakt, vergaat, buiten den handel der menschen geraakt of verloren gaat, zoodanig dat men van derzelve bestaan ten eenenmale onkundig is, vervalt de verbindtenis, mits de zaak vergaan of verloren zij buiten de schuld van den schuldenaar, en vóór dat hij in de levering daarvan nalatig gebleven was (art. 1444).

Eene verbindtenis gaat te niet door nietigheid of te nietdoening ten gevolge eener nietigverklaring, welke altijd door den regter moet worden uitgesproken, en ten gevolge heeft:

*) De enkele teruggave van een authentiek schuldbewijs levert geen wettelijk vermoeden van kwijtschelding op; een zoodanig stuk zoude in dat geval voor *voldaan* moeten geteekend zijn.

1°. Dat de zaak en partijen worden hersteld in den staat, waarin zij zich vóór het aangaan der verbindtenis bevonden; en

2°. Toewijzing van vergoeding, kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden zijn (artt. 1451—1453).

Door verjaring kan men van eene verbindtenis bevrijd worden, na verloop van de verschillende bij de wet vastgestelde termijnen (art. 1946).

Van Koop en Verkoop.

§ 1. Van koop en verkoop in het algemeen.

Koop en verkoop is eene overeenkomst, waarbij de eene zich verbindt, om eene zaak te leveren, en de andere, om daarvoor den bedongen prijs te betalen (art. 1457).

Zij wordt gehouden tusschen de partijen voltrokken te zijn, zoodra deze het eens zijn geworden over de zaak en den prijs, hoewel ook de zaak nog niet mogt geleverd, noch de prijs betaald zijn (art. 1458).

De eigendom van het verkochte goed gaat niet eer tot den koper over, dan nadat de levering daarvan geschied is, overeenkomstig de wijze op bladz. 195 en 196 van dit Handboek medegedeeld.

Het verkochte is, van het oogenblik van den koop af, alhoewel de levering nog niet hebbe plaats gehad, voor rekening van den koper, mits de zaak in een zeker en bepaald voorwerp besta, en uitgezonderd:

1°. Goederen, die bij het gewigt, het getal of de maat zijn verkocht, welke voor rekening van den verkoper blijven, totdat dezelve gewogen, geteld of gemeten zijn;

2°. Wanneer de koop en verkoop op de proef is aangegaan, of van goederen, welke men gewoon is vooraf te proeven, welke koop altijd wordt voorondersteld onder eene opschortende voorwaarde te hebben plaats gehad (artt. 1460, 1461 en 1463).

De koopprijs moet worden bepaald door partijen, doch dezelve kan ook aan de begroting van eenen derde wor-

den overgelaten, onder dien verstande echter dat, wanneer die derde de begrooting niet wil of niet kan doen, er geen koop plaats heeft (art. 1465 *).

De kosten der acten van koop en verkoop, en andere bijkomende onkosten, komen ten laste van den koper, indien het tegendeel niet bedongen is (art. 1466 B. W. en art. 56 Zegelwet).

Tusschen echtgenooten kan geen koop of verkoop plaats hebben, dan in de drie volgende gevallen:

1°. Wanneer een der echtgenooten aan den anderen, van wien hij geregteijk gescheiden is, goederen overdraagt tot voldoening van hetgeen aan denzelfden naar regten toekomt;

2°. Wanneer de overdracht, die de man doet aan zijne vrouw, zelfs van welke hij niet gescheiden is, eenige wettige oorzaak heeft, als daar is tot wederbelegging van hare vervreemde goederen, of van penningen, die haar toebehooren, indien namelijk die goederen of die penningen van de gemeenschap zijn uitgesloten;

3°. In geval de vrouw aan haren man goederen overdraagt tot betaling eener som, welke zij hem als huwelijksgoed heeft beloofd, voor zoo ver die goederen van de gemeenschap zijn uitgesloten;

Behoudens echter, in deze drie gevallen, de regten der erfgenamen van de handelende partijen, wanneer eene van laatstgemelde alzo eenig zijdelingsch voordeel mogt hebben bekomen (art. 1467).

Door de wet wordt koop en verkoop van sommige goederen verboden:

1°. Aan regters, leden van het openbaar ministerie, griffiers, advocaten, procureurs, deurwaarders en notarissen:

Van regten en regtsvorderingen, waarover gedingen aanhangig zijn voor den raad van justitie †), onder wiens

* Hieruit vloeit voort, dat de bepaling van den koopprijs niet aan eene der partijen, hetzij koper of verkooper, kan worden overgelaten.

† In stede van: *voor den raad van justitie* zoude het beter zijn hier te lezen: *voor de regthank*, en zulks om reden het onderwerpelijk verbod ook wel degelijk op de beambten bij andere regthanken slaan moet.

regtsgebied zij hunne bedieningen uitoefenen (art. 1468);

2°. Aan openbare ambtenaren, zelfs niet door tusschenkomende personen:

Van zaken, die door hen of ten hunnen overstaan verkocht worden (art. 1469);

3°. Aan lasthebbers, zelfs niet door tusschenkomende personen, bij onderhandschen verkoop:

Van zaken, met welker verkoop zij belast zijn;

4°. Aan bewindvoerders, zelfs niet door tusschenkomende personen, bij onderhandschen verkoop:

Van zaken aan den lande en aan openbare instellingen toebehoorende, welke aan hunne zorg en beheer zijn toevertrouwd;

5°. Aan voogden, bij onderhandschen verkoop:

Van de onroerende goederen hunner pupillen *) (art. 1470);

6°. Aan personen, wier onroerende goederen zijn in beslag genomen:

Te rekenen van den dag der overschrijving van het procesverbaal in het daartoe bestemde register, in geval die verkoop ten nadeele van den inbeslagnemer geschiedt (art. 507 B. R. en art. 50 Transit. bep.).

Koop en verkoop van eens anders goed is nietig, en kan tegen den verkooper grond opleveren tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien de koper niet geweten heeft, dat de zaak aan een ander toebehoorde (art. 1471).

Indien, op het oogenblik der verkooping, het verkochte goed geheel mogt zijn vergaan, is de koop nietig. Bijaldien echter slechts een gedeelte daarvan vergaan is, staat het aan den koper vrij om den koop te laten varen, of het behouden gedeelte te vorderen, en den koopprijs daarvoor bij vergelijkende waardering te doen bepalen (art. 1472).

Op den verkooper rusten twee hoofdverplichtingen:

*) Ook op curators moet dit verbod, naar aanleiding van art. 452, worden toegepast.

- 1°. Om de verkochte zaak te leveren;
- 2°. Om dezelve te vrijwaren (art. 1474).

De levering is eene overdragt van het verkochte goed met al wat daartoe behoort en tot deszelfs bestendig gebruik bestemd is, mitsgaders de bewijzen van eigendom, indien die aanwezig zijn, in de magt en het bezit van den koper (artt. 1475 en 1482).

De verkooper is niet verplicht het goed te leveren:

- 1°. Indien de koper den koopprijs niet betaalt en de verkooper hem geen uitstel van betaling heeft toegestaan;
- 2°. Indien de koper, na den koop, in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is geraakt, ten ware hij een borg stelle, om op den bepaalden tijd te betalen (artt. 1478 en 1479).

De kosten der levering zijn ten laste van den verkooper, en die der weghaling ten laste van den koper, zoo niet het tegendeel bedongen is (art. 1476).

De vrijwaring, waartoe de verkooper jegens den koper gehouden is, heeft twee strekkingen, namelijk:

- 1°. Het rustig en vreedzaam bezit van de verkochte zaak *);
- 2°. De verborgen gebreken dier zaak, of de zoodanige, die aanleiding geven tot vernietiging van den koop (art. 1491) †).

Partijen kunnen echter, bij bijzondere overeenkomsten, de vrijwaring uitbreiden of inkorten, ja zelfs bepalen, dat de verkooper tot geene vrijwaring hoegenaamd zal gehouden zijn, blijvende hij nochtans aansprakelijk voor de zoodanige, welke uit eene daad door hem-zelfen verrigt, voortspruit (artt. 1493 en 1494).

De hoofdverplichting van den koper bestaat:

- 1°. In het betalen van den koopprijs, ten tijde en ter plaats bij de overeenkomst bepaald, of anderszins ter plaatse en op den tijd, waarop de levering geschieden moet;
- 2°. Zelfs zonder uitdrukkelijk beding, in het betalen

*) Over vrijwaring ter zake van uitwinning, zie men artt. 1492—1503.

†) Over vrijwaring ter zake van gebreken, zie men artt. 1504—1512.

van interessen van den koopprijs, indien de verkochte en geleverde zaak vruchten of andere inkomsten oplevert (artt. 1515—1518).

Indien de koper door eene hypothecaire regtsvordering tot reclame in zijn bezit gestoord is, of gegronde reden heeft om te vreezen, dat hij daarin zal gestoord worden, kan hij de betaling van den koopprijs opschorten, totdat de verkooper de stoornis heeft doen ophouden, ten ware deze liever verkoos zekerheid te stellen, of er bedongen mogt zijn, dat de koper niettegenstaande alle stoornis tot de betaling verplicht is (art. 1516).

Indien de koper den koopprijs niet betaalt, kan de verkooper de vernietiging van den koop vorderen (art. 1516).

§ 2. Van het regt van wederinkoop.

Het regt van wederinkoop spruit voort uit een beding, waarbij de verkooper zich voorbehoudt, om het verkochte terug te nemen, vrij van alle lasten en hypothecken, door den koper daarop gelegd, en zulks tegen teruggave van den oorspronkelijken koopprijs en de vergoeding door de wet aangewezen (artt. 1519 en 1532).

Het regt van wederinkoop mag voor geen langeren tijd dan vijf jaren worden bedongen. Indien hetzelve voor een langer tijdvak bedongen is, wordt die tijd tot de gemelde vijf jaren ingekort (art. 1520).

De koper blijft onherroepelijk eigenaar van het gekochte, wanneer de verkooper verzuimt, om zijne regtsvordering tot wederinkoop binnen den voorschreven termijn, te doen gelden (art. 1521).

§ 3. Van verkoop eener inschuld of erfenis.

De verkoop eener inschuld bevat al wat daartoe behoort, als borgtogten, voorregten en hypothecken (art. 1533).

De verkooper van een inschuld of ander onligchamelijk regt moet instaan:

1°. Voor het aanwezen daarvan ten tijde van de leve-

ring, hoewel ook de verkoop zonder belofte van vrijwaring geschied zij;

2°. Indien hij zich daartoe verbonden heeft, voor de genoegzame tegenwoordige, doch niet toekomstige (ten ware het tegendeel uitdrukkelijk bedongen zij) gegoedheid van den schuldenaar, en zulks ten beloope van den voor de inschuld ontvangen koopprijs (artt. 1534—1536).

Degene, die eene erfenis verkoopt, zonder dat hij, stuk voor stuk, opgeeft waarin dezelve bestaat, is niet verder gehouden, dan tot vrijwaring van zijne hoedanigheid van erfgenaam (art. 1537).

Indien, vóór de levering van eene verkochte inschuld of van een ander onlichamelijk regt, de schuldenaar aan den verkoper de schuld voldaan heeft, is hij op eene voldoende wijze bevrijd. Daar echter, zooals wij boven op bladz. 195 zagen, de levering niet geschiedt dan voor zoo verre de verkoop aan den schuldenaar is beteekend, of door hem schriftelijk aangenomen of erkend, is het noodig:

1°. Of dat de schuldenaar in de acte van overdragt mede verschijne, en daarbij verklare van den gedanen verkoop kennis te dragen en denzelven aan te nemen;

2°. Of dat de schuldenaar vrijwillig eene verklaring teekene, dat hij de overdragt aanneemt en erkent;

3°. Of wel dat, in geval van weigering, de gedane overdragt aan den schuldenaar zoo spoedig mogelijk worde beteekend (artt. 1540 en 613 *).

Van Ruiling.

Ruiling is eene overeenkomst, waarbij partijen zich verbinden, om aan elkander wederkeerig eene zaak in de plaats van eene andere te geven (art. 1541).

*) Bij art. 79 Transit. bep. is vastgesteld, dat de regtsvordering tot tenietdoening ter zake van benadeeling in eenen verkoop, welke vóór de invoering der nieuwe wetgeving heeft plaats gehad, zal worden beoordeeld overeenkomstig de wettelijke bepalingen, welke van kracht waren op het tijdstip, waarop de verkoop gesloten is.

Al hetgeen voor verkoop vatbaar is, kan ook het onderwerp van ruiling uitmaken (art. 1542).

De regelen van de overeenkomst van koop en verkoop zijn ook op die ruiling toepasselijk (art. 1546 *).

Van Huur en Verhuur.

§ 1. Algemeene bepalingen.

Er bestaan tweederlei soorten van overeenkomst van huur en verhuur:

1°. huur van goederen;

2°. huur van diensten, werk en nijverheid (art. 1547).

Huur van goederen is eene overeenkomst, waarbij de eene partij zich verbindt, om de andere het genot eener roerende of onroerende zaak te doen hebben, gedurende eenen bepaalden tijd en tegen eenen bepaalden prijs, welken de laatste aanneemt te betalen (art. 1548).

Huur van diensten, van werk en van nijverheid is eene overeenkomst, waarbij de eene partij zich verbindt, om iets voor de andere, tegen betaling van eenen tusschen haar bepaalden prijs of loon, te verrigten (art. 1549).

§ 2. Van de regelen betrekkelijk huur van goederen.

De verhuurder is, uit den aard der overeenkomst, en zonder dat daartoe eenig bijzonder beding vereischt wordt, verplicht:

1°. Om het verhuurde aan den huurder te leveren;

2°. Om hetzelfde te onderhouden in zoodanigen staat, dat het tot het gebruik, waartoe het verhuurd is, dienen kan;

3°. Om den huurder het rustig genot daarvan te doen hebben, zoolang de huur duurt (art. 1550).

De verhuurder moet het verhuurde in alle opzigten in goeden staat van onderhoud leveren, en daaraan gedurende den huurtijd alle reparaties laten doen, welke

*) Zie uitzondering hierop in art. 1545.

noodzakelijk mogten worden, met uitzondering van de geringe en dagelijksche reparaties, welke voor rekening van den huurder zijn (art. 1551 *).

De verhuurder mag, gedurende den huurtijd, de gedaante of inrigting van het verhuurde goed niet veranderen (art. 1554).

De huurder is tot twee hoofdverplichtingen gehouden:

1°. Om het gehuurde als een goed huisvader te gebruiken en overeenkomstig de bestemming, welke daaraan bij de huurovereenkomst gegeven is, of volgens die, welke, bij gebreke van overeenkomst daaromtrent, naar gelang der omstandigheden voorondersteld wordt;

2°. Om den huurprijs op de bepaalde termijnen te voldoen (art. 1560).

Indien er tusschen den verhuurder en den huurder eene beschrijving van het verhuurde is opgemaakt, is laatstgemelde gehouden het goed in dien staat weder op te leveren, waarin hij hetzelfde, volgens die beschrijving, heeft aanvaard, met uitzondering van hetgeen door ouderdom of door onvermijdelijke toevallen vergaan of in waarde verminderd is. Indien er geene beschrijving is opgemaakt, wordt hij, behoudens tegenbewijs, voorondersteld het gehuurde in goeden staat te hebben aanvaard, en moet hij hetzelfde in dien staat teruggeven (artt. 1562 en 1563).

De huurder is aansprakelijk voor alle schaden, gedurende den huurtijd aan het gehuurde toegebracht, ten ware

*) Als geringe en dagelijksche reparaties somt art. 1583 de navolgende op:

- 1°. Reparaties aan winkelkasten.
- 2°. De sluiting der luiken en blinden.
- 3°. De binnensloten.
- 4°. De vensterglazen, zoo binnen als buiten 's huis.
- 5°. Al hetgeen door plaatselijk gebruik daaronder begrepen wordt.

Niettemin komen die reparaties ten laste van den verhuurder, indien zij door den vervallen toestand van het verhuurde of door overmagt zijn noodzakelijk geworden.

Het schoonhouden van putten, regenbakken en secreten komt ten laste van den verhuurder, en het schoonhouden der schoorsteenen ten laste van den huurder, tenzij het tegendeel bedongen zij (art. 1584).

hij bewees, dat dezelve buiten zijne schuld hebben plaats gehad; voor brand is hij echter niet verantwoordelijk, tenzij de verhuurder bewees, dat dezelve door zijne schuld veroorzaakt is (artt. 1564 en 1565).

De huurder mag, indien hem dit vermogen niet is toegestaan, het goed niet weder verhuren, noch zijne huur aan een ander afstaan; indien echter het gehuurde in een huis of in eene woning bestaat, welke de huurder-zelf bewoont, kan hij een gedeelte daarvan, onder zijne verantwoordelijkheid, aan een ander verhuren, indien hem dat vermogen niet bij de overeenkomst is ontzegd geworden (art. 1559).

De huurder is verantwoordelijk voor alle schaden of verliezen, door zijne huisgenooten, of door degenen, aan wie hij de huur mogt hebben overgedaan, aan het gehuurde toegebracht (art. 1566).

De huurder mag, bij ontruiming van het gehuurde goed, afbreken en naar zich nemen al hetgeen hij daaraan, op zijne kosten, heeft doen maken, mits zulks zonder beschadiging van het goed gedaan worde (art. 1567).

De huurder is gerechtigd vermindering van den huurprijs te vragen:

1°. Wanneer gedurende den huurtijd een gedeelte van het goed is vergaan (art. 1553);

2°. Wanneer de reparaties, waartoe de verhuurder verplicht is, langer duren dan veertig dagen (art. 1555);

3°. Indien het goed is verhuurd met vermelding van deszelfs uitgestrektheid, tegen bepaling van eenen zekeren prijs voor de maat, naar evenredigheid dat het goed minder dan de opgegevene maat inhoudt (artt. 1484 en 1588);

4°. Indien, in alle andere gevallen, de maat meer dan een twintigste gedeelte minder bedraagt, dan opgegeven is, tenzij het tegendeel bedongen ware (artt. 1486 en 1588);

5°. Wanneer, bij eene huur voor verscheidene jaren, door onvermijdelijke toevallen, de geheele of halve oogst van een jaar is verloren gegaan, en de huurder door vorige of volgende jaren niet is schadeloos gesteld; indien

de huur slechts voor een jaar is aangegaan, en de oogst voor het geheel of voor de helft verloren ging, is de huurder ontheven van de betaling van den geheelen huurprijs of van een evenredig gedeelte van denzelfven (artt. 1592 en 1593);

6°. Indien hij in zijn genot is gestoord geworden, ten gevolge eener regtsvordering (art. 1557).

De huur en verhuur vervalt van regtswege:

1°. Indien gedurende den huurtijd het verhuurde goed door eenig toeval geheel en al is vergaan (art. 1553);

2°. Wanneer de bepaalde tijd verstreken is, mits de overeenkomst bij geschrifte is aangegaan, en de huurder na het eindigen der verhuring niet in het bezit is gebleven en gelaten (artt. 1570 en 1573 *).

Indien de huur zonder geschrift is aangegaan houdt dezelfde op den bepaalden tijd niet op, dan voor zoo verre de eene partij aan de andere de huur heeft opgezegd, met inachtneming der termijnen, welke het plaatselijk gebruik medebrengt (art. 1571).

Door verkoop van het verhuurde wordt eene te voren aangegane huur niet verbroken, ten ware dit bij de verhuring mogt voorbehouden zijn (art. 1576).

De huurovereenkomst gaat geenszins te niet door den dood van den verhuurder, noch door dien van den huurder. Ook kan de verhuurder de huur niet doen ophouden door te verklaren, dat hij het verhuurde goed zelf wil betrekken, ten ware het tegendeel mogt bedongen zijn (artt. 1575 en 1576).

De huurder heeft het regt de huur te doen vernietigen:

1°. Indien het verhuurde goed, gedurende den huurtijd, ten deele is vergaan;

2°. Indien de aan het verhuurde verrigt wordende dringende reparatien van dien aard zijn, dat daardoor van het gehuurde, hetgeen den huurder en zijn huisgezin ter bewoning noodzakelijk is, onbewoonbaar wordt (art. 1555).

*) In dat geval ontstaat eene nieuwe huur, waarvan de gevolgen geregeld worden als van mondelinge huur (art. 1573).

De verhuurder heeft het regt de huur te doen vernietigen :

1°. Indien de huurder, zonder dat hem dit vermogen is toegestaan, het goed weder verhuurt of zijne huur aan een ander afstaat (art. 1559);

2°. Indien de huurder het gehuurde tot een ander gebruik bezigt, dan waartoe het bestemd is, of tot een zoodanig gebruik, waardoor aan den verhuurder eenig nadeel kan veroorzaakt worden (art. 1561);

En bovendien :

3°. Indien de huurder het gehuurde huis van geen genoegzaam huisraad voorziet, tenzij hij voldoende zekerheid geve voor de betaling der huurpenningen (art. 1581);

4°. Indien de huurder van landerijen :

a. Dezelve niet van de tot beweiding of bebouwing noodzakelijke beesten en bouwgereedschappen voorziet; of

b. Met de beweiding of bebouwing ophoudt, of ten dien opzigte niet als een goed huisvader handelt (art. 1589).

§ 3. Van aanneming van werk.

Aanneming van werk is eene overeenkomst tot het maken van een werk, waarbij men kan overeenkomen, dat de werkmán alleen zijnen arbeid of zijne nijverheid, of wel, dat hij ook de stof leveren zal, en welke ten allen tijde door den aanbesteder kan worden opgezegd, al mogt het werk reeds begonnen zijn, mits hij den aannemer, wegens al deszelfs gemaakte kosten, arbeid en winstderwing, volkomen schadeloos stelle (artt. 1604 en 1611).

Huur van werk houdt op door den dood van den werkmán, bouwmeester of aannemer. Echter is de eigenaar gehouden aan de erfgenamen, naar evenredigheid van den bij de overeenkomst bedongen prijs, te betalen de waarde van het gedane werk en die der in gereedheid gebragte bouwstoffen, mits dat werk of die bouwstoffen hem tot eenig nut kunnen strekken (art. 1612).

Indien een gebouw, voor een bepaalden prijs aangemen en gemaakt, geheel of gedeeltelijk vergaat door een

gebrek in de zamenstelling, of zelfs uithoofde van de ongeschiktheid van den grond, zijn de bouwmeesters en aannemers daarvoor gedurende tien jaren aansprakelijk (art. 1609).

Van Maatschap of Vennootschap.

Maatschap is eene overeenkomst, waarbij twee of meerdere personen zich verbinden om iets in gemeenschap te brengen, met het oogmerk om het daaruit ontstane voordeel met elkander te deelen (art. 1618 *).

Tot de bestaanbaarheid van maatschap wordt vereischt, dat :

1°. Alle maatschap een geoorloofd onderwerp hebbe en tot het gemeenschappelijk belang der partijen worde aangegaan ;

2°. Ieder der vennoten of geld of andere goederen, of zijne nijverheid in de maatschap inbrengt (art. 1619).

Maatschappen zijn :

1°. Algeheel ;

2°. Bijzonder (art. 1620).

De wet kent slechts de algeheele maatschap van winst. Zij verbiedt alle maatschappen, hetzij van al de goederen, hetzij van een bepaald gedeelte van dezelve, onder eenen algemeenen titel, uitgezonderd de gemeenschap van goederen tusschen echtgenooten, volgens de wet of huwelijksche voorwaarden (art. 1621).

De algeheele maatschap van winst bevat hetgeen partijen, onder welke benaming ook, gedurende den loop der maatschap door hare vlijt zullen verkrijgen (art. 1622).

De bijzondere maatschap is de zoodanige, welke slechts betrekking heeft :

1°. Tot zekere bepaalde zaken ;

2°. Tot derzelver gebruik ;

3°. Tot de vruchten, die daarvan zullen getrokken worden ;

4°. Tot eene bepaalde onderneming ;

*) Men onderscheide deze burgerlijke maatschap of vennootschap wel van die van koophandel, welke lager door ons zal beschouwd worden.

5°. Tot de uitoefening van eenig bedrijf of beroep (art 1623).

De maatschap begint van het oogenblik der overeenkomst, indien daarbij geen ander tijdstip bepaald is (art. 1624).

Ieder vennoot is aan de maatschap verschuldigd:

1°. Al hetgene hij beloofd heeft daarin te zullen brengen, en, indien deze inbrengst in een bepaald voorwerp bestaat, is hij tot vrijwaring gehouden, op gelijke wijze als bij koop en verkoop plaats vindt (art 1625);

2°. Van regtswege, en zonder daartoe aangesproken te worden, interessen der geldsommen:

a. Welke hij beloofd heeft te zullen inbrengen van den dag, waarop dezelve hadden behooren te zijn ingebracht;

b. Welke hij uit de gemeene kas genomen heeft, te rekenen van den dag, waarop hij dezelve tot zijn bijzonder voordeel daaruit heeft getrokken; alles onverminderd de vergoeding van meerdere kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden zijn (art. 1626);

3°. Wanneer hij zich verbonden heeft om zijnen arbeid en zijne vlijt in te brengen: rekenschap van alle winsten, welke hij door zoodanige soort van nijverheid, als welke het onderwerp der maatschap uitmaakt, verkregen heeft (art. 1627);

4°. Vergoeding der schaden aan de maatschap door zijne schuld toegebracht; zonder die in vergelijking te mogen brengen met de voordeelen, welke hij, door zijnen arbeid en zijne vlijt, in andere zaken, aan de maatschap heeft aangebracht (art. 1630).

Indien de zaken, waarvan slechts het genot in de maatschap is ingebracht, in zekere en bepaalde voorwerpen bestaan, welke niet door het gebruik te niet gaan, zijn dezelve voor rekening van den vennoot, aan wien zij in eigendom toebehooren.

Die zaken zijn voor rekening der maatschap:

1°. Indien zij door het gebruik vergaan;

2°. Indien zij in waarde verminderen door dezelve te behouden;

3°. Indien zij bestemd zijn geweest om verkocht te worden;

4°. Indien zij zijn ingebracht volgens eene begrooting, bij eene beschrijving of een inventaris bepaald;

En zulks, indien het goed geschat is, ten beloope van die schatting (art. 1631).

Indien bij de overeenkomst van maatschap het aandeel van ieder vennoot in de winsten en verliezen niet is bepaald, is elks aandeel geëvenredigd aan hetgeen hij in de maatschap heeft ingebracht.

Ten aanzien van dengene, die slechts zijne nijverheid heeft ingebracht, wordt het aandeel in de winsten en verliezen berekend gelijk te staan met het aandeel van dengene der vennoten, die het minst heeft ingebracht (art. 1633).

Het beding, dat de vennoten de regeling der hoegrootheid van hun aandeel aan een hunner of aan een derde zullen overlaten, wordt voorondersteld niet geschreven te zijn (art. 1634).

Het beding, waarbij aan een der vennoten al de voordeelen mogten toegezegd zijn, is nietig; doch het is geoorloofd te bepalen, dat al de verliezen bij uitsluiting door een of meer der vennoten zullen worden gedragen (art. 1635).

De vennoten zijn niet ieder voor het geheel voor de schulden der maatschap verbonden, en een hunner kan de overigen niet verbinden, indien deze hem daartoe geene volmagt gegeven hebben (art. 1642).

De vennoot die, bij een bijzonder beding van de overeenkomst van maatschap, met het beheer belast is, kan, zelfs in weerwil der overige vennoten, alle daden verrigten, welke tot zijn beheer betrekkelijk zijn, mits hierin ter goeder trouw te werk gaande. Deze magt kan, zoo lang de maatschap duurt, niet zonder wettige redenen herroepen worden; maar, indien dezelve niet bij de overeenkomst der maatschap, maar bij eene latere acte is ge-

geven, is zij, even als eene eenvoudige lastgeving, herroepelijk (art. 1636).

De vennoten, die geen beheer hebben, mogen zelfs de roerende goederen, tot de maatschap behoorende, noch vervreemden, noch verpanden, noch bezwaren (art. 1640).

Elk der vennoten mag, zelfs zonder toestemming der overigen, een derden persoon aannemen als deelgenoot in het aandeel, hetwelk hij in de maatschap heeft; doch hij kan denzelven, zonder zoodanige toestemming, niet als medelid der maatschap toelaten, al mogt hij ook met het beheer der zaken van de maatschap belast zijn (art. 1641).

Bij gebreke van bijzondere bedingen omtrent de wijze van beheer, moeten de volgende regelen worden in acht genomen:

1°. De vennoten worden geacht elkander over en weder de magt te hebben verleend, om de een voor den anderen te beheeren.

Hetgeen ieder van hen verrigt, is ook verbindende voor het aandeel der overige vennoten, zonder dat hij hunne toestemming hebbe bekomen; onverminderd het regt van deze laatstgemelden of van een hunner, om zich tegen de handeling, zoolang die nog niet gesloten is, te verzetten;

2°. Ieder der vennoten mag gebruik maken van de zaken aan de gemeenschap toebehoorende, mits hij dezelve tot zoodanige einden gebruike, als waartoe zij gewoonlijk bestemd zijn, en mits hij zich van dezelve niet bediene tegen het belang der maatschap, of op zoodanige wijze, dat de overige vennoten daardoor verhinderd worden om van die zaken, volgens hun regt, mede gebruik te maken;

3°. Ieder vennoot heeft de bevoegdheid, om de overige vennoten te verplichten in de onkosten te dragen, welke tot behoud der aan de maatschap behoorende zaken noodzakelijk zijn;

4°. Geen der vennoten kan, zonder toestemming der overigen, eenige nieuwicheden daarstellen ten aanzien der onroerende goederen, welke tot de maatschap behooren,

2°. Indien zij in waarde verminderen door dezelve te behouden ;

3°. Indien zij bestemd zijn geweest om verkocht te worden;

4°. Indien zij zijn ingebracht volgens eene begrooting, bij eene beschrijving of een inventaris bepaald;

En zulks, indien het goed geschat is, ten beloope van die schatting (art. 1631).

Indien bij de overeenkomst van maatschap het aandeel van ieder vennoot in de winsten en verliezen niet is bepaald, is elks aandeel geëvenredigd aan hetgeen hij in de maatschap heeft ingebracht.

Ten aanzien van dengene, die slechts zijne nijverheid heeft ingebracht, wordt het aandeel in de winsten en verliezen berekend gelijk te staan met het aandeel van dengene der vennoten, die het minst heeft ingebracht (art. 1633).

Het beding, dat de vennoten de regeling der hoegrootheid van hun aandeel aan een hunner of aan een derde zullen overlaten, wordt voorondersteld niet geschreven te zijn (art. 1634).

Het beding, waarbij aan een der vennoten al de voordeelen mogten toegezegd zijn, is nietig; doch het is geoorloofd te bepalen, dat al de verliezen bij uitsluiting door een of meer der vennoten zullen worden gedragen (art. 1635).

De vennoten zijn niet ieder voor het geheel voor de schulden der maatschap verbonden, en een hunner kan de overigen niet verbinden, indien deze hem daartoe geene volmagt gegeven hebben (art. 1642).

De vennoot die, bij een bijzonder beding van de overeenkomst van maatschap, met het beheer belast is, kan, zelfs in weerswil der overige vennoten, alle daden verrigten, welke tot zijn beheer betrekkelijk zijn, mits hierin ter goeder trouw te werk gaande. Deze magt kan, zoo lang de maatschap duurt, niet zonder wettige redenen herroepen worden; maar, indien dezelve niet bij de overeenkomst der maatschap, maar bij eene latere acte is ge-

geven, is zij, even als eene eenvoudige lastgeving, herroepelijk (art. 1636).

De vennooten, die geen beheer hebben, mogen zelfs de roerende goederen, tot de maatschap behoorende, noch vervreemden, noch verpanden, noch bezwaren (art. 1640).

Elk der vennooten mag, zelfs zonder toestemming der overigen, een derden persoon aannemen als deelgenoot in het aandeel, hetwelk hij in de maatschap heeft; doch hij kan denzelven, zonder zoodanige toestemming, niet als medelid der maatschap toelaten, al mogt hij ook met het beheer der zaken van de maatschap belast zijn (art. 1641).

Bij gebreke van bijzondere bedingen omtrent de wijze van beheer, moeten de volgende regelen worden in acht genomen:

1°. De vennooten worden geacht elkander over en weder de magt te hebben verleend, om de een voor den anderen te beheeren.

Hetgeen ieder van hen verrigt, is ook verbindende voor het aandeel der overige vennooten, zonder dat hij hunne toestemming hebbe bekomen; onverminderd het regt van deze laatstgemelden of van een hunner, om zich tegen de handeling, zoolang die nog niet gesloten is, te verzetten;

2°. Ieder der vennooten mag gebruik maken van de zaken aan de gemeenschap toebehoorende, mits hij dezelve tot zoodanige einden gebruike, als waartoe zij gewoonlijk bestemd zijn, en mits hij zich van dezelve niet bediene tegen het belang der maatschap, of op zoodanige wijze, dat de overige vennooten daardoor verhinderd worden om van die zaken, volgens hun regt, mede gebruik te maken;

3°. Ieder vennoot heeft de bevoegdheid, om de overige vennooten te verplichten in de onkosten te dragen, welke tot behoud der aan de maatschap behoorende zaken noodzakelijk zijn;

4°. Geen der vennooten kan, zonder toestemming der overigen, eenige nieuwigheden daarstellen ten aanzien der onroerende goederen, welke tot de maatschap behooren,

al beweerde hij ook, dat dezelve voor de maatschap voordelig waren (art. 1639).

Maatschap eindigt:

1°. Door verloop van den tijd, voor welken dezelve is aangegaan;

2°. Door ontbinding derzelve, vóór den bepaalden tijd, om wettige redenen;

3°. Door de vernietiging der zaak of de volbrenging der handeling, die het onderwerp der maatschap uitmaakt *);

4°. In geval dezelve voor geenen bepaalden tijd is aangegaan, door den enkelen wil van eenige of van slechts eenen der vennoten;

5°. Door den dood van een der vennoten, zoo het tegendeel niet is bedongen;

6°. Door de curatele, staat van faillissement of van kennelijk onvermogen van een der vennoten (artt. 1646, 1647, 1649 en 1651).

De regelen omtrent de verdeeling der nalatenschappen, de wijze dier verdeeling, en de verplichtingen, die daaruit tusschen de mede-erfgenamen voortspruiten, zijn ook toepasselijk op de verdeeling tusschen vennoten (art. 1652).

Van zedelijke lichamen.

Behalve de eigenlijke maatschap, erkent de wet ook vereenigingen van personen als zedelijke lichamen, hetzij dezelve op openbaar gezag als zoodanig zijn ingesteld of erkend, hetzij als geoorloofd zijn toegelaten, of alleen tot een bepaald oogmerk, niet strijdig met de wetten of met de goede zeden, zijn zamengesteld (art. 1653).

Alle wettig bestaande zedelijke lichamen zijn, even als particuliere personen, bevoegd tot het aangaan van burgerlijke handelingen, behoudens de openbare verordeningen, waarbij die bevoegdheid mogt zijn gewijzigd, beperkt of aan zekere formaliteiten onderworpen (art. 1654).

*) De maatschap wordt echter niet verbroken door het vergaan der zaak, waarvan de eigendom reeds in de maatschap is ingebracht. Zie art. 1648.

De zedelijke lichamen worden vertegenwoordigd door bestuurders; die, voor zoo verre daaromtrent niet anders bij de instellingen, de overeenkomsten en de reglementen is bepaald, gerechtigd zijn, om:

1°. In naam van het ligchaam te handelen;

2°. Hetzelve aan derden en derden aan hetzelve te verbinden;

3°. Zoo eischende als verwerende in regten op te treden (art. 1655).

De bestuurders zijn verplicht, voor zoo verre daaromtrent niet op eene andere wijze bij de reglementen is voorzien, aan de gezamenlijke leden van het zedelijk ligchaam rekening en verantwoording af te leggen, waartoe elk lid bevoegd is hen in regten op te roepen (art. 1658).

De leden van een zedelijk ligchaam zijn niet persoonlijk aansprakelijk voor de verbindtenissen van hetzelve; op de goederen van dat ligchaam alleen kunnen de schulden verhaald worden (art. 1661).

Het zedelijk ligchaam, op openbaar gezag ingesteld, wordt niet vernietigd door den dood of den afstand van het lidmaatschap van al de leden, maar blijft als zoodanig bestaan, tot zoo lang hetzelve wettiglijk ontbonden is (art. 1662).

Alle andere zedelijke lichamen blijven bestaan tot dat zij uitdrukkelijk zijn ontbonden, volgens hunne instellingen, reglementen of overeenkomsten, of tot dat het doel of het voorwerp der vereeniging ophoudt (art. 1663).

Bij de ontbinding van zoodanig zedelijk ligchaam, zijn de overblijvende leden, of wel het laatst overblijvend lid verplicht:

1°. De schulden van het ligchaam te voldoen, ten bedrage der baten, kunnende zij het voordeelig slot onderling deelen of zich persoonlijk toeëigenen en alzoo op hunne erfgenamen overdragen;

2°. Ten opzichte van de oproeping der schuldeischers, het aanzuiveren der rekening en verantwoording, en het uitbetalen der schulden, op straffe van persoonlijk, elk

voor het geheel, aansprakelijk te zijn voor de schulden, na te komen de verplichtingen van erfgenamen, die eene erfenis onder het voorregt van boedelbeschrijving hebben aanvaard (art. 1663).

Van Schenkingen.

Schenking is eene overeenkomst, waarbij de schenker, bij zijn leven, om niet en ouherroepelijk eenig goed afstaat ten behoeve van den begiftigde, die hetzelfde aanneemt (art. 1666).

De wet verklaart eene schenking nietig:

1°. Voor zoo veel dezelve toekomstige goederen bevat vermits schenking alleen de tegenwoordige goederen van den schenker bevatten mag (art. 1667) *);

2°. Van een voorwerp, waarvan de schenker zich de bevoegdheid voorbehoudt om over te beschikken (art. 1668);

3°. Wanneer dezelve is gemaakt onder voorwaarde, om andere schulden of lasten te voldoen dan die, welke uitgedrukt staan in de acte van schenking-zelve, of in eenen staat, welke daaraan moet worden vastgehecht (art. 1670);

4°. Verklaart de wet, ten aanzien van schuldeischers, van regtswege nietig alle schenking van roerende of onroerende goederen, door eenen in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen verklaarden schuldenaar gedaan, binnen den termijn van zestig dagen vóór den aanvang van het faillissement, of vóór den dag van de uitspraak van het vonnis, welke termijn verdubbeld wordt, indien de begiftigde den schenker door bloedverwantschap of aanhuwelijkling bestaat, in de regte linie onbepaald en in de zijlinie tot den vierden graad ingesloten, al mogt ook de schenking door middel van tusschen beide komende personen gedaan zijn (art. 760 W. v. K. en art. 907 B. R.):

*) Bij huwelijkse voorwaarden kan echter de geheele of gedeeltelijke nalatenschap worden geschenken. Zie bladz. 151 van dit Handboek.

5°. Verbiedt de wet alle vervreemding, en diensvolgens ook alle schenking van inbeslag genomen onroerende goederen, te rekenen van den dag af, dat het proces-verbaal van inbeslagneming in de daartoe bestemde registers is overgeschreven (art. 507 B. R. en artt. 50—53 Transit. bep.).

Het is den schenker geoorloofd, zich het genot of vruchtgebruik van geschonkene, roerende of onroerende goederen ten zijnen eigenen voordeele voor te behouden, of daarover ten behoeve van een ander te beschikken; in welke gevallen de regelen, door de wet voor vruchtgebruik voorgeschreven, van toepassing zijn (art. 1660).

Ook mag de schenker zich voorbehouden, om over eene bepaalde geldsom uit de geschonken goederen te beschikken, doch, indien hij overlijdt zonder over die geldsommen te hebben beschikt, blijft het geschonkene in het geheel aan den begiftigde (art. 1671).

Nog vermag hij zich het regt voor behouden, om de gegeven goederen tot zich te doen terugkeeren, hetzij in geval de begiftigde alleen, of deze en zijne afkomelingen, vóór den schenker kwamen te overlijden; maar dit kan niet anders bedongen worden, dan ten behoeve van den schenker alleen (art. 1672).

Het gevolg van het regt van terugkeering zal daarin bestaan, dat alle vervreemdingen der geschonken goederen worden vernietigd, en die goederen tot den schenker terugkeeren, vrij en ontheven van alle lasten en hypotheken, welke daarop sedert het tijdstip der schenking mogten gelegd zijn (art. 1673).

In geval van uitwinning is de schenker tot geene vrijwaring gehouden (art. 1674).

Op schenkingen moeten worden toegepast de bepalingen, welke de wet voor makingen bij uitersten wil heeft voorgeschreven, betrekkelijk:

- 1°. De verbodene erfstellingen over de hand;
- 2°. De geoorloofde erfstellingen over de hand, ten behoeve van kleinkinderen en afstammelingen van broeders

en zusters, en in hetgeen de erfgenaam of legataris on-
vervreemd en onverteerd zal nalaten;

3°. De geoorloofde beschikking, waardoor een derde tot
eene erfenis of legaat wordt geroepen, in het geval de
geroepene erfgenaam of legataris niet geniet;

4°. Het verbod om de nalatenschap of het legaat geheel
of gedeeltelijk onvervreemdbaar te verklaren;

5°. De voorzieningen in geval de erfflater en de erfge-
naam of legataris omkomen, zonder dat men weten kunne,
wie het eerst overleden zij (art. 1675).

Minderjarigen mogen niet bij wege van schenking be-
schikken, behoudens het hun door de wet toegekend ver-
mogen, om dit bij huwelijksche voorwaarden te doen
(art. 1677).

Schenkingen tusschen echtgenooten, staande huwelijk
gedaan, zijn verboden, uitgezonderd geschenken of hand-
giften van roerende, lichamelijke voorwerpen, waarvan
de waarde niet bovenmatig is, in aanmerking van de
gegoedheid des schenkers (art. 1678).

Ten einde bekwaam te zijn, om bij wege van schen-
king voordeel te genieten, moet de begiftigde, op het tijd-
stip waarop de schenking heeft plaats gehad, bestaan of
ontvangen zijn, en in het laatste geval levend ter wereld
komen (art. 1679).

Schenkingen aan openbare of godsdienstige gestichten
gedaan, hebben geen gevolg, dan voor zoo verre de Gou-
verneur-Generaal aan de bewindvoerders dier gestichten
de magt zal hebben verleend, om die giften aan te nemen
(art. 1680)*).

Schenkingen zijn verboden in al de gevallen, waarin
de wet de makingen bij uitersten wil verbiedt (art. 1681).

Geene schenking kan, op straffe van nietigheid, anders
gedaan worden dan bij notariële acte, waarvan de minuut
onder den notaris is verbleven (art. 1682).

(* Indien de schenker, voor de verkregen magtiging van den Gouver-
neur-Generaal sterft, heeft de schenking geen gevolg. Vergelijk art.
1683 en 1685, alinea 3.

Hiervan zijn echter uitgezonderd de giften van hand tot hand van roerende, lichamelijke voorwerpen, of van schuldvorderingen aan toonder, welke geene acte vereischen en van kracht zijn door de enkele overlevering aan den begiftigde, of van eenen derde, die het gevevene voor hem aanneemt (art. 1687).

Geene schenking is voor den schenker verbindende, of brengt eenig gevolg hoegenaamd te weeg, dan van den dag, waarop dezelve in uitdrukkelijke bewoordingen is aangenomen, hetzij door den begiftigde-zelfen, hetzij door eenen daartoe bij authentieke acte gevolmagtigden persoon.

Die aanneming moet gedaan worden:

1°. Bij de acte van schenking;

2°. Bij eene latere authentieke acte, waarvan eene minuut moet worden gehouden, mits

a. Dit plaats hebbe gedurende het leven van den schenker; en

b. Die aanneming aan den schenker beteekend worde, van welken dag af dezelve ten zijnen opzigte eerst van kracht wordt (art. 1684) †).

Schenkingen aan eene getrouwde vrouw gedaan, kunnen door haar niet anders worden aangenomen, dan met bijstand of magtiging van haren man of, in geval van weigering of afwezigheid van dezen, met magtiging van den raad van justitie, en zulks al mogt zij zelfs buiten gemeenschap van goederen getrouwd of van goederen gescheiden zijn (artt. 108, 114 en 1684).

Schenkingen aan minderjarigen gedaan, kunnen, gedurende het leven der beide ouders, worden aangenomen door den vader *).

Schenkingen aan onder voogdij staande minderjarigen

†) De beteekening der acte van aanneming kan na het overlijden des schenkers geschieden. Zie Tijdschrift voor het Notarisambt, deel 5, bladz. 128.

*) Eene schenking, door een vader aan zijn minderjarig kind gedaan, moet door eenen bijzonderen, door den raad van justitie te benoemen curator worden aangenomen. Zie art. 310.

of onder curatele gesteden gedaan, worden door den voogd of curator, daartoe door den raad van justitie gemagtigd, aangenomen.

Indien de raad de magtiging verleent, blijft de schenking van kracht, al mogt de schenker vóór het verliezen der magtiging zijn overleden (art. 1685).

De eigendom der in de schenking begrepen goederen wordt, zelfs wanneer de schenking behoorlijk is aangenomen, niet door den begiftigde verkregen, dan door middel van de overdracht, gedaan overeenkomstig de bepalingen, op bladz. 195 en 196 van dit Handboek medegedeeld (art. 1686).

Eene schenking kan niet worden herroepen, noch dien ten gevolge worden te niet gedaan, tenzij in de volgende gevallen:

1°. Uithoofde van de niet vervulling der voorwaarden, waaronder zij gedaan is:

2°. Indien de begiftigde zich schuldig of medepligtig heeft gemaakt aan een aanslag op het leven van den schenker, of aan een ander misdrijf tegen denzelfden;

3°. Indien hij weigert aan den schenker, nadat deze in armoede is vervallen, levensonderhoud te verschaffen (art. 1688).

In het eerste geval, blijft het geschonkene aan den schenker, of kan hij hetzelfde zelfs van derde houders terugvorderen, vrij van alle lasten en hypotheeken, welke daarop door den begiftigde mogten gelegd zijn, met de vruchten en inkomsten door denzelfden sedert zijne nalatigheid genoten (art. 1689).

In de twee laatste gevallen, wordt geen hinder toegebracht aan de vervreemding van de geschonkene zaak, of aan de hypotheeken of andere zakelijke lasten, welke de begiftigde op dezelve mogt gelegd hebben, vóór dat de eisch tot tenietdoening der gift was ingeschreven naast de geregtelijke acte, houdende vestiging van hypotheek; doch alle vervreemdingen, hypotheeken, of andere zakelijke lasten, welke later dan de voorzeide inschrijving door den

begiftigde mogten zijn gedaan, zijn nietig, indien de eisch ten gevolge der herroeping wordt toegewezen; alsdan moet de begiftigde de geschonkene zaak of, in geval van vereemding, de waarde, die dezelve op het tijdstip der regtsvordering heeft, teruggeven met de vruchten en inkomsten, te rekenen van den dag der regtsvordering, onverminderd zijne verplichting tot schadeloosstelling voor de vroeger daarop gevestigde hypotheeken of lasten (artt. 1690 en 1691).

Van Bewaargeving.

Bewaargeving heeft plaats, wanneer men het goed van een ander aanneemt, onder de voorwaarde van hetzelfde te bewaren en in *natura* terug te geven (art. 1694).

Er zijn twee soorten van bewaargeving:

- 1°. De eigenlijke gezegde;
- 2°. De sequestratie (art. 1695).

De eigenlijk gezegde bewaargeving is die, welke geacht wordt om niet te zijn aangegaan, zoo niet het tegendeel bedongen is; — alleen roerende goederen tot onderwerp kan hebben en niet voltrokken is dan door de wezenlijke of vooronderstelde *) overgave der zaak (artt. 1696 en 1697).

Dezelve geschiedt:

- 1°. Vrijwillig, ten gevolge van de wederkeerige toestemming van den bewaargever en bewaarnemer; of
- 2°. Uit noodzaak, wanneer men door eenig toeval tot dezelve gedwongen wordt (artt. 1698, 1699 en 1703).

De bewaarnemer is verplicht:

- 1°. Omtrent de bewaring der aan hem toevertrouwde zaak dezelfde zorg aan te wenden, welke hij omtrent de bewaring zijner eigene zaken aanwendt (artt. 1706 en 1707);
- 2°. Dezelfde zaak terug te geven, welke hij ontvangen heeft (art. 1714);

*) B. v. In geval van bewaargeving van meubelen, door de overgave van de sleutels van het gebouw, waarin dezelve zich bevinden. Vergelijk art. 612 B. W.

3°. De vruchten terug te geven, welke het in bewaring gegeven goed heeft opgeleverd en door hem geïnd of ontvangen zijn (art. 1718).

De bewaarnemer mag zich van het in bewaring gegeven goed niet bedienen, zonder het uitdrukkelijk of voorondersteld verlof van den bewaargever (art. 1712).

De bewaarnemer mag het bewaarde goed niet teruggeven, dan:

1°. Aan dengenen, die hem hetzelfde heeft toevertrouwd *);

2°. Aan hem, in wiens naam de bewaargeving gedaan is;

3°. Aan hem, die aangewezen is om hetzelfde terug te ontvangen;

4°. In geval van overlijden van den bewaargever, aan deszelfs erfgenamen gezamenlijk, of aan elk van hen, voor zijn aandeel (artt. 1719 en 1721).

De teruggave der in bewaring gegeven zaak moet geschieden ter plaatse bij de overeenkomst aangewezen, of bij gebreke van dien, op de plaats-zelve, waar de bewaring is geschied (art. 1724).

De in bewaring gegeven zaak moet aan den bewaargever terugggegeven worden, zoodra hij zulks vordert, al ware het ook, dat bij de overeenkomst een bepaalde tijd voor de teruggave mogt zijn vastgesteld; tenzij onder de handen van den bewaarnemer beslag mogt gelegd zijn (art. 1725 B. W. en art. 728 en volg. B. R.).

De bewaargever is verplicht:

---

*) Indien degene, die de zaak in bewaring gegeven heeft van staat veranderd is, b. v. indien eene op het tijdstip der bewaargeving niet gehuwde vrouw naderhand getrouwd is, en zich alzoo onder de magt van haren man bevindt: indien een meerderjarige bewaargever onder curatele gesteld is, enz. mag het in bewaring gegeven goed niet terugggegeven worden, dan aan dengene, die het beheer heeft over de regten en goederen van den bewaargever ten ware de bewaarnemer wettige gronden mogt hebben, om de verandering van staat niet te weten. Zie artt. 1722 en 1723 en ook art. 1720 B. W.

1°. Aan den bewaarnemer te vergoeden al de onkosten tot behoud of teruggave van het in bewaring gestelde goed gemaakt;

2°. Hem schadeloos te stellen, wegens al de schaden, welke hem door de bewaring zijn veroorzaakt (artt. 1724 en 1725).

De bewaarnemer is gerechtigd, om het goed onder zich te houden, tot de volle voldoening van hetgeen hem, ter zake der bewaring, verschuldigd is (art. 1729).

Sequestratie is de bewaargeving van eene zaak, waarover geschil is, in de handen van een derde, die zich verbindt om dezelve, nadat het geschil zal zijn uitgemaakt, met de vruchten terug te geven aan dengene, die daartoe zal worden gerechtigd verklaard (art. 1730).

Deze bewaargeving heeft plaats:

1°. Ten gevolge van overeenkomst;

2°. Op regterlijk bevel (art. 1730).

De sequestratie bij overeenkomst heeft plaats, wanneer het betwiste goed door een of meer personen vrijwillig in handen van een derde is gesteld (art. 1731).

De sequestratie op regterlijk bevel heeft plaats, wanneer de regter gelast, dat eene zaak, waarover geschil is, in bewaring gesteld worde (art. 1736).

Sequestratie is aan dezelfde regelen onderworpen, als de eigenlijk gezegde bewaargeving, met uitzondering:

1°. Dat dezelve ook onroerende zaken tot onderwerp kan hebben; en

2°. Dat de bewaarnemer niet van de bewaring der zaak kan worden ontslagen vóór dat het geschil is uitgemaakt, ten ware al de belanghebbende partijen daarin mogten toestemmen, of er eene andere wettige reden mogt bestaan (artt. 1733—1735).

Van Bruikleening.

Bruikleening is eene overeenkomst, waarbij de eene partij aan de andere eene zaak om niet ten gebruike geeft,

onder voorwaarde, dat degene, die deze zaak ontvangt, dezelve, na daarvan gebruik te hebben gemaakt, of na een bepaalden tijd, zal teruggeven (art. 1740).

Al hetgeen tot den handel der menschen behoort en niet door het gebruik verloren gaat, kan het onderwerp dezer overeenkomst zijn (art. 1742).

De uitleener blijft eigenaar van de geleende zaak (art. 1741).

De verbindtenissen, welke uit de bruikleening voort-spruiten, gaan over tot de erfgenamen van dengene, die ter leen geeft, en van hem, die ter leen ontvangt, uitgezonderd, wanneer men de uitleening heeft gedaan, alleen uit aanmerking van dengene, die ter leen ontvangt, en aan deszelfs persoon in het bijzonder (art. 1743).

Hij, die iets ter leen ontvangt, is gehouden:

1°. Als een goed huisvader voor de bewaring en het behoud van het geleende goed te zorgen, en daarvan geen ander gebruik te maken dan hetwelk de aard der zaak medebrengt of bij de overeenkomst bepaald is, alles op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden zijn;

2°. Het verlies daarvan te vergoeden al hadde dit ook door een bloot toeval plaats:

- a. Indien hij het geleende goed gebruikt tot een ander einde of gedurende een langeren tijd, dan hij zulks behoorde te doen;
- b. Wanneer hij door zijne eigene zaak te gebruiken, dat verlies had kunnen voorkomen, of indien hij, slechts eene van beide kunnende behouden, aan de zijne den voorrang heeft gegeven;
- c. Indien de zaak bij het ter leen geven geschat is, ten ware het tegendeel mogt bedongen zijn (artt. 1744—1746).

De uitleener is verplicht aan den gebruiker te vergoeden:

1°. De buitengewone noodzakelijke onkosten, gedurende de bruikleening tot behoud der zaak gemaakt, wanneer

die zoo dringende waren dat de gebruiker daarvan te voren aan den uitleener geen kennis heeft kunnen geven;

2°. De nadeelen ten gevolge van gebreken, welke de uitleener gekend, doch aan den gebruiker niet medege-deeld heeft (artt. 1752 en 1753).

De uitleener kan de geleende zaak niet terugvorderen dan na verloop van den bepaalden tijd, of bij gebreke eener dusdanige bepaling, nadat dezelve tot het gebruik, waartoe zij was uitgeleend, gediend heeft of heeft kunnen dienen; — ten ware de uitleener de geleende zaak, om dringende en onverwachts opkomende redenen zelf benooidigd hebbe, in welk geval de regter den gebruiker tot teruggave kan noodzaken (artt. 1750 en 1751).

Van Verbruikleening.

Verbruikleening is eene overeenkomst, waarbij de eene partij aan de andere eene zekere hoeveelheid van verbruikbare zaken afgeeft, onder voorwaarde, dat de laatstgemelde haar even zoo veel, van gelijke soort en hoedanigheid, teruggave (art. 1754).

Uit kracht dezer verbruikleening, wordt degene, die ter leen ontvangt, eigenaar van het geleende goed, zoodat, op welke wijze hetzelfde ook vergaat, het verlies voor zijne rekening komt (art 1755).

Die iets ter leen ontvangt, is verplicht hetzelfde, in gelijke hoeveelheid en hoedanigheid, en op den bepaalden tijd terug te geven; — indien hij daartoe niet in de mogelijkheid is, is hij gehouden de waarde van het geleende te betalen, daarbij in aanmerking nemende den tijd en de plaats, waarop het goed, ten gevolge der overeenkomst, had moeten worden teruggegeven, en wanneer die tijd en plaats niet bepaald zijn, overeenkomstig de waarde, welke de geleende zaak gehad heeft, ten tijde waarop en ter plaatse alwaar de leening is geschied (artt. 1763 en 1764).

De schuld, uit leening van geld voortspruitende, bestaat alleen in de geldsom, die bij de overeenkomst is uitgedrukt, de teruggave moet geschieden :

1°. Indien er, vóór het tijdstip der voldoening, vermeerdering of vermindering van de waarde der geldspecie, of verandering in de gangbaarheid plaats heeft, in zoodanige specie als ten tijde der voldoening gangbaar is, berekend naar derzelve gangbare waarde op dat tijdstip; en

2°. Ten opzichte der leening van een zeker getal stukken van eene bepaalde munt, waaromtrent partijen uitdrukkelijk zijn overeengekomen, in hetzelfde getal en dezelfde soort als overeengekomen is;

3°. Ten opzichte van staven goud of zilver of wel andere waren, in eene gelijke hoeveelheid en hoedanigheid, onverschillig of de waarde vermeerderd of verminderd moge zijn (artt. 1756—1758).

De uitleener kan het ter leen gegevene niet teruggeischen, voordat de tijd, bij de overeenkomst bepaald, verstreken is; geene tijdsbepaling gemaakt zijnde, kan de regter, wanneer de uitleener de teruggave vordert, naar gelang der omstandigheden, aan den leener eenig uitstel toestaan, en, indien men overeengekomen is, dat de leener de teruggave zal doen, wanneer hij daartoe in staat zal zijn, wordt de tijd der teruggave door den regter, naar gelang der omstandigheden, bepaald (artt. 1759—1761).

Het is geoorloofd, voor leening van geld of andere verbruikbare zaken, interessen te bedingen (art. 1765).

Interessen zijn wettelijk of bij overeenkomst bedongen, in welk laatste geval de hoegrootheid in geschrifte moet bepaald worden (art. 1767) *).

Indien de uitleener interessen bedongen heeft, zonder dat het beloop daarvan bepaald zij, is degene, die ter

*) Bij publicatie van 30 Mei 1848 (stsbl. no. 22) is bepaald:

1°. Dat de wettelijke interessen zullen zijn van $\frac{1}{2}$ ten honderd in de maand, of 6 ten honderd 's jaars, behoudens de gevallen, waarin de wettelijke bepalingen een hooger of ander bedrag hebben vastgesteld;

2°. Dat de hoegrootheid der bij overeenkomst te bedingen interessen voortaan aan geene wettelijke beperking meer zal onderworpen zijn.

leen ontvangen heeft, gehouden het beloop der wettelijke interessen te voldoen (art. 1768).

Hij, die gelden ter leen ontvangen en daarvoor interessen betaald heeft, die niet bedongen waren, kan dezelve niet terugvorderen of in mindering der hoofdsom doen strekken, ten ware dezelve de wettelijke interessen te boven gingen; doch de betaling van onbedongene interessen verpligt den schuldenaar niet, dezelve in het vervolg te betalen (art. 1766).

Van gevestigde of altijdduurende renten.

Het vestigen eener altijdduurende rente is eene overeenkomst, waarbij de uitleener interessen bedingt, tegen betaling eener hoofdsom, welke hij aanneemt niet te zullen terugvorderen (art. 1770).

Deze rente is uit haren aard aflosbaar; echter kan men overeenkomen, dat de aflossing niet geschieden zal dan na verloop van een zekeren tijd, welke niet langer dan voor tien jaren mag gesteld worden; of wel dat de aflossing niet geschieden zal, zonder den schuldeischer vooraf verwittigd te hebben op een zekeren, door partijen vastgestelden termijn, welke echter den tijd van een jaar niet mag te boven gaan (art. 1771).

De schuldenaar eener altijdduurende rente kan tot de aflossing genoodzaakt worden:

- 1°. Indien hij niets betaald heeft op de gedurende twee achtereenvolgende jaren verschuldigde renten;
- 2°. Indien hij verzuimt aan den geldschieter de bij de overeenkomst beloofde zekerheid te bezorgen;
- 3°. Indien hij in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is verklaard (art. 1772).

In de twee eerste gevallen, kan de schuldenaar zich van de verplichting van aflossing ontheffen, indien hij binnen twintig dagen, te rekenen van de geregtelijke aanmaning af, al de verschenen termijnen betaald of de beloofde zekerheid stelt (art. 1773).

Van Lijfrente.

Lijfrente is eene kansovereenkomst ^{*)}, bij welke iemand zich verbindt om, gedurende het leven van een ander, zekere jaarlijksche rente te betalen.

Lijfrente kan worden gevestigd:

1°. Bij eenen bezwarenden titel, b. v. tegen betaling eener zekere geldsom, of tegen afstand van roerend of onroerend goed;

2°. Bij acte van schenking;

3°. Bij uiterste wilsbeschikking.

Zijnde dezelve in de twee laatste gevallen aan inkorting onderworpen, wanneer de beschikking aan het wettelijk erfdeel te kort doet (artt. 918 en 1775).

Lijfrente kan gevestigd worden:

1°. Op het lijf des geldschieters;

2°. Op dat van hem, wien men daarvan het genot geeft;

3°. Op dat van een derde, ofschoon deze daarvan geen genot hebbe (art. 1776).

Lijfrente kan worden gevestigd op het lijf van een of meer personen (art. 1777).

Alle lijfrente, gevestigd op het lijf van iemand, die overleden was op den dag, waarop de overeenkomst is aangegaan, is krachteloos (art. 1779).

Lijfrente kan ook worden gevestigd ten behoeve van eene derde, hoewel het geld door een ander persoon geschoten zij; zij is in dat geval niet onderworpen aan de formaliteiten, welke tot schenkingen vereischt worden (art. 1778).

^{*)} Eene kansovereenkomst is eene handeling, waarvan de uitkomsten, met betrekking tot voordeel en nadeel, hetzij voor al de partijen, hetzij voor eenige derzelve, van eene onzekere gebeurtenis afhangen. Van dien aard zijn onder anderen: de overeenkomst van verzekering, bodemrij, lijfrente, spel en weddenschap, ter zake van welke twee laatstgenoemde de wet geene regtsvordering toestaat en welke bepaling door geene schuldvernieuwing mag worden ontweken. In geen geval kan echter het vrijwillig betaalde worden teruggeëischt, tenzij er bedrog, list of oplichting hebbe plaats gehad. Zie artt. 1774, 1778, 1790 en 1791.

Lijfrente kan tot zoodanig beloop van renten gesteld worden, als partijen goedvinden te bepalen (art. 1780).

Degene, ten wiens behoefte eene lijfrente bij bezwaarden titel is gevestigd, kan de vernietiging van de overeenkomst vorderen, indien de schuldenaar hem de bedongen zekerheid voor derzelver nakoming niet bezorgt; blijvende echter de schuldenaar, in geval van vernietiging, gehouden de achterstallige bedongen renten te betalen tot den dag toe, waarop de hoofdsom wordt afgelost (art. 1781).

Wanbetaling der verschenen lijfrente geeft den rentheffer geen regt om aflossing van de hoofdsom, of teruggave van het door hem afgestane goed te vorderen; hij heeft alleen het regt om zijn schuldenaar voor de verschuldigde renten aan te spreken en uit te winnen, en om zekerheid te vragen voor de te vervallen renten (art. 1782).

In geval de schuldenaar in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is verklaard, wordt de lijfrente verminderd naar evenredigheid der overige schulden, en is de boedel verplicht aan den rentheffer het genot der alzoo verminderde lijfrente te verzekeren (art. 1783).

De schuldenaar kan zich niet van de betaling der lijfrente ontheffen door de teruggave der hoofdsom aan te bieden, en door af te zien van de terugvordering der betaalde renten; hij is gehouden met de betaling der lijfrente voort te gaan, gedurende het geheele leven van den persoon of der personen, op wier lijf de rente gevestigd is, hoe bezwaard ook de betaling dier rente voor hem worden moge; mits de rentheffer van dat leven doe blijken (artt. 1784 en 1787).

De eigenaar eener lijfrente heeft slechts een verkregen regt op de lijfrente, naar evenredigheid van het getal der dagen, welke degene geleefd heeft, op wiens lijf de rente is gevestigd; doch, indien er bedongen is, dat de rente vooruit moet worden betaald, is het regt op den termijn, die betaald had behooren te zijn, verkregen van den dag, waarop de betaling had moeten geschieden (art. 1785).

Geen beding, dat eene lijfrente aan geene inbeslagne-
ming zal onderworpen zijn, is geldig, ten ware dezelve
om niet mogt zijn gevestigd (art. 1786).

Van Lastgeving.

Lastgeving is eene overeenkomst, waarbij iemand aan
een ander de magt geeft, en deze aanneemt, om eene zaak
voor den lastgever, in deszelfs naam, te verrigten (art.
1792).

Last kan worden gegeven:

1°. Bij openbare acte *);

*) Lastgeving moet geschieden bij openbare (authentieke) acte:

1°. Tot het verleenen van hypotheek (art. 1171);

2°. Tot het aannemen eener schenking (art. 1683);

3°. Tot het afleggen van eenen geregtelijken eed, in welk geval de
volmagt den af te leggen eed naauwkeurig moet inhouden (art. 1945);

4°. Tot vertegenwoordiging van personen voor den ambtenaar van
den burgerlijken stand (artt. 12 en 41 van het Reglement op het hou-
den der registers van den burgerlijken stand en art. 79 B. W.).

In al de gevallen, waarin de belanghebbende partijen niet verplicht zijn
in persoon te verschijnen, zal de magtiging ook bij onderhandsche, op
ongezegeld papier geschreven acte kunnen geschieden, wanneer de wo-
ning des lastgevers meer dan tien palen verwijderd is van de plaats, waar
de naastbij wonende notaris gevestigd is, doch de acte zal in dat geval
door een Europeesch beambte voor *gezien* moeten zijn geteekend (art. 12
van bovengenoemd Reglement);

5°. Tot het teekenen der vereischte stukken in geval van wraking,
bewering van valsheid of vervalsching van stukken en regtsvordering
uithoofde van regtsweigering (artt. 38, 150 en 860 B. R.);

In geval van bewering van valsheid of vervalsching, moet de vol-
magt inhouden de stellige verklaring, dat het bewuste stuk door partij
voor valsch of vervalscht gehouden wordt, mitsgaders de daadzaken, om-
standigheden en bewijsmiddelen, door welke zij zich voorstelt, die valsche-
heid of vervalsching te zullen bewijzen (art. 150 B. R.);

6°. Tot verklaring van het ophouden van betaling (art. 750 W. v. K.);

7°. Tot beëdiging eener schuldvordering in eenen faillieten of in staat
van kennelijk onvermogen verklaarden boedel, in welk geval de volmagt
den af te leggen eed omstandig en naauwkeurig moet inhouden (art.
809 en 810 W. v. K. en art. 911 B. R.);

8°. Tot nederlegging der minuut van de uitspraak der scheidsmannen
ter griffie van den raad van justitie (art. 634 B. R.);

2°. Bij onderhandsch geschrift;

3°. Bij brief;

4°. Bij monde (art. 1793).

De aanneming eener lastgeving kan geschieden:

1°. Uitdrukkelijk, op gelijke wijze als de lastgeving geschiedt;

2°. Stilzwijgend, door de volvoering van den last door den lasthebber (art. 1793).

Lastgeving geschiedt om niet, ten ware het tegendeel bedongen zij (art 1794 *).

Lastgeving is:

1°. Bijzonder, dat is: slechts tot eene of meerdere bepaalde zaken, of

2°. Algemeen, dat is: die tot al de zaken van den lastgever betrekkelijk is (art. 1795).

Lastgeving, in algemeene bewoordingen vervat, strekt zich alleen uit tot daden van beheer (art. 1796).

Eene uitdrukkelijke lastgeving wordt vereischt:

1°. Om goederen te vervreemden;

2°. Om goederen met hypotheek te bezwaren;

3°. Om eene dading aan te gaan;

9°. Tot vertegenwoordiging in eene nalatenschap (art. 654 B. R.);

10°. Tot vertegenwoordiging in regten in zaken niet te boven gaande de som van twee honderd guldens; kennende daarvoor geene andere gemagtigden worden verkozen, dan bij het regterlijk collegie aangestelde practizijns (art. 788 B. R.);

11°. Tot het afleggen van de verklaring voor den griffier van den landraad, dat men in hooger beroep of cassatie wil komen (artt. 192, 198, 346, 349 en 359 Inlandsche Regtspleging);

12°. Tot vertegenwoordiging in zake van overtreding (artt. 180 en 189 Reglement op de Strafvordering en art. 340 Inlandsche Regtspleging);

13°. Tot verklaring, in geval van heletsel door ziekte of andere verhindering van den hypotheekhouder, dat de schuld voldaan is (art. 32 van de Ordonnantie op de overschrijving van den eigendom van vaste goederen, enz. (stsbl. 1834 no. 27);

14°. Tot het doen afleggen der verklaring, dat men eene toegestane naturalisatie aanceemt (stsbl. 1854 no. 56).

*) Wanneer het loon niet uitdrukkelijk bepaald is, zal de lasthebber niet meer in rekening mogen brengen, dan aan de voogden is toegekend (art. 1794 en bladz. 180 en 181 van dit Handboek, benevens art. 80 Transit. bep.).

4°. Om eenige andere daad van eigendom, als b. v. het aannemen of verwerpen eener erfenis, vestiging van het regt van opstal, erfpacht, enz., te verrigten (art. 1796 *).

Vrouwen en minderjarigen kunnen tot zaakgelastigden gekozen worden, maar de lastgever heeft geene andere regtsvordering tegen hen, dan die in het algemeen tegen dezelve door de wet wordt toegelaten (art. 1798 †).

*) Behalve tot deze handelingen, en die vervat in de aanteekening op bladz. 330, wordt nog een bijzondere lastgeving vereischt:

1°. Tot vertegenwoordiging van bloed- of aanverwanten van minderjarigen, kunnende de gevolmagtigde slechts in naam van één persoon optreden (art. 334):

2°. Tot het ontvangen van eenige betaling of tot het geven van kwijting, door een getrouwde vrouw, als gemagtigde van haren man, om zekere acte of verbindtenis aan te gaan (art. 108):

3°. Om de vrouw, opzigtens hare eigene goederen, eenige bijzondere daad te doen verrigten, die een bloot beheer te boven gaat, alzoo eene algemeene magtiging, zelfs bij huwelijksche voorwaarden bedongen, niet verder geldig is dan met betrekking tot het beheer harer eigene goederen (art. 115):

4°. Tot het afleggen eener geregtelijke bekentenis (art. 1925):

5°. Tot opdracht, terugwijzing of aanneming van eenen eed (art. 1934):

6°. Tot benoeming van een procureur door den aanlegger van een regts-geding (art. 106 B. R.).

7°. Tot het doen van afstand eener instantie, en tot het aannemen van dien afstand (art. 972 B. R.):

8°. Tot ten uitvoerlegging van lijfswang (art. 439 B. R.):

9°. Om een schuldeischer, bij eene boedelbeschrijving, waarbij hij bijzondere of, ten opzichte tot zijne mede-schuldeischers, tegenstrijdige beweren, te vertegenwoordigen (art. 667 B. R.):

10°. Tot het beëedigen eener gedane aangifte voor het regt van successie, in geval men door ziekte of afwezigheid buiten Nederlandsch-Indië, daartoe zelf niet in staat is (art. 20 van de Ordonnantie op het regt van Successie en Overgang) (stsbl. 1836 no. 17).

†) Minderjarigen en getrouwde vrouwen kunnen alzoo alle acten, tot de op hen verstrekte lastgeving betrekkelijk, teekenen en verlijden, zonder den bijstand van den voogd of den man. Zie VOORDUIN, Geschiedenis en beginselen der Nederlandsche Wetboeken, deel 5, bladz 494 en volg. en Mr. J. S. VERNEDE, Handleiding tot de Ned. Wetboeken, op art. 1835.

De vennoot en commandite mag echter geene daden van beheer verrigten of in de zaken van de vennootschap werkzaam zijn, zelfs niet uit kracht eener volmagt (art. 20 W. v. K.).

De lasthebber is:

1°. Zoo lang hij daarvan niet ontheven is, gehouden den last te volvoeren, en verantwoordelijk voor de kosten, schaden en interessen, welke uit het niet ten uitvoer brengen van den last ontstaan *).

2°. Verplicht aan den lastgever rekenschap en verantwoording te doen;

3°. Interessen verschuldigd:

a. Van de hoofdsommen, welke hij tot zijn eigen gebruik besteed heeft; te rekenen van het tijdstip, waarop hij daarvan heeft gebruik gemaakt;

b. Van de sommen, welke hij bij het slot van rekening moet uitkeeren, van den dag, waarop hij in verzuim is gesteld (artt. 1800, 1802 en 1805).

De lasthebber is verantwoordelijk voor dengenen, dien hij tot de uitvoering van dien last in zijne plaats gesteld heeft:

1°. Indien hij geene magt heeft bekomen, om een ander in zijne plaats te stellen;

2°. Indien hem die magt verleend is, zonder aanduiding van een bepaalden persoon, en de in plaats gestelde blijkbaar onbekwaam of onvermogen is.

De lastgever wordt steeds voorondersteld aan den lasthebber het vermogen te hebben gegeven, om een ander in zijne plaats te stellen tot het beheer der goederen, welke buiten het grondgebied van Nederlandsch-Indië of op een ander eiland dan dat, waar de lasthebber is gevestigd, gelegen zijn.

In alle gevallen, kan de lastgever den persoon, welken de lasthebber in zijn plaats heeft gesteld, onmiddellijk aanspreken (art. 1803).

Indien, bij dezelfde acte, verscheidene gevolmagtigden of zaakgelastigden zijn aangesteld, heeft ten hunnen aan-

*) Art. 26 van het Tarief van justitiekosten en salarissen in burgerlijke zaken (stbl. 1851 no. 27) maakt hierop, ten behoeve der practijns, eene uitzondering, in geval de gevraagde of bevolene storting, ter bestrijding der door hen te doene uitschotten, niet is geschied.

zien geene hoofdelijke verbindtenis plaats, dan voor zoo verre zulks uitdrukkelijk bepaald is (art. 1804).

De lastgever is verpligt:

1°. Na te komen de verbindtenissen door den lasthebber, overeenkomstig de door hem verleende magt aangaan, en ook datgene, hetwelk boven de gegevene magt geschied is, wanneer hij zulks uitdrukkelijk of stilzwijgend heeft bekrachtigd;

2°. Aan den lasthebber terug te geven de door hem gedane voorschotten en onkosten, met de interessen sedert den dag, waarop zij zijn gedaan, alsmede om aan hem het bedongen loon te betalen;

3°. Den lasthebber schadeloos te stellen, wegens de verliezen door dezen, ter gelegenheid der uitvoering van zijnen last, geleden, mits niet uit onvoorzigtigheid voortspruitende (artt. 1807—1810).

De lasthebber heeft het regt, om hetgeen hij van den lastgever in handen heeft zoo lang terug te houden, tot dat hem alles betaald is, hetwelk hij ten gevolge der lastgeving te vorderen heeft (art. 1812).

Indien een lasthebber door verscheiden personen is aangesteld tot het waarnemen eener zaak, die aan hen allen gemeen is, is elk hunner jegens hem, voor het geheel, aansprakelijk voor de gevolgen van de lastgeving (art. 1811).

Lastgeving eindigt:

1°. Door herroeping der volnagt van den lasthebber, wanneer de lastgever zulks goedvindt (artt. 1813 en 1814 *).

*) Lastgeving is onherroepelijk:

1°. Wanneer dezelve is gegeven aan eenen pandhouder, en strekkende is tot verkoop van het in pand gegeven goed (art. 1155);

2°. Wanneer dezelve is verleend aan eenen eersten hypothecairen schuldeischer, en strekkende is tot verkoop van het bezwaarde goed (art. 1178).

3°. Wanneer dezelve bij eene acte van maatschap is gegeven aan een der vennoten, om dezen het beheer der maatschap op te dragen (art. 1636);

4°. Wanneer de lastgever zich verbonden heeft, om de volnagt, welke strekt in het belang of tot voordeel van den lasthebber of van een der-

2°. Door aanstelling van een nieuwen lasthebber, tot het verrigten van dezelfde zaak, te rekenen van den dag, waarop die aanstelling aan den eerstbenoemden lasthebber is kenbaar gemaakt (art. 1816).

3°. Door opzegging van den last door den lasthebber, mits deze niet ontijdig geschiede of den lastgever tot nadeel verstrekke, in welk geval de lastgever door den lasthebber moet worden schadeloos gesteld, tenzij laatstgemelde zich in de onmogelijkheid bevond, om den last verder te volbrengen, zonder daardoor zelf eene aanmerkelijke schade te lijden (art. 1817).

4°. Door den dood, de curatele, den staat van faillissement of van kennelijk onvermogen:

- a. Van den lastgever; zijnde de lasthebber niettemin verplicht de zaak, waarmede hij een aanvang heeft gemaakt, ten einde te brengen, indien door het niet onmiddellijk afdoen van dezelve eenig nadeel zoude kunnen ontstaan. Bijaldien de lasthebber onbewust is van de oorzaak, die den last doet eindigen, is hetgeen hij in die onwetendheid heeft verrigt van waarde (artt. 1800, 1813 en 1818).
- b. Van den lasthebber; zijnde zijne erfgenamen verplicht, indien hun de lastgeving bekend is, van zijn overlijden aan den lastgever kennis te geven, en inmiddels zorg te dragen voor hetgeen de omstandigheden, in het belang van den lastgever, mogten vereischen (artt. 1813 en 1819).

5°. Door het huwelijk der vrouw, die den last gegeven of ontvangen heeft (art. 1813).

De herroeping, alleen aan den lasthebber kenbaar gemaakt zijnde, kan aan derden, die daarvan onkundig, met hem gehandeld hebben, niet worden tegengeworpen, behoudens het verhaal van den lasthebber (art. 1815).

de en tot zekerheid voor de nakoming van zekere verplichtingen, waartoe de lastgever zich verbonden heeft, niet te zullen herroepen.

De onherroepelijkheid eener lastgeving kan ook als voorwaarde eener overeenkomst bedongen worden. Zie DWARS, in het aangehaalde werk, bladz. 474 en VERNEDE art. 1850.

Wanneer iemand vrijwillig, zonder daartoe last te hebben bekomen, eens anders zaak met of zonder deszelfs weten, waarneemt, verbindt hij zich daardoor stilzwijgend, om de waarneming voort te zetten en te voltooijen, tot dat degeen, wiens belangen hij waarneemt, in staat is om zelf in die zaak te voorzien; waartegen hij, wiens belangen door een ander behoorlijk zijn waargenomen, verplicht is de verbindtenissen, door den waarnemer in zijnen naam aangegaan, na te komen, denzelfen schadeloos te stellen wegens alle persoonlijke door hem aangeane verbindtenissen, en aan hem alle nuttige of noodzakelijke gedane uitgaven te vergoeden (artt. 1354 en 1357).

Van Borgtogt.

Borgtogt is eene overeenkomst, waarbij een derde zich, ten behoeve van den schuldeischer, verbindt om aan de verbindtenis van den schuldenaar te voldoen, indien deze niet zelf daaraan voldoet (art. 1820).

Geen borgtogt kan bestaan, of er moet eene wettige hoofdverbindtenis zijn. Men kan zich niettemin borg stellen voor eene verbindtenis, al mogt die ook kunnen vernietigd worden door eene exceptie, welke alleen den verbundene in persoon betreft, bijvoorbeeld in geval van minderjarigheid (art. 1821).

Een borg kan zich tot niets meerder, noch onder meer bezwarende voorwaarden verbinden, dan waartoe de hoofdschuldenaar verbonden is. Indien dit nochtans het geval mogt zijn, bepaalt de borgtogt zich slechts tot datgene, hetwelk in de hoofdverbindtenis is begrepen. Borgtogt kan echter worden aangegaan voor een gedeelte der schuld of onder minder bezwarende voorwaarden (art. 1822).

Men kan zich borg stellen zonder daartoe aangezocht te zijn door dengene, voor wien men zich verbindt, en zelfs buiten zijn weten. Ook kan men zich borg stellen, niet alleen voor den hoofdschuldenaar, maar ook voor deszelfs reeds gestelden borg (art. 1823).

Onbepaalde borgtogt voor eene hoofdverbindtenis strekt zich uit tot al de gevolgen der schuld, zelfs tot de kosten der tegen den schuldenaar gedane regtsvordering, en tot alle zoodanige, welke gemaakt zijn nadat de borg deswege is aangemaand (art. 1825).

De verbindtenissen der borgen gaan over op hunne erfgenamen (art. 1826).

Borgtogt ontstaat:

- 1°. Ten gevolge van overeenkomst;
- 2°. Door verpligting uit kracht van de wet;
- 3°. Ten gevolge van een regterlijk gewijsde.

Dezelve wordt niet voorondersteld, maar moet uitdrukkelijk worden aangegaan (artt. 1829, 1830 en 1824).

De schuldenaar, die verpigt is borg te stellen, moet daartoe zoodanigen persoon aanbieden, die

1°. De bekwaamheid heeft zich te verbinden *).

2°. Genoegzaam gegoed is om aan de verbindtenis te kunnen voldoen.

3°. Binnen Nederlandsch-Indië woonachtig is (art. 1827).

De gegoedheid van een borg wordt alleen beoordeeld naar zijn vaste goederen of inschrijvingen op het grootboek der nationale werkelijke schuld, of op naam staande schuldbrieven ten laste van Nederlandsch-Indië, uitgezonderd in zaken van koophandel, en wanneer de schuld eene geringe som bedraagt. Men kan geen acht slaan op onroerende goederen, waarover geschil in regten bestaat, of waarvan de uitwinning, wegens derzelve verren afstand, moeilijk zoude zijn (art. 1828).

Wanneer de borg, die door den schuldeischer, vrijwillig of op regterlijke uitspraak, is aangenomen, naderhand onvermogen is geworden, moet er een nieuwe borg gesteld worden, tenzij de borg gesteld is, ten gevolge eener overeenkomst, waarbij de schuldeischer een bepaalden persoon tot borg gevorderd heeft (art. 1829).

*) Over de onbekwaamheid om zich te verbinden, zie men bladz. 290 en 291 van dit Handboek. Makelaars mogen geene borgen zijn voor de handelingen, door hunne tuschenkomst aangegaan in het vak, waarin zij makelaars zijn (art. 65 W. v. K.).

Hij, die door de wet of ten gevolge van een regterlijk gewijsde, verplicht is een borg te stellen en dien niet mogt kunnen vinden, kan volstaan met, in deszelfs plaats, een pand of hypotheek te geven (art. 1830).

De borg is jegens den schuldeischer niet tot betaling gehouden, dan bij gebreke van den schuldenaar, wiens goederen vooraf moeten worden uitgewonnen (art. 1831).

De borg kan die uitwinning niet vorderen:

1°. Wanneer hij van het voorregt van uitwinning heeft afstand gedaan;

2°. Wanneer hij zich hoofdelijk met den hoofdschuldenaar verbonden heeft; in welk geval de gevolgen van deszelfs verbindtenis geregeld worden naar de beginselen, welke ten opzichte van hoofdelijke schulden zijn vastgesteld *);

3°. Indien de schuldenaar eene exceptie kan in het midden brengen, welke hem alleen en persoonlijk betreft †);

4°. Indien de schuldenaar zich in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen bevindt;

5°. In geval van geregtelijken borgtogt (art. 1832).

Het voorregt van uitwinning geeft aan den borg, immers wanneer hij daarvan geen afstand heeft gedaan, het regt, om, op de eerste geregtelijke, tegen hem gerigte aanspraak van den schuldeischer, te vorderen, dat de hoofdschuldenaar eerst worde uitgewonnen (art 1833).

Wanneer verscheiden personen zich tot borgen hebben gesteld, voor denzelfden schuldenaar en dezelfde schuld, en zij van het voorregt van schuldsplitsing geen afstand hebben gedaan, is elk hunner bevoegd, op de eerste geregtelijke

*) Iemand zich als borg gesteld hebbende, en wel met de uitdrukking *tot borg ten principale*, moet geacht worden zich hoofdelijk met den hoofdschuldenaar te hebben verbonden, en alzoo te hebben afgezien van het voorregt van uitwinning en schuldsplitsing. Zie DE MARTINI in het aangehaalde werk op art. 1869.

†) B. v. Onbevoegdheid tot het aangaan der verbindtenis uithoofde van minderjarigheid, enz.

aanspraak, te vorderen, dat de schuldeischer zijne vordering bevorens verdeele, en dezelve vermindere tot het aandeel van elken deugdelijken borg (artt. 1836 en 1837).

De betaald hebbende borg heeft :

1°. Zijn verhaal op den hoofdschuldenaar, zoowel ten aanzien van de hoofdsom, als van de interessen en de kosten; ten aanzien van deze laatsten echter slechts in zoo verre hij tijdig aan den hoofdschuldenaar heeft kennis gegeven van de tegen hem gerigte vervolgingen;

2°. Zoo daartoe gronden zijn, ook verhaal tot vergoeding van kosten, schaden en interessen;

3°. Hij treedt van regtswege in al de regten, welke de schuldeischer tegen den schuldenaar gehad heeft (artt. 1839 en 1840).

De borg kan, zelfs vóór dat hij betaald heeft, den schuldenaar aanspreken, om door denzelfden schadeloos gesteld of van zijne verbindtenis ontheven te worden :

1°. Indien hij tot betaling in regten vervolgd wordt;

2°. Indien de schuldenaar is verklaard in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen;

3°. Indien de schuldenaar zich verbonden heeft, om hem binnen zekeren tijd het ontslag van zijnen borgtogt te bezorgen;

4°. Indien de schuld opeischbaar is geworden, door het verschijnen van den termijn, op welken zij betaalbaar was gesteld;

5°. Na verloop van tien jaren, indien de hoofdverbindtenis geenen bepaalden vervaltijd heeft, ten ware de hoofdverbindtenis van dien aard zij, dat zij niet vóór een bepaalden tijd kan vervallen, zoo als b. v. een voogdij (art. 1843).

Indien verscheiden personen zich tot borgen hebben gesteld van denzelfden schuldenaar en ter zake van dezelfde schuld, heeft de borg, die de schuld voldaan heeft, in geval:

1°. Hij daartoe in regten is vervolgd geworden, of

2°. De schuldenaar verklaard is, in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen,

Zijn verhaal op de overige borgen, ieder voor zijn aandeel (art. 1844).

De verbindtenis, uit borgtogt voortspuitende, gaat te niet door dezelfde oorzaken, waardoor de overige verbindtenissen eindigen (art. 1845 en bladz. 291 van dit Handboek).

De borg is mede ontslagen:

1°. Wanneer hij, door toedoen van den schuldeischer, niet meer treden kan in de regten, hypotheken en voorregten van dien schuldeischer;

2°. Door de vrijwillige aanneming van eenig onroerend of ander goed, door den schuldeischer in betaling der hoofdschuld gedaan, al mogt ook dat goed naderhand van den schuldeischer uitgewonnen worden (artt. 1848 en 1849).

Van Dading.

Dading is eene overeenkomst, waarbij partijen, tegen overgave, belofte of terughouding eener zaak, een ahangig geding ten einde brengen of een te voeren geding voorkomen.

Deze overeenkomst is slechts van waarde, indien zij schriftelijk is aangegaan, al mogt zij ook eene zaak betreffen, waaromtrent het bewijs door getuigen zoude kunnen worden toegelaten (art. 1851).

Om eene dading te treffen, moet men de bevoegdheid hebben om over de onderwerpen, in de dading begrepen, te kunnen beschikken.

Voogden en curators, hoofden van plaatselijk bestuur, als zoodanig handelende, en openbare instellingen of gestichten kunnen geene dading treffen, dan met inachtneming der formaliteiten, bij de wetten voorgeschreven (art. 1852).

Dading maakt slechts een einde aan die verschillen, welke in de overeenkomst begrepen zijn; de daarbij gedane afstand van alle regten, actien en vorderingen moet slechts verstaan worden, voor zoo verre die betrekking hebben

tot het verschil, hetwelk tot de dading heeft aanleiding gegeven (artt. 1854 en 1855).

Dadingen hebben tusschen partijen kracht van gewijsde in het hoogste ressort; men kan tegen dezelve niet opkomen, hetzij uithoofde van dwaling in het regt, hetzij uithoofde van benadeeling (art. 1858).

Niettemin kan eene dading worden vernietigd:

1°. Wanneer er dwaling heeft plaats gehad, omtrent den persoon, of omtrent het onderwerp van het geschil;

2°. In al de gevallen, waarin bedrog of geweld heeft plaats gehad;

3°. Wanneer dezelve, ten gevolge eener dwaling in de feiten, aangegaan is ten aanzien van een titel, die nietig was, mits door partijen niet uitdrukkelijk over die nietigheid eene dading gesloten zij;

4°. Indien dezelve in het algemeen is aangegaan over alle zaken, welke partijen met elkander uitstaande hebben en door toedoen van ééne der partijen bescheiden zijn achtergehouden, welke aan de andere partij onbekend waren, doch door deze naderhand ontdekt worden (artt. 1859, 1860 en 1863).

Eene dading, aangegaan op grond van stukken, die naderhand zijn bevonden valsch te zijn, is ten eenenmale nietig (art. 1861).

Nog verklaart de wet nietig:

1°. Eene dading over een geschil, waaraan reeds een einde is gemaakt door een vonnis, hetwelk in kracht van gewijsde is gegaan, doch waarvan partijen of eene derzelve geene kennis droegen;

2°. Eene dading, welke slechts eene enkele zaak tot onderwerp heeft, en waarop door de naderhand ontdekte bescheiden blijkt, dat eene der partijen geen het minste regt had (art. 1863).

Een misslag van berekening, bij eene dading begaan, moet hersteld worden (art. 1864).

Van Compromis.

Compromis is eene acte, waarbij partijen hare geschillen omtrent de regten, waarover zij de vrije beschikking hebben, aan de uitspraak van scheidsmannen onderwerpen.

Allen, die op regterlijk gezag zijn aangesteld, of die, overeenkomstig de bepalingen van het burgerlijk wetboek of dat van koophandel, geregte magtiging tot het aangaan eener dading of tot den verkoop van goederen behoeven, mogen, zonder dergelijke magtiging, in hunne betrekking geene zaken aan de beslissing van scheidsmannen onderwerpen.

Men kan zich zelfs vooraf verbinden om geschillen, welke in het vervolg mogten kunnen opkomen, aan de uitspraak van scheidsmannen te onderwerpen; in welk geval deze door den regter kunnen benoemd worden, wanneer partijen, bij het ontstaan van het geschil, omtrent de keuze niet kunnen overeenkomen (artt. 615 en 619 B. R.).

Men kan, op straffe van nietigheid, geen compromis aangaan ter zake van:

- 1°. Giften en legaten tot levensonderhoud;
- 2°. Huisvesting of kleding;
- 3°. Scheidingen tusschen echtgenooten, hetzij uit den echt, hetzij van tafel en bed, hetzij van goederen;
- 4°. Geschilpunten, die den staat van een persoon aangaan;
- 5°. Van eenige andere geschillen, waarover de wet geene dading toestaat (art. 616 B. R.).

Compromis moet worden aangegaan bij eene schriftelijke, door partijen geteekende acte, terwijl, indien de partijen niet teekenen kunnen, de acte voor een notaris en getuigen moet worden opgemaakt; alles op straffe van nietigheid (art. 618 B. R.)

De acte van compromis moet, op straffe van nietigheid, bevatten:

- 1°. De onderwerpen van geschil;
- 2°. De voornamen, namen en woonplaatsen van partijen;

3°. De namen en woonplaats van den scheidsmann of der scheidsmannen, welke steeds in oneffen getale moeten zijn.

Dezelve kan bovendien nog inhouden:

4°. Den termijn, binnen welchen de uitspraak zal moeten geschieden;

5°. De wijze waarop en de termijnen binnen welke het geding zal worden gevoerd;

6°. De bepaling, of naar de regelen des regts, dan wel naar billijkheid zal worden uitspraak gedaan;

7°. De uitdrukkelijke bepaling, dat men van het hooger beroep afziet (artt. 618, 620, 624, 631 en 641 B. R.).

Tot scheidslieden mogen niet worden benoemd: regters, ambtenaren van het openbaar ministerie, griffiers of hunne substituten, noch vrouwen of minderjarigen (artt. 34 en 617 B. R.).

De aanneming van den last der scheidsmannen geschiedt schriftelijk; dezelve kan op de acte van hunne benoeming worden gesteld (art. 622 B. R.).

Het compromis zal den termijn bepalen, binnen welchen de zaak, aan de scheidsmannen onderworpen, zal moeten beslist zijn; bij gebreke van bepaling daaromtrent, zal die last zes maanden voortduren, te rekenen van den dag, dat zij hunne benoeming hebben aangenomen. Gedurende dien termijn, kunnen de scheidsmannen niet herroepen worden dan met eenstemmig overleg van partijen (art. 620 B. R.).

Tegen de uitspraken van scheidsmannen, in eersten aanleg gedaan, wordt hooger beroep aan het hoog-geregtshof toegelaten, indien het onderwerp van het geschil meer dan f 500 bedraagt, ten ware men bij het compromis uitdrukkelijk van het hooger beroep had afgezien (art. 641 B. R.).

De last der scheidsmannen houdt op:

1°. Door derzelver beslissing;

2°. Door verloop van den termijn, bij het compromis bepaald of hangende het geding door partijen verlengd;

3°. Na verloop van zes maanden, te rekenen van de dagteekening der acte van aanneming, indien geen andere termijn bepaald is;

4°. Door de herroeping der scheidsmannen, eenstemmig door partijen gedaan;

5°. Door den dood, de aangenomen wraking of het ontslag van een of meer hunner (artt. 649—651 B. R.).

Over de voorziening tegen de beslissing van scheidsmannen, zie men artt. 641—647 B. R.

Van Bewijs.

§ 1. Van bewijs in het algemeen.

Een iegelijk, die beweert enig regt te hebben, of zich op eenig feit tot staving van zijn regt, of tot tegenspraak van eens anders regt beroept, moet het bestaan van dat regt of van dat feit bewijzen (art. 1865).

De bewijsmiddelen bestaan in:

1°. Het schriftelijk bewijs;

2°. Het bewijs door getuigen;

3°. De vermoedens;

4°. De bekentenis;

5°. Den eed (art. 1866 *).

§ 2. Van schriftelijk bewijs.

Schriftelijk bewijs geschiedt door:

1°. Authentieke acten, of

2°. Onderhandsche geschriften (art. 1867).

Eene authentieke acte is de zoodanige, welke in den wettelijken vorm is verleden, door of ten overstaan van openbare ambtenaren, die daartoe bevoegd zijn ter plaatse, alwaar zulks is geschied (art. 868 †).

*) Bij art. 81 Transit. bep. is vastgesteld, dat de bewijsmiddelen in burgerlijke zaken zullen worden aangenomen of niet toegelaten, naar mate der bepalingen, welke van kracht waren op het tijdstip, dat de regten en verplichtingen zouden zijn ontstaan.

†) Zoo als: acten opgemaakt door den ambtenaar van den burgerlijken

Eene authentieke acte levert tusschen partijen en derzelve erfigenamen of regtverkrijgenden een volledig bewijs op van hetgeen daarin vermeld staat, zoo lang dezelve niet van valsheid beticht en diensvolgens hare uitvoering geschorst wordt, overeenkomstig de bepalingen van het reglement op de B. R. (artt. 1870 en 1872).

stand, acten verleden door of ten overstaan van notarissen, regtbanken, enz., exploitien van deurwaarders, enz.

Bij authentieke of openbare acte moeten, behalve de reeds op bladz. 330 en 331 van dit Handboek genoemde lastgevingen, nog worden opgemaakt :

- 1°. Huwelijks-consenten (art. 71, alinea 2 B. W.).
- 2°. Huwelijks-voorwaarden (147 en 148 B. W.).
- 3°. Giften bij huwelijk (art. 176 B. W.).
- 4°. Scheiding van goederen (art. 191 B. W.).
- 5°. Herstelling der gemeenschap (art. 196 B. W.).
- 6°. Voorwaarden tot scheiding van tafel en bed (art. 237 B. W.).
- 7°. Erkenning van een natuurlijk kind (art. 281 B. W.).
- 8°. Benoeming van een raadsman (art. 347 B. W.).
- 9°. Benoeming van voogden (art. 356 B. W.).
- 10°. Alle vervreemding, toescheiding, verdeling, bezwaring of overdragt van onroerende goederen (artt. 617 en 618 B. W.).
- 11°. Openbaarmaking van den titel van aankomst van erfdiensbaarheden (art. 696 B. W.).
- 12°. Openbaarmaking van den titel van aankomst van het regt van opstal (art. 713 B. W.).
- 13°. Openbaarmaking van den titel van aankomst van het erfpachtsregt (art. 720 B. W.).
- 14°. Openbaarmaking van den titel van aankomst van grondrenten en tienden (art. 737 B. W.).
- 15°. Openbaarmaking van den titel van aankomst van het vruchtgebruik en gebruik van een onroerend goed (artt. 760 en 818 B. W.).
- 16°. Uiterste willen of de acten van depôt van dezelve (artt. 931, 932, 938 en 940 B. W.).
- 17°. Kwijting voor de teruggave van een olographisch testament (art. 934 B. W.).
- 18°. Herroeping van uiterste willen (art. 992 B. W.).
- 19°. Aanstelling van bewindvoerders (artt. 978 en 1019 B. W.).
- 20°. Boedelscheiding in de gevallen opgenoemd bij artt. 618, 1071, 1074 en 1121 B. W. en 690 B. R.).
- 21°. Vestiging van hypotheek (art. 1171 B. W.).
- 22°. Verkoop, cessie en toedeeling van hypothecaire schuld (art. 1172 B. W.).
- 23°. Doorhaling van hypotheeken (art. 1196 B. W.).

Eene acte, welke uithoofde van onbevoegdheid of onbekwaamheid van den ambtenaar, of uithoofde van een gebrek in den vorm, niet voor authentiek kan gehouden worden, heeft echter kracht van een onderhandsch geschrift, indien dezelve door partijen onderteevend is (art. 1869).

Nadere overeenkomsten, aangegaan bij eene afzonderlijke acte, in strijd met de oorspronkelijke, leveren alleen bewijs op tusschen de partijen, die tot zoodanige acte zijn toetgetreden, en hunne erfgenamen of regthebbenden, doch zij kunnen niet tegen derden werken (art. 1873).

24°. De acte van geldopneming en die van kwijting, ingeval van subrogatie, bedoeld bij no. 2 van art. 1401 B. W.

25°. Tot het doen van consignatie (art. 1406 B. W. en 809 B. R.).

26°. Ruiling van onroerend goed (artt. 1541, 1546 en 617 B. W.).

27°. Schenkingen en het aannemen daarvan (artt. 1682 en 1683 B. W.).

28°. Vennootschap onder een firma (art. 22 W. v. K.).

29°. Ontbinding, opzegging, verlenging der vennootschap onder een firma, benevens alle veranderingen in de oorspronkelijke overeenkomst gemaakt (art. 31 W. v. K.).

30°. Naamlooze vennootschap benevens derzelver ontbinding, opzegging en verlenging, mitsgaders alle veranderingen in de oorspronkelijke overeenkomst gemaakt (art. 38 W. v. K.).

31°. Protesten van wissels, orderbriefjes of promessen en assignatien (artt. 181, 208, 213 en 214 W. v. K.).

32°. Uitslag door den verzekerde aan den verzekeraar gegeven, wat betreft deszelfs verplichtingen voor het toekomstige (art. 272 W. v. K.).

33°. Eigendomsovergang van schepen, ter grootte van tien of meerdere lasten (art. 309 W. v. K.).

34°. Afstand van schip of vracht door reeders (artt. 321 en 335 W. v. K.).

35°. Aanmaning tot bijdragen voor de uitrusting van een schip (art. 580 W. v. K.).

36°. Boedelscheiding buiten verzegeling bij faillissement (art. 786 W. v. K.).

37°. Verzet tegen rehabilitatie (art. 853 W. v. K.).

38°. Compromis, in geval partijen niet kunnen teekenen (art. 618 B. R.).

39°. Afschrift der acte van benoeming van scheidsmannen (art. 635 B. R.).

40°. Verzet tegen huwelijk (art. 816 B. R.).

41°. Onderwerping aan het Europeesch burgerlijk en handelsregt (art. 15 Transit. bep.).

42°. Alle acten van cautie, guarand, indemniteit en wat dies meer zij, ten behoeve van het gouvernement gepasseerd (art. 46 der zegelwet).

Als onderhandsche geschriften worden aangemerkt: onderhandsch geteekende acten, brieven, registers, huiselijke papieren en andere schriften, welke zonder tusschenkomst van een openbaar ambtenaar zijn opgemaakt (art. 1874 *).

Een onderhandsch geschrift levert hetzelfde volledig bewijs op als eene authentieke acte, mits hetzelfde door dengene, tegen wien men zich daarop beroept, erkend zij of op eene wettige wijze voor erkend gehouden worde (art. 1875).

Onderhandsche eenzijdige schuldverbindtenissen tot voldoening van gereed geld of van eene zaak, welke op eene bepaalde waarde kan worden gesteld, moeten, uitgezonderd in zaken van koophandel, geheel geschreven worden met de hand van dengene, die dezelve onderteekend heeft; of ten minste moet daaronder, behalve de handteekening, met de hand des onderteekenaars geschreven worden eene goedkeuring, houdende in voluitgeschrevene letters de som, of de hoegrootheid of de hoeveelheid der verschuldigde zaak (art. 1878).

Onderhandsche acten hebben, ten aanzien harer dagteekening, tegen derden geene kracht dan van den dag:

1°. Dat dezelve door eenen notaris zijn gevisceerd en geboekt (art. 1880 B. W. en art. 99 Transit. bep.).

2°. Waarop degenen, of één van degenen, die dezelve onderteekend hebben, overleden zijn;

3°. Waarop derzelver bestaan bewezen wordt bij acten, door openbare ambtenaren opgemaakt;

4°. Waarop de derde, tegen wien men zich van de acte bedient, derzelver bestaan schriftelijk heeft erkend (art. 1880).

De eigenaar van eenen titel kan daarvan, ten zijnen koste, de vernieuwing vorderen, indien het schrift wegens ouderdom of eenige andere reden onleesbaar wordt (art. 1884).

*) Een merk of teeken van personen, die niet kunnen schrijven, ofschoon voor echt erkend, geldt niet voor onderteekening. Zie het regt in Nederland, deel 3, bladz. 31.

Indien een titel gemeen is tusschen verscheiden personen, is ieder derzelve bevoegd te vorderen, dat die op eene derde plaats in bewaring worde gebragt, mitsgaders om daarvan, ten zijnen koste, een afschrift of uittreksel te laten maken (art. 1885).

Eene acte, waarbij eene verbindtenis, tegen welke de wet eene vordering tot nietigverklaring of tenietdoening toelaat, bevestigd of bekrachtigd wordt, is slechts van waarde, indien zij melding maakt:

1°. Van den hoofdinhoud der verbindtenis;

2°. Van de redenen, waarom de tenietdoening zou kunnen gevraagd worden;

3°. Van het oogmerk om het gebrek, waarop die vordering zoude kunnen berusten, te verbeteren (art. 1892).

Een schenker kan echter door geene acte van bevestiging de gebreken eener schenking verhelpen; om geldig te zijn, moet dezelve op nieuw in wettigen vorm worden gebragt (art. 1893).

Registers en huiselijke papieren leveren geen bewijs op ten voordeele van dengene, die dezelve geschreven heeft; zij strekken tot bewijs tegen hem:

1°. In al de gevallen, waarin die stukken stellig melding maken van eene ontvangene betaling.

2°. Wanneer zij uitdrukkelijke melding maken, dat de aanteekening geschied is, om een gebrek in den titel aan te vullen, ten behoeve van dengene, ten wiens voordeele zij eene verbindtenis aanduiden (art. 1881).

Koopmansboeken leveren een bewijs op tegen personen, die geen handel drijven, ten aanzien der hoedanigheid en der hoeveelheid van de leverancien, welke daarop gebragt zijn, mits het van elders bewezen zij:

1°. Dat de koopman gewoon was, aan de tegenpartij dergelijke leveringen op crediet te doen;

2°. Dat de boeken overeenkomstig de bij het W. v. K. voorgeschrevene formaliteiten gehouden zijn; en eindelijk

3°. Dat de koopman de echtheid zijner vordering onder eede bevestigde.

Indien de koopman overleden is, moeten zijne erfgenamen onder eede verklaren, dat zij ter goeder trouw gelooven, dat de schuld bestaat en onvoldaan is.

Koopmansboeken, niet rigtig gehouden, kunnen echter tot bewijs strekken tegen den koopman (art. 1882).

Aanteekeningen, door eenen schuldeischer gesteld op eenen titel, die altijd in deszelfs bezit is gebleven, verdienen geloof, alhoewel dezelve door hem noch onderteekend, noch gedagteekend zijn, wanneer het geschrevene strekt tot bevrijding van den schuldenaar.

Hetzelfde geldt omtrent de aanteekeningen, welke de schuldeischer op het dubbel van eenen titel of op eene kwijting gesteld heeft, mits dit dubbel of deze kwijting in het bezit van den schuldenaar zij (art. 1883).

Kerfstokken, met hun dubbel overeenkomende verdienen geloof tusschen degenen, die gewoon zijn om de leverancien, welke zij in het klein doen of ontvangen, op dusdanige wijze te bewijzen (art. 1887).

Ten aanzien der overige bewijsmiddelen, zie men art. 1895 tot 1945.

Van Verjaring.

Verjaring is een middel om, door het verloop van een zekeren bepaalden tijd, en onder de voorwaarden bij de wet bepaald:

1°. Iets te verkrijgen, of

2°. Van eene verbindtenis bevrijd te worden (art. 1946).

Men kan vooraf geen afstand doen van de verjaring, maar wel kan men zulks doen van eene verjaring, welke reeds verkregen is; behoudens nochtans het regt van schuldeischers of andere belanghebbenden, om daartegen op te komen, wanneer die afstand is geschied ter bedriegelijke verkorting hunner regten (artt. 1947 en 1952).

De afstand van verjaring geschiedt;

1°. Uitdrukkelijk;

2°. Stilzwijgende.

De stilzwijgende afstand wordt afgeleid uit eene daad, welke doet vooronderstellen, dat men zijn verkregen regt heeft laten varen (art. 1948).

Hij, die niet mag vervreemden, mag ook geen afstand doen van eene verkregene verjaring (art. 1949).

Om door middel van verjaring den eigendom eener zaak te verkrijgen, wordt vereischt een voortdurend en onafgebroken, ongestoord, openbaar en niet dubbelzinnig bezit, als eigenaar (art. 1955).

Die ter goeder trouw en uit kracht van een wettigen titel, een onroerend goed, eene rente of eenige andere, aan toonder niet betaalbare, inschuld verkrijgt, bekomt daarvan den eigendom, bij wege van verjaring, door een bezit van twintig jaren, terwijl hij, die ter goeder trouw het bezit heeft, gedurende dertig jaren, den eigendom verkrijgt, zonder dat hij kan worden genoodzaakt zijn titel te toonen (art. 1963).

Om den tot verjaring vereischten tijd te vervullen, kan men bij zijn eigen bezit dat van den vorigen bezitter, van wien men de zaak verkregen heeft, voegen, op welke wijze men dezen ook zij opgevolgd, hetzij onder een algemeenen of bijzonderen titel, hetzij om niet, hetzij onder een bezwarenden titel (art. 1958).

Alle regtsvorderingen, zoowel zakelijke als persoonlijke, verjaren door dertig jaren, zonder dat hij, die zich op de verjaring beroept, verplicht zij eenigen titel aan te toonen of dat men hem eenige exceptie, uit zijne kwade trouw ontleend, kunne tegenwerpen (art. 1967).

Door verloop van één jaar verjaren de regtsvorderingen:

1°. Van meesters en onderwijzers in kunsten en wetenschappen, wegens de lessen, welke zij bij de maand of voor korter tijd geven;

2°. Van herbergiers en tafelhouders, wegens het verschaffen van woning en kost;

3°. Van arbeiders en handwerkslieden, wegens hun loon (art. 1968).

Door verloop van twee jaren verjaren de regtsvorderingen:

1°. Van artsen, heelmeesters en apothekers, wegens hunne bezoeken, heilkundige diensten en geneesmiddelen;

2°. Van deurwaarders, wegens hun loon voor het be- teekenen van acten en het ten uitvoer brengen van de hun opgedragene werkzaamheden;

3°. Van kostschoolhouders, wegens het kost- en school- geld voor derzelve leerlingen, en van andere meesters, voor het loon van hun onderwijs;

4°. Van dienstboden, wegens de betaling van hun loon;

5°. Van advocaten tot de betaling hunner verdiensten, en van procureurs tot de betaling van hunne voorschotten en loon, te rekenen van den dag, dat het geding is uit- gewezen of dat de partijen eene schikking hebben getroffen, of de volmagt op die procureurs is ingetrokken.

Ten aanzien van onafgedane zaken kunnen zij geene voldoening vorderen van voorschotten en verdiensten, die meer dan tien jaren mogten ten achteren zijn;

6°. Van notarissen tot betaling hunner voorschotten en loon, te rekenen van den dag, waarop de acten zijn ver- leden (artt. 1969 en 1970).

Door verloop van vijf jaren verjaren de regtsvorde- ringen:

1°. Van timmerlieden, metselaars en andere werkbazen tot betaling hunner leverancien en loonen;

2°. Van kooplieden, voor de koopwaren aan bijzondere, geene handeldrijvende personen, of aan kooplieden, die denzelfden handel niet drijven, geleverd (art. 1971).

De verjaring, uitgezonderd die van dertig jaren, heeft plaats, ofschoon men met het doen van leverancien, diensten en arbeid zij voortgegaan. Dezelve houdt slechts dan op te loopen, wanneer eene schriftelijke schuldbekentenis opgemaakt of de verjaring gestuit is (art. 1972).

Niettemin kunnen degenen, aan wie de verjaring, die van dertig jaren uitgezonderd, wordt tegengeworpen, van hen, die zich daarvan bedienen, den eed vorderen, dat de schuld werkelijk is betaald geworden. Ook kan de eed worden opgelegd aan de weduwen en de erfgenamen, of

aan de voogden van laatstgemelde, indien zij minderjarig zijn, ten einde te verklaren, dat zij niet weten dat de zaak verschuldigd is (art. 1973).

Nog verjaren, na verloop van vijf jaren:

1°. De interessen van altijddurende renten of van lijfrenten;

2°. Die van jaarwedden, tot onderhoud verstrekkende;

3°. De huurprijzen van huizen en van landgoederen;

4°. De interessen van geleende geldsommen en, in het algemeen, al hetgeen betaalbaar is bij het jaar, of bij kortere vastgestelde termijnen (art. 1975).

Met betrekking tot roerende goederen, die noch in renten bestaan, noch in inschulden, welke niet aan toonder betaalbaar zijn, geldt het bezit als volkomen titel (art. 1977).

De verjaring wordt gestuit:

1°. Wanneer de bezitter, gedurende meer dan een jaar, van het genot der zaak beroofd is, hetzij door den vorigen eigenaar, hetzij zelfs door een derde;

2°. Door aanmaning, dagvaarding, ook voor een onbevoegden regter en elke daad van rechtsvervolging, alle in den vereischten vorm beteekend, door een daartoe bevoegden ambtenaar uit naam van den regthebbende, aan dengene, dien men beletten wil de verjaring te verkrijgen;

De verjaring is echter niet gestuit, indien de aanmaning of dagvaarding wordt ingetrokken of nietig verklaard, of de aanlegger van zijn eisch afstand doet of dezelve wordt ontzegd, of de aanleg, uithoofde van het tijdsverloop, is vervallen verklaard.

3°. Door de erkenning, door woorden of door daden van het regt van dengene, tegen wien de verjaring loopt, door den bezitter of den schuldenaar gedaan (artt. 1978 tot 1982).

De verjaringen, welke reeds vóór de afkondiging van het B. W. een aanvang hadden genomen, zullen overeenkomstig de wetten, op dat tijdstip in Ned.-Indië van kracht, worden geregeld; terwijl de alzoo begonnen verjaringen, tot welke, volgens de oude wetten, nog meer

dan dertig jaren, te rekenen van het tijdstip der afkondiging van het B. W., mogten vereischt worden, door dit tijdsverloop van dertig jaren zullen zijn voleind (art. 1993) *).

DERDE HOOFDSTUK.

Van het Handelsregt.

Van Vennootschap van Koophandel.

§ 1. Algemeene bepalingen.

De wet erkent drie soorten van vennootschappen van koophandel:

- 1°. De vennootschap onder eene firma;
- 2°. De vennootschap bij wijze van geldschieting, anders *compagnieschap en commandite* genaamd;
- 3°. De naamlooze vennootschap (art. 14) †).

De verbindtenissen van vennootschappen van koophandel worden geregeerd door:

- 1°. De overeenkomsten der partijen;
- 2°. De bijzondere wetten van koophandel;
- 3°. Het burgerlijk regt (artt. 1 en 15.)

*) Bij art. 47 Transit. bep. is vastgesteld, dat de voorschriften der nieuwe wetgeving omtrent de verjaring, geene inbreuk maken op de bestaande of later uit te vaardigen verordeningen, aangaande den duur der verantwoordelijkheid van rekenplichtige ambtenaren en hunne erfgenamen of regtverkrigenden, voor de door eerstgenoemden gehouden administratie.

†) Bovendien erkent de wet nog *handelingen voor gemeene rekening*, welke betrekkelijke zijn tot ééne of meer bijzondere handelondernemingen.

Deze handelingen vereischen echter geene schriftelijke acte, en zijn niet aan de formaliteiten en bepalingen van vennootschap onderworpen.

Zij geven aan derden geene regtsvordering dan tegen dengene der deelgenooten, met wien die derden gehandeld hebben. Zie artt. 57 en 58 W. v. K.

Al de in dit hoofdstuk aangehaalde artikelen, waarbij het tegendeel niet is bekend gesteld, verwijzen naar het W. v. K.

Bij art. 6 Ordonn. 8 Dec. 1855 (stsbl. no. 79), worden ook de bij de Chinezen in zwang zijnde kongsies als vennootschappen van handel erkend.

§ 2. Van vennootschap onder eene firma, en die bij wijze van geldschieting of *en commandite* genaamd.

De vennootschap onder eene firma is de zoodanige, welke twee of meer personen aangaan, ten einde onder een gemeenschappelijken naam koophandel te drijven (art. 16).

Elk der vennoten, die daarvan niet is uitgesloten, is bevoegd in naam der vennootschap te handelen, gelden uit te geven en te ontvangen, en de vennootschap aan derden en derden aan de vennootschap te verbinden (art. 17).

In vennootschappen onder eene firma is elk der vennoten, wegens de verbindtenissen der vennootschap, hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk (art. 18).

De vennootschap bij wijze van geldschieting, anders *en commandite* genaamd, is de zoodanige, welke wordt aangegaan tusschen eenen persoon of tusschen meerdere, hoofdelijk voor het geheel aansprakelijke, vennoten, en één of meer andere personen als geldschieters.

Deze vennootschap kan alzoo te gelijker tijd zijn eene vennootschap onder eene firma, ten aanzien van de vennoten onder de firma, en eene vennootschap bij wijze van geldschieting, ten aanzien van den geldschieder (art. 19).

De vennoot bij wijze van geldschieting draagt niet verder in de schade dan ten beloope der gelden, welke hij in de vennootschap heeft ingebracht of heeft moeten inbrengen, zonder dat hij immer tot teruggave van genotene winsten verplicht zij.

De naam van den vennoot bij wijze van geldschieting mag niet in de firma worden gebezigd, behoudens het geval, dat een aftredende vennoot onder eene firma vennoot bij wijze van geldschieting is geworden.

De vennoot bij wijze van geldschieting mag geene daad van beheer verrigten of in de zaken van de vennootschap werkzaam zijn, zelfs niet uit kracht eener volmagt. Wanneer hij deze bepaling overtreedt dan wel zijn naam in de firma gebezigd wordt, is hij wegens alle schulden en ver-

bindtenissen van de vennootschap hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk (artt. 20, 21 en 30).

Eene vennootschap onder eene firma moet worden aangegaan bij authentieke acte, zonder dat het gemis eener acte aan derden kan worden tegengeworpen (art. 22) *).

De vennoten onder eene firma zijn verpligt:

1°. De acte van vennootschap in derzelve geheel of bij uittreksel in de daartoe bestemde registers te doen inschrijven, ter griffie van den raad van justitie, binnen wiens rechtsgebied de vennootschap gevestigd is;

2°. Bij uittreksel de acte te doen bekend maken in het officieel nieuwsblad (artt. 23, 24 en 28).

Het in de registers in te schrijven uittreksel moet vervat zijn in authentieke vorm, en inhouden:

1°. Den naam, voornaam, het beroep en de woonplaats der vennoten onder de firma;

2°. De opgave der firma, met aanduiding of de vennootschap is algemeen, dan wel of zij zich tot eenigen bijzonderen tak van koophandel bepaalt en, in het laatste geval, met aanduiding van dien bijzonderen tak;

3°. De aanwijzing der vennoten, die van de teekening der firma zijn uitgesloten;

4°. Het tijdstip, waarop de vennootschap begint en zal eindigen;

5°. Voorts, in het algemeen, zoodanige gedeelten der overeenkomst, welke ter bepaling van de regten van derden omtrent de vennoten moeten dienen (artt. 24 en 26).

Zoo lang die inschrijving en de bekendmaking niet zijn geschied, zal de vennootschap onder eene firma, ten aanzien van derden, worden aangemerkt als algemeen voor alle handelszaken, als aangegaan voor eenen onbepaalden tijd, en als geenen der vennoten uitsluitende van het regt, om voor de firma te handelen en te teekenen.

In geval van verschil tusschen het ingeschrevene en het

(* Bij vennootschap *en commandite* vordert de wet dus niet, dat eene acte worde opgemaakt.

bekend gemaakte, werken alleen tegen derden zoodanige bepalingen, welke in het officieel nieuwsblad zijn vermeld (art. 29) *).

De firma van eene ontbondene vennootschap kan door een of meer personen worden aangehouden, mits:

1°. Daarentrent worde overeengekomen, of

2°. De gewezen vennoot, wiens naam in de firma voorkwam, daarin uitdrukkelijk toestemme, of, bij overlijden, deszelfs erfgenamen zich daartegen niet verzetten;

3°. Ten blijke daarvan eene acte worde uitgebragt; en

4°. Deze, in de daartoe bestemde registers, worde ingeschreven en in het officieel nieuwsblad bekend gemaakt, op den voet en de wijze, als ten aanzien der acte van oprigting is voorgeschreven (art. 30).

De ontbinding eener vennootschap onder eene firma, vóór den tijd bij de overeenkomst bepaald of door afstand of opzegging tot stand gebragt, derzelver verlenging na verloop van het bepaalde tijdstip, mitsgaders alle veranderingen in de oorspronkelijke overeenkomst gemaakt, welke derden aangaan, geschieden mede bij authentieke acte, en zijn aan de voormelde inschrijving en bekendmaking in het officieel nieuwsblad onderworpen (art. 31).

§ 3. Van de naamlooze vennootschap van koophandel.

De naamlooze vennootschap heeft geene firma, noch draagt den naam van een of meer der vennooten, maar zij ontleent hare benaming alleen van het voorwerp harer handelsonderneming †).

Alvorens dezelve tot stand kan worden gebragt, moet de acte harer oprigting, of een ontwerp daarvan, aan den

*) Onder de benaming van *officieel nieuwsblad*, waar die in de nieuwe wetgeving voorkomt, wordt verstaan de *Javasche Courant*. Zie art. 105 Transit. bep.

†) Zoo als de maatschappijen van levens- en brandverzekering, enz.

gouverneur-generaal worden ingezonden, ten einde daarop zijne bewilliging te erlangen; gelijke bewilliging wordt vereischt bij elke verandering in de voorwaarden en de verlenging der vennootschap (art. 36).

De acte van naamlooze vennootschap moet in authentieke vorm worden verleden, op straffe van nietigheid (art. 38).

Dezelve moet, even als de bewilliging van den gouverneur-generaal, in haar geheel:

1°. Worden ingeschreven op de daartoe bestemde registers;

2°. Openbaar gemaakt door middel van het officieel dagblad, welk laatste kosteloos geschiedt.

Zoo lang die inschrijving en openbaarmaking niet hebben plaats gehad, zijn de bestuurders voor hunne handelingen, persoonlijk en elk voor het geheel, aan derden verbonden (artt. 38 en 39).

De naamlooze vennootschap moet voor een bepaalden tijd worden aangegaan, behoudens derzelve verlenging, telken reize, na het verloopen van dien tijd (art. 46).

Het kapitaal der vennootschap wordt verdeeld in actiën of aandeelen op naam of *in blanco*. De vennoten of houders dier actiën of aandeelen zijn niet verder aansprakelijk dan voor het volle bedloop derzelve (art. 40).

Geene actiën of aandeelen *in blanco* kunnen worden uitgegeven, zoo lang derzelve volle bedrag niet in de kas der vennootschap is gestort (art. 41).

Bij de acte van oprigting moet worden bepaald, op welke wijze de overdragt der op naam staande actiën zal geschieden; zij kan plaats hebben door eene verklaring van den vennoot en den verkrijger aan de bestuurders beteekend, of door eene gelijke verklaring in de boeken der vennootschap ingeschreven en door of van wege beiden geteekend (art. 42).

De vennootschap wordt beheerd door daartoe door de vennoten aangestelde bestuurders, deelgenooten of anderen, al dan niet loon trekkende, met of zonder toezigt van

commissarissen. Deze bestuurders mogen niet onherroepelijk worden aangesteld (art. 44).

Bij de acte mogen geene vaste renten worden bedongen; de uitdeelingen geschieden uit de inkomsten, na aftrek van al de uitgaven. Men kan echter overeenkomen, dat die uitdeelingen niet meer dan zekere hoeveelheid zullen bedragen (art. 49).

De vennootschap zal geen aanvang kunnen nemen, vóór dat ten minste tien ten honderd van het gemeenschappelijk kapitaal gestort zij (art. 51).

De acte van vennootschap kan mede inhouden:

1°. Bij vennootschap van verzekering op bepaalde goederen, het *maximum*, boven hetwelk, op een en hetzelfde voorwerp, niet zal mogen worden verzekerd, ten ware de vennoten, bij een uitdrukkelijk beding, zulks aan de beschikking der bestuurders, met of zonder de commissarissen, hadden overgelaten;

2°. Bepaling der wijze, waarop het stemregt door de vennoten zal worden uitgeoefend;

3°. Regeling betrekkelijk het doen der jaarlijksche rekening en verantwoording door de bestuurders: en

4°. Des verkiezende, de wijze van vereffening, in geval van ontbinding der vennootschap (art. 52—56).

De vennootschap is van regtswege ontbonden, zoodra het verlies vijf-en-zeventig ten honderd van het maatschappelijk kapitaal beloopt (art. 47).

Van Wisselbrieven.

Een wisselbrief is een geschrift, uit eene plaats gedagteekend, waarbij de onderteekenaar iemand last geeft, om eene daarin uitgedrukte geldsom, in eene andere plaats, op of na zigt, of op een bepaalden tijd, aan een aangezezen persoon of aan deszelfs order te betalen, met erkenning van ontvangene waarde of van waarde in rekening (art. 99).

Een wisselbrief kan ook worden getrokken:

1°. Aan de order van den trekker;

2°. Op zekeren persoon, en betaalbaar aan de woonplaats van een derde;

3°. Voor rekening van een derde;

4°. Bij prima, secunda, tertia, enz., waarvan in ieder der wisselbrieven moet worden melding gemaakt, en welke allen voor één en één voor allen gelden (artt. 100 en 102).

De trekker is verplicht, ter keuze van den nemer, den wisselbrief betaalbaar te stellen aan den nemer-zelven, of aan eenigen anderen persoon, in beide gevallen aan order of zonder bijvoeging van order (art. 104).

Een wisselbrief moet bij de vertooning, of uiterlijk vier-en-twintig uren daarna, zonder onderscheid van zon- of andere dagen, worden geaccepteerd (art. 111).

De acceptatie moet:

1°. Duidelijk door den betrokkene op den vertoonden wisselbrief gesteld en door hem onderteekend worden;

2°. Gedagteekend zijn, indien de wisselbrief op eenigen tijd na zigt getrokken is, bij gebreke waarvan de houder de betaling vorderen kan op den termijn daarbij uitgedrukt, te rekenen van den dag der trekking;

3°. De woonplaats aanwijzen, waar de betaling ontvangen of het protest gedaan moet worden, indien de wisselbrief betaalbaar is op eene andere plaats, dan die, waar de acceptant zich ophoudt (artt. 114 en 116).

De acceptatie mag niet onder eene voorwaarde gedaan worden, maar wel met eenige bepaling ten aanzien van de som (art. 119).

In geval de betrokkene weigert den wisselbrief te accepteren of wel de acceptatie slechts voorwaardelijk of gedeeltelijk wil doen, is de houder in de beide eerste gevallen verplicht, een protest van non-acceptatie te laten opmaken, en in het laatste geval de gedeeltelijke acceptatie aan te nemen en voor het meerdere te protesteren (artt. 119 en 174).

De acceptatie van wisselbrieven moet gevraagd worden aan den betrokkene ter zijner woonplaats, en niet ter

plaatse alwaar de wisselbrief betaalbaar is gesteld (art. 175) *).

Indien een wisselbrief van non-acceptatie geprotesteerd wordt, kan dezelve geaccepteerd worden door een ander, ter eere van den trekker of van een der endossanten, hetzij dezelve hem daartoe gelast hebben dan niet; deze acceptatie moet op den wisselbrief gesteld en in of achter de acte van protest van dezelve melding gemaakt worden (artt. 120 en 125).

De betaling van een wisselbrief kan, onverminderd de acceptatie van den betrokkene, bovendien verzekerd worden door eenen borgtogt, *aval* genaamd. Deze borgtogt wordt gesteld op den wisselbrief-zelven, of bij een afzonderlijk geschrift en zelfs bij eenen brief (artt. 129 en 130).

Op vertooning van het protest van non-acceptatie, zijn de endossanten en de trekker respectivelijk verplicht borg te stellen, dat de wisselbrief ten vervaldage zal worden voldaan, of denzelven dadelijk, met de protestkosten en herwissel, in te trekken (art. 176).

In geval de acceptant vóór den vervaldag is gefailleerd, kan de houder protest doen opmaken en, zoo als hierboven gezegd is, borgtogt of voldoening vorderen (art. 177).

De eigendom van wisselbrieven, betaalbaar aan order, kan, zoolang dezelve niet vervallen zijn, aan anderen door endossement worden overgedragen; doch na den vervaldag kan dezelve even als van die, welke niet betaalbaar zijn gesteld aan order, niet overgaan dan door eene afzonderlijke acte van cessie, overeenkomstig de voorschriften van het B. W. (artt. 132 en 138 en bladz. 195 van dit Handboek).

* Het protest van non-acceptatie moet dierhalve ook ter woonplaats van den betrokkene, en niet daar, waar de betaling moet plaats vinden, geschieden.

Protesten mogen niet op zondag, noch des morgens vóór of des namiddags na 6 uren gedaan worden, dan met vergunning van den president van het regterlijk collegie (artt. 17 en 18 B. R.).

Aan wie, ten aanzien van sommige personen, de protesten moeten gedaan worden, zie men artt. 6 en 7 B. R.

Het endossement moet:

1°. Op den wisselbrief of deszelfs secunda, tertia, enz. worden gesteld;

2°. Gedagteekend en onderteekend worden;

3°. Behelzen den naam van den persoon, aan wien of aan wiens order de betaling geschieden moet, met bijvoeging van: *genotene waarde*, of van: *waarde in rekening*.

4°. Melding maken, indien de waarde van een derde afkomstig is, met aanduiding van dien derde.

Een dier vereischten missende, wordt het endossement voor eene volmagt gehouden, strekkende om den inhoud des wisselbriefs, zelfs in regten, te vorderen (artt. 133 en 134).

Het endossement kan ook *in blanco* geschieden, door de bloote naamteekening van den endossant op den wisselbrief gesteld; zoodanig endossement wordt gerekend de erkenning van genotene waarde te bevatten, en draagt den eigendom des wisselbriefs aan den houder over (art. 135).

Bij gebreke van betaling op den vervaldag, is de houder, zonder aanzien of de wisselbrief al dan niet geaccepteerd zij, verplicht denzelfven op den volgenden dag te laten protesteren.

Indien de vervaldag op zaterdag invalt, moet het protest op maandag daaraanvolgende en indien dezelve op zondag invalt, op dinsdag daaraanvolgende geschieden; in geval de betrokkene bereid is tot eene gedeeltelijke betaling, is de houder verplicht, die gedeeltelijke betaling aan te nemen en wegens het overige protest te laten doen (artt. 167 en 178).

De betaling van een wisselbrief moet gevraagd en het daarop volgend protest gedaan worden:

1°. Ter woonplaats van den betrokkene *);

2°. Ter aangewezen woonplaats of aan den aangewezen persoon, indien zoodanige aanwijzing geschied is;

*) In geval men aan de woonplaats van den betrokkene of ter aangewezen woonplaats noch dengene, die den wisselbrief betalen moet, noch iemand van diens huisgenooten vindt, zal gehandeld moeten worden, in voege als op bladz. 295 en 296 van dit Handboek is opgegeven.

3°. Aan het postkantoor, of bij gebreke van dien, aan het hoofd van het plaatselijk bestuur van de ter betaling aangewezen plaats, indien:

a. Degene, die den wisselbrief moet betalen, geheel onbekend of niet te vinden is;

b. De wisselbrief is getrokken, om in eene andere residentie te worden betaald, dan die, waar de betrokkene woont, en de woonplaats, waar de betaling geschieden moet, niet is aangewezen;

4°. Bij weigering van den betrokkene, aan dengenen, die ter eere heeft geaccepteerd of aan wien de wisselbrief, in geval van nood, ter acceptatie of betaling is aanbevolen; kunnende dit alles bij ééne en dezelfde acte geschieden (artt. 179 en 180).

De protesten, zoo van non-acceptatie als van non-betaling, moeten worden gedaan door een notaris of door een deurwaarder, vergezeld van twee getuigen, en behelzen:

1°. Een letterlijk afschrift van den wisselbrief, van de acceptatie, van de endossemerten, van den borgtogt genaamd *aval*, en van de adressen daarop gesteld;

2°. Vermelding, dat zij de acceptatie of de betaling aan de hiervoren aangewezen personen en plaatsen hebben afgevraagd, doch niet bekomen;

3°. De opgegeven redenen van non-acceptatie of non-betaling;

4°. De aanmaning om het protest te teekenen en de redenen van weigering;

5°. Vermelding, dat hij, notaris of deurwaarder, wegens die non-acceptatie of non-betaling, heeft geprotesteerd;

6°. Vermelding, dat aan den geprotesteerde afschrift is gelaten;

7°. Indien zulks plaats heeft, dat de wisselbrief ter eere is geaccepteerd of betaald, welke vermelding ook achter de acte kan gesteld worden (artt. 125, 169, 181 en 182).

De ambtenaar, die geprotesteerd heeft, is verplicht;

1°. Het protest, naar de orde des tijds, in te schrijven in

een bijzonder register, genummerd en gewaarmerkt door den president van den raad van justitie, indien hij woonachtig is binnen de residentie, waar die raad gevestigd is, en elders door het hoofd van het plaatselijk bestuur of, op diens last, door een anderen europeschen ambtenaar;

2°. Zulks begeerd wordende, een of meer afschriften van het protest aan de belanghebbenden te leveren (art. 182).

De houder van een van non-acceptatie of van non-betaling geprotesteerden wisselbrief, is, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, verplicht, uiterlijk binnen tien dagen na het gedaan protest, hetzelve te doen beteekenen aan dengene, van wien hij den wisselbrief heeft bekomen, indien beiden in dezelfde residentie woonachtig zijn. Indien beiden niet in dezelfde residentie woonachtig zijn, is de houder, op gelijke straf, verplicht een afschrift van het protest, voor waar geteekend door dengene, die hetzelve heeft opgemaakt, toe te zenden aan hem, van wien hij de wisselbrief heeft bekomen, en zulks uiterlijk op den gewonen postdag na bovengemelde tien dagen of, zoo er geene regelmatige post bestaat, met de eerste openlijk bekende gelegenheid ter verzending, na gezegde tien dagen.

Ieder endossant is, onder gelijke verantwoordelijkheid, verplicht, uiterlijk binnen denzelfden termijn, te rekenen van den dag van het ontvangen protest, hetzelve op gelijke wijze te doen beteekenen of toe te zenden aan dengene, van wien hij den wisselbrief bekomen heeft (artt. 183 en 184).

De houder van een van non-betaling geprotesteerden wisselbrief, is gerechtigd de vergoeding van denzelfden te vorderen :

1°. Van den acceptant;

2°. Van den trekker;

3°. Van al de endossanten, als ieder voor het geheel verbonden zijnde.

Hij heeft de keus hen gezamenlijk of afzonderlijk in regten aan te spreken; indien hij den trekker alleen aan-

spreekt, zijn al de endossanten bevrijd, terwijl, indien hij een der endossanten aanspreekt, de lateren bevrijd worden.

De vergoeding, waarvan onmiddelijk hierboven sprake was, kan, in geen geval, zijn beneden de som, die werkelijk voor den wisselbrief is verstrekt of waarvoor dezelve in betaling is gegeven met de renten *), en twee en een half ten honderd voor onkosten (art. 185).

De houder van een van non-betaling geprotesteerden wisselbrief, kan zich insgelijks de vergoeding bezorgen door middel van herwissel.

Herwissel is eene hertrekking van den houder eens wisselbriefs op den trekker of op een der endossanten, wegens de hoofdsom van den geprotesteerden wisselbrief en de kosten, volgens den wisselkoers ten tijde der hertrekking. Dezelve doet, in geval van niet voldoening, het regt ter vervolging tegen geenen der mede-schuldenaren verloren gaan (art. 186).

De hertrekking gaat vergezeld van de retour-rekening (art. 190).

De retour-rekening bevat:

- 1°. De hoofdsom van den geprotesteerden wisselbrief;
- 2°. De protestkosten;
- 3°. Alle andere wettige onkosten, als de provisie van den bankier en makelaar, de zegels en briefporten;
- 4°. Den naam van dengene, op wien de hertrekking gedaan is.
- 5°. Den wisselkoers, tot welken dezelve vernegotieerd is.

Derzelver juistheid wordt door eene verklaring van een makelaar in wissels, of, waar geene makelaars in wissels zijn, van twee kooplieden bevestigd.

Zij gaat vergezeld van den geprotesteerden wisselbrief

*) De interessen van de hoofdsom zijn verschuldigd van den dag van het protest, en de interessen van de protestkosten, den herwissel en andere wettige onkosten van dien der geregelijke dagvaarding. Deze interessen worden berekend tegen negen ten honderd in het jaar. Zie art 194 en 195.

en van het protest, of een voor waar geteekend afschrift van hetzelfde, terwijl, in geval van hertrekking op een der endossanten, dezelve bovendien moet vergezeld gaan van eene verklaring tot bewijs van den wisselkoers der plaats, waar de wisselbrief betaalbaar gesteld was, op de plaats van waar de wisselbrief getrokken is geweest, of waar de terugbetaling gedaan wordt (art. 191).

Men kan over één en denzelfden wisselbrief niet meer dan ééne retour-rekening maken, welke door den eenen endossant aan den anderen respectivelijk, en eindelijk door den trekker betaald wordt. Ook kan men geene herwissels op elkander stapelen; ieder endossant draagt er slechts één, gelijk ook de trekker (artt. 192 en 193).

De houder van een geprotesteerden wisselbrief heeft mede eene regtsvordering tot vergoeding tegen derden, voor wier rekening de wisselbrief getrokken is, indien dezelve de waarde daarvoor genoten hebben.

De houder van een wisselbrief, die denzelve te laat heeft doen protesteren, heeft geen regt van vergoeding tegen de endossanten, en moet zich met zijne aanspraak tegen den acceptant tevreden stellen; behoudens de verplichting van den trekker:

1°. Om aan te toonen, dat de betrokkene op den vervalddag het noodige fonds tot betaling des wisselbriefs in handen had; en

2°. Om aan den houder af te staan en over te dragen de vordering op het fonds, dat de betrokkene van hem ten vervalddage in handen heeft en zulks ten beloope van den wisselbrief, moettende hij tevens aan den houder, ten diens koste, de noodige bewijzen verschaffen, om die vordering te doen gelden (artt. 107, 108 en 200).

Indien een wisselbrief zoo tijdig is verzonden, dat hij wel vóór den vervalddag had kunnen aankomen in handen van dengene, aan wien dezelve luidt, en door dezen ter betaling had kunnen worden aangeboden, doch niettemin, door onvoorzien toeval of door overmagt, eerst na den vervalddag aankomt, moet dezelve daags na de ontvangst

worden aangeboden en bij niet voldoening geprotesteerd, indien de betrokkene in dezelfde plaats als de houder woonachtig is. Indien deze elders woont of de wisselbrief op eene andere plaats is gedomicilieerd of betaalbaar gesteld, moet het aanbod en protest geschieden binnen drie weken na de ontvangst en, indien de posten gestremd zijn, moet de wisselbrief worden verzonden langs den meest zekeren buitengewonen weg, behoudende de houder zijn regt, indien de wisselbrief, in voege voorschreven, ter betaling is aangeboden en bij non-betaling geprotesteerd (art. 201).

De houder van een geprotesteerden en vermisten wisselbrief heeft regt van den trekker de vergoeding te vorderen, tegen bewijs van zijn regt en het stellen van borgtogt (art. 202).

Van Orderbriefjes of Promessen aan toonder en Assignatien.

Een orderbriefje of promesse aan order is een gedagteekend en onderteekend geschrift, bij hetwelk iemand zich verbindt om, ter zijner woonplaats of ter woonplaats van een ander binnen dezelfde residentie of elders, en met of zonder tijdsbepaling, de daarbij uitgedrukte geldsom aan de order van den nemer te voldoen, met erkenning van genoten waarde of van waarde in rekening (art. 207).

Alle wettelijke bepalingen omtrent wisselbrieven, betreffende:

- 1°. Den vervalddag;
  - 2°. Het endossement;
  - 3°. De hoofdelijke verpligting voor het geheel,
  - 4°. Den borgtogt, genaamd *aval*;
  - 5°. Het protest,
  - 6°. De regten en verpligtingen van den houder;
  - 7°. Den herwissel en de interessen en kosten;
  - 8°. De betaling en die ter eere;
  - 9°. De verjaring en andere wijzen van schuldvernietiging
- zijn ook toepasselijk op orderbriefjes (art. 208).

Eene assignatie is een gedagteekend en onderteekend geschrift, waarbij door den uitgever een bepaald persoon wordt aangewezen, om de daarbij uitgedrukte geldsom aan een anderen bepaalden persoon of deszelfs order te voldoen, in dezelfde residentie, waar het geschrift is uitgegeven, zonder onderscheid of daarbij al dan niet de erkenning van genoten waarde of van waarde in rekening is uitgedrukt.

In geval het geschrift betaalbaar is gesteld op eene andere plaats dan waar het is uitgegeven, wordt het insgelijks voor eene assignatie gehouden, bijaldien daarbij geene erkenning van genoten waarde of van waarde in rekening is uitgedrukt (art. 209 en 210 *).

Assignatien aan order kunnen, op dezelfde wijze als wisselbrieven, worden geëndosseerd (art. 211).

De betaling eener assignatie zonder tijdsbepaling moet gevraagd en, bij ontstentenis, het protest van non-betaling opgemaakt worden, uiterlijk binnen den tijd van twee maanden na de dagteekening, indien de tot de voldoening aangewezen persoon binnen dezelfde residentie woont waar de assignatie is uitgegeven, en uiterlijk binnen den tijd van zes maanden, indien dezelve elders woonachtig is (art. 212).

De assignatie, betaalbaar op eenigen tijd na zigt, moet, met inachtneming der bovengezegde onderscheiding omtrent de woonplaats, uiterlijk binnen den tijd van twee of zes maanden aan den aangewezen persoon worden aangeboden, ten einde door dezen, met bijvoeging der dagteekening, voor *gezien* te worden geteekend. Zoodanige aanteekening op zich-zelve, zonder uitdrukkelijk bijgevoegde acceptatie, wordt voor geene acceptatie gehouden. Bij weigering om die aanteekening te doen, wordt de assignatie geprotesteerd alsof de betaling ware geweigerd, zonder dat er verder protest van non-betaling behoeft gedaan te worden (art. 213).

De assignatie, die, ten gevolge der bovengemelde aanteekening dan wel volgens haren inhoud, op een bepaalden

*) Deze erkenning inhoudende, wordt een dusdanig geschrift een wissel.

tijd vervalt, is betaalbaar op dezelfde wijze als wisselbrieven van dien aard, en moet bij wanbetaling het protest op gelijke wijze worden opgemaakt (art. 214).

De houder eener geprotesteerde assignatie moet daarvan, uiterlijk binnen vijf dagen na den dag van het protest, kennis geven aan dengene, van wien hij dezelve heeft in betaling genomen, terwijl hij tevens, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, verplicht is, voor zoo ver de assignatie aan order luidt en geëndosseerd is, van het protest aan den oorspronkelijken uitgever kennis te geven (artt. 215 en 216).

De houder, die verzuimd heeft de bovengemelde voorschriften na te komen, verliest, indien hij de waarde heeft voldaan, zijn verhaal op dengene, van wien hij de assignatie heeft ontvangen en, zoo die voldoening geene plaats heeft gehad, is hij tot de betaling van den inhoud der assignatie verplicht; in het een en ander geval, moet echter de uitgever aan hem afstaan en overdragen de vordering, welke hij ten laste van den ter betaling aangewezen persoon heeft, tot het beloop der assignatie toe, en tevens aan denzelfde, ten diens koste, de noodige bewijsstukken verschaffen om de vordering te doen gelden.

Indien de persoon, die tot betaling is aangewezen, aan den uitgever niets of niet zoo veel verschuldigd was als de assignatie bedraagt, is de uitgever jegens den houder tot schadevergoeding verplicht (art. 217).

Behalve het verhaal op den uitgever der assignatie, heeft ieder houder slechts zijn verhaal op den onmiddellijk voorafgaanden endossant, zonder den vroegeren te mogen aanspreken (art. 218 *).

*) Omtrent de verplichte legalisatie van handelspapier, mitgaders van de daarop gestelde acceptatien en endossementen en, in het algemeen, van alle onderhandsche verbindtenissen betreffende zaken van koophandel, tusschen Europeanen of daarmede gelijkgestelde personen en Inlanders of daarmede gelijkgestelde personen, zie men het op bladz. 43 van dit Handboek aangegeekende.

Van Schepen en Vaartuigen.

Schepen zijn roerende zaken. Echter kan de eigendomsovergang en de levering van schepen en vaartuigen, de grootte hebbende van vier lasten of kojangs en daarboven, met derzelver toebehooren en inventaris, niet anders geschieden dan bij authentieke acte op de wijze, als zulks bij de ordonnantie op de overschrijving van den eigendom van vaste goederen, enz. (stsbl. 1834 no. 27) is vastgesteld, zullende de inschrijving van hypothecaire verbanden op dezelve mede plaats vinden op de wijze als bij die ordonnantie bepaald is.

De eigendomsovergang en de levering van kleinere schepen en vaartuigen geschieden even als die van andere roerende zaken (art. 309 W. v. K. en art. 48 Transit. bep.).

Van Bodemerij.

Bodemerij is eene kansovereenkomst tusschen een geldschieder en een geldopnemer, waarbij eene som gelds wordt opgeschoten, met beding van premie en onder verband van schip of goed of van beide; met dat gevolg dat, indien het verbodene, geheel of gedeeltelijk door toevallen op zee vergaat of vermindert, de geldschieder zijn regt op de opgeschoten penningen en op de premie verliest, voor zoo verre dit een en ander niet op hetgeen overblijft kan worden verhaald, maar, indien het verbodene behouden ter plaatse zijner bestemming aankomt, de hoofdsom benevens de premie moeten betaald worden (art. 569 W. v. K. en art. 1774 B. W.).

De schipper is bevoegd, bij wege van bodemerij, geld op te nemen:

1°. Indien een of meer van de mede-reeders, na behoorlijk te zijn aangemaand, in gebreke blijven, hun aandeel aan de noodige kosten ter uitrusting bij te dragen, doch niet dan vier-en-twintig uren na gedane aanmaning, mitgaders na bekomen autorisatie van den raad van justitie:

2°. Indien er gedurende de reis noodzakelijkheid bestaat om te vertimmeren, zeilen, touwen of ander scheepstoebehooren of levensmiddelen aan te koopen of in andere dringende behoeften te voorzien, en de omstandigheden of de afstand der woonplaats van de eigenaars van het schip of de lading niet gedoogen, om deswege derzelve order af te wachten; mits na, tot bewijs van die noodzakelijkheid, eene verklaring door de voornaamsten van het scheepsvolk te hebben doen teekenen, en bekomen autorisatie van den Nederlandschen consul of, deze ontbrekende, van de plaatselijke overheid (artt. 342 en 372).

De overeenkomst van bodemerij moet schriftelijk worden opgemaakt en bevatten:

1°. Den naam van den geldschieder en van den geldopnemer;

2°. De ter leen verstrekte hoofdsom en de premie, die men overeenkomt, om voor het gevaar van de zee te betalen;

3°. De voorwerpen, die voor de geldleening bijzonderlijk verbonden zijn;

4°. De namen van het schip en den schipper;

5°. Of de geldleening plaats heeft voor ééne of meerdere reizen; voor welke reis en voor welken tijd;

6°. Den tijd der teruggave van het opgenomen geld;

7°. De plaats alwaar en den dag, op welchen de bodemerij is aangegaan (art. 570).

De geldleeningen op bodemerij kunnen gedaan worden onder verband:

1°. Van het casco en de kiel van het schip;

2°. Van de takelaadje en het verder scheepstuig;

3°. Van het oorlogstuig en de victualie;

4°. Van de lading;

5°. Hetzij van ieder dezer voorwerpen afzonderlijk voor het geheel of voor een bepaald gedeelte, hetzij van deze voorwerpen gezamenlijk;

6°. Van de vrachtpenningen en de verwacht wordende winst; deze beiden echter niet uitsluitend alleen (artt. 574 en 578).

Aan matrozen of zeelieden mag geen geld op bodemerij geschoten worden op hunne soldijen of reisgeldten (art. 577).

Alle bodemerijen, binnen Nederlandsch-Indië aangegaan op schepen aldaar uitgerust, moeten, binnen twintig dagen na derzelve onderteekening, worden ingeschreven ter griffie van den raad van justitie, tot wiens regtsgebied de plaats der uitrusting behoort, wanneer die plaats en de zetel van den raad van justitie op hetzelfde eiland gelegen zijn. Zoo dit niet het geval is, geschiedt de inschrijving op het kantoor der residentie, tot welke de plaats der uitrusting behoort.

Indien de bodemerij binnen Ned.-Indië is aangegaan op een schip, hetwelk aldaar niet is uitgerust, geschiedt de inschrijving, binnen denzelfden tijd, ter griffie van den raad van justitie, wanneer die raad gevestigd is op het eiland, alwaar de acte is opgemaakt, of op het residentiekantoor, indien de overeenkomst is gesloten in eene residentie, op een ander eiland gelegen.

De griffier van den raad van justitie of de secretaris der residentie zal, aan den voet der ingeschreven overeenkomst van bodemerij, de dagteekening en het nummer der inschrijving vermelden en die vermelding onderteekenen (art. 571).

Indien, na het sluiten van een bodemerij-contract, de reis van het verbonden schip en goederen niet voortgaat, kan de geldschietter zijn opgeschoten geld, benevens de wettelijke interessen bij voorregt *) terugeischen, zonder de premie; ten ware het gevaar reeds vóór deszelfs rekening was begonnen, in welk geval hij regt op de premie heeft (art. 586).

Alle bodemerijbrieven kunnen, indien zij aan order luiden, aan derden worden overgedragen door middel van endossement, in denzelfden vorm als wisselbrieven. In dit geval treedt de geëndosseerde in de plaats van den endossant, zoo in baten als schaden, zonder dat de endossant

*) D. i. boven andere schuldeischers, die geene bevoorregte schuld bezitten.

tot eenigen verderen of anderen waarborg gehouden is dan dien van het bestaan der bodemerij (art. 573).

Van Assurantie of Verzekering.

Assurantie of verzekering is eene kansovereenkomst, bij welke de verzekeraar zich aan den verzekerde, tegen genot eener premie, verbindt om denzelfen schadeloos te stellen wegens een verlies, schade of gemis van verwacht voordeel, welke deze, door een onzeker voorval, zoude kunnen lijden (art. 246 W. v. K. en art. 1774 B. W.).

De verzekeringen kunnen, onder anderen, ten onderwerp hebben:

- 1°. De gevaren van brand;
- 2°. De gevaren, waaraan de voortbrengselen van den landbouw te velde onderhevig zijn;
- 3°. Het leven van één of meer personen;
- 4°. De gevaren der zee en die der slavernij;
- 5°. De gevaren van vervoer te lande en op rivieren en de binnenwateren (art. 247).

De verzekering moet schriftelijk worden aangegaan bij eene acte, welke den naam van *polis* draagt (art. 255).

De polis moet door elken verzekeraar worden onder-teekend.

Alle polissen, met uitzondering van die der levensverzekeringen, moeten uitdrukken:

- 1°. Den dag, waarop de verzekering is gesloten;
- 2°. Den naam van dengene, die de verzekering voor eigen rekening of voor die van een derde sluit;
- 3°. Eene genoegzaam duidelijke omschrijving van het verzekerde voorwerp;
- 4°. Het bedrag der som, waarvoor verzekerd wordt;
- 5°. De gevaren, welke de verzekeraar voor zijne rekening neemt;
- 6°. Den tijd, op welken het gevaar voor rekening van den verzekeraar begint te loopen en eindigt;
- 7°. De premie van verzekering;

8°. In het algemeen, alle omstandigheden, welke kennis van wezenlijk belang voor den verzekeraar kan zijn, en alle andere tusschen de partijen gemaakte bedingen (art. 256).

Boven en behalve deze algemeene vereischten, zal bovendien moeten worden uitgedrukt:

a. Bij de brandpolis, d. i. die, bij welke tegen de gevaren van brand verzekerd wordt:

1°. De ligging en belending der verzekerde vaste goederen:

2°. Derzelver gebruik:

3°. De aard en het gebruik der belendende gebouwen, voor zoo verre zulks invloed op de verzekering kan hebben:

4°. De waarde der verzekerde goederen;

5°. De ligging en belending der gebouwen en plaatsen, waar de verzekerde roerende goederen zich bevinden, zijn geborgen of opgeslagen (art. 287).

b. Bij de polis, waarbij tegen de gevaren, waaraan de voortbrengselen van den landbouw te velde onderhevig zijn, verzekerd wordt:

1°. De ligging en belending der landerijen, welke voortbrengselen zijn verzekerd:

2°. Derzelver gebruik (art. 299).

c. Bij de polis, waarbij tegen de gevaren der zee en die der slavernij verzekerd wordt:

1°. De naam van den schipper, die van het schip met vermelding van deszelfs soort en, bij verzekering van het schip, de opgave of hetzelfde van vurenhout is of de verklaring, dat de verzekerde van die omstandigheid onkundig is:

2°. De plaats, waar de goederen zijn ingeladen of moeten ingeladen worden:

3°. De haven, van waar het schip heeft moeten vertrekken of moet vertrekken:

4°. De havens of de reeden, waar het moet laden of ontladen:

5°. Die waar het moet inloopen:

6°. De plaats, van waar het gevaar voor rekening van den verzekeraar begint te loopen;

7°. De waarde van het verzekerde schip.

Alles behoudens de uitzonderingen bij de wet voorkomende (art. 592).

De zee-assurantie heeft bijzonderlijk tot onderwerp:

1°. Het casco en de kiel van het schip, ledig of geladen, gewapend of niet, alleen of te zamen met andere schepen varende;

2°. Het tuig en de takelaadje;

3°. Het oorlogstuig;

4°. De mondbehoefden en, in het algemeen, alles wat het schip tot het in zee brengen toe gekost heeft;

5°. De op bodemerij geschoten penningen en de premie;

6°. De ingeladen goederen;

7°. De verwacht wordende winst;

8°. De te verdienen vrachtpenningen;

9°. Het gevaar der slavernij.

Bij eene verzekering van het *schip*, zonder verdere aanduiding, wordt verstaan het casco en de kiel, het tuig, de takelaadje en het oorlogstuig (art. 593).

Deze verzekering kan gedaan worden:

1°. Op het geheel of een gedeelte der voorwerpen gezamenlijk of afzonderlijk;

2°. In tijd van vrede of in tijd van oorlog; voor of gedurende de reis van het schip;

3°. Voor de heen- en terugreis; voor een van beide; voor de geheele reis of voor een bepaalden tijd;

4°. Voor alle zeegevaren;

5°. Op goede of kwade tijdingen (art. 594).

Verzekeringen zijn nietig, wanneer zij gedaan zijn:

1°. Op de soldijen of gagien van het scheepsvolk;

2°. Op de prenten of het kaplaken des schippers;

3°. Op schepen of goederen, waarop de volle waarde vroeger op bodemerij is geschoten;

4°. Op voorwerpen waarin, volgens de wetten en verordeningen, geen handel mag worden gedreven;

5°. Op de schepen, hetzij Nederlandsch-Indische of Nederlandsche, hetzij vreemde, welke tot vervoer der voorwerpen, in no. 4 vermeld, zijn gebruikt (art. 599).

In eene verzekering op bodemerij, moet de hoeveelheid der geleende geldsommen en van de bodemerijpremie, ieder afzonderlijk, in de polis vermeld worden. Zulks niet geschied zijnde, wordt het daarvoor gehouden, dat de bodemerij-premie niet verzekerd is (art. 607).

Verzekering op bodemerij is niet bestaanbaar, wanneer de polis niet inhoudt:

1°. Den naam van den geldopruemer, al ware deze ook de schipper.

2°. Den naam van het schip, waarmede de reis gedaan zal worden en dien van den schipper;

3°. De plaats der bestemming;

4°. De vermelding of het geld, in eene ladingsplaats of in eene noodhaven, voor noodige reparaties of andere noodzakelijke onkosten verstrekt is (art. 608).

Verzekering op verwacht wordende winst moet afzonderlijk bij de polis begroot worden, met bijzondere opgave op welke goederen dezelve wordt gedaan. Bij gebreke hiervan is de verzekering nietig (art. 615).

Ingeladen goederen en vrachtpenningen kunnen voor hun vol beloop worden verzekerd (artt. 612 en 616).

Verzekering tegen slavernij wordt gedaan tot eene bepaalde som, voor welke de persoon, die in slavernij gebragt en wiens vrijheid verzekerd is, mag vrijgekocht worden. Het onderscheid tusschen den rantsoenprijs en de verzekerde som komt ten voordeele van den verzekeraar; en, in geval eene grootere som, dan die bij de overeenkomst bepaald, tot het vrijkopen vereischt wordt, volstaat hij met de voldoening der in de polis uitgedrukte som (art. 618).

7. Bij de polis, waarbij tegen de gevaren van vervoer te lande en op rivieren en binnenwateren verzekerd wordt:

1°. De tijd, binnen welken de reis moet zijn afgelopen, indien dezelve bij den vrachtbrief is bepaald;

2°. Of dezelve al of niet onafgebroken moet worden voortgezet;

3°. De naam van den schipper, den voerman of den expeditie, welke de vervoering heeft aangenomen (art. 686).

De polis van levensverzekering bevat:

- 1°. Den dag, waarop de verzekering is gesloten;
- 2°. Den naam van den verzekerde;
- 3°. Den naam van den persoon, wiens leven is verzekerd;
- 4°. Den tijd, waarop het gevaar voor den verzekeraar begint te loopen en eindigt;
- 5°. De som waarvoor is verzekerd;
- 6°. De premie der verzekering (art. 304).

VIERDE HOOFDSTUK.

Van voorzieningen, in geval van onvermogen.

Van Boedelafstand.

Boedelafstand geschiedt, wanneer een schuldenaar, die zich buiten staat bevindt zijn schulden te betalen, al zijne goederen aan zijne schuldeischers overlaat; dezelve geschiedt vrijwillig of geregteijk (art. 699 B. R.).

De vrijwillige boedelafstand is die, welken de schuldeischers vrijwillig aannemen, en die geen ander gevolg heeft dan hetgeen voortspuit uit de bepalingen van de overeenkomst-zelve, tusschen hen en tusschen den schuldenaar aangegaan (art. 790 B. R.).

De geregteijke boedelafstand is eene gunst, welke de wet aan den ongelukkigen en ter goeder trouw gehandeld hebbenden schuldenaar toekent, aan wien het veroorloofd wordt, tot behoud van zijne persoonlijke vrijheid, al zijne goederen geregteijk aan zijne schuldeischers af te staan, niettegenstaande ook het tegendeel mogt zijn bedongen (art. 701 B. R.).

Boedelafstand, hetzij vrijwillig, hetzij geregteijk, draagt den eigendom aan de schuldeischers niet over; dezelve geeft hun het regt, om de goederen ten hunne voordeele te doen verkoopen en er de vruchten van te trekken tot

de verkooping toe; hetgeen, na de voldoening van al de schuldeischers, mogt overschieten van de opbrengst van den verkoop moet aan den schuldenaar worden uitgekeerd (art. 702 B. R.).

De schuldenaar, die den geregtelijken boedelafstand wil doen, is gehouden alvorens een inventaris der baten en lasten zijns boedels, door de vereischte bescheiden gestaafd, benevens eene door hem opgemaakte waardering zijner goederen en baten, ter griffie van den raad van justitie, binnen wiens regtsgebied hij woont, ter inzage zijner schuldeischers neder te leggen. Hij zal vervolgens aan gemelden raad een verzoekschrift indienen om tot den boedelafstand te worden toegelaten, tevens met verzoek om zijne schuldeischers te mogen oproepen (artt. 705 en 706 B. R.).

In geval de verzoeker tot den boedelafstand wordt toegelaten, draagt de raad van justitie bij het vonnis, waarbij de boedelafstand toegelaten is, aan de weeskamer den last op, om de roerende en onroerende goederen van den schuldenaar te verkoopen en den boedel tot effenheid te brengen. Indien de schuldenaar tot den handelstand behoort, worden ten dien aanzien de voorschriften betrekkelijk den verkoop bij faillissement, en, indien hij geen koopman is, die betrekkelijk den verkoop bij in staat van kennelijk onvermogen verklaring, opgevolgd (art. 713 B. R.).

Boedelafstand brengt ontslag van lijfswang mede, doch bevrijdt den schuldenaar niet verder dan tot het beloop van de waarde der afgestane goederen, en, wanneer deze onvoldoende mogten zijn, is hij verplicht diegene, welke hem daarna mogten aankomen, aan zijne schuldeischers over te laten tot de volle betaling toe; echter kan hij, in het laatste geval, het noodige levensonderhoud voor zich en zijn huisgezin eischen (art. 703 B. R.).

Tot het voorregt van boedelafstand worden niet toegelaten:

1°. De vreemdelingen, bedoeld bij art. 5 der algemeene bepalingen van wetgeving (zie bladz. 127 van dit Handboek);

De polis van levensverzekering bevat:

- 1°. Den dag, waarop de verzekering is gesloten;
- 2°. Den naam van den verzekerde;
- 3°. Den naam van den persoon, wiens leven is verzekerd;
- 4°. Den tijd, waarop het gevaar voor den verzekeraar begint te loopen en eindigt;
- 5°. De som waarvoor is verzekerd;
- 6°. De premie der verzekering (art. 304).

VIERDE HOOFDSTUK.

Van voorzieningen, in geval van onvermogen.

Van Boedelafstand.

Boedelafstand geschiedt, wanneer een schuldenaar, die zich buiten staat bevindt zijn schulden te betalen, al zijne goederen aan zijne schuldeischers overlaat; dezelve geschiedt vrijwillig of geregteijk (art. 699 B. R.).

De vrijwillige boedelafstand is die, welken de schuldeischers vrijwillig aannemen, en die geen ander gevolg heeft dan hetgeen voortspuit uit de bepalingen van de overeenkomst-zelve, tusschen hen en tusschen den schuldenaar aangegaan (art. 790 B. R.).

De geregteijke boedelafstand is eene gunst, welke de wet aan den ongelukkigen en ter goeder trouw gehandeld hebbenden schuldenaar toekent, aan wien het veroorloofd wordt, tot behoud van zijne persoonlijke vrijheid, al zijne goederen geregteijk aan zijne schuldeischers af te staan, niettegenstaande ook het tegendeel mogt zijn bedongen (art. 701 B. R.).

Boedelafstand, hetzij vrijwillig, hetzij geregteijk, draagt den eigendom aan de schuldeischers niet over; dezelve geeft hun het regt, om de goederen ten hunne voordeele te doen verkoopen en er de vruchten van te trekken tot

de verkooping toe; hetgeen, na de voldoening van al de schuldeischers, mogt overschieten van de opbrengst van den verkoop moet aan den schuldenaar worden uitgekeerd (art. 702 B. R.).

De schuldenaar, die den geregteijken boedelafstand wil doen, is gehouden alvorens een inventaris der baten en lasten zijns boedels, door de vereischte bescheiden gestaaft, benevens eene door hem opgemaakte waardering zijner goederen en baten, ter griffie van den raad van justitie, binnen wiens rechtsgebied hij woont, ter inzage zijner schuldeischers neder te leggen. Hij zal vervolgens aan gemelden raad een verzoekschrift indienen om tot den boedelafstand te worden toegelaten, tevens met verzoek om zijne schuldeischers te mogen oproepen (artt. 705 en 706 B. R.).

In geval de verzoeker tot den boedelafstand wordt toegelaten, draagt de raad van justitie bij het vonnis, waarbij de boedelafstand toegelaten is, aan de weeskamer den last op, om de roerende en onroerende goederen van den schuldenaar te verkoopen en den boedel tot effenheid te brengen. Indien de schuldenaar tot den handelstand behoort, worden ten dien aanzien de voorschriften betrekkelijk den verkoop bij faillissement, en, indien hij geen koopman is, die betrekkelijk den verkoop bij in staat van kennelijk onvermogen verklaring, opgevolgd (art. 713 B. R.).

Boedelafstand brengt ontslag van lijfswang mede, doch bevrijdt den schuldenaar niet verder dan tot het beloop van de waarde der afgestane goederen, en, wanneer deze onvoldoende mogten zijn, is hij verplicht diegene, welke hem daarna mogten aankomen, aan zijne schuldeischers over te laten tot de volle betaling toe; echter kan hij, in het laatste geval, het noodige levensonderhoud voor zich en zijn huisgezin eischen (art. 703 B. R.).

Tot het voorregt van boedelafstand worden niet toegelaten:

1°. De vreemdelingen, bedoeld bij art. 5 der algemeene bepalingen van wetgeving (zie bladz. 127 van dit Handboek);

2°. Die als bankbreukigen veroordeeld zijn;

3°. Voogden, bestuurders, bewaarders en andere rekenpligtige personen, indien zij in hunne verantwoording als zoodanig te kort komen;

4°. Die schuldig zijn aan stellionaat, indien hetzelfde gepleegd is ten nadeele van een der zich verzettende schuldeischers (art. 704 B. R. (*)).

Van Faillissement.

Elk koopman, die ophoudt te betalen, wordt bij regterlijk vonnis verklaard te zijn in staat van faillissement, hetzij op zijne eigen aangifte hetzij ten verzoeke van een of meer schuldeischers, hetzij op requisitoir van het openbaar ministerie (art. 749 W. v. K.).

Het vonnis van faillietverklaring heeft ten gevolge:

1°. Dat de schuldenaar van regtswege de beschikking en het beheer over zijne goederen verliest;

2°. Dat, behoudens de regten van pand- of hypotheekhouders, welke in hun geheel blijven, alle geregtelijke ten uitvoerlegging op roerende of onroerende goederen van den schuldenaar, vóór deszelfs faillissement aangevangen, dadelijk wordt gestaakt;

3°. Dat ook, van dat oogenblik af, geen vonnis van lijfswang kan worden ten uitvoer gelegd;

4°. Dat alle nog niet vervallen schulden, ten laste van den schuldenaar loopende, voor zoo veel hem betreft, opeischbaar worden (artt. 755, 756 en 763 W. v. K.).

De boedel van een in staat van faillissement verklaarden

*) Er bestaat stellionaat (lagedisserij):

1°. Wanneer men een onroerend goed, waarvan men weet geen eigenaar te zijn, als eigenaar verkocht of met hypotheek bezwaard heeft;

2°. Wanneer men ter kwader trouw, bij verkoop of bij vestiging van hypotheek, bezwaarde goederen als onbezwaard, of de daarop gevestigde hypotheeken, derzelver bedrag of voorwaarden, slechts gedeeltelijk of in strijd met de waarheid heeft opgegeven (art. 32 der Bepalingen ter regeling van eenige onderwerpen van Strafwetgeving).

persoon wordt onder de curatele van de weeskamer gesteld, hebbende de raad van justitie de bevoegdheid om, des geraden oordeelende, in boedels, welker actief meer dan f 10.000 beloopt, als raadsman of raadslieden aan de weeskamer toe te voegen één of meer personen, te kiezen uit de voornaamste schuldeischers of wel uit ter goeder naam staande en met de handelszaken van den schuldenaar bekende ingezetenen (artt. 772 en 773 W. v. K.).

De roerende en onroerende goederen tot den boedel behoorende worden door de weeskamer in het openbaar, overeenkomstig de wettelijke bepalingen op het houden van openbare verkooping en met inachtneming der plaatselijke gebruiken, verkocht, ten ware de raad van justitie mogt bepalen, dat deze of gene bepaaldelijk aan te wijzen voorwerpen, in het belang van de gezamenlijke schuldeischers, onder de hand zullen worden verkocht of bij verkoop der onroerende goederen overgenomen, in beide gevallen echter voor of boven den prijs, waarop dezelve door daartoe te benoemen deskundigen zullen worden geschat.

Indien de onroerende goederen met hypothecaire inschrijvingen zijn bezwaard, moeten de ingeschreven schuldeischers van den verkoop verwittigd worden, ten minste dertig dagen voor de toewijzing, bij een exploit, aan hunne bij de inschrijving gekozen woonsteden beteekend (artt. 832 en 843 B. R. en art. 1211 B. W.).

De gefailleerde kan tot de rehabilitatie worden toegelaten, uitgezonderd in het geval, dat hij:

- 1°. Is schuldig verklaard aan stellionaat, of
- 2°. Is veroordeeld ter zake van bankbreuk, diefstal, oplichting of misbruik van in bewaring gegeven gelden of goederen (artt. 836, 878 en 879 W. v. K.).

Van Surseance van betaling.

Surseance van betaling wordt bij uitsluiting toegestaan aan kooplieden, welke, hetzij door buitengewone omstandigheden van oorlog, hetzij door andere onvoorziene

rampen, buiten staat zijn geraakt, om zich op het oogenblik jegens hunne schuldeischers te kunnen kwijten, doch die, volgens hun staat of balans, door deugdelijke bescheiden gestaafd, aantonen dat zij, door het te verleenen uitstel, hen ten volle zullen kunnen voldoen (art. 886 W. v. K.).

Surseance van betaling wordt verleend door den raad van justitie, onder wiens rechtsgebied de schuldenaar of het gemeenschappelijk kantoor gevestigd is (art. 887 W. v. K.).

Ter erlanging van surseance van betaling is de schuldenaar verplicht zich bij een, door hem-zelfen onderteekend, request aan den raad van justitie te wenden, en zulks onder overlegging van:

1°. Het bewijs van de onvoorziene rampen, waarop hij zich beroept;

2°. Een staat of balans, door de vereischte bescheiden gestaafd, benevens eene door hem opgemaakte waardering zijner goederen en baten;

3°. De opgaven van de namen en woonplaatsen zijner schuldeischers, en het bedrag hunner schuldvorderingen;

4°. Eene bijzondere lijst, bevattende de opgave der namen en woonplaatsen van zoodanige schuldeischers, welke woonachtig zijn of zich bevinden, binnen het rechtsgebied van den raad van justitie (art. 889 W. v. K.).

Na het erlangen van surseance van betaling kan de schuldenaar, zonder medewerking, magtiging of bijstand der door den raad van justitie, bij voorkeur uit de voornaamste schuldeischers benoemde, bewindvoerders, van het oogenblik, dat hunne benoeming openlijk volgens de wet is aangekondigd, zijne roerende of onroerende goederen niet vervreemden, verpanden of bezwaren, noch gelden ontvangen of betalen, of eenige daden van beheer uitoefenen (artt. 892 en 903 W. v. K.).

De surseance werkt niet ten aanzien van:

1°. De invorderingen van openbare lands- of plaatselijke belastingen;

2°. Onderzetting, pand, reclame en andere zakelijk regten;

3°. Levensonderhoud;

- 4°. Huren en pachten;
- 5°. Loon van dienstboden, werklieden en andere bedienden;
- 6°. Schulden voor noodwendigheden tot gewoon onderhoud van den schuldenaar en zijn huisgezin, geleverd gedurende zes maanden vóór de surseance;
- 7°. Ook niet ten voordeele van mede-schuldenaren of van borgen, welke van het voorregt van uitwinning hebben afstand gedaan (artt. 907 en 908 W. v. K.).

Van den staat van kennelijk onvermogen.

Wanneer iemand, niet tot den handelstand behoorende, blijkbaar buiten staat is om zijne schulden te betalen, kan hij, hetzij op zijne eigene vordering, hetzij op die van één of meerdere zijner schuldeischers, bij regterlijk vonnis worden verklaard in staat van kennelijk onvermogen (art. 899 B. R.).

Van zoodanig kennelijk onvermogen kan alleen blijken in een der volgende gevallen:

1°. Wanneer de schuldenaar wegens schulden is gegijzeld uit kracht van een eindvonnis, en hij zich langer dan eene maand in gijzeling heeft bevonden;

2°. Wanneer hij door onderscheidene zijner schuldeischers gelijktijdig tot betaling van schulden wordt vervolgd, en door beslag in executie met den verkoop en de slooping zijns boedels wordt bedreigd;

3°. Wanneer hij, door onderscheidene zijner schuldeischers gelijktijdig tot betaling van schulden zijnde aangesproken, heimelijk en zonder orde op zijne zaken gesteld te hebben, zijne woonplaats heeft verlaten (art. 900 B. R.).

Het vonnis, waarbij iemand in staat van kennelijk onvermogen verklaard wordt, heeft ten gevolge:

1°. Dat de schuldenaar, dadelijk na de uitspraak van hetzelfde, indien het op zijn eigen verzoek is gewezen, en anders dadelijk nadat hem hetzelfde zal zijn beteekend, het beheer over zijne goederen verliest;

2º. Dat, behoudens de regten van pand of hypotheekhouders, welke in hun geheel blijven, alle geregtelijke ten uitvoerlegging, op roerende of onroerende goederen van den schuldenaar aangevangen, dadelijk wordt gestaakt;

3º. Dat alle nog niet vervallen schulden, ten laste van den schuldenaar loopende, voor zoo veel hem betreft, opeischbaar worden (artt. 904, 905 en 907 B. R.).

De ten uitvoer gelegde lijfswang blijft stand houden en de vroeger, in de gevallen van art. 580 B. R. verkregen, doch nog niet ten uitvoer gelegde lijfswang, kan worden uitgevoerd, even als ware de schuldenaar niet in staat van kennelijk onvermogen verklaard (art. 906 B. R.).

De boedel van een in staat van kennelijk onvermogen verklaard persoon wordt onder de curatele van de weeskamer gesteld. Dit collegie is belast met de vereffening des boedels, welke vereffening geschiedt overeenkomstig de bepalingen, welke in geval van faillissement zijn voorgeschreven (artt. 902 en 913 B. R.).

De schuldenaar kan ten allen tijde aan den raad van justitie verzoeken, dat de staat van kennelijk onvermogen worde opgeheven, mits overleggende eene lijst zijner schuldeischers, met de verklaring van elk hunner, dat hij ten zijnen genoegen voldaan is.

Indien de schuldenaar met zijne schuldeischers een accord getroffen heeft, wordt bij de homologatie van hetzelfde tevens verklaard, dat de staat van kennelijk onvermogen opgeheven is (artt. 912 en 915 B. R.).

HANDBOEK VOOR DEN NOTARIS.

DERDE DEEL.

Voorbeelden van Notariële acten.

Algemeene vorm der Notariële acten.

Hoofd en slot eener gewone acte voor notaris en getuigen te passeren.

Donderdag, den zestienden Augustus des jaars achttien honderd en vier en vijftig;

Verscheen voor mij, Johannes Lamensch, openbaar notaris, gevestigd te Batavia *), in bijwezen der nagemelde getuigen:

De Heer Arnold Bathen, handelaar woonachtig alhier ter stede, mij notaris bekend;

Die verklaarde, enz.

Waarvan acte, welke in mijne bewaring verblijft, en wordt daarvan eene grosse aan den comparant verleend.

Gedaan en verleden te Batavia, ten mijnen kantore, op dag en datum voorschreven, in bijwezen van Pieter Neelsen,

*) Bijaldien de ambtenaar, voor wien de acte wordt verleden, de betrekking van notaris, in zijne hoedanigheid van assistent-resident, secretaris eener residentie of anderzins waarneemt, zal daarvan aan het hoofd der acte melding worden gemaakt, en zal de aanhaling, krachtens welk besluit hij tot de uitoefening dier betrekking bevoegd is, niet als overbodig kunnen worden beschouwd. Zie art. 25 van het reglement.

klerk, en Carolus Pietersche, zonder beroep, beiden alhier woonachtig als getuigen, die, na gedane voorlezing, deze, op de minute, met den comparant en mij hebben geteekend.

Aldus gepasseerd zonder eenig renvooi, doorschrijving of apostil.

Hoofd en slot eener acte in brevot.

Donderdag, den zestienden Augustus des jaars achttien honderd en vier en vijftig;

Verscheen voor mij, Cornelis Ter Degen, openbaar notaris, gevestigd te Batavia, in tegenwoordigheid der na te noemen getuigen:

De Heer Barend Staken, slagter, wonende te Buitenzorg, mij notaris bekend;

Die verklaarde, enz.

Waarvan acte, welke in originali zal worden uitgegeven en waarvan twee gelijkvullenden op hetzelfde oogenblik zijn verleden, geteekend en aan den Heer comparant afgegeven.

Gedaan en verleden te Batavia ten mijnen kantore, op dag en datum voorschreven, in tegenwoordigheid van Lodewijk Flink, koopman, en Pieter Elken, klerk, beiden alhier woonachtig, als getuigen, die, na gedane voorlezing, deze met den comparant en mij hebben geteekend.

Aldus gepasseerd zonder eenig renvooi, doorschrijving of apostil.

Woordelijk uittreksel uit eene notariële acte.

Zaterdag, den . . . .enz.

Verscheen voor . . . .enz.

De Heer Cornelis Bilsen, koopman, wonende te . . .enz.

Die verklaarde: ten eerste, te hebben ontvangen van den Chinees Tan Assie, handelaar te Tangerang, in de residentie Batavia woonachtig, de somma van twee duizend gulden, tot kwijting eener schuldvordering van gelijk

bedrag, hem toegekomen hebbende ten laste van den Heer Lambert Bonte, particulier wonende te Batavia, ingevoleg acte voor den notaris Michiel Basten en getuigen te Samarang, den tienden Julij achttien honderd en veertig onder no. zestien verleden, voor de betaling van welke schuldvordering de Chinees Tan Assie voornoemd zich als solidaire borg had verbonden.

Ten tweede, enz.

Waarvan acte, enz.

Uitgegeven voor woordelijk gelijkkluidend uittreksel.

Gedaan en verleden te Batavia ten kantore van mij notaris, op dag en datum voorschreven, in tegenwoordigheid van Gerrit Endes, timmerman, en Wiilem Nicot, particulier, beiden alhier woonachtig als getuigen, die, na gedane voorlezing, deze met den comparant en mij hebben geteekend.

Aldus gepasseerd zonder eenig renvooi, doorschrapping of apostil.

Het bovenstaande afschrift (of uittreksel) is door mij ondergeteekende Johan Lieber, openbaar notaris, gevestigd te Batavia, woordelijk genomen van en gecollationeerd met het oorspronkelijke stuk, mij ten dien einde vertoond door den Heer Meester Anthonie Mansen, advocaat te Batavia, en door mij aan denzelve, na vergelijking teruggegeven.

J. LIEBER,

Notaris.

Zakelijk uittreksel eener notariële acte.

Bij acte, op den zestienden Augustus achttien honderd en vier en vijftig, onder numero tien, voor den ondergeteekenden Abraham Niksel, openbaar notaris, gevestigd te Batavia, en getuigen verleden, is tusschen de Heeren Hendrik Balsen en Pieter Kramers, kooplieden te Batavia, een vennootschap aangegaan tot het drijven van handel,

commissiezaken en ondernemingen voor eigene rekening, onder de firma Balsen & Co., waarvan de eerstgenoemde als gererend lid alleen de teekening heeft, terwijl de laatstgenoemde daarin alleen als commanditair vennoot deelen zal; zijnde deze vennootschap aangegaan voor een onbepaalde tijd en aangevangen op den eersten Augustus achttien honderd en vier en vijftig.

Aldus naar waarheid uit de minuut der voorschreven acte, die onder mij berustende is, geëxtraheerd.

Geschiedende deze bekendmaking ter voldoening aan het bepaalde bij artikel 28 van het Wetboek van Koophandel.

Uitgegeven voor woordelijk gelijkkluidend aittreksel.

A. NIKSEL,

Notaris.

Hoofd en slot van een proces-verbaal.

In den jare achttien honderd en vier en vijftig, op zaterdag den zeventienden Augustus, des voor (of na) middags ten vijf uren, is door mij Cornelis Kraaken, openbaar notaris, gevestigd te Batavia, in tegenwoordigheid der na te melden getuigen, ten verzoeke van den Heer Rudolph Minde, koopman te Batavia woonachtig, mij notaris bekend en bij deze tegenwoordig, ten huize van.... te....

Overgegaan tot, enz.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden te Batavia, ter plaatse voornoemd en op dag en datum voorschreven, in tegenwoordigheid van Franciscus Kalf, koopman, en Pieter Seltsen, particulier, beiden alhier woonachtig, als getuigen, die, na gedane voorlezing, dit proces-verbaal met den comparant en mij notaris hebben geteekend.

Aldus gepasseerd zonder eenig renvooi, doorschrijving of apostil.

Verklaring door den notaris op handelspapier en onderhandsche verbindtenissen, betrekkelijk zaken van koophandel, tusschen Europeanen of daarmede gelijk gestelde personen en Inlanders of daarmede gelijk gestelde personen, te plaatsen (art. 229 W. v. K.)

N°. 7.

Bovenstaand geschrift is duidelijk door mij Gerrit van Eiken, openbaar notaris, gevestigd te Batavia, op zaterdag den achttienden Mei des jaars achttien honderd en vier en vijftig, aan den endossant The Eng Boen, handelaar woonachtig te Batavia, mij notaris bekend, voorgehouden en na goedkeuring met zijne naamteekening ten mijnen overstaan bekrachtigd.

G. VAN EIKEN,

Notaris.

Visum van eene onderhandsche acte (art. 1880 B. W. en art. 99 Transit. bep.).

N°. 10.

Maandag, den veertienden Mei achttien honderd en vier en vijftig, is door mij Gerard Velsen, openbaar notaris, gevestigd te Batavia, *gezien* de bovenstaande onderhandsche volmagt, gedagteekend: Batavia, den tweeden Mei achttien honderd en vier en vijftig, door Cornelis Baler, particulier, op Philip Lamberts verleden, ten einde eene geldleening te sluiten tot een bedrag van tweeduizend gulden, houdende deze volmagt drie bladzijden en twee door den lastgever geteekende renvooijen op de eerste bladzijde.

G. VELSEN,

Notaris.

Verklaringen op grossen te stellen.

Aan het hoofd der grossen. In naam des Konings!
Aan den voet. De minute dezer is behoorlijk geteekend en geschreven op een zegel van een halven gulden.

Uitgegeven voor eerste grosse aan en ten verzoeken van
..... op den.....

Hetwelk getuigt.

N. N.

Notaris,

Of, in geval van afgifte eener tweede of verdere grosse:
Uitgegeven voor tweede grosse aan....., krachtens be-
velschrift van den raad van justitie te Batavia, in dato
tien Julij achttien honderd en vier en vijftig, zullende
deze tweede grosse, volgens dat bevelschrift, kunnen wor-
den ten uitvoer gelegd voor eene som van vijfduizend
gulden receptis.

Hetwelk getuigt.

N. N.

Notaris.

Aanteekening op de minuten, waarvan grossen zijn afgegeven.
(art. 38 van het reglement).

Eerste grosse uitgegeven op den..... aan en ten ver-
zoeken van....., of eerste grosse bij uittreksel voor zooveel
betreft (*het afgeschrevene gedeelte*), uitgegeven op den.....,
aan en ten verzoeken van.....

Acten, den staat en de bekwaamheid van personen betreffende.

---

*Toestemming door de beide ouders, tot het aangaan van een
huwelijk gegeven.*

Zaterdag, den..... enz.

Verschenen voor..... enz.

De Heer A., koopman, en vrouwe C., echtelieden, wo-
nende te.....;

Die verklaarden bij deze toe te stemmen in het huwe-

lijk, hetwelk hunne minderjarige dochter D., particuliere, wonende te...., voornemens is met den Heer F., landhuurder, wonende te K...., aan te gaan.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden te Batavia, ten mijnen kantore, op dag en datum voorschreven, in bijwezen van P., particulier, en Z. zadelmaker, beiden alhier woonachtig als getuigen, die, na gedane voorlezing, deze, op de minute, met den eersten comparant en mij notaris hebben geteekend, verklarende de vrouwe comparante haren naam niet te kunnen teekenen, als daarin door eene verlamming aan hare regterhand verhinderd wordende.

Aldus gepasseerd, enz.

Toestemming door den vader, met vermelding dat de toestemming van de moeder is gevraagd.

Maandag, den.... enz.

Verscheen voor.... enz.

De Heer C., koopman te D. woonachtig, wiens identiteit aan mij notaris is bevestigd, door de mij bekende Heeren Willem C. en Johannes D., beiden particulieren, wonende te B.

Die verklaarde zijn toestemming te geven, tot het voorgenomen huwelijk van zijn zoon, den Heer D., schrijnwerker te E. woonachtig, met...., enz.

Voorts verklaarde de comparant, dat de toestemming tot het gemelde huwelijk door zijn genoemden zoon van deszelfs moeder G. is gevraagd, doch dat zij met den comparant, haren echtgenoot, omtrent dat huwelijk in gevoelen verschilt en overmits zwaarigheid maakt hare toestemming te geven.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden te Batavia, ten mijnen kantore, op dag en datum voorschreven, in bijwezen van M. en Z., beiden kooplieden te D. woonachtig, als getuigen, die na gedane voorlezing, deze op de minute, met den com-

Uitgegeven voor eerste grosse aan en ten verzoeken van
..... op den.....

Hetwelk getuigt.

N. N.

Notaris,

Of, in geval van afgifte eener tweede of verdere grosse:
Uitgegeven voor tweede grosse aan....., krachtens be-
velschrift van den raad van justitie te Batavia, in dato
tien Julij achttien honderd en vier en vijftig, zullende
deze tweede grosse, volgens dat bevelschrift, kunnen wor-
den ten uitvoer gelegd voor eene som van vijfduizend
gulden receptis.

Hetwelk getuigt.

N. N.

Notaris.

Aanteekening op de minuten, waarvan grossen zijn afgegeven.
(art. 38 van het reglement).

Eerste grosse uitgegeven op den..... aan en ten ver-
zoeken van....., of eerste grosse bij uittreksel voor zooveel
betreft (*het afgeschrevene gedeelte*), uitgegeven op den.....,
aan en ten verzoeken van.....

Acten, den staat en de bekwaamheid van personen betreffende.

---

*Toestemming door de beide ouders, tot het aangaan van een
huwelijk gegeven.*

Zaterdag, den..... enz.

Verschenen voor..... enz.

De Heer A., koopman, en vrouwe C., echtelieden, wo-
nende te.....;

Die verklaarden bij deze toe te stemmen in het huwe-

lijk, hetwelk hunne minderjarige dochter D., particuliere, wonende te...., voornemens is met den Heer F., landhuurder, wonende te K...., aan te gaan.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden te Batavia, ten mijnen kantore, op dag en datum voorschreven, in bijwezen van P., particulier, en Z. zadelmaker, beiden alhier woonachtig als getuigen, die, na gedane voorlezing, deze, op de minute, met den eersten comparant en mij notaris hebben geteekend, verklarende de vrouwe comparante haren naam niet te kunnen teekenen, als daarin door eene verlamming aan hare regterhand verhinderd wordende.

Aldus gepasseerd, enz.

Toestemming door den vader, met vermelding dat de toestemming van de moeder is gevraagd.

Maandag, den.... enz.

Verscheen voor.... enz.

De Heer C., koopman te D. woonachtig, wiens identiteit aan mij notaris is bevestigd, door de mij bekende Heeren Willem C. en Johannes D., beiden particulieren, wonende te B.

Die verklaarde zijn toestemming te geven tot het voorgenomen huwelijk van zijn zoon, den Heer D., schrijnwerker te E. woonachtig, met...., enz.

Voorts verklaarde de comparant, dat de toestemming tot het gemelde huwelijk door zijn genoemden zoon van deszelfs moeder G. is gevraagd, doch dat zij met den comparant, haren echtgenoot, omtrent dat huwelijk in gevoelen verschilt en overmits zwaarigheid maakt hare toestemming te geven.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden te Batavia, ten mijnen kantore, op dag en datum voorschreven, in bijwezen van M. en Z., beiden kooplieden te D. woonachtig, als getuigen, die na gedane voorlezing, deze op de minute, met den com-

parant en de bovengenoemde attesterende getuigen, benevens mij notaris hebben geteekend.

Aldus gepasseerd, enz.

Magtiging eener getrouwde vrouw door haren man.

Woensdag, den .... enz.

Verscheen voor .... enz.

De Heer H., koopman, wonende te .... enz.

Die verklaarde bij deze zijne echtgenoot, vrouwe B., zonder beroep te C. woonachtig, te magtigen, om, op zoodanige wijze en tegen zoodanigen prijs en voorwaarden, als zij geraden zal oordeelen, te verkoopen een huis en erve, staande en gelegen te ...., enz., ingevolge huwelijksche voorwaarden, tusschen genoemde echtgenooten, op den ...., voor den notaris G. en getuigen te ...., onder no. honderd verleden, van de gemeenschap uitgesloten, en naar alzoo in bijzonderen eigendom toebehoorende.

Waarvan acte, enz.

Magtiging eener getrouwde vrouw in de acte-zelve.

Vrijdag, den .... enz.

Verschenen voor .... enz.

De Heer Q., landhuurder wonende te ...., en vrouwe D., zonder beroep, te .... woonachtig, zijne echtgenoot, die hij tot het verlijden en teekenen dezer tegenwoordige acte verklaarde te magtigen, of: als echtgenoot van en bijgestaan door haren man.

Die verklaarden, enz.

Erkenning van een natuurlijk kind door de moeder.

Dingsdag, den .... enz.

Verscheen voor .... enz.

Mejufvrouw P., zonder beroep wonende te .... enz.

Die verklaarde als hare natuurlijke dochter te erkennen het kind, hetwelk in de registers van den burgerlijken

stand te Batavia is ingeschreven, als, op den . . . , door haar comparante ter wereld gebragt en aan hetwelk de voornamen . . . zijn gegeven.

Waarvan acte, enz.

Erkenning van een natuurlijk kind door den vader.

Donderdag, den . . . enz.

Verscheen voor . . . enz.

De Heer S., koopman, wonende te . . . enz.

Die verklaarde als zijn natuurlijken zoon te erkennen het kind, hetwelk in de registers van den burgerlijken stand te Samarang is ingeschreven, als, op den . . . , te . . . , geboren uit R., particuliere, wonende te . . . , en aan hetwelk de voornaam . . . is gegeven.

Waarop mede is verschenen genoemde R., die verklaarde in de bovenstaande erkenning genoegten te nemen en daarin toe te stemmen.

Waarvan acte, enz.

Benoeming van een voogd door den langstlevende der ouders.

Dingsdag, den . . . enz.

Verscheen voor . . . enz.

De Hoog WelGeboren Heer Jonkheer F., landeigenaar, wonende te . . . enz.

Die verklaarde, voor het geval, dat een of meer zijner vier kinderen, bij wijlen zijne echtgenoot C. in huwelijk verwekt, met name M, N, O en P, bij zijn overlijden minderjarig mogten zijn, tot hun voogd te benoemen, den Heer X, procureur bij den raad van justitie te . . . en aldaar woonachtig, wien hij verzoekt zich deze benoeming te laten welgevallen, onder toekenning van het regt, om bij de voogdij-rekening, ten zijnen voordeele, in uitgaaf te mogen brengen: een half ten honderd van alle aflossingen van kapitalen of andere als kapitaal bij hem te ontvangen gelden; twee ten honderd van alle interessen en inkomsten, en een ten honderd van alle uitgaven.

Waarvan acte, enz.

Benoeming van een raadsman.

Vrijdag, den....enz.

Verscheen voor....enz.

De Heer W., particulier, wonende te....enz.

Die verklaarde, voor het geval, dat hij vóór zijne tegenwoordige echtgenoot, vrouwe V., mogt komen te overlijden, en er alsdan van de, bij haar in huwelijk verwekte of nog te verwekken, en door hem na te laten kinderen, minderjarig mogten zijn, aan genoemde zijne echtgenoot, in de uitoefening der wettige voogdij over die kinderen, als raadsman toe te voegen den Heer N., notaris te...., woonachtig, wien hij verzoekt zich deze benoeming te laten welgevalen.

(Of in de uitoefening der wettige voogdij over die kinderen, voor zoo veel de vervreemding hunner vaste goederen, de aflossing en invordering van kapitalen en de belegging of wederbelegging van gelden betreft, als raadsman toe te voegen, enz.)

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Aldus gepasseerd met eene goedgekeurde doorschrijving van vier woorden op de eerste bladzijde, doch zonder renvooi of apostil.

Huwelijksche Voorwaarden.

Algeheele gemeenschap, onder bepaling dat de onroerende goederen, door de vrouw aangebragt, niet zullen mogen worden vervreemd, en gifte ter zake des huwelijks.

Maandag, den....enz.

Verschenen voor....enz.

De Heer A., meerderjarig, koopman, wonende te...., ter eenre; en Mejufvrouw B., minderjarige dochter van,

en als zoodanig ten deze bijgestaan door den Heer C., particulier, en Vrouwe D., echtelieden, wonende te....., ter andere zijde.

Welke comparanten, aan mij notaris bekend, verklaarden voornemens te zijn, een wettig huwelijk aan te gaan en ten aanzien hunner goederen te zijn overeengekomen:

Dat er tusschen de comparanten, aanstaande echtgenooten, eene wettelijke of algeheele gemeenschap van goederen zal bestaan;

Dat echter de onroerende goederen, door de comparante ter andere zijde, ten huwelijk aangebragt en ten haren name staande, of die haar staande huwelijk, bij schenking of erfopvolging, mogten aankomen, door den comparant ter eenre, als hoofd der gemeenschap, zonder hare uitdrukkelijke toestemming of medewerking, niet zullen mogen worden vervreemd of bezwaard;

Dat eindelijk zij comparanten elkander wederkeerig, en dus de eerststervende den langstlevende, bespreken den vollen eigendom van al de roerende en onroerende goederen, welke de eerste met den dood zal nalaten, zonder andere uitzondering dan het wettelijk erfdeel, waarop de door de comparanten te verwekken kinderen of andere bloedverwanten alsdan aanspraak mogten hebben.

Waarvan acte, enz.

Beperkte gemeenschap, met uitsluiting der schulden vóór het huwelijk aangegaan, en onder bepaling dat de vrouw zekere goederen zal vooruit- of terugnemen, enz.

Woensdag, den....enz.

Verscheen voor....enz.

De Heer A., meerderjarig, particulier, wonende te....., ter eenre; en Mejufvrouw B., minderjarige dochter van, en als zoodanig bijgestaan door Vrouwe C., weduwe van den Heer D., particulier, wonende te....., ter andere zijde;

Welke comparanten, aan mij notaris bekend, verklaarden voornemens te zijn, een wettig huwelijk aan te gaan en ten aanzien hunner goederen te zijn overeengekomen:

Dat er tusschen de comparanten, aanstaande echtgenooten, gemeenschap van goederen zal bestaan;

Dat echter van die gemeenschap zullen zijn uitgesloten, en dus den comparanten respectvelijk eigen zullen blijven al de onroerende goederen, welke zij ten huwelijk aanbrengen;

Dat de gedachte gemeenschap almede niet zal gehouden zijn voor de schulden, welke de comparanten, vóór de voltrekking van het aan te gaan huwelijk, respectvelijk hebben gemaakt;

Dat de comparante ter andere zijde, indien de gemeenschap bij haar leven wordt ontbonden, hetzij dat zij dezelve aanvaardt, hetzij dat dié door haar wordt verworpen, bevoegd zal zijn, om daaruit, vrij en zuiver, zonder eenige vergoeding, vooruit en terug te nemen, alle hare klederen, lijfsieraden en wat daartoe in den ruimsten zin behoort;

Dat de comparanten elkander wederkeerig, en dus de eerststervende den langstlevende, [voor het geval dat zij geene kinderen uit hun huwelijk verwekt of geene afstammelingen van dezelve mogten nalaten, bespreken het vruchtgebruik hunner gansche nalatenschap, terwijl dat vruchtgebruik, indien er kinderen of afstammelingen mogten zijn, een vierde van de door den eerststervende nagelatene goederen zal omvatten.

Voorts is nog, in tegenwoordigheid als boven, gecompareerd de Heer E., koopman, wonende te...., die, almede aan mij notaris bekend, na van de bovenstaande huwelijksche voorwaarden mededeeling te hebben ontvangen, verklaarde aan de comparante B., zijne nicht, ter zake van het voorgenomen huwelijk, ten geschenke te geven een huis en erve, staande en gelegen in de...., te...., enz.

Waarvan acte, enz.

Gemeenschap van winst en verlies, enz.

Donderdag, den....enz.

Verschenen voor....enz.

De Heer A., meerderjarig, koopman, wonende te...., ter eenre; en Mejufvrouw B., minderjarige dochter van wijlen C. en D., in leven echtelieden, gewoond hebbende te.... en ten deze bijgestaan door haren voogd den Heer E., particulier, wonende te...., ter andere zijde: alle welke comparanten aan mij notaris persoonlijk bekend zijn.

En verklaarden de comparanten, aanstaande echtgenooten, onder goedkeuring van den mede-comparant, voornemens te zijn, een wettig huwelijk aan te gaan en ten aanzien hunner goederen te zijn overeengekomen:

Dat er tusschen hen, aanstaande echtgenooten, eene gemeenschap van winst en verlies zal bestaan, en dus alle goederen, roerende en onroerende, die zij ten huwelijk aanbrengen, of die hun, staande huwelijk, bij erfopvolging of anderzins om niet mogten aankomen, even als de schulden, welke vóór het huwelijk zijn of staande huwelijk, in het bijzonder belang van een der comparanten, zullen worden aangegaan, eigen en voor rekening zullen blijven aan en van dengene, die dezelve heeft aangebragt, wien dezelve zijn toegekomen of aangaan;

Weshalve van de roerende goederen en schulden, welke ieder der comparanten op dit oogenblik bezit en te zijnen laste heeft, eene beschrijving is opgemaakt, en door hen, benevens door mij notaris, onderteekend, aan de minuut dezer acte is vastgehecht.

Voorts verklaarde de comparant ter eenre, aan de comparante ter andere zijde, ter gelegenheid van het tusschen hen voorgenomen huwelijk, ten geschenke te geven, een landgoed, genaamd...., liggende...., groot...., enz.

Waarvan acte, enz.

Gemeenschap van vruchten en inkomsten enz.

Vrijdag, den....enz.

Verschenen voor....enz.

De Heer A., meerderjarig, particulier, wonende te...., ter eenre; en Mejufvrouw B., minderjarige dochter van

den Heer D., particulier, wonende te . . . . , ten deze mede comparerende, en van wijlen diens echtgenoot, vrouwe C., ter andere zijde, alle welke comparanten mij persoonlijk zijn bekend.

En verklaarden de comparanten, aanstaande echtgenooten, onder goedkeuring van den mede-comparant D., voornemens te zijn, een wettig huwelijk aan te gaan en ten aanzien der goederen overeengekomen te zijn:

Dat er tusschen hen geene andere gemeenschap dan die van vruchten en inkomsten zal bestaan, en dat alzoo hunne tegenwoordige en toekomstige goederen, benevens de schulden, vóór hun huwelijk aangegaan, of die staande huwelijk, in het bijzonder belang van een der comparanten, zullen worden aangegaan, voor rekening zullen blijven van dengene, wien dezelve toebehooren, aankomen en betreffen.

En opdat ter gelegener tijd zou blijken, welke goederen de comparanten, bij het aangaan van hun huwelijk, hebben bezeten, verklaarden zij, dat als zoodanig, wat de roerende goederen betreft, zullen worden aangebragt:

1°. Door den comparant ter eenre:

Eene onderhandsche obligatie, ten laste van . . . . .enz.

Eene boekerij, bestaande in enz., gewaardeerd op eene somma van . . . . .enz.

2°. Door de comparante ter andere zijde:

Aan gereed geld eene somma van . . . . ;

Twaalf zilveren lepels en vorken, wegende . . . . ,enz.

Wijders verklaarden de comparanten, enz.

Waarvan acte, enz.

Uitsluiting van gemeenschap, enz.

Zaterdag, den . . . . .enz.

Verschenen voor . . . . .enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . , ter eenre, en Mevrouw B., particuliere, wonende te . . . . , ter andere zijde;

Welke comparanten, beiden meerderjarig en aan mij

notaris bekend, verklaarden voornemens te zijn, een wettig huwelijk aan te gaan en ten aanzien der goederen te zijn overeengekomen:

Dat er tusschen hen geene gemeenschap, hetzij van goederen, hetzij van winst en verlies, of van vruchten en inkomsten zal bestaan, en dat alzoo, de goederen, die de comparanten ten huwelijk aanbrengen, of staande huwelijk verkrijgen, alsmede de schulden door hen aangegaan, eigen en voor rekening zullen blijven van dengene, wien dezelve toebehooren, aankomen en betreffen;

Dat de comparante ter andere zijde hare goederen zelve zal beheeren en het vrije genot van derzelve inkomsten hebben, doch zich verbindt, tot onderhoud en instandhouding van het huisgezin, jaarlijks bij te dragen en aan den comparant ter eenre uit te keeren eene somma van ....;

En opdat ter gelegener tijd zoude blijken, welke roerende goederen de comparante ter andere zijde ten huwelijk heeft aangebragt, is daarvan eene beschrijving opgemaakt en, na door de comparanten en mij notaris ondertekend te zijn, aan deze minute vastgehecht.

Wijders is mede gecompareerd, vrouw C., weduwe van den Heer D., particuliere, woneade te ...., mede aan mij notaris bekend;

Die, na van de bovenstaande huwelijksche voorwaarden mededeeling te hebben ontvangen, verklaarde, ter gelegenheid van het daarbij voorgenomen huwelijk, aan de comparante ter andere zijde ten geschenke te geven een huis, tuin, enz., gelegen te ....; alsmede dezelfde comparante, ter gelegenheid als voren, te benoemen tot hare eenige en universele erfgename in alles, wat zij met den dood zal ontruimen, onder uitdrukkelijke bepaling dat deze contractuëele erfstelling, indien de comparante ter andere zijde vóór de comparante ten deze mogt komen te overlijden, bij uitsluiting zal overgaan en genoten worden op en door het oudste der kinderen, die uit het voorgenomen huwelijk zullen worden verwekt.

Waarvan acte, enz.

Beschrijving van aan te brengen goederen.

Beschrijving der goederen, die door den Heer A., landhuurder, wonende te . . . , en door Mejufvrouw N., zonder beroep te . . . . woonachtig, in eigendom worden bezeten en door hen zullen worden aangebragt bij de voltrekking van het huwelijk, hetwelk zij voornemens zijn met elkander aan te gaan.

Goederen van den Heer A.

Een . . . . enz.

Goederen van Mejufvrouw N.

Een . . . . enz.

Van welke goederen de ondergeteekenden elkander over en weder hebben doen blijken en verklaren daarmede volkomen genoeg te nemen.

Opgemaakt en geteekend te . . . , den . . . .

(Volgen de handteekeningen der partijen in de huwelijksche voorwaarden voorkomende.)

De vorenstaande beschrijving is, in tegenwoordigheid van den ondergeteekenden notaris, geteekend, mitsgaders vastgehecht aan de minute van de huwelijksche voorwaarden tusschen de voormelde aanstaande echtgenooten, op heden voor hem verleden, en, ten blijke daarvan, door hem onderteekend, op dag en plaatse als bovengenoemd.

Acte van Onderwerping aan het Europeesch burgerlijk en handelsregt.

(art. 15 Transit. bep.).

Woensdag, den . . . . enz.

Verscheen voor . . . . enz.

De Inlandsche vrouw Sarima, enz.

Die, naar aanleiding van het tusschen haar en den Heer C., postopziener te . . . . , in de residentie Batavia woonachtig, voorgenomen huwelijk, en met het oog op artikel

vijftien van de bepalingen omtrent de invoering van en den overgang tot de nieuwe wetgeving, verklaarde, dat zij zich bij deze acte onderwerpt aan al de bepalingen der europesche wetgeving aangaande het burgerlijk en handelsregt, aannemende om zich geheel en al daar naar te gedragen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden te Batavia, ten mijnen kantore, op dag en datum voorschreven, in bijwezen van K. en L., beiden mijne klerken alhier woonachtig als getuigen, die, na gedane voorlezing en uitlegging in de Maleische taal, deze op de minute, met de comparante en mij notaris hebben geteekend.

Aldus verleden, enz.

Acten, betreffende scheiding van tafel en bed.

Acte, waarbij de echtgenooten de bepalingen vaststellen, waarop zij scheiding van tafel en bed aan den regter willen verzoeken

Maandag, den . . . . .enz.

Verschenen voor . . . . .enz.

De Heer B., koopman, wouende te . . . . , ter eenre, en vrouwe C., zonder beroep, echtgenoot van en inwonende bij den comparant B., ter andere zijde, zijnde beide comparanten mij notaris bekend;

Die verklaarden, voornemens te zijn, met onderling goedvinden, scheiding van tafel en bed bij den regter te verzoeken en daartoe vooraf, tot regeling van de voorwaarden dier scheiding, zoowel ten hunnen opzigte als met betrekking tot hunne kinderen, te zijn overeengekomen, zoo als volgt:

Artikel een. Binnen acht dagen, nadat deze overeenkomst, voor zoo veel betreft de schikkingen tusschen de comparanten beraamd, om plaats te hebben gedurende het regterlijk onderzoek, ten einde tot scheiding van tafel en

bed te geraken, door den raad van justitie zal zijn bekrachtigd, zal er een aanvang worden gemaakt met de beschrijving der goederen, papieren, vorderingen en schulden, behoorende en betrekking hebbende tot de gemeenschap van goederen, die tusschen hen bestaat, krachtens het Oud-Hollandsche, hier te lande van kracht geweest zijnde, burgerlijk regt, onder hetwelk zij, zonder oprigting van huwelijksche voorwaarden, zijn gehuwd.

Artikel twee. Nadat de voormelde beschrijving zal zijn voltrokken, zal de comparante ter andere zijde de gemeenschappelijke woning kunnen verlaten en eene andere woning tot haar verblijf, gedurende het regterlijk onderzoek, kunnen betrekken.

Artikel drie. De kinderen, uit der comparanten huwelijk geboren, zijnde: *Maria*, geboren te . . . ., den . . . ., en *Josef*, geboren te . . . ., den . . . ., zullen hunne moeder volgen en door haar moeten worden verpleegd.

Artikel vier. De comparante ter andere zijde zal, bij haar vertrek uit de gemeenschappelijke woning, met zich kunnen nemen het linnen en de kleederen tot haar gebruik behoorende en al hetgeen haar, tot het afzonderlijk wonen voor haar-zelve en de kinderen, verder benoodigd mogt zijn.

Artikel vijf. Te rekenen van den dag af, dat de comparante ter andere zijde en de kinderen de gemeenschappelijke woning zullen hebben verlaten, zal de comparant ter eenre aan haar, tot harer en der kinderen verzorging, maandelijks doen geworden eene som van . . . . en zulks tot den eersten dag der maand, volgende op die, waarin de scheiding der goederen zal plaats hebben.

Artikel zes. Indien de comparante ter andere zijde van haar regt op de gemeenschap afstand mogt doen, zal binnen eene maand, nadat zij daarvan de vereischte verklaring zal hebben uitgebragt, door haar echtgenoot aan haar worden afgestaan, om onder haar vrij beheer terug te keeren of te komen:

1°. Het linnen en de kleederen tot haar gebruik behoorende;

2°. De onroerende goederen haar toebehoorende;

3°. Uit de gereedste schuldbrieven of gelden der gemeenschap zijns boedels, hetgeen aan haar voor goederen, die van haar in de gemeenschap zijn gekomen, zal moeten worden vergoed, van welke vergoedingen echter zal moeten worden afgetrokken de waarde van hetgeen door haar, bij haar vertrek uit de gemeenschappelijke woning, boven het linnen en de kleederen tot haar gebruik, zal zijn medegenomen, — doch blijven, in het geval van afstand, de gelden, die door haar echtgenoot aan haar, volgens artikel vijf, mogten zijn betaald, voor zijne rekening;

Zullende de comparante ter andere zijde de vruchten van hetgeen aan haar zal zijn afgestaan kunnen ontvangen en genieten, te rekenen van den eersten dag der maand; waarin de afstand zal hebben plaats gehad, terwijl zij overigens met de goederen zal kunnen doen en handelen en over dezelve beschikken als met en over zaken, aan haar in vollen eigendom toebehoorende, te rekenen van den dag, dat dezelve aan haar zullen zijn afgestaan.

Artikel zeven. In geval de comparante ter andere zijde de gemeenschap mogt aanvaarden, zal, binnen den tijd van eene maand, nadat de scheiding van tafel en bed zal zijn toegestaan, de scheiding der goederen worden opge maakt en verleden, waarvan de voormelde beschrijving tot grondslag zal strekken.

Artikel acht. Bij die scheiding zal worden aangetoond, welke vergoedingen er aan en buiten de gemeenschap zullen behooren te worden gedaan, en van welke vergoedingen geene renten zullen worden berekend;

Voorts zullen de goederen der gemeenschap in massa worden gebracht, te weten:

De onroerende goederen, naar de begroting daarvan te doen door twee deskundigen, door ieder der comparanten een te benoemen; en de roerende goederen, volgens de schatting bij de beschrijving derzelven gedaan.

Artikel negen. Van de massa van baten zullen, als gemeene schuld, worden afgetrokken de betalingen door

den comparant ter eenre, volgens artikel vijf, aan zijne echtgenoot te doen, mitsgaders de totalen der bij slot te doene vergoedingen.

Artikel tien. Van de goederen der gemeenschap zullen worden gemaakt twee kavelingen, die met onderling goedvinden zullen worden toegescheiden.

Artikel elf. De kosten van onderhoud en opvoeding van der comparanten kinderen, zullen door de comparanten, ieder voor de helft, worden gedragen en betaald.

Op deze wijze zijn de comparanten overeengekomen, kiezende zij tot alle gevolgen, welke uit de tegenwoordige acte zouden kunnen voortvloeijen, woonplaats ten kantore van den ondergeteekenden notaris, staande te...

Waarvan acte, enz.

Herstel der gemeenschap, na plaats gevonden hebbende scheiding.

Dingsdag, den . . . . .enz.

Verscheen voor. . . . .enz.

De Heer B., koopman, wonende te . . . . , ter eenre; en vrouwe C., zonder beroep, echtgenoot van en inwonende bij den comparant B., ter andere zijde, beiden mij notaris bekend;

Die verklaarden te herstellen de algeheele gemeenschap van goederen, welke tusschen hen heeft plaats gehad, krachtens het Oud-Hollandsch, hier te lande van kracht geweest zijnde, burgerlijk regt, onder hetwelk zij, zonder oprichting van huwelijksche voorwaarden, zijn getrouwd; doch welke gemeenschap, op aanvraag van de comparante ter andere zijde, is gescheiden geworden, krachtens vonnis van den raad van justitie te Batavia, de dato . . . . en daarop gevolgde acte van verdeling, op den . . . . voor den notaris . . . . te . . . . en getuigen onder nummer twaalf verleden; zullende mitsdien door de herstelling der gemeenschap van nu af aan ophouden al de gevolgen, die de scheiding, krachtens het vonnis en de acte van verdeling, nog zoude kunnen hebben, en de zaken in denzelfden staat

zijn teruggebracht, alsof er geene scheiding had plaats gehad; echter zullen de handelingen, die, gedurende de scheiding door de comparante ter andere zijde, op eene wettelijke wijze zijn verrigt, ook door haar echtgenoot worden nagekomen, voor zooveel hij uit kracht der gemeenschap daartoe gehouden is.

Waarvan acte, enz.

Acten tot daarstelling van eenige zakelijke regten.

Vestiging van een regt van opstal.

Maandag, den . . . . . enz.

Verscheen voor. . . . . enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . .;

Die verklaarde bij deze aan den Heer B., koopman, wonende te . . . . , die, alhier mede tegenwoordig, verklaart zulks aan te nemen, te verleenen het regt van opstal van een stuk grond, groot . . . . ., gelegen te . . . . ., den eersten comparant in eigendom toekomende, krachtens enz.; welk regt van opstal wordt gevestigd voor den tijd van . . . . . achtereen volgende jaren, in te gaan den . . . . ., ten einde de tweede comparant op den voormelden grond zal kunnen doen bouwen een steenen woonhuis met daartoe behorende bijgebouwen en stalling, en wijders onder de volgende voorwaarden:

Ten eerste. Dat de tweede comparant, zonder eenige vergoeding, onmiddelijk zal kunnen doen afbreken de schuren, die zich thans op den uitgegeven grond bevinden.

Ten tweede. Dat de tweede comparant, uiterlijk binnen een jaar na de aanvaarding, de gebouwen, tot wier oprigting hem het regt van opstal wordt verleend, zal moeten daarstellen, en die tot aan het einde van zijn regt in behoorlijken staat onderhouden, terwijl dezelve alsdan door drie deskundigen, bij partijen of degenen, die hen

zullen vertegenwoordigen, met onderling goedvinden, of bij gebreke door den regter te benoemen zullen worden gewaardeerd, en de eerste comparant of zijne regtverkrijgenden alsdan de helft der aldus bepaalde waarde tot vergoeding zullen betalen, en daartegen in den volkomen eigendom dier gebouwen treden.

Ten derde. Dat de tweede comparant, gedurende den tijd, waarvoor het regt is gevestigd, zal betalen alle lands- of andere belastingen van welken aard ook, die, hetzij op gezette tijden, hetzij op eenmaal, van den hiervoren vermelden grond en van den opstal zullen worden geheven.

Ten vierde. Dat, indien het verleende regt, hetzij door verkoop, schenking, erfplating of op eenige andere wijze, in andere handen mogt overgaan, van dezen overgang, binnen den tijd van eene maand, aan den grondeigenaar zal worden kennis gegeven, en bij deze kennisgeving door den nieuwen regtverkrijgende aan hem, voor elken overgang, zal worden betaald eene somma van . . . . .

Ten vijfde. Dat, bij eventuelen verkoop of andere overdragt onder bezwarenden titel van het verkregen regt, de grondeigenaar telkens de bevoegdheid zal hebben, hetzelfde onder gelijke voorwaarden, als waarvoor de overdragt is bedongen, te naasten, mits zich deswege, binnen veertien dagen na de zoo evengemelde kennisgeving, verklarende, en alsdan teruggevende de uitkeering zoo even vastgesteld, wanneer die reeds mogt zijn betaald.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Uitgifte in erfpacht.

Woensdag, den . . . . .enz.

Verscheen voor . . . . .enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . ;

Die verklaarde bij deze aan B., landbouwer, wonende te . . . . , die, alhier mede tegenwoordig, verklaart zulks aan te nemen, voor den tijd van . . . . .achtereenvolgende jaren,

in te gaan den...., in erfpacht uit te geven, een stuk grond, groot..... roeden en..... ellen, gelegen te...., den eersten comparant in vollen eigendom toekomende krachtens enz., geschiedende deze uitgifte op de volgende voorwaarden:

Ten eerste. Dat de tweede comparant en zijne regtverkrijgenden jaarlijks, op den....., voor erfpacht zullen betalen eene somma van...., ten woonhuize van den eigenaar, en, bij gebreke dier betaling gedurende drie achtereenvolgende jaren, van het erfpachtsregt vervallen zullen zijn.

Ten tweede. Dat zoo dikwerf dit erfpachtsregt, door verkoop, schenking, erflating of op andere wijzen, aan anderen mogt overgaan, van dezen overgang binnen twee maanden aan den grondeigenaar kennis moet worden gegeven, en door den nieuwen erfpachter telken reize zal worden betaald het bedrag van een half jaar erfpacht, ter somma van.....

Ten derde. Dat de erfpachter het goed behoorlijk zal moeten onderhouden, bemesten, beplanten, en bij het einde van zijn regt in goeden staat aan den eigenaar opleveren; terwijl de gebouwen, betimmeringen en beplantingen, die daarop mogten worden opgericht of aangelegd, alsdan niet zullen kunnen worden gesloopt of weggenomen, maar zonder eenige schadeloosstelling aan den grondeigenaar zullen overgaan.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Inpandgeving van roerende goederen, aan eene schuldbekentenis toegevoegd.

Maandag, den.....enz.

Verscheen voor.....enz.

De Heer A., particulier, wonende te....;

Die verklaarde schuldig te zijn aan den Heer B., enz.

Tot waarborg van welke betaling, zoo van hoofdsom als interessen, de comparant voornoemd, in tegenwoordig-

heid van den notaris en getuigen, aan den Heer B., die, alhier mede tegenwoordig, verklaart zulks aan te nemen, als pand heeft ter hand gesteld, de volgende roerende goederen:

Ten eerste. Een gouden horlogie, vervaardigd door . . . . en gemerkt . . . .;

Ten tweede. Een . . . . enz.

Welke goederen onder den crediteur zullen verblijven, tot de voormelde schuldvordering geheel en volkomen aan hem is gekweten, onder uitdrukkelijk beding, dat, mogt de eerste comparant met die kwijting op den hiervoren bepaalden tijd in gebreke blijven, de pandhouder bevoegd zal zijn, dezelve goederen, na eene enkele sommatie, in het openbaar, naar plaatselijk gebruik, te doen verkoopen, en zich uit de opbrengst, voor hoofdsom, interessen en kosten, schadeloos te stellen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Inpandgeving van inschulden door een derde.

Zaterdag, den . . . . enz.

Verscheen voor . . . . enz.

De Heer A., particulier wonende te . . . .;

Die verklaarde, aan den Heer B., koopman, wonende te . . . ., die, alhier tegenwoordig, zulks aanneemt en erkent, tot zekerheid en waarborg eener schuldvordering, groot . . . ., welke laatstgenoemde heeft ten laste van C., winkelier, wonende te . . . ., ingevolge acte, op den . . . ., te . . . ., voor den notaris Mr. N. en getuigen onder nummer drie verleden, in pand te hebben gegeven:

De grosse eener schuldbekentenis, groot in kapitaal . . . ., rentende . . . ., los en vorderbaar . . . ., op den . . . ., voor den notaris Mr. L. en getuigen te . . . ., onder nummer zes, door D., landeigenaar, wonende te . . . ., ten behoeve van den eersten comparant verleden.

Welk schuldbewijs onder den tweeden comparant B.

berustende zal blijven, tot dat de voormelde gewaarborgde schuldvordering geheel zal zijn gekweten, met het uitdrukkelijk beding, dat dezelve tweede comparant, indien de oorspronkelijke schuldenaar C. met die kwijting op den bepaalden tijd in gebreke mogt blijven, bevoegd zal zijn, na eene enkele sommatie aan den eersten comparant, de aldus in pand gegeven inschuld te verkoopen, in het openbaar, volgens plaatselijk gebruik, en onder de gebrakelijke voorwaarden, ten einde uit de opbrengst, zoo hoofdsom, als interessen en kosten, te verhalen; terwijl voorts de tweede comparant almede is gemachtigd, om, tot aan den vervaldag der gewaarborgde schuld, de interessen der verpande obligatie te ontvangen, en zich daaruit telkens de renten zijner schuldvordering, wanneer de principale debiteur met de betaling derzelve achterlijk mogt zijn, te voldoen; zullende dezelve anders, of voor wat na die voldoening overig blijft, aan den eersten comparant worden uitgekeerd.

Eindelijk is nog verschenen de hiervoren genoemde debiteur der in pand gegeven, op naam staande inschuld, te weten D., landeigenaar, wonende te . . . , die heeft verklaard de voorschreven inpandstelling te erkennen, en mitsdien, zoo lang dezelve niet wettig is opgeheven, alleen aan den pandhouder betaling te zullen doen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Koop en Verkoop.

Verkoop van roerende goederen bij het gewigt, getal of maat.

Maandag, den . . . . . enz.

Verscheen voor . . . . . enz.

De heer A., koopman, wonende te . . . . . enz.

Die verklaarde, onder vrijwaring als naar regten, te

verkoopen aan den Heer B., winkelier, wonende te . . . . ., die, mede tegenwoordig, verklaarde in koop aan te nemen, tien balen Java-koffij, uit eene grootere hoeveelheid, den verkooper met het schip . . . . . aangebragt, en thans liggende in zijn pakhuis . . . . . alhier; welke tien balen, na door de beide comparanten gemerkt te zijn, aldaar voor rekening en risico van den verkooper zullen liggende blijven, om op den . . . . . den kooper te worden geleverd, tegen betaling, hetzij in geld, hetzij in korten wissel op . . . . ., van . . . . . gulden, voor elke honderd ponden Nederlandsch gewigt; zullende eindelijk de verkooper, wanneer de kooper op den voormelden dag in gebreke mogt blijven betaling te doen en levering te vorderen, ter zijner keuze geregtigd zijn, hetzij den koop en verkoop voor ontbonden en verbroken te houden, hetzij de verkochte goederen, behoudens vergoeding van kosten, schaden en interessen, voor rekening en ten laste van den kooper te laten.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Overdragt eener schuldvordering.

Dingsdag, den . . . . . enz.

Verscheen voor . . . . . enz.

De Heer A., koopman, wonende te . . . . .;

Die verklaarde, onder vrijwaring als naar regten, over te dragen aan den Heer B., particulier, wonende te . . . . ., die, alhier mede tegenwoordig, verklaarde deze overdragt aan te nemen, eene schuldvordering, groot in kapitaal zes duizend guldens, rentende negen ten honderd in het jaar, en telken reize op den vervalldag dier interessen vorderbaar, ten laste van C., suikerfakriekant, wonende te . . . . ., blijkens acte van schuldbekentenis, onder nummer zes, verleden ten overstaan van den notaris Mr. D. en getuigen, te . . . . ., den . . . . .,

Geschiedende deze overdragt voor eene somma van vijf-

duizend guldens, welke de koper in onze tegenwoordigheid aan den verkooper heeft toegeteld, en waarvoor deze hem mitsdien, met overgave van voormelde schuldbekentenis, quitantie verleent, hem wijders subrogerende in al de regten, die daaruit, zoo voor het kapitaal, als voor de te goed zijnde en nog te verschijnen interessen, voortspruiten.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden enz.

Acceptatie der overdragt door den debiteur, vóór het slot der acte in te voegen.

En is mede verschenen de Heer C., suikerfabriekant, wonende te . . . , voornoemd, die, nadat hem van deze overdragt was kennis gegeven, heeft verklaard dezelve te erkennen, en mitsdien den comparant B. als zijn schuldeischer aan te nemen.

Acceptatie door den debiteur bij afzonderlijke acte.

Maandag, den . . . . enz.

Verscheen voor . . . . enz.

De Heer C., suikerfabriekant, wonende te . . . ;

Die verklaarde te erkennen de overdragt eener schuldvordering ten zijnen laste, groot in kapitaal zes duizend guldens, rentende negen ten honderd in het jaar, voortspruitende uit geleende gelden, blijkens acte, verleden voor den notaris Mr. D. en getuigen te . . . , onder nummer zes, den . . . ; gelijk die overdragt, door den oorsponkelijken schuldeischer, den Heer A., koopman, wonende te . . . , aan den Heer B., particulier, wonende te . . . , bij eene acte onder nummer, op den . . . , te . . . , voor den notaris F. en getuigen verleden, heeft plaats gehad; weshalve hij van nu af laatstgenoemde als zijn crediteur aanneemt.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

*Overdragt van een gedeelte in eene grootere schuldvordering, met
crijwaring voor de gegoedheid van den schuldenaar.*

Vrijdag, den . . . . , enz.

Verscheen voor . . . . , enz.

De Heer A., winkelier, wonende te . . . . ;

Die verklaarde bij deze over te dragen aan den Heer B., particulier, wonende te . . . . , die, alhier mede tegenwoordig, verklaarde die overdragt aan te nemen, de helft in eene schuldvordering, groot in kapitaal tien duizend gulden, rentende negen ten honderd in het jaar, vorderbaar tegen den . . . . , en voorts telken jare op den vervaldag der interessen, mits drie maanden te voren opzegging doende, ten laste van C., koopman, wonende te . . . . , blijkens acte verleden voor den notaris Mr. D. en getuigen, te . . . . , onder nummer zes, den . . . . ; geschiedende deze overdragt voor eene somma van vijf duizend gulden, welke de eerste comparant verklaart ten zijnen genoegen van den koper ontvangen te hebben, en waartegen hij hem subrogeert in al de regten, die hem verkoper, uit kracht der zoo evengemelde acte, tegen den debiteur toekomen, onder uitdrukkelijk beding, dat de koper ten allen tijde, zoo wegens kapitaal als interessen, zijn aandeel in de genoemde schuldvordering, vóór dat van den verkoper of van degenen, die later in zijne plaats mogten treden, zal vooruitnemen, en dat wijders de verkoper zich ten zijnen behoeve, tot en met den dag, waarop de schuld voor het eerst opvorderbaar zal zijn, voor de gegoedheid van den debiteur verantwoordelijk stelt en deswege vrijwaring belooft.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Verkoop van erfregt.

Dingsdag, den . . . . , enz.

Verscheen voor . . . . enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . ;

Die verklaarde, onder vrijwaring als naar regten, te verkoopen aan den Heer B., koopman wonende te . . . , die, mede alhier tegenwoordig, verklaart dezen verkoop aan te nemen, al de regten, welke hem als erfgenaam bij versterf, voor een vierde gedeelte, van wijlen zijne moeder vrouwe C., in leven particuliere, gewoond hebbende en op den . . . , overleden te . . . , in de nalatenschap van deze erflaatster toekomen, zonder uitzondering hoe ook genaamd; onder bepaling, dat de koper van dit oogenblik in al die regten zal zijn gesubrogeerd, en wederkeerig de verplichtingen hebben na te komen, waartoe de verkooper, in zijne voormelde betrekking, mogt gehouden zijn, of, bij gebreke daarvan, aan dezen alle kosten, schaden en interessen zal moeten vergoeden.

Verklarende wijders de verkooper tot heden uit de gezegde nalatenschap niets te hebben genoten, alsmede van den verkooper ontvangen te hebben en denzelven quitantie te verleenen voor eene somma van zes duizend gulden, welke hij als koopprijs der voorschrevene erfregten heeft bedongen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Verkoop van een huis en erve, met regt van wederinkoop.

Zaterdag, den . . . enz.

Verscheen voor . . . enz.

De Heer A., boekhandelaar, wonende te . . . ;

Die verklaarde bij deze te verkoopen aan den Heer B., particulier, wonende te . . . , die, alhier mede tegenwoordig, verklaarde in koop aan te nemen een huis en erf, staande en gelegen in de . . . straat, te . . . , met al wat daartoe behoort, of daarin aard- of nagelvast is, alsmede met al de regten aan den eigendom van dit goed verbonden, bepaaldelijk met dat van uitweg over het aangrenzend erf, thans aan den Chinees Louw Tjengan, scheepsleveranciers wonende te . . . , toebehoorende, gelijk

dit ten allen tijde ten behoeve van het verkochte is uitgeoefend en al hetwelk den verkooper is aangekomen, krachtens enz.

Geschiedende deze verkoop voor eene som van zes duizend gulden, welke de eerste comparant erkent ten zijnen genoegen van den kooper ontvangen te hebben, en voorts onder de navolgende voorwaarden:

Ten eerste. Dat de kooper, verklarende dat het voorschreven goed, naar zijn beste weten, met geene andere lasten dan eene rente van honderd gulden, jaarlijks op den . . . . te betalen aan den Heer D., koopman te . . . ., welke de kooper voor zijne rekening neemt, is bezwaard, tot geene vrijwaring, hetzij wegens verborgene gebreken, hetzij wegens andere hem onbekende lasten of erfdienstbaarheden, zal gehouden zijn.

Ten tweede. Dat de verkooper, zich gedurende drie jaren, te rekenen van de dagteekening dezer, het regt van wederinkoop voorbehoudt, en dus tot zoo lang de bevoegdheid heeft, om het verkochte goed terug te nemen, tegen betaling van den voormelden koopprijs, benevens van de kosten op dezen verkoop gevallen, en van die, welke aan noodzakelijke reparaties zijn besteed, of waardoor het goed in waarde zal zijn vermeerderd; de laatste ten beloope dier vermeerdering, welke des noods door twee door hen te kiezen deskundigen, of, bij gebreke, door den regter te benoemen, zal worden begroot.

Ten derde. Dat de kooper, te rekenen van den dag der aanvaarding, zal betalen alle, hetzij gewone, hetzij buitengewone belastingen, die van het verkochte zullen worden geheven, terwijl de verkooper verplicht is daarin tot zoo lang te voorzien.

Ten vierde. Dat de kooper, met den . . . ., in het bezit en genot van het verkochte zal treden, en daarover naar goedvinden zal kunnen beschikken.

Eindelijk heeft de verkooper in onze tegenwoordigheid de bewijzen van eigendom en andere bescheiden, tot het verkochte betrekking hebbende, den kooper ter hand ge-

steld, verklarende hem, onder de bovenvermelde voorwaarden, in al zijne regten daarin te subrogeren.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Wederinkoop.

Maandag, den . . . . . enz.

Verscheen voor . . . . . enz.

De Heer B., particulier, wonende te . . . . .

Die verklaarde van den Heer A., boekhandelaar, wonende te . . . . ., mede alhier tegenwoordig, ten zijnen genoegen te hebben ontvangen eene som van zeven duizend gulden, te weten:

Zes duizend gulden, als terugbetaling van den koopprijs van een huis en erve, staande en gelegen in de . . . . . straat, te . . . . ., door gezegden Heer A., bij acte gepasseerd onder nummer tien voor den notaris Mr. G. en getuigen, te . . . . ., den . . . . ., aan hem, onder voorbehoud van het regt van wederinkoop, overgedragen;

Vier honderd gulden voor de kosten op die overdracht gevallen en door den Heer B. betaald; en eindelijk:

Zes honderd gulden voor de kosten aan reparatie der gezegde goederen besteed;

Mits welke betaling, gedaan binnen de drie jaren, gedurende welke het regt van wederinkoop was voorbehouden, de tweede comparant in den eigendom van het voorschreven huis en erve terugtreedt, even alsof hetzelfde door hem niet ware vervreemd.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

*Verkoop van goed, zonder verhaal wegens over- of ondermaat,
en met subrogatie van een geldschietter in de regten
van den verkooper.*

Dingsdag, den . . . . . enz.

Verscheen voor . . . . . enz.

De Heer A., landhuurder, wonende te . . . . ;

Die verklaarde bij deze te verkoopen aan den Heer B., particulier, wonende te . . . . ., die alhier mede tegenwoordig, verklaarde in koop aan te nemen een landgoed, bestaande in heerenhuis en bijgebouwen, met eene hoeveelheid van twee en twintig bouws padivelden en weiland, gelegen onder de gemeente . . . ., den verkooper aangekomen bij, enz.

Zijnde deze verkoop aangegaan onder voorwaarde:

1°. Dat de kooper, te rekenen van . . . ., zal betalen alle lasten, enz.;

2°. Dat de kooper, het gekochte onmiddelijk aanvaardende, zich echter zal gedragen naar het contract van huur en verhuur, enz.;

3°. Dat de verkooper geene vermeerdering en de kooper geene vermindering van den na te melden koopprijs zal kunnen vorderen, al mogt ook, bij nadere opmeting, tusschen de wezenlijke grootte der verkochte goederen, en die, welke hiervoren is opgegeven, eenig verschil worden bevonden.

4°. Dat de verkooper, verklarende dat de verkochte goederen zijn belast met eenen uitweg, ten behoeve van twee daarachter gelegen perceelen bouwland, thans toebehoorende aan . . . ., benevens met eene rente van . . . ., aan . . . ., welke de kooper voor zijne rekening neemt, overigens tot geene vrijwaring wegens hem onbekende lasten of dienstbaarheden zal gehouden zijn.

Wijders is de koopprijs bepaald op eene som van twaalf duizend gulden, welke bij het verlijden dezer den verkooper is toegeteld, uit de penningen, welke tot dat einde aan den kooper door den Heer C., particulier, wonende te . . . ., mede alhier tegenwoordig, zijn voorgesloten, onder beding, dat deze in al de regten en regtsvorderingen van den verkooper zal zijn gesubrogeerd, en de verkochte goederen, tot zekerheid dier schuld benevens van de daarop te verschijnen interessen, hypotheccair zullen worden verbonden, even en in dier voege, alsof zulks

door den verkooper ware bedongen; belovende de kooper de voormelde som van twaalf duizend gulden, in zes gelijke termijnen, waarvan de eerste zal vervallen den . . . . , en de volgende van jaar tot jaar op denzelfden dag, te zullen aflossen, telkens met bijbetaling der alsdan verschenen renten, à zeven ten honderd in het jaar.

(Of wel wanneer de geldschieder niet tegenwoordig is:

Wijders is de koopprijs bepaald op eene som van twaalf duizend gulden, welke bij het verlijden dezer den verkooper is toegeteld uit de penningen, welke tot dat einde door den Heer C., particulier wonende te . . . . , den kooper zijn voorgesloten, blijkens acte van schuldbekentenis, onder nummer twee, verleden den . . . . voor den notaris Mr. N. en getuigen te . . . . , welke geldschieder, gelijk in die acte uitdrukkelijk is bedongen, in al de regten en rechtvorderingen van den verkooper zal zijn gesubrogeerd, en speciaal tot zekerheid, zoo van de hoofdsom, als van de daarop te verschijnen interessen, op de verkochte goederen een recht van hypotheek, zal erlangen, even en in dier voege, alsof zulks door den verkooper ware bedongen).

Eindelijk heeft de kooper verklaard, enz.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

In betaling geving.

Eenvoudige in betaling geving van onroerende goederen.

Maandag, den . . . . enz.

Verscheen voor . . . . enz.

De Heer G., winkelier, wonende te . . . . ;

Die verklaarde, onder vrijwaring als naar regten, over te dragen aan den Heer B., koopman wonende te . . . . , die, mede alhier tegenwoordig, verklaarde deze overdragt aan te nemen, een huis, tuin en erf, enz.

Al hetwelk den eersten comparant is aangekomen, enz.

Geschiedende deze overdragt in voldoening eener som van . . . . , welke de eerste comparant aan den tweeden schuldig is, wegens in den jare . . . . . geleverde koopwaren, en waarvoor de laatstgenoemde derhalve kwijting verleent; en wijders onder de volgende voorwaarden:

Ten eerste. Dat de eerste comparant, enz.

Ten tweede, enz.

Eindelijk heeft de eerste comparant in onze tegenwoordigheid de bewijzen van eigendom en andere bescheiden, tot het overgedragen goed betrekkelijk, den tweeden comparant ter hand gesteld, verklarende hem, onder de bovenvermelde voorwaarden, in al zijne regten daarin te subrogeren.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

*In betaling geving van onroerende goederen door een man
aan zijne vrouw,*

Woensdag, den . . . . . enz.

Verschenen voor . . . . . enz.

De Heer A., koopman, wonende te . . . . , ter eenre; en vrouwe B., zijne huisvrouw, mede wonende aldaar, tot het verlijden dezer acte, voor zoo veel noodig, door gemelden haren echtgenoot gemagtigd, ter andere zijde;

Welke comparanten hebben verklaard, dat, bij vonnis van den raad van justitie te . . . . , op den . . . . , ten verzoeke der tweede comparante gewezen, tusschen hen eene geregtelijke scheiding van goederen is uitgesproken en dat dien ten gevolge, bij acte op den . . . . . daaraanvolgende, en alzoo binnen den tijd van eene maand, nadat het genoemde vonnis kracht van gewijsde had bekomen, voor den notaris Mr. D. . . . . en getuigen sub nummer . . . . . verleden, de gemeenschap ter zake des huwelijks, tusschen hen comparanten bestaan hebbende, is verdeeld;

Dat intusschen de eerste comparant, na die verdeling, alsnog aan de tweede comparante schuldig is eene somma van . . . . , zijnde:

Ten eerste. Het bedrag van den koopprijs van een landgoed, gelegen te . . . , door de tweede comparante bij huwelijksche voorwaarden van de gemeenschap uitgesloten, en op den . . . , te . . . , in het openbaar verkocht, welke koopprijs door den eersten comparant ontvangen, en zonder wederbelegging verbruikt, bedraagt. . . . . *f* . . . . .

Ten tweede, enz. . . . . . *„* . . . . .

uitmakende een geheel van. . . . . *f* . . . . .

En heeft de eerste comparant verklaard, in voldoening dier schuld, aan de tweede comparante, die zulks aanneemt, en daartegen voor dezelve kwijting verleent, over te dragen de volgende onroerende goederen, als:

Ten eerste. Een huis met erf, staande en gelegen te . . . , enz.;

Ten tweede, enz.

Welke goederen den eersten comparant zijn aangekomen, enz.

Geschiedende voorts deze overdragt onder de volgende voorwaarden:

Ten eerste. Dat de tweede comparante van heden af in het bezit en genot der voormelde goederen zal treden, en wederkeerig zal betalen de lands-, plaatselijke en andere belastingen, daarvan geheven wordende.

Ten tweede, enz.

Eindelijk heeft de eerste comparant, enz.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Aanbod van betaling en consignatie.

Aanbod van betaling en bevel.

In den jare achttien honderd en vier en vijftig, op maandag den elfden September, des voormiddags te tien uren,

heb ik Pieter Mansen, openbaar notaris, gevestigd te Batavia, in tegenwoordigheid der na te melden getuigen, ten verzoeke van den Arabier Said Ali bin Abdulla Moechtada, koopman te Batavia woonachtig, mij notaris bekend, aan den Heer Friedrich Schülter, rijtuigfabriekant, mede alhier woonachtig, persoonlijk ter ontvangst aangeboden . . . . . (*stuksgewijze vermelding der geldstukken*), te zamen uitmakende eene som van . . . . . en zulks in voldoening van . . . . .

Op welk aanbod door den Heer Fridrich Schülter is geantwoord . . . . .

Aangemaand zijde dit antwoord te onderteekenen, zoo heeft voormelde Heer Friedrich Schülter daaraan, na gedane voorlezing, voldaan.

Uithoofde van welk bekomen antwoord, heb ik notaris aan welmelden Heer Friedrich Schülter kennis gegeven, dat, aangezien hij geweigerd heeft de aangeboden som te ontvangen, dezelve door mijn requirant op maandag den . . . . , des namiddags ten . . . . uren, ter griffie van den raad van justitie te Batavia, hetzij in zijne tegenwoordigheid, hetzij in zijn afwezen, in bewaring zal worden gesteld.

Waarvan acte, welke in mijne bewaring verblijft, en wordt daarvan eene grosse aan den comparant verleend, terwijl afschrift van dezelve aan den Heer Friedrich Schülter is gelaten.

Gedaan en verleden, enz.

Bewaargeving of Consignatie.

In den jare . . . . , enz. heb ik, Pieter Mansen, openbaar notaris, gevestigd te Batavia, in tegenwoordigheid der na te melden getuigen, ten verzoeke en in tegenwoordigheid van den Arabier Said Ali bin Abdulla Moechtada, koopman te Batavia woonachtig, mij notaris bekend, mijervoegd ter griffie van den raad van justitie te Batavia, alwaar de Heer Friedrich Schülter, rijtuigfabriekant hier ter stede woonachtig, niet verschenen is, en genoemde Arabier Said Ali bin Abdulla Moechtada, in tegenwoor-

digheid van mij notaris en getuigen, aan den Heer Meester Gerrit Palen, griffier bij den raad van justitie voornoemd, in bewaring heeft gegeven . . . (*stuksgewijze vermelding der geldstukken*), te zamen uitmakende eene som van . . ., welke door mij notaris, namens meermelden Said Ali bin Abdulla Moechtada, aan den Heer Friedrich Schüller ter ontvangst is aangeboden in voldoening van . . .; doch heeft de Heer Friedrich Schüller geweigerd die som aan te nemen, weshalve aan hem is beteekend, dat dezelve, hetzij in zijne tegenwoordigheid, hetzij in zijn afwezen, zoude worden in bewaring gesteld, ten tijde en ter plaatse, waar zulks nu is geschied, blijkens acte van aanbieding en kennisgeving, opgemaakt en beteekend door mij notaris, in tegenwoordigheid van getuigen onder nummer zeven, den . . ., en aan den tegenwoordige vastgehecht.

Waarvan acte, welke in mijne bewaring verblijft, en wordt daarvan eene grosse aan den Arabier Said Ali bin Abdulla Moechtada verleend, terwijl afschrift van dezelve en van de daaraan gehechte acte van aanbieding en kennisgeving gelaten is aan den Heer Meester Gerrit Palen voornoemd.

Gedaan en verleden, enz. in tegenwoordigheid van . . . enz. als getuigen, die na gedane voorlezing dit proces-verbaal met den Arabier Said Ali bin Abdulla Moechtada en den Heer Meester Gerrit Palen en mij notaris hebben geteekend.

Aldus gepasseerd, enz. *).

Ruiling.

Ruiling van vaste goederen.

Vrijdag, den . . . enz.

Verschenen voor . . . enz.

*) Indien de schuldeischer niet verschijnt, moet het proces-verbaal van bewaargeving aan hem beteekend worden, met aanmaning, om het in bewaring gebragte te ligten. Zie bladz. 296 van dit Handboek.

De Heer A., particulier wonende, te . . . , ter eene zijde; en
 De Heer B., koopman, wonende te . . . , ter andere zijde;
 Die verklaarden overeengekomen te zijn, dat de comparant ter eene, aan den comparant ter andere zijde, bij deze overdraagt, een huis en erf, staande en gelegen in de . . . enz., hem eersten comparant aangekomen uit de nalatenschap zijns vaders, wijlen den Heer D., in leven koopman, gewoond hebbende en overleden te . . . , blijkens acte van scheiding, op den . . . , voor den notaris Mr. N. en getuigen te . . . , onder nummer . . . verleden, welke acte, voor zoo ver hem comparant bekend is, niet is overgeschreven; terwijl de comparant ter andere zijde, in ruiling van hetzelfde goed, wederkeerig aan den eersten comparant overdraagt en afstaat eene landhoeve, bestaande in land, stal, schuur, tuin en erf, met alles te zamen groot . . . , gelegen in de gemeente . . . , enz.; en zulks onder de volgende voorwaarden:

Ten eerste. Dat de beide contractanten, verklarende, dat de voorschreven goederen, naar hun beste weten, met geene hypotheeken of erfdienstbaarheden zijn bezwaard, wederkeerig, voor hun onbekende lasten en verborgen gebreken, tot geene vrijwaring zullen gehouden zijn.

Ten tweede. Dat de comparant ter eene zijde dadelijk in het volkomen bezit en genot van het hem overgedragen goed zal treden, doch de comparant ter andere zijde zich zal moeten gedragen, naar het contract van huur en verhuur, hetwelk op den . . . , voor ons notaris en getuigen onder nummer . . . , tusschen den eersten comparant en F., landeigenaar, wonende te . . . , is aangegaan, en waarbij het voorschreven huis en erf voor een termijn van . . . jaren, welke zal eindigen den . . . , aan dezen in huur is gegeven, tegen een jaarlijkschen huurprijs van . . . ; zullende deze huurprijs, te rekenen van den eerstkomenden verschijndag, en alzoo van den . . . , ten voordeele van den comparant ter andere zijde komen.

Ten derde. Dat de beide contractanten, van den dag van het verlijden dezer, overigens over de hun overgedragen

goederen, als over vrij en eigen goed, zullen kunnen beschikken, en daarvan alle belastingen, van welken aard ook, die daarvan mogten worden geheven, zullen betalen.

Ten vierde. Dat de kosten dezer wederkeerige overdragt, de regten van overschrijving daaronder begrepen, door den comparant ter andere zijde zullen gedragen worden.

Ten vijfde, enz.

Eindelijk hebben de beide contractanten elkander wederkeurig de bewijzen van eigendom der voorschrevene goederen ter hand gesteld.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Huur en Verhuur.

---

*Huur van een huis, met bevoegdheid tot onderverhuur
en afstand van huur.*

Vrijdag, den...enz.

Verseheen voor...enz.

De Heer A., particulier, wonende te...;

Die verklaarde in huur te geven aan den Heer B., koopman wonende te..., die, mede alhier tegenwoordig, verklaart deze verhuur aan te nemen:

Een huis, met tuin en erf, staande en gelegen te..., en aan den huurder wel bekend;

Zijnde deze huur en verhuur aangegaan voor den tijd van...jaren te rekenen van den..., en waarvan alzoo het laatste zal verschijnen den....

De jaarlijksche huurprijs is bepaald op eene somma van..., door den huurder in twee gelijke termijnen, op den...en... van ieder jaar, ten huize van den verhuurder te betalen; zijnde partijen voorts overeengekomen omtrent de navolgende bedingen:

1°. Dat de huurder het voormelde huis, tuin en erf, geheel of gedeeltelijk, zal kunnen onderverhuren, alsmede

zijne huur aan derden overdragen, mits ook in het laatste geval voor de rigtige betaling der huurpenningen verantwoordelijk blijvende.

2°. Dat de huurder, behalve tot de geringe en dagelijkse reparaties, hem bij de wet opgelegd, zal verplicht zijn, de daken te onderhouden, waterputten, regenbakken en secreten ten zijnen koste te doen reinigen, en de geleverde goederen ook ten dien aanzien, bij het einde van den huurtijd, in behoorlijken staat weder op te leveren.

3°. Dat de huurder zal betalen alle gewone opbrengsten of belastingen, daarvan gedurende den huurtijd verschuldigd, en de kosten van dit contract, de regten van zegel daaronder begrepen.

4°. Dat deze overeenkomst, indien de huurder in gebreke mogt blijven, den bedongen huurprijs uiterlijk binnen veertien dagen na den verschijndag te voldoen, of in andere opzigten aan de verplichtingen hem bij de wet of bij dit contract opgelegd, mogt te kort komen, daardoor regtens zal ontbonden zijn, zoodat de verhuurder die ontbinding, met vergoeding van kosten, schaden en interessen, kan doen uitspreken, zonder den huurder alvorens bij sommatie in gebreke te hebben gesteld.

5°. Dat enz.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Huur en verhuur van landerijen.

Maandag, den . . . .enz.

Verscheen voor . . . .enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . .;

Die verklaarde in huur te geven aan den Heer B., landhuurder, wonende te . . . ., die, mede alhier tegenwoordig, verklaarde in huur aan te nemen:

Een landgoed, bestaande in heerenhuis, enz., alles aan elkander gelegen in de gemeente . . . ., en den huurder bekend;

Welke huur en verhuur wordt aangegaan voor den tijd van . . . . . achtereenvolgende jaren, die ten aanzien der landerijen met den . . . . en, ten aanzien der gebouwen, met den . . . . . aanvang zullen nemen, voor eene som van . . . . in het jaar, door den huurder, ten huize van den verhuurder, in twee gelijke termijnen, op den . . . . en den . . . . , te betalen; en voorts onder de volgende voorwaarden:

1°. Dat de contractanten geene vermeerdering of vermindering van den huurprijs zullen vorderen, indien de opgegeven maat der voorschreven landerijen met derzelver wezenlijke grootte mogt verschillen.

2°. Dat de huurder almede op geene vermindering of geheele kwijtscheiding van den huurprijs aanspraak hebben zal, indien de oogst door gewone of buitengewone onvoorziene toevallen, gedurende een of meer jaren, geheel of gedeeltelijk mogt verloren gaan; alle welke toevallen de huurder zonder onderscheid voor zijne rekening neemt.

3°. Dat de huurder zal verplicht zijn, aan den tiendheffer de hem verschuldigde tienden te laten volgen, zonder deswege iets op den huurprijs te mogen korten en, zich voorts onderwerpende aan al de verplichtingen, die te dier zake op den eigenaar of gebruiker van het land rusten, den verhuurder daaromtrent in allen deele schadeloos zal houden.

4°. Dat de huurder zal betalen alle grond- en andere lasten, enz.

5°. Dat hij daarentegen het houtgewas, op het gehuurde staande, alleen de opgaande en vruchtboomen daarvan uitgezonderd, ter bekwamer tijd en naar plaatselijk gebruik, ten zijnen voordeele zal mogen kappen, onder verplichting om hetzelfde geregeld te onderhouden, en voor de gestorvene of op andere wijs te niet gegane planten, andere in de plaats te stellen.

6°. Dat de huurder het land niet alleen in behoorlijken staat zal moeten houden, hetzelfde ter bekwamer tijd greppelen en van onkruid zuiveren, maar inzonderheid al den mest en het stroo, op het gehuurde goed vallende,

daarop zal moeten verbruiken, en die van het laatste jaar bij zijn vertrek, zonder eenige schadeloosstelling, zal moeten achterlaten, al ware 't ook dat er alsdan meer voorhanden was, dan hij bij den aanvang van de huur zal gevonden hebben.

7°. Dat de huurder, enz.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Aanneming van werk, zonder leverantie van bouwstoffen.

Zaterdag, den . . . . .enz.

Verschenen voor . . . . .enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . . ter eenre; en

De Chinees Tjo Long, metselaar en timmerman, wonende te . . . . ., ter andere zijde;

Die verklaarden te zijn overeengekomen, dat de comparant ter andere zijde, voor en ten behoeve van den comparant ter eenre, op zeker erf, aan dezen toebehoorende, gelegen in de gemeente . . . . ., enz., zal bouwen of doen bouwen, een woonhuis, ter breedte van . . . . . en ter diepte van . . . . ., hebbende twee verdiepingen, elk van . . . . .ramen in het front, enz., alles volgens de teekening daarvan opgemaakt, welke door partijen gewaarmerkt en aan deze minute vastgehecht, onder mij notaris zal blijven berusten.

(Wanneer er geen bestek is opgemaakt, zal men bij de bovenstaande omschrijving alle bedingen, de zamenstelling van het gebouw en de wijze van bewerking betreffende, moeten invoegen; bestaat er daarentegen een bestek, alsdan kan men deze bijzonderheden, even als de omschrijving zelve, achterlaten, en enkel en eenvoudig, na de vermelding van het uit te voeren werk, tot dat bestek en de teekening, beiden aan de acte te annexeren, verwijzen).

De comparant ter eenre zal aan dien ter andere zijde, binnen veertien dagen na het verlijden dezer, aanwijzen en overgeven de bouwstoffen tot het voorschreven werk

benoodigd, en zal de comparant ter andere zijde die onmiddellijk opnemen en, dezelve goedgekeurd hebbende, voor derzelve goede hoedanigheid verantwoordelijk zijn.

De comparant ter andere zijde daarentegen zal de noodige gereedschappen leveren, en voorts al het werk, zonder uitzondering, dat tot het daarstellen van het voorschreven gebouw gevorderd wordt, ten zijnen koste laten verrigten, zich uitdrukkelijk verbindende, om hetzelfde gebouw uiterlijk binnen den tijd van . . . . , na het verlijden dezer, voltooid op te leveren, terwijl het werk onmiddellijk na die voltooiing, door twee deskundigen, door partijen, en bij verschil of weigering, door den regter te benoemen, zal worden opgenomen, om te onderzoeken of hetzelfde aan den inhoud dezer overeenkomst voldoet, alles onverminderd de wettelijke verplichting van den comparant ter andere zijde, om dien ter eenre, gedurende tien jaren na de oplevering, voor het geheel of gedeeltelijk vergaan van het gebouw, door gebreken in de zamenstelling of ongeschiktheid van den grond, te vrijwaren.

Eindelijk geschiedt deze aanneming voor eene somma van . . . . , welke de comparant ter eene zijde, onmiddellijk na de opneming en goedkeuring van het werk, door de voormelde deskundigen, aan dien ter andere zijde zal betalen; doch waarvan hij, indien onverhoopt het gebouw op den hiervoren bepaalden tijd niet mogt zijn voltooid, voor elke week verwijl, eene som van . . . . zal mogen korten.

Waarvan acte enz.

Gedaan en verleden, enz.

Maatschap.

Burgerlijke Maatschap.

Dingsdag, den . . . . . enz.

Verschenen voor . . . . . enz.

De Heer A., particulier, wonende, te . . . . . ;

De Heer B., koopman, wonende te . . . . . ;

De Heer C., rentenier, enz.

Die verklaarden, op den hierna te melden voet en wijze, eene bijzondere maatschap aan te gaan:

De contractanten, respectivelijk eigenaars zijnde van onderscheidene huizen, pakhuizen en erven, alle staande en gelegen enz. te . . . . , brengen die in gemeenschap, ten einde de gebouwen ten gemeenen koste en voordeele te doen afbreken, en op de alsdan ledig gewordene plaats, eene doorgaande rij van burgerwoonhuizen te stichten, naar het plan deswege tusschen hen beraamd en in schrift gebragt, hetwelk, door hen contractanten gewaarmerkt, aan de tegenwoordige acte is vastgehecht.

Ten einde in de kosten van dezen opbouw te voorzien, zullen de contractanten daarenboven onmiddelijk ieder eene somma van . . . . in de gemeene kas storten, en vervolgens, naarmate er meerdere penningen zullen benoodigd zijn, steeds gelijkelijk daartoe bijdragen.

Deze gelden, en alle andere tot de gemeenschap behorende, zullen worden bewaard in een ijzeren kist, met drie verschillend werkende sloten, waarvan ieder der contractanten een sleutel zal hebben, terwijl de gezegde kist zal berusten ten huize van A.

Al wat het inwendig bestuur der maatschap betreft, bijzonder het houden der boeken en briefwisseling en het ontvangen en het uitgeven van penningen, is aan dezen contractant opgedragen, met dien verstande, dat hij geene betalingen van leverantien of anderen zal kunnen doen, dan op declaratien, door een zijner mede-contractanten gezien en goedgekeurd.

De contractanten B. en C. zijn met de uitvoering der maatschappelijke onderneming belast, en zullen als zoodanig materialen en gereedschappen aankooopen, werklieden aannemen, beiden tegen zoodanigen prijs en voorwaarden, als zij in het gemeen belang geraden zullen achten, alsmede het te verrigten werk besturen, zonder andere beperking, dan dat zij zich daarin naar het hiervoren vermeld plan zullen behooren te gedragen.

Zoodra de op te rigten gebouwen zullen voltooid zijn,

zal men trachten dezelve voor gemeene rekening te verhuren, en daartoe, ten aanzien van de wijze dier verhuuring en den te bedingen prijs, met meerderheid van stemmen besluiten; terwijl andere beschikkingen, als daar zijn, om dezelve gebouwen bij gunstige gelegenheid te verkoopen, niet anders dan met eenparig goedvinden van al de contractanten of alsdan belanghebbenden zullen worden genomen.

Te rekenen van de voltooiing der gebouwen, zal er jaarlijks een staat van de maatschappelijke bezittingen worden opgemaakt, benevens de rekening van ontvangst en uitgaven worden gesloten, en het saldo, voor zoo ver daarover niet ter uitbreiding of verbetering der gemeenschappelijke onderneming, met eenparig goedvinden, anders is beschikt tusschen de belanghebbenden worden verdeeld.

Voorts wordt deze maatschap voor een onbepaalden tijd aangegaan, met dien verstande, dat geen der contractanten dezelve binnen tien jaren, na de dagteekening dezes, zal mogen opzeggen, en dat de alsdan belanghebbenden op dat tijdstip zullen beraadslagen en bij meerderheid van stemmen zullen besluiten, of zij voortdurend in gemeenschap willen blijven, dan wel het geraden achten, de maatschappelijke goederen in natura te verdeelen of ten gemeenen nutte te verkoopen; terwijl, bij overlijden van een der contractanten, de maatschap in allen gevalle tusschen de overigen zal voortduren, en deze, even als de erfgenamen van den overledene, het in hunne keuze zullen hebben, en de eerste bepaaldelijk bij meerderheid van stemmen zullen beslissen, of de laatste deelgenooten zullen blijven, dan wel of aan hen, hetzij uit de maatschappelijke kas, hetzij uit eigene beurs, de waarde van hun geregt aandeel in de gemeene goederen, te bepalen naar den laatst opgemaakten jaarlijkschen staat en onder korting van de maatschappelijke schulden, zal worden uitgekeerd.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Vennootschap onder eene firma.

Donderdag, de . . . .enz.

Verschenen voor . . . .enz.

De Heer A., koopman, wonende te . . . .;

De Heer B., koopman, wonende te . . . .; en

De Heer C., koopman, wonende te . . . .;

Die verklaarden bij deze op den navolgenden voet en wijze, eene vennootschap aan te gaan:

De comparanten zullen gemeenschappelijk, onder de firma A. en B., handel drijven, in houtwaren, teer, pik en andere doorgaans met dien handel verwante voorwerpen.

De zetel der vennootschap wordt gevestigd te . . . .

Dezelve zal een aanvang nemen met den . . . ., en wordt aangegaan voor een tijd van . . . .

Het maatschappelijk fonds zal groot zijn . . . ., waarvan ieder der contractanten een gelijk derde deel zal inbrengen, en wel voor de helft op den dag, waarop de maatschap begint, en de wederhelft binnen zes maanden daarna.

De contractanten A. en B. zullen alleen en uitsluitend gerechtigd zijn, onder de firma te teekenen en alzoo de vennootschap te verbinden.

Uit de gemeenschappelijke kas zullen worden betaald alle schulden, de handelingen der vennootschap betreffende, daaronder begrepen, de huur van huizen en pakhuizen, het loon van bedienden, enz.

Bij het einde van ieder jaar, en wel binnen de tien eerste dagen der maand Januarij, zal door de gezamenlijke vennoten van den toestand der vennootschap een staat en balans worden opgemaakt, in een afzonderlijk daartoe bestemd register ingeschreven, en door de gezamenlijke vennoten onderteekend.

Onmiddelijk na het opmaken van die balans, zullen uit de gemeenschappelijke winsten aan ieder der vennoten worden uitgekeerd de interessen van het door hen ingebragt kapitaal, benevens van de gelden, die zij daarboven,

gedurende een vol jaar, in de maatschappelijke kas hebben gelaten, tegen zes ten honderd in het jaar.

Van hetgeen na die uitkeering van de winst mogt overblijven, zal steeds een derde deel tot stijving van het maatschappelijk fonds in de kas worden gelaten, terwijl de twee overige derden, voor gelijke aandeelen, ter beschikking van ieder der contractanten zullen worden gesteld, en alzoo op hunne bijzondere rekeningen-courant in credit aangeschreven.

Indien bij het opmaken der balans blijken mogt, dat de vennootschap in het afgelopen jaar heeft verloren, en dit verlies door de winst, die in vorige jaren bij het fonds is gevoegd, niet wordt opgewogen, of wel de omstandigheden het, naar het oordeel van de meerderheid der vennoten, noodzakelijk maken, het maatschappelijk fonds niet te verminderen, zal ieder hunner gehouden zijn, zijn geregt aandeel in het ontbrekende, uiterlijk binnen drie maanden, op te leggen.

In geen geval zal een der vennoten meer kunnen nemen dan hem als aandeel in de winst toekomt; terwijl, bij overtreding dier bepaling, of bij te late aanzuivering van het geleden verlies, de interessen regtens à zes ten honderd in het jaar zullen verlopen.

De werkzaamheden, het beheer en de behandelingen der vennootschap betreffende, zullen tusschen de contractanten met onderling goedvinden worden geregeld en verdeeld; echter zal de contractant C. meer bijzonder belast zijn met het houden der boeken.

De handelingen door de contractanten A. en B., ten name der vennootschap of ten haren behoefte aangegaan, zullen als naar regten ieder der vennoten hoofdelijk verbinden; met dien verstande, dat zij geene gelden ter leen zullen mogen nemen of geven, noch vaste goederen koopen of verkoopen, dan met schriftelijke toestemming hunner mede-vennoten.

Geen der contractanten zal, zoolang deze maatschap duurt, voor eigene rekening in dezelfde artikelen handel

mogen drijven, op straffe eener boete van . . . ., ten behoeve van het maatschappelijk fonds.

Indien een der contractanten vóór de ontbinding dezer maatschap mogt komen te overlijden, zal dezelve in allen gevalle tusschen de beide overigen voortduren; terwijl de erfgenamen van den overledene, mits daarbij eenstemmig handelende, het regt zullen hebben om als eenvoudige geldschieters in de gemeenschap te blijven. Wanneer zij zich echter, binnen drie maanden na het overlijden, deswege niet uitdrukkelijk verklaren, zal de maatschap ten hunnen aanzien als ontbonden worden beschouwd, en zal hun alzoo het aandeel van den overledene in het maatschappelijk fonds, te bepalen naar de laatst opgemaakte jaarlijksche balans, worden uitgekeerd, en wel voor de helft zes maanden en voor de wederhelft een jaar na het overlijden van den erflater; telkens met bijbetaling van interessen sints hetzelfde tijdstip, à zes ten honderd in het jaar.

Zes maanden vóór het einde van den tijd, waarvoor deze maatschap is aangegaan, zullen de contractanten elkander wederkeerig kenbaar maken, of zij dezelve langer willen doen voortduren en, daartoe met eenparig goedvinden besluitende, de noodige maatregelen nemen; terwijl, in het tegenovergesteld geval, van dat oogenblik geene ondernemingen zullen worden gedaan, die niet binnen den bepaalden tijd zouden kunnen afloopen en dus de verevening vertragen.

Voorts zal met die verevening, onmiddelijk na verloop van den bepaalden tijd, een begin worden gemaakt, en dezelve uiterlijk binnen het jaar tot stand worden gebracht.

Indien zich ter zake der tegenwoordige maatschap, tusschen de vennooten onderling of tusschen hunne erfgenamen en regtverkrijgenden, eenige moeilijkheden mogten opdoen, verbinden de contractanten zich en hunne regtverkrijgenden, de beslissing in het hoogste ressort aan drie scheidsmannen op te dragen, waarvan ieder der contractanten, of bij overlijden hunne erfgenamen, eenen zullen benoemen; terwijl die benoeming, indien eene der belang-

hebbende partijen, binnen acht dagen na de geregtelijke sommatie, daaraan niet mogt voldoen, door den raad van justitie zal geschieden.

De contractant A. is in het bijzonder belast, met deze overeenkomst, op de bij de wet voorschrevene wijze, te doen bekend maken.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Verlenging eener maatschap.

Maandag den . . . . enz.

Verschenen voor . . . . enz.

De heeren A., B. en C., particulieren enz.

Die verklaarden de vennootschap onder eene firma, welke op den . . . ., bij acte voor den notaris S. en getuigen, te . . . ., onder nummer . . . ., tusschen hen is aangegaan, om gemeenschappelijken handel te drijven in . . . ., en die naar den inhoud dier acte op den . . . . zoude komen op te houden, voor den tijd van . . . . jaren, te rekenen van dat tijdstip, te verlengen, en zulks op denzelfden voet en wijze, als waaromtrent zij destijds zijn overeengekomen.

Ten einde intusschen aan de gemeenschappelijke handelingen eenige meerdere uitbreiding te geven, zal het maatschappelijk fonds met . . . . worden vergroot, en verbinden zich de contractanten, uiterlijk binnen drie maanden na de dagteekening dezer, ieder hun geregt derde deel in deze som in de maatschappelijke kas te storten.

Aan den contractant A. is opgedragen deze acte, in den vorm der wet, openbaar te maken.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Vennootschap bij wijze van geldschieting.

Dingsdag, den . . . . enz.

Verschenen voor . . . . enz.

De Heer A., koopman, wonende te . . . . ; en

De Heer B., particulier, wonende te . . . ;

Die, eene vennootschap bij wijze van geldschieting wilstende aangaan, zijn overeengekomen als volgt:

De contractanten zullen voor gemeene rekening oprigten en drijven eene pannen- en steenbakkerij, waartoe de eerste comparant in gemeenschap brengt, een huis met de daarbij behoorende schuren en loodsen, benevens vier perceelen tuin- en grasland, alles bij elkander gelegen aan de rivier . . . , onder de gemeente . . . enz., benevens het regt aan denzelfden contractant toekomende om van eene plaats, in gezegde rivier liggende, leem en kleiaarde te halen, en eindelijk eene som van . . . in contanten, terwijl de contractant B. van zijne zijde zal inbrengen eene som van . . .

De helft der aldus van weërszijde in te brengen penningen zal, uiterlijk binnen eene maand na de dagteekening dezer, in de gemeenschappelijke kas worden gestort, en onmiddelijk worden aangewend, om de voorschrevene gebouwen tot het voorgenomen doel in te rigten, en de ontbrekende ovens als anderzins op te bouwen; alles volgens het deswege tusschen partijen opgemaakt, en door dezelve gewaarmerkt, aan deze acte geannexeerd bestek.

Deze werkzaamheden, onder de leiding en het bestuur van den contractant A. uit te voeren, zullen uiterlijk, binnen zes maanden na dato dezes, moeten zijn voltooid, en onmiddelijk na die voltooiing de wederhelft van het in te brengen kapitaal worden gestort, om ten spoedigste met het fabrikaat een begin te maken.

Het beheer der gemeenschappelijke onderneming wordt geheel door den contractant A. gevoerd, die alzoo de fabriek naar zijn beste weten zal besturen, en uitsluitend geregtigd is voor de maatschap verbindtenissen of overeenkomsten aan te gaan; terwijl de comparant B., als eenvoudig geldschietter, zich met al deze handelingen niet zal inlaten, doch ook voor de schulden der maatschap persoonlijk niet verder dan tot het bedrag van zijnen inbreng zal gehouden zijn.

Intusschen zal de comparant A. verplicht zijn, behalve

het gewoon dag- en copijboek, een grootboek te houden, waarop de rekeningen van alle debiteuren en crediteuren der maatschap zijn aangeschreven, en staat het den comparant B. vrij, ten alle tijde van deze boeken, benevens van de briefwisseling, inzage en afschrift te nemen.

Voorts zal, binnen de drie eerste maanden van elk jaar, een staat en balans van de maatschappelijke fondsen worden opgemaakt, in een register ingeschreven, en bij afschrift door den eersten comparant A. aan den comparant B. medegedeeld.

Mogt het uit deze balans blijken, dat de maatschap in het afgelopen jaar winsten heeft behaald, alsdan zal daarvan een....deel bij het maatschappelijk fonds gevoegd, en het overige, in gelijke deelen, aan de beide contractanten worden uitgekeerd, terwijl, in geval van verlies, een gelijk aandeel voor ieder der comparanten op de door hem ingebragte fondsen zal worden afgeschreven, om hetzelfde uit de later te doene winsten weder aan te vullen, ten gevolge dat van deze geene uitkeering zal geschieden, alvorens het maatschappelijk kapitaal tot het oorspronkelijk bedrag, na aftrek van de kosten der eerste inrigting, zal zijn teruggebracht.

De beide contractanten verbinden zich, zoo lang deze maatschap duurt, geene soortgelijke fabriek, hetzij voor bijzondere rekening, hetzij in gemeenschap met derden, op te rigten of te drijven.

Deze maatschap wordt aangegaan voor den tijd van.... jaren en zal, bij overlijden van een der vennooten, niet ontbonden worden; terwijl de erfgenamen of regtverkrijgenden van den contractant A., bij diens overlijden, onder goedkeuring van den contractant B., of van zijne regtverkrijgenden, ten spoedigste een bekwaam persoon zullen aanstellen, die het maatschappelijk beheer zal voeren,

Zes maanden vóór het einde van den tijd, waarvoor deze maatschap is aangegaan, zullen de contractanten enz. *(als bij de vennootschap onder eene firma).*

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Naamlooze vennootschap.

Dingsdag, den . . . . .enz.

Verschenen voor . . . . .enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . , en

De Heer B., koopman, wonende te . . . . , enz.

Welke comparanten, zoo voor zich-zelfen, als namens hunne lastgevers, verklaarden met elkander te zijn overeengekomen, om onder nader te bekomen vergunning van den gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië, eene naamlooze vennootschap op te rigten, in voege als volgt:

Artikel een. De op te rigten vennootschap zal den naam voeren van: *Maatschappij van brandassurantie te . . .*, en ten doel hebben de verzekering van gebouwen, meubelen, koopmanschappen en alle andere roerende voorwerpen (effecten, schuldbrieven en gereede penningen alleen uitgezonderd) tegen brandschade.

Artikel twee. Dezelve maatschappij zal gevestigd zijn te . . . . , en wordt aangegaan voor den tijd van . . . . jaren, te rekenen van den dag, waarop [de bekrachtiging door den gouverneur-generaal zal zijn verleend.

Artikel drie. Het kapitaal dezer maatschappij wordt bepaald op . . . . , verdeeld in . . . . aandeelen, van . . . . ieder, van welke de comparanten en hunne lastgevers vertegenwoordigen een kapitaal van . . . . , alzoo zij hebben deelgenomen :

De Heer A. voor . . . . aandeelen ;

De Heer B. voor enz.

terwijl de overige aandeelen binnen den tijd van . . . . , nadat de bekrachtiging zal zijn verleend, zullen moeten geplaatst zijn.

Artikel vier. Onmiddellijk na de bekrachtiging, zullen de comparanten en hunne lastgevers vijf-en-twintig ten honderd van de som, waarvoor zij deel hebben genomen, in de maatschappelijke kas storten, terwijl de resterende

vijf-en-zeventig ten honderd in drie gelijke termijnen, van drie tot drie maanden, na deze eerste storting zullen verderbaar wezen.

Artikel vijf. Bij elke dezer betalingen, zullen de deelhebbers voor het bedrag daarvan op de boeken der maatschap worden ingeschreven, en hun daarenboven door directeuren eene voorloopige quitantie worden uitgereikt, welke quitantien, wanneer de ingeschrevene som geheel zal zijn aanbetaald, zullen verwisseld worden voor eene acte van aandeel, ter keuze van den belanghebbende, hetzij ten zijnen naam, hetzij in blanco.

Artikel zes. De op naam staande aandelen zullen, ten aanzien der vennootschap, niet anders kunnen worden overgedragen, dan bij eene authentieke of onderhandsche acte, de laatste door den cedent en cessionaris behoorlijk onderteekend, welke aan de bestuurders moet worden overgelegd, met vertooning van de acte van aandeel, waarop door deze van de overdracht zal worden melding gemaakt, terwijl tevens van dit alles op de boeken der maatschappij aanteekening zal worden gedaan.

Artikel zeven. Indien het kapitaal dezer maatschappij te eeniger tijd, door onverhoopte verliezen, tot vijftig ten honderd van deszelfs oorspronkelijk bedrag mogt zijn verminderd, zullen de gezamenlijke deelhebbers tot eene algemeene vergadering worden opgeroepen, om te beraadslagen, of zij de vennootschap willen ontbinden, dan wel het verlorene weder aanvullen.

Evenzoo zal in den loop van het laatste jaar van den termijn, waarvoor deze vennootschap thans wordt aangegaan, in eene algemeene vergadering beslist worden, of men, onder bewilliging door den gouverneur-generaal te verleenen, de maatschappij voor eenen nieuwen termijn wil doen voortduren.

In beide gevallen wordt het besluit bij meerderheid van stemmen opgemaakt.

Artikel acht. Het bestuur dezer maatschappij wordt opgedragen aan twee directeuren en vijf commissarissen,

welke ieder, ten minste voor . . . . aandeelen, deelhebbers moeten zijn.

Artikel negen. Tot directeuren worden benoemd de Heeren A. en B., particulieren, wonende te . . . .; tot commissarissen de Heeren B., C., D., E. en F., allen kooplieden, wonende te . . . .

Bij overlijden, ontslag, vertrek naar elders, of andere reden van ontstentenis van een of meer dezer benoemden, zal in derzelve vervanging, op voordragt der overblijvende bestuurders, door eene algemeene vergadering van deelhebbers, worden voorzien.

Artikel tien. De directeuren zijn met de geheele administratie van de zaken der maatschappij belast.

Zij zorgen dat het oorspronkelijk kapitaal der maatschappij, naar mate dat hetzelfde ter hunner beschikking komt, onmiddelijk in inschrijvingen op vaste eigendommen, rentende minstens zes ten honderd, worde belegd, en vertoon daarvan telken reize, uiterlijk binnen veertien dagen, de bewijzen aan Heeren commissarissen.

Alle overige maatschappelijke fondsen worden mede door hen, zoo voordeelig en zeker mogelijk, hetzij door verkoop van effecten, hetzij door discontering en beleening op effecten en koopmansgoederen, belegd, zonder dat daarmede eenige handel hoe ook genaamd mag gedreven worden.

Voorts zullen de directeuren de aanvragen tot verzekering aannemen, dezelve regelen tegen zoodanige vaste premien, als bij een algemeen reglement tusschen hen en commissarissen vast te stellen, zal worden bepaald, de polissen teekenen, de schaden nazien of doen nazien, derzelve bedrag aan de regthebbenden uitkeeren, de te ontstane geschillen aan de beslissing van scheidslieden onderwerpen en tegen onwillige of nalatige debiteuren in regten ageren.

De hoegrootheid der som, waarvoor een en hetzelfde voorwerp zal kunnen worden verzekerd, wordt door directeuren, in overleg met commissarissen, bepaald.

Zij zullen van al de handelingen der maatschappij behoorlijk boek houden.

Artikel elf. De commissarissen hebben een algemeen toezigt over al wat tot de bemoeijingen der directeuren behoort, en kunnen zich tot dat einde ten allen tijde ten hunnen kantore vervoegen, en aldaar inzage vorderen van de boeken der maatschappij, gelijk mede den staat der kas opnemen, en zich de effecten, schuldbewijzen of andere bezittingen der vennootschap doen vertoonen.

Artikel twaalf. Bij het einde van elke drie maanden zullen commissarissen met directeuren vergaderen, en den staat der maatschappij opnemen; terwijl bij het einde van elk jaar, ten hunnen overstaan, de winsten en verliezen zoo naauwkeurig mogelijk zullen worden opgemaakt en daarvan eene behoorlijke balans geformeerd.

Artikel dertien. Deze balans, door directeuren en commissarissen goedgekeurd, zal vervolgens in eene jaarlijksche algemeene vergadering van deelhebbers ter tafel worden gebragt, en daarbij eene voordragt worden gevoegd, om het bedrag der uitdeelingen te regelen.

Artikel veertien. Van de winsten der maatschappij zal aanvankelijk jaarlijks een vijfde gedeelte worden afgezonderd om eene reserve-kas daar te stellen, en hiermede voortgegaan, tot dat deze kas tot het bedrag van het oorspronkelijk kapitaal zal zijn geklommen. Van dit oogenblik zullen deelhebbers jaarlijks over de geheele winst kunnen beschikken, ten ware het reserve-fonds weder beneden dat bedrag mogt komen te vallen, als wanneer het op nieuw en op gelijke wijze zal worden aangevuld.

Artikel vijftien. In de jaarlijksche algemeene vergadering van deelhebbers, zullen, zoo door het bestuur, als door de deelhebbers-zelfen, alle voorstellen worden ter tafel gebragt, die zij in het algemeen belang noodig of dienstig achten, en zal het besluit, ook ten aanzien dier voorstellen, bij meerderheid van stemmen worden opgemaakt; behoudens de bij de wet bepaalde goedkeuring, indien de gezegde besluiten tot eenige verandering of wijziging in de statuten mogten leiden.

Artikel zestien. Het bestuur heeft daarenboven de be-

voegdheid, in buitengewone omstandigheden, de algemeene vergadering ten allen tijde bijeen te roepen.

Artikel zeventien. De oproeping der deelhebbers tot de gewone en buitengewone vergaderingen geschiedt door directeuren, voor zoo veel de houders van op naam staande aandeelen betreft, bij brieven, en voor de houders van actien in blanco, door de dagbladen.

Artikel achttien. Aan directeuren wordt voor hunne werkzaamheden een vijfde deel van de jaarlijksche zuivere winsten, en bij onverhoopt verlies of mindere opbrengst, eene som van . . . toegelegd; onverminderd de kosten van administratie, waarvoor jaarlijks . . . zal worden uitgetrokken.

Artikel negentien. Indien er tusschen de directeuren en commissarissen, of tusschen eerstgenoemden en de deelhebbers eenig verschil mogt ontstaan, zal de beslissing worden opgedragen aan drie scheidsmannen, eenen door de directeuren, de beide andere door commissarissen of deelhebbers en, bij onstentenis, door den raad van justitie te be-noemen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Bewaargeving.

Eigenlijk gezegde bewaargeving.

Maandag, den . . . enz.

Verscheen voor . . . enz.

De Heer A., particulier wonende te . . . ;

Die, in tegenwoordigheid van ons notaris en getuigen, heeft ter hand gesteld en in bewaring gegeven aan den Heer B., koopman, wonende te . . . , die, mede alhier verschijnende, verklaarde van denzelfden in bewaring te nemen, de volgende goederen:

Een zilver tafelservies, bestaande in enz.;

Zestig zilveren lepels en vorken, enz.

Alle welke goederen de bewaarnemer beloofde onder zich te zullen houden, tot dat de eerste comparant van de buitenlandsche reis, welke hij voornemens is eerstdaags te ondernemen, zal zijn teruggekeerd, om dezelve alsdan, op de eerste aanvraag aan hem eersten comparant of aan zijne wettige regthebbenden, in behoorlijken staat weder op te leveren.

Daarentegen heeft de eerste comparant zich verbonden aan den tweeden, bij de terugneming der voormelde goederen, voor zijne in deze te nemen moeite, te betalen eene som van . . . .

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Erkentenis van bewaarneming.

Woensdag, den . . . . enz.

Verscheen voor . . . . enz.

De Heer C., particulier, wonende te . . . . ;

Die verklaarde, dat de Heer B., particulier, wonende te . . . . en mede alhier tegenwoordig, aan hem in bewaring heeft gegeven eene som van . . . . , in contante gelden, bestaande in . . . . stuks goud van tien guldens ieder, ... stuk pilaar matten, enz.

Belovende de eerste comparant deze penningen behoorlijk te zullen bewaren en, op de eerste aanvraag, aan den Heer B., zijn gemagtigden, erfgenamen of regtverkrijgenden, terug te geven.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Vrijwillige sequestratie.

Zaterdag, den . . . . enz.

Verscheen voor . . . . enz.

De Heer A., koopman, wonende te . . . . ; en

De Heer B., particulier, wonende te . . . . ;

Die verklaarden, dat tusschen hen comparanten, voor

den raad van justitie te . . . , aanhangig is, een geding over den eigendom van den te velde staanden oogst, op twee perceelen bouwland, gelegen onder de gemeente . . . , enz. en dat zij comparanten zijn overeengekomen, dezen oogst, hangende dit geding, te stellen onder de bewaring en het beheer van een onpartijdig persoon, die denzelven zal gadeslaan, inzamelen en, bij het einde des gedings, aan dengene, die alsdan blijken zal daarop regt te hebben, uitleveren, verklarende zij comparanten alzoo die bewaring en dat beheer op te dragen aan den Heer C., landhuurder, wonende te . . . , die, mede alhier tegenwoordig, verklaarde deze opdracht aan te nemen.

Eindelijk hebben de twee eerste comparanten aan den aldus gestelden bewaarder, als eene belooning voor zijne te nemen moeite, en als schadeloosstelling voor zijn tijdverzuim, toegezegd eene som van . . . , voor iedere maand, dat zijne bewaring duren zal, te betalen door degene der partijen, aan wie de uitlevering wettig zal geschieden.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Leening.

Bruikleening.

Woensdag, den . . . .enz.

Verscheen voor . . . .enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . .;

Die verklaarde, dat de Heer B., koopman, wonende te . . . , mede alhier tegenwoordig, hem ter leen heeft gegeven:

Twaalf mahoniehouten stoelen, met zwarte trijpen zittingen;

Eene uittrektafel van hetzelfde hout, met zes bladen;

Een spiegel met vergulde lijst, lang eene el veertig palmen, en breed 55 palmen, enz.

Alles gezamenlijk uitmakende de stoffering van twee kamers.

Voorts verklaarden de beide comparanten, dat deze leening is gedaan voor den tijd van zes maanden of zoo veel korter, als de eerste comparant, in zijne betrekking van . . . , zal gehouden zijn te . . . , te verblijven; belovende hij eerste comparant, gedurende dien tijd, voor de genoemde voorwerpen behoorlijk zorg te dragen, en dezelve daarna in goeden staat aan den tweeden comparant terug te geven, zonder zich echter voor de schade, daaraan door onvoorziene toevallen overkomen, verantwoordelijk te stellen.

(Of wel, en dezelve daarna in goeden staat aan den tweeden comparant terug te geven, of bij gebreke van dien, aan hem te betalen den prijs, waarop ieder derzelve hierboven is gewaardeerd, daar hij alle schade, zelfs door onvoorziene toecallen veroorzaakt, voor zijne rekening neemt).

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Verbruikleening.

Dingsdag, den . . . enz.

Verscheen voor . . . enz.

De Heer A., koopman, wonende te . . . ;

Die verklaarde van den Heer B., particulier, wonende te . . . , mede alhier tegenwoordig, ter leen te hebben ontvangen, zestig vaten klapperolie, van goede en in den handel leverbare qualiteit; belovende hij eerste comparant, heden over zes maanden, aan denzelfven Heer B. eene gelijke hoeveelheid van dezelfde waar terug te geven of, bij gebreke van dien, hem de waarde daarvan te betalen, tegen den prijs, welke de klapperolie, volgens de laatste prijs-courant, alsdan te . . . gelden zal.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Benvoudige geldleening met interest.

Donderdag, den . . . enz.

Verscheen voor . . . enz.

De Heer A., koopman, wonende te . . . . ;

Die verklaarde van den Heer B., particulier, wonende te . . . . , ter leen te hebben ontvangen, en aan denzelve alzo te dier zake schuldig te zijn, eene som van . . . . ; welk bedrag hij beloofd heeft en zich bij deze verbindt, aan den geldschieder, zijne erven of regtverkrijgenden, terug te geven, heden over vier jaren, en inmiddels daarvan interessen te betalen, gerekend tegen zeven ten honderd in het jaar; zullende deze interessen met het einde van ieder jaar vorderbaar zijn, en ten huize van den schuldeischer moeten worden voldaan, terwijl deze bij gebreke van dien gerechtigd zal wezen, de voorschreven hoofdsom dadelijk op te eischen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Geldleening, met hoofdelijke verbindtenis en betaling in termijnen.

Donderdag, den . . . . enz.

Verscheen voor . . . . enz.

De Heer A., particulier, en vrouwe B., zijne echtgenoot, beiden wonende te . . . . , en de laatste tot het verlijden deze behoorlijk gemagtigd;

Die verklaarden van den Heer C., koopman, wonende te . . . . , ter leen te hebben ontvangen, en alzo aan denzelve ter dier zake schuldig te zijn, een som van . . . . ; welk bedrag zij comparanten beloven en zich hoofdelijk verbinden, aan den geldschieder, zijne erven of regtverkrijgenden, terug te geven, in vier gelijke termijnen, van welke de eerste vorderbaar zal zijn op den . . . . , de tweede zes maanden daarna, en zoo vervolgens; zullende al deze betalingen moeten geschieden in handen en ten huize van der crediteur of zijne regtverkrijgenden te . . . . ; terwijl deze, bij gebreke van naauwkeurige naleving dezer verbindtenis, het regt zullen hebben, de geheele som of wat alsdan daarop nog verschuldigd mag zijn, in eens te vorderen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Renten.

Vestiging eener altyddurende rente.

Vrijdag, den . . . . .enz.

Verscheen voor . . . . .enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . ;

Die verklaarde van den Heer B., fabrikant, wonende te . . . . , die mede alhier tegenwoordig, deze verklaring aanneemt, ontvangen te hebben eene som van acht duizend gulden, onder verbindtenis om daarvoor aan den geldschieter, zijne erven of regtverkrijgenden, te zullen betalen eene jaarlijksche altyddurende rente, groot acht honderd gulden, vorderbaar in twee gelijke termijnen, waarvan de eerste zal vervallen op den eersten Mei, de tweede op den eersten November van ieder jaar, te beginnen met den eersten Mei eerstkomende, alles onder beding:

Ten eerste. Dat de gezegde hoofdsom door den rentheffer niet zal kunnen worden teruggevorderd, dan in de gevallen, waarin de schuldenaar eener altyddurende rente, naar de wet, tot aflossing kan worden genoodzaakt.

Ten tweede. Dat de rentpligtige van zijne zijde, ondanks den rentheffer, tot geene aflossing zal worden toegelaten, dan na verloop van zes jaren, sinds de dagteekening dezer acte, en dat in allen gevalle die aflossing door eene waarschuwing, minstens zes maanden te voren te doen, zal worden voorafgegaan.

Ten derde. Dat de betaling, zoo van de achterstallen, als van de hoofdsom zal geschieden ten huize van den rentheffer te . . . . , en dat deze, zijne erven of regtverkrijgenden, zich naar elders verplaatsende of elders gevestigd zijnde, in die stad eene plaats van betaling zullen moeten aanwijzen, ten ware zij mogten verkiezen rente en hoofdsom bij den rentpligtige te komen ontvangen.

Ten vierde. Dat de eerste comparant, tot waarborg der betaling, zoo van achterstallen als van hoofdsom, hypotheccair zal verbinden een huis, enz.

Waarvan acte, enz.
Gedaan en verleden, enz.

Aflossing eener altijddurende rente.

Maandag, den . . . . . enz.

Verscheen voor . . . . . enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . ;

Die verklaarde van den Heer B., particulier, wonende te . . . . , op heden ontvangen te hebben eene som van acht duizend guldens, tot aflossing eener altijddurende rente, welke gezegde Heer B., krachtens eene acte, onder nummer . . . gepasseerd voor den notaris N. en getuigen, te . . . , den . . . . , ten bedrage van acht honderd guldens, aan hem schuldig was; verklarende hij comparant mits deze betaling voor die aflossing te quiteren, en mitsdien van alle regt en aanspraak op gezegde rente af te zien, en te gelijk toe te stemmen in de doorhaling der inschrijving, tot waarborg der betaling, zoo van achterstallen als van de hoofdsom derzelve rente, ten zijnen verzoeke en behoefte genomen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Vestiging eener lijfrente, onder bezwarenden titel, op het lijf van den rentheffer.

Dingsdag, den . . . . . enz.

Verscheen voor . . . . . enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . ;

Die verklaarde van den Heer B., particulier, wonende te . . . . , die, mede alhier tegenwoordig, deze verklaring aanneemt, ontvangen te hebben eene somma van zes duizend guldens, onder verbindtenis van daarvoor aan denzelve Heer B., zijn leven lang, te betalen eene jaarlijkse rente van zes honderd guldens, vorderbaar in twee gelijke termijnen, waarvan de eerste zal vervallen op den eersten Januarij, de tweede op den eersten Julij van ieder

jaar, te beginnen met den eersten Januarij eerstkomende; zullende deze betalingen moeten geschieden ten woonhuize van den rentheffer te . . . of, wanneer deze zich naar elders mogt verplaatsen, aan zoodanige plaats, als hij in dezelve stad daartoe zal aanwijzen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

*Vestiging eener lijfrente ten behoeve van den geldschieder,
op het hoofd van een derde.*

Donderdag, den . . . . enz.

Verscheen voor. . . . enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . .

Die verklaarde van den Heer B., koopman, wonende te . . . ., die, mede alhier tegenwoordig, deze verklaring aanneemt, te hebben ontvangen eene som van . . . ., onder verbindtenis van daartegen aan denzelfen Heer B. te zullen betalen eene jaarlijksche lijfrente, groot twee honderd guldens, gevestigd op het hoofd van den Heer C., rentenier, wonende te . . . ., bij wiens overlijden, doch eerder niet, dezelve rente alzoo zal komen te vervallen; alles onder beding:

Ten eerste. Dat de gedachte rente zal betaalbaar zijn in twee gelijke termijnen, de eene op den eersten Mei, de andere op den eersten November van ieder jaar, te beginnen met den eersten Mei eerstkomende, ten woonhuize van den rentheffer te . . . of, wanneer deze zijne erven of regtverkrijgenden, zich naar elders mogten verplaatsen, op zoodanige plaats in dezelve stad, als zij daartoe zullen aanwijzen.

Ten tweede, enz.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Vestiging eener lijfrente ten behoeve en op het hoofd van een derde.

Zaterdag, den . . . . .enz.

Verscheen voor . . . . .enz.

De Heer A., koopman, wonende te . . . . ;

Die verklaarde van den Heer B., particulier, wonende te . . . . , die, mede alhier tegenwoordig, deze verklaring aanneemt, ontvangen te hebben eene som van drie duizend guldens, onder verbindtenis, om daartegen aan den Heer C., particulier, wonende te . . . . , eene jaarlijksche lijfrente te betalen, groot zes honderd guldens, gevestigd op het hoofd van den Heer D., landhuurder, wonende te . . . . , bij wiens overlijden, doch eerder niet, dezelve rente alzoo zal komen te vervallen; alles onder beding:

Ten eerste, dat enz.

En is mede verschenen de Heer C., particulier, wonende te . . . . , voornoemd, verklarende en aldus ten zijnen behoeve, door den eersten comparant gevestigde lijfrente, dankbaar aan te nemen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Assurantie.

Eenvoudige assurantie van een huis tegen brandgevaar.

Woensdag, den . . . . .enz.

Verschenen voor . . . . .enz.

De Heer A., koopman, wonende te . . . . ;

Die verklaarden overeengekomen te zijn, dat de eerstgenoemde comparant den tweeden, voor een tijdvak van . . . . jaren, te rekenen van heden, verzekert voor alle schade, welke deze, ter zake van brand of ander daarmede bij de wet gelijk gesteld onheil, mogt komen te lijden, aan een hem toebehoorend huis, staande te . . . . , enz., welk huis, gebouwd van steen en met pannen gedekt, door den verzeekerde wordt bewoond, en gedeeltelijk tot eenen winkel

van . . . . . wordt gebruikt, en belend is, voor of ten noorden aan de straat, zuid aan een eigen tuin of erf, west aan een woonhuis, thans toebehoorende aan, en in gebruik bij den Heer D., en oost aan een pakhuis of bergplaats van verwwaren, gebouwd in hout en met pannen gedekt, thans in eigendom en gebruik bij den Heer F.

Wijders verklaarden de comparanten het aldus verzekerd huis te schatten op eene waarde van . . . . .;

(Of, dat het aldus verzekerd huis door drie deskundigen, in gemeen overleg door hen benoemd, blijkens het verslag door deze uitgebracht en geteekend den . . . . , enz., is geschat op eene zake-lijke waarde van . . . . .).

Weshalve de eerste comparant, bij eventueel onheil, nimmer meer dan tot vergoeding dier som zal gehouden zijn, en deze ook bij gedeeltelijke schade, door vergelijking met de waarde van het alsdan overgeblevene, tot bepaling van het geleden verlies zal strekken.

Terwijl de comparanten al verder zijn overeengekomen :

Dat de betaling der verzekerings-penningen door den eersten comparant zal geschieden, uiterlijk binnen zes weken, nadat hem van het onheil is kennis gegeven, en nadat het bedrag der schade, hetzij in der minne, hetzij door deskundigen, zal zijn bepaald.

Dat die deskundigen na eene enkele sommatie, ten verzoeke der meest gereede partij, door den raad van justitie te . . . . zullen worden benoemd.

Dat alle geschillen, welke overigens uit dit contract mogten voortspruiten, door drie scheidsmannen, door partijen, en bij verschil of weigering, door den regter te benoemen, zullen worden beslist.

Dat de tweede comparant als premie aan den eersten comparant zal betalen, in eens eene som van . . . . . (of jaarlijks eene som van . . . . .) vorderbaar op den . . . . .

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

*Verzekering eener bouwhoeve tegen brandgevaar, met
beding van herbouw.*

Dingsdag, den .....enz.

Verschenen voor .....enz.

De Heer A., particulier, wonende te....; en

De Heer B., landhuurder, wonende te....;

Die verklaarden overeengekomen te zijn, dat de eerstgenoemde comparant den tweeden, gedurende een tijdvak van drie jaren, te rekenen van heden, verzekert voor alle schade, welke deze, ter zake van brand, of ander daarmede bij de wet gelijk gesteld onheil, mogt komen te lijden aan eene bouwhoeve, gelegen onder de gemeente...., enz., no.....; welke bouwhoeve, bij den verzekerde in gebruik, bestaat in een woonhuis, met daaraan verbonden stal, beiden in steen gebouwd en met pannen gedekt, alles gelegen op en omringd door een eigen door water afgesloten erf.

Wijders verklaarden de comparanten, dat deze verzekering is aangegaan onder beding van wederopbouwning, en tot een bedrag van...., zijnde drie vierden van de som, waarop de kosten van herbouw voor het geheel worden geschat; weshalve de eerste comparant, bij eventueel onheil, nimmer meer dan tot vergoeding der eerstgemelde som zal gehouden zijn en, bij gedeeltelijke schade, met de betaling van een evenredig deel of drie vierden in de kosten van herstel zal kunnen volstaan;

Terwijl de comparanten al verder zijn overeengekomen :

Dat de verzekerde zal gehouden zijn, onmiddellijk na het onheil, daarvan aan den verzekeraar kennis te geven, en partijen, binnen veertien dagen na die kennisgeving, zullen overgaan tot de benoeming van drie deskundigen, welke de kosten van wederopbouwning of van herstel zullen begrooten; terwijl die benoeming, bij verschil of weigering van eene der partijen, ten verzoeken van de meest gereed zijnde, door den regter zal geschieden.

Dat de verzekerde uiterlijk binnen twee maanden, nadat

de begrooting heeft plaats gehad, met den herbouw of het herstel een begin zal moeten maken, en dezelve binnen den kortst mogelijken tijd zal behooren te voltooijen.

Dat de verzekeringspenningen, binnen dezelfde twee maanden na de begrooting (of *binnen eene maand nadat met het werk een begin zal zijn gemaakt*), aan den verzekerde zullen worden betaald, mits deze, des gevorderd, voldoende zekerheid stelle, dat dezelve werkelijk tot den herbouw of het herstel zullen worden besteed; terwijl de betaling, indien de verzekerde met het stellen dier zekerheid in gebreke mogt blijven, eerst na de voltooiing van het werk en nadat de verzekeraar in staat zal zijn gesteld hetzelfde op te nemen, van dezen zal mogen gevorderd worden.

Dat de tweede comparant, als premie, aan den eersten zal betalen eene som van . . . . jaarlijks, vorderbaar op den eersten Mei van ieder jaar.

Waarvan acte, enz.

Aldus gedaan en verleden, enz,

Levensverzekering.

Woensdag, den . . . .enz.

Verscheen voor . . . .enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . ; en

De Heer B., particulier, wonende te . . . ;

Die verklaarden overeengekomen te zijn, dat de eerstgenoemde comparant, tegen betaling eener som van . . . , welke hij verklaart vóór het verlijden dezer acte ten zijnen genoegen ontvangen te hebben, zich verbindt, om, bij het overlijden van den tweeden comparant, aan de wettige erfgenamen van dezen,

(of, *aan diens echtgenoot, vrouwe C., en bij vooroverlijden van deze, aan de kinderen uit hun huwelijk verwekt, of aan hunne verdere afstammelingen staaksgewijze*).

Te voldoen eene som van . . . , en zulks uiterlijk binnen drie maanden, nadat de eerste comparant van het overlijden op eene wettige wijze kennis zal dragen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Verzekering van het leven van een derde, voor een bepaalden tijd, tegen eene jaarlijksche premie.

Dingsdag, den . . . . enz.

Verschenen voor . . . . enz.

De Heer A., koopman, wonende te . . . . ; en

De Heer B., particulier, wonende te . . . . ;

Die verklaarden overeengekomen te zijn, dat de eerstgenoemde comparant, gedurende zes jaren, te rekenen van den dag waarop deze acte wordt gepasseerd, ten behoeve van den tweeden comparant, verzekert het leven van diens broeder, den Heer C., koopman, wonende te . . . , en zich alzoo verbindt, wanneer gemelde Heer C. binnen den gezegden tijd mogt komen te overlijden, binnen drie maanden, nadat hij eerste comparant van dat overlijden op eene wettige wijze kennis zal hebben bekomen, aan den tweeden comparant te betalen eene som van . . . . ; zijnde deze verzekering overigens gesloten onder beding eener premie van . . . . . jaarlijks, welke de eerste comparant erkent voor het eerste jaar, bij het verlijden dezer, ten zijnen genoegen ontvangen te hebben, en die voorts door den verzekerde op den . . . . van ieder volgend jaar, zoo lang de verzekering duurt, aan hem zal worden voldaan, terwijl dit contract, bij gebreke dier voldoening, uiterlijk binnen veertien dagen na den daarvoor bepaalden tijd, regtens zal zijn verbroken, zoodat de verzekeraar van alle verpligting, om daaraan gestand te doen, is ontslagen, zonder gehouden te zijn, het bedrag der reeds bij hem genotene premie terug te geven.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Laatgeving.

Algemeene volmagt.

Maandag, den . . . .enz.

Verscheen voor . . . .enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . .;

Die, gereed zijnde om eene buitenlandsche reis te ondernemen, verklaarde bij deze tot zijnen algemeenen gelastigde te benoemen den Heer B., advocaat, wonende te . . . , wien hij alzoo magtig maakt, om, voor hem en in zijnen naam, al zijne goederen, zoo roerende als onroerende, welke hij op dit oogenblik bezit, of bij vervolg mogt verkrijgen, te beheeren, zijne regten uit te oefenen, en al zijne overige belangen waar te nemen; tot dat einde de gezegde goederen, zoo roerende als onroerende, te verkopen, te ruilen en over te dragen, op al zulke voorwaarden, als hij gemagtigde raadzaam zal oordeelen; uitstaande kapitalen ter aflossing op te eischen, derzelver bedrag te ontvangen, daarvoor quitantie, benevens handligting van de daaraan verbondene hypotheken te geven; alle andere gelden den comparant, hetzij als hoofdsom, hetzij als interesten, renten of andere inkomsten toekomende, mede in ontvang te nemen; de penningen uit het een en ander voortkomende weder te beleggen, daarvoor roerende of onroerende goederen, effecten of andere schuldvorderingen aan te koopen; gelden ter leen op te nemen, en tot zekerheid daarvan des comparants goederen in pand te geven en hypothecair te verbinden; schenkingen onder de levenden, hetzij zuiver, hetzij onder voorwaarden, den comparant gedaan, aan te nemen; legaten op te vorderen en te ontvangen; in alle nalatenschappen, waartoe hij comparant geroepen wordt, hem te vertegenwoordigen; dezelve zuiver of onder voorregt van boedelbeschrijving te aanvaarden, en te verwerpen; verzegeling of ontzegeling te vorderen, zich daartegen te verzetten, boedelbeschrijvingen op te ma-

ken of te doen opmaken; schatters, deskundigen en bewaarders, te benoemen; memorien van aangifte voor het regt van successie op te maken, in te leveren en met eede te bevestigen; met andere mede-geregtigden tot scheiding en verdeeling, alsmede tot den verkoop, te concurreren, dezelve desnoodig daartoe in regten te noodzaken, rekeningen aan te hooren, op te nemen en te sluiten; in het algemeen alle des comparants regten en actien in regten te doen gelden; daartoe eischende en verwerende op te treden, practizijns aan te stellen; beslissende eeden op te dragen, terug te wijzen en aan te nemen; vonnissen te ligten, daarin te berusten of daarvan in hooger beroep of cassatie te komen; dezelve ten uitvoer te leggen en daartoe in geval van lijfswang bijzondere volmagt te geven; alle dadingen aan te gaan en de beslissing aan scheidsmannen op te dragen; huur-contracten en alle andere overeenkomsten omtrent des comparants goederen te sluiten; en, in het algemeen, zoo wat het beheer als de beschikking over die goederen en de uitoefening van des comparants regten betreft, al datgene verder en meer te doen, wat de gemagtigde nuttig of noodig zal oordeelen, en wat hij comparant-zelf zoude kunnen, mogen of moeten doen, al ware het dat daartoe eene bijzondere volmagt werd vereischt; gevende de comparant eindelijk aan zijnen gelastigde de magt, om, door substitutie, voor de uitvoering van dezen last, geheel of gedeeltelijk, een of meer andere personen in zijne plaats te stellen; alles onder bepaling, dat de gemagtigde, bij zijne rekening en verantwoording, boven zijne voorschotten, een honorarium van drie ten honderd van de door hem te doene ontvangsten in uitgaaf zal mogen brengen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Bijzondere volmagt tot verkoop.

Woensdag, den . . . .enz.

Verscheen voor . . . .enz.

De Heer A., koopman, wonende te . . . . ;

Die verklaarde bij deze te magtigen den Heer B., particulier, wonende te . . . . , om voor hem en in zijnen naam, op zoodanige wijze, tot zoodanigen prijs en onder zoodanige voorwaarden, als hij het meest geraden zal oordeelen, te verkoopen een landgoed, den comparant toebehoorende, genaamd . . . . , gelegen te . . . , enz., en bestaande uit: een heerenhuis, met stalling, koetshuis, enz.

Om bij gevolg, ten aanzien van dien verkoop, alle overeenkomsten aan te gaan, den comparant tot vrijwaring te verbinden, den koper in het bezit te stellen, de termijnen van betaling te regelen, den bedongen prijs te ontvangen, daarvoor te quiteren en handligting van de bedongen hypotheken te geven; bij gebreke van betaling, of wanneer er, uit anderen hoofde, over de uitvoering der gedachte overeenkomst, verschil mogt ontstaan, den koper, of wien het mogt aangaan, in regten te vervolgen, of verwerende des comparants belangen waar te nemen, daartoe practizijns aan te stellen, vonnissen te ligten en ten uitvoer te leggen, enz.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Volmagt tot geldopneming.

Donderdag, den . . . . enz.

Verscheen voor . . . . enz.

De Heer A., koopman, wonende te . . . . ;

Die verklaarde bij deze te magtigen den Heer B., notaris, wonende te . . . . , om, voor hem en in zijnen naam, van zoodanige personen, als hij daartoe genegen zal vinden, en onder zoodanige voorwaarden, als hij geraden zal oordeelen, ter leen te nemen eene som van twintig duizend gulden; den comparant diensvolgens tot teruggave dier som, op den bepaalden tijd, benevens tot betaling van de te bedingen interessen, te verbinden, en tot zekerheid dier verbindtenis aan den geldschieder te verlenen hypotheek op des comparants huis, staande en gelegen te . . . .

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Volmagt om eene schenking aan te nemen.

Dingsdag, den . . . . enz.

Verscheen voor . . . . enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . ;

Die verklaarde bij deze te magtigen den Heer B., advocaat, wonende te . . . . , om voor hem en in zijnen naam aan te nemen de schenking onder de levenden, welke des comparants vaderlijke oom, de Heer C., particulier, wonende te . . . . , voornemens is aan hem te doen, van een buitengoed, genaamd . . . . , gelegen onder de gemeente . . . . , en bestaande uit . . . . ; tot dat einde den comparant te verbinden tot nakoming der voorwaarden, door den schenker te bedingen, en voorts de noodige acten te passeren.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Volmagt om in een huwelijk toe te stemmen, en eene schenking bij huwelijksche voorwaarden te doen.

Vrijdag, den . . . . enz.

Verschenen voor . . . . enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . ; en

Vrouw B., zijne echtgenoot, welke tot het verlijden dezer door den eersten comparant wordt geautoriseerd ;

Die verklaarden te magtigen den Heer C., particulier wonende te . . . . , om, voor hen en in hunnen naam, tegenwoordig te zijn bij het opmaken van, en toe te stemmen in de huwelijksche voorwaarden, waaronder hun minderjarige zoon D., advocaat, wonende te . . . . , voornemens is met Mejufvrouw E., particulier, wonende te . . . . een huwelijk aan te gaan; voorts ter zake van gezegd huwelijk aan gemelden hunnen minderjarigen zoon te schenken en in vollen eigendom over te dragen een huis met tuin en

erf, staande en gelegen in . . . . , te . . . . , enz. den comparanten toebehoorende; en eindelijk, bij de voltrekking van het huwelijk voor den ambtenaar van den burgerlijken stand, voor hen en in hunnen naam, daartoe de vereischte toestemming te geven.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Substitutie van volmagt.

Maandag, den . . . . .enz.

Verscheen voor . . . . .enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . ;

Die, als gemagtigde van den Heer B., koopman, wonende te . . . . , bij acte verleden onder nummer twee voor den notaris C. en getuigen te . . . . , den . . . . , verklaarde, krachtens de bevoegdheid hem daartoe bij die acte verleend, in zijne plaats te stellen den Heer C., advocaat, wonende te . . . . , en dezen alzoo op zijne beurt te magtigen, om de belangen van zijnen lastgever waar te nemen, zoo en in dier voege als hem zulks bij meergemelde acte is opgedragen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Herroeping van volmagt.

Woensdag, den . . . . .enz.

Verscheen voor . . . . .enz.

De Heer A., koopman, wonende te . . . . ;

Die verklaarde bij deze te herroepen de volmagt, door hem, bij acte verleden voor den notaris B. en getuigen te . . . . , den . . . . , onder nummer . . . . , aan den Heer C., particulier, wonende te . . . . , gegeven, die zich alzoo van alle verdere bemoeijingen, krachtens die volmagt, zal hebben te onthouden.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Dading.*Gewone dading.*

Donderdag, den . . . .enz.

Verschenen voor. . . .enz.

De Heer A., particulier, wonende te. . . .; en

De Heer B., particulier, wonende te. . . .;

Die, overeengekomen zijnde om de tusschen hen bestaande geschillen in der minne te beëindigen, hebben te kennen gegeven:

Dat des eersten comparants vader, wijlen de Heer C., in leven advocaat, gewoond hebbende en overleden te. . . ., den. . . ., op den tienden Julij achttien honderd vier en dertig, heeft aangegaan een tweede huwelijk met mede nu wijlen vrouwe D., na vooraf met deze zijne aanstaande echtgenoot, bij acte verleden voor den notaris E. en getuigen te. . . ., onder nummer twee, te zijn overeengekomen, dat er tusschen hen eene algeheele gemeenschap van goederen zoude bestaan:

Dat gezegde Heer C., al verder, bij eene andere acte, verleden voor denzelfden notaris, den achtsten Augustus achttien honderd vijf en dertig, aan den tweeden comparant, welke was de volle broeder van genoemde zijne huisvrouw, onder de levenden heeft geschonken een huis, tuin en erf, staande en gelegen te. . . .,enz.

Dat de eerste comparant, na het overlijden van gezegden zijnen vader, vermeenende, dat hij door deze onderscheidene beschikkingen in zijne regten was verkort, te dier zake tegen den tweeden comparant eene regtsvordering heeft ingesteld, strekkende vooreerst, om de voordeelen, door zijne vooroverledene zuster bij huwelijksche voorwaarden genoten, te doen inkorten en ten andere, om de voormelde schenking, als aan een tusschen beiden komend persoon gedaan, te doen vernietigen.

Dat deze regtsvordering voor den raad van justitie te. . . . aanhangig gemaakt, zoo verre was voldongen geworden, dat partijen over en weder conclusien hadden genomen, toen zij te rade zijn geworden de zaak in der minne af te

doen, en, na deswege onderhandeld te hebben, hebben bepaald :

Ten eerste. Dat de tweede comparant B. zal blijven in het ongestoord bezit en den eigendom van het huis, met tuin en erf, hiervoren omschreven, hem door den Heer C. onder de levenden geschonken.

Ten tweede. Dat hij uit de gemeenschap, tusschen gemelden Heer C. en zijne tweede echtgenoot, vrouwe D., bestaan hebbende, zal genieten eene som van twintig duizend guldens in contanten, uiterlijk binnen den tijd van een jaar na het verlijden dezer, te betalen, en voorts zal hebben het vruchtgebruik van de buitenplaats, door de overledene echtgenooten bewoond geweest zijnde, genaamd . . . , bestaande in heerenhuis, enz., gelegen te . . . . enz., welke buitenplaats wijlen den Heer C. is aangekomen enz.

Ten derde. Dat de tweede comparant, mits deze voordelen, van alle regten, welke hem, als eenige erfgenaam bij versterf van wijlen zijne zuster, vrouwe D., in of op de gemeenschap, tusschen deze en haren echtgenoot bestaan hebbende, afziet.

Ten vierde. Dat de kosten tot dus verre gemaakt, zullen zijn en blijven gecompenseerd, terwijl die van de tegenwoordige acte, met de gevolgen van dien, de overschrijving daaronder begrepen, door den eersten comparant zullen worden gedragen.

Waarvan acte; enz.

Gedaan en verleden, enz.

Compromis.

Gewoon compromis, met afziening van hooger beroep enz.

Woensdag, den . . . . enz.

Verscheenen voor . . . . enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . , ter eenre, en

De Heer B., koopman, wonende te . . . . , ter andere zijde;

Die verklaarden, dat zij comparanten, tot de liquidatie en verevening zullende overgaan eener vennootschap, welke op den...., bij acte voor den notaris L. en getuigen, te...., onder nummer..., verleden, voor den tijd van drie jaren tusschen hen werd opgericht, zich niet hebben kunnen verstaan, omtrent de navolgende punten:

1°. enz.

2°. enz.

Dat zij comparanten, verlangende den omslag en de kosten eener gewone regtsvordering te vermijden, zijn overeengekomen, deze hunne verschillen door scheidsmannen te doen uitwijzen, en als zoodanig hebben verkozen:

De Heer C., advocaat,

De Heer D., koopman, en

De Heer E., particulier,

allen wonende te....

Dat zij comparanten respectivelijk aannemen, binnen veertien dagen na het verlijden dezer, bij gezegde scheidsmannen in te leveren de stukken en bescheiden, welke tot de bovenstaande verschillen betrekking hebben, benevens hunne beweringen daaromtrent, in den vorm eener behoorlijk gemotiveerde conclusie gebragt.

Dat zij vervolgens wederkeerig van die stukken zullen mogen kennis nemen, en vier weken zullen hebben om daarop te antwoorden, na verloop van welke de Heeren arbiters, na van het een en ander kennis te hebben genomen, den dag zullen bepalen, waarop, partijen zullen worden toegelaten, om hunne vorderingen en beweringen nader mondeling uiteen te zetten.

Dat, in geval eene der partijen met deze productie, tegenspraak of nadere ontwikkeling, in gebreke mogt blijven, Heeren arbiters des needs op die van de wederpartij uitspraak zullen doen, en zulks uiterlijk binnen vier maanden na de dagteekening dezer acte, met welk tijdstip hun last zal zijn vervallen.

Dat de comparanten wederkeerig uitdrukkelijk afzien van alle regt van hooger beroep; zullende overmits het

door de scheidsmannen te vellen vonnis worden beschouwd kracht van gewijsde te bezitten en als in het hoogste res-sort geslagen te zijn.

Dat, in geval een of meer der hiervoren benoemde scheidsmannen zich aan den hun opgedragen last mogten onttrekken, zij comparanten niettemin gehouden zullen zijn hunne verschillen langs dien weg te doen uitwijzen en tot dat einde, uiterlijk binnen drie dagen, nadat hun de weigering is kenbaar geworden, anderen zullen kiezen, of wel, omtrent die keuze niet kunnende overeenkomen, door den raad van justitie te . . . . zullen doen benoemen, waartoe des noods de meest gereede partij bij deze wordt gemagtigd.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Compromis om naar billijkheid te beslissen.

Vrijdag, den . . . . enz.

Verschenen voor . . . . enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . ter eene; en

De Heer B., koopman, wonende te . . . . ter andere zijde;

Die verklaarden, dat zij comparanten, sinds eenigen tijd een handel voor gemeene rekening gedreven hebbende in houtwaren, bij de liquidatie daarvan, zich niet hebben kunnen verstaan omtrent de navolgende punten:

1°. enz.

2°. enz.

Dat zij comparanten zijn overeengekomen, deze hunne verschillen aan de beslissing van drie onzijdige personen te onderwerpen, die daarover als goede mannen, meer naar billijkheid dan naar streng regt, uitspraak zullen doen, en dat zij als zoodanig hebben verkozen:

Den Heer C., koopman,

Den Heer D., particulier, en

Den Heer E., procureur,

allen wonende te . . . . , welke, alhier tegenwoordig, verklaarden dien last aan te nemen.

Verklarende voorts de twee eerste comparanten, dat zij, binnen veertien dagen na het verlijden dezer, respectievelijk aan Heeren arbiters zullen inleveren de stukken en bescheiden, tot de vorenbedoelde geschilpunten betrekking hebbende, benevens hunne beweringen daaromtrent in schrift gebragt; na welke inlevering het aan Heeren arbiters zal zijn overgelaten, om op zoodanigen voet en binnen zoodanigen tijd, als zij zullen goedvinden te bepalen, van dezelve comparanten nadere inlichtingen te vragen, en des noods eene instructie te bevelen; welk een en ander intusschen met den meesten spoed zal behooren plaats te hebben, opdat de beslissing zoodra mogelijk volge.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Beding om toekomstige geschillen aan scheidsmannen te onderwerpen.

Vrijdag, den . . . .enz.

Verschenen voor . . . .enz.

De Heer A., enz.

Die verklaarden, enz.

Eindelijk verklaarden de comparanten overeengekomen te zijn, dat zij al de geschillen, welke bij vervolg uit deze overeenkomst tusschen hen mogten ontstaan, door scheidsmannen zullen doen uitwijzen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Borgtogt.

Eenvoudige borgtogt.

Maandag, den . . . .enz.

Verscheen voor . . . .enz.

De Heer A., koopman, wonende te . . . .;

Die, kennis genomen hebbende van eene obligatoire acte, op den . . . . , voor den notaris B. en getuigen, onder nummer . . . , te . . . . verleden, waarbij zijn schoonbroeder, de Heer D., koopman, wonende te . . . . , erkent schuldig te zijn aan den Heer C., particulier, wonende te . . . . , eene som van vijf duizend guldens, met belofte van daarvan elk jaar op den . . . , te beginnen met den . . . . , eene som van duizend guldens af te doen, en inmiddels van het verschuldigde interest à zeven ten honderd in het jaar te betalen;

Verklaarde zich bij deze tot borg te stellen voor gezegden zijn schoonbroeder, voor de rigtige vervulling dier verbindtenis, en alzoo te beloven, dat hij, bij gebreke dier vervulling door den principalen debiteur, de gezegde hoofdsom en interessen, op den daarvoor bepaalden tijd en op de wijze bij de meergenoemde acte bedongen, zal voldoen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Solidaire borgtogt.

Zaterdag, den . . . . enz.

Verscheen voor . . . . enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . enz.

Die, na kennis te hebben genomen enz.

Verklaarde zich bij deze tot solidairen borg te stellen van gezegden zijnen broeder voor de rigtige vervulling dier verbindtenis, en zich alzoo tot de voldoening van de voorzegde hoofdsom en interessen, op den daarvoor bepaalden tijd en op de wijze bij meergenoemde acte bedongen, solidair met hem te verbinden.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Gewone borgtogt door twee personen, onder afstand der voorregten van uitwinning en schuldsplitsing, en met onderborgtogt.

Dingsdag, den . . . . enz.

Verschenen voor . . . . enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . ; en

De Heer B., advocaat, wonende te . . . . ;

Die, na kennis te hebben genomen van eene obligatoire acte, enz.

Verklaarden zich gezamenlijk te stellen tot borgen van gezegden Heer C. voor de rigtige vervulling dier verbindtenis, onder afstand der voorregten van uitwinning en schuldsplitsing, belovende alzoo, bij gebreke dier vervulling door den principalen debiteur en op de eerste aanmaning, waaruit blijken zal, dat hij behoorlijk in morâ is gesteld, de alsdan door hem verschuldigde hoofdsom en interessen, op den tijd en de wijze, bij bovengenoemde acte bepaald, aan den schuldeischer te voldoen.

Eindelijk is nog verschenen de Heer N., koopman, wonende te . . . . ; die, na kennis te hebben genomen van de voorschreven bedingen, heeft verklaard zich tot onderborg te stellen voor den tweeden comparant B., voor de rigtige vervulling der verbindtenis door dezen aangegaan, belovende alzoo, bij gebreke dier vervulling door gezegden tweeden comparant, in zijne plaats, aan de verplichting van den hoofdschuldenaar jegens den principalen crediteur, zoo wat de betaling van hoofdsom als die van interessen betreft, te voldoen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Uiterste Wilsbeschikking.

Algemeene vorm bij openbare acte.

Maandag, den vierden Januarij achttien honderd zes en veertig;

Verscheen voor Mr. A., notaris gevestigd te . . . . , in tegenwoordigheid van B., particulier, en C., schoenmaker, beiden wonende te . . . . , als getuigen; ·

De Heer D., koopman, wonende te . . . , aan mij notaris bekend;

Die, verlangende over zijne na te laten goederen te beschikken, in tegenwoordigheid der getuigen voornoemd *), aan mij notaris zijn uitersten wil zakelijk heeft opgegeven, naar welke opgave ik denzelven onmiddellijk, almede in tegenwoordigheid der getuigen, in de volgende bewoordingen heb in schrift gebragt (of *doen brengen*):

„Ik benoem tot mijn eenigen en universelen erfgenaam, mijne echtgenoot, vrouwe E.;

„Ik legateer aan mijn broeder, den Heer F, koopman, wonende te . . . , eene som van twee duizend guldens, enz.”

Vervolgens heb ik notaris deze beschikkingen den erflater voorgelezen en hem afgevraagd, of het voorgelezene zijn uitersten wil bevat, hetwelk door hem toestemmend is beantwoord; hebbende ook deze voorlezing, afvraging en beantwoording, in tegenwoordigheid der getuigen plaats gehad.

Eindelijk heeft de erflater, in tegenwoordigheid als voren, deze acte, na geheele voorlezing, met de getuigen en mij notaris, onderteekend, en is de minuut onder laatstgenoemde blijven berusten.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Olographische uiterste Wilsbeschikking.

Acte van bewaargeving van een aan den notaris open ter hand gestelden uitersten wil.

Vrijdag, den . . . .enz.

Verscheen voor . . . .enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . ;

*) Indien de opgave buiten de tegenwoordigheid der getuigen gedaan en het opstel door den notaris is gereed gemaakt, moet de erflater, alvorens de voorlezing daarvan geschiede, zijn wil nader zakelijk, in tegenwoordigheid der getuigen, opgeven. Zie bladz. 222 van dit Handboek.

Welke comparant, aan mij notaris bekend, in tegenwoordigheid der voornoemde getuigen, aan mij heeft ter hand gesteld, om onder mijne minuten te blijven berusten, de bovenstaande, eigenhandig door hem geschrevene en onderteekende uiterste wilsbeschikking, beginnende met de woorden: Ik ondergeteekende A., en eindigende met de woorden: . . . . , bevattende zeven-en-twintig regels, zonder doorhalingen of tusschenruimten, doch met een renvooi in den derden regel van de tweede bladzijde.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Opschrift en acte van bewaargeving van eenen verzegelden olographischen uitersten wil.

Ik ondergeteekende A. verklaar, dat het tegenwoordig verzegeld papier mijn eigenhandig geschrevenen en geteekenden uitersten wil bevat.

Vrijdag, den . . . . .enz.

Verscheen voor . . . . .enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . ;

Welke comparant, aan mij notaris bekend, in tegenwoordigheid der getuigen voornoemd, mij heeft aangeboden een verzegeld papier, met twee afdrukken in rood lak van zijn gewoon cachet toegemaakt, waarop hij comparant, in tegenwoordigheid als voren en van mij notaris, heeft geschreven en onderteekend de verklaring, dat het zijn eigenhandig geschrevenen en onderteekenden uitersten wil bevat, en hetwelk ik onmiddellijk daarop, op zijn verzoek, heb in bewaring genomen, om met deze acte van dépot onder mijne minuten te blijven berusten.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Besloten of geheim testament

Acte van superscriptie.

Donderdag, den.....,enz.

Verscheen voor.....,enz.

De Heer A., koopman, wonende te....;

Welke comparant, aan mij notaris bekend, mij, in tegenwoordigheid der vier voornoemde getuigen, heeft aangeboden het tegenwoordig, gesloten en met twee afdrukken van des comparants cachet verzegeld, papier;

(of, het tegenwoordig papier, dat in hunne tegenwoordigheid, op aanwijzing van den comparant en in zijn bijzijn, door mij notaris is gesloten, en met twee afdrukken van des comparants cachet is verzegeld).

Verklarende, dat in dit papier zijn uiterste wil, door hem-zelven geschreven en geteekend (of door een ander geschreven, maar door hem comparant onderteekend), is begrepen, en verzoekende hetzelfde, als zoodanig, onder mijne minuten te bewaren.

Van welke aanbieding, verklaring en verzoek, door mij notaris deze acte is opgemaakt, zonder intusschen tot enige andere acte over te gaan.

Gedaan en verleden, enz.

Opschrift en acte van superscriptie, wanneer de erflater niet spreken kan.

Ik ondergeteekende A., verklaar, dat het tegenwoordig gesloten en verzegeld papier, hetwelk ik den notaris B., gevestigd te...., in tegenwoordigheid van C., D., E. en F., als getuigen, aanbiede, mijn, door mij eigenhandig geschreven, gedagteekend en onderteekend, geheim testament bevat, hetwelk ik onder de minuten van genoemden notaris verlang te hebben nedergelegd.

Dingsdag, den.....enz.

Verscheen voor.....enz.

De Heer A., particulier, wonende te.....;

Welke comparant aan mij notaris bekend, niet kunnen-
de spreken, in tegenwoordigheid der vier voornoemde
getuigen, op het tegenwoordig gesloten, en met vier af-
drukken van des comparants cachet verzegeld papier, heeft
geschreven en onderteekend de bovenstaande verklaring,
dat hetzelfde papier zijn, door hem eigenhandig geschreven,
gedagteekend en onderteekend, geheim testament bevat,
hetwelk hij verlangt onder de minuten van mij notaris
te hebben nedergelegd; en heeft de comparant, na het
schrijven en onderteekenen dier verklaring, mij het ge-
dachte papier, in tegenwoordigheid als voren, aangeboden.

Van welke verklaring en aanbieding deze acte door mij
is opgemaakt, zonder intusschen tot eenige andere acte
over te gaan.

Gedaan en verleden, enz.

Boedelbeschrijving of Inventarisatie.

In den jare....., op maandag, den....., des voormiddags
te tien uren, heb ik Jan Creelsen, openbaar notaris, ge-
vestigd te Batavia, in tegenwoordigheid van....., beiden
mijne klerken ter dezer stede woonachtig, mij vervoegd naar
het woonhuis, staande te....., alwaar woonachtig is vrouwe
A., weduwe van den Heer B., in leven koopman, aldaar
gewoond hebbende en op den.....overleden, en zulks om,
te dier plaatse, tot behoud der regten van allen, die daarbij
belang zouden mogen hebben, over te gaan tot de be-
schrijving der goederen, behoorende tot de gemeenschap
van winst en verlies, die tusschen gemelde vrouwe A. en
haren overleden echtgenoot heeft bestaan, als mede tot de
bijzondere nalatenschap van denzelven haren echtgenoot,

en die gevonden zullen worden in het gemelde huis en deszelfs aanbehooren;

Welke beschrijving zal geschieden ten verzoeke en in tegenwoordigheid:

- 1°. Van den Heer C., adviserend advocaat, wonende te . . . , in hoedanigheid als door nu wijlen den Heer B. benoemd tot uitvoerder van zijn uitersten wil en beredderaar zijner nalatenschap, bij zijn testament, op den . . . , voor den notaris . . . , te . . . , onder nummer . . . , verleden.
- 2°. Van voornoemde vrouwe A., weduwe van den Heer B., zonder beroep, zoo in haar eigen naam als in hoedanigheid van moeder en wettige voogdesse over hare twee minderjarige kinderen, genaamd Jan, oud . . . , en Ernest, oud . . . jaren; zijnde de vrouwe weduwe ten dezen bijgestaan door den Heer Q., landeigenaar, wonende te . . . , als door haar echtgenoot, bij zijn aangehaald testament, haar toegevoegd en benoemd tot raadsman in zake van de door haar uitgeoefend wordende voogdijschap.
- 3°. Van . . . , enz.

Mitsgaders nog in tegenwoordigheid:

- 1°. Van de Heeren X. en Z., beiden kooplieden, wonende te . . . , op wier vordering als schuldeischers de boedelverzegeling is gedaan; en
- 2°. Van den Heer M., koopman, wonende te . . . , die als schuldeischer des boedels, tegen de ontzegeling buiten zijne tegenwoordigheid is opgekomen, bij acte van . . . , enz.

De aanwijzing en de opgave van hetgeen behoort te worden opgeschreven, zal gedaan worden door Mevrouw de weduwe A., die beloofd heeft alles getrouw te zullen aanwijzen en opgeven, zonder iets daarvan te verbergen of achter te houden.

De beschrijving zal geschieden, naar mate de zegels door den griffier bij den raad van justitie te . . . gelegd, blijkens proces-verbaal van den . . . , zullen worden opgeheven.

De waardering der roerende goederen zal gedaan worden, voor zoo veel betreft de voorhanden zijnde koopmanschappen door den Heer R., makelaar, wonende te . . . , en wat verder de roerende goederen aangaat door den Heer S., taxateur van roerende goederen, mede te . . . , woonachtig, en als zoodanig door het hoofd van het bestuur der plaats beëedigd.

(Indien verscheidene stukken moeten worden vastgehecht, of aan den notaris vertoond, zoude, ter voorkoming van herhalingen, van de vasthechting of vertooning derzelve, alhier melding kunnen worden gemaakt).

En hebben al de comparanten, met de getuigen en den notaris, deze inleiding, na gedane voorlezing, onderteeekend.

Waarna is overgegaan tot de beschrijving, zoo als volgt:

Huwelijksche voorwaarden.

Een afschrift der huwelijksche voorwaarden, tusschen den Heer B. en vrouwe A., op den . . . voor den notaris . . . , te . . . , onder no. . . . . verleden, waarbij onder anderen is bepaald:

(N. B. Alhier te vermelden al die bepalingen, welke onvoorwaardelijk van kracht zijn, en die, welke door de vervulling der voorwaarden, kracht gekregen hebben, of die nog kracht kunnen krijgen, vooral ook de aanbren- gingen ten huwelijk).

Testament.

Een afschrift van de voren aangehaalde uiterste beschik- king van den Heer B., waarbij hij enz.

(Zie hoe omtrent gevonden uiterste willen en verzegelde papieren moet worden gehandeld op bladz. 248 en 249 van dit Handboek).

Bewijzen van eigendom van vaste goederen, behoorende tot de gemeenschap van winst en verlies.

1°. Betrekkelijk een huis, enz.

a. Een afschrift der koopacte, tusschen . . . .enz.

- b. Een pakket vroegere eigendomsbewijzen...enz.
- c. Een bewijs van deelneming in de brandwaarborgmaatschappij te...enz.
- d. Eene huurovereenkomst tusschen...enz.

Zijnde de huur te goed sedert...enz.

- 2°. Betrekkelijk een huis...enz.

Bewijzen van eigendom van vaste goederen, behoorende tot de bijzondere nalatenschap van den overledene.

- 1°. Betrekkelijk, enz.

Schuldbriefen, behoorende tot...enz.

- 1°. De grosse eener schuldbekentenis, verleden...enz.

De renten op het overlijden te goed, sedert...enz.

- 2°. ....enz.

Wisselbriefen, behoorende tot...enz.

Een wisselbrief, groot..., enz. en door den betrokkene, op den..., aangenomen.

Boeken.

- 1°. Een dagboek, waarin staan aangeteekend alle zaken, die tot den handel, door den Heer B. gedreven, betrekkelijk zijn; loopende hetzelfde van den..., tot den..., welk boek door den ondergeteekenden notaris, op de eerst- en laatstbeschrevene bladzijde, is gewaarmerkt;
- 2°. Een copijboek der door den Heer B. verzonden brieven, loopende..., enz. gewaarmerkt door en ter plaatse als voren;
- 3°. Een lias met...stuks brieven, waarvan de oudste is gedagteekend den..., en de jongste den..., enz.
- 4°. Een kasboek...enz., gewaarmerkt..., enz., den....
- 5°. Een grootboek, houdende den staat van zaken van den Heer B. en gewaarmerkt...enz.

Volgens welk boek de, op het overlijden van den Heer B. openstaande rekeningen zouden behooren te worden gesloten, te weten:

- 1°. Bladzijde...., rekening van...., met eene somma van...., ten behoeve van de gemeenschap van winst en verlies;
- 2°. Bladzijde....enz.

Met voorschreven werkzaamheden is men van des voormiddags te...tot des namiddags te...uren, zonder opont-houd bezig geweest; zijnde al het opgeschrevene gesteld (of gelaten) onder de bewaring van...., die zulks erkende en zich daarmede belast heeft, onder belofte van al het-zelve te voorschijn te zullen brengen, ten tijde en aan wie dat behooren zal. En is de voortzetting der beschrijving, met onderling goedvinden, uitgesteld tot en bepaald op..

En hebben de comparanten, met de getuigen en den notaris, het procesverbaal dezer zitting, na gedane voor-lezing, onderteekend.

Vervolg van de Boedelbeschrijving.

Tweede Vacatie.

Op dingsdag, den...des voormiddags te...uren, inge-
volge de bepaling bij het sluiten der vorige zitting ge-
maakt, is door N...., openbaar notaris, gevestigd te...,
in tegenwoordigheid van de ten dezen verzochte getuigen
...., terzelfver verzoeken en bijwezen als voren en ter plaatse
voorschreven, overgegaan tot de voortzetting der beschrij-
ving van de goederen, behoorende tot de voormelde ge-
meenschap van winst en verlies en tot de voorzegde na-
latenschap, zoo als volgt:

Geldpapier en gereede gelden, behoorende tot...enz.

- 1°. Een bankbiljet, no...., groot....enz.
- 2°. Twintig stuks recepissen, ieder groot f 100, no....

3°. Vijftig stuks pilaar matten;

4°. enz.

Koopmanschappen, behoorende tot...enz.

Waarvan de waardering is gedaan door... , zoo als volgt:

Honderd pikols java-suiker, wegende...., à...., is....

Veertig kisten, dito thee, enz.

En heeft de makelaar R., alzoo zijne werkzaamheden zijn geëindigd, alhier, na gedane voorlezing, onderteekend.

Meubelen als anders, behoorende tot...enz.

Waarvan de waardering is gedaan door... , zoo als volgt:

Op den zolder.

1°. Eene tafel, gewaardeerd op....

2°. Enz.

In de slaapkamer.

Huis-, bed- en tafellinnen.

Twee tafellakens en vier-en-twintig servetten van damast, gemerkt B., op....enz.

Goud- en zilverwerk en kleinooden.

1°. Een gouden zakhorologie...., op....

2°. Twee dozijn zilveren lepels en vorken, wegende...., op....

3°. Enz.

Kleederen van den overledene.

1°. Een zwart laken rok, broek en vest, op....

2°. Enz.

Boekerij.

1°. Een exemplaar Oud en Nieuw Oost-Indië, door Valentijn, 5 deelen, op....

2°. Een exemplaar Indisch Lees kabinet Biäng-Lala, door W. L. Ritter en Mr. L. J. A. Tollens, 8 deelen, op..

3°. Enz.

En heeft de taxateur, alzoo zijne werkzaamheden zijn afgeloopen, alhier, na gedane voorlezing, onderteekend.

(N. B. Vervolgens bij verklaringen te vermelden al wat de gemeenschap van winst en verlies of de nalatenschap, buiten het opgeschrevene, op het overlijden nog te vorderen had of verschuldigd was).

Ook te denken :

- 1°. Aan vergoedingen, die, opzigtens de aangebragte of, staande huwelijk, door erfenis, making of schenking, verkregen goederen, mogten behoeven te geschieden.
- 2°. Aan te doene inbrengingen.
- 3°. Aan de vermelding van door den overledene gedane schenkingen onder de levenden, opdat kunne worden beoordeeld, of er ook over meerder is beschikt dan geoorloofd was.
- 4°. Aan de verklaring van den voogd of curator, of hij ook iets van den minderjarige of onder curatele gestelde te vorderen heeft.
- 5°. Aan de verklaring, door den langstlevenden echtgenoot te doen. omtrent den staat der gemeenschap, of deze namelijk bij de beschrijving (indien dezelve lang na het overlijden mogt geschieden) verschilt van den staat, zoo als die was op het overlijden.

Indien er zwaarigheden rijzen of verschillen ontstaan, na de vermelding daarvan, te stellen :

En aangezien partijen het onderling op dat punt niet konden eens worden en van de beslissing van hetzelfde de geregelde vervolging der beschrijving afhangt, is men overeengekomen, om zich, met den ondergeteekenden notaris, te vervoegen tot den voorzitter van den raad van justitie te . . . , om daarop in kort geding bij voorraad te beslissen.

Met voorschreven werkzaamheden, enz.; zijnde al het opgeschrevene gelaten, enz. En is de voortzetting der beschrijving uitgesteld tot den, na de beslissing des geschils, nader overeen te komen en te bepalen tijd.

En hebben de comparanten, enz.

(Het is gebruikelijk, dat, wanneer eene der partijen bij de verdere beschrijving niet kan tegenwoordig zijn, deze, bij het sluiten der zitting verklaart, volmagt te verleenen

op een der belanghebbenden, om zijn persoon bij de verdere beschrijving te vertegenwoordigen, van welke volmagt, bij de opening der volgende zitting, wordt melding gemaakt).

Indien men de beschrijving op eene andere plaats of in een ander huis, dan waar men werkzaam is, gaat voortzetten, omdat aldaar goederen tot den boedel behoorende aanwezig zijn, maakt men daarvan melding in het slot van het proces-verbaal der zitting, alwaar men het laatst is werkzaam geweest en, bij de opening der eerste zitting, alwaar men de werkzaamheden zal beginnen.

Slot.

Met voorschreven werkzaamheden is men van des voormiddags te . . . tot des namiddags te . . . , zonder oponthoud bezig geweest; zijnde al het opgeschrevene gesteld (of gelaten) onder de bewaring van . . . , die zulks erkende en zich daarmede belast heeft, onder belofte van al hetzelfde te voorschijn te zullen brengen, ten tijde en aan wien dat behooren zal. En niets meer gevonden zijnde of bedacht kunnende worden, om onder de vorenstaande beschrijving te worden begrepen, heeft . . . , als de goederen onder bewaring gehad hebbende, vóór dat dezelve waren opgeschreven (of: als het huis bewoond hebbende, waarin de goederen gevonden zijn), verklaard, dat hij (of zij) niets verduisterd heeft, noch gezien noch geweten heeft, dat iets verduisterd is geworden van hetgeen tot de gemeenschap en tot de nalatenschap, in deze behandeld, behoort, welke verklaring door hem (of haar) met den eed, afgelegd in handen van den ondergeteekenden notaris, is bevestigd, waarna deze boedelbeschrijving is gesloten.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Aldus gepasseerd, enz.

Boedelscheiding.

Willige boedelscheiding, waarbij minderjarigen belang hebben.

Vrijdag, den.....enz.

Verschenen voor.....enz.

en in tegenwoordigheid van den Heer N., lid in en als zoodanig vertegenwoordigende de weeskamer te....;

De Heer A. koopman, wonende te....;

Vrouw B., echtgenoot van, en ten deze bijgestaan en gemagtigd door den Heer C., advocaat, wonende te....;

De Heer D., particulier, wonende te...., als voogd van de twee minderjarige kinderen van wijlen de Heeren F. en G., in leven echtelieden, gewoond hebbende en overleden te...., met name M. en N.

Welke comparanten, allen aan mij notaris bekend, wilende overgaan tot de scheiding en verdeeling der nalatenschap van wijlen den Heer H., in leven particulier, gewoond hebbende te...., en aldaar overleden den...., vooraf hebben te kennen gegeven:

Dat gemelde Heer H., der twee eerste comparanten oom en der voornoemde minderjarigen oud-oom, bij acte onder nummer...., verleden te...., voor den aldaar gevestigden notaris X. en getuigen, den...., aan den eersten comparant, onder de levenden, doch met verplichting van inbreng in zijne nalatenschap, heeft geschonken een huis en erf, staande en gelegen enz.

Dat dezelfde erflater, bij huwelijksche voorwaarden, verleden den...., voor den notaris Y en getuigen te...., onder nummer...., de tweede comparante B., ter zake des huwelijks, voor de helft als erfgename in zijne nalatenschap goederen heeft aangesteld, en eindelijk bij openbaar testament, verleden voor mij notaris en getuigen, onder nummer...., te...., den...., tot zijne erfgenamen heeft benoemd, voor een vierde den eersten comparant A., en voor een ander vierde de minderjarigen M. en N.

Dat de comparante B., blijkens acte verleden voor den

notaris Y. en getuigen, onder nummer . . . , te . . . , den . . . , aan den erfflater, en bij gevolg aan zijne nalatenschap, wegens aan haar ter leen verstrekte gelden, schuldig is eene som van vier duizend guldens, welke schuld de comparanten gezamenlijk overeengekomen zijn bij deze scheiding te verrekenen.

Dat van de te verdeelen nalatenschap door mij notaris, bij proces-verbaal van den . . . . , een behoorlijke inventaris is opgemaakt, doch dat het meerendeel der roerende goederen, speciaal het huisraad en de kleederen, naar de voorschriften der wet, in het openbaar zijn verkocht.

Dat de overige onroerende goederen, de schuldvorderingen uitgezonderd, in deeling zullen worden gebragt, naar de waarde, waarop dezelve bij evengemeld inventaris zijn geschat.

Dat de waardering der onroerende goederen is gedaan door de Heeren R., timmerman, S., metselaar, en T., goudsmid, allen wonende te . . . . , door de comparanten, als deskundigen, daartoe verzocht, en die, alvorens tot deze waardering over te gaan, in handen van het hoofd van het plaatselijk bestuur te . . . . , onder wiens ressort de gedachte goederen gelegen zijn, den vereischten eed hebben afgelegd, en voorts van hunne bevinding, onder dagteekening van den . . . . , een verslag hebben uitgebragt, hetwelk door de comparanten aan mij notaris is overhandigd en aan deze minuut zal blijven vastgehecht.

Na dit een en ander te hebben te kennen gegeven, hebben de comparanten verklaard, dat de massa der te verdeelen nalatenschap bestaat uit de volgende:

Onroerende Goederen.

- 1°. Een huis en erf, staande en gelegen in de . . . . straat, te . . . . , enz., en door de hierboven genoemde deskundigen gewaardeerd op eene som van . . . . . f . . . . .
- 2°. Enz.

Effecten en schuldvorderingen.

- 1°. Eene obligatie, ten laste van Q., verleden voor den notaris Y. en getuigen te . . . . , onder nummer . . . . , den . . . . , groot in kapitaal twee duizend gulden, met de interessen daarop sinds den laatsten verschijndag verschuldigd, bedragende eene som van . . . . . f . . . . .
- 2°. Enz.

Roerende goederen en Contanten.

- 1°. De boekerij van den erflater, bij den voorgaangehaalden inventaris breeder omschreven, en aldaar gewaardeerd op eene som van . . . . . " . . . . .
- 2°. Enz. _____

Totaal . . . . . f . . . . .

Weshalve de gezamenlijke baten der te verdeelen nalatenschap bedragen de som van . . . . . " . . . . .

Daarentegen verklaarden de comparanten, dat dezelve nalatenschap is bezwaard met de volgende.

Schulden.

- 1°. Eene obligatie, ten behoeve van Z. . . . enz. . . . f . . . . .
- 2°. Enz. _____

Totaal . . . . . f . . . . .

Weshalve de gezamenlijke lasten des boedels bedragen eene som van . . . . . f . . . . .

Welke som, van het bedrag der baten afgetrokken, een zuiver saldo overlaat van . . . . . " . . . . .

In welk saldo competeert:

Aan den comparant A., erfgenaam voor een vierde, eene som van . . . . . " . . . . .

Aan de comparante B., als erfgename voor de helft, eene som van . . . . . " . . . . .

En aan de minderjarigen M. en N., als geza-

menlijk erfgenamen voor het laatste vierde, eene som van..... " .....

Totaal..... *f* .....

En alsnu tot eene verdeling van de in den boedel voorhandene baten zullende overgaan, verklaarden de comparanten te zijn overeengekomen, dat zullen worden toegewezen:

Aan den comparant A;

- 1°. Het huis en erf, hiervoren onder de onroerende goederen onder nummer twee vermeld, gewaardeerd op..... *f* .....
- 2°. Enz.

Totaal..... *f* .....

Zijnde alzoo een bedrag van *f* . . . . , hetwelk overeenkomt met het erfdeel des comparants in het zuiver saldo der nalatenschap.

Aan de comparante B.:

- 1°. Het huis en erf, onder de onroerende goederen der nalatenschap onder nummer een vermeld, gewaardeerd op..... *f* .....
- 2°. Enz.

Totaal..... *f* .....

Makende te zamen het aan deze comparante toekomend erfdeel in het zuiver saldo der nalatenschap.

Aan de minderjarigen M. en N.:

- 1°. De landhoeve, hiervoren onder nummer vier der onroerende goederen vermeld, gewaardeerd op eene som van..... *f* .....
- 2°. Enz.

te zamen uitmakende het erfdeel dezer deelgenooten.

De Heer N., als vertegenwoordigende de weeskamer te . . . . , van dit plan van verdeling kennis genomen en hetzelfde goedgekeurd hebbende, zoo verklaarden de comparanten daarbij te volharden, en mitsdien de nalatenschap

van den Heer H. op dien voet voor gescheiden en verdeeld te houden, de onroerende en andere goederen daarin begrepen, aan elkander in vollen eigendom over te dragen, gelijk zulks hiervoren is bepaald, en bekennde, ieder voor zijn aandeel, te hebben overgenomen de titels en bewijzen van eigendom, welke van die goederen voorhanden zijn, alsmede de effecten en titels van schuldvorderingen, in ieders aandeel begrepen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Geregtelijke scheiding.

Maandag, den . . . . enz.

Verscheen voor . . . . enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . ;

Welke comparant, aan mij notaris bekend, te kennen gaf, dat, bij vonnis van den raad van justitie te . . . . , van den . . . . , waarvan eene grosse door den comparant werd overgelegd, is bevolen, dat, ten overstaan van mij notaris, tusschen hem comparant, en B., C. en D., zal worden overgegaan tot de scheiding en verdeeling der nalatenschap van wijlen den Heer O., in leven koopman, gewoond hebbende en overleden te . . . . , den . . . . , onder bepaling, dat met de werkzaamheden dier scheiding en verdeeling op heden ten mijnen kantore een aanvang zal worden gemaakt, en dat partijen gehouden zullen zijn tot dat einde aldaar, zonder andere oproeping dan de beteekening van voormeld vonnis, te verschijnen;

Dat hij comparant alzoo dat vonnis aan voormelde B., C. en D., heeft doen beteekenen, en dien ten gevolge verlangt, dat alsna tot de voormelde scheiding en verdeeling zal worden overgegaan.

En zijn mede verschenen:

De Heeren B., C. en D., voornoemd, allen bij mij notaris bekend, die verklaarden bereid te zijn, tot de gevorderde scheiding en verdeeling mede te werken.

De gezamenlijke comparanten hebben vervolgens te kennen gegeven.

Dat de erfflater O. zonder testament is overleden, en dat zij comparanten tot zijn nalatenschap gerechtigd zijn:

De comparant A., voor een derde deel, als volle broeder;

De comparant B., voor een ander derde deel, als in de plaats tredende voor zijn vader G., mede vollen broeder van den erfflater; en

De comparanten C. en D., ieder voor een zesde, als vertegenwoordigende hunne moeder H., zijne volle zuster.

Dat voorts van de te verdeelen nalatenschap geene boedelbeschrijving is opgemaakt, en dit gebrek thans niet meer kan worden aangevuld, vermits dezelve, door den verkoop van een gedeelte der roerende goederen, door betaling van schulden als anderzins, te groote veranderingen heeft ondergaan.

Dat zij intusschen bereid zijn, ieder naar zijn beste weten, omtrent de bestanddeelen des boedels de noodige inlichtingen te geven, ten einde zoo doende tot eene zamenstelling der massa te kunnen geraken.

Hiertoe dan zullende overgaan, verklaarden de comparanten gezamenlijk wel te weten, dat tot de verdeelen nalatenschap behooren de volgende:

Onroerende goederen.

1°. Een huis en erf, enz.

2°. Eene bouwhoeve, enz.

benevens de volgende:

Effecten en Schuldvorderingen.

1°. Vier certificaten, enz.

2°. Eene schuldbekentenis, enz.

Nadat partijen zich omtrent deze opgave hadden verstaan, verklaarde de comparant A., dat, naar zijne meening, insgelijks tot den te verdeelen boedel moet gerekend worden te behooren:

van den Heer H. op dien voet voor gescheiden en verdeeld te houden, de onroerende en andere goederen daarin begrepen, aan elkander in vollen eigendom over te dragen, gelijk zulks hiervoren is bepaald, en bekende, ieder voor zijn aandeel, te hebben overgenomen de titels en bewijzen van eigendom, welke van die goederen voorhanden zijn, alsmede de effecten en titels van schuldvorderingen, in ieders aandeel begrepen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Geregtelijke scheiding.

Maandag, den . . . . enz.

Verscheen voor . . . . enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . . ;

Welke comparant, aan mij notaris bekend, te kennen gaf, dat, bij vonnis van den raad van justitie te . . . . , van den . . . . , waarvan eene grosse door den comparant werd overgelegd, is bevolen, dat, ten overstaan van mij notaris, tusschen hem comparant, en B., C. en D., zal worden overgegaan tot de scheiding en verdeeling der nalatenschap van wijlen den Heer O., in leven koopman, gewoond hebbende en overleden te . . . . , den . . . . , onder bepaling, dat met de werkzaamheden dier scheiding en verdeeling op heden ten mijnen kantore een aanvang zal worden gemaakt, en dat partijen gehouden zullen zijn tot dat einde aldaar, zonder andere oproeping dan de beteekening van voormeld vonnis, te verschijnen;

Dat hij comparant alzo dat vonnis aan voormelde B., C. en D., heeft doen beteekenen, en dien ten gevolge verlangt, dat alsnu tot de voormelde scheiding en verdeeling zal worden overgegaan.

En zijn mede verschenen :

De Heeren B., C. en D., voornoemd, allen bij mij notaris bekend, die verklaarden bereid te zijn, tot de gevorderde scheiding en verdeeling mede te werken.

De gezamenlijke comparanten hebben vervolgens te kennen gegeven.

Dat de erflater O. zonder testament is overleden, en dat zij comparant tot zijnen nalatenschap gerechtigd zijn:

De comparant A., voor een derde deel, als volle broeder;

De comparant B., voor een ander derde deel, als in de plaats tredende voor zijnen vader G., mede vollen broeder van den erflater; en

De comparanten C. en D., ieder voor een zesde, als vertegenwoordigende hunne moeder H., zijne volle zuster.

Dat voorts van de te verdeelen nalatenschap geene boedelbeschrijving is opgemaakt, en dit gebrek thans niet meer kan worden aangevuld, vermits dezelve, door den verkoop van een gedeelte der roerende goederen, door betaling van schulden als anderzins, te groote veranderingen heeft ondergaan.

Dat zij intusschen bereid zijn, ieder naar zijn beste weten, omtrent de bestanddeelen des boedels de noodige inlichtingen te geven, ten einde zoo doende tot eene zamenstelling der massa te kunnen geraken.

Hiertoe dan zullende overgaan, verklaarden de comparanten gezamenlijk wel te weten, dat tot de verdeelen nalatenschap behooren de volgende:

Onroerende goederen.

1°. Een huis en erf, enz.

2°. Eene bouwhoeve, enz.

benevens de volgende:

Effecten en Schuldvorderingen.

1°. Vier certificaten, enz.

2°. Eene schuldbekentenis, enz.

Nadat partijen zich omtrent deze opgave hadden verstaan, verklaarde de comparant A., dat, naar zijne meening, insgelijks tot den te verdeelen boedel moet gerekend worden te behooren:

Eene schuldvordering, groot in kapitaal zes duizend guldens, rentende zes ten honderd, voortspruitende uit door den erflater aan den comparant B. ter leen verstrekte gelden, blijkens acte verleden enz.

Alsmede dat ten titel van inbreng, tot de te verdeelen massa zal moeten worden gebragt, een huis en erf, staande en gelegen te...., hetwelk door den erflater aan den comparant B., bij acte verleden enz., onder de levenden is geschonken.

De comparant B. daarentegen verklaarde zich met deze meening niet te kunnen vereenigen, en vermits de beide comparanten bij hun gevoelen zijn blijven volharden, heb ik notaris mij genoodzaakt gezien, de werkzaamheden dezer scheiding te schorsen, tot dat over het gerezen geschil door den bevoegden regter uitspraak zal zijn gedaan; tot welk einde van de beweringen van partijen door mij een afzonderlijk procesverbaal zal worden opgemaakt.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Proces-verbaal.

Dingsdag, den.....enz.

Verschenen voor.....enz.

De Heeren A., B., C., en D.;

Welke comparanten, naar aanleiding van een vonnis van den raad van justitie te...., van den...., ten mijnen overstaan zullende overgaan tot de scheiding en verdeling der nalatenschap van wijlen den Heer O., zich omtrent de zamenstelling der deelbare massa van die nalatenschap niet hebben kunnen verstaan.

Bepaaldelijk heeft de comparant A. beweerd, dat tot die massa moest gerekend worden te behooren, eene schuldvordering enz.

Wordende door den comparant tot staving van dit beweren aangevoerd:

Dat enz.

De comparant B. daarentegen hield vol:

Dat enz.

Van welke beweringen door mij notaris dit proces-verbaal is opgemaakt, waarvan een afschrift door mij ter griffie van den raad van justitie te...., zal worden overgebracht, en hetwelk de gezamenlijke comparanten, benevens de getuigen, met mij, na voorlezing, hebben geteekend.

Hervatting der werkzaamheden.

Woensdag, den .....enz.

Verscheen voor.....enz.

De Heer A., particulier, wonende te....;

Welke comparant, aan mij notaris bekend, te kennen gaf, dat bij vonnis van den raad van justitie te...., van den...., waarvan eene grosse door hem wordt overgelegd, is bevolen, dat de werkzaamheden der scheiding en verdeling van de nalatenschap van wijlen den Heer O., ten overstaan van mij notaris geopend bij proces-verbaal van den...., weder zullen worden opgevat; en dat partijen in die scheiding zijn gelast, tot dat einde op heden ten mijnen kantore te verschijnen, zonder andere oproeping dan de beteekening van hetzelfde vonnis; dat hij comparant dien ten gevolge dat vonnis aan B., C. en D. heeft doen beteekenen en alzoo verzoekt, dat de werkzaamheden der gedachte scheiding en verdeling zullen worden voortgezet.

En zijn mede verschenen de Heeren B., C. en D. vornoemd, mede aan mij notaris bekend, die verklaarden van hunne zijde bereid te zijn, de door den comparant verlangde werkzaamheden te hervatten

Wijders verklaarden de gezamenlijke comparanten, dat, vermits de tusschen hen gerezen geschillen, over de zamenstelling der massa van de te verdeelen nalatenschap, bij het meer vermelden vonnis zijn uitgewezen, het alsnu als uitgemaakt moet worden beschouwd, dat tot die massa behooren de volgende:

Onroerende goederen.

1°. Een huis en erf, enz.

2°. Een landgoed, enz.

Effecten en Schuldvorderingen.

1°. Vier certificaten, enz.

2°. Eene schuldbekentenis, enz.

En hebben alzoo de gezamenlijke baten des te verdeelen boedels eene waarde van..... *f* .....

In welk bedrag competeert:

Aan den comparant A..... *„* .....

Aan den comparant B..... *„* .....

Aan de comparanten C. en D. te zamen..... *„* .....

En hebben de comparanten alsnu van de voorschreven baten, in tegenwoordigheid van mij notaris, gemaakt de drie volgende kavels:

Eerste kavel.

Een huis en erf, enz..... *f* .....

Tweede kavel.

Eene bouwhoeve, enz..... *f* .....

Derde kavel.

Vier certificaten, enz. *f*..... *f* .....

Eene schuldbekentenis, enz..... *„* .....

Eindelijk zijn de comparanten, ten mijnen overstaan, overgegaan tot de toedeeling dier kavels bij het lot, zijnde daartoe de nummers 1, 2 en 3, ieder op een afzonderlijk toegevouwen papier geschreven, in eene bus gedaan en, na wel doorgeschied te zijn, getrokken als volgt:

Door den comparant A., het lot nummer drie;

Door den comparant B., het lot nummer een;

Door den comparant C., voor hem-zelfen en den comparant D., het lot nummer twee.

Weshalve de nalatenschap van den Heer O. tusschen de comparanten wordt verdeeld in diervoege, dat de comparant A. daaruit zal nemen den voorzeiden derde kavel, bestaande in:

Vier certificaten, enz..... *f* .....

Eene schuldbekentenis, enz..... *„* .....

Te zamen..... *f* .....

de comparant B., den voorzeiden eersten kavel, bestaande in:

Een huis en erf, enz. . . . . *f* . . . . .

de comparanten C. en D., den tweeden kavel, bestaande in:

Eene bouwhoeve, enz. . . . . *f* . . . . .

En verklaarden de comparanten met deze scheiding en verdeeling genoeg te nemen, de daarbij aangewezen goederen elkander in vollen eigendom over te dragen, en de titels en bescheiden daartoe behoorende te hebben overgenomen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Boedelverdeeling van een vader tusschen zijne kinderen.

Vrijdag, den . . . enz.

Verscheen voor. . . . enz.

De Heer A., particulier, wonende te . . . ;

Welke comparant, aan mij notaris bekend, verklaarde, ter vermijding van alle moeilijkheden bij de verdeeling zijner nalatenschap, de hem toebehoorende goederen, tusschen zijne vier kinderen en vermoedelijke erfgenamen, te verdeelen, als volgt:

Aan zijn zoon A. wordt toegescheiden het huis en erf door den comparant bewoond, staande en gelegen enz.

Aan zijn zoon B. wordt toegescheiden de bouwhoeve enz.

Aan zijne dochter C. wordt toegescheiden een kapitaal, op grootboek ingeschreven enz.

Aan zijne dochter D. wordt toegescheiden eene schuld-vordering, ten laste van enz.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Schenking onder de levenden.

Schenking met aanneming.

Zaterdag, den . . . enz.

Verscheen voor. . . . enz.

De Heer B., particulier, wonende te . . . , ter eenre; en
De Heer B., advocaat, wonende te . . . , ter andere zijde;
beide comparanten aan mij notaris bekend;

En verklaarde de comparant ter eenre, ten blijke zijner
genegenheid jegens dien ter andere zijde, aan dezen, bij
schenking onder de levenden, in vollen eigendom over te
dragen, een huis en erf, staande en gelegen in de . . .
straat te . . . enz.; welk huis en erf den schenker is aan-
gekomen enz.

Geschiedende deze schenking onder de navolgende voor-
waarden:

Ten eerste. Dat de begiftigde, binnen zes weken na de
dagteekening dezer acte, aan zijn broeder C. zal uitkeeren
eene som van duizend gulden.

Ten tweede. Dat de begiftigde zal betalen alle lands- of
andere belastingen, die van het geschonkene geheven wor-
den, te rekenen van den. . .

Ten derde. Dat de begiftigde het geschonken goed in ge-
bruik zal aanvaarden op den. . . eerstkomende, hoezeer de
schenker zich, gedurende een jaar na dat tijdstip, het ge-
bruik van eene der kamers in het voormelde huis, waarin
zijne boekerij is geplaatst, voorbehoudt; en

Ten vierde. Dat het geschonken goed, indien de begif-
tigde vóór den schenker mogt komen te overlijden, tot
dezen zal terugkeeren.

Eindelijk verklaarde de comparant ter andere zijde, na
van het vorenstaande kennis te hebben genomen, de hem
gedane schenking, onder de daarbij gestelde voorwaarden,
dankbaar aan te nemen, alsmede de titels en bewijzen van
eigendom, tot het geschonken goed betrekking hebbende,
van den schenker te hebben overgenomen.

Waarvan acte, enz.

Gedaan en verleden, enz.

Aanneming voor een minderjarige.

Donderdag, den. . . .enz.

Verscheen voor. . . .enz.

De Heer A.... enz.,

Welke comparant, in hoedanigheid van voogd over den minderjarigen B., bij vonnis van den raad van justitie te...., waarvan eene grosse door hem is overgelegd en aan deze zal worden vastgehecht, is gemagtigd tot het aannemen eener schenking onder de levenden van een huis en erf, staande en gelegen enz., door den Heer C., bij acte verleden voor den notaris X. en getuigen, te...., den...., onder nummer...., aan voornoemden minderjarige gedaan.

En verklaarde de comparant, naar aanleiding dier magtiging, de gemelde schenking, onder de daarbij gevoegde voorwaarden, voor den meergenoemden minderjarige dankbaar aan te nemen.

Wisselprotest.

(Vooraf stelt men een letterlijk afschrift van den wisselbrief of van het orderbriefje, van de acceptatie, zoo die geschied is van de endossementen, van den borgtogt, genaamd *aval*, zoo die bestaat, en van de adressen daarop gesteld).

Op maandag, den.... enz.

Heb ik...., openbaar notaris, gevestigd te...., vergezeld van de na te noemen getuigen;

Ten verzoeke van den Heer A., koopman, wonende buiten deze stad op Molenvliet, mij vervoegd ten huize van den Heer B., koopman, wonende buiten deze stad op Goenoeng Sari, en aldaar betaling (of acceptatie) gevraagd van den wisselbrief (of het orderbriefje), waarvan behoorlijk afschrift aan het hoofd dezer gesteld is; en is het oorspronkelijke door mij vertoond aan en sprekende met.... (den naam en voornaam van den persoon, met wien de notaris spreekt, en zijne betrekking tot den betrokkene, of wel sprekende met den betrokkene in persoon) die mij tot antwoord gaf....

Weshalve ik notaris heb geprotesteerd, en protesteer bij deze van non-betaling (of non-acceptatie) van den voormelden wisselbrief (of het orderbriefje) mitsgaders van wissel en herwissel, kosten, schaden en interessen, reeds geleden en nog verder te lijden, en voorts van alles, waarvan naar regten kan en vermag te worden geprotesteerd.

Waarvan acte, welke in mijne bewaring verblijft, en wordt daarvan eene grosse aan den requirant verleend.

Gedaan en geprotesteerd te . . . , ten dage en plaatse voormeld, in tegenwoordigheid van . . . , als getuigen, mij notaris bekend, die deze acte met mij notaris na gedane voorlezing op de minute hebben onderteekend, na overgifte van afschrift aan voornoemden . . . , die, op de daartoe door mij notaris gedane aanmaning, mede geteekend heeft (of die geweigerd heeft te teekenen, voor reden gevende . . .)

Aldus gepasseerd zonder eenig renvooi, doorschraping of apostil.

Bodemerij.

Dingsdag, den . . . enz.

Verschenen voor . . . enz.

De mij bekende Heeren A. en B., kooplieden, handelende onder de firma . . . , te dezer stede gevestigd en aldaar woonachtig, eigenaren van het barkschip *Christina Elisabeth*, thans liggende ter reede van Bezoekie, gevoerd door kapitein C., en eerstdaags eene reis zullende doen naar Australie;

Die verklaarden ter leen te hebben ontvangen uit handen van den mij mede bekenden Heer D., zonder beroep, te Rembang woonachtig, die mede verschijnende, die erkenntenis aannam, eene som van achttien duizend guldens, welke de gemelde Heeren A. en B. verklaarden te hebben gebruikt tot uitrusting van het voormelde schip, en welke de Heer D. hun geleend heeft op bodemerij voor het gevaar van de zee, brand, oorlog en andere rampen, welke op zee en gedurende de voormelde reis naar Australie gemeld schip mogt ondergaan.

De gevaren zullen voor den geldschieder een aanvang nemen op het oogenblik, dat het schip zeil zal maken en van de reede van Bezoekie vertrekken, en zullen ophouden zoodra het schip op de plaats zijner bestemming, zijnde de reede van Melbourn in Australie, zal zijn aangekomen, of wel op elke zoodanige plaats, alwaar het, door omstandigheden genoodzaakt, in stede van te Melbourn, zal ontladen.

De voormelde geldleening geschiedt tegen twaalf ten honderd van voormelde hoofdsom, zonder eenige korting hoegenaamd, bij wijze van bodemerij, welke interest zowel als de hoofdsom de geldopnemers aan den geldschieder of aan diens order beloven te zullen teruggeven binnen veertien dagen, nadat het bewezen zal zijn, dat het gemelde schip behouden ter reede van Melbourn, of op zoodanige andere plaats, alwaar het zijne lading, uithoofde van gedwongene verandering van bestemming, mogt lossen, zal zijn aangekomen; waarvoor de geldopnemers verklaren te verbinden het voormelde schip, deszelfs kiel, de takelaadje en verder scheeps- en oorlogstuig, en alles wat daartoe behoort, zonder eenige uitzondering hoegenaamd, al hetwelk de geldopnemers verklaarden met geene bevoorregte schulden te zijn belast.

De kosten van deze acte, van welke drie grossen zullen worden afgegeven, van welke een voldaan zijnde, de twee anderen zullen vervallen zijn, zullen komen voor rekening van de geldopnemers.

Voor de rigtige nakoming dezer verklaarden partijen domicilie te kiezen ter hunner tegenwoordige woonplaatsen.

Acte van openbare bekendheid.

Zaterdag, den . . . enz.

Verschenen voor mij . . . enz.

De Heeren Q. en R. enz.

Die voor openbare bekendheid verklaarden, dat de Heer D., op den . . . , te . . . overleden, geene meerdere of andere erfgenamen bij versterf zijner nalatenschap heeft achter-

gelaten, dan . . . . ., als . . . . ., voor . . . . . gedeelte, en . . . . .; van welke nalatenschap van den Heer D. geene beschrijving is opgemaakt; gevende zij tot reden hunner wetenschap hunne veeljarige bekendheid en vertrouwelijken omgang met voornoemden Heer D. *).

Insinuatien.

Afvrage, bekomen antwoord, protest en relaus.

(Vooraf stelt men een letterlijk afschrift van het requisitoir aan het hoofd der acte).

Vrijdag, den . . . enz.

Heb ik N., openbaar notaris, gevestigd te Batavia, vergezeld van de na te melden getuigen, ten verzoeke van den Heer Meester G., adviserend advocaat alhier ter stede woonachtig, als speciaal gemagtigde van den Heer J., scheepsgezagvoerder zonder vaste woonplaats, doch thans hier aanwezig, blijkens acte voor mij notaris en getuigen op den . . . . ., onder nummer . . . . . verleden, krachtens het in hoofde dezer geplaatst geschrift, mij vervoegd ten woonhuize van den Chinees Njo Ago, reeder van het Nederlandsch-Indisch barkschip *Medora*, woonachtig alhier op Pekodjan, en aldaar sprekende met denzelven, heb ik hem voorgehouden al hetgeen *in bovenstaand* geschrift vervat is, waarop hij mij geantwoord heeft, zoo als in margine van hetzelfde is bekend gesteld §).

*) Als bewijs wie iemands erfgenamen bij versterf zijn, wordt doorgaans geleverd en aangenomen de inleiding der beschrijving zijner nalatenschap; doch, in geval zoodanige beschrijving niet is gemaakt, vervaardigt men eene verklaring, afgelegd door twee getuigen of personen, die den overledene gekend hebben en weten wie de erfgenamen zijn. Zie J. C. DWARS, in het bovenaangehaalde werk, bladz. 544.

(§ Het antwoord door den geïnsinueerde gegeven, wordt op den kant van het requisitoir aangeteekend, bij het afgeven van grossen moet, onmiddelijk na het woordelijk afschrift van het requisitoir, aan den voet van hetzelfde gesteld worden b. v.:

(In margine van bovengemeld geschrift stond):

Dat hij bereid is daaraan onmiddelijk, ten kantore van . . . , te voldoen.

(Volgen eenige Chinesche karakters, waar naast stond: geteekend door Njo Ago. (lager stond): In onze tegenwoordigheid, de getuigen X, en Y.

En mitsdien heb ik, namens den requirant, voornoemden Njo Ago aangezegd, dat, bijaldien hij in gebreke blijft aan het daarbij gevraagde te voldoen, er alsdan tegen hem protest aangeteekend wordt, zoo als geschiedt bij deze, van alle kosten, schaden, interessen en verliezen, welke door zijne nalatigheid, ter zake als voren, zullen worden veroorzaakt, en voorts van alles, waarvan ten deze naar regten kan en mag worden geprotesteerd en inzonderheid van de kosten dezer.

Waarvan deze acte opmakende, doe ik notaris dezelve dienen tot bewijs der gedane afvraag, bekomen antwoord, protest en relaas van wedervaren, en zal daarvan eene grosse aan den requirant en een afschrift aan gezegden Njo Ago worden verleend, terwijl de minute in mijne bewaring zal verblijven.

Bekendstelling.

Maandag, den. . . .enz.

Heb ik enz.

Ten verzoeke van enz.

Beteekend en kennis gegeven aan den Heer. . . . wone-
nende te. . . . doende exploit ten zijnen huize en aan hem
in persoon;

Dat mijn requirant, krachtens acte van cessie, voor mij notaris en getuigen op heden, onder nummer. . . . verleden en copijelijk overgegeven, is eigenaar en wettige houder der grosse eener schuldbekentenis, door den geïnsinueerde, onder borgtogt van den Heer. . . ., ten behoeve der erven van. . . ., bij acte opgemaakt voor den notaris J. alhier en getuigen, den. . . ., onder nummer. . . . verleden, groot aan kapitaal. . . . rentende, negen ten honderd 'sjaars, en waarvan de renten verschuldigd zijn van den eersten Julij van het loopende jaar af, welke almede aan mijn requirant zijn overgedragen.

Geschiedende deze aanzegging, opdat de geïnsinueerde geene onwetendheid zoude kunnen voorwenden en het hem

bekend zijn, aan wien hij kapitaal en renten van voormelde schuld zal moeten kwijten.

Waarvan acte, welke in mijne bewaring verblijft en wordt daarvan aan den geïnsinueerde eene copij en aan den requirant eene grosse verleend.

Gedaan en verleden, enz.

Procuratie bij art. 2 van het reglement op de overschrijving van ingeschreven kapitalen in het Grootboek der Nationale schuld, in dato 22 December 1814 No. 25 gevorderd, tot overschrijving eener bepaalde som.

Op den....

Compareerde voor mij enz.

De Heer A., koopman, wonende te B.

Die verklaarde bij deze te magtigen de heeren C. en D. zoo te zamen als ieder in het bijzonder:

Om uit zijnen naam en van zijnentwege bij de Directie van de Grootboeken der Nationale Schuld, gevestigd te Amsterdam, te teekenen en in te leveren de biljetten, benodigd tot het overschrijven eener kapitale som van...., ingeschreven in de grootboeken $2\frac{1}{2}$ percent Nationale Schuld ten name van (letterlijk in te vullen de inschrijving zoo als die in het Grootboek bekend staat).

En voorts alles te verrigten wat ten voorschreven einde vereischt mogt worden, met belofte van goedkeuring onder verband als naar regten.

Waarvan akte.

Personele borgtocht door landskomptabelen.

Op Maandag den....enz.

Verschenen enz.

De Heeren A., en B., enz.

Die verklaarden zich voor E., bij gouvernements besluit van den....tot....benoemd, hoofdelijk en onder afstand van het voorregt van schuldsplitsing te stellen als borgen

bij het Gouvernement van Nederlandsch-Indië, voor de som van...., welke als borgtogt voor genoemde betrekking van.... is bepaald:

En zulks tot dat door de Algemeene Rekenkamer zal zijn verklaard, dat genoemde komptabele C ontheven is van alle verantwoordelijkheid ter zake van het door hem in zijne voorschrevene betrekking gehouden beheer,

of

en zulks tot dat voor het bedrag van dezen personen borgtogt reëele waarde in de plaats is gesteld.

Volmagt om iemand als vader van een minderjarig kind in Nederland, te vertegenwoordigen.

Dingsdag, den.

Verscheen enz.

De Heer A., enz.

Die bij deze verklaarde te constitueren en volmagtig te maken, de heer B.

Speciaal om hem comparant als vader van den minderjarige C., geboren te....den...., te vertegenwoordigen en namens hem en in zijne plaats, gedurende het verblijf in Nederland van genoemden minderjarige, zoo omtrent zijn persoon als omtrent de beheering van zoodanige goederen en gelden, als voor gezegden minderjarige benoodigd of vereischt, voor zijne behoorlijke opvoeding, op te treden;

Te dien einde hem comparant, daar en waar zulks mogt worden gevorderd, bij alle omstandigheden en gelegenheden, op de wijze als mogt worden vereischt, te vertegenwoordigen en zijne regten uit te oefenen, en wel bijzonder om meergenoemden minderjarige zoo met raad bij te staan als om het toezigt en de verdere leiding omtrent zijne verzorging en opvoeding op zich te nemen; de minderjarige in inrigtingen voor onderwijs en beoefening van kunsten en wetenschappen te plaatsen, hem te leiden in zijne keuze voor den vervolge van een ambt, beroep of betrekking in de maatschappij, alles zoo als het den gemagtigde volgens zijn beleid en oordeel zal geraden en dienstig voorkomen.

En voorts ter zake voorschreven al datgene te doen en aan te wenden wat de comparant in Nederland tegenwoordig zijnde, zelf in het belang van zijnen genoemden zoon zou kunnen, mogen en moeten doen, alles met de magt van substitutie, onder belofte van goedkeuring en bekrachtiging, kost- en schadeloosstelling alsmede onder verband als ingevolge de wet.

Waarvan akte.

Herroeping van een testament bij notariële akte.

Maandag, den....enz.

Verscheen....enz.

De Heer A., particulier enz.

Die verklaarde te herroepen zijn testament, op den.... ten overstaan van den notaris X. en getuigen, te.... verleden, zijnde hij comparant, volgens zijne verklaring, van wil veranderd.

Waarvan akte.

Akte waarbij een olographiesch testament teruggenomen wordt.

Dingsdag, den....enz.

Verscheen enz.

De Heer A., koopman, enz.

Die aan mij notaris verzocht heeft de teruggave van zijn gesloten olographiesch testament, met drie zwarte lakken verzegeld, op den.... door hem aan mij notaris in bewaring gegeven, aan welk verzoek ik dadelijk heb voldaan, gelijk de comparant erkent, dat testament in behoorlijken staat, en alzoo ongeschonden, te hebben teruggenomen en mij daarvan alzoo bij deze te déchargeren.

Waarvan akte.

**Akte waarbij uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen
benoemd worden.**

Woensdag, den.

Verscheen enz.

De Heer C., timmerman, enz.

Die verklaarde bij deze te benoemen tot uitvoerder van de uiterste wilsbeschikkingen, die hij reeds gemaakt heeft of nog maken, en met den dood bevestigen zal, de heer...

Waarvan akte.

**Akte waarbij aan de aangestelde executeuren het bezit wordt
gegeven van de nalatenschap.**

Heden Donderdag enz.

Verscheen enz.

De Heer B., makelaar.... enz.

Die verklaarde bij deze te benoemen tot uitvoerder van zijne uiterste wilsbeschikkingen, vervat in zijn testament, den.... voor mij notaris en getuigen verleden, de heer..., hem, met uitsluiting van alle bemoeijenissen van weeskamers, tevens het regt gevende tot inbezitname van al de goederen zijner nalatenschap en zulks met de magt van substitutie.

Waarvan akte.

Indien de comparanten den notaris niet bekend zijn.

Op heden, den.... enz.

Verscheen voor mij.... enz.

De Heer A., particulier, wonende te X, die aan mij is bekend gemaakt door (namen, voornamen, beroep en woonplaats van twee getuigen, die bloedverwanten mogen zijn) mij notaris bekend, die verklaarden den comparant te kennen als degene te zijn, die hij zich in deze akte noemt.

Akte door eenen lasthebber verleden.

Op heden den....enz.

Verscheen voor mij....enz.

De Heer A., koopman, wonende te Z. en mij notaris bekend, handelende ten deze in hoedanigheid als gemagtigde van den heer X, landeigenaar, wonende te...., krachtens onderhandsche akte van lastgeving, geteekend te...., den...., welke aan de minute ~~dezer~~ akte is vastgehecht.

of:

blijkens lastgeving, verleend bij akte den....in minute verleden voor den notaris IJ, en getuigen, te...., van welke akte een afschrift aan mij is vertoond en, na inzage, aan den comparant teruggegeven.

Gemeenschap van vruchten en inkomsten.

Op heden den....enz.

Verschenen voor mij....enz.

De Heer A., partikulier, wonende te B., minderjarige zoon van wijlen de echte lieden C., en D., en kleinzoon van wijlen de echte lieden E. en F., allen gewoond hebbende en overleden te X, tot het aangaan van na te melden huwelijk, onder de voorwaarden, vervat in de hieraan vastgehechte en goedgekeurde concept-akte, toestemming bekomen hebbende van den Raad van Justitie te...., blijkens vonnis van den...., en zulks ten gevolge van de weigering van zijnen voogd G. en de weeskamer te..., ter eenre, en.

Mejufvrouw H. particuliere wonende te Z. meerderjarige, doch den ouderdom van dertig jaren nog niet bereikt hebbende, en als zoodanig bijgestaan door hare moeder J, partikuliere, wonende te IJ. weduwe van K, uit welk huwelijk zij is geboren, ter andere zijde.

De comparanten zijn mij bekend.

En verklaarden de comparanten, aanstaande echtgenooten, onder goedkeuring van de mede comparante, J, voornemens te zijn een wettig huwelijk aan te gaan, en ten dien aanzien overeengekomen te zijn:

Dat er tusschen hen geene andere gemeenschap dan die van vruchten en inkomsten, zooals die bij artikel 164 en volgende van het burgerlijk wetboek is geregeld, zal bestaan, en dat alzoo hunne tegenwoordige en toekomstige goederen, benevens de schulden, vóór hun huwelijk aangegaan of die staande hetzelve, in het bijzonder belang van een der aanstaande echtgenooten, mogten worden aangegaan, voor rekening zullen blijven van dengene, die dezelve heeft gemaakt.

En opdat ter gelegener tijd zoude blijken welke goederen de comparanten, aanstaande echtgenooten, bij het aangaan van hun huwelijk hebben bezeten, verklaarden zij dat als zoodanig, wat de roerende goederen betreft, zullen worden aangebragt:

Door den comparant ter cenre.

1. Eene boekerij, bestaande uit.... gewaardeerd op....
2. Tien certificaten, nationale werkelijke schuld, rentende $2\frac{1}{2}$ percent, ieder groot....

Door de comparante ter andere zijde.

1. Twaalf zilveren lepels en vorken, waardig geschat op.
2. Twintig servetten, tien tafellakens en twee bedden, te zamen geschat op....
3. Enz....

Dat zij comparanten, aanstaande echtgenooten, elkander wederkeerig, en alzoo de eerst stervende den langst levende legateert den vollen eigendom van zijnen na te laten inboedel, zooals die is omschreven bij artikel 514 van het burgerlijk wetboek, alles voor zoover die making geen nadeel mogt toebrengen aan de legitime portie van hen, die hierop aanspraak mogten hebben.

Voorts is nog, in tegenwoordigheid als boven, voor mij verschenen de heer M, die, alsmede aan mij notaris bekend, na van de bovenstaande huwelijksche voorwaarden

mededeeling te hebben ontvangen, verklaarde aan den comparant A., terzake van het voorgenomen huwelijk, ten geschenke te geven:

Eene hypothecaire schuldvordering, wegens geleend geld, groot tien duizend gulden, ten behoeve van den heer M, en ten laste van N, gepasseerd bij akte, verleden voor den Resident van O, bijgestaan door den Secretaris der Residentie O, den....

Waarvan akte enz.

Generale volmagt ad Lites.

Op heden den enz.

Verscheen voor mij enz.

De Heer A., enz.

Die verklaarde bij deze te magtigen, den heer B, make-laar, wonende te...., en bij diens overlijden of ontstentenis, den Heer C, advocaat, wonende te....

Speciaal om alle aan hem comparant verschuldigde gelden en zaken in te vorderen, in ontvangst te nemen en daarvoor kwijting te geven; bij weigering tot voldoening van het verschuldigde, zoo noodig, de vernietiging te vorderen van de daartoe betrekkelijke contracten en andere verbindtenissen; rekening en verantwoording te vragen, die na te zien, goed of af te keuren, die te doen verbeteren en debatteren, het saldo vast te stellen en te ontvangen; doorhaling van hypothecaire inschrijvingen en verbanden te vorderen en te verleenen.

Verder in het algemeen om tegen een ieder en betrekkelijk alle zaken, zoowel ten civiele als in geval van overtreding, voor alle regters en autoriteiten te verschijnen en te procederen; daartoe eischende en verwerende op te treden; advocaten en procureurs aan te stellen, weder te ontslaan en andere in hunne plaats te benoemen; beslissende eeden op te dragen, terug te wijzen en aan te nemen; vonnissen te ligten, daarin te berusten, dan wel in

hooger beroep of cassatie te komen, dezelve ten uitvoer te leggen en daartoe, ingeval van lijfswang, bijzondere volmagt te geven; alle dadingen aan te gaan, en de beslissing van geschillen aan scheidsmannen op te dragen, hen daartoe te benoemen en de akte van compromis op te maken en te teekenen; woonplaats en domicilie te kiezen, en verder al datgene ter behartiging van des comparants belangen, in het vóórkomen, voortzetten of beëindigen van geschillen, te verrigten wat hij gemagtigde nuttig en noodig zal oordeelen, belovende de comparant op alles goedkeuring en bekrachtiging, met de magt van substitutie en onder verband als in gevolge de wet.

Waarvan akte.

Betekening eener akte van Cessie.

Heden enz.

Heb ik enz.

Vergezeld van de mij bekende getuigen .... enz.

Ten verzoeke van den Heer A., enz.

Mij begeben bij den Heer B., en heb ik, sprekende met.... genoemden Heer B., met overgifte van een afschrift, beteekend eene cessie, blijkens akte op den.... verleden voor...., door den Heer C, op den rekwirant A., van eene vordering groot.., met de nog verschuldigde renten groot..., blijkende van die vordering bij akte op den...., onder nummer.... verleden voor den notaris...., enz.

Waarvan akte.

Wordende daarvan aan den Heer B., copij gelaten.

DE INDISCHE SECRETARIS.

TWEEDE AFDEELING.

HANDBOEK VOOR DEN AMBTENAAR
VAN DEN BURGERLIJKEN STAND.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

RECEIVED FROM THE PHYSICS DEPARTMENT
UNIVERSITY OF CHICAGO

TWEEDE AFDEELING.

Handboek voor den Ambtenaar van den burgerlijke stand.

EERSTE DEEL.

	Blz.
Van de acten van den burgerlijken stand	3
Van de registers van den burgerlijken stand in het algemeen	"
Van naams- en voornaams veranperingen	4
Van de verbeteringen der acten van de burgerlijken stand en van derzelve aanvulling	5

TWEEDE DEEL.

Van het reglement op het houden van de register van den burgerlijken stand	7
Reglement op het houden der registers van den burgerlijken stand voor de Europesche en daarmede gelijk gestelde bevolking in Nederlandsch-Indie	10
Eerste afdeeling. — Van de registers van den burgerlijken stand in het algemeen	"
Tweede afdeeling. — Van de acten van geboorte	28
Derde afdeeling. — Van de huwelijksaangiften en afkondigingen.	42
Vierde afdeeling. — Van de acten van huwelijk en van echtscheiding	49
Vijfde afdeeling. — Van de acte van overlijden	57
Slotbepalingen	66
Verzameling modellen van acten van den burgerlijken stand	70
Aanwijzing van eenige leemten en overtolligheden in de modellen gevoegd bij het reglement op den burgerlijken stand (staatsblad 1849 no. 25)	107
Overtreding van artikel 83 van het reglement in staatsblad 1849 no. 25	109
Behandeling van verzoekschriften van buitenlandsche personen om extracte uit de registers van den burgerlijken stand	110

TWEEDE AFWELING

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or subtitle.

Handwritten text in the upper middle section.

Main body of handwritten text, starting with a large initial letter.

Handwritten text in the middle section.

Main body of handwritten text, continuing the narrative or list.

HANDBOEK VOOR DEN AMBTENAAR VAN DEN BURGERLIJKEN STAND.

EERSTE DEEL.

Van de acten van den burgerlijken stand.

Van de registers van den burgerlijken stand in het algemeen.

In geheel Nederlandsch-Indië bestaan er voor Europeanen en daarmede gelijk gestelde personen (*) vijf afzonderlijke registers van den burgerlijken stand, bestemd tot inschrijving der acten van:

- 1°. Geboorte;
- 2°. Huwelijks-aangifte;
- 3°. Huwelijks-afkondiging;
- 4°. Huwelijk en echtscheiding; en
- 5°. Overlijden.

De ambtenaren, met het houden dier registers belast, worden genaamd *ambtenaren van den burgerlijken stand* (art. 4 Burg. Wetb. en art. 6 Reglem. Burg. stand).

(*) Art. 10 der algemeen bepalingen van wetgeving verleent den Gouverneur-generaal de bevoegdheid om, ten aanzien der Inlandsche christenen of van enkele hunner gemeenten, tijdelijk zoodanige uitzonderingen op deze bepaling te maken, als hij zal noodzakelijk oordeelen.

Naar aanleiding hiervan is bij art. 3 der Transitioire bepalingen vastgesteld, dat de tot de Inlandsche bevolking behoorende christenen over geheel Nederlandsch-Indië, met opzigt tot het burgerlijk- en handelsregt, alsmede tot de strafwetgeving en de regtsbeteeling in het algemeen, geheel en al zullen blijven in hun tegenwoordigen regtstoestand.

Van naams- en voornaamsveranderingen.

Niemand mag zijn geslachtsnaam veranderen of een anderen naam bij den zijnen voegen, zonder toestemming van den Gouverneur-generaal.

Het verzoek daartoe kan niet worden toegestaan dan na verloop van drie jaren, te rekenen van den dag, waarop van hetzelfde in het officieel nieuwsblad zal zijn melding gemaakt.

Gedurende den loop van gezegde drie jaren kunnen de belanghebbende partijen, bij een verzoekschrift aan den Gouverneur-generaal in te dienen, de gronden doen gelden, waarop zij vermeenen zich tegen het verzoek te kunnen verzetten.

Indien het verzoek wordt toegestaan, zal het besluit worden overhandigd aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van de geboorteplaats van den verzoeker, welke ambtenaar hetzelfde in de loopende registers zal inschrijven, en daarvan aanteekening doen op den kant der geboorte-acte (art. 6—9 Burg. Wetb.).

Aanteekening. Volgens § 33 der Memorie van Toelichting tot de verzameling modellen van acten van den burgerlijken stand, wordt, onder de loopende registers, alhier bedoeld het register, waarin de acten van geboorten voorkomen. De inschrijving kan geschieden volgens model La. G. (Zie deze modellen lager) terwijl de aanteekening, die daarvan op den kant der geboorte-acte moet worden gesteld, kan luiden als volgt:

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van den . . . , onder dagteekening van den . . . , in het loopende register van geboorte ingeschreven, is aan den in nerechtsstaande acte vermeld . . . toegestaan, om zich voortaan te noemen en te schrijven . . . ; waaraan deze aanteekening is gehouden door mij . . . , ambtenaar van den burgerlijken stand (griffier bij den raad van justitie) te . . . (2).

N. N.

Het is aan een ieder verboden zijn voornaam te veranderen of voornamen bij de zijnen te voegen, zonder toestemming van den raad van justitie zijner woonplaats, op

(*) Ingevolge art. 10 van het Burgerlijk Wetboek kan de, door den Gouverneur-generaal toegestane, naamsverandering of naamsbijvoeging nimmer worden aangevoerd tot bewijs van vermaagschapping.

daartoe gedaan verzoek, na verhoor van het openbaar ministerie, te verleen.

Wanneer de raad de verandering of bijvoeging van voornamen toestaat, zal de uitspraak worden ter hand gesteld aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van de geboorteplaats van den verzoeker, welke ambtenaar dezelve in de loopende registers zal inschrijven, en daarvan aantekening doen op den kant der geboorte-acte (art. 11—12 Burg. Wetb.).

Aanteekening. Volgens § 34 der Toelichting wordt ook hier, onder de loopende registers, het register van geboorte verstaan. De inschrijving kan geschieden volgens model La. G, terwijl de aantekening op den kant der geboorte-acte kan luiden als die in de vorige aantekening vervat, met verandering van de woorden *besluit van den Gouverneur-generaal in uitspraak van den raad van justitie te...*

Van de verbeteringen der acten van den burgerlijken stand en van derzelve aanvulling.

Wanneer geene registers hebben bestaan of dezelve zijn verloren geraakt, vervalscht, veranderd, verscheurd, vernietigd, verdonkerd of verminkt; wanneer acten daaraan ontbreken of waaneer in de ingeschreven acten, dwalingen of andere misslagen hebben plaats gehad, zal zulks grond opleveren tot aanvulling of tot verbetering der registers (*).

Het verzoek daartoe zal alleen kunnen worden ingeleverd bij den raad van justitie, binnen wiens regtsgebied de registers zijn of hadden behooren te worden gehouden, dewelke behoudens hooger beroep, na verhoor van het openbaar ministerie, en, wanneer daartoe gronden zijn, van de belanghebbende partijen, deswege zal uitspraak doen. Deze uitspraak zal alleen geldig zijn tusschen de

(*) Bij besluit van 28 Mei 1854 (staatsblad No. 40) is bepaald, dat bij gebreke van aanwezige belanghebbenden, de officieren van justitie ambtshalve de opname van ontbrekende of de aanvulling en verbetering van onvolledige of onjuiste aangiften van overlijden in de registers van den burgerlijken stand mogen verzoeken.

partijen, welke dezelve hebben verzocht of te dier gelegenheid zijn opgeroepen.

Alle uitspraken tot verbetering of tot aanvulling van acten, welke in kracht van gewijsde (*) zijn gegaan, zullen door den ambtenaar van den burgerlijken stand, dadelijk na derzelve vertoon, in de loopende registers worden ingeschreven, en zal, in geval van verbetering, daarvan worden melding gemaakt op den kant der verbeterde acte, overeenkomstig de wettelijke bepalingen op het houden der registers van den burgerlijken stand (art. 13—16 Burg. Wetb.)

Aanteekening. § 35 der Toelichting behelst hieromtrent het volgende:

Wordt het verzoek tot verbetering of aanvulling toegestaan, dan moet de uitspraak aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der plaats, waar de registers zijn, of hadden behooren te worden aangehouden, ter hand worden gesteld, die daarvan de inschrijving in de loopende registers (van geboorte, huwelijk of overlijden) naar omstandigheden doet; en hiermede is de zaak afgeloopen, wanneer het eene aanvulling geldt.

Heeft daarentegen de verbetering eener acte plaats dan moet daarvan buiten de inschrijving der uitspraak, melding worden gemaakt op den kant der verbeterde acte.

De uitspraak kan worden overgeschreven volgens model Litt^a. G. (zie lager de modellen) en de aanteekening der verbetering geschiedt overeenkomstig artikel 26 van het reglement, waaromtrent het noodige in § 10 (zie lager de aanteekening op art. 26) gezegd wordt.

Het geval vooronderstellende, dat de verbetering is toegestaan van eene acte van overlijden, waarin de geboortedag van den overledene verkeerd is opgegeven, zoude eene zoodanige kanteekening kunnen luiden als volgt:

Bij vonnis van den raad van justitie te . . . . van den . . . . is de geboortedag van den in deze acte vermelden

(*) Een gewijsde is een zoodanig vonnis of uitspraak, waar tegen geen hooger beroep, cassatie of verzet meerder wordt toegelaten.

....., welke op den ..... is gesteld, verbeterd in ....., waarvan deze aantekening is gehouden door mij ....., ambtenaar van den burgerlijken stand (griffier bij den raad van justitie) te .....

N. N.

En zoo, met de noodige wijzigingen, voor alle mogelijke gevallen.

Over de wijze van regtsvordering tot de aanvulling of verbetering van de acten van den burgerlijken stand, vergelijk men art. 844—847 van het Reglement op de Burg. Regtsw.

TWEEDE DEEL.

Van het reglement op het houden van de registers van den burgerlijken stand.

Bij publicatie van 10 Mei 1849 No. 4 (Staatsblad No. 25) is vastgesteld het Reglement op het houden van de registers van den burgerlijken stand voor de Europesche en daarmede gelijk gestelde bevolking in Nederlandsch-Indië.

Genoemde publicatie luidt als volgt:

PUBLICATIE.

VAN WEGE EN IN NAAM DES KONINGS.

De Minister van Staat, Gouverneur Generaal van Nederlandsch-Indië.

De Raad van Nederlandsch Indië gehoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! doet te weten:

Dat hij, naar aanleiding van het bepaalde bij artikel 5 van het Burgerlijk Wetboek voor *Nederlandsch-Indië*;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Vast te stellen, bij Besluit van heden No. 4, een *Reglement op het houden van de registers van de burgerlijken stand voor de Europesche en daarmede gelijk gestelde personen in Nederlandsch-Indië*, in voege als dit Reglement mits deze wordt afgekondigd en wijders ter kennis gebracht van het algemeen, door opneming op heden in het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië*.

Zullende hetzelfde in geheel *Nederlandsch Indië* in werking treden op 1 Januarij 1850.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze alom worden gepubliceerd, waar zulks te doen gebruikelijk is, en voorts geplaatst worden in de *Javasche Courant* 'en in het staatsblad van *Nederlandsch-Indië*.

Gelast en beveelt, dat alle hogere en lagere collegien, ambtenaren, justiciëren en officieren, ieder voor zoo veel hem aangaat, aan de stipte nakoming dezer de hand zullen houden, zonder eenige oogluiking of aanzien des persoons.

Gegeven te Batavia, 10 Mei 1849.

(get.) ROCHUSSEN.

Ter ordonnantie van den Minister, van Staat,
Gouverneur-generaal van *Nederlandsch-Indië*.

De Algemeene Sekretaris,

(get.) C. VISSCHER.

Ten tweede: Te bepalen:

a. Dat de aan dit besluit gehechte *Verzameling modellen van acten van den burgerlijken stand* en de bijbehorende *Toelichting*, zal worden gedrukt en, door middel van de plaatselijke autoriteiten worden toegezonden aan de ambtenaren, die, ingevolge het thans vastgesteld Reglement, met het houden van de registers van den burgerlijken stand zijn belast.

Zullende die stukken evenwel niet worden beschouwd als verbindende voorschriften, maar alleen als een leiddraad bij de door die ambtenaren te verrigten werkzaamheden;

b. Dat de formulieren van de schriftelijke aangiften van geboorten en sterfgevallen, bedoeld bij artikel 15 van het Reglement, en in de verzameling modellen te vinden, onder No. III en XV, bij de onderscheidene ambtenaren van den burgerlijken stand verkrijgbaar gesteld en tevens door middel van de *Javasche Courant* algemeen bekend gemaakt zullen worden.

Ten derde: Het marine departement aan te schrijven, om aan de havenmeesters en verdere, bij het tweede lid van artikel 46 van het Reglement bedoelde ambtenaren

uit te reiken een voldoende aantal van de aan dat departement, bij extract dezes, toe te zenden gedrukte formulieren No. V en XVII van inschrijvingen van geboorten en sterfgevallen, aan boord van Nederlandsch-Indische schepen, en zulks ten einde die ambtenaren in staat te stellen, om, in voldoening aan het voorgeschrevene bij artikels 46 en 76 van het Reglement, een exemplaar van elk dier formulieren, tegelijk met den monsterrol, ter hand te stellen aan de gezagvoerders van Nederlandsch-Indische schepen.

Ten vierde: Het militair departement, alsmede de betrokkene plaatselijke autoriteiten aan te schrijven, om ieder voor zoo veel hem aangaat, aan de bestuurders van de burgerlijke en militaire gasthuizen, uit te reiken de hun tot dat einde, bij extract dezes toe te zenden gedrukte exemplaren van het, bij artikel 71 van het Reglement, bedoeld, formulier No. XVI van schriftelijke aangifte van overlijden in een gasthuis.

Ten vijfde: Enz.

Ten zesde: In verband met het vastgestelde bij de Resolutie van 3 Mei 1833 No. 5 (Staatsblad No. 24), en bij het besluit van 26 April 1847 No. 1 (Staatsblad No. 20), te bepalen:

Dat de commandanten van het fort *Erfprins (Oranje)* en van het fort te *Beliling*, bij voortdoring zullen zijn ambtenaren van den burgerlijken stand;

En dat beide zullen blijven ressorteren onder de jurisdictie van den Raad van Justitie te Soerabaja.

Ten zevende: Met terugzigt op de missive van den Procureur-generaal bij het Hoog Gerechtshof van Nederlandsch-Indië, van 4 Augustus 1848 No. ¹⁴²⁷/₁₄₇/¹⁶¹⁰ en op de tot die missive betrekkelijke rapporten, ten overvloede te verklaren, dat als vervallen moet worden beschouwd het besluit van 5 September 1837 No. 15, bij hetwelk aan den hoofd-administrateur der marine voorschriften zijn gegeven omtrent de behandeling van acten van overlijden van personen, laatstelijk in Nederland gevestigd, opge- maakt aan boord van schepen op reis herwaarts;

Zijnde dit onderwerp in 't algemeen geregeld bij artikel 46—52 en artikel 76—81 van het tegenwoordig Reglement en bij artikel 36—60 van het Nederlandsch Wetboek. Afschrift, enz.

Accordeert met het register der besluiten van den Minister van Staat, Gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië.

De Algemeene Sekretaris,

C. VISSCHER.

REGLEMENT *op het houden der registers van den burgerlijken stand voor de Europesche en daarmede gelijk gestelde bevolking in Nederlandsch-Indië.*

EERSTE AFDEELING.

Van de registers van den burgerlijken stand in het algemeen.

Art. 1. Er bestaan in Nederlandsch-Indië, voor de Europeanen en daarmede gelijk gestelde personen, registers voor de inschrijving van geboorten, van huwelijks-aangiften en afkondigingen, van huwelijken en echtscheidingen, en van overlijden.

Deze registers worden gehouden door ambtenaren van den burgerlijken stand, welke betrekking, tenzij de Gouverneur-generaal daartoe, bij wijze van uitzondering, op deze of gene plaats eenen afzonderlijken of eenen anderen beambte aanwijze of bereids hebbe aangewezen, vervuld zal worden door de buiten de hoofdplaatsen gevestigde adsistent-residenten, in de afdeelingen over welke zij gesteld zijn; en overal elders door de sekretarissen bij de plaatselijke besturen of, waar deze ambtenaren ontbreken, door den administratieven ambtenaar, onmiddelijk in rang volgende op het hoofd van het plaatselijk bestuur.

De gouverneurs en andere hoogste gezaghebbers in de bezittingen buiten Java en Madura, zijn bevoegd om, in

geval van daartoe bestaande noodzakelijkheid, onder nader goedkeuring van den Gouverneur-generaal, op bepaalde plaatsen, het houden van registers van den burgerlijken stand, aan anderen dan de hiervoren vermelde, daarmede uit de kracht van hunne ambtsbetrekking belaste personen, op te dragen.

Aanteekening. § 1 en 2 der Toelichting bevatten de volgende algemeene aanmerking: Door de invoering der nieuwe wetgeving en van het daarmede in een onafscheidelijk verband staande reglement op het houden der registers van den burgerlijken stand, zijn alle vroegere voorschriften omtrent dit onderwerp, behoudens enkele tijdelijk in stand gehoudene bepalingen, zoo geheel komen te vervallen, dat, behalve in die enkele uitdrukkelijk vermelde gevallen, (*) geen der ambtenaren, aan wie de uitvoering der nieuwe verordeningen is opgedragen, zich met de vroegere behoeft op te houden.

De nieuwe bepalingen wijken daarenboven in zoovele opzigten van de oude af, dat zelfs eene uitlegging te beproeven, door vergelijking tusschen het oude en nieuwe reglement, tot verkeerde begrippen en daardoor tot misvatting aanleiding zoude geven.

In het oude reglement werden vele bepalingen van burgerlijk regt aangetroffen, die in het nieuwe niet voorkomen, aangezien hetgeen tot het burgerlijk regt betrekking heeft, te vinden is in het Burgerlijk Wetboek (†), terwijl het reglement hoofdzakelijk den uiterlijken vorm der acten regelt. In de Nederlandsche Wetgeving maken de onderwerpen, thans in het reglement vervat, een deel van het Burgerlijk Wetboek uit; doch men heeft te regt begrepen, voor deze gewesten, waar plaatselijke omstandigheden zoo vele wijzigingen noodzakelijk kunnen maken, het reglement afzonderlijk te moeten daarstellen, om niet in de noodzakelijkheid te geraken van het Burgerlijk

(*) Zoo als de adoptie enz., zoo als wij later zullen zien.

(†) De betrekkelijke bepalingen van het burgerlijk regt worden bij de artikelen van het reglement opgegeven.

Wetboek zelf te moeten wijzigen. Echter wachtte men zich wel om het reglement op zich zelf en dus zonder inzage van het Burgerlijk Wetboek toe te passen; het reglement en het wetboek, ofschoon afzonderlijk uitgegeven, vormen een ten naauwste samenhangend geheel.

Art. 2. De residenten en andere hoofden van plaatselijk bestuur zullen, bij acte waarvan afschrift zal worden gezonden aan den ambtenaar van het openbaar ministerie bij den raad van justitie, ten einde ter griffie van dat collegie te worden nedergelegd en bewaard, de beambten aanwijzen, welke, bij tijdelijke ontstentenis of opkomende verhindering van de bij het vorige artikel aangeduide ambtenaren, als buitengewone ambtenaren van den burgerlijken stand zullen optreden.

De ontstentenis, of de oorzaak der verhindering zal in elke acte, welke door den aldus aangewezen ambtenaar wordt opgemaakt, bepaaldelijk vermeld worden.

Aanteekening. § 3 der Toelichting zegt: Tot de uitvoering van het voorkomende bij art. 2 is, voor zooveel betreft de benoeming van een buitengewonen ambtenaar van den burgerlijken stand, van toepassing model La. A, en tot de uitvoering van art. 4, model La. B, welke beide geene toelichting behoeven.

Art. 3. Behalve de hierboven aangeduide beambten, worden met de betrekking van ambtenaar van den burgerlijken stand, ter plaatse waar zij gevestigd zijn, belast het opperhoofd van den japanschen handel en de consul in China.

Art. 4. De residenten en andere hoofden van plaatselijk bestuur zullen de handteekeningen der ambtenaren van den burgerlijken stand, zoowel buitengewone als gewone, binnen den kring van hun bestuur gevestigd, doen toekomen aan den ambtenaar van het openbaar ministerie bij den raad van justitie, die dezelve ter griffie van dat collegie zal nederleggen, om aldaar te worden bewaard.

Art. 5. Geen ambtenaar van den burgerlijken stand

vermag te staan over acten, welke hen zelven, zijne vrouw, zijne ouders of zijne kinderen betreffen (*).

Art. 6. Er worden vijf afzonderlijke registers van den burgerlijken stand gehouden, bestemd tot inschrijving der acten van geboorte, huwelijks-aangifte, huwelijksafkondiging, huwelijk en echtscheiding, en overlijden.

Voor de inschrijving der schriftelijke aangiften van geboorten en sterfgevallen, in de gevallen waarin die bij dit reglement worden toegelaten, en van andere acten, die in vorm en inhoud van de gewoonlijk voorkomende verschillen, kunnen bijregisters worden aangehouden, mits die, gelijktijdig met de gewone, ter kanteekening, nummering en waarmeding, worden ter hand gesteld aan den met deze werkzaamheid belasten beambte, die gehouden zal zijn van het bestaan van elk bijregister uitdrukkelijk melding te maken op het titelblad van het gewone register, waarbij het behoort.

Art. 7. Alle registers van den burgerlijken stand, die der huwelijks-aangiften en afkondigingen alleen uitgezonderd, zullen dubbel worden gehouden.

Art. 8. Het eerste en het laatste blad van de registers moeten gekanteekend, en alle de overige genummerd en gewaarmerkt worden door den president van den raad

(*) Verder dan deze vermaagschapping strekt de onbevoegdheid van den ambtenaar zich echter niet uit; ofschoon hij derhalve niet vermag te staan over zijne eigene huwelijksacte, de geboorte-, huwelijks- of overlidensacten zijner vrouw, ouders of kinderen, zoo is hij daarom niet verstoken van de bevoegdheid, om de acten op te maken, welke zijne broeders of zusters, of hunne kinderen, of ook meer verwijderde bloedverwanten betreffen, gelijk die, welke zijne kinds kinderen aangaan, mits in het laatste geval, b. v. bij huwelijk, hij, bij ontstentenis van ouders, niet geroepen moge zijn, om zijne toestemming tot hun huwelijk te verleenen. Evenmin kan de ambtenaar van de burgerlijken stand in eenige acte als getuige optreden; in één woord, zijne onbevoegdheid bestaat, zoo dikwijls als hij zelf zoude moeten optreden als een dergenen, wier verklaring, toestemming of getuigenis tot de wettigheid der acte vereischt wordt, want hij kan in dezelve niet in twee verschillende hoedanigheden voorkomen. Zie Mr. C. E. Vaillant, Handboek voor den ambtenaar van den burgerlijken stand, blad. 22.

van justitie, of eenen door dezen daartoe te delegeren regter.

In de residentien buiten Java en Madura, binnen welke geen raad van justitie gevestigd is, geschieden de kanttekening nommering en waarmerking door de respectieve hoofden van plaatselijk bestuur.

Aanteekening. § 4 der Toelichting zegt: Tot de inschrijving der acten van den burgerlijken stand moet worden gebruikt goed, deugdzaam Europeesch papier in folio, niet te klein van formaat (het zoogenaamde mediaan is het beste), om ter linkerzijde van de acten eenen breeden rand te kunnen laten, bestemd tot inschrijving der kantteekeningen, die ter zijde der acte kunnen geschieden. De ambtenaren worden hierop indachtig gemaakt, want het is anders moeilijk, zoo niet onmogelijk, op den kant van bestaande acten, melding te maken van andere acten tot de eerste betrekkelijk, zoo als verbetering van namen, erkenning van natuurlijke kinderen, enz. Het ligchaam der acten moet, voor zooveel hetzelfde niet gedrukt is, met eene duidelijke niet te kleine letter worden geschreven.

Dewijl, volgens art. 3, de registers door den president van den raad van justitie moeten worden gekantteekend en gewaarmerkt, behoudens de uitzondering in het tweede lid van dat artikel voorkomende, zoude het wenschelijk zijn, dat de griffiers zich met het aanschaffen van het papier en het doen binden der registers, tegen teruggave van het kostende, wilden belasten; dit toch zoude het over- en wederzenden der registers, zoo als thans plaats heeft, voorkomen. De ambtenaren van den burgerlijken stand zoude dan alleen hebben op te geven, naar aanleiding van het gemiddeld getal van de acten in de laatste tien jaren verleden, uit hoeveel bladen hunne registers moeten bestaan. De griffiers kunnen dan, deze opgave erlangd hebbende, de registers doen vervaardigen en het titelblad plaatsen, waarvan een model onder No. 1 is gegeven, om daarna de registers aan den president of aan den regter daartoe aangewezen, ter hand te stellen, ten einde te worden gekantteekend en gewaarmerkt.

De ambtenaren moeten zorg dragen om, bij het opmaken der acten, niet te dicht aan den rand te schrijven, want dit is hinderlijk voor de duidelijkheid en voor de conservatie der acte zelve. Het verdient aanbeveling om nimmer buiten eene vierkante lijst te schrijven, welke met potlood of inkt kan worden getrokken, en zelfs gedrukt, zoo als uit de modellen te zien is.

Art. 9. De acten zullen achter elkander in de registers worden ingeschreven, zonder dat eenig wit vak tusschen beide mag worden opengelaten.

Al hetgeen bij de opmaking der acte daarin mogt worden doorgehaald, tusschen beide of op den kant geschreven, zal moeten worden goedgekeurd, en, even als de acte zelve, geteekend worden; zullende niets bij verkorting of met cijfers mogen worden uitgedrukt.

Na de voltooiing der acten mag daarin geenerhande verandering plaats hebben, dan ten gevolge van een daartoe strekkend vonnis, hetwelk kracht van gewijsde heeft bekomen.

Aanteekening. § 5 der Toelichting behelst: Het tweede lid van artikel 9 zegt: „bij de *opmaking der acte*”, en dus mag nimmer, onder welk voorwendsel ook *na* dat opmaken, in de acte iets worden doorgehaald, of op den kant geschreven, hetgeen nog duidelijker blijkt uit het derde lid. Ontdekt men *na de teekening der acte*, en dus na de voltooiing waardoor de acte haar volledig bestaan heeft verkregen, dat er eene vergissing is begaan, zoo moeten de partijen naar den regter worden verwezen, die alleen de verbetering kan gelasten. Heeft de vergissing plaats *onder het opmaken*, dan moeten de doorhalingen of renvooijen worden goedgekeurd, en *even als de acte zelve* geteekend, weshalve er geene zoogenaamde paraphen of verkorte handteekeningen mogen worden gebezigd. Dat niets bij verkorting of cijfers mag worden uitgedrukt, moet, wat het laatste betreft, zoo niet worden opgenomen, dat b. v. de volgnummers der acten in letters behoeven te worden geschreven; dit is in tegendeel af te keuren.

Ook in het geval dat eene acte, aan welker redactie de ambtenaar van den burgerlijken stand geen deel heeft genomen, in de loopende registers moet worden overgeschreven, is het niet twijfelachtig, dat, aangezien deze overschrijving woordelijk moet geschieden, hetgeen in cijfers is uitgedrukt, ook in cijfers moet worden overgeschreven. Dit is trouwens de algemeene regel voor alle overschrijvingen, die woordelijk geschieden.

Op welke wijze doorhalingen en kantteekeningen kunnen geschieden, is te zien uit de modellen IX en XVIII (*).

Art. 10. De ambtenaren van den burgerlijken stand zullen in de door hen op te maken acten, hetzij in derzelver ligchaam, hetzij bij wijze van kantteekening of inlassching, niets mogen vermelden buiten hetgeen door de verschijnende partijen, overeenkomstig de wet, moet worden verklaard.

Art. 11. Bij de acten van den burgerlijken stand zullen worden uitgedrukt het jaar, de maand en de dag harer inschrijving, mitsgaders de voornamen, de namen, het beroep en de woonplaats, zoowel der verschijnende partijen als der getuigen.

Art. 12. In al de gevallen, waarin de belanghebbende partijen niet verplicht zijn in persoon te verschijnen, zullen zij zich mogen laten vertegenwoordigen door eenen gemagtigde, bepaaldelijk tot die verrigting bij authentieke acte aangesteld.

De magtiging zal evenwel bij onderhandsche, op ongezegeld papier geschrevene acte kunnen geschieden, wanneer de woning des lastgevers meer dan tien palen verwijderd is van de plaats, waar de naastbij wonende Notaris gevestigd is; doch zal in dat geval de volmagt door een Europeesch beambte voor *gezien* moeten zijn geteekend.

Art. 13. De getuigen, van welke men bij de acten van den burgerlijken stand gebruik maakt, zullen daartoe door de belanghebbenden, en wel bij voorkeur uit de Europesche

(*) Men zie ten deze ook de laatste zinsnede van de aantekening op artikel 26.

en daarmede gelijkgestelde bevolking worden gekozen; dezelve moeten zijn manspersonen, ingezetenen van Nederlandsch-Indië, en den vollen ouderdom van drie en twintig jaren bereikt hebben.

Ook naastbestaanden zullen als getuigen worden toegelaten.

Indien de getuigen tot de Inlandsche of daarmede gelijk gestelde bevolking behooren, en den ambtenaar van den burgerlijken stand niet bekend zijn, zal deze kunnen vorderen, dat derzelve bevoegdheid bevestigd worde door de verklaring van den wijkmeester der wijk of het hoofd van het dorp, waarin zij wonen.

Art. 14. De ambtenaren van den burgerlijken stand zullen aan de verschijnende partijen, mitsgaders aan de getuigen, de acten voorlezen, en daarin vermelden, dat aan die formaliteit voldaan is.

Wanneer een of meer der verschijnende partijen of getuigen de Nederlandsche taal niet verstaan, zal hun eene vertolking der acte door den ambtenaar van den burgerlijken stand worden voorgehouden, en indien die ambtenaar daar niet toe in staat is, zal de voorhouding door eenen tolk geschieden. Van het vervullen dier formaliteit zal ingelijks melding worden gemaakt.

Iedere acte moet door den ambtenaar van den burgerlijken stand, de verschijnende partijen, de getuigen en, in het bij het vorige lid voorziene geval, door den tolk worden geteekend. Wanneer de eene of andere der partijen of der getuigen, of de tolk niet mogten kunnen teekenen, moet van de oorzaak des beletsels in de acte melding worden gemaakt.

Aanteekening. § 7 der Toelichting merkt, ten aanzien van het gebruik van eenen tolk, in het tweede lid van dit artikel, op, dat geenzins daartoe wordt gevorderd een tolk als zoodanig officieel aangesteld en beeedigd, maar dat het voldoende is, dat daartoe worde gebruikt iemand, die de Nederlandsche taal en de taal, waarin moet worden vertolkt, genoegzaam verstaat.

Op welke wijze van de vertolking kan blijken, is uit de modellen te zien.

Art. 15. Wanneer er eene geboorte of een sterfgeval heeft plaats gehad op een afstand van meer dan tien palen van het gebouw, waar de acten van den burgerlijken stand worden opgemaakt, kan de aangifte van geboorte of van overlijden, binnen de daartoe gestelde termijnen, schriftelijk op ongezegeld papier geschieden, mits tot dat einde worde gevolgd het formulier, hetwelk algemeen zal worden bekend gemaakt, en tevens bij de ambtenaren van den burgerlijken stand verkrijgbaar zal zijn.

Deze ambtenaren zullen die aangiften dadelijk overschrijven, alleen op het register teekenen, en met de stukken handelen overeenkomstig het bepaalde bij artikel 24.

Wanneer zij evenwel aan de echtheid der aangifte twijfelen, zullen zij daarvan kennis geven aan het hoofd van het plaatselijk bestuur, ten einde daaromtrent onderzoek te doen, en de overschrijving zal in dit geval geen plaats hebben, voor dat van de deugdelijkheid der aangifte zal zijn gebleken (*).

Aanteekening. § 6 der Toelichting houdt in: De modellen der schriftelijke aangiften, in dit artikel bedoeld, zijn te vinden onder No. III en XV.

De ambtenaren van den burgerlijken stand moeten hier-

(*) Wanneer er echter twijfel bestaat omtrent de waarheid van den opgegeven naam, het beroep en de woonplaats der moeder, alsdan zal daarnaar geen onderzoek mogen gedaan worden. Het kan gebeuren, dat eene moeder, om hare schande te verbergen, onder een verdichten naam, in een gasthuis of ander dergelijk gesticht, een kind ter wereld brengt; niemand heeft alsdan het regt, om, hetgeen de moeder verbergen wil, aan den dag te brengen; terwijl het onderzoek, wie zijne eigenlijke moeder is, alleen aan het kind is veroorloofd, ingevolge art. 288, behoudens de uitzondering, vermeld in art. 289 van het Burgerlijk Wetboek.

De ambtenaar van den burgerlijken stand houde zich dan ook, zonder verder onderzoek, aan de opgave, welke hem door het hoofd of den bediende van zoodanig gesticht gedaan wordt. Zie Mr. Vaillant, bladzijde 141 en 142.

bij niet uit het oog verliezen, dat zoodanige aangiften alleen kunnen geschieden door personen, die de Nederlandsche taal verstaan en hunne handteekening kunnen stellen. Dit is eveneens het geval met de getuigen, en iedere andere opvatting der wet zoude met de bedoeling des wetgevers in strijd zijn. Bij het verleenen der bevoegdheid om schriftelijke aangifte te doen van eene geboorte of een sterfgeval, welke gewoonlijk mondeling moet geschieden, is het wel het minste, dat de kennis der Nederlandsche taal en het teekenen worden gevorderd, want buiten die vereischten zouden de schriftelijke aangiften alle zekerheid missen. Verstaan de partijen, die anders eene schriftelijke aangifte hadden kunnen doen, alsmede de getuigen de Nederlandsche taal niet, of kunnen zij niet teekenen, zoo moeten de aangiften waartoe zij zijn verplicht, *mondeling* geschieden, waartoe in het gegeven geval eene tijdruimte van tien dagen is verleend, (art. 37 en 65) hetgeen allezins voldoende is. Eene vergissing in eene schriftelijke aangifte begaan zijnde, zal een tijdvak van tien dagen, mits de aangifte dadelijk is gedaan, hetgeen zeer aan te bevelen is, in de meeste gevallen voldoende zijn, om eene verbeterde aangifte te kunnen indienen.

Het doen eener schriftelijke aangifte is eene uitbreiding van het gewone regt, welke streng binnen hare grenzen moet worden gehouden. Beantwoordt de aangifte niet aan de voorschriften der wet, dan moet dezelve onverwijld door den ambtenaar worden teruggezonden; buitendien zijn de formulieren bij den ambtenaar te verkrijgen, en geene versooning moet dus aangenomen worden.

Art. 16. Bij aankomst van een Nederlandsch-Indisch of ander schip in eene plaats van Nederlandsch-Indië, waar zich een havenmeester of ander daartoe gesteld beambte bevindt, is deze verplicht aan den scheepskapitein of gezagvoerder af te vragen, of hij eenige opzendingen of aangiften betreffende den burgerlijken stand te doen heeft, en, dit het geval zijnde, te zorgen dat daaraan worde voldaan.

Art. 17. De registers zullen door den ambtenaar van

den burgerlijken stand op het einde van ieder jaar worden afgesloten.

In de maand Januarij daaraanvolgende zal, door tusschenkomst van het hoofd van het plaatselijk bestuur, een der dubbelen van de registers van geboorten, van huwelijken en echtseidingen, en van overlijden, tegen afgifte van een schriftelijk bewijs van ontvangst, ter bewaring worden overgebracht ter griffie van den raad van justitie; terwijl het andere dubbel ten kantore van den ambtenaar van den burgerlijken stand, onder diens bewaring zal blijven berusten; alles behoudens het bepaalde bij artikel 30.

Aanteekening. § 8 der Toelichting bepaalt, dat bij het sluiten der registers, aan het einde van het jaar, bij dit artikel voorschreven, moet worden gevolgd het model La. C.

Art. 18. De registers van huwelijks-aangiften en afkondigingen zullen op gelijke wijze ter griffie van den raad van justitie worden overgebracht.

Wanneer dezelve evenwel aangiften of afkondigingen behelzen van huwelijken, welke op het tijdstip dier overbrenging nog niet zijn voltrokken, zullen deze registers ten kantore van den ambtenaar van den burgerlijken stand blijven berusten tot na de voltrekking van die huwelijken, doch in geen geval langer mogen worden aangehouden, dan één jaar na derzelve afsluiting.

Art. 19. Wanneer bij het einde van het jaar in eenig register geene acten mogten zijn ingeschreven, zal zoodanig register niettemin, met vermelding van deze omstandigheid, worden afgesloten en opgezonden, in voege als bij de twee voorgaande artikelen is bepaald.

Art. 20. Behoudens de voorschriften van de drie vorige artikelen, mogen de registers van den burgerlijken stand zonder regterlijk bevel niet worden verplaatst.

Wanneer de regter de verplaatsing der loopende registers gelast, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand, na de beteekening van het bevel, verplicht zijn zich onmiddelijk van vervolgregisters te voorzien.

Aanteekening. In § 8 der Toelichting leest men: Ten

aanzien van de vervolgregisters, waarvan in art. 20, 21 en 23 melding wordt gemaakt, valt aan te merken, dat de ambtenaar van den burgerlijken stand, de registers zelve niet moet afsluiten, *voor en aleeer* hij de vervolgregisters, behoorlijk gekantteekend en gewaarmerkt, van den griffier bij den raad van justitie heeft ontvangen.

Onder geen voorwendsel kan en mag het register worden afgesloten, en dus ook niet verzonden, voordat de ambtenaar in staat is de opkomende acten in het vervolgregister te schrijven.

Uit de bepaling, dat de vervolgregisters steeds moeten worden beschouwd één geheel met de afgesloten registers uit te maken, volgt dat de nummers der acten moeten doorloopen, even alsof er slechts één register was gehouden, hetgeen ook geldt voor het geval van art. 23. De afsluiting aan het einde van het jaar kan dan geschieden volgens model La. E.

Art. 21. Nadat de ambtenaar van den burgerlijken stand de vervolgregisters, ingevolge artikel 8, zal hebben doen kantteekenen en waarmerken, zal hij de registers, waarvan de verplaatsing is gelast, afsluiten, met vermelding der reden, waarom die afsluiting vóór het einde des jaars is geschied, en daarna onverwijld aan het regterlijk bevel voldoen.

De vervolgregisters zullen steeds in alle opzichten worden beschouwd één geheel met de registers, waarvan zij het vervolg zijn, uit te maken, en zal dus ook de afsluiting aan het einde van het jaar geschieden, alsof er slechts één register bestond.

Aanteekening. § 8 der Toelichting beveelt dat de afsluiting, in het geval van dit artikel, zal geschieden volgens het model La. D.

Art. 22. Wanneer de zaak, waarin de registers hebben moeten dienen, is afgeloopen, zullen dezelve worden overgebracht in de bewaarplaatsen in de artikelen 17 en 18 aangewezen.

Art. 23. Indien het te voorzien is, dat de loopende re-

gisters geene genoegzame ruimte aanbieden om de acten, die gedurende het loopende jaar nog te verwachten zijn, in te schrijven, is de ambtenaar van den burgerlijken stand verplicht zich in tijds van vervolgregisters te voorzien, en dezelve, overeenkomstig artikel 8, te doen kantteekenen en waarmerken.

Het tweede lid van artikel 21 is ook op deze vervolgregisters van toepassing.

Aanteekening. In § 8 der Toelichting wordt het model La. C met bijvoeging van het slot onder No. 5 van dat model aangeteekend, ten dezen van toepassing verklaard (Zie ook de aanteekening op artikel 20).

Art. 24. De volmagten en andere stukken, welke bij de acten van den burgerlijken stand gevorderd worden, zullen aangehecht blijven aan de registers, welke ter griffie van den raad van justitie moeten worden overgebracht.

Art. 25. Een ieder is bevoegd om zich door de bewaarders der registers van den burgerlijken stand uittreksels uit die registers te doen geven, alsmede afschriften der volmagten en andere stukken, welke aan de acten zijn gehecht. De uittreksels, wanneer zij met de registers overeenstemmen en door den president van den raad van justitie, of door den regter die dezen vervangt, zijn gelegaliseerd, zullen geloof verdienen tot op het oogenblik, dat de valscheid daarvan, hetzij langs den weg van strafvordering, hetzij op de wijze bij de wettelijke bepalingen op de burgerlijke regtsvordering voorgeschreven, zal zijn beweerd.

Op de plaatsen, bedoeld bij het tweede lid van artikel 8, kan de legalisatie geschieden door het hoofd van het plaatselijk bestuur.

Aanteekening. § 9 der toelichting zegt: Volgens artikel 25 is *een ieder* bevoegd zich uittreksels uit de registers te doen geven, en dus iedereen *zonder onderscheid*, onverschillig of hij al dan niet tot de partijen, waarvan in de acte melding wordt gemaakt, in eenige betrekking staat. Men lette hier voorts wel op, dat de wet zegt, *uittreksels uit de*

regi
ter
geh
kon
een
Wa
leg
ven
het
is
of
mo
raa
ge
ter
sch
an
zu
sta
we
ju
aa
he
gr
bi
be
so
st
v
a
ti

registers en niet uit de acten. Een uittreksel uit het register is dus de acten zelve, volledig en naauwkeurig *in haar geheel* afgeschreven, met vermelding der onder de acte voorkomende handteekeningen, en voorts met bijvoeging van een hoofd en slot, zoo als in model La. F. wordt gegeven. Wanneer slechts een afschrift van een, bij de acte overgelegd stuk, wordt verlangd, wordt het stuk zelf afgeschreven, zonder daarboven eenig hoofd te stellen, alleen moet het slot dan luiden, zoo als in model La. F. onder No. 3 is opgegeven.

De legalisatie der handteekening van iederen gewonen of buitengewonen ambtenaar van den burgerlijken stand moet, in den regel, geschieden door den president van den raad van justitie, zijnde hiervan alleen uitgezonderd het geval in het tweede lid van artikel 25 vermeld.

Artikel 25 is ook van toepassing op uittreksels uit registers, vóór de invoering van het nieuwe reglement gehouden.

Art. 26. Wanneer op den kant van eene reeds ingeschrevene acte moet worden melding gemaakt van eene andere acte, tot den burgerlijken stand betrekkelijk, wordt zulks gedaan door den ambtenaar van den burgerlijken stand in de loopende of in de ten zijnen kantore bewaard wordende registers, en door den griffier van den raad van justitie in die, welke ter griffie zijn overgebracht.

De zorg voor de eenvormige inschrijving is opgedragen aan het openbaar ministerie bij den raad van justitie, aan hetwelk de ambtenaar van den burgerlijken stand of de griffier van den raad van justitie, op Java en Madura binnen tien dagen na de aanteekening, en in de buitenbezittingen zoodra mogelijk, daarvan een woordelijk afschrift zendt.

Geene uittreksels uit de registers van den burgerlijken stand mogen worden afgegeven, tenzij daarbij worden gevoegd de aanteekeningen, welke zich op den kant van de acte bevinden.

Aanteekening. § 10 der Toelichting zegt: Volgens artikel 26 kunnen zich twee gevallen voordoen:

1°. Dat het register, met deszelfs dubbel, zich nog onder den ambtenaar van den burgerlijken stand bevindt; hij doet dan alleen de inschrijving in beide de registers, en is niet, gehouden tot de mededeeling aan het openbaar ministerie, waarvan in het tweede lid van het artikel wordt gesproken;

2°. Dat het eene register ter griffie en het andere in de archieven van den burgerlijken stand is overgebracht, en dan kan de belanghebbende zich, ter zijner keuze, vervoegen, of bij den griffier of bij den ambtenaar van den burgerlijken stand, ten einde de inschrijving te doen bewerkstelligen.

Degene, bij wien de belanghebbende zich vervoegt, doet de inschrijving, en zendt een naauwkeurig afschrift, door hem geteekend aan het openbaar ministerie, hetwelk alsdan dat afschrift aan den ambtenaar, of den griffier, bij wien de belanghebbende zich niet heeft vervoegd, doet geworden, met last om de inschrijving woordelijk volgens het gezonden afschrift, te doen plaats hebben. Een voorbeeld van eene zoodanige inschrijving kan worden gezien in model No. XVIII, waar eene erkenning van een natuurlijk kind wordt voorondersteld. Wanneer een uittreksel uit het register, deze acte behelzende, wordt gevraagd, moet men, na de afschrijving der acte zelve, en na vermelding der daaronder gestelde handteekeningen, laten volgen:

Op den kant stond:

en vervolgens insereren den woordelijken inhoud van de zich op den kant der acte bevindende inschrijving.

Het is hier tevens de plaats om op te merken, dat wanneer, in het geval van artikel 9, *bij de opmaking der acte*, eene doorhaling of kantteekening is geschied, en naderhand een uittreksel uit het register, die acte behelzende, wordt verzocht, van die doorhaling of kantteekening geene melding moet worden gemaakt, en het uittreksel alleen moet luiden, als of de acte van den beginne of aan goed

gesteld ware. Bij voorbeeld in model No. XVIII, waar het woord *twintigsten* met eene dunne streep is doorgehaald, (hetgeen aldus moet geschieden, opdat men steeds kunne lezen wat er eerst heeft gestaan) en vervangen door de drie woorden *een en twintigsten*, moet het uittreksel luiden alsof er van den beginne had gestaan, *die mij heeft verklaard, dat te Rijswijk, op den een en twintigsten Junij achttien honderd vier en veertig*, enz. Evenzeer is dit het geval met de bijvoeging der woorden *wonende te Kramat*; moettende dus het uittreksel luiden *en de tweede zonder beroep, wonende te Kramat, van welke aangifte*, enz.

Art. 27. Men kan, zoowel door getuigen, als door bescheiden bewijzen, dat registers van den burgerlijken stand nooit hebben bestaan of verloren zijn geraakt, of wel dat eene ingeschrevene acte daaraan ontbreekt.

In geval van vervalsching, verandering, verscheuring, vernietiging of verdonkering eener acte van den burgerlijken stand, zal het vonnis, waardoor van het misdrijf blijkt, de kracht hebben, welke aan gewijsden in strafzaken, ten aanzien van burgerlijke regtsgedingen, bij het Burgerlijk Wetboek is toegekend.

Art. 28. De ambtenaar van den burgerlijken stand en andere bewaarders zijn, ieder voor zoo veel hem aangaat, aansprakelijk voor het richtig houden en bewaren der registers.

Elke verandering, elke vervalsching in de acten, elke inschrijving op een los blad, mitsgaders alle overtreding tegen de voorschriften van dit reglement begaan, kunnen aan de partijen grond opleveren, om tegen die ambtenaren of bewaarders schadevergoeding te eischen.

In geval van overtreding tegen de voorschriften van dit reglement begaan, kunnen die ambtenaren en bewaarders, voor zoo verre daar tegen niet bij de wettelijke bepalingen op het strafregt is voorzien, door den raad van justitie worden verwezen in eene geldboete niet te bovengaan- de de som van honderd gulden.

Bij de wettelijke bepalingen op de burgerlijke regts-

vordering wordt de proces-orde op dat stuk voorgeschreven (*).

Art. 29. Het openbaar ministerie bij de raden van justitie is verplicht, de ter griffie overgebragte registers en de daaraan gehechte stukken te onderzoeken, en van deszelfs bevinding, binnen de zes eerste maanden van elk jaar, proces-verbaal op te maken. Het is bevoegd om inzage te nemen van de dubbelen welke niet ter griffie berusten, doch zonder dezelve te mogen verplaatsen of doen verplaatsen.

In geval van overtreding of misdrijf, zullen zij de daaraan schuldigen ambtshalve vervolgen.

Een geauthentiseerd afschrift van het bovengemeld proces-verbaal van bevinding wordt door hen, binnen acht dagen na de opmaking, ingezonden aan den procureur-generaal bij het hoog-geregtshof:

Art. 30. Op die plaatsen, waar de griffie van den raad van justitie en het kantoor van den ambtenaar van den burgerlijken stand zich in hetzelfde gebouw bevinden, zullen de, overeenkomstig artikel 17 en 18, te dier griffie ingekomen registers, dadelijk na de opmaking van het proces-verbaal, bij het vorig artikel bedoeld, worden overgebragt naar eene andere, buiten dat gebouw, door het hoofd van het plaatselijk bestuur aan te wijzen bewaarplaats.

Art. 31. De acten van den burgerlijken stand en de aantekeningen welke in de registers moeten geschieden, zullen kosteloos worden ingeschreven.

Art. 32. Het opperhoofd van den japanschen handel en de consul in China zijn niet onderworpen aan de verplichting tot het houden van registers.

Zij zullen van de voor hen verleden wordende acten van den burgerlijken stand drie eensluidenden opmaken, waarvan het eene bij hun archief zal worden nedergelegd, terwijl de beide anderen bij verschillende scheepsgelegenheden zullen worden toegezonden aan den ambtenaar van den burgerlijken stand te Batavia, die dezelve in de loopende registers zal inschrijven.

(*) Zie art. 867-871 van het Reglement op de Burg. Regtsv.

De oorspronkelijke volmagten en andere stukken, bedoeld bij artikel 24, zullen gehecht worden aan datgene der drie eensluitenden, hetwelk bestemd is om in het archief te worden nedergelegd. Bij de andere eensluitenden zullen geauthentiseerde afschriften dier volmagten en verdere bijlagen gevoegd worden.

Overigens zullen, behoudens het voorgeschrevene bij artikel 165 van het reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie, door het opperhoofd van den japanschen handel en den consul in China worden opgevolgd, en te hunnen aanzien geldig zijn, de voor de ambtenaren van den burgerlijken stand in het algemeen verbindende bepalingen, voor zoo ver die op hen toepasselijk kunnen zijn.

Art. 33. De ambtenaren van den burgerlijken stand en andere bewaarders, zijn gerechtigd om, boven de kosten van het zegel, de volgende regten te heffen voor de uitgifte van acten van den burgerlijken stand:

Voor de uitgifte van eene acte van geboorte, erkenning, naams- of voornaams-verandering, overlijden of huwelijksafkondiging, *f* 2.

Voor die van eene huwelijks-acte en van eene acte van echtscheiding, *f* 8.

Uit het bedrag dezer regten zullen door de ambtenaren van den burgerlijken stand worden goedge maakt de kosten van het benoodigde tot het houden der registers.

Aan alle tot de land- en zeemagt behoorende personen, beneden den rang van onder-officier, mitsgaders aan behoeftigen, zullen de afgiften en uittreksels der acten van den burgerlijken stand kosteloos en vrij van zegel worden uitgereikt (*).

Art. 34. Inschrijvingen en aantekeningen van geboor-

(*) Van die behoeftigheid zal kunnen blijken, door een certificaat van onvermogen, afgegeven door het hoofd van het plaatselijk bestuur der woonplaats van den behoeftige, op de getuigenis, hetzij van wijk- of buurtmeesteren, hetzij van ten minste twee bekende en geloofwaardige manspersonen. Vergelijk artikel 875 van het Reglement op de Burg. Regtsv.

ten, huwelijken en sterfgevallen, vóór de invoering van de registers van den burgerlijken stand, ingevolge de destijds bestaan hebbende wetten of vaste gebruiken gedaan, blijven, ten aanzien van derzelve bewijskracht, met de inschrijvingen in de registers van den burgerlijken stand gelijk gesteld.

Art. 35. Overeenkomstig het vroeger te dien opzichte verordende, zullen de boeken, registers en andere bescheiden, waarin de bij het vorige artikel vermelde inschrijvingen en aantekeningen van geboorten, huwelijken en sterfgevallen vervat zijn, bewaard worden ter griffie van den raad van justitie, onder wiens regtsgebied dezelve gehouden of opgemaakt zijn, behoudens de gevallen, waarin de Gouverneur-generaal, uithoofde van bijzondere plaatselijke omstandigheden, voor de bedoelde boeken, registers en bescheiden eene andere bewaarplaats heeft aangewezen, of zal aanwijzen.

De griffiers bij de raden van justitie of andere door den Gouverneur-generaal bereids aangewezen of later aan te wijzen bewaarders, zullen uitsluitend bevoegd zijn tot het afgeven van uittreksels uit de meerbedoelde boeken, registers en andere bescheiden.

Art. 36. De wettelijke bepalingen omtrent de verbetering der acten van den burgerlijken stand zullen mede toepasselijk zijn ten aanzien van de inschrijvingen en aantekeningen bij de twee voorgaande artikelen bedoeld; — zulks evenwel met dien verstande, dat die verbeteringen zich zullen moeten bepalen tot werkelijke bestaande inschrijvingen en aantekeningen en alzoo geenzins zullen mogen worden uitgestrekt tot de aanvulling van ontbrekende acten.

TWEEDE AFDEELING.

Van de acten van geboorte.

Art. 37. De aangifte van geboorte zal binnen drie da-

gen, of, wanneer de geboorte heeft plaats gehad op eenen afstand van meer dan tien palen van het gebouw, waar de acten van den burgerlijken stand worden opgemaakt, uiterlijk op den tienden dag na dien der bevalling moeten worden gedaan aan den plaatselijken ambtenaar van den burgerlijken stand, in tegenwoordigheid, of, in het geval voorzien bij art. 15, op schriftelijke bevestiging van twee getuigen. — Die ambtenaar zal daarvan dadelijk eene acte opmaken.

Hij is bevoegd om zich ter plaatse der geboorte te be-
geven, en te vorderen dat het kind aan hem worde vertoond.

Aanteekening. De termijnen van drie of tiën dagen mogen niet overschreden worden; de dag der bevalling wordt echter niet medegerekend, zoodat eene geboorte, welke binnen een afstand van minder dan tien palen van het gebouw waar de acten worden opgemaakt, bij voorbeeld des zaturdags heeft plaats gehad, uiterlijk op Dingsdag daaraanvolgende moet worden ingeschreven. De vraag of de ambtenaar van den burgerlijken stand ook des zondags verplicht zoude zijn eene acte op te maken, vermeenen wij toestemmend te moeten beantwoorden.

Bijaldien eene aangifte gedaan wordt, wanneer drie dagen na de bevalling reeds verstreken zijn, moet de ambtenaar van den burgerlijken stand den aangever verwijzen naar den raad van justitie, en diens autorisatie afwachten om de gevorderde acte op te maken.

Het verzuim eener aangifte van geboorte is een wanbedrijf, waarop bij het in stand gehouden artikel 66 van het reglement op den burgerlijken stand van 18 Junij 1828 No. 35 (Staatsblad No. 50) eene straf gesteld is, en, krachtens artikel 6 van het Reglement op de Strafvordering, zal dus de ambtenaar van den burgerlijken stand, die weet dat een kind geboren is, waarvan hem geene tijdige aangifte gedaan werd, verplicht zijn daarvan aan het openbaar ministerie kennis te geven (Zie ook ten dezen artikel 86).

Art. 38. Wanneer de geboorte heeft plaats gehad op een ander eiland, dan dat op hetwelk de ambtenaar van

den burgerlijken stand is gevestigd, gelijk mede wanneer het gebrek aan middelen van gemeenschap tusschen de plaats der geboorte en die waar de aangifte moet geschieden, ofschoon beide op hetzelfde eiland gelegen zijn, de opvolging der in het vorige artikel vervatte bepalingen onmogelijk maakt, zullen de betrokken personen kunnen volstaan met de toezending der bij art. 15 bedoelde schriftelijke aangifte bij de eersten zich daartoe voordoende gelegenheid.

Deze aangifte moet echter uiterlijk op den tienden dag na dien der bevalling in geschrifte zijn gesteld.

Art. 39. De aangifte der geboorte van een kind zal door den vader moeten worden gedaan of, bij gebreke van dien, door de geneesheeren, heelmeeesters, vroedmeesters, vroedvrouwen of andere personen, welke bij de bevalling zijn tegenwoordig geweest, of wel, wanneer de moeder buiten hare woning bevallen is, door den persoon ten wiens huize het kind geboren is.

Indien de bevalling heeft plaats gehad in een gasthuis of in eene gevangenis, zal de aangifte, bij gebreke van den vader, gedaan worden door het hoofd of door een bedienden van zoodanig gesticht.

Aanteekening. § 11 der Toelichting merkt op dit artikel aan, dat onder de woorden: *bij gebreke van den vader*, zoo wel verstaan wordt het geval dat de vader afwezig of overleden is, als het geval, dat hij, in eenen wettelijken zin, niet bekend is (*). Wanneer de moeder buiten hare woning is bevallen, rust op den vader, zoo als in ieder ander geval, wanneer hij aanwezig is, in de eerste plaats de verplichting tot het doen der aangifte, doch, bij gebreke van dien, moet de aangifte geschieden door den persoon, ten wiens huize de bevalling heeft plaats gehad.

Art. 40. De acte van geboorte zal vermelden:

- 1°. Het jaar, de maand, den dag, het uur en de plaats der geboorte;

(*) Dit is dan het geval, wanneer het kind buiten huwelijk verwekt is. Vergelijk art. 250 en 287 van het Burgerlijk Wetboek en ook bladzijde 159 van het Handboek voor den Notaris.

- 2°. De kunne van het kind, en de voornamen, welke aan hetzelfde zullen worden gegeven;
- 3°. De voornamen, namen, het beroep en de woonplaats der ouders;
- 4°. De voornamen, namen, den ouderdom, het beroep en de woonplaats des aangevers en der getuigen.

Geene namen van bestaande geslachten zullen als voornamen aan het kind mogen gegeven worden, ten ware die geslachten tevens gebruikelijke voornamen mogen zijn.

Aanteekening. In § 11, 12, 13 en 15 der Toelichting komt het navolgende, op de acten van geboorte betrekking hebbende, voor:

Een algemeen model eener acte van geboorte wordt gegeven onder No. II, waarin verschillende gevallen zijn opgenomen, die zich kunnen voordoen.

Een model van eene schriftelijke aangifte van geboorte, waarvan reeds in de aanteekening op artikel 15 is gesproken, wordt gegeven onder No. III; waarbij wel in het oog moet worden gehouden, dat in eene aangifte van geboorte, welke schriftelijk geschiedt, geene erkenning van een natuurlijk kind kan plaats hebben. Op welke wijze de aanhef eener overschrijving in het register van den burgerlijken stand moet luiden, is te zien uit model La. G.

Bij de opgave van het uur der geboorte, behoort vermeld te worden, of het is van den dag of van den nacht, des morgens of des avonds, voor of na den middag, voor of na middernacht. Dit geldt in het algemeen voor alle gevallen, waarin de acten van den burgerlijken stand de opgave van het uur moeten behelzen.

Wanneer tweelingen worden geboren, is het niet twijfelachtig dat voor ieder kind eene afzonderlijke acte van geboorte moet worden opgemaakt. Immers de wet vordert niet de opmaking eener acte, om de daad der bevaling te constateren, maar het doel der wet is, om dadelijk bij zijne intrede in de wereld, de regterlijke eenzelvigheid van den mensch te verzekeren, tot welk einde zijne ge-

boorte in een openbaar register wordt ingeschreven; iedere geboorte is dus eene zaak op zich zelve, die eene afzonderlijke acte vereischt. Buiten deze allezins afdoende redenen, denke men eens na, tot welke verwarring de opneming van twee geboorten in ééne acte aanleiding kan geven. Voor een der kinderen, en naderhand voor het andere, wordt eene rectificatie van namen geboden; dit alles wordt in dezelfde acte door elkander op den kant geschreven, en er wordt een uittreksel geligt, ten einde in regten te dienen. Nu moet de regter eerst onderzoek doen naar de eenzelvigheid van den persoon, die zich als een der kinderen in de acte vermeld voordoet, enz. enz. Is de andere overleden, dan kan de langstlevende geen gebruik maken van zijne acte van geboorte, zonder daar tevens aan te hechten de acte van overlijden van zijnen broeder of zuster. Deze en meer andere ongelegenheden en belemmeringen, welke kunnen plaats hebben, leveren, het beginsel zelfs nog eens daargelaten, genoegzame gronden op, om van iedere geboorte eene afzonderlijke acte op te maken.

Ten aanzien van het geven van voornamen, moeten de ambtenaren van den burgerlijken stand in het oog houden, dat, zonder den vrijen wil der aangevers te belemmeren, het geven van bespottelijke voornamen zoo veel mogelijk moet worden tegengegaan. Het geven van bekende geslachtsnamen, als voornamen aan kinderen moet bepaaldelijk worden geweigerd, en vooral niet worden toegestaan, tot voornaam aan een natuurlijk kind te geven den geslachtsnaam van den vermoedelijken vader, die hetzelfde niet heeft erkend (*).

(*) De voornamen worden gesteld, zoo als dezelve door den aangever worden opgegeven; het is den ambtenaar van den burgerlijken stand niet geoorloofd daarin eenige verandering te maken, tenzij het hem blijken mogt, dat, door onkunde van den aangever of van de ouders, de spelling dier voornamen zoodanig gebrekkig is, dat eene verbeterde spelling noodzakelijk wordt; hij zal echter ook die verbeterde spelling niet mogen bezigen, dan met voorkennis en goedvinden van den aangever. Zie Mr. Vaillant, in het aangehaalde werk, bladzijde 135.

Art. 41. Wanneer het kind buiten echt geboren is, mag de naam des vaders niet bij de acte worden vermeld, ten ware hij het kind, hetzij in persoon, hetzij door eenen gemagtigde bijzonderlijk daartoe bij authentieke acte aangesteld, erkenne.

Aanteekening. § 12 en 36 der Toelichting zegt op dit artikel: Met artikel 41 moet worden vergeleken, al hetgeen ten aanzien der erkenning van natuurlijke kinderen in het Burg. Wetboek (art. 280-284) voorkomt.

Deze artikelen luiden als volgt:

Door het erkennen van een natuurlijk kind worden burgerlijke betrekkingen geboren tusschen dat kind en zijnen vader of zijne moeder. (art. 280).

Het erkennen van een natuurlijk kind kan door alle authentieke acten geschieden, wanneer zulks niet reeds in de acte van geboorte, of ter gelegenheid van het aangaan des huwelijks, gedaan is.

Zoodanige erkenning kan ook plaats hebben door eene acte, bij den ambtenaar van den burgerlijken stand opge maakt, en in het register van geboorte, volgens hare dagteekening, ingeschreven. Van die erkenning moet worden melding gemaakt op den kant van de acte van geboorte, zoo die aanwezig is.

Indien de erkenning van het kind bij eene andere authentieke acte is gedaan, kan ieder belanghebbende vorderen, dat daarvan worde melding gemaakt op den kant der acte van geboorte.

In geen geval kan het verzuim der aanteekening van eene erkenning op den kant der geboorte-acte aan het erkende kind worden tegengeworpen, ten einde zijn verkregen staat te betwisten (art. 281).

De erkenning van een natuurlijk kind door eenen minderjarige gedaan, zal niet van waarde zijn, tenzij de minderjarige den vollen ouderdom van negentien jaren hebbe bereikt, en de erkenning niet het gevolg zij van dwang, dwaling, bedrog of verleiding.

Eene minderjarige dochter nogtans zal die erkenning

kunnen doen, voor dat zij den ouderdom van negentien jaren vervuld heeft (art. 282).

Kinderen in overspel of in bloedschande geteeld, kunnen niet worden erkend, behoudens, ten opzichte van laatstgemelde, de bepaling van artikel 273. (*) (art. 283).

Geene erkenning van een natuurlijk kind zal, gedurende het leven van de moeder, worden aangenomen, wanneer zij niet in die erkenning heeft toegestemd.

Wanneer zoodanig kind, na het overlijden der moeder, erkend is, heeft de erkenning geen ander gevolg, dan alleen met opzigt tot den vader (art. 284).

Men vergelijkte ook wat hieromtrent in het Handboek voor den Notaris (bladzijden 157—160) is opgeteekend.

Volgens artikel 281 van het Burgerlijk Wetboek, — gaan de bovengenoemde §§ 12 en 36 der Toelichting voort, — kan de erkenning van een natuurlijk kind reeds geschieden bij de acte van geboorte of ter gelegenheid van het aangaan des huwelijks, en voorts door alle andere authentieke acten. Wat eene authentieke acte is, kan men zien uit art. 1868 van het Burgerlijk Wetboek (Handboek voor den Notaris, bladzijde 258).

Zoodanige erkenning kan ook plaats hebben door eene acte bij den ambtenaar van den burgerlijken stand opgemaakt. Op welke wijze eene erkenning bij de acte van geboorte kan geschieden, is te zien in model II, noot 14. Het model eener acte van erkenning, na de inschrijving der geboorte, naar aanleiding van artikel 53 van het reglement, opgemaakt, wordt gegeven onder No. XIX, waaruit men zal ontwaren, dat er geen ander bepaald onderscheid tusschen eene zoodanige acte, en eene acte van geboorte, waarbij een natuurlijk kind is erkend, bestaat, (ofschoon men deze beide acten opzettelijk op eene verschillende wijze heeft geredigeerd) dan alleen, dat de acte van

(*) Dit artikel zegt: Kinderen, uit ouders geboren, tusschen welke, zonder bekomen dispensatie van den Gouverneur-generaal, geen huwelijk mogt bestaan, kunnen op geene andere wijze worden gewettigd, dan door derzelver erkenning bij de huwelijks-acte.

geboorte, behoudens de, bij het reglement voorziene uitzonderingen, steeds binnen drie of tiën dagen moet zijn opgemaakt, terwijl eene acte van erkenning kan geschieden op iederen leeftijd van het kind.

Nadat de erkenning is geschiedt, wordt daarvan melding gemaakt op den kant der acte van geboorte, zoo als te zien is uit model No. XVIII (*).

Heeft de erkenning bij eene andere authentieke acte plaats gehad, dan blijft het model der aanteekening op den kant der acte van geboorte hetzelfde, wordende alleen de woorden: *blijkens acte van erkenning voor den ambtenaar van den burgerlijken stand* enz. opgemaakt, vervangen door: *blijkens notariële acte*, enz. enz.; maar, in dat geval, moet die acte aan het register worden gehecht.

Art. 42. De aangifte van een natuurlijk kind, waarvan de moeder tot de Inlandsche of daarmede gelijkgestelde bevolking behoort, zal slechts dan door de ambtenaren van den burgerlijken stand worden aangenomen, wanneer zoodanig kind een Europeaan of daarmede gelijkgestelden persoon tot vader heeft, en de aangifte door dezen, met gelijktijdige erkenning van het kind, geschiedt.

Deze aangifte kan op elken leeftijd van het kind gedaan worden, doch dezelve zal in geen geval mogen plaats hebben in strijd met het bepaalde bij de art. 282, 1ste lid en 283 van het Burgerlijk Wetboek.

Aanteekening. Bij art. 85 van dit reglement is bepaald, dat art. 42 niet zal in werking treden, zoo lang niet is ingetrokken het verordende bij het derde en vierde lid van

(*) Als een staalte van onervarenheid van sommige ambtenaren van den burgerlijken stand, deelen wij mede, dat een der met die betrekking bekleede secretarissen geweigerd heeft, de notariële erkenning van haar natuurlijk kind door eene moeder gedaan op den kant der geboorte-acte aan te teekenen op grond, dat het duidelijk zoude zijn, dat de moeder de moeder was en er slechts van erkenning door den vader sprake konde zijn. Deze ambtenaar verwarde de aangifte van geboorte, welke de wet vordert, met de erkenning, die steeds vrijwillig is en waardoor burgerlijke betrekkingen tusschen het kind, hetwelk erkend is en deszelfs vader of moeder, die hetzelfde erkend heeft, worden geboren.

art. 61 der bepalingen omtrent de invoering van, en den overgang tot de nieuwe wetgeving.

Dat artikel luidt:

De gevolgen der hier aldus genaamde adoptie, tot stand gebracht vóór de invoering der nieuwe wetgeving, worden naar de voorschriften der vroegere geregeld.

Hetzelfde geldt ten aanzien der inschrijvingen in de registers van den burgerlijken stand, gedaan krachtens het bepaalde bij resolutie van den 31sten Julij 1830 No. 8 (Staatsblad No. 31) (*).

De bepalingen dier resolutie zullen stand houden tot dat dien aangaande nader zal zijn voorzien; met dien verstande evenwel, dat wanneer gehuwde lieden verlangen de inschrijving van eenig buiten huwelijk verwekt kind te

(*) Deze Resolutie is van den navolgenden inhoud:

Resolutie van den Gouverneur-generaal in Rade, van 31 Julij 1830 No. 8.

Gelezen, enz.

Is na deliberatie goed gevonden en verstaan:

1o. Met alteratie en ampliatic in zoo verre van art. 71 van het reglement voor den burgerlijken stand, en van § 7 en 8 van het Besluit van den Commissaris-generaal van 23 September 1829 (Staatsbl. No. 93) te bepalen:

a. Dat de ambtenaren van den burgerlijken stand gehouden en verplicht zullen zijn, om bij de registers van geboorte, kinderen in te schrijven, welke buiten huwelijk verwekt zijn en waarvan de aangifte door Christenen, hetzij deze zich al of niet als vader bekend maken, gedaan wordt, mits de aangever verklare, de verplichting op zich te nemen, om zoodanige kinderen te verzorgen en in de Christelijke godsdienst op te voeden, en de moeder, zoo zij in leven is, dat zij toestemme, dat haar kind of kinderen zoodanig worden verzorgd en opgevoed; zullende gemelde ambtenaren behoorlijk aantekening van deze verklaringen moeten houden.

b. Dat de bovenbedoelde inschrijving, in het belang der kinderen, zal kunnen plaats hebben op *elken leeftijd* van dezelve, en dat in de acte de dag der geboorte van het kind, of zoo die niet bekend mogt zijn, de vermoedelijke ouderdom van hetzelfde zal moeten worden vermeld.

c. Dat een gehuwd man niet, dan gezamenlijk met zijne vrouw, de inschrijving van zoodanig kind kan verkrijgen, en bij die inschrijving zich tot de verzorging en opvoeding van hetzelfde zal kunnen verbinden.

2o. Enz.

Extract, enz.

verkrijgen, en zich tot de verzorging en opvoeding van hetzelfde te verbinden, de ambtenaar van den burgerlijken stand de daartoe strekkende acte niet zal mogen verlijden, tenzij het kind, waarvan de inschrijving verlangd wordt, vóór het huwelijk der echtgenooten zij geboren.

De kinderen welke, op de bij dit artikel bedoelde wijze zijn ingeschreven, worden geacht tot de europesche bevolking te behooren.

Art. 43. Die een pas geboren kind gevonden heeft, is gehouden daarvan zoodra mogelijk aangifte te doen aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der plaats, alwaar hetzelfde is ontdekt, mitsgaders de kleederen en andere voorwerpen aan te duiden en te vertoonen, welke nevens het kind mogten zijn gevonden, en eindelijk op te geven al de omstandigheden opzigtelijk den tijd wanneer en de plaats waar het kind gevonden is. Het daarvan door den ambtenaar van den burgerlijken stand op te maken proces-verbaal moet eene naauwkeurige omschrijving behelzen van de in het vorige lid bedoelde omstandigheden en voorwerpen, en daarenboven vermelden den vermoedelijken ouderdom des kinds, zijne kunne, de bijzondere kenteekenen, welke hetzelfde mogt hebben, den voor- en geslachtsnaam, welke hetzelfde zal voeren, en die, in overleg met den aangever, door den ambtenaar van den burgerlijken stand zullen worden bepaald, ten ware bij het kind eene aanwijzing werd gevonden van namen, welke men het verlangde te doen dragen, en die alsdan, wanneer daartegen geene bedenkingen bestaan, aan hetzelfde zullen gegeven worden; eindelijk het gesticht waarin, of den persoon bij wien het kind is verbleven.

Aan het te vondeling gelegde kind zal geen zoodanige naam worden gegeven, welke aan die omstandigheid is ontleend, of die anderzins tot deszelfs vernedering zoude kunnen strekken.

Het bepaalde bij het laatste lid van artikel 40 is ten dezen toepasselijk.

Aanteekening. Ook het verzuim van het doen der aan-

gifte van het vinden van een pas geboren kind is een wanbedrijf, waarop eene straffe gesteld is. (Zie de aantekening op art. 37 en 86).

§ 14 der Toelichting zegt op dit artikel: Het model van een proces-verbaal, in het geval van het vinden van een kind, wordt gegeven onder No. IV. Men heeft vermeend in dat model eenige bijzonderheden te moeten opnemen, ten einde regt duidelijk te doen zien, hoe een zoodanig proces-verbaal kan worden opgemaakt. Het vinden van kinderen is in deze gewesten zeldzaam, doch wanneer dit plaats heeft, zoo behoeft geen onderzoek voor af te gaan, of de vader al dan niet een Europeaan of daarmede gelijk gesteld persoon is. Vooreerst kan dit niet met eenige zekerheid worden bepaald, en, in de tweede plaats, kan het opmaken van het proces-verbaal en de inschrijving in het register van den burgerlijken stand, in geen opzigt nadeelig zijn. In tegendeel kan dit voor den vader of de moeder, al behooren zij niet tot de Europesche of daarmede gelijk gestelde bevolking, een middel worden om hun kind terug te vinden.

De wijze, waarop een zoodanig proces-verbaal in het register moet worden ingeschreven, is te zien in model La. G. De ambtenaar van den burgerlijken stand moet hierbij tevens zorg dragen, om, naar aanleiding van art. 45 van het Reglement een afschrift van het proces-verbaal aan het openbaar ministerie toe te zenden.

Art. 44. Wanneer het kind dadelijk in een gesticht is opgenomen, zal de in het bovenstaande artikel vermelde verklaring moeten worden gedaan door het hoofd of een der bedienden van dat gesticht.

Art. 45. Het ingevolge art. 43 op te maken proces-verbaal moet in de registers van geboorte worden ingeschreven; een afschrift van hetzelfde zal door den ambtenaar van den burgerlijken stand worden toegezonden aan den ambtenaar van het openbaar ministerie bij den raad van justitie.

Art. 46. Wanneer een kind gedurende eene zeereis geboren wordt aan boord van een in Nederlandsch-Indië te

huis behoorend schip, moet de acte van geboorte, binnen vier en twintig uren door den kapitein of gezagvoerder in het dagregister van het schip worden ingeschreven, in tegenwoordigheid van den vader, wanneer deze aan boord is, en van twee getuigen zich op het schip bevindende.

Deze inschrijving zal geschieden volgens zoodanig formulier, als door den havenmeester of anderen daartoe gestelden ambtenaar, tegelijk met de monsterrol aan den scheepskapitein of gezagvoerder zal worden ter hand gesteld.

Aanteekening. § 16 der Toelichting zegt: Het formulier in het tweede lid van dit artikel bedoeld, wordt gegeven onder No. V.

Hetzelve is onder den vorm van uittreksel uit het dagregister gesteld, ten einde te gelijk te doen zien, hoe en de inschrijving zelve, en de uittreksels moeten worden ingerigt.

Het ligchaam van het formulier moet, even als dat van een sterfgeval op zee voorvallende (zie lager op art. 76), aan de gezagvoerders, te gelijk met de monsterrol, worden ter hand gesteld, met bekendstelling tevens, in hoedanigen vorm de uittreksels moeten worden afgegeven. Het een en ander kan ook op de monsterrol worden gedrukt.

Het ware voorts wenschelijk, daar bij te voegen een extract uit het reglement, ten einde de gezagvoerders der schepen volledig omtrent hunne verplichtingen in te lichten.

Art. 47. In de eerste haven, welke het schip zal aandoen, wanneer die binnen Nederlandsch-Indië gelegen is, zal de scheepskapitein of gezagvoerder verplicht zijn twee uittreksels uit het dagregister van het schip, bevattende de aanteekening der geboorte, aan het hoofd van het plaatselijk bestuur te overhandigen.

Deze ambtenaar zal van den dag dier ter handstelling melding maken aan den voet dier uittreksels en, na dezelve te hebben gelegaliseerd, het eene in zijn archief bewaren, en het andere ter inschrijving in de registers toe-

zenden aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der woonplaats van den vader, of van de moeder, indien de vader onbekend is, mits die woonplaats binnen Nederlandsch-Indië gelegen zij.

Wanneer die woonplaats buiten Nederlandsch-Indië gelegen is, zal het tweede uittreksel worden opgezonden aan den Gouverneur-generaal, die hetzelfde aan den Minister van kolonien zal doen toekomen.

Indien de vader, of, die onbekend zijnde, de moeder geene bekende woonplaats heeft, zal het tweede uittreksel worden toegezonden aan den ambtenaar van den burgerlijken stand te Batavia, die hetzelfde op de loopende geboorte-registers zal overschrijven.

Aanteekening. Het slot van § 16 der Toelichting houdt in, dat de overschrijving in de registers moet geschieden op de wijze, als uit model La. G. te zien is.

Art. 48. Wanneer het vaartuig is ingeloopt, hetzij in eene Nederlandsche haven, hetzij in eene haven van eene der overzeesche bezittingen van het rijk buiten Nederlandsch-Indië, zulleer de hiervoren vermelde uittreksels worden toegezonden, in het eerste geval aan het departement van kolonien, en in het laatste geval aan het hoofd der Nederlandsche regering in de overzeesche bezitting. Indien het vaartuig in eene vreemde haven is ingeloopt, geschiedt de toezending aan den consul, in die haven of in de naastbij gelegene plaats gevestigd.

Dien onverminderd blijft de scheepskapitein of gezagvoerder gehouden, bij de terugkomst van het vaartuig binnen Nederlandsch-Indië, te handelen zooals bij het eerste lid van het vorige artikel is bepaald.

Art. 49. Wanneer op een zeereis, uit ouders die ingezetenen zijn van Nederlandsch-Indië, een kind geboren is aan boord van een nederlandsch schip, hetwelk daarna eene nederlandsch-indische haven aandoet, wordt van wege den Gouverneur-generaal, een tweede, door hem of op zijnen last gelegaliseerd afschrift van het, ingevolge artikel 36 van het nederlandsch Burgerlijk Wetboek, aan hem

toegezonden uittreksel uit het dagregister van het schip, ter inschrijving in de registers, toegezonden aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der woonplaats van den vader des kinds, of van de moeder, indien de vader onbekend is.

Art. 50. Wanneer een kind gedurende eene zeereis geboren is aan boord van een nederlandsch-indisch vaartuig waarvan noch de gezagvoerder, noch een der officieren tot de europesche of daarmede gelijkgestelde bevolking behoort, zal de aangifte der geboorte door den vader, wanneer deze zich aan boord bevindt, en, indien zulks niet het geval is, door den gezagvoerder gedaan worden aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van de eerste plaats, welke hij in Nederlandsch-Indië zal aandoen.

Deze ambtenaar zal een uittreksel uit zijne registers, bevattende de acte van geboorte, ter inschrijving doen toekomen aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der woonplaats van den vader, of van de moeder, indien de vader onbekend is.

In de gevallen voorzien bij het derde en vierde lid van art. 47, zal het uittreksel door den betrokken ambtenaar van den burgerlijken stand worden ter hand gesteld aan het hoofd van het plaatselijk bestuur en zullen wijders de aldaar gegeven voorschriften worden opgevolgd.

Aanteekening. § 17 der Toelichting zegt: In het geval van artikel 50, moet eene acte worden opgemaakt, waartoe kan dienen het model No. 11, met inachtneming der wijzigingen, onder dat model opgegeven. Het zoude doelmatig zijn, de verplichting van den gezagvoerder, op den rug of aan het einde der monsterrol, in druk te vermelden.

Art. 51. Indien eene bevalling plaats heeft na eene geleden schipbreuk, zal de aangifte kunnen gedaan worden aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van de eerste plaats van Nederlandsch-Indië, welke door de schipbreukelingen bereikt wordt.

Het tweede en derde lid van het vorige artikel zijn ten dezen toepasselijk.

Art. 52. Indien een kind geboren wordt aan boord van een nederlandsch-indisch schip, hetwelk in eene haven of op eene reede van Nederlandsch-Indië ligt, zal de aangifte van zoodanige geboorte op de gewone wijze geschieden aan den plaatselijken ambtenaar van den burgerlijken stand; tenzij er geene mogelijkheid mogt bestaan om het schip tot het doen der aangifte te verlaten; in welk geval gehandeld zal worden in voege bij de artikel 46, 47 en 48 is bepaald.

De plaatselijke ambtenaren van den burgerlijken stand zullen voorts verplicht zijn om, daartoe aangezocht wordende, ook de aangifte te ontvangen en acten op te maken van geboorten, aan boord van andere dan nederlandsch-indische schepen voorvallende, terwijl deze in eene haven of op eene reede van Nederlandsch-Indië liggen (*).

Art. 53. Wanneer de erkenning van een natuurlijk kind, na de opmaking van deszelfs geboorte-actę, ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand geschiedt, zal deze daarvan eene acte opmaken in tegenwoordigheid van twee getuigen, en wijders handelen overeenkomstig het voorgeschrevene bij art. 281 van het Burgerlijk Wetboek.

Aanteekening. Men zie ten dezen het op art. 41 aange- teekende § 18 der toelichting zegt, dat tot nakoming van het bij dit artikel bepaalde model XIX moet dienen.

DERDE AFDEELING.

Van de huwelijks-aangiften en afkondigingen.

Art. 54. De ambtenaren van den burgerlijken stand

(*) Hieruit vloeit voort, dat de ambtenaar van den burgerlijken stand geene aangifte van geboorte op vreemde bodems, gedurende eene zeereis voorgevallen, vermog in te schrijven; strekkende, naar luid van dit artikel, zich die bevoegdheid slechts uit, wanneer eene zoodanige geboorte, bij het in eene haven of op eene reede van Nederlandsch-Indië liggen, plaats vindt.

zullen in het daartoe bestemde register de huwelijks-aangiften inschrijven, welke overeenkomstig de artikelen 50 en 51 van het Burgerlijk Wetboek gedaan worden.

Aanteekening. Deze artikelen van het Burgerlijk Wetboek luiden:

Alle personen, die met elkander een huwelijk willen aangaan (*), moeten daarvan aangifte doen bij den ambtenaar van den burgerlijken stand der woonplaats van eene der partijen (art. 50).

Deze aangifte zal, hetzij in persoon, hetzij bij zoodanige geschriften geschieden, waaruit van het voornemen der aanstaande echtgenooten met genoegzame zekerheid kan blijken, waarvan eene acte door den ambtenaar van den burgerlijken stand zal worden opgemaakt (art. 51).

§ 19 der Toelichting behelst: Volgens art. 51 van het Burgerlijk Wetboek, kan de aangifte van een huwelijk zoo wel mondeling als schriftelijk geschieden. Wat eene zoodanige aangifte moet behelzen, wordt in art. 55 van het reglement opgegeven. Op welke wijze de schriftelijke aangifte geschiede, hetzij bij brief, hetzij bij opgave, verklaring, enz., de ambtenaar van den burgerlijken stand heeft slechts te zorgen, dat hij al de opgaven erlangt die noodig zijn, om de acte volgens art. 55 te kunnen opmaken. Een model van mondelinge aangifte wordt gegeven onder No. VI, en van schriftelijke aangifte onder No. VII.

Men lette wel op, dat, bij eene aangifte ten huwelijk, niet de minste overlegging van stukken wordt gevorderd; zijnde dit juist het tegendeel van hetgeen bij het oude reglement was voorgeschreven.

Blijkt het aan den ambtenaar van den burgerlijken stand dat er wettige beletselen tegen het huwelijk bestaan, dan

(*) Men zie omtrent de hoedanigheden en voorwaarden, die vereischt worden om een huwelijk te kunnen aangaan, het Handboek voor den Notaris, blad. 136—140.

moet hij, naar aanleiding van het tweede lid van art. 56 van het reglement, de aangifte weigeren, en daarvan een schriftelijk bewijs geven, waarvan de modellen, bij wege van wijziging der modellen No. VI en VII, achter dezelve te vinden zijn.

Art. 55. Die aangifte zal vermelden de voornamen, de namen, den ouderdom, het beroep en de woonplaats der aanstaande echtgenooten, mitsgaders hun voornemen om met elkander in den echt te treden; en of zij bevorens al of niet, en, zoo ja, met wien zij het laatst zijn gehuwd geweest.

Wanneer die aangifte in geschrifte is gedaan, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand dezelve overschrijven, alleen op het register teekenen, en het stuk daaraan vasthechten.

Art. 56. Wanneer aan den ambtenaar van den burgerlijken stand niet blijkt, dat voor de aangevende personen eenig wettig beletsel bestaat, om met elkander in den echt te treden, zal hij dadelijk de afkondigingen doen, welke bij de artikels 52, 53 en 54 van het Burgerlijk Wetboek vermeld zijn.

Wanneer het aan den ambtenaar van den burgerlijken stand blijkt, dat er eenig wettig beletsel bestaat, dan zal hij eene acte opmaken, inhoudende de redenen om het doen der afkondigingen te weigeren; van welke acte aan de aangevende personen een afschrift, in den vorm van uittreksel uit het register, zal worden afgegeven.

Aanteekening. Art. 52, 53 en 54 van het Burgerlijk Wetboek behelzen:

Vóór het voltrekken van het huwelijk, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand twee afkondigingen doen voor het gebouw, waar de acten van den burgerlijken stand worden opgemaakt, en wel op twee volgende zondagen.

Deze huwelijks-afkondigingen, en de acte die daarvan moet worden opgemaakt, zullen bevatten:

1°. De voornamen, namen, den ouderdom, het beroep en de woonplaats der aanstaande echtgenooten, en, indien

dezelve reeds vroeger getrouwd zijn geweest, de namen van hunne vorige echtgenooten;

2°. De voornamen, namen, het beroep en de woonplaats van hunne ouders;

3°. Den dag, de plaats en het uur, waarop de afkondigingen zijn geschiedt, met vermelding of zulks de eerste of de tweede zij (art. 52).

Wanneer de aanstaande echtgenooten hunne woonplaats niet hebben binnen het ressort van denzelfden ambtenaar van den burgerlijken stand, zullen de beide afkondigingen moeten geschieden door de ambtenaren van den burgerlijken stand, binnen welker ressort ieder der partijen gevestigd is. (art. 53).

Indien de aanstaande echtgenooten geene volle zes maanden hunne woonplaats in het ressort van een ambtenaar van den burgerlijken stand gehad hebben, zullen de huwelijksafkondigingen daarenboven moeten gedaan worden door den ambtenaar van den burgerlijken stand, in wiens ressort zij laatstelijk zijn gevestigd geweest. Van deze verplichting kan door den Gouverneur-generaal dispensatie worden verleend (art. 54).

§ 20 der Toelichting zegt: Volgens art. 52 van het Burgerlijk wetboek moeten van het aangegeven huwelijk twee afkondigingen worden gedaan, en wel op twee achtereenvolgende zondagen. De vereischten eener zoodanige afkondiging worden opgegeven in art. 52 van het Burgerlijk Wetboek, en de acte zelve wordt gemakkelijk opgemaakt, naar aanleiding van de aangifte ten huwelijk.

Het model eener huwelijks-afkondiging is te vinden onder No. VIII.

Wanneer de echtgenooten niet gevestigd zijn binnen het ressort van denzelfden ambtenaar van den burgerlijken stand, of nog niet gedurende zes volle maanden in dat ressort hebben gewoond, moet gehandeld worden overeenkomstig het bepaalde bij artikels 53 en 54 van het Burgerlijk Wetboek. Tot dat einde moet de ambtenaar van den burgerlijken stand die de aangifte ten huwelijk heeft

ontvangen, een uittreksel uit het register, die acte behelzende, zenden aan zijnen ambtgenoot, die dan de bij de wet gevorderde afkondigingen doet. Is er dispensatie verleend van de tweede afkondiging, dan moet de ambtenaar, die de aangifte ten huwelijk heeft ontvangen, en aan wien dus de dispensatie ter hand is gesteld, een afschrift van die dispensatie aan zijnen ambtgenoot toezenden. Dadelijk na de afkondiging moet worden aangeplakt het uittreksel, waarvan in art. 55 van het Burgerlijk Wetboek wordt gesproken, en waarvan een model onder La. H wordt gegeven. De aanplakking geschiedt slechts eens, onverschillig of er een of twee afkondigingen geschieden, omdat, volgens art. 55 van het Burgerlijk Wetboek, het aangeplakt zijn van het uittreksel alleen gevorderd wordt, *gedurende den tijd, die tusschen de eerste en tweede afkondiging verloopt*. Er moet dus zorg worden gedragen, dat het uittreksel aangeplakt blijve gedurende den tijd van zeven dagen. Heeft er slechts eene afkondiging plaats, dan behoeft het uittreksel uit den aard der zaak, ofschoon de wet van dit geval zwijgt, niet langer aangeplakt te blijven, dan tot den derden dag na de afkondiging, als op welken de voltrekking van het huwelijk, volgens art. 75 van het Burgerlijk Wetboek, kan plaats hebben.

Tot dus verre de Toelichting; het is hier de geschikte plaats, de art. 55, 56 en 57 van het Burgerlijk Wetboek, als ten dezen toepasselijk, op te nemen. Zij luiden:

Een uittreksel van de acte van afkondiging moet, gedurende den tijd, die tusschen de eerste en tweede afkondiging verloopt, aangeplakt worden en aangeplakt blijven aan de deur van het gebouw, waar de acten van den burgerlijken stand worden opgemaakt (art. 55).

De Gouverneur-generaal of de ambtenaren, welke hij daartoe zal aanwijzen, (zie art. 58 van het reglement hieronder) zijn bevoegd om, uit hoofde van gewigtige redenen, dispensatie te verlenen van de tweede afkondiging (art. 56).

Wanneer het huwelijk binnen een jaar, te rekenen van

de eerste huwelijks-afkondiging, niet is voltrokken, zal hetzelfde niet voltrokken mogen worden, dan nadat alvorens wederom nieuwe afkondigingen zullen gedaan zijn (art. 57).

Art. 57. De acten waaruit zal moeten blijken, dat de afkondigingen overeenkomstig artikel 52, 53 en 54 van het Burgerlijk Wetboek hebben plaats gehad, zullen in het register, volgens de orde harer dagteekening, ingeschreven en door den ambtenaar van den burgerlijken stand ondertekend worden.

Art. 58. Tot het verleenen van dispensatie van de tweede afkondiging, ingevolge art. 56 van het Burgerlijk Wetboek, worden bevoegd verklaard de residenten en andere, een gelijk gezag als deze uitoefenende, ambtenaren, binnen wier kring van bestuur de afkondigingen moeten plaats hebben; zullende de genoemde ambtenaren verplicht zijn, op Java binnen acht dagen, en in de buitenbezittingen zoo spoedig doenlijk, den Gouverneur-generaal en den procureur-generaal bij het hooggeregts-hof toe te zenden een afschrift der acte van dispensatie, onder opgave der gronden, welke tot het verleenen derzelve hebben geleid.

Art. 59. Van de acten van stuiting des huwelijks, welke aan den ambtenaar van den burgerlijken stand beteekend zijn, zal op den kant der acte van afkondiging eene aanteekening worden gesteld.

Hetzelfde zal plaats hebben ten opzichte van vonnissen of acten, waarbij de stuiting wordt opgeheven.

Ten aanzien van de acten en vonnissen betrekking hebbende tot de stuiting des huwelijks, zal gehandeld worden overeenkomstig het bepaalde bij artikel 24.

Aanteekening. Art. 70 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat, wanneer er stuiting van een huwelijk plaats heeft, het den ambtenaar van den burgerlijken stand niet geoorloofd zal zijn hetzelfde te voltrekken, dan nadat aan hem zal zijn ter hand gesteld een vonnis in kracht van gewijsde gegaan of eene authentieke acte,

waarbij de stuiting is opgeheven, op straffe van ver-
goeding van kosten, schaden en intressen.

§ 21 de Toelichting teekent ten dezen aan: Onder de stukken, waarvan de overlegging bij No. 6 van art. 71 van het Burgerlijk Wetboek wordt gevorderd, behoort ook een bewijs dat de huwelijksafkondigingen zonder stuiting zijn afgevoerd. Van een zoodanig bewijs vindt men een model onder La. I.

Is er daarentegen stuiting geschiedt en dezelve aan den ambtenaar van den burgerlijken stand, onder wiens res-
sort het huwelijk moet worden voltrokken, beteekend, dan stelt hij daarvan, naar aanleiding van art. 59 van het reglement, eene aanteekening op den kant der acte van afkondiging, zooals te zien is uit model No. IX. Is de stuiting geschiedt bij den ambtenaar van den burgerlijken stand, in wiens ressort de afkondigingen ook geschieden moeten, ofschoon het huwelijk in dat ressort niet wordt voltrokken, dan geeft deze, in plaats van het bewijs, model La. I, een uittreksel uit het register, bevattende de acte van afkondiging, benevens de op den kant gestelde aanteekening. Op het zien van die stuiting weigert de ambtenaar het huwelijk te voltrekken, en stelt hij op den kant der acte van afkondiging eene gelijksoortige aanteekening; als die in het model voorkomt, doch in volgender voege gewijzigd:

Heden den . . . is mij uit een uittreksel uit het register van den burgerlijken stand te . . . gebleken, dat er stuiting heeft plaats gehad tegen het huwelijk van . . . met . . . , waarvan deze aanteekening is gehouden, door mij ambtenaar van den burgerlijken stand.

N. N.

Nu wacht in beide de gevallen, de ambtenaar van den burgerlijken stand af, dat hem eene acte van opheffing wordt beteekend, welke opheffing naar omstandigheden, kan geschieden bij regterlijk gewijsde of andere authentieke acte. Het gegeven model veronderstelt het eerste, doch het is duidelijk dat hetzelfde model met eene kleine

wijziging kan dienen, wanneer de opheffing bij eene andere authentieke acte geschiedt (*).

VIERDE AFDEELING.

Van de acten van huwelijk en van echtscheiding.

Art. 60. Nadat bij den ambtenaar van den burgerlijken stand zal zijn afgelegd de verklaring der partijen, waarvan bij art. 80 van het Burgerlijk Wetboek gesproken wordt, zal hij in naam der wet verklaren, dat dezelve door den echt aan elkander verbonden zijn, en daarvan dadelijk in het daartoe bestemde register eene acte opmaken.

Aanteekening. In de artikelen 71—82 van het Burgerlijk Wetboek komen de volgende bepalingen omtrent de voltrekking des huwelijks voor:

Alvorens tot de voltrekking des huwelijks over te gaan, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand zich doen ter hand stellen:

1°. De geboorte-acte van ieder der aanstaande echtgenooten;

2°. Eene authentieke acte, houdende de toestemming van den vader, de moeder, (†) den grootvader of de grootmoeder, den voogd en de weeskamer, of wel het bij den regter verkregen verlof, in de gevallen, waarin hetzelfde vereischt wordt:

(*) Men bemerkte, dat de stuiting nimmer op eenige andere, niet authentieke wijze, noch ook in persoon kan geschieden, omdat het bewijs der opheffing bij het huwelijk moet worden overgelegd, en het voldoende moet blijken, dat hij, die de stuiting opheft, dezelfde is als degene, die het verzet gedaan heeft. Zie Vaillant, in het aangeh. werk bladz. 268 en 269.

(†) Men heeft ons de vraag gesteld, of kinderen beneden de 30 jaren, na de ontbinding van een vroeger huwelijk, nogmaals de toestemming tot het aangaan eener tweede of volgende echtverbintenis aan hunne ouders moesten vragen; de wet ten dezen geen onderscheid hoegenaamd tusschen vroeger gehuwd geweest zijnde of ongehuwden gemaakt hebbende, moet deze vraag toestemmend worden beantwoord.

De toestemming kan ook bij de huwelijks-acte gegeven worden ;

3°. De acte, waaruit blijkt van de tusschenkomst van den raad van justitie, in de gevallen waarin die vereischt wordt;

4°. In geval van tweede of volgend huwelijk, de acte van overlijden van den vorigen echtgenoot, of de acte van echtscheiding, of wel afschrift van het verlof van den regter, bij afwezigheid van den anderen echtgenoot verleend;

5°. De acte van overlijden van al de zoodanigen, die hunne toestemming tot het huwelijk zouden hebben moeten geven :

6°. Het bewijs dat de huwelijks-afkondigingen zonder stuiting zijn afgeloopen, ter plaatse alwaar wij boven gezien hebben, dat die afkondigingen vereischt worden, of wel dat eene gedane stuiting is opgeheven ;

7°. De verleende dispensatien ;

8°. De toestemming voor officieren en militairen van minderen rang tot het aangaan van een huwelijk vereischt (art. 71).

9°. (In het geval personen tot de Inlandsche of daarmede gelijkgestelde bevolking behoorende met Europeanen of daarmede gelijkgestelde personen in het huwelijk treden).

Een geauthentiseerd afschrift van de authentieke acte, waarbij zij zich onderworpen hebben aan de geheele Europesche wetgeving, aangaande het burgerlijk en handelsregt. (Zie bladzijde 140 van het Handboek voor den Notaris) (*).

(*) Dezelfde ambtenaar van den burgerlijken stand, van wiens onervarenheid in de aantekening op bladz. 450 sprake was, vorderde geheel ten onrechte van eene, krachtens de resolutie van 31 Julij 1830 No. 8 (Staatsblad No. 31) geadopteerde persoon, welke, ingevolge art. 61 der Transitioire bepalingen, geacht wordt tot de Europesche bevolking te behooren, bij het aangaan van een huwelijk met een Europeaan, eene zoodanige acte van onderwerping, en deed die persoon, op grond van art. 72 van het Burgerlijk Wetboek, eene beëdigde verklaring afleggen, dat zij zich geene geboorte-acte of acte van bekendheid had kunnen verschaffen, alhoewel het duidelijk is, dat de acte harer adoptie in de geboorteregisters, op de wijze zoo als zulks bij de bovengenoemde resolutie bepaald is, was ingeschreven en dus de gewone geboorteacte ten volle verving.

Degene der aanstaande echtgenooten, die buiten de mogelijkheid mogt zijn om zijne geboorte-acte, bij het eerste lid van het vorige artikel vereischt, te vertoonen, zal zuiks kunnen aanvullen door eene acte van bekendheid, afgegeven door het hoofd van het plaatselijk bestuur van zijne geboorteplaats of woonplaats, op de verklaring van twee getuigen van het mannelijk of vrouwelijk geslacht, bloedverwanten of geene bloedverwanten zijnde.

Deze verklaring zal inhouden de vermelding van de plaats en, zoo na mogelijk, van het tijdstip der geboorte, mitsgaders de oorzaken die beletten om eene acte daarvan over te leggen.

Het gebrek eener geboorte-acte zal ook kunnen worden verholpen, hetzij door eene dergelijke, doch beëdigde verklaring, afgelegd door de getuigen, welke bij de voltrekking des huwelijks moeten tegenwoordig zijn, of wel door eene bij den ambtenaar van den burgerlijken stand afgelegde beëdigde verklaring van den aanstaanden echtgenoot, houdende, dat hij zich geene geboorte-acte of acte van bekendheid kan verschaffen.

In de huwelijks-acte zal van de eene of andere dier verklaringen worden melding gemaakt (art. 72).

Indien partijen buiten de mogelijkheid zijn om de acten van overlijden, hierboven onder No. 5 vermeld, in te leveren, zal dat gebrek, op dezelfde wijze als bij het gemis eener geboorte-acte, kunnen worden verholpen. (art. 73).

Indien de ambtenaar van den burgerlijken stand weigert om een huwelijk te voltrekken, op grond van de ongenoegzaamheid der stukken en verklaringen, hierboven gevorderd, zullen partijen de bevoegdheid hebben zich bij verzoekschrift tot den raad van justitie te keeren; welke raad, na verhoor van het openbaar ministerie, mitsgaders, wanneer daartoe gronden zijn, van den ambtenaar van den burgerlijken stand, summier en zonder hooger beroep, over de genoegzaamheid of ongenoegzaamheid der stukken zal uitspraak doen (art. 74).

Het huwelijk zal niet mogen worden voltrokken, vóór

den derden dag na dien der laatste afkondiging, die dag zelf niet daaronder begrepen (art. 75).

Het huwelijk zal in het openbaar, in het gebouw, waar de acten van den burgerlijken stand worden opgemaakt, ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand der woonplaats van eene der beide partijen, worden voltrokken, en in tegenwoordigheid van twee getuigen, hetzij nabestaanden of vreemden, manspersonen, den ouderdom van *drie en twintig jaren* bereikt hebbende (*) en in Nederlandsch-Indië gevestigd (art. 76).

Indien eene der partijen, uit hoofde van een behoorlijk bewezen wettig beletsel, verhinderd wordt zich naar het gemelde gebouw te begeven, zal het huwelijk kunnen worden voltrokken in een bijzonder huis binnen het ressort van den ambtenaar van den burgerlijken stand.

Bij de huwelijks-acte zal, in dat geval, worden melding gemaakt van de oorzaak, welke daartoe heeft aanleiding gegeven.

De beoordeeling der wettigheid van het beletsel wordt aan den ambtenaar van den burgerlijken stand overgelaten (art. 77).

De aanstaande echtgenooten zijn verplicht bij de voltrekking van hun huwelijk in persoon voor den ambtenaar van den burgerlijken stand te verschijnen (art. 78).

Het zal echter aan den Gouverneur-generaal vrijstaan om, uit hoofde van gewigtige redenen, aan partijen te ver-

(*) Men lette wel op, dat de wet hier niet zegt: *meerderjarig*, naar den ouderdom van *drie en twintig jaren* bereikt hebbende. Een gehuwd persoon, alhoewel door zijn huwelijk meerderjarig geworden, kan dus, alvorens hij den ouderdom van drie en twintig jaren bereikt heeft, geen getuige bij een huwelijk zijn. Ditzelfde geldt van hen, die brieven van meerderjarigverklaring hebben bekomen.

De in Nederland vigerende wet eischt slechts den staat van meerderjarigheid en niet een bepaalden ouderdom. Welke gronden den nederlandsch-indischen wetgever bewogen hebben tot het Fransche beginsel, dat een bepaalden ouderdom eischt, terug te keeren, is ons een raadsel.

Men zie ten dezen ook de noot op artikel 65.

gunnen het huwelijk door eenen bijzonderen bij authentieke acte gemagtigde te mogen voltrekken.

Indien de lastgever, vóór dat het huwelijk voltrokken is, wettiglijk met een anderen persoon mogt zijn in den echt getreden, zal het huwelijk, bij een gevolmagtigde voltrokken, als niet geschied worden beschouwd (art. 79).

De aanstaande echtgenooten zullen, ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand, en in tegenwoordigheid der getuigen, moeten verklaren, dat zij elkan-der aannemen tot echtgenooten, en dat zij getrouwelijk al de pligten zullen vervullen, welke door de wet aan den huwelijken staat zijn verbonden (art. 80).

Geene godsdienstige plegtigheden zullen vermogen plaats te hebben, voor dat de partijen aan den bedienaar van hunne eeredienst zullen hebben doen blijken, dat het huwelijk ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand is voltrokken (art. 81).

In geval van overtreding door de ambtenaren van den burgerlijken stand, tegen de in deze aanteekening hierboven opgenoemde bepalingen begaan, kunnen die ambtenaren, voor zoo ver daartegen niet bij de wettelijke bepalingen op het Strafrecht is voorzien, door den raad van justitie worden gestraft met eene geldboete, de som van honderd gulden niet te boven gaande, behoudens de regtsvordering der belanghebbende partijen tot schadevergoeding, indien daartoe gronden zijn (art. 82).

Art. 61. De huwelijks-acte zal vermelden:

- 1°. De voornamen, de namen, den ouderdom, de geboorteplaats, het beroep en de woonplaats der echtgenooten, en, wanneer zij te voren gehuwd waren, de voornamen en namen van de vroegere echtgenooten;
- 2°. Hunnen staat van meerderjarigheid of minderjarigheid;
- 3°. De voornamen en namen, het beroep en de woonplaats hunner ouders;
- 4°. De toestemming van de ouders, van de grootouders

- of van de voogden en de weeskamer, of wel het verlot van den regter, in de gevallen waarin hetzelfde gevorderd wordt;
- 5°. De tusschenspraak van den regter, zoo die heeft plaats gehad;
  - 6°. De verleende dispensatien;
  - 7°. De gedane huwelijks-afkondigingen ter plaatse, alwaar die vereischt worden, en, in geval van stuiting, de opheffing daarvan;
  - 8°. De verklaring der partijen om elkander tot echtgenooten te nemen, en de uitspraak van hunne echtvereeniging [door den openbaren ambtenaar;
  - 9°. De erkenning van natuurlijke kinderen, zoo die plaats heeft;
  - 10°. De toestemming voor officieren en militairen van minderen rang, tot het aangaan van een huwelijk vereischt.
  - 11°. De voornamen, de namen, den ouderdom, het beroep en de woonplaats der getuigen, mitsgaders de graden van bloedverwantschap of aanhuwelijking, welke tusschen hen en de partijen mogten bestaan; en
  - 12°. (In het geval personen tot de Inlandsche of daarmede gelijkgestelde bevolking behoorende, met Europeanen of daarmede gelijkgestelde personen in het huwelijk treden). De vermelding van de overgave van een geauthentiseerd afschrift der acte van onderwerping aan het Europeesch burgerlijk en het handelsregt. Zie bladzijde 140 van het Handboek voor den Notaris.

Aanteekening. § 22 der Toelichting zegt: Een model van eene acte van huwelijk, waarvan de vereischten in artikel 61 van het reglement worden opgegeven, is te vinden onder No. X. De stukken die de vereischten, in art. 61 gevorderd, moeten bewijzen, behooren in dezelfde orde in de acte onder No. 1, 2 en 3, enz., te worden opgenoemd, terwijl deze nummers 1, 2, 3, enz. ook *in cijfers*, gelijk in het model, behooren gesteld te worden, dewijl

daardoor beter de afscheiding der verschillende stukken uitkomt.

In No. 5 van dit model wordt opgegeven, hoe gehandeld moet worden in geval de aanstaande echtgenoot geene geboorte-acte, noch acte van bekendheid kan overleggen.

De stukken behoeven niet eerder dan onmiddelijk voor de voltrekking van het huwelijk te worden overgelegd, doch daar het nazien eenen geruimen tijd kan vorderen, en soms eenige der stukken onvoldoende kunnen worden bevonden, is het zeer aan te raden, dat de aanstaande echtgenooten zich niet tot de voltrekking van het huwelijk voor den ambtenaar van den burgerlijken stand begeben, dan na *vooraf* hunne stukken door dien ambtenaar te hebben laten onderzoeken.

De ambtenaren van den burgerlijken stand behooren de partijen hierop opmerkzaam te maken, doch deze kunnen er nimmer toe worden gedwongen; heeft er echter oponthoud plaats, dan hebben zij het zich zelven te wijten.

Art. 62. Wanneer een huwelijk bij gevolmagtigde, of wel in een bijzonder huis voltrokken wordt, zal van die omstandigheid uitdrukkelijk melding in de acte worden gemaakt.

Aanteekening. Men zie ten dezen het aangeteekende op artikel 60. De Toelichting zegt: Een model van eene acte van huwelijk, bij gevolmagtigde voltrokken, wordt gegeven in No. XI.

Art. 62. De overschrijving van de acten van huwelijk buiten 's lands, overeenkomstig de bepalingen van art. 83 van het Burgerlijk Wetboek aangegaan, zal in de loopende registers van de woonplaats der echtgenooten plaats hebben.

Aanteekening. Art. 83 en 84 van het Burgerlijk Wetboek behelzen het volgende:

De buiten 's lands, hetzij tusschen ingezetenen van Nederlandsch-Indië onderling, hetzij tusschen deze en anderen aangegane huwelijken zijn van waarde, indien dezelve voltrokken zijn naar den vorm, welke gebruikelijk is in

het land, waar de voltrekking heeft plaats gehad, en de echtgenooten, die ingezetenen van Nederlandsch-Indië zijn, niet hebben gehandeld tegen de bepalingen, behelzende de vereischten om een huwelijk te kunnen aangaan. (art. 27-49 Burgerlijk Wetboek en bladzijden 136-140 van het Handboek voor den Notaris) (art. 83).

Binnen het jaar na de terugkomst der echtgenooten op het grondgebied van Nederlandsch-Indië, zal de acte van huwelijksvoltrekking, buiten 's lands aangegaan, in het openbaar huwelijks-register van hunne woonplaats moeten worden overgeschreven (art. 84).

§ 23 der Toelichting zegt: Het model van de overschrijving der acte van een huwelijk, in een vreemd land aangegaan, wordt gegeven onder La. K, welke overschrijving naar aanleiding van art. 63 van het reglement in de loopende registers moet geschieden.

Art. 64. De acte van inschrijving eener echtscheiding zal bevatten:

- 1°. De voornamen, de namen, het beroep en de woonplaats der gescheiden echtgenooten, met vermelding wie hunner de inschrijving vordert;
- 2°. De vermelding van het vonnis waarbij de echtscheiding is uitgesproken, van hetwelk een afschrift aan het register zal blijven gehecht;
- 3°. De vermelding van het getuigschrift van den griffier, strekkende tot bewijs dat tegen het vonnis door geen wettig middel kan worden opgekomen.

Die acte zal, volgens hare dagteekening, in het huwelijks-register worden ingeschreven, en zal daarenboven de partij die de echtscheiding heeft verkregen, verplicht zijn te zorgen, en de andere bevoegd zijn te vorderen, dat daarvan aanteekening worde gedaan op den kant der huwelijks-acte.

Aanteekening. Het burgerlijk regt maakt onderscheid tusschen eene echtscheiding en eene ontbinding des huwelijks, na de scheiding van tafel en bed. Dit onderscheid is bij het onderhavig reglement geheel over het hoofd ge-

zien en hetzelfde spreekt alleen van echtscheiding. Er bestaat echter geen de minste twijfel of de inschrijving van eene ontbinding des huwelijks, na de scheiding van tafel en bed moet op dezelfde wijze plaats vinden als die eener echtscheiding; immers artikel 205 van het Burgerlijk Wetboek stelt vast, dat het vonnis waarbij de ontbinding is uitgesproken in de registers van den burgerlijken stand moet worden ingeschreven, op dezelfde wijze en op dezelfde straffen als ten aanzien der echtscheiding, bij art. 221, bepaald is. Dit wordt ook nog duidelijker door het slot van § 23 der Toelichting bevestigd, welke § aldus luidt: De overschrijving der acten van ontbinding van huwelijk, waarvan een model onder No. XII wordt gegeven, geschiedt in de loopende registers. De partij, die de echtscheiding heeft verkregen, is verplicht te zorgen en de andere bevoegd te vorderen, dat daarvan aanteekening worde gedaan op den kant der huwelijks-acté, hetwelk op de volgende wijze kan geschieden:

Bij vonnis van den raad van justitie te . . . , van den . . . , in hooger beroep bekrachtigd bij arrest van het hooger-geregtshof van den . . . en waarvan onder dagteekening van . . . in de registers van den burgerlijken stand te . . . inschrijving is gedaan, is het in deze acte vermeld huwelijk tusschen (voornamen en namen der gescheiden echtgenooten) ontbonden; waaraan deze aanteekening is gehouden door mij, ambtenaar van den burgerlijken stand, (griffier bij den raad van justitie) te . . .

N. N.

Bij het doen der inschrijving van de ontbinding eens huwelijks, worde niet vergeten dat, volgens art. 205 en 221 van het Burgerlijk Wetboek, deze inschrijving alleen kan geschieden binnen den tijd van zes maanden, te rekenen van den dag, waarop dat vonnis voor geen wettelijk beroep vatbaar is. Blijkt het dat die tijd verloopen is, dan moet de ambtenaar van den burgerlijken stand de inschrijving weigeren.

VIJFDE AFDEELING.

Van de acten van overlijden.

Art. 65. De aangifte van overlijden zal binnen drie dagen, of, wanneer hetzelfde heeft plaats gehad op eenen

afstand van meer dan tien palen van het gebouw, waar de acten van den burgerlijken stand worden opgemaakt, uiterlijk op den tienden dag na het sterfgeval, worden gedaan aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der plaats, alwaar de persoon overleden is; welke ambtenaar op de verklaring of, in het geval van art. 15, op schriftelijke bevestiging van twee getuigen, (*) de acte van overlijden zal opmaken.

Wanneer het blijkt, dat de overledene elders zijne woonplaats heeft gehad, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand een uittreksel uit het register, houdende de acte van overlijden, doen toekomen aan dien van de laatstbekende woonplaats van den overledene, ten einde ingelijks in de registers aldaar te worden ingeschreven.

Indien het blijkt, dat de overledene zijne woonplaats buiten Nederlandsch-Indië had gevestigd, zal het uittreksel, door tusschenkomst van het hoofd van het plaatselijk bestuur, worden opgezonden aan den Gouverneur-generaal,

(*) Men lette wel op, dat de aangevers van het overlijden bij het opmaken der daartoe betrekkelijke acte, tevens tot getuigen dienen, of beter gezegd, dat er, buiten de aangevers, geene getuigen daarbij gevorderd worden. Bij het verlijden van alle andere acten mogen de partijen of aangevers geene getuigen zijn. De vader, die de geboorte van zijn kind aangeeft, of de persoon, welke bij ontstentenis van dien vader de aangifte der geboorte doet, verschijnen voor den ambtenaar van den burgerlijken stand als aangever of verklaarder van ééne daadzaak; de getuigen bevestigen het verlijden der acte. Evenzoo bij een huwelijk zijn de partijen, zoowel zij, die zich verbinden als degene, welke hare toestemming geven, ieder voor zich voor datgene, wat de wet van haar vordert, bij de acte tegenwoordig; zij kunnen niet één en dezelfde persoon zijn met de getuigen, welke de huwelijksvoltrekking, met de daarbij vereischte formaliteiten, bevestigen. Echter moet wel onderscheiden worden, dat alleen zij geene getuigen zijn kunnen, die reeds in een ander opzigt bij het verlijden der acte tegenwoordig zijn; doch dat, b. v. bij eene huwelijks-acte, de vader van diegene der partijen, welke boven de dertig jaren oud is, een der getuigen zijn kan, omdat in dit geval zijne toestemming niet vereischt wordt. Voor het overige houde men steeds in het oog, dat de wet voor iedere acte een bepaald aantal personen vordert; een dier personen daarvan af te laten, zoude den wettigen vorm der acte vernielen. Zie Mr. Vaillant, in het aangehaalde werk, bladzijde 53 en 54.

door wien hetzelfde zal worden overgemaakt aan den Minister van kolonien.

Indien de overledene geene bekende woonplaats gehad heeft, zal het uittreksel worden toegezonden aan den ambtenaar van den burgerlijken stand te Batavia, die het in de loopende registers zal overschrijven.

Bij art. 15 van de ordonnantie op het regt van successie en overgang dd. 23 Februarij 1836 No. 10 (Staatsblad No. 16) is bepaald, dat de ambtenaren, belast met het houden der registers van den burgerlijken stand, wekelijks, ten kantore van de ontvangers van het successieregt zullen zenden een nominatieve lijst van alle sterfgevallen, waarvan binnen die week aangifte is gedaan, met vermelding van de aangevers.

Bij publicatie van 19 Januarij 1852 (Staatsblad No. 6) is verordend, dat, indien de overledene behoorde tot het Nederlandsche zeewezen, de ambtenaar van den burgerlijken stand een uittreksel uit het register, houdende de acte van overlijden, zal doen toekomen aan het marine-departement te Batavia, hetwelk zorgen zal voor de doorzending aan het ministerie van marine in Nederland (*).

§ 24 der Toelichting zegt: Het model eener gewone acte van overlijden wordt gegeven onder No. XIII, en een model van schriftelijke aangifte onder No. XV.

Wanneer het overlijden heeft plaats gehad op een ander eiland, dan dat op hetwelk de ambtenaar van den burgerlijken stand is gevestigd, gelijk mede wanneer gebrek aan middelen van gemeenschap tusschen de plaats van het overlijden en die waar de aangifte moet geschieden, ofschoon beide op hetzelfde eiland gelegen, de opvolging der in het vorig artikel vervatte bepalingen onmogelijk maakt, zullen de betrokken personen kunnen volstaan met de toezending der bij artikel 15 bedoelde schriftelijke aangifte te doen plaats hebben bij de eerste zich daartoe aanbiedende gelegenheid.

(*) Men houde ten dezen ook het bij art. 83 van dit reglement bepaalde in het oog.

Deze aangifte moet echter uiterlijk op den tienden dag na dien van het overlijden in geschrifte zijn gesteld.

Art. 67. De acten van overlijden zullen bevatten:

- 1°. De voornamen, den naam, den ouderdom, het beroep en de woonplaats van den overledene, mitsgaders den dag en het uur des overlijdens;
- 2°. De voornamen en den naam van den anderen echtgenoot, indien de overledene getrouwd, dan wel weduvenaar of weduwe was;}
- 3°. De voornamen, den naam, den ouderdom, het beroep en de woonplaats der aangevers, en, wanneer zij bloed- of aanverwanten zijn, den graad van verwantschap.

De acten van overlijden zullen daarenboven bevatten, voor zoo verre men zulks kan te weten komen, de voornamen, namen, het beroep en de woonplaats der ouders van den overledene, mitsgaders deszelfs geboorteplaats.

Aanteekening. Men vergelijke ten dezen wat in de aanteekening op art. 40 omtrent de opgave van het uur der geboorte gezegd is.

Art. 68. De ambtenaar van den burgerlijken stand zal geene acte van overlijden van een pas geboren kind mogen opmaken, dan voor zoo verre aan hem zal gebleken zijn, dat de geboorte van het kind in het daartoe bestemde register is ingeschreven.

Bij ontstentenis van dien, zal die ambtenaar niet vermogen uit te drukken, dat het kind overleden is, maar alleen dat hetzelfde als levenloos is aangegeven. Hij kan in een zoodanig geval, bij twijfeling omtrent de deugdelijkheid der aangifte, vorderen dat het kind aan hem worde vertoond.

Hij zal daarenboven de verklaring der getuigen ontvangen opzigtelijk de voornamen, namen, het beroep en de woonplaats van de ouders van het kind, met aanduiding van het jaar en de maand waarin, en den dag en het uur waarop het kind is ter wereld gebragt.

De acte zal, overeenkomstig hare dagteekening, in de

sterfregisters worden ingeschreven, zonder dat daardoor eenigermate zal zijn beslist, of het kind levend, dan wel dood is ter wereld gekomen.

Aanteekening. § 24 der Toelichting zegt, dat een model van eene zoodanige acte van overlijden onder No. XIV gegeven wordt, terwijl, bij het model van schriftelijke aangifte No. XV, de wijziging geplaatst is, welke dat model in geval van dit artikel moet ondergaan.

Art. 69. Binnen den afstand van tien palen van het gebouw waar de acten van den burgerlijken stand worden opgemaakt, mag geene begrafting geschieden zonder het verlof, vrij van zegel en kosteloos, door den ambtenaar van den burgerlijken stand af te geven, nadat hij zich, indien hij zulks noodig acht, van het overlijden zal hebben verzekerd.

Buiten het geval, dat eene vroegere begrafting door de politie mogt zijn toegelaten of bevolen, zal dat verlof door den ambtenaar van den burgerlijken, stand niet vroeger worden verleend dan twaalf uren na het overlijden.

Aanteekening. § 25 der Toelichting zegt: Het model van een verlof van begrafting, naar aanleiding van art. 69 van het reglement, wordt gegeven onder La. L.

Art. 70. Wanneer de plaats, waar de begrafting moet geschieden meer dan tien palen verwijderd is van het gebouw, waar de acten van den burgerlijken stand worden opgemaakt, zal de begrafting zonder verlof, doch niet vroeger dan vier en twintig uren na het overlijden, en niet anders dan in tegenwoordigheid van twee getuigen, aan wie het lijk zal zijn vertoond, mogen bewerkstelligd worden.

Bij het doen der aangifte van overlijden zal moeten worden overgelegd eene door die getuigen geteekende verklaring, op ongezegeld papier geschreven, ten blijke dat de begrafting volgens de bepalingen van dit artikel heeft plaats gehad.

De overlegging van zoodanige verklaring is onnoodig, wanneer de aangifte geschiedt door dezelfde personen, die als getuigen bij de begrafting zijn tegenwoordig geweest, mits zulks uit de acte blijke.

Indien bij schriftelijke aangifte van overlijden, de begraving tevens moet plaats hebben op den in het eerste lid bepaalden afstand, zullen de aangevers ook getuigen der begraving moeten zijn.

Aanteekening. § 25 der Toelichting zegt: Het model der verklaring, gevorderd bij art. 70, wordt onder La. M gegeven, terwijl uit de modellen der acten van overlijden blijkt, hoe in het geval van dit artikel, van het een en ander aanteekening moet worden gehouden.

Art. 71. Wanneer een sterfgeval heeft plaats gehad in een burgerlijk of militair gasthuis, is het hoofd of de bestuurder, benevens een der dienstdoende geneesheeren of officieren van gezondheid, verplicht daarvan, binnen vier en twintig uren, eene schriftelijke aangifte, ingerigt naar een bepaald formulier, aan den ambtenaar van den burgerlijken stand te doen, welke ambtenaar die aangifte zal overschrijven op de wijze in het tweede lid van artikel 15 vermeld.

In een zoodanig geval is geen verlof tot begraving of eene daartoe strekkende verklaring noodig.

Aanteekening. § 26 der Toelichting zegt: Waar de hospitalen ook mogen gelegen zijn, in geen geval behoeft de aangifte van aldaar voorvallende sterfgevallen anders dan schriftelijk te geschieden; wordende het model van eene zoodanige aangifte gegeven onder No. XVI.

Art. 72. Wanneer er teekenen of aanduidingen van een geweldigen dood aanwezig zijn, of andere omstandigheden bestaan, die reden geven om dien te vermoeden, zal de begraving niet mogen geschieden, dan nadat het lijk geregteijk zal zijn geschouwd. Bij het verbaal der schouwing zullen, zoo veel mogelijk, worden opgegeven de voornamen, de naam, de ouderdom, de geboorteplaats, het beroep en de woonplaats van den overledene.

Aanteekening. § 27 der Memorie zegt: In de gevallen bij dit artikel omschreven, moet, volgens art. 73, de ambtenaar, die het verbaal van schouwing heeft opgemaakt, vergezeld van een tweeden persoon als medegetuige, op

de gewone wijze de aangifte doen. Heeft de schouwing plaats gehad op eenen afstand van meer dan tien palen, dan kan die aangifte schriftelijk geschieden, mits men daarbij volge het formulier onder No. XV gegeven.

Art. 73. De ambtenaar, die het verbaal van schouwing zal hebben opgemaakt, is verplicht, vergezeld van eenen tweeden persoon als medegetuige, aan dien van den burgerlijken stand, dadelijk na de schouwing, aangifte te doen van al hetgeen vereischt zal worden om de acte van overlijden op te maken.

Het tweede, derde en vierde lid van art. 65 zijn ten dezen toepasselijk.

Art. 74. De griffiers bij de regtbanken, of de ambtenaren die dezelve vervangen, zijn verplicht, vergezeld als boven, binnen vier en twintig uren na het ten uitvoer leggen van een doodvonnis, aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der plaats, alwaar het vonnis is ten uitvoer gelegd, van het overlijden aangifte te doen, en alle aanduidingen op te geven, welke vereischt worden om de acte overeenkomstig artikel 67 te kunnen opmaken.

Wanneer een sterfgeval heeft plaats gehad in gevangenhuisen of andere gestichten van dien aard, zijn de cipiers of gezagvoerders tot eene gelijke aangifte verplicht.

Het tweede, derde en vierde lid van art. 65 zijn hier mede van toepassing.

Aanteekening. Het tweede lid van § 27 zegt met verwijzing tot het eerste lid dier § (Zie de aanteekening op art. 73): Dezelfde verplichting rust op de griffiers en cipiers in het geval van art. 74 van dit reglement. Vergezeld van een ander persoon, doen zij naarmate van den afstand waarop het overlijden heeft plaats gehad, mondeling of schriftelijk de bij de wet gevorderde aangifte. Het is alleen op die wijze, dat behoorlijk gevolg kan worden gegeven aan het voorschrift van artikel 75.

Art. 75. In geval van een geweldigen dood, van het ter dood brengen van een veroordeelde, of van het overlijden in gevangenhuisen, zal van die omstandigheden in

de registers geene melding worden gemaakt, en de acte van overlijden eenvoudig worden ingerigt naar den vorm bij artikel 67 voorgeschreven.

Art. 76. Wanneer een sterfgeval gedurende eene zee-reis heeft plaats gehad, aan boord van een in Nederlandsch-Indië te huis behoorend schip, moet de acte van overlijden binnen vier en twintig uren door den kapitein of gezagvoerder in het dagregister van het schip worden ingeschreven, in tegenwoordigheid van twee getuigen zich aan boord van het schip bevindende.

Op deze inschrijving is toepasselijk het tweede lid van art. 46.

Aanteekening. § 28 van de Toelichting zegt: Het formulier der inschrijving van een sterfgeval op zee voorvallende, wordt gegeven onder No. XVII, onder welk model tevens is geplaatst de wijziging, die het model in het geval van art. 68 moet ondergaan.

Art. 77. Ten aanzien der bij het vorige artikel bedoelde sterfgevallen, zullen worden opgevolgd de voorschriften, welke bij de artikelen 47 en 48 ten aanzien der acten van geboorte zijn gegeven, met dien verstande, dat het aldaar bepaalde met opzigt tot de woonplaats der ouders van het kind, zal worden toegepast op de woonplaats van den overledene.

Art. 78. Wanneer op eene zeereis, een ingezetene van Nederlandsch-Indië is overleden, aan boord van een Nederlandsch schip, hetwelk daarna eene haven van Nederlandsch-Indië aandoet, wordt gehandeld overeenkomstig art. 49, met dien verstande, dat het aldaar bedoelde tweede afschrift zal worden toegezonden aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van de woonplaats van den overledene.

Art. 79. Wanneer een sterfgeval gedurende eene zee-reis heeft plaats gehad aan boord van een nederlandsch-indisch vaartuig, waarvan noch de gezagvoerder, noch een der officieren tot de europesche of daarmede gelijkgestelde bevolking behoort, zal de aangifte van het overlijden op

de gewone wijze geschieden aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van de eerste plaats, welke het schip in Nederlandsch-Indië zal aandoen.

Aanteekening. Het tweede, derde en vierde lid van artikel 65 zijn in de, bij dit artikel voorziene, gevallen van toepassing.

§ 29 der Toelichting zegt: Voor de opmaking der acten in de gevallen bij dit en het volgend artikel voorzien, kan tot leiddraad dienen het model No. XIII, met inachtneming der wijziging onder dat model, voor die gevallen aangegeven.

Art. 80. Wanneer een sterfgeval na geleden schipbreuk heeft plaats gehad, zal de aangifte van overlijden kunnen gedaan worden aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van de eerste plaats van Nederlandsch-Indië, welke door de schipbreukelingen bereikt wordt.

Het tweede, derde en vierde lid van art. 65 zijn in de bij dit en het vorig artikel voorziene gevallen van toepassing.

Art. 81. Indien een sterfgeval plaats heeft aan boord van een nederlandsch-indisch schip, hetwelk in eene haven of op eene reede van Nederlandsch-Indië ligt, zal de aangifte van zoodanig sterfgeval op de gewone wijze geschieden aan den plaatselijken ambtenaar van den burgerlijken stand, tenzij er geene mogelijkheid mogt bestaan om het schip tot het doen der aangifte te verlaten, in welk geval gehandeld zal worden, zoo als bij de artikels 76 en 77 is bepaald.

De plaatselijke ambtenaren van den burgerlijken stand zullen voorts verplicht zijn om, daartoe aangezocht wordende, ook de aangiften te ontvangen en acten op te maken van sterfgevallen aan boord van andere dan nederlandsch-indische schepen voorvallende, terwijl deze in eene haven of op eene reede van Nederlandsch-Indië liggen.

Aanteekening. Men zie ten dezen wat wij boven, in de noot op artikel 52, hebben opgeteekend.

Art. 82. De uit Nederland van regeringswege aan den

Gouverneur-generaal toegezonden afschriften van overlijdens-acten, van aan boord van nederlandsche schepen of in Nederland overledene ingezetenen van Nederlandsch-Indië, zullen van wege den Gouverneur-generaal, ter inschrijving in de loopende registers, worden toegezonden aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der laatste woonplaats van den overledene.

Art. 83. De bij het laatste lid van art. 360 van het Burgerlijk Wetboek voorgeschreven kennisgeving, moet geschieden binnen vier en twintig uren na de aangifte van het overlijden.

Aanteekening. De in dit artikel bedoelde 3de alinea van art. 360 van het Burgerlijk Wetboek luidt: De ambtenaar van den burgerlijken stand zal verplicht zijn om aan de Weeskamer kennis te geven van het overlijden van alle personen, met opgave tevens of dezelve minderjarigen nalaten, en van alle tweede of volgende huwelijken van ouders, die minderjarige kinderen hebben.

Art. 84. De inschrijving in de gewone registers van den burgerlijken stand, van het overlijden van krijgslieden, welke op marsch, te velde, in den slag, bij het over zee reizen van troepen, of in 's lands dienst buiten Nederlandsch-Indië zijn gestorven, geschiedt overeenkomstig de afzonderlijke daaromtrent reeds bestaande, of later uit te vaardigen bepalingen.

Aanteekening. § 30 der Toelichting zegt, dat de aangifte van overlijden van militairen, buiten de bij dit artikel voorziene gevallen, op de gewone wijze, even als van burgerlijke personen, moet geschieden.

Slotbepalingen.

Art. 85. Artikel 42 van dit reglement zal niet in werking treden, zoo lang niet is ingetrokken het verordende bij het 3de en 4de lid van art. 61 der bepalingen omtrent de invoering van en den overgang tot de nieuwe wetgeving.

Aanteekening. Men vergelijke ten dezen het op art. 42 hier boven aanteekende.

Art. 86. De strafbepalingen vervat in de artikels 56, 59, 60, 66, 73 en 80 van het reglement op het houden van de registers van den burgerlijken stand, vastgesteld bij besluit van den Commissaris-generaal van 18 Junij 1828 No. 35 (Staatsblad No. 50) blijven van kracht tot aan de invoering van een Wetboek van Strafrecht in Nederlandsch-Indië.

Aanteekening. De hier genoemde artikelen luiden als volgt:

Art. 56. De ambtenaren van den burgerlijken stand, welke hunne acten enkel zullen geschreven hebben op losse vellen, zullen met eene gevangenzetting van ten minste één en niet meer dan drie maanden en bovendien met eene boete van één honderd tot twee honderd gulden gestraft worden.

Art. 59. Elk ambtenaar van den burgerlijken stand, welke zich mogt schuldig maken geld te vorderen, geschenken te ontvangen of beloften aan te nemen voor het doen van inschrijvingen of opmaken van acten, aan zijne ambtsbetrekking verbonden, voor welke ingevolge de wet geene regten mogen geheven worden, zal met eerloos verklaring gestraft en tot eene boete verwezen worden ten bedrage van de dubbelde waarde der aangenomen belofte, of reeds ontvangen gelden of geschenken.

In geval nochtans de omkoopning eene misdaad ten gevolge gehad heeft waarop door de wet eene zwaardere straf is gesteld, zooals, bij voorbeeld indien er valsheid bedreven was, zal den schuldigen die straf worden opgelegd.

Art. 60. Dezelfde strafbepaling is van toepassing op een ambtenaar van den burgerlijken stand, welke zich door dezelfde middelen laat overhalen tot het niet inschrijven van aangiften of acten tot den burgerlijken stand betrekkelijk.

Art. 66. Elk en een iegelijk, die bij de verlossing tegenwoordig geweest is en de aangifte, waartoe hij verplicht

was, in het geheel of binnen den vastgestelden tijd niet gedaan heeft, zal met eene gevangeniszetting van drie dagen tot drie maanden en eene boete van zestig tot drie honderd gulden gestraft worden, tenzij van de onmogelijkheid om hieraan binnen den bepaalden tijd te hebben kunnen voldoen, genoegzaam mogt blijken.

Art. 73.

1°. Hij die kinderen, bij eene bijzit verwekt, op de registers van den burgerlijken stand doet inschrijven als geboren uit zijne wettige nog levende vrouw, begaat valsheid.

2°. Die in de geboorte-acte van eenen natuurlijken zoon, bedriegelijk den naam van zijnen vader aanneemt, begaat insgelijks valsheid.

3°. Hij, die in de geboorte-acte van een kind, valschelijk den naam aangenomen en geteekend heeft van den wettigen man der moeder van het kind, kan dadelijk ter zake van begane valsheid crimineel vervolgd worden.

4°. Zij, die zich schuldig maken aan het rooven, heelen, verzwijgen of ondersteunen van kinderen, mitsgaders aan het ruilen van het eene kind met het andere, of het valschelijk voorwenden van de geboorte eens kinds, begaan valsheid, en zullen met gevangenzetting gestraft worden.

5°. Dezelfde straf zal aan hen opgelegd worden, die een kind aan hunne zorg toevertrouwd, op de vordering der daartoe bevoegde personen niet overgeven.

Art. 80, alinea 2 en 3. Een ieder, die, een kind gevonden hebbende, hetzelfde niet zoodra mogelijk aan den ambtenaar, belast met den burgerlijken stand ter hand stelt, zal gestraft worden met eene boete van niet minder dan vijftig en niet hooger dan twee honderd gulden.

Bovenstaande bepaling is niet toepasselijk op hem, die aangenomen hebbende voor het kind te zorgen, te dier zake eene verklaring afgelegd heeft voor het bestuur der plaats, waar het kind gevonden is.

Art. 87. Alle overtredingen van de voorschriften van dit reglement, begaan door bijzondere personen, en waar-

tegen bij dit reglement geene straffen zijn bedreigd, worden gestraft met eene geldboete van vijf en twintig tot honderd gulden terwijl bij onvermogen tot de betaling der boete, als lijfswang wordt ondergaan eene gevangenisstraf van éénen dag voor elke verschuldigde vijf en twintig gulden.

Aanteekening. Dit artikel komt niet voor in het reglement, doch is eerst later daaraan toegevoegd bij Publicatie van 2 November 1851, (Staatsblad No. 64).

§ 37 der Toelichting behelst ten slotte: Thans deze toelichting hebbende afgehandeld, blijft nog alleen over, aan de ambtenaren van den burgerlijken stand aan te bevelen, om alphabetische lijsten op hunne registers van geboorte, huwelijk en echtscheiding, en overlijden zamen te stellen, ten einde daardoor het zoeken der acten gemakkelijker te maken, hetgeen vooral van veel nut zal zijn in volkrijke plaatsen, zooals Batavia, Samarang en Soerabaja en ook elders.

Op het register van huwelijks-aangifte en afkondiging, is eene alphabetische lijst minder noodzakelijk. De modellen van de bedoelde alphabetische lijsten zijn te vinden onder No. XX, en daarbij valt niets anders op te merken, dan dat de *geslachtenamen* alphabetisch moeten worden rangschikt: dat, bij huwelijken, voor die rangschikking alleen in aanmerking komt de geslachtsnaam van den man; dat, bij eene erkenning, verandering van naam, of echtscheiding, daarvan bij wege van N. B. moet worden melding gemaakt; dat een pas geboren kind levenloos aangegeven, en dus nog geene namen bezittende, als zijnde niet in het geboorte-register ingeschreven, en waarvan het overlijden in de alphabetische lijst der sterfgevallen moet worden opgenomen, op den naam van den vader en de moeder moet staan, zoo als uit het model te zien is, of bij gebreke van den vader, op naam van de moeder alleen.

was, in het geheel of binnen den vastgestelden tijd niet gedaan heeft, zal met eene gevangeniszetting van drie dagen tot drie maanden en eene boete van zestig tot drie honderd gulden gestraft worden, tenzij van de onmogelijkheid om hieraan binnen den bepaalden tijd te hebben kunnen voldoen, genoegzaam mogt blijken.

Art. 73.

1°. Hij die kinderen, bij eene bijzit verwekt, op de registers van den burgerlijken stand doet inschrijven als geboren uit zijne wettige nog levende vrouw, begaat valsheid.

2°. Die in de geboorte-acte van eenen natuurlijken zoon, bedriegelijk den naam van zijnen vader aanneemt, begaat insgelijks valsheid.

3°. Hij, die in de geboorte-acte van een kind, valsche-lijk den naam aangenomen en geteekend heeft van den wettigen man der moeder van het kind, kan dadelijk ter zake van begane valsheid crimineel vervolgd worden.

4°. Zij, die zich schuldig maken aan het rooven, heelen, verzwijgen of ondersteunen van kinderen, mitsgaders aan het ruilen van het eene kind met het andere, of het valsche-lijk voorwenden van de geboorte eens kinds, begaan valsheid, en zullen met gevangenzetting gestraft worden.

5°. Dezelfde straf zal aan hen opgelegd worden, die een kind aan hunne zorg toevertrouwd, op de vordering der daartoe bevoegde personen niet overgeven.

Art. 80, alinea 2 en 3. Een ieder, die, een kind gevonden hebbende, hetzelfde niet zoodra mogelijk aan den ambtenaar, belast met den burgerlijken stand ter hand stelt, zal gestraft worden met eene boete van niet minder dan vijftig en niet hooger dan twee honderd guldens.

Bovenstaande bepaling is niet toepasselijk op hem, die aangenomen hebbende voor het kind te zorgen, te dier zake eene verklaring afgelegd heeft voor het bestuur der plaats, waar het kind gevonden is.

Art. 87. Alle overtredingen van de voorschriften van dit reglement, begaan door bijzondere personen, en waar-

tegen bij dit reglement geene straffen zijn bedreigd, worden gestraft met eene geldboete van vijf en twintig tot honderd gulden terwijl bij onvermogen tot de betaling der boete, als lijfswang wordt ondergaan eene gevangenisstraf van éénen dag voor elke verschuldigde vijf en twintig gulden.

Aanteekening. Dit artikel komt niet voor in het reglement, doch is eerst later daaraan toegevoegd bij Publicatie van 2 November 1851, (Staatsblad No. 64).

§ 37 der Toelichting behelst ten slotte: Thans deze toelichting hebbende afgehandeld, blijft nog alleen over, aan de ambtenaren van den burgerlijken stand aan te bevelen, om alphabetische lijsten op hunne registers van geboorte, huwelijk en echtscheiding, en overlijden zamen te stellen, ten einde daardoor het zoeken der acten gemakkelijk te maken, hetgeen vooral van veel nut zal zijn in volkrijke plaatsen, zooals Batavia, Samarang en Soerabaija en ook elders.

Op het register van huwelijks-aangifte en afkondiging, is eene alphabetische lijst minder noodzakelijk. De modellen van de bedoelde alphabetische lijsten zijn te vinden onder No. XX, en daarbij valt niets anders op te merken, dan dat de *geslachtenamen* alphabetisch moeten worden gerangschikt: dat, bij huwelijken, voor die rangschikking alleen in aanmerking komt de geslachtsnaam van den man; dat, bij eene erkenning, verandering van naam, of echtscheiding, daarvan bij wege van N. B. moet worden melding gemaakt; dat een pas geboren kind levenloos aangegeven, en dus nog geene namen bezittende, als zijnde niet in het geboorte-register ingeschreven, en waarvan het overlijden in de alphabetische lijst der sterfgevallen moet worden opgenomen, op den naam van den vader en de moeder moet staan, zoo als uit het model te zien is, of bij gebreke van den vader, op naam van de moeder alleen.

**VERZAMELING MODELLEN VAN ACTEN VAN DEN
BURGERLIJKEN STAND.**

- No. I. Titelblad voor de registers.
- " II. Gewone acte van geboorte.
- " III. Schriftelijke aangifte van geboorte.
- " IV. Proces-verbaal van het vinden van een kind.
- " V. Inschrijving eener geboorte op zee.
- " VI. Gewone aangifte van huwelijk.
- " VII. Schriftelijke aangifte van huwelijk.
- " VIII. Afkondiging van huwelijk.
- " IX. Stuiting van huwelijk en opheffing daarvan.
- " X. Acte van huwelijk.
- " XI. Acte van huwelijk bij gemagtigde.
- " XII. Acte van ontbinding eens huwelijks.
- " XIII. Acte van overlijden.
- " XIV. Acte van overlijden van een pas geboren kind.
- " XV. Schriftelijke aangifte van overlijden.
- " XVI. Schriftelijke aangifte van overlijden in een
hospitaal.
- " XVII. Inschrijving van een sterfgeval op zee.
- " XVIII. Acte van geboorte van een natuurlijk kind
met aanteekening van erkenning.
- " XIX. Acte van erkenning.
- " XX. Alfabetische lijsten op de acten.
Voorts de modellen L^{is} A, B, C, D, E, F, G, H, I, K,
L en M.

Model No. 1.

BURGERLIJKE STAND.

Residentie.
Assistent Residentie.
Hoofdplaats.

REGISTER tot inschrijving der acten van geboorte (†).

Heden den _____ is dit register, met het titelblad inhoudende _____ bladen (§) op het eerste en laatste blad gekanteekend, en zijn de overige bladen genummerd en gewaarmerkt door mij.

President van den raad van justitie
 te _____

(*)

(†) Naarmate der verschillende bestemming van het register moet het woord *geboorte* vervangen worden door *huwelijks-aangifte* of *huwelijks-afkondiging*, of *huwelijk en echtscheiding*, of *overlijden*.

(§) Indien, overeenkomstig het bepaalde bij het laatste lid van artikel 6 van het reglement, tevens een bijregister ter teekening, nommering en waarmerking wordt aangeboden, moet achter het woord *bladen* worden ingelascht (en waartoe een bijregister behoort).

(*) In het geval van het tweede lid van artikel 8 van het reglement, moeten de woorden: *President van den raad van justitie te* worden vervangen door *Resident van*

Het titelblad der bijregisters en vervolgregisters is in alles gelijk aan het bovenstaande, met uitzondering dat het woord *Register* vervangen wordt door *Bijregister* of *Vervolgregister*.

Model No. II.

No.		
Heden den (1)		verscheen voor mij
(2) ambtenaar van den burgerlijken stand		
te (3) (4)		oud (5)
van beroep (6)		wonende te (7)
die mij heeft verklaard, dat te (8)		
den (9)		is geboren een kind van de
(10) kunne, uit (11)		van be-
roep (6)		wonende te (7) zijne
echtgenoot (12)		aan welk kind zijn gegeven
de voornamen (13)		(14)
Deze aangifte is geschied in tegenwoordigheid		
van (15)	oud (5)	en (15)
oud (5)	de eerste van beroep (6)	
wonende te (7)	en de tweede van beroep	
(6)	wonende te (7)	van welke
aangifte deze acte is opgemaakt, en na voor-		
lezing (16) onderteekend (17).		
N. N.		
N. N. N. N.		
N. N.		

(1) Dagteekening voluit in letters.

(2) Voornamen en naam van den ambtenaar van den burgerlijken stand, voluit geschreven, met vermelding of hij is *gewoon* of *buitengewoon*. In het laatste geval moet, naar aanleiding van het tweede lid van artikel 2 van het reglement, na de woorden *buitengewoon ambtenaar van den burgerlijken stand te* worden gesteld *bij overlijden, of bij ziekte* (of welke ook de oorzaak der verhindering moge zijn) *van den gewonen ambtenaar*, zoo als te zien is in model No. XVIII.

(3) Naam van de plaats waar de registers worden gehouden.

(4) Voornamen en naam van den aangever, voluit geschreven. In geval de vader gebruik maakt van de bevoegdheid, toegekend bij artikel 12 van het reglement, moet, na vermelding van de voornamen, naam, ouderdom, beroep en woonplaats van den gemagtigde worden gesteld: *daartoe bij acte voor den notaris N. N. te* *op den*

gema
gebr
het
hand
op e
door
gehec
echt
en n
plaa
(voor
lastg
De
gesch
vroe
genv
plaa
wor
om c
man
plaa
zijne
moed
door
na c
de v
(5)
(6)
amb
de w
(7)
(8)
(9)
(10)
(11)
(12)
(13)

onder No. *verleden door*

gemagtigd, welk stuk aan deze acte is gehecht, of in geval dat gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid toegekend bij het laatste lid van gemeld artikel 12: daartoe bij onder-

*handsche acte, op den *verleden te**

op eenen afstand van meer dan tien palen van

*door *gemagtigd, en welk stuk aan deze acte is**
*gehecht; moettende dan in plaats van de woorden *zijne**
echtgenoot, vermeld bij No. 12, en dus na de voornamen
 en naam en de vermelding van het beroep en de woon-
 plaats van de moeder, volgen de woorden *echtgenoot van*
 (voornamen en naam, beroep en woonplaats van den
 lastgever) *voormeld.*

Dewijl bij gebreke van den vader, de aangifte moet
 geschieden door den geneesheer, heelmeester, vroedmeester,
 vroedvrouw of ander persoon, die bij de bevalling is te-
 genwoordig geweest, zoo moet, in een zoodanig geval, in
 plaats van de woorden *zijne echtgenoot, vermeld bij No. 12,*
 worden gesteld *echtgenoot van* of *weduwe van*

om daarop te doen volgen de voornamen, naam van den
 man, en, in leven zijnde, ook zijn beroep en zijne woon-
 plaats. Is de moeder ongehuwd, zoo worden de woorden
zijne echtgenoot weggelaten, en door niets vervangen. Is de
 moeder buiten hare woning bevallen, en geschiedt de aangifte
 door den persoon ten wiens huize zij bevallen is, zoo moet,
 na de vermelding der plaats bij No. 8, worden gevoegd
 de woorden: *ten huize van hem aangever* of *haar aangeefster.*

(5) Ouderdom voluit geschreven.

(6) Duidelijke vermelding van den aard van het beroep,
 ambt, of van den militairen rang, dan wel, omstandigheden,
 de woorden *van beroep,* vervangen door die van *zonder beroep.*

(7) Vermelding van woonplaats.

(8) Plaats waar de bevalling is geschied.

(9) Dag, maand, jaar en uur der bevalling, voluit in letters.

(10) Vermelding van *mannelijke* of *vrouwelijke.*

(11) Voornamen en naam der moeder, voluit geschreven.

(12) Zie het gezegde in noot 4.

(13) Voornamen, die men het kind wil doen dragen, voluit geschreven.

(14) Wanneer de moeder ongehuwd is, en de vader aangever zijnde, het kind als het zijne kan en wil erkennen, moeten achter de voornamen van het kind worden gesteld de woorden: *hebbende gemelde* (de naam van den vader) *verklaard dat kind voor het zijne te erkennen*. Wanneer de erkenning, naar aanleiding van art. 12 van het reglement, door eenen gemagtigde geschiedt, moet de vermelding van die omstandigheid worden omschreven, zoo als in noot 4 is gezegd, en voorts na de voornamen van het kind moeten worden gevoegd de woorden: *hebbende vermeldde* (de namen van den vader) *blijkens de notariële acte, in hoofde dezes vermeld, verklaard, dat kind voor het zijne te erkennen*. Dewijl eene zoodanige volmagt eene ware erkenning is, waartoe, volgens art. 281 van het Burgerlijk Wetboek eene authentieke acte wordt vereischt, zoo is het niet twijfelachtig, dat in het gegeven geval, eene *onderhandsche* volmagt niet voldoende is.

(15) Voornamen en namen van de getuigen voluit geschreven, en wanneer zij nabestaanden zijn, de graad van bloed- of aanverwantschap.

(16) Het kan gebeuren, dat de aangever, een der, of beide getuigen, de Nederlandsche taal niet verstaan, alsdan moet men op de woorden: *na voorlezing*, onmiddelijk doen volgen: *en voorhouding in de* (Maleische, Javaansche, Engelsche, enz.) *taal*. Wanneer de ambtenaar van den burgerlijken stand die taal niet magtig is, en dus eenen tolk gebruikt, moeten op de woorden: *na voorlezing* volgen de woorden: *en voorhouding in de taal door* (voornamen en naam van den tolk voluit geschreven). De acte moet dan ook door den tolk worden geteekend.

(17) Wanneer de aangever, een der, of beide getuigen niet kunnen teekenen, moet op het woord *onderteekend* onmiddelijk volgen: *met uitzondering van die verklaard heeft of verklaard hebben niet te kunnen teekenen*, of wanneer het een tijdelijk beletsel is, de vermelding daar

van, b. v. die verklaard heeft, door eene verwonding aan de hand voor het tegenwoordige niet te kunnen teekenen, enz., enz.

Dit model kan ook dienen in het geval van artikel 50 en 51 van reglement, moettende het model dan de volgende wijzigingen ondergaan:

(4) Voornamen en naam van den vader voluit geschreven, wanneer deze tijdens de bevalling aanwezig was, of anders, voornamen en naam van den gezagvoerder van het vaartuig.

(8) Hier vermelden de plaats der geboorte, in dier voege: dat aan boord van het vaartuig genaamd *zeilende in de zee of op de hoogte van* met bijvoeging der lengte en breedte, zoo daarvan aan boord aantekening is gehouden. Wanneer in het geval van art. 51, de bevalling na eene geleden schipbreuk heeft plaats gehad, moet de acte luiden: dat na geleden schipbreuk van het vaartuig genaamd *welke op den* is voorgevallen te (hier laten volgen den naam der plaats waar de schipbreukelingen zich bevonden) *op den* is geboren enz.

(12) Geschiedt de aangifte niet door den vader maar door den gezagvoerder, zoo worden de woorden *zijne echtgenoot*, vervangen door die van *echtgenoot van* of *weduwe van* waarop men doet volgen de voornamen, naam en, in leven zijnde, ook het beroep en de woonplaats van den man. Is de moeder ongehuwd, zoo worden de woorden: *zijne echtgenoot* weggelaten, zoo als reeds is gezegd.

Model No. III.

Heden den (1)	wordt door mij ondergeteckende (2)
oud (3)	van beroep (4) wonende te (5)
ter inschrijving in het register van den burgerlijken stand, aangifte gedaan, dat te (6)	op eenen afstand van meer dan tien palen van (7) op den (8)
is geboren een kind van de (9)	kunne uit (10)
van beroep (4) wonende te (5)	mijne echtgenoot (11)
aan welk kind zijn gegeven de voornamen (12)	
Deze aangifte is na voorlezing, behalve door mij, ook nog ondertekend door (13) oud (3) en (13)	
oud (3)	de eerste van beroep (4) wonende te (5)
en de tweede van beroep (4)	wonende te (5)
N. N.	
N. N.	

- (1) Dagteekening voluit in letters.
- (2) Voornamen en naam van den aangever, voluit geschreven.
- (3) Ouderdom, voluit geschreven.
- (4) Duidelijke vermelding van den aard van het beroep, ambt, of van den militairen rang; dan wel, naar omstandigheden, de woorden *van beroep*, vervangen door die *van zonder beroep*.
- (5) Vermelding van woonplaats.
- (6) Plaats waar de bevalling is geschied.
- (7) Vermelding der plaats waar zich het gebouw bevindt, alwaar de registers van den burgerlijken stand worden gehouden.
- (8) Dag, maand, jaar en uur der bevalling, voluit in letters.
- (9) Vermelding van *mannelijke* of *vrouwelijke*.
- (10) Voornamen en naam der moeder, voluit geschreven.
- (11) Dewijl, bij gebreke van den vader, de aangifte moet geschieden door den geneesheer, heelmester, vroedmeester, vroedvrouw, of ander persoon, die bij de bevalling is tegenwoordig geweest, zoo moet, in een zoodanig geval, in plaats van de woorden *mijne echtgenoot* worden gesteld *echtgenoot van*   of *weduwe van*   om daarop te doen volgen de voornamen en namen van den man, en, in leven zijnde, ook zijn beroep en zijne woonplaats. Is de moeder ongehuwd, zoo worden de woorden *mijne echtgenoot* weggelaten, en door niets vervangen. Is de moeder buiten hare woning bevallen, en geschiedt de aangifte door den persoon, ten wiens huize zij bevallen is, zoo moet, na de vermelding der plaats bij No. 6 omschreven, worden gevoegd de woorden: *ten huize van mij aangever of mij aangeefster*.
- (12) Voornamen die men het kind wil doen dragen, voluit geschreven.
- (13) Voornamen en namen van de getuigen, voluit geschreven, en wanneer zij nabestaanden zijn, de graad van bloed- of aanverwantschap.

(1)
(2)
burg
hij i
naar
Regl
burge
welk
gewo
(3)
burg
(4)
gevo
(5)
(6)
amb

Model No. IV.

PROCES-VERBAAL.

Heden den (1) verscheen voor mij (2)
 ambtenaar van den burgerlijken stand te (3) (4)
 oud (5) van beroep (6) wonende te (7)
 die mij heeft verklaard dat hij op den (8)
 gaande naar omstreeks op palen afstand van
 deze plaats, op den grooten weg heeft zien liggen een kind,
 gewikkeld in een blaauwe sarong zonder eenig merk, heb-
 bende om den hals een snoer van roode glazen korallen; waarna
 dat kind, benevens de sarong en de snoer roode glazen korallen,
 aan mij zijn vertoond. En is het mij alstoen gebleken, dat
 het kind van de (9) kunne is, naar gissing acht dagen
 oud, hebbende op de regterdij eene roodachtige langwerpige
 vlek, zoo het schijnt door eene kneuzing veroorzaakt, aan
 welk kind door mij zijn gegeven de voornamen
 en de geslachtsnaam hebbende (10)
 hier ter plaatse, zich bereid verklaard, om de verzorging van
 dat kind op zich te nemen.
 Deze aangifte is geschied in tegenwoordigheid van (4)
 oud (5) en (4) oud (5)
 de eerste van beroep (6) wonende te (7)
 en de tweede van beroep (6) wonende te (7)
 van welke aangifte dit proces-verbaal is opge-
 maakt, en na voorlezing, ondertekend:

N. N.
 N. N. N. N.
 N. N.

(1) Dagteekening voluit in letters.

(2) Voornamen en naam van den ambtenaar van den burgerlijken stand, voluit geschreven, met vermelding of hij is *gewoon* of *buitengewoon*. In het laatste geval, moet, naar aanleiding van het tweede lid van artikel 2 van het Reglement, na de woorden: *buitengewoon ambtenaar van den burgerlijken stand te* volgen: *bij overlijden* of *bij ziekte* (of welke ook de oorzaak der verhinderings moge zijn) *van den gewonen ambtenaar*, zoo als te zien is uit model no. XVIII.

(3) Naam van de plaats, waar de ambtenaar van den burgerlijken stand woonachtig is.

(4) Voornamen en namen van den persoon die het kind gevonden heeft en (aan het slot der acte) van de getuigen.

(5) Ouderdom voluit geschreven.

(6) Duidelijke vermelding van den aard, van het beroep, ambt, of van den militairen rang, dan wel, naar om-

standigheden, de woorden: *van beroep*, vervangen door die van: *zonder beroep*.

(7) Vermelding van woonplaats.

(8) Dag, maand, jaar en uur, dat het kind gevonden is.

(9) Vermelding van *mannelijke* of *vrouwelijke*.

(10) Voornamen en naam van den persoon, die de verzorging van het kind op zich neemt. Wanneer het kind dadelijk in het een of ander gesticht van weldadigheid is nedergelegd, moet de aangifte geschieden door het hoofd of een der bedienden van dat gesticht: wordende dan, na opgave van de voornamen en den naam van het kind, gesteld: *hebbende gemelde* (naam van het hoofd of van den bediende) *verklaard dat het kind 'ter verdere verzorging in het door hem (*) bestuurd wordende gesticht is verbleven*. Is het kind niet in een gesticht nedergelegd, en heeft zich niemand bereid verklaard om de verzorging van dat kind op zich te nemen, zoo moet, na vermelding van de voornamen en den naam, welke aan het kind zijn gegeven, gesteld worden: *zijnde vervolgens door mij-dat kind ter verdere verzorging overgegeven aan het gesticht* (naam van hetzelfde) *gevestigd te . . .*, enz.

(*) Wanneer de aangifte door een der bedienden geschiedt, moet het woordje *hem* worden vervangen door de voornamen en naam van het hoofd.

Model No. V.

Uittreksel uit het dagregister van het schip		
Gezagvoerder		
Op den (1)	zeilende (2)	is geboren een
kind van de (3)	kunne uit (4)	van beroep (6)
wonende te (7)	echtgenoot van (5)	
van beroep (6)	wonende te (7)	aan welk kind
zijn gegeven de voornamen (8)		
Deze inschrijving is geschied door mij (<i>voornamen en naam van den gezagvoerder</i>) in tegenwoordigheid van gemelden (9)		
en van (10)	oud (11)	van beroep (6)
wonende te (7)	en (10)	oud (11)
van beroep (6)	wonende te (7)	van beroep (6)
waarna deze acte, na voorlezing (12) is onderteekend.		
(geteekend) N. N. — N. N. — N. N. — N. N.		
Voor eensluidend uittreksel,		
De gezagvoerder van het schip,		
N. N.		
Gezien voor legalisatie der handteekening van (<i>voornamen en naam</i>) gezagvoerder van het schip		
		zijnde dit uittreksel mij op den
De (13)		ter hand gesteld.
		N. N.

(1) Dag, maand, jaar en uur der bevalling, voluit in letters.

(2) Vermelding van den naam der zee, waar zich het schip bevindt, met opgave van lengte en breedte, of, wanneer men in het gezicht van land is, de naam daarvan.

(3) Vermelding van *mannelijke* of *vrouwelijke*.

(4) Voornamen en naam der moeder, voluit geschreven.

(5) Voornamen en naam van den man. Is de moeder ongehuwd, zoo worden de woorden *echtgenoot van van beroep* *wonende te* weggelaten, en door niets vervangen, moettende men dan op den naam der moeder en op de opgave van haar beroep en woonplaats onmiddelijk doen volgen de woorden: *aan welk kind zijn gegeven de voornamen enz.*

(6) Duidelijke vermelding van den aard van het beroep, ambt, of van den militairen rang, dan wel, naar omstandigheden, de woorden *van beroep*, vervangen door die van: *zonder beroep*.

(7) Vermelding van de woonplaats.

(8) Voornamen die men het kind wil doen dragen, voluit geschreven.

(9) Herhaling der voornamen en naam van den man, indien deze zich aan boord bevindt, en dit het geval niet zijnde, moeten op de woorden: *in tegenwoordigheid van*, onmiddelijk volgen de voornamen, namen enz. der getuigen.

(10) Voornamen en namen der getuigen, voluit geschreven.

(11) Ouderdom voluit geschreven.

(12) Het kan gebeuren, dat de vader, een der, of beide getuigen de Nederlandsche taal niet verstaan, alsdan moet op de woorden *na voorlezing* onmiddelijk volgen: *en voorhouding in de* (Maleische, Javaansche, Engelsche enz.) *taal*.

(13) Officiële titel des hoofds van het plaatselijke bestuur, door wien de legalisatie geschiedt.

standigheden, de woorden: *van beroep*, vervangen door die van: *zonder beroep*.

(7) Vermelding van woonplaats.

(8) Dag, maand, jaar en uur, dat het kind gevonden is.

(9) Vermelding van *mannelijke* of *vrouwelijke*.

(10) Voornamen en naam van den persoon, die de verzorging van het kind op zich neemt. Wanneer het kind dadelijk in het een of ander gesticht van weldadigheid is nedergelegd, moet de aangifte geschieden door het hoofd of een der bedienden van dat gesticht: wordende dan, na opgave van de voornamen en den naam van het kind, gesteld: *hebbende gemelde* (naam van het hoofd of van den bediende) *verklaard dat het kind ter verdere verzorging in het door hem (*) bestuurd wordende gesticht is verbleven*. Is het kind niet in een gesticht nedergelegd, en heeft zich niemand bereid verklaard om de verzorging van dat kind op zich te nemen, zoo moet, na vermelding van de voornamen en den naam, welke aan het kind zijn gegeven, gesteld worden: *zijnde vervolgens door mij dat kind ter verdere verzorging overgegeven aan het gesticht* (naam van hetzelfde) *gevestigd te . . .*, enz.

(*) Wanneer de aangifte door een der bedienden geschiedt, moet het woordje *hem* worden vervangen door de voornamen en naam van het hoofd.

Model No. V.

Uittreksel uit het dagregister van het schip		
Gezagvoerder		
Op den (1)	zeilende (2)	is geboren een
kind van de (3)	kunne uit (4)	van beroep (6)
wonende te (7)	echtgenoot van (5)	
van beroep (6)	wonende te (7)	aan welk kind
zijn gegeven de voornamen (8)		
Deze inschrijving is geschied door mij (voornamen en naam van den gezagvoerder) in tegenwoordigheid van gemelden (9)		
en van (10)	oud (11)	van beroep (6)
wonende te (7)	en (10)	oud (11) van be-
roep (6)	wonende te (7)	waarna deze acte, na
voorlezing (12) is ondertekend.		
(geteekend) N. N. — N. N. — N. N. — N. N.		
Voor eensluidend uittreksel,		
De gezagvoerder van het schip,		
N. N.		
Gezien voor legalisatie der handteekening van (voornamen en naam) gezagvoerder van het schip zijnde dit uittreksel mij op den		
De (13)		ter hand gesteld. N. N.

(1) Dag, maand, jaar en uur der bevalling, voluit in letters.

(2) Vermelding van den naam der zee, waar zich het schip bevindt, met opgave van lengte en breedte, of, wanneer men in het gezigt van land is, de naam daarvan.

(3) Vermelding van *mannelijke* of *vrouwelijke*.

(4) Voornamen en naam der moeder, voluit geschreven.

(5) Voornamen en naam van den man. Is de moeder ongehuwd, zoo worden de woorden *echtgenoot van van beroep* *wonende te* weggelaten, en door niets vervangen, moettende men dan op den naam der moeder en op de opgave van haar beroep en woonplaats onmiddelijk doen volgen de woorden: *aan welk kind zijn gegeven de voornamen enz.*

(6) Duidelijke vermelding van den aard van het beroep, ambt, of van den militairen rang, dan wel, naar omstandigheden, de woorden *van beroep*, vervangen door die van: *zonder beroep*.

(7) Vermelding van de woonplaats.

(8) Voornamen die men het kind wil doen dragen, voluit geschreven.

(9) Herhaling der voornamen en naam van den man, indien deze zich aan boord bevindt, en dit het geval niet zijnde, moeten op de woorden: *in tegenwoordigheid van*, onmiddelijk volgen de voornamen, namen enz. der getuigen.

(10) Voornamen en namen der getuigen, voluit geschreven.

(11) Ouderdom voluit geschreven.

(12) Het kan gebeuren, dat de vader, een der, of beide getuigen de Nederlandsche taal niet verstaan, alsdan moet op de woorden *na voorlezing* onmiddelijk volgen: *en voorhouding in de* (Maleische, Javaansche, Engelsche enz.) *taal*.

(13) Officiële titel des hoofds van het plaatselijke bestuur, door wien de legalisatie geschiedt.

Model No. VI.

No.			
Heden den (1)	verscheen voor mij (2)		
ambtenaar van den burgerlijken stand te (3)			(4)
oud (5)	van beroep (6)	wonende te (7)	
zoon van (8)	(9)	en (4)	oud (5)
van beroep (6)	wonende te (7)		dochter
van (8)	(9)	welke mij hebben verklaard,	
van voornemen te zijn, met elkander in den echt te treden,			
van welke aangifte deze acte is opgemaakt, en, na voorlezing (10) onderteekend (11).			
	N. N.	N. N.	
	N. N.		

(1) dagteekening voluit in letters.

(2) Voornamen en naam van den ambtenaar van den burgerlijken stand, voluit geschreven, met vermelding of hij is *gewoon* of *buitengewoon*. In het laatste geval, moet, naar aanleiding van het tweede lid van artikel 2 van het Reglement, na de woorden: *buitengewoon ambtenaar van den burgerlijken stand te* worden gesteld: *bij overlijden of bij ziekte* (of welke ook de oorzaak der verhinderingsmoge zijn) *van den gewonen ambtenaar*.

(3) Naam van de plaats waar de registers worden gehouden.

(4) Voornamen en namen van de aanstaande echtgenooten voluit geschreven.

(5) Ouderdom voluit geschreven.

(6) Duidelijke vermelding van den aard van het beroep, ambt, of van den militairen rang, dan wel, naar omstandigheden, de woorden *van beroep* vervangen door die van *zonder beroep*.

(7) Vermelding van woonplaats.

(8) Voornamen en namen der ouders, met vermelding of dezelve al dan niet overleden zijn, en, in het laatste geval, ook hun beroep en hunne woonplaats.

(9) Indien de aanstaande echtgenooten vroeger gehuwd zijn geweest, moet men op de namen enz. der ouders laten volgen: *vroeger gehuwd geweest met* (voornamen en naam van den vorigen echtgenoot).

(10) Het kan gebeuren dat een der, of beide de aan-

staande echtgenooten, de Nederlandsche taal niet verstaan, alsdan moet op de woorden: *na voorlezing* onmiddelijk volgen: *en voorhouding in de* (Maleische, Javaansche, Engelsche enz.) taal. Wanneer de ambtenaar van den burgerlijken stand die taal niet magtig is, en dus eenen tolk gebruikt, moeten op de woorden: *na voorlezing* volgen de woorden: *en voorhouding in de taal door* (voornamen en naam van den tolk, voluit geschreven). De acte moet dan ook door den tolk worden geteekend.

(11) Wanneer een der, of beide de aanstaande echtgenooten niet kunnen teekenen, moet op het woord *ondertekend* onmiddelijk volgen: *met uitzondering van die verklaard heeft*, of *verklaard hebben niet te kunnen teekenen*, met bijvoeging van den aard des beletsels, indien het slechts tijdelijk is.

Dit model kan ook dienen in het geval van het tweede lid van art. 56, moettende dan het slot op de volgende wijze worden veranderd:

Welke mij hebben verklaard, van voornemen te zijn met elkander in den echt te treden, doch aangezien (*hier duidelijk de redenen der weigering omschrijven*) zoo heb ik geweigerd de, bij de wet, bevolen afkondigingen te doen, van welke aangifte deze acte is opgemaakt en na voorlezing (10) ondertekend (11).

N. N. N. N.

N. N.

Model No. VII.

No.			
Heden den (1)	heb ik (2)	ambtenaar	
van den burgerlijken stand te (3)	ontvangen		
<i>(hier omschrijven den aard van het geschrift, brief, opgave, enz.), waaruit mij is gebleken dat (4)</i>			
van beroep (6)	wonende te (7)	zoon van (8)	
(9)	en (4)	oud (5)	van beroep (6)
wonende te (7)	dochter van (8)	(9)	
van voornemen zijn met elkander in den echt te treden, van welke aangifte deze acte is opgemaakt, en na daaraan de (<i>aard van het geschrift</i>), in hooft dezer gemeld, te hebben gebecht door mij is ondertekend.			
		N. N.	

Al de opgaven in No. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 en 9 als die in model No. VI.

Wanneer eene der partijen de aangifte in persoon en de andere dezelve schriftelijk doet, zal de acte daarnaar moeten worden ingerigt, met opvolging van model No. VI, ten aanzien van den in persoon verschijnende.

Dit model kan ook dienen in het geval van het tweede lid van artikel 55, moettende dan het slot op de volgende wijze worden veranderd:

Van voornemen zijn met elkander in den echt te treden, doch aangezien (*hier duidelijk de redenen der weigering omschrijven*), zoo heb ik geweigerd de, bij de wet, bevolen afkondigingen te doen, van welke aangifte deze acte is opgemaakt, en na daaraan de (*aard van het geschrift*) in hoofde dezer gemeld, te hebben gehecht, door mij is ondertekend.

N. N.

Model No. VIII.

No.	Heden den (1)	heb ik (2)	ambtenaar van den
	burgerlijken stand te (3)	voor de	maal afgekondigd het voorgenomen huwelijk tusschen (4)
	van beroep (6)	wonende te (7)	oud (5)
	(9) en (4)	oud (5)	zoon van (8)
	wonende te (7)	dochter van (8)	van beroep (6)
	welk huwelijk te	zal worden voltrokken, van welke	(9) en
	afkondiging deze acte is opgemaakt en door mij ondertekend.		N. N.

Al de opgaven in No. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 en 9, als die in model No. VI; met uitzondering dat bij de opgave in No. 1 vermeld, ook moet worden gevoegd *het uur*, waarop de afkondiging heeft plaats gehad. Is naar aanleiding van art. 56 van het Burgerlijk Wetboek, van de tweede afkondiging dispensatie verleend, zoo moet na den naam van de plaats waar de registers worden gehouden, worden gesteld: *naar aanleiding van eene dispensatie verleend door* (hier vermelden den naam van den ambtenaar) *op den* *in eens afgekondigd het voorgenomen huwelijk enz.*

Model No. IX.

Heden den veertienden Julij achtien honderd vijf en veertig, heeft de deurwaarder *Pieter Class*, mij eene acte van stuiting tegen het huwelijk van *Isaac de Wendt* en *Isabella van de Wetering*, beteekend, aan deze acte gehecht, waarvan deze aantekening is gehouden, door mij ambtenaar van den burgerlijken stand.

P. Koen.

Heden den tienden Januarij achtien honderd zes en veertig is mij door den deurwaarder *Jan Brouwer*, een vonnis van den raad van justitie te *Batavia*, van den tweeden December achtien honderd vijf en veertig beteekend, waaruit blijkt, dat de stuiting tegen het huwelijk van *Isaac de Wendt* en *Isabella van de Wetering* is opgeheven; welk vonnis aan deze acte is gehecht, waarvan deze aantekening is gehouden, door mij ambtenaar van den burgerlijken stand.

P. Koen.

No.

Heden den dertienden Julij achtien honderd vijf en veertig, des middags ten twaalf uur, heb ik *Pieter Koen*, gewoon ambtenaar van den burgerlijken stand te *Batavia*, voor de eerste maal afgekondigd het voorgenomen huwelijk tusschen *Isaac de Wendt*, oud dertig jaren, van beroep rijtuigmaker, wonende op Molenvliet, zoon van *Willem Frederik de Wendt*, van beroep zadelmaker, wonende te *Amsterdam* en *Catharina Milius*, overleden,

en

Isabella van de Wetering, oud vier en twintig jaar, zonder beroep, wonende op *Parapattan*, dochter van *Jan van de Wetering* en *Eugenia Vos*, beiden overleden, vroeger gehuwd geweest met *Jan Willem van der Molen*, en welk huwelijk te *Batavia* zal worden voltrokken, van welke afkondiging deze acte is opgemaakt en door mij ondertekend.

P. Koen.

Model No. X.

No.

Heden den (1) verschenen voor mij (2) ambtenaar van den burgerlijken stand te (3) (4) oud (5) van beroep (6) wonenden te (7) meerderjarige (8) zoon van (9) (10) en (4) oud (5) van beroep (6) wonende te (7) meerderjarige (8) dochter van (9) (10) welke personen mij verzochten tot de voltrekking van hun voorgenomen huwelijk over te gaan, tot welke einde mij de volgende stukken zijn ter hand gesteld, welke aan deze acte zijn gehecht, als:

1o. enz.

2o. enz.

3o. enz.

enz. enz. (*)

En hebben vervolgens de beide gemelde personen (4)

en (4) verklaard, dat zij elkander aannemen tot echtgenooten, en dat zij getrouwelijk al de pligten zullen vervullen, welke door de wet aan den huwelijken staat ver-

bonden zijn, waarna gemelde personen door mij, in naam		
der wet, zijn verklaard door den echt te zijn vereenigd (11).		
Gedaan (12)	in tegenwoordigheid van (13)	
oud (5)	van beroep (6)	wonende te (7)
en (13)	oud (5)	van beroep (6)
wonende te (7).		
En is hiervan deze acte opgemaakt, en, na voorlezing (14)		
onderteeikend (15).		
	N. N.	N. N.
	N. N.	N. N.
	N. N.	

(1) Dagteekening voluit in letters.

(2) Voornamen en naam van den ambtenaar van den burgerlijken stand, voluit geschreven, met vermelding of hij is *gewoon* of *buitengewoon*. In het laatste geval, moet, naar aanleiding van het tweede lid van artikel 2 van het reglement, na de woorden: *buitengewoon ambtenaar van den burgerlijken stand te* worden gesteld: *bij overlijden* of *bij ziekte* (of welke ook de oorzaak der verhindering moge zijn) *van den gewonen ambtenaar*, zoo als te zien is uit model No. XVIII.

(3) Naam van de plaats, waar de registers worden gehouden.

(4) Voornamen en namen van de aanstaande echtgenooten.

(5) Ouderdom, voluit geschreven. De ouderdom van den aanstaanden echtgenoot moet uit de door hem over te leggen geboorte-acte blijken. Bevindt hij zich buiten de mogelijkheid om zich die te verschaffen, dan kan hij het gebrek daarvan aanvullen door eene acte van bekendheid, opgemaakt volgens het voorschrift van het eerste en tweede lid van artikel 72 van het Burgerlijk Wetboek; of wel, volgens het derde lid van hetzelfde artikel, door eene beëdigde verklaring, afgelegd door de getuigen, welke bij de voltrekking des huwelijks tegenwoordig zijn, inhoudende de vermelding van de plaats, en, zoo na mogelijk, het tijdstip der geboorte, mitsgaders de oorzaken die beletten om eene acte daarvan over te leggen, en welke beëdigde verklaring in de huwelijks-acte wordt opgenomen. Indien de aanstaande echtgenoot, die geene geboorte-acte kan overleggen, ook geene behoorlijke getuigen kan

bijbrengen, die van de zoo evengemelde daadzaken kennis dragen, zoodat daarvan eene acte van bekendheid opgemaakt, of eene beëdigde verklaring bij de voltrekking des huwelijks afgelegd kan worden, zal hij worden toegelaten om het ontbrekende aan te vullen, door onder eede te verklaren, dat hij zich geene geboorte-acte, noch acte van bekendheid kan verschaffen. De vermelding daarvan kan na de opnoeming der overgelegde stukken geschieden door de volgende vermelding: *Daarna verklaarde de bruidegom onder eede, dat hij buiten staat is eene acte van geboorte of, ter vervanging dierzelve, eene acte van bekendheid over te leggen.*

(6) Duidelijke vermelding van den aard van het beroep, ambt of van den militairen rang, dan wel, naar omstandigheden, de woorden *van beroep*, vervangen door die van *zonder beroep*.

(7) Vermelding van woonplaats.

(8) Of minderjarige.

(9) Voornamen en namen der ouders, met vermelding of dezelve al dan niet overleden zijn, en, in het laatste geval, ook hun beroep en hunne woonplaats.

(10) Indien de aanstaande echtgenooten vroeger getrouwd zijn geweest, moet men op de namen enz. der ouders laten volgen: *vroeger gehuwd geweest met* (voornamen en naam van den vorigen echtgenoot).

(11) Indien de aanstaande echtgenooten kinderen buiten huwelijk te zamen verwekt, bij gelegenheid van hun huwelijk, willen wettigen, kan zulks op de volgende wijze geschieden: *De echtgenooten hebben mij vervolgens overgegeven uittreksels uit de registers van den burgerlijken stand te welke aan deze acte zijn gehecht, waaruit blijkt dat op den zijn geboren kinderen, aan welke zijn gegeven de voornamen en waarvan de moeder is de in hoofde dezer vermelde hebbende de mede in hoofde dezer vermelde verklaard deze kinderen voor de zijne te erkennen, van welke erkenning deze aantekening is gehouden.*

(12) Wanneer het huwelijk, naar aanleiding van artikel 77 van het Burgerlijk Wetboek, in een bijzonder huis voltrokken wordt, moet daarvan, volgens art. 62 van het reglement, melding worden gemaakt, hetgeen op de volgende wijze kan geschieden: *gedaan ten huize van en zulks uit hoofde van* (aard des beletsels) *welke gemelde belet zich naar het gebouw waar de acten van den burgerlijken stand worden opgemaakt te begeven, en in tegenwoordigheid van enz.*

(13) Voornamen en namen der getuigen, en, wanneer zij nabestaanden zijn, de graad van bloed- of aanverwantschap.

(14) Het kan gebeuren, dat een der, of beide de echtgenooten, een der, of beide de getuigen de Nederlandsche taal niet verstaan, alsdan moet op de woorden: *na voorlezing* onmiddelijk volgen: *en voorhouding in de* (Maleische, Javaansche, Engelsche enz.) *taal*. Wanneer de ambtenaar van den burgerlijken stand die taal niet magtig is, en dus eenen tolk gebruikt, moeten op de woorden: *na voorlezing* volgen de woorden: *en voorhouding in de taal* door (voornamen en naam van den tolk, voluit geschreven).

(15) Wanneer een der, of beide de echtgenooten, een der, of beide de getuigen niet kunnen teekenen, moet op het woord *onderteevend* onmiddelijk volgen: *met uitzondering van die verklaard heeft (of verklaard hebben) niet te kunnen teekenen*, met bijvoeging van den aard des beletsels, indien het slechts tijdelijk is.

(*) Na de opnoeming der stukken onder 1, 2, 3, enz. indien de toestemming tot het huwelijk, bij de acte zelve wordt gegeven, kan daarvan, op de volgende wijze, melding worden gemaakt: *Voorts is (zijn) voor mij verschenen*, (voornamen, namen, ouderdom, beroep en woonplaats, voluit geschreven), *die in hoedanigheid van zijne (hunne) toestemming tot het aangaan van dit huwelijk heeft (hebben) verleend.*

En hebben vervolgens enz.

Model No. XI.

No.
 Heden den (1) verschenen voor mij (2) ambtenaar
 van den burgerlijken stand te (3) (3 bis) oud (5)
 van beroep (6) wonende te (7) als daartoe,
 blijkens volmagt door den notaris te opgemaakt,
 en aan deze acte gehecht, bijzonderlijk gemagtigd door (4)
 oud (5) van beroep (5) wonende te (7)
 meerderjarige (8) zoon van (9) (10) en (4)
 oud (5) van beroep (6) wonende te (7)
 meerderjarige (8) dochter van (9) (10)
 welke personen, naar aanleiding van een besluit van den
 Gouverneur-generaal van den No. aan deze acte
 gehecht, mij verzoekten tot de voltrekking van het tusschen
 (10 bis) en haar voorgenenom huwelijk over te gaan,
 tot welk einde mij de volgende stukken zijn ter hand ge-
 steld, welke aan deze acte zijn gehecht, als:
 1 enz.
 2 enz.
 3 enz.
 Enz., enz.
 En heeft vervolgens (*voornamen en naam van de aanwezige
 echtgenoot*) verklaard den gemelden (10 bis) tot echt-
 genoot aan te nemen, en getrouwelijk al de pligten te zullen
 vervullen, welke door de wet aan den huwelijken staat ver-
 bonden zijn, welke verklaring in naam van dezen laatste
 door (3 bis) wederkerig is gedaan, waarna (*voornamen
 en namen der beide echtgenooten*) door mij, in naam der wet,
 zijn verklaard door den echt te zijn vereenigd (11).
 Gedaan (12) in tegenwoordigheid van (13)
 oud (5) van beroep (6) wonende te (7)
 en (13) oud (5) van beroep (6)
 wonende te (7).
 En is hiervan deze acte opgemaakt, en na voorlezing (14)
 ondertekend (15).
 N. N. N. N.
 N. N. N. N.
 N. N.

(3 bis) Voornamen en naam van den gemagtigde.

(10 bis) Voornamen en naam van den echtgenoot, die
 zich door eenen gemagtigde heeft laten vertegenwoordigen.

Voor het overige, al de opgave in No. 1, tot en met 15,
 als in model No. X, ofschoon het van zelf spreekt, dat
 bij erkenning van natuurlijke kinderen, het voorkomende,
 in No. 11, eene wijziging moet ondergaan. Het model is
 opgemaakt in de vooronderstelling, dat de man door eenen
 gemagtigde wordt vertegenwoordigd. — Wanneer dit met
 de vrouw het geval is, heeft er eene geringe verandering

van redactie plaats, zoo als ook in het geval dat, en man en vrouw, zich laten vertegenwoordigen, doch, naar aanleiding van het gegeven model, is de redactie voor die verschillende gevallen niet moeilijk.

Model No. XII.

No.		
Heden den (1)	verscheen voor mij (2)	ambtenaar
van den burgerlijken stand te (3)	(4)	oud (5)
van beroep (6)	wonende te (7)	echtgenoot
van (8)	oud (5)	van beroep (6)
wonende te (7)	dewelke de inschrijving vorderde der	wonende te (7)
	ontbinding van het tusschen gemelde echtgenooten bestaande	
	huwelijk, en mij, tot dat einde, overgaf een afschrift van	
	een vonnis van den raad van justitie te	van den
	benevens een getuigschrift van den griffier bij ge-	
	melden raad, ten bewijze dat tegen de uitspraak des regters	
	door geen wettig middel kan worden opgekomen, welk vonnis	
	en getuigschrift aan deze acte zijn gehecht, waarbij de ont-	
	binding is uitgesproken van het tusschen (4)	en (8)
	bestaande huwelijk.	
	En is hiervan deze acte opgemaakt, en, na voorlezing	
	onderteekend.	N. N.
		N. N.

(1) Dagteekening voluit in letters.

(2) Voornamen en naam van den ambtenaar van den burgerlijken stand, met vermelding of hij is *gewoon* of *buitengewoon*. In het laatste geval, moet, naar aanleiding van het tweede lid van artikel 2 van het reglement, na de woorden *buitengewoon ambtenaar van den burgerlijken stand* te worden gesteld: *bij overlijden* of *bij ziekte*, (of welke ook de oorzaak der verhinderings moege zijn) *van den gewonen ambtenaar*, zoo als te zien is uit model No. XVIII.

(3) Naam van de plaats waar de registers worden gehouden.

(4) Voornamen en naam van den echtgenoot, die de inschrijving vordert.

(5) Ouderdom voluit geschreven.

(6) Duidelijke vermelding van den aard van het beroep, ambt, of van den militairen rang, dan wel, naar omstandigheden, de woorden: *van beroep* vervangen door die van: *zonder beroep*.

(7) Vermelding van woonplaats.

(8) Voornamen en naam van den anderen echtgenoot.

N. B. De inschrijving eener echtscheiding kan ook op verzoek van eenen gemagtigde geschieden. Het model moet dan eene kleine wijziging ondergaan, alsmede in het geval, dat de inschrijving geschiedt op vordering der beide partijen te gelijk, doch het zal wel niet noodig zijn die wijzigingen op te geven, welke, naar hetgeen in andere modellen voorkomt, gemakkelijk te ontwerpen zijn.

Model No. XIII.

No.	Heden den (1)	verschenen voor mij (2)
(4)	ambtenaar van den burgerlijken stand te (3)	
te (7)	oud (5)	van beroep (6) wonende
verklaard, dat op den (8)	en (4)	oud (5) die mij hebben
(10)	geboren te (11)	te (9) is overleden
(6)	laatst (12)	oud (5) van beroep
zoon van (14)	wonende te (15).	echtgenoot van (13)
Van bovenstaande verklaring is deze acte opgemaakt, en, na voorlezing (16) onderteevend (17).		
	N. N.	N. N.
	N. N.	

(1) Dagteekening voluit in letters.

(2) Voornamen en naam van den ambtenaar van den burgerlijken stand, voluit geschreven, met vermelding of hij is *gewoon* of *buitengewoon*. In het laatste geval moet, naar aanleiding van het tweede lid van artikel 2 van het reglement, na de woorden: *buitengewoon ambtenaar van den burgerlijken stand te* worden gesteld: *bij overlijden of bij ziekte* (of welke ook de oorzaak der verhindering moge zijn) *van den gewonen ambtenaar*, zoo als te zien is uit model No. XVIII.

(3) Naam van de plaats, waar de registers worden gehouden.

(4) Voornamen en namen van de aangevers, voluit geschreven, en wanneer zij nabestaanden zijn, de graad van bloed- of aanverwantschap.

(5) Ouderdom voluit geschreven.

(6) Duidelijke vermelding van den aard van het beroep, ambt, of van den militairen rang, dan wel, naar omstandigheden, de woorden *van beroep* vervangen door die van *zonder beroep*.

(7) Vermelding van woonplaats.

(8) Dag, maand, jaar en uur van het overlijden, voluit in letters.

(9) Plaats waar het overlijden is voorgevallen.

(10) Voornamen en naam van den overledene, voluit geschreven.

(11) Vermelding der geboorteplaats, of, zulks onbekend zijnde, stellen: *geboorteplaats onbekend*.

(12) Vermelding van *laatst gewoon* hebbende te of *laatst in garnizoen te*

(13) Voornamen en naam van den anderen echtgenoot, en deze namen onbekend zijnde, stellen: *gehuwd, doch de namen van zijne echtgenoot onbekend*, of *ongehuwd*, of *weduwenaar van* of *weduwe van* Niets van dit al bekend zijnde, alsdan stellen, in plaats van de woorden: *echtgenoot van* de woorden: *zijnde het niet bekend, of de overledene al dan niet gehuwd is geweest*.

(14) Voornamen en namen der ouders, en indien zij nog in leven zijn, ook hun beroep. Wanneer een van beide de ouders niet bekend is, alsdan de namen van den vader of de moeder alleen. Beide onbekend zijnde, stellen: *ouders onbekend*.

(15) Woonplaats der ouders, of van een van hen, of die onbekend zijnde, stellen: *woonplaats onbekend*. Wanneer de begraving ingevolge art. 70 van het reglement heeft plaats gehad, moet, van de verklaring naar aanleiding van het tweede lid van dat artikel opgemaakt, melding worden gemaakt, als volgt: *voorts werd mij overgelegd eene verklaring, aan deze acte gehecht, opgemaakt naar aanleiding van artikel 70 van het reglement, geteekend door* *waaruit blijkt, dat aangezien de begraving op eenen afstand van meer dan tien palen heeft plaats gehad, dezelve, zonder mijn verlof is geschied*. In het geval van het derde lid van artikel 70

moet de vermelding geschieden als volgt: *En hebben de aangevers mij voorts verklaard, dat, aangezien de begraafing op eenen afstand van meer dan tien palen heeft plaats gehad, dezelve zonder mijn verlof, doch in hunne tegenwoordigheid met inachtneming van het voorschrevene bij art. 70 van het reglement, is geschied.*

(16) Het kan gebeuren, dat een der, of beide de aangevers de Nederlandsche taal niet verstaan, alsdan moet op de woorden: *na voorlezing* onmiddelijk volgen: *en voorhouding in de* (Maleische, Javaansche, Engelsche, enz.) *taal.* Wanneer de ambtenaar van den burgerlijken stand die taal niet magtig is, en dus eenen tolk gebruikt, moeten op de woorden: *na voorlezing*, volgen de woorden: *en voorhouding in de taal door* (voornamen en naam van den tolk voluit geschreven). De acte moet dan ook door den tolk worden geteekend.

(17) Wanneer een der, of beide de aangevers niet kunnen teekenen, moet op het woord *ondertekend*, onmiddelijk volgen: *met uitzondering van die verklaard heeft, of verklaard hebben niet te kunnen teekenen, met bijvoeging van den aard des beletsels, indien het slechts tijdelijk is.*

Dit model kan ook dienen, in het geval van artikel 78 van het reglement, moetende het dan de volgende wijzigingen ondergaan.

(9) Hier vermelden de plaats waar het overlijden is geschied in dier voege: *aan boord van het vaartuig genaamd zeilende in de zee, of op de hoogte van met bijvoeging der lengte en breedte, zoo daarvan aan boord aantekening is gehouden.* Wanneer in het geval van artikel 80, een sterfgeval na een geleden schipbreuk heeft plaats gehad, moet de acte luiden: *na geleden schipbreuk van het vaartuig genaamd welke op den is voorgevallen te (hier laten volgen den naam der plaats waar de schipbreukelingen zich bevonden) is overleden enz.*

Model No. XIV.

No.	Heden den (1)	verschenen voor mij (2)
	ambtenaar van den burgerlijken stand te (3)	(4)
	oud (5)	van beroep (6) wonende te (7) en
	(4)	oud (5) van beroep (6) wonende te (7)
	die mij als levenloos hebben aangegeven een pas geboren kind van de (8) kunne, hetwelk zij hebben verklaard op den (9) te zijn geboren uit (10) van	
	beroep (6)	wonende te (15) echtgenoot van (11)
	van beroep (6)	wonende te (15)
	Van bovenstaande aangifte is deze acte opgemaakt, en, na voorlezing (16) onderteekend (17)	
	N. N.	N. N.
		N. N.

(8) Vermelding van *mannelijke* of *vrouwelijke*.

(9) Dag, maand, jaar en uur der bevalling voluit in letters geschreven.

(10) Voornamen en naam der moeder voluit geschreven.

(11) Of *weduwe* van om daarop te doen volgen de voornamen en naam van den man, voluit geschreven, met opgave van zijn beroep, indien hij in leven is.

Is de moeder ongetrouwd, zoo worden de woorden *echtgenoot van* van beroep wonende te weggelaten en door niets vervangen.

N. B. Al de overige opgaven in No. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 15, 16 en 17, als die onder dezelfde nummers in model No. XIII voorkomende.

Model No. XV.

	Heden den (1)	wordt door ons ondergeteekend (2)
	oud (3)	van beroep (4) wonende te (5)
	en (2)	oud (3) van beroep (4)
	wonende te (5)	ter inschrijving in het register van den burgerlijken stand aangifte gedaan, dat te (6) op
	eenen afstand van meer dan tien palen van (7)	op
	den (8)	is overleden (9) geboren te (10)
	oud (3)	van beroep (4) laatst (11) echtgenoot van (12)
		zoon van (13) wonende te (14)
		N. N.
		N. N.

(1) Dagteekening voluit in letters.

(2) Voornamen en namen van de aangevers voluit ge-

schreven en, wanneer zij nabestaanden zijn, de graad van bloed- of aanverwantschap.

(3) Ouderdom voluit geschreven.

(4) Duidelijke vermelding van den aard van het beroep, ambt, of van den militairen rang, dan wel, naar omstandigheden, de woorden: *van beroep* vervangen door die van: *zonder beroep*.

(5) Vermelding van woonplaats.

(6) Plaats waar het overlijden is voorgevallen.

(7) Vermelding der plaats waar zich het gebouw bevindt, alwaar de registers van den burgerlijken stand worden gehouden.

(8) Dag, maand, jaar en uur van het overlijden voluit in letters.

(9) Voornamen en naam van den overledene voluit geschreven.

(10) Vermelding der geboorteplaats, of zulks onbekend zijnde, stellen: *geboorteplaats onbekend*.

(11) Vermelding van *laatst gewoond hebbende te* of *laatst in garnizoen te*

(12) Voornamen en naam van den anderen echtgenoot, en deze namen onbekend zijnde, stellen: *gehuwd, doch de namen van zijnen echtgenoot onbekend, of wel ongehuwd, weduwnaar van* (*weduwe van*); niets van dit al bekend zijnde, alsdan stellen in plaats van de woorden: *echtgenoot van* de woorden: *zijnde het niet bekend, of de overledene al dan niet gehuwd is geweest*.

(13) Voornamen en namen der ouders, en, indien zij nog in leven zijn, ook hun beroep. Wanneer een van beide de ouders niet bekend is, alsdan de namen van den vader of de moeder alleen. Beide onbekend zijnde, alsdan stellen: *ouders onbekend*.

(14) Woonplaats der ouders, of van een van hen, of de woonplaats van beide onbekend zijnde, alsdan stellen: *woonplaats onbekend*. Wanneer van de begraving, ingevolge het vierde lid van artikel 70 van het reglement, moet worden melding gemaakt, geschiedt zulks als volgt: *En*

Model No. XVI.

(1)	<i>Hospitaal te</i>
Heden den (3)	wordt door ons ondergeteekenden (4)
van het (1)	hospitaal te (2) en (5)
geneesheer (officier van gezondheid der	klasse) bij datzelfde
hospitaal dienst doende, ter inschrijving in het register van	den burgerlijken stand te (6)
den (7)	aangifte gedaan, dat op
in het hospitaal, in hoofde dezer vermeld, is	overleden (8)
geboren te (9)	oud (10) (11)
laatst (12)	echtgenoot van (13)
wonende te (15)	zoon van (14)
	N. N.
	N. N.

(1) *Burgerlijk of militair.*

(2) Plaats waar het hospitaal gelegen is.

(3) Dagteekening voluit in letters.

(4) Voornamen en naam voluit geschreven, mitsgaders de officiële benaming van het hoofd of den bestuurder van het hospitaal.

(5) Voornamen en naam, voluit geschreven, van den geneesheer of van den officier van gezondheid bij het hospitaal dienst doende.

(6) Plaats waar de registers worden gehouden.

(7) Dag, maand, jaar en uur van het overlijden voluit in letters.

(8) Voornamen en naam van den overledene, voluit geschreven.

(9) Vermelding der geboorteplaats, of zulks onbekend zijnde, stellen: *geboorteplaats onbekend.*

(10) Ouderdom voluit geschreven.

(11) Wanneer het een burger is, zijn beroep of ambt, en wanneer het een militair is, de graad waarin, de compagnie en het corps waarbij, of het schip waarop hij het laatst heeft gediend.

(12) Vermelding van: *laatst gewoon hebbende te of laatst in garnizoen te*

(13) Voornamen en naam van den anderen echtgenoot, en deze namen onbekend zijnde, stellen: *gehuwd, doch de namen van zijnen echtgenoot onbekend, of wel de vermelding ongehuwd, weduenaar van of weduwe van* ;

niets van dit al bekend zijnde, alsdan stellen in plaats van de woorden *echtgenoot van* de woorden: *zijnde het niet bekend, of de overledene al dan niet gehuwd is geweest.*

(14) Voornamen, namen en het beroep der ouders, of van den vader of de moeder alleen, wanneer een van beide niet bekend is. Beide onbekend zijnde, alsdan stellen: *ouders onbekend.*

(15) woonplaats der ouders, of van een van hen, of die onbekend zijde, stellen: *woonplaats onbekend.*

In geval de persoon, wiens overlijdens-acte wordt opgemaakt, reeds overleden was toen hij in het hospitaal gebragt werd (gelijk dit meermalen plaats vindt) moeten de woorden *in het hospitaal in hoofde dezer vermeld is overleden*, vervangen worden door: *is overleden en ter begraafing in het in hoofde dezer vermelde hospitaal opgenomen.*

Model No. XVII.

Op den (1)	zeilende (2)	is overleden (3)
geboren te (4)	oud (5)	van beroep (6)
laatst (7)	echtgenoot van (8)	zoon van (9)
wonende te (10)		
Deze inschrijving is geschied door mij (voornamen en naam van den gezagvoerder) in tegenwoordigheid van (11)		
oud (5)	van beroep (6)	wonende te (12) en (11)
	oud (5)	van beroep (6) wonende te (12)
waarna deze acte, na voorlezing (13) is ondertekend.		
	N. N.	N. N.
	N. N.	

(1) Dag, maand, jaar en uur van het overlijden, voluit in letters.

(2) Vermelding van den naam der zee, waar zich het schip bevindt, met opgave van lengte en breedte, of, wanneer men in het gezigt van land is, de naam daarvan.

(3) Voornamen en naam van den overledene, voluit geschreven.

(4) Vermelding der geboorteplaats, of zulks onbekend zijnde, stellen: *geboorteplaats onbekend.*

(5) Ouderdom, voluit geschreven.

(6) Duidelijke vermelding van den aard van het beroep, ambt of van den militairen rang, dan wel naar omstan-

digheden, de woorden: *van beroep* vervangen door die van: *zonder beroep*.

(7) Vermelding van *laatst gewoond hebbende te* of *laatst in garnizoen te*

(8) Voornamen en naam van den anderen echtgenoot, en deze namen onbekend zijnde, stellen: *gehuwd, doch de namen van zijnen echtgenoot onbekend*, of wel: *ongetrouwd, weduwnaar van* of *weduwe van* . niets van dit al bekend zijnde, alsdan stellen, in plaats van de woorden: *echtgenoot van* de woorden: *zijnde het niet bekend of de overledene al dan niet getrouwd is geweest*.

(9) Voornamen, namen en beroep der ouders, of van den vader, of de moeder alleen, wanneer een van beide niet bekend is. Beide onbekend zijnde, alsdan stellen: *ouders onbekend*.

(10) Woonplaats der ouders, of van een van hen, of die onbekend zijnde stellen: *woonplaats onbekend*.

(11) Voornamen en namen van de getuigen, voluit geschreven, en wanneer zij nabestaanden zijn, de graad van bloed- of aanverwantschap.

(12) Vermelding van de woonplaats.

(13) Het kan gebeuren, dat een der of beide de getuigen de Nederlandsche taal niet verstaan, alsdan moet op de woorden, *na voorlezing* onmiddelijk volgen, *en voorhouding* in de (Maleische, Javaansche, Engelsche, enz.) taal.

N. B. Wanneer uittreksels uit het dagregister van het schip, in de gevallen bij het reglement voorzien, door den gezagvoerder moeten worden afgegeven, behooren die uittreksels te worden ingerigt als uit het model no. V te zien is. Dit geldt ook ten aanzien van de legalisatie door het hoofd van het plaatselijk bestuur.

Wanneer een kind levenloos is ter wereld gekomen, dadelijk bij of na de geboorte is overleden, voor dat de geboorte heeft kunnen worden ingeschreven, zoo wordt die inschrijving vervangen, door eene inschrijving van overlijden, luidende als volgt:

Op den (1)   zeilende (2)   is le-
venloos aangegeven een kind van de (3)
kunne, hetwelk op den (4)   is geboren uit (5)
van beroep (5^a) wonende te (6)
echtgenoot van (7)   van beroep (5^a)
wonende te (6)

Deze inschrijving is geschied enz. (8)

- (1) Dag, maand, jaar en uur der aangifte, voluit in letters.
- (2) Als in no. 2 van dit model no. XVII.
- (3) Vermelding van *mannelijke of vrouwelijke*.
- (4) Dag, maand, jaar en uur der bevalling, voluit in letters.
- (5) Voornamen en naam der moeder, voluit geschreven, met opgave van haar beroep.
- (5^a) Vermelding van het beroep.
- (6) Vermelding van de woonplaats.
- (7) Of *weduwe van*   om daarop te doen volgen de voornamen en naam van den man, voluit geschreven, met opgave van zijn beroep en woonplaats, indien hij nog in leven is.

Is de moeder ongehuwd, zoo worden de woorden, *echtgenoot van*   *van beroep*   *wonende te* weggelaten en door niets vervangen.

- (8) Het overige als in dit model no. XVII.

Model No. XVIII.

<p>*Goedgekeurd de doórhaling van het woord <i>twintigsten</i> en de vervanging door de drie woorden <i>een en twintigsten</i>.</p>	<p>No. 24. Heden den twee en twintigsten Junij achttien honderd vier en veertig, verscheen voor mij <i>Gerard Blok</i>, buitengewoon ambtenaar van den burgerlijken stand te Batavia, bij afwezigheid met verlof van den gewonen ambtenaar, <i>Sara Burgerhardt</i>, oud vijfzig jaar, van beroep vroedvrouw, wonende te Weltevreden, die mij heeft verklaard, dat te Rijswijk, op den *twintigsten Junij achttien honderd vier en veertig, des middags ten vijf uur, is geboren een kind van de vrouwelijke kunne, van <i>Agathe Frits</i>, zonder beroep, aan welk kind zijn gegeven de voornamen <i>Maria Elizabeth</i>.</p>
<p><i>S. Burgerhardt.</i></p>	
<p><i>A. Wilkens.</i></p>	
<p><i>W. C. van der Parra.</i></p>	
<p><i>G. Blok.</i></p>	
<p>†Goedgekeurd de bijvoeging van de drie woorden: <i>wonende te Kramat</i>.</p>	
<p><i>S. Burgerhardt.</i></p>	
<p><i>A. Wilkens.</i></p>	
<p><i>W. C. van der Parra.</i></p>	
<p><i>G. Blok.</i></p>	

<p>Het in deze acte vermeld kind <i>Maria Elizabeth</i>, is op den twintigsten April achttien honderd vijf en veertig, door <i>William Burnes</i> voor het zijne erkend, blijkens acte van erkenning, voor den ambtenaar van den burgerlijken stand te Batavia, onder No. 31 opgemaakt, van welke erkenning deze aanteekening is gesteld door mij <i>Pieter Koen</i>, ambtenaar van den burgerlijken stand te Batavia</p>	<p>Deze aangifte is geschied in tegenwoordigheid van <i>Abraham Wilkens</i>, oud vijf en twintig jaar, en <i>Willem Cornelis van der Parra</i>, oud drie en twintig jaar, de eerste van beroep koopmans-bediende, wonende op het Koningsplein, en de tweede zonder beroep, van welke aangifte deze acte is opgemaakt, en, na voorlezing ondertekend.</p> <p style="text-align: right;"> <i>S. Burgerhardt.</i> <i>A. Wilkens.</i> <i>W. C. van der Parra.</i> <i>G. Blok.</i> </p>
---	---

P. Koen.

De aanteekening der erkenning in het register ter griffie berustende moet volmaakt eensluidend zijn, met uitzondering, dat de woorden van het slot worden vervangen door de volgende, door mij (voornamen en naam) griffier bij den raad aan justitie te Batavia.

Model No. XIX.

No. 31.

Heden den twintigsten April achttien honderd vijf en veertig, verscheen voor mij *Pieter Koen*, gewoon ambtenaar van den burgerlijken stand te Batavia, *William Burnes*, oud dertig jaar, van beroep sergeant bij het bataillon infanterie No. 3, in garnizoen te Batavia, die mij heeft verklaard, dat hij voor het zijne erkende het kind van de vrouwelijke kunne, waarvan op den twintigsten Junij achttien honderd vier en veertig, des middags ten vijf uur, is bevallen *Agatha Frits*, en aan welk kind zijn gegeven de voornamen *Maria Elizabeth*.

Verscheen voorts voor mij de gemelde *Agatha Frits*, oud vier en twintig jaar, zonder beroep, wonende te Rijswijk, die, naar aanleiding van artikel 284 van het Burgerlijk Wetboek, mij heeft verklaard in die erkenning toe te stemmen.

Deze verklaringen zijn geschied, in tegenwoordigheid van *Bernard Helsenford*, oud drie en twintig jaar, en *Gustaaf Erichson*, oud veertig jaar, beide van beroep korporaals bij het bataillon infanterie No. 3, in garnizoen te Batavia, van welke erkenning deze acte is opgemaakt en, na voorlezing, ondertekend.

W. BURNES. A. FRITS.
B. HELSENFORD. G. ERICHSON.
P. KOEN.

Model No. XX.

ALPHABETISCHE LIJST der Geboorten, Erkenningen en Veranderingen van Namen, voorkomende in het register van den burgerlijken stand, gehouden te Batavia, in het jaar 1844.		
Dagteekening.	Namen.	Doorl. no. van het register.
4 November	<i>Alberda (Willem Frederik).</i>	94
3 Januarij	<i>Bakhoven (Jan Daniel).</i> N. B. erkenning.	8
4 Julij	<i>Cornelissen (Ernst Jacob Jan).</i> N. B. Verandering van naam.	52

Model No. XXbis.

ALPHABETISCHE LIJST der Huwelijken en Echtscheidingen, voorkomende in het register van den burgerlijken stand, gehouden te Batavia, in het jaar 1844.		
Dagteekening.	Namen.	Doorl. no. van het register.
13 Maart	<i>Alrends (Gustaaf).</i> en <i>Fan Zwol (Catharina Maria).</i>	33
21 December	<i>Burmann (Isaac Gottlieb).</i> en <i>Prinsen (Maria).</i> N. B. Echtscheiding.	102
14 Februarij	<i>Ehrenberg (August Wilhelm).</i> en <i>Schalmers (Agatha Carolina).</i>	28

Model No. XXter.

ALPHABETISCHE LIJST der Sterfgevallen, voorkomende in het register van den burgerlijken stand, gehouden te Batavia, in het jaar 1844.		
Dagteekening.	Namen.	Doorl. no. van het register.
12 Augustus	<i>Duchatel (François Joseph).</i>	61
31 December	Kind van <i>Milius (Andries).</i> en <i>Grim (Engellina).</i>	118
7 November	Kind van Vader onbekend. en <i>Rijnberg (Wilhelmina).</i>	98
1 Januarij	<i>Zorab (Gesina Alexandrina).</i>	1

Model La A.

De resident van Gezien artikel 2 van het reglement op het houden der registers van den burgerlijken stand voor de Europesche en daarmede gelijkgestelde bevolking in Nederlandsch Indië. Heeft goedgevonden: Te benoemen tot buitengewonen ambtenaar van den burgerlijken stand te den Heer N. N. Aldus gedaan te op heden den N. N.
--

Model La B.

Heden den (1) verseeen voor mij (2) (3) oud (4) (5) bij besluit van den Gouverneur-generaal, van den benoemd tot secretaris der residentie (6) en als zoodanig gewoon ambtenaar van den burgerlijken stand te wiens gewone handteekening is (handteekening). Verklarende ik wijders dat de bovenstaande voornamen, naam, ouderdom en handteekening in mijne tegenwoordigheid zijn gesteld. N. N.

- (1) Dagteekening voluit in letters.
- (2) Voornamen en naam van den resident of ander hoofd van plaatselijk bestuur voluit geschreven.
- (3) Voornamen en naam van den benoemden ambtenaar, door hem zelve naauwkeurig en duidelijk voluit te schrijven.
- (4) Ouderdom voluit in letters, ingelijks door den benoemden ambtenaar zelve te schrijven.

(5) Wanneer het een buitengewoon ambtenaar van den burgerlijken stand is, onverschillig door den resident of ander hoofd van plaatselijk bestuur benoemd, moeten de woorden: *bij besluit van den Gouverneur-generaal van den residentie en als zoodanig gewoon ambtenaar van den burgerlijken stand te vervallen en vervangen worden door de volgende: bij acte van den door mij benoemd tot buitengewoon ambtenaar van den burgerlijken stand te wiens gewone handteekening is, enz.*

(6) Of *ad*sistent-resident te

Model La C.

Heden den (1)	is door mij ondergeteekenden (2)
ambtenaar van den burgerlijken stand te (3)	dit register
inhoudende (4)	acten, afgesloten (5). N. N.

(1)

(2)

(3)

Als in no. 1, 2, 3, van model no. II.

(4) Getal der acten voluit in letters. In het geval van artikel 19 van het reglement moet het slot luiden: *dit register, inhoudende geene acten, afgesloten.*

(5) Wanneer het register afgesloten wordt uit gebrek aan ruimte, moet men hier laten volgen: *witloofde tot inschrijving van meerdere acten geene genoegzame ruimte aanwezig was.*

Model La D.

Heden den (1)	is door mij ondergeteekende (2)
ambtenaar van den burgerlijken stand te (3)	in voldoening
van een bevvelschrift (vonnis, arrest) van den raad van justitie	
te (Hoog-geregtshof) van den (1)	dit register inhou-
dende (4)	acten, afgesloten, ten einde ter plaatse door het
bevvelschrift (vonnis, arrest) bepaald te worden overgebracht.	
	N. N.

De opgave onder No. 1, 2, 3 en 4 als in model C.

Model La E.

Heden den (1)	is door mij ondergeteekende (2)
ambtenaar van den burgerlijken stand te (3)	dit register
afgesloten, inhoudende met het register, waarvan de afslui-	
ting op den (1)	heeft plaats gehad (4) acten.
	N. N.

De opgave onder No. 1, 2, 3 en 4 als in model C.

Model La F.

Uittreksel uit het register tot inschrijving der acten van	
gehouden te (1)	in het jaar (2).
Heden den enz. (<i>hier laten volgen het naauwkeurig afschrift der acte, waarvan de uitgifte wordt verlangd.</i>)	
Voor eensluidend uittreksel (3) uitgegeven den (4)	
door mij, griffier bij den raad van justitie (5)	(ambtenaar van den burgerlijken stand) te
	N. N.
Gezien voor legalisatie der handteekening van (6)	
griffier bij den raad van justitie (	ambtenaar van den burgerlijken stand) te
	de president van den raad van justitie
	te (7)
	N. N.

(1) Naam van de plaats waar het register is gehouden.

(2) Jaar waarover het register is gehouden, voluit in letters.

(3) Wanneer het slechts geldt een afschrift van het een of ander stuk, bij eene acte gevoegd, wordt het hoofd: *Uittreksel uit het register* enz. geheel weggelaten, en moet alleen, na afschrijving van het stuk, het slot luiden als volgt: *Voor eensluidend afschrift van het stuk, behoorende tot de acte No.   voorkomende in het register tot inschrijving der acten van   gehouden te   in het jaar   uitgegeven den   door mij* enz.

(4) Dagteekening voluit in letters.

(5) Vermelding of het een *gewoon* of *buitengewoon* ambtenaar is. In het laatste geval, moet, naar aanleiding van het tweede lid van artikel 2 van het reglement, na de woorden: *buitengewoon ambtenaar van den burgerlijken stand* te   worden gesteld: *bij overlijden* of *bij ziekte* (of welke ook de oorzaak der verhindering moge zijn) *van den gewonen ambtenaar*, zoo als uit het model No. XVIII te zien is.

(6) Voornamen en naam voluit geschreven.

(7) In het geval van het tweede lid van artikel 25 van het reglement worden de woorden: *de president van den raad van justitie* te   vervangen door die van: *de resident van*

Model La G.

Heden den (1)	heb ik (2)	ambtenaar van den burgerlijken stand te (3)	ontvangen eene schriftelijke aangifte van geboorte (<i>eene schriftelijke aangifte van overlijden een proces-verbaal, een uittreksel uit het dagregister van het schip een besluit van den Gouverneur-generaal, eene uitspraak</i>) van den raad van justitie te enz. enz. aan deze acte gehecht, luidende van woord tot woord, als volgt: (<i>fiat insertio</i>).
En is, na inschrijving van gemelde aangifte, (<i>proces-verbaal, uittreksel, besluit, uitspraak enz.</i>) deze acte door mij onder-			N. N.

- (1) }
 (2) } Als in No. 1, 2, 3 van model No. II.
 (3) }

Model La H.

Uittreksel uit het register tot inschrijving der acte van huwelijksaangiften en afkondiging te			
Uit eene acte onder dagteekening van		opgemaakt, blijkt dat de eerste afkondiging* heeft plaats gehad van het voorgenomen huwelijk	
(4)	oud (5)	van beroep (6)	tusschen wonende te
(7)	zoon van (8)	(9)	en
(4)	oud (5)	van beroep (6)	wonende te (7)
dochter van (8)	(9)	en welk huwelijk te	zal worden voltrokken.
Voor eensluidend uittreksel: De ambtenaar van den burgerlijken stand te N. N.			

*Is er dispensatie verleend van de tweede afkondiging, zoo moet het model luiden, *dat, krachtens eene verleende dispensatie, in eens de afkondiging heeft plaats gehad enz.*

De opgave onder No. 4, 5, 6, 7, 8 en 9 als die in model No. VI.

Model La I.

Heden den (1)	verklar ik (2)	ambtenaar van den burgerlijken stand te (3)	dat de afkondigingen (afkondiging) van het voorgenomen huwelijk
(4)	oud (5)	van beroep (6)	tusschen wonende te (7)
en (4)	oud (5)	van beroep (6)	hebben plaats gehad en zonder stuiting zijn afgeloopen.
			N. N.

De opgave onder No. 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 7 als die in model No. VI.

Dag, maand, jaar en uur, waarop de beide afkondigingen hebben plaats gehad, en zoo er slechts eene afkondiging is geschied, moet worden gesteld: *op den krachtens eene verleende dispensatie, in eens heeft plaats gehad, en zonder stuiting is afgehoopen.*

Model La K.

Heden den (1)	verscheen voor mij (2)	ambte- naar van den burgerlijken stand te (3)	(4)	oud (5)
	van beroep (6)	wonende te (7)	welke	
mij de inschrijving verzocht der acte van huwelijk tusschen hem (haar) en (<i>voornamen en naam van den anderen echtgenoot</i>) op den te aangegaan en (8)				
aan deze acte gehecht, luidende van woord tot woord (9)				
als volgt:				

fiat insertio

En is, na inschrijving van gemeld huwelijk, deze acte, na voorlezing, onderteekend.

N. N.

N. N.

Al de opgaven in No. 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 7 als die in model No. X, moetende echter, ten aanzien van het voorkomende bij No. 4, worden opgemerkt, dat de inschrijving, zoowel door den man als door de vrouw kan worden verzocht.

(8) Wanneer het huwelijk in een vreemd land is aangegaan, en de acte in eene vreemde taal is gesteld, moet daarvan eene authentieke vertaling worden overgelegd, als wanneer men op de woorden: *aangegaan en*, laat volgen: *benevens derzelver vertaling aan deze acte gehecht enz.*

(9) Hierbij voegen in het geval, bij no. 8 omschreven: *luidende van woord tot woord in het oorspronkelijk* (Fransch, Engelsch, enz.) *en in de Nederduitsche taal als volgt:*

Model La L.

<i>Residentie</i> (1)	
Heden den (2)	wordt door mij ondergeteekende (3)
ambtenaar van den burgerlijken stand te (4)	verlof verleend tot de begraving van het lijk van (5)
te (6)	overleden
	N. N.

(1) Of adsistent-residentie.

(2) Dagteekening, voluit in letters.

(3) Vermelding of het een *gewoon* of *buitengewoon* ambtenaar is. In het laatste geval, moet na de woorden: *buitengewoon ambtenaar van den burgerlijken stand te* worden gesteld: *bij overlijden, of, bij ziekte, (of welke ook de oorzaak der verhindering moge zijn) van den gewonen ambtenaar.*

(4) Plaats waar de registers worden gehouden.

(5) Voornamen en naam van den overledene, voluit geschreven.

(6) Plaats waar het overlijden is voorgevallen.

Model Ia M.

De ondergeteekenden (1)	en (1)	de eerste oud
van beroep	wonende te	en de tweede oud
van beroep	wonende te	verklaren, dat, op
heden den (2)	te	op eenen afstand van meer dan tien
palen van (3)	zonder verlof van den ambtenaar van den	burgerlijken stand, doe in tegenwoordigheid van de ondergeteekenden, de begra- ving heeft plaats gehad van het lijk van (4)
overleden te (5)	en dat daarbij in acht zijn genomen de voorschriften van artikel 70 van het reglement op het houden der registers van den burgerlijken stand.	

N. N.

N. N.

(1) Voornamen en namen der getuigen, voluit geschreven.

(2) Dag, maand, jaar en uur der begra-
ving.

(3) Plaats waar de registers worden gehouden.

(4) Voornamen en naam van den overledene, voluit geschreven.

(5) Plaats waar het overlijden is voorgevallen.

Wanneer de begra-
ving plaats moet hebben van een pas geboren kind dan behoort, met weglating van al hetgeen volgt op de woorden: *de begra-
ving heeft plaats gehad van het lijk van* het overige der verklaring te luiden als volgt:

de begra-
ving heeft plaats gehad van het lijk van een pas geboren kind, van de kunne, hetwelk hun is opgegeven als te zijn geboren te (3) uit (5) wonende te echtgenoot van

(6) wonende te en dat daarbij in acht zijn genomen de voorschriften van artikel 70 van het reglement op het houden der registers van den burgerlijken stand.

(4) Plaats waar de bevalling heeft plaats gehad.

(5) Voornamen en naam der moeder, voluit geschreven.

(6) *Of weduwe van* om daarop te doen volgen de voornamen en naam van den man, voluit geschreven.

Is de moeder ongehuwd, zoo worden de woorden: *echtgenoot van* weggelaten en door niets vervangen.

BURGERLIJKE STAND. *Aanwijzing van eenige leemten en overtolligheden in de modellen gevoegd bij het reglement op den burgerlijken stand (staatsblad 1849 no. 25).*

CIRCULAIRE aan de officieren van justitie bij de raden van justitie op en buiten Java.

No. 1405/2303.

Batavia, 30 Junij 1869.

De bij het reglement op het houden der registers van den burgerlijken stand voor de Europesche en daarmede gelijkgestelde bevolking in Nederl. Indië (staatsblad 1849 no. 25) gevoegde modellen hebben geen wettelijk verbindende kracht.

Het gevolg daarvan is, dat daar, waar zij niet alles teruggeven wat de wet in de acte vordert, de ambtenaren van den burgerlijken stand, ze opvolgende, dikwerf overtredingen begaan.

Ten einde hiertegen te waken heb ik de eer UEdG. te verzoeken de aandacht der ambtenaren van den burgerlijken stand binnen uw ressort te vestigen op eenige onmissien in de modellen, welke reeds meermalen tot overtreding der wet en dientengevolge tot veroordeeling hebben aanleiding gegeven.

Zij zijn de navolgende:

1°. Art. 55 van het reglement vordert onder anderen dat de huwelijks-aangifte zal vermelden of de aanstaande echtgenooten bevorens al of niet, en, zoo ja, met wien zij het laatst gehuwd zijn geweest.

Model VI maakt hiervan volstrekt geen melding en daardoor verzuimt menig ambtenaar van den burgerlijken stand zulks in de acte op te nemen.

2°. De tweede zinsnede van art. 55 van het reglement schrijft voor dat, wanneer de huwelijks-aangifte in geschrifte is gedaan, de ambtenaar van den burgerlijken stand haar moet overschrijven, alleen op het register teekenen en het stuk daaraan vasthechten.

Het model VII is als voorbeeld gegeven van de acte van eene zoodanige aangifte.

Het is echter geheel verkeerd geredigeerd, want als de ambtenaar het volgt schrijft hij de aangifte niet over zooals de wet gebiedt.

Daarom zal hij verstandig doen door liever te volgen het model la G., dat geheel en al de eischen van het wettelijk voorschrift teruggeeft:

3°. Art. 61 no. 1 van het reglement vordert onder anderen dat in de huwelijksacte zal worden vermeld de geboorteplaats der aanstaande echtgenooten.

Model X zwijgt daarvan echter verkeerdelijk geheel en heeft diensgevolge menig ambtenaar van den burgerlijken stand het wettelijk voorschrift doen overtreden.

4°. In art. 40 wordt onder de vereischten der acte van geboorte opgesomd de vermelding der geboorteplaats van de ouders.

Dit voorschrift is evenwel verzuimd bij de zamenstelling van model XVIII, want daarin wordt ten onregte in het geheel niet van de woonplaats der moeder gesproken.

Ten slotte zal het mij ook aangenaam zijn wanneer de ambtenaren van den burgerlijken stand binnen uw ressort tevens worden gewezen op een superfluum in de modellen VIII en IX.

In dezen is namelijk eene ruimte opengelaten ter vermelding van de plaats, waar het huwelijk zal worden voltrokken, niettegenstaande art. 52 van het burgerlijk wetboek zulks niet heeft gerangschikt onder de vereischten der acte en het ook niet in het reglement op het houden der registers is voorgeschreven.

Ik acht het wenschelijk dat deze vermelding in het vervolg uit de acten van huwelijks-afkondiging worde weggelaten, omdat het mij gebleken is dat zij tot moeilijkheden aanleiding geven kan, wanneer de aanstaande echtgenooten hunne woonplaats niet hebben binnen het ressort van denzelfden ambtenaar, en zij of bij de huwelijks-afkondiging nog niet kunnen bepalen ter wier woonplaats het huwelijk zal worden voltrokken, of wel daarin, wanneer de afkondigingen reeds zijn geschied, verandering komt.

De procureur-generaal bij het hoog-geregtshof van N. I.

T. H. DER KINDEREN.

BURGERLIJKE STAND. — *Overtreding van artikel 83 van het reglement in staatsblad 1849 no. 25.*

CIRCULAIRE aan de wees- en boedekamers te *Samarang, Soerabaja, Padang, Makasser, Amboina, Banda, Ternate en Menado.*

No. 339.

Batavia, 20 Mei 1870.

Het is mij gebleken dat vele ambtenaren van den burgerlijken stand zeer slecht voldoen aan de verpligting, hun opgelegd bij artikel 83 van het reglement op het houden der registers van den burgerlijken stand, zoodat zij de daar bedoelde kennisgeving dikwijls eerst een maand of langer, in stede van binnen 24 uren na de aangifte inzenden.

Zulks leidt er mij toe, voor zoozeel noodig, uwe aan-

dacht er op te vestigen, dat dit verzuim eene overtreding daargestelt, die strafbaar is volgens *de tweede zinsnede* van artikel 28 van het reglement, en het te verwachten is dat aan de nalatigheid spoedig een einde zal komen, wanneer Uw collegie voortdurend den officier van justitie van elke begane overtreding mededeeling doet.

De directeur van justitie,

T. H. DER KINDEREN.

BURGERLIJKEN STAND. *Behandeling van verzoekschriften van buitenlandsche personen om extracten uit de registers van den —*

B E S L U I T.

No. 37.

Buitenzorg, 16 Junij 1870.

Gelezen, enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Als regel voor den vervolge aan te nemen, dat verzoekschriften van personen, buiten *Nederlandsch-Indië* gevestigd, om door tusschenkomst van het gouvernement extracten uit de registers van den burgerlijken stand te bekomen, worden gerenvoijeerd aan den betrokken ambtenaar van den burgerlijken stand, ten einde aan het verzoek zoodanig gevolg te geven, als hij zal vermeenen te behooren.

Ten tweede: Enz.

Afschrift, enz.

---

ng
ti-
an
w
e-

22
r-
22

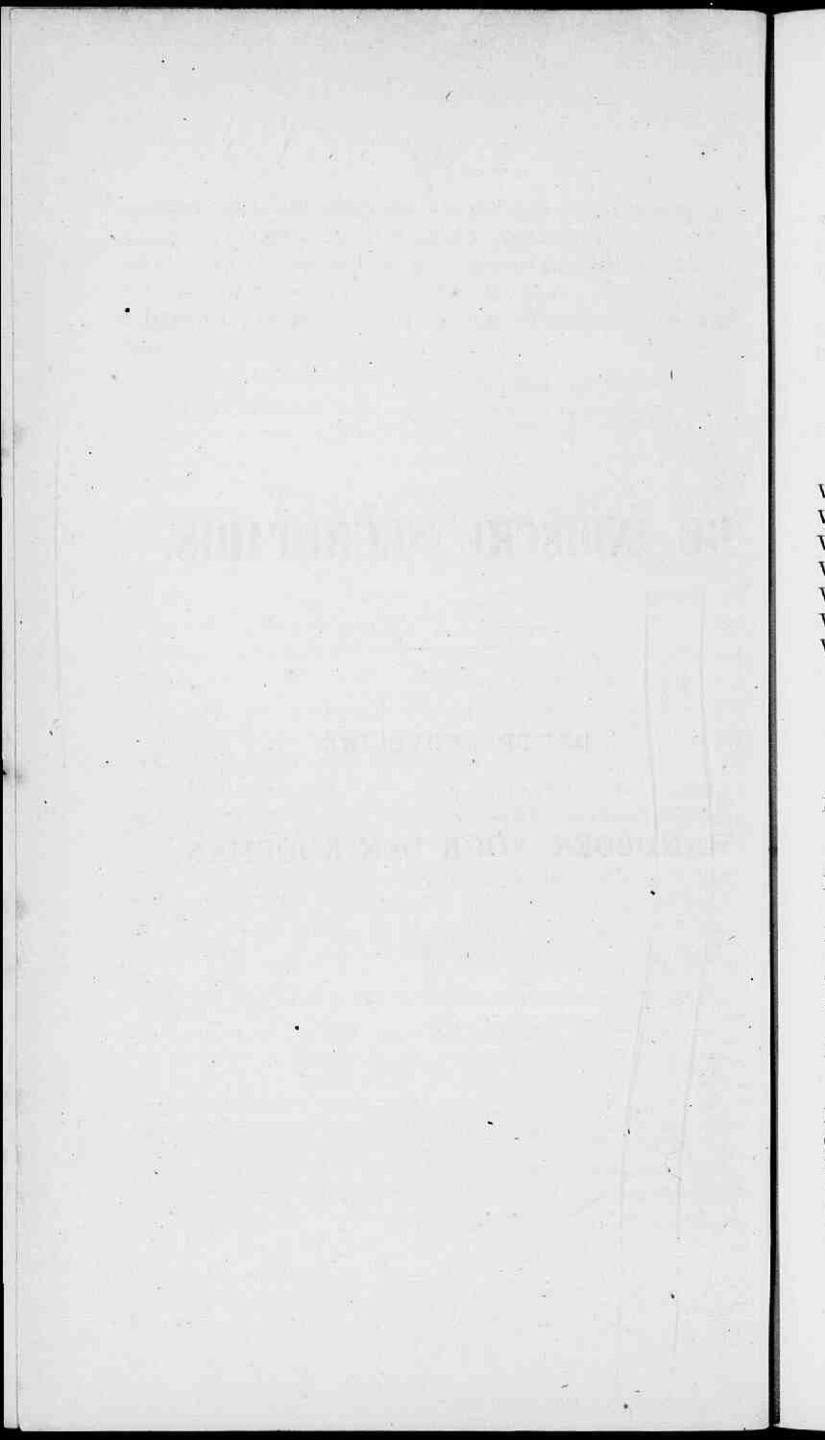
DE INDISCHE SECRETARIS.

DERDE AFDEELING.

n,
lië
nt
e-
ar
ek
n.

HANDBOEK VOOR DEN KOOPMAN.

DERDE AFDEELING

Handboek voor den Koopman.

EERSTE DEEL.

	Blz.
Van het handelsregt	3
Van kooplieden en daden van koophandel	"
Van koopmansboeken	5
Van commissionairs	6
Van expeditieus.	8
Van voerlieden en schippers, rivieren en binnenwateren be varende	9
Van reclame of terugvordering in zaken van koophandel . .	12

TWEDE DEEL.

Wetten, besluiten en bepalingen, betreffende den handel, de scheepvaart en de nijverheid in Nederlandsch-Indië.

Regeling der belangen van de Nederlandsche scheepvaart, voor zooveel aangaat de bezittingen van het rijk in Nederlandsch Oost-Indië	16
Havens in Ned.-Indië, welke voor den algemeenen in- en uitvoerhandel zijn opengesteld	21
Havens in Ned.-Indië, welke slechts voor den algemeenen uitvoerhandel zijn opengesteld	"
Vrijhavens in Ned.-Indië.	"
Verordeningen betreffende de vrijhavens in Ned.-Indië . . .	22
In- en uitvoer van oorlogsbehoeften te Riouw niet toegestaan.	24
Vrijstelling van inkomende en uitgaande regten voor de havens te Pontianak en Sumbas	25
Nieuw Brussel (Succadana)	26
Celebes (Makasser)	28
Reglement voor den handel en de haven te Makasser	29
Menado en Kema	37
Havenreglement voor Menado en Kema	38
Molukko's.	43

	BLZ.
Reglement voor de havens van Amboina, Banda, Ternate en Kajeli	46
Bepaling voor de taxatie van goederen	55
<i>Inkomende regten op Java en Madura.</i>	
Tarief no. 1. Inkomende regten op wijnen, dranken enz. . .	56
Tarief no. 2. Inkomende regten op wollen en katoenen goederen	61
Tarief no. 3. Inkomende regten op diverse goederen, zijnde voortbrengselen van Europa, Amerika en de Kaap de Goede Hoop.	63
Tarief no. 4. Inkomende regten op voortbrengselen van den Indischen Archipel	75
Tarief no. 5. Inkomende regten op diverse goederen, zijnde voortbrengselen van landen beoosten de Kaap de Goede Hoop en niet begrepen in het voorgaande	77
<i>Uitgaande regten op Java en Madura.</i>	
Tarief no. 6.	82
Bepaling omtrent borgtocht op koffij, suiker en andere artikelen met model Borgtocht	88
<i>Inkomende regten op de Westkust van Sumatra.</i>	
Tarief no. 7, lett. A. Inkomende regten op wijnen, dranken, enz.	90
Tarief no. 7, lett. B. Inkomende regten op wollen en katoenen goederen	"
Tarief no. 7, lett. C. Inkomende regten op diverse goederen, zijnde voortbrengselen van Europa en Amerika en de Kaap de Goede Hoop	"
Tarief no. 7, lett. D. Inkomende regten op voortbrengselen van den Indischen archipel	91
Tarief no. 7, lett. E. Inkomende regten op diverse goederen, zijnde voortbrengselen van landen beoosten de Kaap de Goede Hoop en niet begrepen in het voorgaande	"
<i>Uitgaande regten op de Westkust van Sumatra.</i>	
Tarief no. 8.	92
In- en uitgaande regten. Lampongs	94
Inkomende regten te Palembang, Muntok, Banjermassing en Timor Koepang	97
Uitgaande regten voor idem.	101
In- en uitgaande regten. Sumatra's Oostkust (Moeara-Kompéh, rijk van Djambi)	105
Reglement voor de heffing van inkomende en uitgaande regten te Moeara-Kompéh, in het rijk van Djambi (Sumatra's Oostkust)	106

BLZ.

ALZ.

Tarief van regten op den Buitenlandschen handel met China.

46	Uitvoer.	109
55	Invoer	111
56	Entrepôts in Nederlandsch-Indië	114
61	Tarief voor de heffing van pakhuishuur in de entrepôts van Nederlandsch-Indië	120
	Ampliatie op idem	122
63	Lijst van goederen, waarvan bij den invoer één ten honderd waaggelden zullen worden geheven	125
75	Reglement op het berekenen, valideren en afschrijven van spil- lagien, mitsgaders op het vergoeden van onderwigten en minderheden, voor en door de bewaarders en vervoerders van 's lands goederen in Nederlandsch-Indië	128
77	Tarief van spillage	133
82	Vervolg tarief van spillage	137
	Aanvoer en opslag van vuurwapenen en buskruid	139
88	Instructie voor den magazijnmeester en het beheer van het kruidmagazijn voor particulieren te Batavia	140
90	Reglement op het lossen en laden van goederen voor rekening van het gouvernement, in Nederlandsch-Indië aangebragt, of naar elders vervoerd wordende	145
"	Openstelling der entrepôts op Java voor den opslag van opium	151
"	Haven-reglement op het in- en uitgaan, ankeren, liggen en vertrekken der schepen op de reeden en de verplichtingen der havenmeesters en gezaghebbers	153
91	Bepalingen van de grenzen der reeden:	165
	Java	"
	Sumatra's Westkust	168
	Makassar	170
"	Muntok	"
	Timor Koepang	"
92	Scheepvaart. Algemeene bepalingen omtrent veiligheidsmaat- regelen ter voorkoming van aanvaringen	171
94	Over het voeren van lichten	"
97	Bepalingen nopens het uitwijken bij ontmoeting of voorbij varen	174
01	Strafbepaling	175
	Reglement op de zeebrieven en jaarpassen in Ned.-Indië	176
05	Eerste afdeeling. — Algemeene bepalingen	"
	Tweede afdeeling. — Van de zeebrieven	178
106	Derde afdeeling. — Van de jaarpassen	184

Bepaling der scheepsruimte bij reizen in Indië voor militairen en troepenpaarden	1
Tarief voor het transport van militairen en gouvernementen goederen met schepen, varende onder Nederl. vlag	1
Tarief voor de berekening van het gewigt of van de maat van een kojang scheepsruimte	1
Algemeene bepalingen	2
Reglement voor het drijvend droogdok te Onrust.	2
Bepalingen betrekkelijk de certificaten van Nederl. oorsprong of bewerking wegens goederen, ter uitvoer naar Ned.-Indië bestemd	2
Vendu-kantoren	2
Muntwezen in Ned.Indië.	2
Oetrootijen.	2
Reglement op het verleenen van uitsluitende regten op uitvindingen, invoeringen en verbeteringen van voorwerpen van kunst en volksvlijt in Ned.-Indië	2
Ontginning van delfstoffen in Ned.-Indië	2
Concessie tot den aanleg van spoorwegen in Ned.-Indië	2
Vergelijkingstafel van het handelsgewigt der voornaamste landen en plaatsen met het nieuwe Nederlandsch gewigt	2
Vergelijkingstafel van ellematen der voornaamste landen en plaatsen met de Nederlandsche maat	2
Opgave van gebruikelijke oude maten en gewigten te Batavia, vergeleken met het nieuw ingevoerde tiendeelige stelsel	2
Muntsoorten	2
Munten	2
I. Gouden munten.	2
II. Zilveren munten	2
Tarief voor de berekening van commissie-penningen, als usance aangenomen door de kooplieden te Batavia, dd. 15 Maart 1848	2
Inkomende en uitgaande regten. Wet van den 3den Julij 1865, houdende vaststelling der tarieven van in- uit- en doorvoer in Nederlandsch-Indië.	3

	BIZ.
voor militairen	191
gouvernements	193
vlag	195
in de maat van	210
	212
l. oorsprong of	222
ar Ned.-Indië	230
	249
	267
gten op uitvin-	"
oorwerpen van	276
	273
ed.-Indië	280
ornaamste lan-	286
n gewigt	286
ste landen en	290
ten te Batavia,	292
ige stelsel	294
	"
	296
gen, als usance	299
15 Maart 1848	
den Julij 1865,	
it- en doorvoer	301

HANDBOEK VOOR DEN KOOPMAN.

EERSTE DEEL.

VAN HET HANDELSREGT.

In het Handboek voor den Notaris hebben wij bereids de voornaamste punten van het handelsregt, zoo als de bepalingen omtrent de vennootschappen, de wisselbrieven, de orderbriefjes of promessen aan toonder en assignatien, de schepen en vaartuigen, de bodemerij, de assurantie of verzekering, het faillissement en de surceance van betaling behandeld. Wij vermeenen dan ook te kunnen volstaan met in dit handboek, wat betreft de verordeningen in het Wetboek van Koophandel voorkomende, op te nemen de bepalingen, handelende over kooplieden en daden van koophandel, koopmansboeken, commissionairs, expediteurs, voerlieden, en van schippers, rivieren en binnenwateren bevarende, benevens de reclame of terugvordering in zaken van koophandel.

Van kooplieden en daden van koophandel (*).

Kooplieden zijn diegenen, welke daden van koophandel uitoefenen en daarvan hun gewoon beroep maken (art. 2 W. v. K.)

Door daden van koophandel verstaat de wet, in het alge-

(*) Het Burgerlijk Wetboek is, voor zoo verre daarvan bij het Wetboek van Koophandel niet bijzonderlijk is afgeweken, ook op zaken van koophandel toepasselijk.

Behalve de bewijsmiddelen bij het Wetboek van Koophandel en bij het Burgerlijk Wetboek aangewezen, zal, in zaken van koophandel, het bewijs door getuigen, in alle gevallen en zonder aanzien van den aard of het bedrag des onderwerps, worden toegelaten, ten ware bij het Wetboek van Koophandel een bepaald middel van bewijs bij uitsluiting is voorgeschreven (art. 1 W. v. K.)

	BLZ.
Bepaling der scheepsruimte bij reizen in Indië voor militairen en troepenpaarden	191
Tarief voor het transport van militairen en gouvernement's goederen met schepen, varende onder Nederl. vlag	193
Tarief voor de berekening van het gewigt of van de maat van een kojang scheepsruimte	195
Algemeene bepalingen	210
Reglement voor het drijvend droogdok te Onrust.	212
Bepalingen betreffende de certificaten van Nederl. oorsprong of bewerking wegens goederen, ter uitvoer naar Ned.-Indië bestemd	222
Vendu-kantoren	230
Muntwezen in Ned.Indië	249
Octrooijen.	267
Reglement op het verleenen van uitsluitende regten op uitvindingen, invoeringen en verbeteringen van voorwerpen van kunst en volksvljt in Ned.-Indië	"
Ontginning van delfstoffen in Ned.-Indië	276
Concessie tot den aanleg van spoorwegen in Ned.-Indië . .	273
Vergelijkingstafel van het handelsgewicht der voornaamste landen en plaatsen met het nieuwe Nederlandsch gewigt . .	280
Vergelijkingstafel van ellematen der voornaamste landen en plaatsen met de Nederlandsche maat	286
Opgave van gebruikelijke oude maten en gewigten te Batavia, vergeleken met het nieuw ingevoerde tiendeelige stelsel . .	290
Muntsoorten	292
Munten	294
I. Gouden munten.	"
II. Zilveren munten	296
Tarief voor de berekening van commissie-penningen, als usance aangenomen door de kooplieden te Batavia, dd. 15 Maart 1848	299
Inkomende en uitgaande regten. Wet van den 3den Julij 1865, houdende vaststelling der tarieven van in- uit- en doorvoer in Nederlandsch-Indië.	301

H

I
de
bep
de
de
ver
bel
me
We
bep
har
lied
van
van

I
uit
W.
I

(
boel
koop
B
Bur
door
bed
Koo
evn

HANDBOEK VOOR DEN KOOPMAN.

EERSTE DEEL.

VAN HET HANDELSREGT.

In het Handboek voor den Notaris hebben wij bereids de voornaamste punten van het handelsregt, zoo als de bepalingen omtrent de vennootschappen, de wisselbrieven, de orderbriefjes of promessen aan toonder en assignatien, de schepen en vaartuigen, de bodemerij, de assurantie of verzekering, het faillissement en de surceance van betaling behandeld. Wij vermeen en dan ook te kunnen volstaan met in dit handboek, wat betreft de verordeningen in het Wetboek van Koophandel voorkomende, op te nemen de bepalingen, handelende over kooplieden en daden van koophandel, koopmansboeken, commissionairs, expediteurs, voerlieden, en van schippers, rivieren en binnenwateren bevarende, benevens de reclame of terugvordering in zaken van koophandel.

Van kooplieden en daden van koophandel (*).

Kooplieden zijn diegenen, welke daden van koophandel uitoefenen en daarvan hun gewoon beroep maken (art. 2 W. v. K.)

Door daden van koophandel verstaat de wet, in het alge-

(*) Het Burgerlijk Wetboek is, voor zoo verre daarvan bij het Wetboek van Koophandel niet bijzonderlijk is afgeweken, ook op zaken van koophandel toepasselijk.

Behalve de bewijsmiddelen bij het Wetboek van Koophandel en bij het Burgerlijk Wetboek aangewezen, zal, in zaken van koophandel, het bewijs door getuigen, in alle gevallen en zonder aanzien van den aard of het bedrag des onderwerps, worden toegelaten, ten ware bij het Wetboek van Koophandel een bepaald middel van bewijs bij uitsluiting is voorgeschreven (art. 1 W. v. K.)

meen, het koopen van waren, om dezelve weder te verkoopen, in het groot of in het klein, hetzij ruw, hetzij bewerkt, of om alleen het gebruik daarvan te verhuren (art. 2 W. v. K.)

De wet verstaat onder daden van koophandel insgelijks:

1°. Den commissiehandel;

2°. Alles wat tot den wisselhandel betrekking heeft, zonder onderscheid welke personen zulks ook moge aangaan, en hetgeen orderbriefjes betreft, alleenlijk ten opzichte van kooplieden;

3°. De handelingen van kooplieden, bankiers, kassiers, makelaars, houders van administratie-kantoren van publieke fondsen, zoo ten laste van Nederlandsch-Indië en van het Koninkrijk der Nederlanden als van vreemde mogendheden, allen in hunne betrekking als zoodanig;

4°. Alles wat betrekking heeft tot aannemingen, tot het bouwen, herstellen en uitrusten van schepen, voor de vaart, zoo binnen als buiten Nederlandsch-Indië;

5°. Alle expeditien en vervoer van koopmanschappen;

6°. Het koopen en verkoopen van scheepstuigagie en scheepsmondbehoeften;

7°. Alle reederijen, verhuringen of bevrachtingen van schepen, mitsgaders bodemerijen en andere overeenkomsten betreffende den zeehandel;

8°. Het aangaan van huur van schippers, stuurlieden en scheepsgezellen, en derzelve verbindtenissen, ten dienste van koopvaardij-schepen;

9°. De handelingen van factoors, cargadoors, convooi-loopers, boekhouders en andere bedienden van kooplieden, ter zake van den handel van den koopman, in wiens dienst zij werkzaam zijn;

10°. Alle assurantien (*).

(*) De assurantien of verzekeringen van de zijde der verzekeraars worden als daden van koophandel beschouwd; terwijl de verzekeringen van de zijde der verzekerden onder die daden al dan niet behooren gerangschikt te worden, naar gelang deze, kooplieden zijnde, verzekeren hetgeen tot hun handel behoort.

11°. De verplichtingen, ontstaan uit het aanzeilen, overzeilen, aanvaren of aandrijven, — uit hulp of redding en berging bij schipbreuk, stranding of zeevonden, — uit werping en uit avarij (artt. 4 en 5 W. v. K.).

Van Koopmansboeken.

Elk koopman is verplicht dagboek te houden, waarin van dag tot dag, naar orde des tijds, zonder witte vakken, tusschenregels of kanteekeningen, moeten worden aangeleekend zijne inschulden en schulden, de ondernemingen in zijnen handel, de trekkingen, acceptatiën, of endossementen van wissels en andere handelspapieren, zijne verbindtenissen, en, in het algemeen, alles wat hij ontvangt en uitgeeft, van welken aard het ook zij; alles onverminderd zoodanige verdere boeken als in den koophandel gebruikelijk zijn, doch waarvan het houden door de wettelijke bepalingen niet geboden wordt (art. 6 W. v. K.)

Hij is verplicht de brieven, welke hij ontvangt, te bewaren, en van diegene, welke hij afzendt, een copij-boek te houden (art. 7 W. v. K.).

Hij is verplicht alle jaren, binnen de zes eerste maanden van elk jaar, een staat en balans te maken, dezen in een afzonderlijk daartoe bestemd register in te schrijven en eigen handig te onderteekenen, terwijl hij gehouden is zijne boeken dertig jaren lang te bewaren (artt. 8 en 10 W. v. K.)

De balans moet inhouden de opgave en waardering van al de roerende en onroerende goederen, den staat der schulden en inschulden, met vermelding der namen van de schuldenaren en schuldeischers, en bijvoeging van zoodanige aanwijzingen, als waaruit de staat zijner zaken kan worden beoordeeld (vergelijk art. 788 W. v. K.)

Rigtig gehouden koopmansboeken, leveren, bijaldien de handeling niet geheel ontkend, of het bestaan derzelve in het algemeen bewezen wordt, des gevorderd met eede gesterkt of door den dood bevestigd, het bewijs op tusschen kooplieden wegens zaken hunnen handel betreffende, ten

aanzien van den tijd der handeling en der levering, de hoedanigheid, de hoeveelheid en den prijs der goederen, behoudens tegenbewijs. Ook de copijboeken van brieven, rigtig gehouden, kunnen door den regter als middel van bewijs worden aangenomen (art. 11 W. v. K.) (*).

Van Commissionairs.

Een commissionair is iemand, die op zijn eigen naam of firma, en tegen het genot van zeker loon of provisie, op order en voor rekening van een ander, zaken van koophandel verrigt (art. 76 W. v. K.)

De commissionair is jegens dengene, met wien hij handelt, niet gehouden den persoon op te geven, voor wiens rekening hij de handeling verrigt heeft. Hij is, even als ware het zijne eigene zaak, regtstreeks jegens zijnen medecontractant verbonden (art. 77 W. v. K.).

De commissiegever heeft geen regt van vordering tegen hem, met wien de commissionair gehandeld heeft, evenmin als hij, die met den commissionair heeft gehandeld, den commissiegever kan aanspreken (art. 78 W. v. K.).

Indien echter een commissionair in den naam van zijnen lastgever heeft gehandeld, worden zijne regten en verplichtingen, ook ten aanzien van derden, geregeld door de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, onder den titel van *lastgeving* (art. 79 W. v. K.). Men vergelijkte ten dezen artt. 1792—1849 B. W. en bladz. 330—335 van het Handboek voor den Notaris (†).

Een commissionair is voor de vorderingen, welke hij als zoodanig ten laste van den commissiegever heeft, zoo ter

(*) Over het bewijs, dat koopmansboeken tegen personen, die geen handel drijven, opleveren, zie men bladzijde 348 van het Handboek voor den Notaris.

(†) Uit de hierboven staande Wetsbepalingen vloeit dus voort, dat een commissionair *op zijnen eigen naam handelende*, tegen zekere provisie, de schade moet dragen wegens wanbetaling des koopers en dezelve niet op zijn eigen committent kan verhalen. Hierin is hij dus onderscheiden van den commissionair, die *in naam van zijn lastgever* handelt. Vergelijk De Martini, De Nederlandsche Wetgeving, bladz. 908 en 909 in de wanteekeningen.

zake zijner voorgeschoten gelden, interessen en kosten, als van de nog loopende verbindtenissen, welke hij voor denzelfen heeft aangegaan, bevoorregt op de waarde der goederen of effecten, die de commissiegever hem, van buiten Nederlandsch-Indië, heeft toegezonden om voor deszelfs rekening te worden verkocht, indien zij in zijne pakhuizen, of in eene openbare bewaarplaats, te zijner beschikking liggen, of zich op eenige andere wijze in zijn bezit bevinden, of indien hij, vóór derzelve aankomst, door een cognossement of vrachtbrief de aan hem gedane afzending kan bewijzen (art. 80 W. v. K.).

Een gelijk voorregt komt den commissionair toe, aan wien goederen of effecten tot hetzelfde einde van eene andere, doch binnen Nederlandsch-Indië gelegene plaats zijn toegezonden, doch alleen en bij uitsluiting, voor de penningen, die hij heeft voorgeschoten, de interessen en kosten die verschuldigd zijn, of de verbindtenissen die hij heeft aangegaan, ten aanzien der goederen of effecten, waarop hij zijn voorregt wil uitoefenen (art. 81 W. v. K.).

Indien de goederen of effecten voor rekening van den commissiegever verkocht en geleverd zijn, betaalt de commissionair aan zich zelve, uit de opbrengst van den verkoop, het beloop zijner voorgeschoten gelden, interessen en kosten, en zulks bij voorrang boven de andere schuldeischers van den commissiegever (art. 82 W. v. K.).

Indien de commissiegever aan den commissionair van buiten Nederlandsch-Indië goederen of effecten heeft toegezonden, met last om die tot nadere beschikking onder zich te houden, of hem heeft beperkt in het vermogen om dezelve te verkoopen, en eerstgemelde in gebreke is gebleven om te voldoen aan de vorderingen, welke de commissionair ten laste van denzelfen heeft en waarvoor, bij art. 80 hierboven, voorregt is toegekend, kan de commissionair, met overlegging van de noodige bewijsstukken, en op een eenvoudig verzoekschrift, bij den raad van justitie zijner woonplaats verlof bekomen om de goederen of effecten, waarop hij. uit voormelden hoofde, bevoorregt is,

in het openbaar, of door twee door den raad benoemde makelaars, volgens beurs- of marktprijs of soortgelijken in Nederlandsch-Indië gebruikelijken maatstaf, te doen verkoopen, en wel, hetzij al de goederen of effecten, hetzij zoodanig gedeelte als de regter, naar gelang van het verschuldigde zal bepalen (art. 83 W. v. K.).

Een commissionair, die voor rekening van een buiten Nederlandsch-Indië gevestigden commissiegever goederen of effecten heeft gekocht, en zich in het bezit van dezelve bevindt, kan, behalve het regt van terughouding hem bij artikel 1812 B. W. (zie het Handboek voor den Notaris op bladzijde 334) toegekend, indien de commissiegever in gebreke blijft aan hem te voldoen de ter zake van dien inkoop voorgeschoten penningen, met de interessen en kosten, door den raad van justitie zijner woonplaats, op gelijke wijze en ten zelfden einde, tot den verkoop dezer goederen of effecten worden gemagtigd, als in het vorig artikel is bepaald (art. 84 W. v. K.).

Terleengeving, voorschot of betaling, door eenen commissionair of geconsigneerde gedaan op goederen of effecten, aan hem in bewaring of consignatie gegeven door iemand, die met hem op dezelfde plaats woonachtig is, geven aan den commissionair of geconsigneerde geen voorrang boven andere schuldeischers, ten ware hem die goederen of effecten bij behoorlijke acte in onderpand waren gegeven, overeenkomstig de beschikkingen van het B. W. (art. 85 W. v. K.). Men vergelijke ten dezen het Handboek voor den Notaris, bladz. 275.

Van Expeditours.

Een expeditour is iemand, die zich met het doen vervoeren van koopmanschappen en goederen te land of te water bezig houdt.

Hij is verplicht in een dagregister onderscheidelijk aan te teekenen den aard en de hoeveelheid der te vervoeren goederen of koopmanschappen, alsmede, zulks gevorderd wordende, derzelve waarde (art. 86 W. v. K.).

Hij moet instaan voor de behoorlijke, zoo spoedig mogelijke verzending van de bij hem tot dat einde ontvangen koopmanschappen en goederen, met inachtneming van al die middelen van zekerheid, welke hij tot eene goede bezorging kan bij de hand nemen (art. 87 W. v. K.).

Hij moet ook na de verzending instaan voor de beschadiging of het verlies van koopmanschappen en goederen, welke aan zijne schuld of onvoorzigtigheid kunnen worden toegeschreven (art. 88 W. v. K.).

Hij staat ook in voor de tusschen-expediteurs door hem gebruikt (art. 89 W. v. K.).

De vrachtbrief maakt de overeenkomst uit tusschen den afzender of expediteur en den voerman of den schipper, en behelst, behalve hetgeen tusschen partijen mogt zijn overeengekomen, zoo omtrent den tijd binnen welchen de vervoering moet volbragt zijn, en de schadeloosstelling in geval van vertraging, als anderszins:

1°. De benaming en het gewigt of de maat der te vervoeren goederen, benevens derzelve merken en getallen;

2°. Den naam van dengene, aan wien het goed gezonden wordt;

3°. Den naam en de woonplaats van den voerman of den schipper;

4°. Het bedrag van het vrachtloon;

5°. De dagteekening;

6°. De onderteekening van den afzender of expediteur.

De vrachtbrief moet door den expediteur in zijn dagregister worden ingeschreven (art. 90 W. v. K.).

Van voerlieden en schippers, rivieren en binnenwateren be varende.

De voerlieden en schippers moeten instaan voor alle schaden aan de ter vervoering overgenomene koopmanschappen of goederen overgekomen, uitgezonderd dezulke, die uit een gebrek van het goed zelf, door overmagt, of door schuld of nalatigheid van den afzender of expediteur, veroorzaakt zijn (art. 91 W. v. K.).

De voerman of de schipper is niet ter zake van vertraging aansprakelijk, indien dezelve door overmagt is veroorzaakt (art. 92 W. v. K.).

De vervoerde koopmanschappen of goederen besteld en aangenomen, en het vrachtloon betaald zijne, is daardoor alle regtsvordering ter zake van beschadiging of vermindering tegen den voerman of den schipper vernietigd, indien het gebrek uiterlijk zichtbaar was.

De beschadiging of vermindering niet uiterlijk zichtbaar zijnde, kan de geregtelijke bezigtiging gedaan worden nadat de goederen zijn aangenomen, om het even of de vracht al dan niet voldaan zij, mits die bezigtiging gevraagd worde binnen twee maal vier en twintig uren na de ontvangst, en van de eenzelvigheid der goederen blijke (art. 93 W. v. K.).

Indien de aanneming der koopmanschappen of goederen wordt geweigerd, of daarover geschil valt, doet de president van den raad van justitie, of, ter plaatse waar deze niet gevestigd is, het hoofd van het plaatselijk bestuur, opeen eenvoudig verzoekschrift, waarop de wederpartij, zoo zij zich daar ter plaatse bevindt, zal worden gehoord, de noodige voorziening tot het opnemen van het goed door deskundigen, en zal hij insgelijks kunnen bevelen, dat de goederen in eene behoorlijke bewaarplaats worden opgeslagen, om daaruit aan den voerman of den schipper het beloop van zijn vrachtloon en onkosten te voldoen.

De raad van justitie, of het hoofd van het plaatselijk bestuur, is bevoegd om, op gelijke wijze als hierboven is bepaald, magtiging te verleenen tot den openbaren verkoop van bederfelijke waren, of van zoodanig gedeelte der goederen als tot voldoening van vrachtloon en kosten zal vereischt worden (art. 94 W. v. K.).

Alle regtsvordering tegen den expediteur, voerman of schipper, uithoofde van een geheel verlies, vertraging der bezorging, of geledene schade aan koopmanschappen of goederen, verjaart met den tijd van een jaar, ten aanzien van verzendingen binnen Nederlandsch-Indie gedaan,

en met het verloop van twee jaren, ten aanzien van verzendingen uit Nederlandsch-Indië naar elders, te rekenen, in het geval van verlies, van den dag dat de vervoering der koopmanschappen of goederen had moeten volbragt zijn, en, in het geval van beschadiging of te late bezorging, van den dag dat het goed ter plaatse van deszelfs bestemming zal zijn aangekomen.

Deze verjaring is niet toepasselijk in geval van bedrog of ontrouw (art. 95 W. v. K.)

Onverminderd hetgeen bij bijzondere reglementen mogt zijn voorgeschreven, zijn de bepalingen van deze afdeeling ook toepasselijk op de ondernemers van openbare rijtuigen en vaartuigen. Zij zijn verplicht een register te houden van de door hen aangenomen voorwerpen.

Indien dezelve bestaan in geld, goud, zilver, juweelen, paarden, edelgesteenten, kleinooden, effecten, coupons of andere papieren, van dien aard, geldswaarde hebbende, is de afzender verplicht om de waarde daarvan op te geven, en kan hij vorderen, dat daarvan aantekening in het register worde gehouden.

Bij gebreke dier opgave zal hij, in geval van vermissing of schade, alleen tot het bewijs der waarde, naar het uiterlijk aanzien van het verzondene, worden toegelaten.

In geval van opgave der waarde, kan dezelve door alle bewijsmiddelen worden gestaafd, en heeft de regter zelfs de bevoegdheid, om aan de opgave van den afzender, met eede gesterkt, volkomen geloof te hechten, en daarnaar de schadevergoeding te schatten en toe te wijzen (art. 96 W. v. K.).

De beurtvaart en alle andere middelen van vervoer blijven onderworpen aan de op dit stuk bestaande verordeningen en reglementen, voor zoo verre dezelve niet met de bepalingen van dezen titel strijden (art. 97 W. v. K.).

De bepalingen van dezen titel zijn niet toepasselijk op de regten en verplichtingen tusschen den koper en verkooper (art. 98 W. v. K.).

Van reclame of terugvordering in zaken van koophandel.

In geval koopmanschappen zijn verkocht en geleverd, en de koopprijs niet ten volle is gekweten, is de verkoper, bij faillissement van den koper, gerechtigd om de koopmanschappen terug te vorderen, onder de volgende bepalingen (art. 230 W. v. K.).

Tot de uitoefening van het regt van terugvordering wordt vereischt, dat de koopmanschappen, zonder vermeniging met andere, dezelfde zijn welke zijn verkocht en geleverd.

Het bewijs daarvan wordt toegelaten, al waren zij ook uitgepakt, verpakt, of verminderd (art. 231 W. v. K.).

Koopmanschappen, hetzij op tijd, hetzij zonder tijdsbepaling verkocht, kunnen worden teruggevorderd, indien dezelve nog onder weg zijn, hetzij te land, hetzij te water, of indien dezelve zich nog *in natura* bevinden onder den gefailleerde, of onder eenen derde, die de koopmanschappen voor hem bezit of bewaart.

In beide gevallen, kan deze terugvordering slechts worden gedaan binnen den tijd van zestig dagen, te rekenen van den dag, waarop de koopmanschappen onder den gefailleerde, of onder den derde, zijn opgeslagen (art. 232 W. v. K.) (*).

Indien de koper de koopenningen gedeeltelijk heeft voldaan, is de verkoper, bij terugvordering van het geheel, verplicht om de reeds ontvangen penningen aan den boedel terug te geven (art. 233 W. v. K.).

In geval de verkochte koopmanschappen slechts gedeeltelijk in den boedel worden gevonden, geschiedt de teruggave naar evenredigheid en in verhouding met den koopprijs van het geheel (art. 234 W. v. K.).

De verkoper, die zijne koopmanschappen terug ontvangt, is verplicht den boedel des gefailleerden schadeloos te houden voor al het reeds betaalde of nog verschuldigde

---

[*] Deze zestig dagen beginnen dus niet te loopen van den dag van den koop en verkoop, maar eerst van dien der levering.

wegens regten, vracht, commissie, verzekering, avarij-grosse, en al hetgeen verder tot behoud der koopmanschappen is aangewend (art. 235 W. v. K.).

Indien de koper bij een wisselbrief of ander handelspapier heeft geaccepteerd voor het volle bedrag der verkochte en geleverde koopmanschappen, heeft er geene terugvordering plaats.

Bijaldien de acceptatie slechts voor een gedeelte van de verschuldigde kooppenningen is geschied, kan de terugvordering plaats hebben, mits ten behoeve van den boedel des gefailleerden worde zekerheid gesteld voor hetgeen van denzelfden, ten gevolge der acceptatie, mogt kunnen gevorderd worden (art. 236 W. v. K.).

Indien de teruggevorderde koopmanschappen door eenen derde, te goeder trouw, zijn in beleening genomen, behoudt de verkoper zijn regt van terugvordering, maar is daarentegen verplicht aan den geldschietter te voldoen het bedrag van het daarop geschoten geld, met de verschuldigde interessen en kosten (art. 237 W. v. K.).

De terugvordering der koopmanschappen vervalt, indien dezelve, gedurende de reis, op facturen en op cognossementen of vrachtbrieven te goeder trouw door eenen derde zijn gekocht.

Niettemin is de oorspronkelijke verkoper, in dat geval, bevoegd den koopprijs, zoo lang dezelve nog niet is gekweten, tot het beloop zijner inschuld, bij den koper in te vorderen, en tevens bevoorregt op die penningen, zonder dat dezelve met den boedel van den gefailleerde mogen worden vermengd.

De bepalingen van het vorige lid zijn ook toepasselijk op het geval dat de koopmanschappen, na zich in het bezit van den gefailleerde, of van iemand van zijnentwege, te hebben bevonden, door koop en levering te goeder trouw, de eigendom van eenen derde zijn geworden (art. 238 W. v. K.).

De bewindvoerders in eenen gefailleerden boedel hebben het vermogen om de teruggevorderde koopmanschappen voor den boedel te behouden, mits aan den verkoper

voldoende den koopprijs, welken deze van den gefailleerde had bedongen (art. 239 W. v. K.).

Zoo lang in commissie gegeven koopmanschappen zich nog *in natura* bevinden onder den gefailleerden commissio-
nair, of onder éenen derde, die dezelve voor laatstgenoemde bezit of bewaart, kunnen dezelve door den commissiegever worden teruggevorderd, onder gehoudenheid als bij art. 235 hierboven is uitgedrukt.

Hetzelfde regt van terugvordering heeft plaats ten aanzien van den koopprijs van in commissie gegeven en door den commissionair verkochte en geleverde goederen, voor zoo ver de koopprijs niet vóór diens faillissement mogt zijn gekweten, al ware het dat de commissionair eenig voordeel had berekend als waarborg voor den koper, of voor het zoogenaamd *del credere* (art. 240 W. v. K.).

In geval de in commissie gegeven koopmanschappen door éenen derde te goeder trouw zijn in beleening genomen, gelden de voorschriften van artikel 237 hierboven aangehaald (art. 241 W. v. K.).

Indien in een gefailleerden boedel worden gevonden nog niet vervallen, of vervallen en nog niet betaalde wisselbrieven, handels- en ander papier, aan den gefailleerde ter hand gesteld, alleenlijk met last om dezelve in te vorderen en het beloop daarvan ter beschikking van den zender te houden, of om daaruit bepaaldelijk aangewezen betalingen te doen; of, indien zij bijzonderlijk bestemd waren om daarmede te dekken wisselbrieven, op den gefailleerde getrokken en door dezen geaccepteerd, of biljetten aan zijne woonplaats betaalbaar, kunnen die wisselbrieven, dat handels- en ander papier, worden teruggevorderd, zoo lang dezelve zich *in natura* bevinden onder den gefailleerde, of onder éenen derde die dezelve voor dezen bezit of bewaart; alles echter behoudens hét regt van den boedel om daartegen zekerheid te vragen voor hetgeen van denzelfden, ten gevolge der acceptatien van een gefailleerde, mogt kunnen gevorderd worden (art. 242 W. v. K.).

Ook buiten het geval van bestemming of acceptatie,

bij
leer
der
op e
der
schu
niet
vall
B
bep
den
art.
de
W.
D
indi
lijk
bev
en
I
beta
aan
de
na
(*
In
zelfs
in h
mits
de
zijn
B
er
van
koop
Zie

bij het vorig artikel vermeld, kunnen de aan den gefailleerde overgemaakte wisselbrieven, of het handels- of ander papier, worden teruggevorderd, al ware een of ander op eene rekeningcourant gebragt, mits de zender, ten tijde der overmaking, of daarna, voor geenerlei som hoegenaamd schuldenaar van den gefailleerde zij geweest, daaronder niet begrepen de onkosten, welke op de overmaking gevallen zijn (art. 243 W. v. K.).

Buiten het geval van faillissement, kunnen zonder tijdsbepaling verkochte en onbetaalde koopmanschappen worden teruggevorderd, overeenkomstig de voorschriften van art. 1145 B. W. en met inachtneming der bepalingen van de artt. 231, 233, 234, 236 en 237 W. v. K. (art. 244 W. v. K.). (*)

De terugvordering van die koopmanschappen vervalt, indien dezelve, na zich in het bezit van den oorspronkelijken koper, of van iemand van zijnentwege, te hebben bevonden, door eenen derde te goeder trouw zijn gekocht en aan denzelven afgeleverd.

In geval echter de koopprijs nog niet door dien derde betaald is, kan de oorspronkelijke verkoper de gelden, tot aan het beloop zijner rekening, voor zich vorderen, mits de vordering geschiede binnen den tijd van zestig dagen na de oorspronkelijke levering (art. 245 W. v. K.).

(*) Aangehaald artikel uit het Burgerlijk Wetboek luidt als volgt:

Indien de verkoop zonder tijdsbepaling gedaan is, heeft de verkoper zelfs de bevoegdheid om de goederen terug te eischen, zoolang deze zich in handen van den koper bevinden, en het wederverkoopen te beletten, mits de terugeisning geschiede binnen dertig dagen na de aflevering, en de goederen zich nog bevinden in denzelfden staat, waarin zij geleverd zijn geworden.

Behalve dit voorregt tot terugvordering van goederen in natura bestaat er nog een ander, dat alleen uitgeoefend kan worden op den koopprijs van die goederen, overeenkomstig art. 1144 B. W. welk artikel ook in koopmanszaken van toepassing is, aangezien daaraan niet is gederogerd. Zie De Martini, blad. 972.

HANDBOEK VOOR DEN KOOPMAN.

TWEEDE DEEL.

WETTEN, BESLUITEN EN BEPALINGEN, BETREFFENDE DEN HANDEL, DE SCHEEPVAART EN DE NIJVERHEID IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Regeling der belangen van de Nederlandsche scheepvaart, voor zoo veel aangaat de bezittingen van het rijk in Nederlandsch Oost-Indië (staatsblad 1850 no. 42).

PUBLICATIE.

van wege en in naam des konings.

De minister van staat, gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië.

De raad van Nederlandsch Indië gehoord;

Allen, die dezen zullen zien of hooren lezen, Salut! doet te weten:

Nademaal bij de wet van den 8ste Augustus 1850 (Ned.-stsbl. no. 47), bepalingen zijn daargesteld, betreffende den handel en de scheepvaart in de kolonien en bezittingen van het rijk in andere werelddeelen;

Zoo is goedgevonden en verstaan, te bepalen als volgt:

Eerste artikel. Bij deze wordt openlijk afkondiging gedaan:

1°. Van de artt. 5 en 6 der wet van 1 Augustus 1850, luidende als volgt:

„Art. 5. In de bestaande koloniale tarieven der regten „van In-, Uit- en Doorvoer, wordt geene verandering „gebracht, dan bij de wet.

„Alleen in dringende omstandigheden, is de gouverneur-generaal bevoegd, die tarieven tijdelijk te wijzigen.

„Van zoodanige wijziging wordt aan de beide kamers der staten generaal onverwijld kennis gegeven.

„Art. 6. De vlaggen van zoodanige staten, die voldoen aan de voorwaarden in art. 1 dezer wet gesteld, worden door Ons in de kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, met de Nederlandsche vlag gelijk gesteld (*). Deze gelijkstelling strekt zich niet uit tot de kustvaart in Nederlandsch Oost-Indië. (†)

„Alleen de Nederlandsche schepen, de schepen in Nederlandsch Oost-Indië te huis behoorende, en de inlandsche vaartuigen, aan deze schepen gelijk gesteld, zijn

(*) De staten, wier vlaggen in Nederlandsch-Indië met de Nederlandsche vlag, met uitzondering van de kustvaart, zijn gelijkgesteld, bestaan uit:

Oostenrijk (1)	stsb. 1851 no. 5.
Hamburg	„ 1851 „ 5.
Pruisen en de overige staten van het Duitsche Tolverbond (2)	„ 1851 „ 7.
Lubbeck	„ 1851 „ 11.
Bremen	„ 1851 „ 12.
Mecklenburg-Schwerin	„ 1851 „ 18.
Sardinië	„ 1851 „ 35.
Groot-Brittannië	„ 1851 „ 40.
Noorwegen	„ 1852 „ 2.
Kerkelijke Staat	„ 1852 „ 32.
Griekenland	„ 1852 „ 76.
Ionische eilanden	„ 1852 „ 76.
Zweden	„ 1852 „ 82.
Vereenigde staten van Noord-Amerika	„ 1853 „ 54.
Toskanen	„ 1853 „ 92.
Denemarken	„ 1858 „ 91.

(†) Schepen, wier vlaggen met de Nederlandsche nog niet zijn gelijk gesteld, zijn de volgende; Spaansche, Fransche, Portugesche, Amerikaansche (Zuid-) en Belgische.

(1) Tractaat van handel en scheepvaart tusschen Nederland en Oostenrijk (stabl. 1856 no. 78).

(2) Hannover, Oldenburg en Schaumburg-Lippe behooren ook tot de overige staten van het Duitsche Tolverbond (Ned. stabl. 1854, no. 144, besl. gouv. gen. 27 Sept. 1855 no. 23).

Perzië, Tractaat van handel en Scheepvaart (stabl. 1858 no. 70), Dominicaansche republiek idem (stabl. 1858 no. 90), Guatemala (Republiek van) (stabl. 1859 no. 50).

HANDBOEK VOOR DEN KOOPMAN.

TWEEDE DEEL.

WETTEN, BESLUITEN EN BEPALINGEN, BETREFFENDE DEN HANDEL, DE SCHEEPVAART EN DE NIJVERHEID IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Regeling der belangen van de Nederlandsche scheepvaart, voor zoo veel aangaat de bezittingen van het rijk in Nederlandsch Oost-Indië (staatsblad 1850 no. 42).

PUBLICATIE.

van wege en in naam des konings.

De minister van staat, gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië.

De raad van Nederlandsch Indië gehoord;

Allen, die dezen zullen zien of hooren lezen, Salut! doet te weten:

Nademaal bij de wet van den 8ste. Augustus 1850 (Ned.-stsbl. no. 47), bepalingen zijn daargesteld, betreffende den handel en de scheepvaart in de kolonien en bezittingen van het rijk in andere werelddeelen;

Zoo is goedgevonden en verstaan, te bepalen als volgt:
Eerste artikel. Bij deze wordt openlijk afkondiging gedaan:

1°. Van de artt. 5 en 6 der wet van 1 Augustus 1850, luidende als volgt:

„Art. 5. In de bestaande koloniale tarieven der regten „van In-, Uit- en Doorvoer, wordt geene verandering „gebracht, dan bij de wet.

„Alleen in dringende omstandigheden, is de gouverneur-generaal bevoegd, die tarieven tijdelijk te wijzigen.

„Van zoodanige wijziging wordt aan de beide kamers der staten generaal onverwijld kennis gegeven.

„Art. 6. De vlaggen van zoodanige staten, die voldoen aan de voorwaarden in art. 1 dezer wet gesteld, worden door Ons in de kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, met de Nederlandsche vlag gelijk gesteld (*). Deze gelijkstelling strekt zich niet uit tot de kustvaart in Nederlandsch Oost-Indië. (†)

„Alleen de Nederlandsche schepen, de schepen in Nederlandsch Oost-Indië te huis behoorende, en de inlandsche vaartuigen, aan deze schepen gelijk gesteld, zijn

(*) De staten, wier vlaggen in Nederlandsch-Indië met de Nederlandsche vlag, met uitzondering van de kustvaart, zijn gelijkgesteld, bestaan uit:

Oostenrijk (1)	stbl. 1851 no. 5.
Hamburg	„ 1851 „ 5.
Pruisen en de overige staten van het Deutsche Tol- verbond (2)	„ 1851 „ 7.
Lubeck	„ 1851 „ 11.
Bremen	„ 1851 „ 12.
Mecklenburg-Schwerin	„ 1851 „ 18.
Sardinië	„ 1851 „ 35.
Groot-Brittanië	„ 1851 „ 40.
Noorwegen	„ 1852 „ 2.
Kerkelijke Staat	„ 1852 „ 32.
Griekenland	„ 1852 „ 76.
Ionische eilanden	„ 1852 „ 76.
Zweden	„ 1852 „ 82.
Vereenigde staten van Noord-Amerika	„ 1853 „ 54.
Toskanen	„ 1853 „ 92.
Denemarken	„ 1858 „ 91.

(†) Schepen, wier vlaggen met de Nederlandsche nog niet zijn gelijk gesteld, zijn de volgende: Spaansche, Fransche, Portugesche, Amerikaansche (Zuid-) en Belgische.

(1) Tractaat van handel en scheepvaart tusschen Nederland en Oostenrijk (stbl. 1856 no. 78).

(2) Hannover, Oldenburg en Schaumburg-Lippe behooren ook tot de overige staten van het Deutsche Tolverbond (Ned. stbl. 1854, no. 144, besl. gouv. gen. 27 Sept. 1855 no. 23).

Perzië, Tractaat van handel en Scheepvaart (stbl. 1858 no. 70), Dominicaansche republiek idem (stbl. 1858 no. 90), Guatemala (Republiek van) (stbl. 1859 no. 50).

„gerechtigd tot de kustvaart in Nederlandsch Oost-Indië,
„zoo als die volgens de bestaande verordening mag wor-
„den uitgeoefend (*).

2°. Van de voorwaarden in art. 1 der wet van 8 Augustus 1850, omschreven, luidende:

„Gelijke vrijdom wordt mede door ons verleend, wan-
„neer die aanvoer geschiedt door schepen van die staten,
„welke:

- a. „De Nederlandsche vlag, bij de vaart op en van
„hunne eigene havens, gelijkstellen met hun eigen
„vlag (de kustvaart en visscherij uitgezonderd).
- b. „De Nederlandsche vlag met hun eigen vlag ge-
„lijkstellen bij de vaart op en van hunne kolonien,
„zoo zij kolonien bezitten; en
- c. „Geene differentiëele regten heffen, ten nadeele van
„de voortbrengselen der Nederlandsche kolonien, of
„ten nadeele van den aanvoer van voortbrengselen
„van andere werelddelen uit Nederlandsche havens,
„andere dan die, welke ter begunstiging der voort-
„brengselen van eigene kolonien en van hun regt-
„streekschen aanvoer dienen.”

3°. Van art. 2 van het koninklijk besluit van 24 Au-

(*) Het wezen der kustvaart is bij art. 2 der publicatie van 31 December 1825 (stsbl. no. 48) aldus bepaald:

Dat het, met uitsluiting van alle andere, alleen aan schepen in Ned.-Indië te huis behoorende en daarmede gelijkstaande Indische schepen en vaartuigen, zal geoorloofd zijn:

a. Om goederen, welke in eene der Nederlandsch-Indische havens geladen zijn, en van daar worden uitgevoerd, in eene der andere havens in Ned.-Indië gelegen te lossen en in te voeren, alsmede:

b. Om goederen van het eene entrepôt in Ned.-Indië naar een ander entrepôt aldaar gelegen, over te brengen.

Bij stsbl. 1857 no. 75 is verder bepaald: Het is aan schepen en vaartuigen, tot de kustvaart in Ned.-Indië gerechtigd, toegelaten die vaart uit te oefenen, ook dan, wanneer zij goederen aan boord hebben, buiten Ned.-Indië ingeladen, of bestemd om door die schepen naar buiten Ned.-Indië te worden uitgevoerd, en zij dus niet de geheele lading innemen ter plaatse, van waar zij aanvankelijk wenschen uit te klaren.

gustus 1850, no. 32 (Ned. stsbl. no. 53), luidende als volgt :

„De bepalingen van art. 6 der wet van 8 Augustus 1850 (stsbl. no. 47), tot regeling van de belangen der Nederlandsche scheepvaart, zullen in de kolonien en bezittingen van het rijk in andere werelddelen in werking treden met 1 Januarij 1851.”

Tweede artikel. De gelijkstelling der vlaggen van vreemde staten met de Nederlandsche vlag, bedoeld bij art. 6 der Wet van 8 Augustus 1850, zal in Ned. Oost-Indië eerst ingaan, bij erlangde aanwijzing dezerzijds, van die staten, welke voldoen aan de voorwaarden, gesteld in art. 1 van die Wet.

Derde artikel. Van af 1 Januarij 1851 zullen, met wijziging van art. 2 der publicatie van 31 December 1825 (stsbl. no. 48), de Nederlandsche schepen gerechtigd zijn tot de kustvaart in Ned Oost-Indië, op denzelfden voet en onder dezelfde verordeningen, als de schepen, in Ned.-Oost-Indië te huis behoorende, en de inlandsche vaartuigen, aan deze schepen gelijk gesteld (*).

Vierde artikel. De ankeragegelden, welke, krachtens art. 9 van het havenreglement, op het in- en uitgaan, ankeren, liggen en vertrekken der schepen op de reeden, en de verplichtingen der havenmeesters en gezaghebbers, gearresteerd bij publicatie van commissarissen-generaal, van 28 Augustus 1818, no. 32 (stsbl. no. 61), in de voor den grooten handel opengestelde havens van Nederlandsch Oost-Indië geheven worden van schepen, niet te huis behoorende in Neder Indië, zullen in die havens, te rekenen van 1 Januarij 1851, mede verschuldigd zijn door schepen in Ned. Indië te huis behooren-

(*) Bij stsbl. 1858 no. 123 is verklaard, dat de bepalingen omtrent de kustvaart, vervat in art. 2 der publicatie van 31 Dec. 1825 (stsbl. no. 48) en gewijzigd bij art. 3 der publicatie van 23 Dec. 1850 (stsbl. no. 42), niet toepasselijk zijn op de vaart van- en op havens van inlandsche vorsten en volken, wier landen niet onder regtstreeksch beheer van het Nederlandsch gouvernement staan.

de, en inlandsche vaartuigen, aan deze schepen gelijk gesteld (*).

Vijfde artikel. Met wijziging van art. 9 van het havenreglement op het in- en uitgaan, ankeren, liggen en vertrekken der schepen op de reeden, en de verplichtingen der havenmeesters en gezaghebbers, gearresteerd bij publicatie van commissarissen-generaal van 28 Augustus 1818 no. 32 (stsbl. no. 61), zullen, van af 1 Januarij 1851, van de betaling van ankeragegelden zijn vrijgesteld, de schepen en vaartuigen metende twintig last of minder, zoowel Nederlandsche schepen en schepen in Ned. Indië te huis behoorende, en inlandsche vaartuigen, aan deze schepen gelijk gesteld, als schepen behoorende aan vreemde staten, welke voldoen aan de voorwaarden, gesteld in art. 1 der wet van 8 Augustus 1850.

Zesde artikel. Met 1 Januarij 1851 wordt, zoowel voor Nederlandsche schepen, als voor schepen behoorende aan vreemde staten, welke voldoen aan de voorwaarden, gesteld in art. 1 der wet van 8 Augustus 1850, buiten werking gesteld het bepaalde bij art. 21 van het havenreglement, op het in- en uitgaan, ankeren, liggen en vertrekken der schepen op de reeden, en de verplichtingen der havenmeesters en gezaghebbers, gearresteerd bij publicatie van commissarissen-generaal van 28 Augustus 1818, n°. 32 (stsbl. n°. 61), dat voor het verleenen van uitklaringen, door schepen, niet in Ned. Indië te huis behoorende, zal worden betaald vijf gulden, boven het zegel.

En opdat niemand, enz.

Gelast en beveelt, enz.

Gegeven te Batavia, 23 December 1850.

(*) Bij stsbl. 1853 no. 93 is verklaard dat de gelijkstelling, bij resolutie van 16 December 1819 no. 18 (stsbl. no. 84) van de daarbij aangewezen vaartuigen met Nederlandsche schepen, voor zoo veel betreft de bepalingen op de inkomende en uitgaande regten, ook van toepassing moet worden geacht met betrekking tot de heffing der haven-, anker- en loodsgelden.

**Havens in Ned.-Indië, welke voor den algemeenen In- en
Uitvoer-handel zijn opgesteld (*).**

Op *Java* — Batavia, Samarang en Soerabaija, (stsbl. 1825, no. 48), Cheribon, Passeroeang en Tjilatjap (stsbl. 1859 no. 79).

Ter *Westkust van Sumatra*. — Padang, Tapanoelie en Benkoelen, (stsbl. 1825, no. 48), Aijer Bangies, (stsbl. 1839 no. 5), Singkel en Baros, (stsbl. 1841 no. 40), Natal en Priaman (stsbl. 1859 no. 79).

Ter *Oostkust van Sumatra*. — Palembang, (stsbl. 1825, no. 48) en Moeara Kompeh, (stsbl. 1847, no. 19).

Op *Borneo* — Banjermassin, (stsbl. 1825 no. 48) en Sampit (stsbl. 1859 no. 79).

Op *Banka*. — Muntok, (stsbl. 1825 no. 48).

Op *Timor Koepang* (stsbl. 1825 N°. 48).

Op *Telok-Betong* (stsbl. 1865 no. 137).

Op *Tandjong-Pandan* (stsbl. 1865 no. 139).

De havens van Kroë en Mokko-Mokko (Residentie Benkoelen) zijn open gesteld voor de kustvaart binnen het tolgebied van Nederlandsch-Indië (stsbl. 1867 no. 86).

**Havens in Ned.-Indië, welke slechts voor den algemeenen
Uitvoer-handel zijn opgesteld.**

Op *Java*. — Anjer, Bantam, Indramajoe, Tagal, Pekalongan, Rembang, Probolingó, Bezoekie, Panaroeakan, Banjoewangie, Pangool, Patjitan en de Wijnkoopsbaai (stsbl. 1858 no. 65 en 1859 no. 79).

Vrijhavens in Ned.-Indië

Riouw (stsbl. 1828 no. 89).

(*) *Bali* en *Lombok*. — Bij stsbl. 1857 no. 17 is bepaald, dat het aan alle vaartuigen, hetzij die al dan niet in Ned. Indie te huis behooren, is toegestaan, om goederen van de eilanden Balie en Lombok over te brengen naar eene der andere Ned. Indische bezittingen, waar die vaartuigen wettelijk kunnen toegelaten worden, of van die bezittingen naar de eilanden Balie en Lombok uit te voeren.

Borneo. — Pontianak en Sambas (stsbl. 1853 no. 8), Nieuw Brussel (Succadana *) (stsbl. 1337 no. 40).

Celebes. — Makassar (stsbl. 1846 no. 27), Menado en Kema (stsbl. 1848 no. 42), Sindjai (art. 4 stsbl. 1860 no. 44).

Molukkos. — Amboina, Banda, Ternate en Kajeli (stsbl. 1854 no. 46).

Verordeningen betreffende de Vrijhavens in Ned. Indië.

Riouw (stsbl. 1828, no. 89).

(Besluit no. 26). *Buitenzorg*, 22 December 1828.

De minister van staat, gouverneur-generaal van Ned.-Indië;

Gelet op het koninklijk besluit van 10 April ll. no. 104, houdende verklaring van de Nederlandsche haven van Riouw, met 1 Januarij aanstaande, tot eene vrijhaven; Gelet, enz.

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Te bepalen, dat, met intrekking van alle bestaande wetten en bepalingen, op het middel der inkomende en uitgaande regten in de residentie Riouw, en speciaal die, voorkomende bij de publicatien van 9 Julij 1822, van 14 Februarij 1824, van 25 Junij 1825 en de resolutie van 23 Mei 1826 no. 3, te rekenen van 1 Januarij 1829, te Riouw zullen mogen worden in- en uitgevoerd, dan wel ter reede overgescheept, vrij van inkomende en uitgaande of overscheepsregten, alle goederen, zonder onderscheid, en mitsdien mede oorlogsbehoeften, van waar ook komende, door wien aangebragt wordende, en werwaarts ook bestemd, behoudens zoodanige tijdelijke bepalingen, op het in- en uitvoeren en overschepen van oorlogsbehoeften, als het gouvernement mogt oorbaar achten te maken of te doen maken.

2°. Te bepalen, dat te Riouw niet zullen gevorderd worden eenige haven-, ankerage- of lighthuisgelden.

3°. Te bepalen, dat te Riouw alle scheepspassen voor

(*) De invoer op deze plaats van opium, zout en wollen en katoenen goederen zal alleen mogen geschieden regtstreeks van Pontianak en Sambas.

bepaalde reizen, kosteloos zullen worden verleend en vrij van zegels.

4°. Te bepalen, dat alle te Riouw aankomende of van daar vertrekkende schepen of vaartuigen, aan geene andere formaliteiten zullen zijn onderworpen, dan aan eene bloote, hetzij schriftelijke of mondelinge aangifte van de aangebrachte of uitgevoerd wordende lading, zonder meer; waarmede, met betrekking tot Inlanders, moet worden verstaan, eene aangifte, zoo als zij die op hunne eigene wijze zullen doen. Zullende daartoe ten kantore van den havenmeester van zonsopgang tot zonsondergang worden gevaceerd.

5°. Te bepalen, dat alle goederen van Riouw uitgevoerd, en van daar in eene der Ned.-Indische havens aangebragt wordende, zullen worden beschouwd, als komende uit entrepôt, en mitsdien zullen onderworpen zijn aan alle bepalingen omtrent goederen, komende uit entrepôt, reeds bestaande of nader vast te stellen, met dien verstande nogtans, dat, bijaldien niet voldoende kan bewezen worden, van waar en onder welke vlag, de goederen te Riouw zijn aangebragt, dezelve alsdan zullen onderworpen zijn aan de volle inkomende regten, vastgesteld of nader te bepalen, voor goederen, komende van vreemde havens en aangebragt onder vreemde vlag (*).

6°. Te bepalen, dat van de bovenstaande bepaling zullen zijn uitgezonderd voortbrengselen van den Oosterschen Archipel; welke mitsdien vrij zullen zijn van inkomende regten, voor zoo ver van dezelve over het algemeen geene dusdanige regten worden geheven; zullende nogtans van al zoodanige voortbrengselen van den Oosterschen Archipel, als aan regten subject zijn, dezelfde inkomende en verdere regten worden geheven, als voor schepen, varende onder Nederlandsche vlag, en daarmede gelijkgestelde inlandsche vaartuigen is bepaald, of nader zal worden vastgesteld.

(*) Goederen van Riouw, in eene der Nederlandsch-Indische bezittingen ingevoerd wordende, zullen onderworpen zijn aan de betaling der inkomende regten voor Nederlandsche en vreemde schepen van vreemde havens komende, respectievelijk vastgesteld (stsbl. 1832 no. 38).

7°. Te bepalen, dat goederen, uit eene der Ned.-Indische bezittingen naar Riouw uitgevoerd wordende, zullen onderworpen zijn aan de betaling der uitgaande regten, enz. voor goederen, naar vreemde havens bestemd, vastgesteld.

8°. Met intrekking van het tweede lid der publicatie van 31 December 1825 (stsbl. no. 48), provisioneel te bepalen, dat het aan alle schepen en vaartuigen, hetzij dezelve al dan niet in Ned.-Indië te huis behooren, zal zijn toegestaan, om goederen van Riouw, naar eene der andere Ned.-Indische bezittingen, over te brengen, of van dáár derwaarts uit te voeren.

9°. Te enz.

In- en uitvoer van oorlogsbehoeften te Riouw niet toegestaan.

(stsbl. 1828 no. 90).

(Besluit no. 27) *Buitenzorg*, 22 December 1828.

De minister van staat, commissaris-generaal over Ned.-Indië.

Gelet op art. 1 van deszelfs besluit van heden no. 26, houdende bepalingen omtrent de verklaring van Riouw tot eene vrijhaven.

Heeft goedgevonden en verstaan:

Te bepalen, dat provisioneel, en tot dat deswege anders zal zijn beschikt, oorlogsbehoeften niet zullen worden begrepen, onder die goederen, welke te Riouw, met 1 Januarij aanstaande, vrij van inkomende, uitgaande en andere regten mogen worden in- en uitgevoerd of overgescheept; blijvende alzoo de tegen den invoer van buskruid en vuurwapenen in Ned.-Indië bestaande bepalingen, ook met betrekking tot Riouw, in volle kracht.

N. B. Dit verbod is vervallen door de bepalingen, voorkomende in het stsbl. 1848, no. 44, luidende als volgt:

Art. 1. Dat de aanvoer en opslag van vuurwapenen en buskruid in de entrepôts op Java, met bestemming tot wederuitvoer, wordt toegestaan, en zulks, ten

aanzien van het buskruid, met inachtneming van zoodanige voorzorgen en bepalingen, als daaromtrent door het bestuur zijn of zullen worden genomen.

Art. 2. Dat de invoer van vuurwapenen en buskruid in de voor den grooten handel opengestelde havens van Ned.-Indië, met uitzondering van Java, Banka en de Molukken, zal kunnen plaats hebben, tegen voldoening van een inkomend regt van twaalf ten honderd der waarde, en van Nederland komende, regtstreeks in Nederlandsche schepen, van zes ten honderd der waarde (*).

BORNEO.

PONTIANAK EN SAMBAS. (stsbl. 1833, no. 8).

Resolutie van den gouverneur-generaal in rade van 18 Februarij 1833, no. 39.

Na, enz.

Zoo is na rijpe deliberatie goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk, enz

Ten achste. Te verklaren, dat te rekenen van 1 Januarij 1834 de havens van Pontianak en Sambas zullen zijn vrijgesteld van alle inkomende en uitgaande regten, en dat op de handelaren alleenlijk de verplichting zal rusten, om aangifte te doen van de door hen in- en uitgevoerd wordende goederen, en om telkenmale een matig ankeragegeld te betalen, als volgt:

van alle vaartuigen, hoe ook getuigd, groot	
van 1 tot 5 kojangs	f 1,— per kojang.
„ 5 „ 10 „	„—,75 „ „
„ 10 kojangs en daarboven	„—,50 „ „

(*) De resident van Riouw zal aan vreemdelingen kunnen toestaan zich in die vrijhaven tot het *drijven van handel*, tot wederopzeggens, op te houden, welke vergunning hij niet mag intrekken dan om redenen van overwegend belang en op bijzondere magtiging van den gouverneur-generaal.

Hij zal aan handelaren, aan wien het tijdelijk verblijf te Riouw is toegestaan, tot wederopzeggens toe, kunnen vergunnen op de hoofdplaatsen in de afdelingen van die residentie zich op te houden, mits zich onderwerpende aan alle plaatselijke verordeningen (stsbl. 1853 no. 60).

zullende de vaartuigen van vreemde mogendheden het dubbele van dien betalen; terwijl het verder aan de plaatselijke autoriteiten zal zijn overgelaten om, ten aanzien van den invoer van opium, zoodanige maatregelen te nemen, als vereischt zullen zijn, ten einde den pachter van dit middel in zijne regten te verzekeren.

Ten negende. Te verklaren, dat, na 1 Januarij 1854, aan geene vaartuigen, niet te huis behoorende onder de jurisdictie der Nederlandsche autoriteiten ter westkust van Borneo, veroorloofd zal zijn, behalve te Pontianak en Sambas, op eenige andere haven van het grondgebied van die kust, onder welk voorwendsel ook, handel te drijven, of binnen te loopen, tenzij bij bewezen volstrekke noodzakelijkheid, op poene van confiscatie van schip en lading.

Ten tiende. Al verder te bepalen, dat ook de zoogenaamde kusthandel tusschen Pontianak, Sambas en de overige zeehavens, sorterende onder de jurisdictie der Nederlandsche autoriteiten, op Borneo's westkust, door geene andere vaartuigen zal mogen worden gedreven, dan de zoodanige, welke daartoe van genoemde autoriteiten eene speciale vergunning zullen hebben bekomen, op poene van confiscatie van schip en lading (*).

Ten elfde, enz.

NIEUW BRUSSEL (SUCCADANA).

(stsbl. 1837 no. 40).

Besluit van den gouverneur-generaal van Ned.-Indië, van 31 Augustus 1837, no. 1.

Gelezen, enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Ten eerste. Te bepalen, dat het 4de artikel van het door

(*) Bij resolutie van 2 December 1835 no. 12, (stsbl. 1835 no. 55) is bepaald, dat de hier bedoelde speciale vergunning voortaan niet slechts aan de op Pontianak en Sambas te huis behoorende schepen en vaartuigen zal kunnen worden verleend, maar ook aan alle andere, welke van Ned.-Indische zeebrieven of jaarpassen zijn voorzien.

den commissaris voor Borneo's westkust, J. B. DE LINGE, met den sultan van Nieuw Brussel (Succadana), gesloten contract, zoo als hetzelfde bij het 1ste lid van het besluit van 21 Julij jl., no. 2, is gewijzigd geworden, in het staatsblad van Ned.-Indië zal worden opgenomen, luidende hetzelfde als volgt:

„De haven van Nieuw Brussel (Succadana) tot dusver, „krachtens de bevelen der Hooge Regering van Ned.- „Indië, gesloten geweest zijnde voor alle vaartuigen, niet „behoorende onder het rechtsgebied der Nederlandsche auto- „riteiten ter westkust van Borneo, tenzij eene speciale „vergunning tot handelen van die autoriteiten bekomen „hebbende, welke beperking nadeelig wordt beschouwd „voor de welvaart van Nieuw Brussel (Succadana), zoo „wordt die beperking, op verzoek van zijne Hoogheid „den sultan, door het gouvernement bij deze inge- „trokken.

„Ten gevolge daarvan, wordt de haven van Nieuw „Brussel (Succadana), voor den vervolge, in alle opzigten, „gelijkgesteld, ten aanzien der bepalingen, gemaakt en „nog te maken, op den handel en de scheepvaart, met „de havens van Pontianak en Sambas; zullende deze „drie havens op dezelfde wijze beschouwd en beheerd „worden, behoudens de volgende uitzondering, evenwel:

„Dat de invoer te Nieuw Brussel (Succadana) van opium, „zout, wollen en katoenen goederen, (geene voortbreng- „selen van den Indischen Archipel zijnde), alleen zal „mogen geschieden regtstreeks van Pontianak en Sambas.

„En met bepaling voorts, dat gene vuurwapenen, „geschut, buskruid, of andere oorlogsbehoeften, zullen „mogen worden ingevoerd te Nieuw Brussel (Succadana), „van waar ook komende, tenzij met bijzondere vergunning „van de eerste Nederlandsche autoriteit ter westkust „van Borneo.”

Ten tweede, enz.

CELEBES.

MAKASSER (stsbl. 1846 no. 27).

De minister van staat, gouverneur-generaal van Ned-Indië.

Heeft goedgevonden en verstaan:

Te bepalen:

1°. Dat, te rekenen van 1 Januarij 1847 de stad Makasser eene vrijhaven zal zijn, alwaar alle goederen zonder onderscheid, en om het even onder welke vlag, vrijelijk zullen kunnen worden in- en uitgevoerd, zonder betaling, hetzij van regten op de lading, hetzij van tonnen-, haven- of ankerage-gelden op de schepen, en zonder dat de handelaren aan eenige formaliteit ter zake van in- of uitgaande regten zullen onderworpen zijn.

2°. Dat, dien ten gevolge het reglement op den invoer, den verkoop en het bezit van vuurwapenen en buskruid, gearresteerd bij besluit van 8 Aug. 1828 no. 26 (stsbl. no. 58), voor de haven en stad van Makasser, buiten werking wordt gesteld, en mitsdien aldaar de vrije in- en uitvoer ook van oorlogsbehoeften wordt toegestaan.

3°. Dat ook de in- en uitvoer van opium aldaar aan geene regten of restrictieve bepalingen onderhevig zal zijn, met dien verstande nochtans, dat de handelaren in opium zich zullen moeten onderwerpen aan de plaatselijke verordeningen, in het belang der amfioenpacht daargesteld.

4°. Dat van de Chinesche jonken, welke te Makasser worden gelost, niet meer gevorderd zullen worden de recognitiegelden, bedoeld bij art. 20 van de publicatie van 28 Aug. 1818 (stsbl. no. 58), en de resolutie van 4 Oct. 1819 no. 20 (stsbl. no. 76), noch ook de belasting ten behoeve van het Chineesch hospitaal, voorgeschreven bij resolutie van 5 Maart 1832 no. 1 (stsbl. no. 11).

5°. Dat op de overige plaatsen, gelegen in de gouvernements-distrikten nabij Makasser, geene inkomende en uitgaande regten meer geheven zullen worden van goe-

deren, welke met inlandsche vaartuigen te of van Makasser worden in- of uitgevoerd; zullende aldaar geene op Europesche wijze getuigde schepen worden toegelaten (*).

6°. Dat door den gouverneur van Makasser aan vreemdelingen zal kunnen worden toegestaan zich daar ter stede, tot het drijven van handel, tot wederopzeggens toe, op te houden (†).

Reglement voor den handel en de haven te Makasser.

(stsbl. 1847 no. 22).

Art. 1. Alle schepen en vaartuigen de reede opzeilende, zullen, vóór zij ten anker komen hunne vlag vertoonen; hetzelfde zal geschieden bij het verlaten van de reede.

Voor schepen, welke razeilen voeren, zal de vlag van den wal geheschen worden.

De havenmeester zal naar boord van elk opzeilend schip zenden, een verpraai-brief van den volgende inhoud:

„De bevelhebber van het ter reede gekomen vaartuij wordt uitgenoodigd het volgende in te vullen:

Makasser, den

De havenmeester,

N. N.

Vlag van het schip?

Naam?

Naam van den bevelhebber?

Grootte van het schip in lasten of tonnen?

Hoe bemand?

Hoe gewapend?

Van waar gekomen?

Wanneer gezeild?

(*) § 5 van toepassing verklaard op de afdeeling Sindjaj. (stsbl. 1860 no. 44).

(†) Deze vergunning kan worden uitgestrekt tot de hoofdplaatsen der afdeelingen in het Gouvernement Celebes. Besl. 25 April 1853 no. 3 (stsbl. no 33).

Welke plaatsen aangedaan?

Werwaarts bestemd?

Welke lading?

Namen, landaard, beroep, onderdom en laatste woonplaats der passagiers?

Gezondheidstoestand?

Belangrijke tijdingen?

Reede Makassar, den

(Handteekening van den gezaghebber).

Art. 2. De gezaghebbers en supercarga's der schepen zullen, binnen 24 uren na hunne aankomst, hetzij in persoon, dan wel door hunne agenten, ten kantore van den havenmeester doen overbrengen hunne zeebrieven en passen, om aldaar tot hun vertrek te blijven berusten.

Brieven en pakketten moeten onmiddellijk nadat het schip ten anker is gekomen, aan den havenmeester afgeleverd worden.

Art. 3. Alle matrozen of, zeelieden, die met verlof aan den wal komen, zullen moeten voorzien zijn van een verlofsbriefje, geteekend door den scheepsbevelhebber of zijnen plaatsvervanger, zijnde hieronder niet begrepen, zoodanige matrozen of zeelieden, die voor een korten tijd en zonder te overnachten tot het verrigten van bepaalde bezigheden ten behoeve van het vaartuig, waartoe zij behooren, aan den wal gezonden worden.

De havenmeester is gerechtigd, om in gevallen, in welke hij vermeent, dat het belang van den lande zulks vordert, zich aan boord van de schepen of vaartuigen te begeven, de daarop bevonden wordende manschappen te monstereen en met de monsterrol te vergelijken, en speciaal op inlandsche vaartuigen, tegen welke vermoeden mogt bestaan, dat zij tot roof op zee of tot het drijven van slavenhandel zijn uitgerust, zoodanig meerder onderzoek te doen, als strekken kan om zich van de waarheid te overtuigen.

Hij is gehouden van alle belangrijke omstandigheden aan den gouverneur kennis te geven.

Art. 4. Met intrekking der bepalingen, voorkomende in het stbl. van 1838 no. 24, worden de grenzen der reede van Makasser bepaald als volgt: om den noord, van het noordelijk gedeelte der zuidbank Boni dwars over in eene oostelijke rigting naar den wal, en om de zuid, van het zuidelijkst gedeelte der zandplaat *Groot Lely*, en wel van de baak op de zuidpunt van die bank geplaatst, mede dwars over in eene oostelijke rigting naar den wal.

Art. 5. De gezaghebbers der schepen en vaartuigen zijn gehouden te ankeren binnen de alzoo bepaalde grenzen, terwijl alle, omtrent ligplaatsen ter reede, voorkomende geschillen zullen zijn onderworpen aan de beslissing van den havenmeester, wiens uitspraak door de gezaghebbers onverwijld moet worden opgevolgd.

Art. 6. In het bijzonder zullen schepen, welke kruid en amunitien in lading hebben, bij aankomst gehouden zijn te ankeren, ten oosten van en onder de zandplaat *Groot Lely*, en eerst dan naar de koopvaardij-reede mogen verhalen, wanneer dit kruid of deze amunitien in het daarvoor bestemde kruidhuis zullen zijn overgebracht. De gezagvoerders of supercarga's van zoodanige schepen zullen gehouden wezen, hetzij in persoon, dan wel door hunne agenten, van het in lading hebben van dit buskruid en deze amunitien, binnen 24 uren na aankomst, aan den havenmeester aangifte te doen. Bij verzuim hiervan zal het niet aangegeven buskruid verbeurd zijn, onverminderd de aansprakelijkheid van den scheepsbevelhebber tot vergoeding, indien door het verzuim ongelukken mögten zijn ontstaan.

Wanneer zij mögten verlangen het buskruid en deze amunitien te lossen, zal hun op hun verzoek kosteloos worden uitgereikt, eene vergunning tot overbrengst van het kruid en de amunitien in het kruidhuis, waarin het, ten geheele, dan wel gedeeltelijke beschikking van de eigenaren of gezagvoerders, zonder eenige risico voor het gouvernement wegens die berging, tot den wederuitvoer zal blijven bewaard.

Dagelijks, *zon- en feestdagen* uitgezonderd, van des morgens 8 tot des namiddags 2 uren, zullen ten kantore van den havenmeester, zonder eenige kosten, door de daarop regt-hebbenden, de schriftelijke bewijzen kunnen worden erlangd, benoodigd voor de wederafgifte door den bewaarder van het geheele of een gedeelte van het aldus in het kruidhuis opgeborgen buskruid en de amunitien; terwijl ook die bewaarder, gedurende dezelfde uren, zal vaceren tot het ontvangen en weder afgeven van buskruid en amunitien.

Eenige aldus uit het kruidhuis ontvangen buskruid of amunitien, zullen binnen de limieten der stad Makasser zonder speciale vergunning van den gouverneur, niet mogen worden geland, maar met inachtneming der vereischte voorzorgen, onverwijld over zee en zonder het doorvaren der koopvaardij-reede tot buiten de limieten van de reede Makasser, hierboven bij artikel 4 aangegeven, worden vervoerd.

Schepen, welke onder de *Lely* geankerd, begeeren mogten het in lading hebbende kruid, enz. aan boord te behouden, zullen verplicht zijn zich te onderwerpen aan alle zoedanige in het algemeen belang en ter voorkoming van onheilen te nemen voorzorgen, als door den gouverneur zullen worden noodig geoordeeld en telkens verordend. (*)

(*) Bij stsbl. 1864 no. 39 is, met wijziging van alle daarmede strijdige verordeningen bepaald:

I. dat de stoomschepen, ingeval zij buskruid of andere ontvlambare oorlogsamunitie aan boord hebben, *terstond* op de gewone reeden kunnen ankeren, mits bij aankomst onmiddellijk aan den havenmeester van het aanwezen dier amunitie kennis gevende, ten einde die overeenkomstig de deswege bestaande voorschriften zoo noodig kunne gelost worden.

Op het verzuim dier aangifte binnen den tijd van zes uren, nadat het anker gevallen is, wordt bij bestaande gemeenschap met den wal, eene boete van *f* 25,— tot *f* 100,— gesteld.

II. dat, wanneer het zich aan boord van stoomschepen bevindende buskruid of andere ontvlambare oorlogsamunitie voor elders bestemd is, die artikelen niet behoeven te worden gelost, maar aan boord kunnen blijven, om onmiddellijk verder te worden vervoerd, wanneer dat

Art. 7. Geen ballast zal mogen geworpen worden van boord van eenig ter reede zeilend of liggend schip, op verbeurte van *f* 10,— voor elk last op welken het schip gemeten is. Ook is het aan een iegelijk verboden, van de droogten groot en klein Lely, Boni, Gossong, Panjo en van de in eene noordelijke rigting, in de nabijheid van deze laatste liggende overige droogten, alle beschermende de reede van Makasser, zand te halen, hetzij voor ballast, dan wel voor welk einde ook, en zulks op verbeurte eener boete van *f* 25,— tot *f* 100,— voor elke overtreding, ter beoordeeling van den magistraat.

Art. 8. De havenmeester is verplicht verloren ankers te doen opvisschen, doch hiervoor zal hem door de eigenaars, behalve teruggave der gemaakte onkosten, betaald worden $\frac{1}{3}$ der waarde van het anker.

Art. 9. Ankers, wier eigenaars onbekend zijn, zullen, nadat daarvan in de Javasche Courant driemaal openlijke aankondiging gedaan is, en nadat de ankers zelve, een jaar openlijk ten toon hebben gelegen, aan de meestbiedenden publiek worden verkocht, ten voordeele van den lande, na aftrek van hetgeen den havenmeester, volgens het vorige artikel, toekomt.

Art. 10. De gezagvoerders van schepen en vaartuigen zullen niet mogen vertrekken, alvorens zij van den havenmeester hebben terug erlangd hunne scheepspapieren en passen en eene behoorlijke uitklaring en ladingslijst.

Voor inlandsche vaartuigen op passen van inlandsche vorsten varende, en voor die, welke op jaarpassen van het Indisch gouvernement varen, zal geene afzonderlijke uitklaring gegeven, maar de vergunning tot vertrek op de passen geschreven worden.

stoomschip zonder belangrijke vertraging, ter beoordeeling van den betrokken havenmeester, zijne reis vervolgt.

De havenmeesters zullen van de bij art. I bedoelde kennisgave van de aanbrenst met één stoomschip van buskruid en amunitie, onverwijld mededeeling doen aan de betrokken-burgerlijke, militaire of marine autoriteit. (stsbl. 1864 no. 40).

Art. 11. De havenmeester zal geen bewijs van uitklaring geven, tenzij 24 uren te voren van het voorgenomen vertrek zij kennis gegeven, en hem voorts vertoond worde:

1°. Een certificaat van den magistraat, dat aan alle plaatselijke wetten is voldaan, en

2°. De scheepsrolle.

Deze certificaten, alsook de uitklaringen, zullen kosteloos en op ongezegeld papier worden verleend.

Kleinere inlandsche vaartuigen behoeven van hun voornemen tot vertrek slechts 2 uren te voren te doen blijken, door het vertoonen van een blaauw sein.

Art. 12. Gezaghebbers, die zonder uitklaring van den havenmeester vertrekken, zullen worden gestopt, en in geval van dadelijke aanhouding betalen eene boete van *f* 10 voor elk last op welken het schip gemeten is.

Wanneer de bevelhebber zonder aangehouden te zijn, vertrekt, zal daarvan aan alle autoriteiten in Ned.-Indië worden kennis gegeven, ten einde bij zijne eventueele terugkomst met hetzelfde of eenig ander schip, tot betaling der boeten te worden genoodzaakt.

Art. 13. Door de gezagvoerders, supercarga's of correspondenten van op de Europesche wijze getuigde schepen, zal onder hunne handteekening, ten kantore van den havenmeester, schriftelijk opgave worden gedaan van de hoeveelheid, soort en waarde der handelsgoederen door hen ingevoerd, overgescheept of uit te voeren, met vermelding der plaats van waar de ingevoerde goederen aangebragt en voor welke plaatsen de uit te voeren goederen bestemd zijn.

De aangifte zal, voor zooveel inlandsche en daaraan gelijk gestelde handelaren betreft, bij monde, ten kantore van den havenmeester kunnen geschieden, en aldaar kosteloos kunnen worden ontvangen en geregistreerd.

Art. 14. Van allen aan, in- of uitvoer van opium op gouvernements grondgebied, waar de pacht van het regt tot den verkoop van opium werkt, zal aan den magistraat en aan den pachter, door den handelaar, wien

zulks aangaat, worden kennis gegeven, opdat overeenkomstig de pachtvoorwaarden, de pachter in zijne regten beschermd, en tegen de overtreders geprocedeerd worde.

Art. 15. De in- en uitvoer van opium, anders dan bij volle kisten, waaronder echter niet is begrepen de geprepareerde opium, waarvan de invoer, bij welke hoeveelheid ook, volstrekt verboden blijft, zal onderworpen worden aan verzegeling, en zoodanige verdere maatregelen van voorzorg tegen inbreuk op de pacht, als door den gouverneur noodig zullen worden geacht.

Alle overtredingen, zoowel van het bepaalde bij art. 14, als van dat bij het onderverpelijk artikel, zullen gestraft worden met verbeurdverklaring en eene geldboete van f 500,— tot f 5000,—, door den regter te bepalen.

Art. 16. Goederen van Makasser in eene der Ned.-Indische bezittingen ingevoerd wordende, zullen beschouwd worden als komende van eene vreemde haven en mitsdien over het algemeen onderworpen zijn aan de heffing van regten, welke in dat geval volgens de in de overige Ned.-Indische bezittingen aangenomene wijze van regtsheffing behoort te worden toegepast.

Deze bepaling is echter niet van toepassing op de voortbrengselen van den Oosterschen Archipel, omtrent welke in het tot dusver bestaande, geene verandering wordt gebracht.

Goederen, uit eene der Ned.-Indische bezittingen naar Makasser uitgevoerd wordende, zullen onderworpen zijn aan de betaling der uitgaande regten enz., voor goederen naar vreemde havens bestemd, vastgesteld.

Art. 17. Met afwijking van het bepaalde bij het 2de lid der publicatie van 31 December 1825 (stsbl. no. 48) zal het aan alle schepen en vaartuigen, hetzij die al dan niet in Ned.-Indië te huis behooren, zijn toegestaan om goederen van Makasser naar eene der andere Ned.-Indische bezittingen, waar dezelve wettiglijk toegelaten kunnen worden, over te brengen of van die bezittingen naar Makasser uit te voeren.

(Stsbl. 1849 no. 54.)

De minister van staat, gouverneur-generaal van Ned.-Indië.

Heeft goedgevonden en verstaan:

- I. De, enz.
- II. De, enz.
- III. Dat de steenen loods, gelegen vóór het haven-kantoor te Makasser, ter plaatse waar vroeger de koopwaren tot het betalen der inkomende- en uitgaande regten werden gebragt, te rekenen van 1 Januarij 1850, niet meer in de pacht voor het marktgeld zal zijn begrepen, maar door den havenmeester kosteloos ten gebruike aan den handel zal kunnen worden aangewezen, tot kortstondige nederlage van geloste ofter inlading bestemde koopwaren.
- IV. Dat de jaarpassen van de te Makasser en omstreken te huis behorende prauwen, even als die, te huis behorende in de nabij gelegen vorstenlanden, zullen zijn vrijgesteld van zegelregt.
- V. Dat niet zal worden overgegaan tot de intrekking van eene, krachtens art. 6 der publicatie van 9 September 1846 (stsbl. no. 27), door den gouverneur van Celebes, en onderhoorigheden verleende toestemming, tot oponthoud van vreemdelingen te Makasser, als om redenen van overwegend belang en op speciale magtiging van den gouverneur-generaal.

(Stsbl. 1853 no. 33).

Den gouverneur van Celebes en onderhoorigheden te magtigen, om aan de Europesche handelaren, aan wie, krachtens het bepaalde bij art. 6 der publicatie van 9 September 1846 (stsbl. no. 27), het tijdelijk verblijf te Makasser is toegestaan, te vergunnen zich ook, tot wederopzeggens, op de hoofdplaatsen in de afdeelingen van

zijn gouvernement op te houden, mits zich onderwerpende aan alle plaatselijke verordeningen en restrictien, welke ten hunnen aanzien, mogten noodig bevonden worden. (*)

MENADO EN KEMA (stsbl. 1848 no. 42).

De minister van staat, gouverneur-generaal van Ned.-Indië.

Heeft goedgevonden en verstaan;

Te bepalen:

Art. 1. Dat te rekenen van 1 Januarij 1849, de havens van Menado en Kema, op het eiland Celebes vrijhavens zullen zijn, alwaar alle goederen, zonder onderscheid, en om het even onder welke vlag, vrijelijk zullen kunnen worden in- en uitgevoerd, zonder betaling, hetzij van regten op de lading, hetzij van tonnen, haven- of ankerage-gelden op de schepen, en zonder dat de handelaren aan eenige formaliteit ter zake van in- en uitgaande regten zullen onderworpen zijn.

Art. 2. Dat dien ten gevolge het reglement op den invoer, den verkoop en het bezit van vuurwapenen en buskruid, gearresteerd bij besl. van 8 Augustus 1828 no. 26 (stsbl. no. 58), voor de haven en stad van Menado en van Kema, buiten werking wordt gesteld, en mitsdien aldaar de vrije in- en uitvoer ook van oorlogsbehoeften wordt toegestaan.

Art. 3. Dat ook de in- en uitvoer van opium aldaar aan geene regten of restrictieve bepalingen onderhevig zal zijn, met dien verstande nochtans, dat elk en een iegelijk zich zal moeten onderwerpen aan de plaatselijke

---

(*) Door stsbl. 1846 no. 27, 1848 no. 42, en 1854 n. 46, is, behalve de daarbij uitdrukkelijk voorgeschrevene, geene verandering gebragt in de vroegere verordeningen, omtrent het heffen van in- en uitgaande regten in de kleine havens van Celebes en de Molukken, waar tolkantoren zijn, (stsbl. 1857 no. 46).

verordeningen, in het belang der amfioen-pacht daargesteld of daar te stellen.

Art. 4. Dat van de Chinesche jonken, welke te Menado en te Kema worden gelost, niet gevorderd zullen worden de recognitie-gelden, bedoeld bij art. 20 van de publicatie van 28 Augustus 1818 (stsbl. no. 58) en de resolutie van 4 October 1819 no. 20 (stsbl. no. 76), noch ook de belasting ten behoeve van het Chinesche hospitaal, voorgeschreven bij resolutie van 5 Maart 1832 no. 1 (stsbl. no. 11).

Art. 5. Dat op de overige plaatsen in de residentie Menado, geene inkomende en uitgaande regten meer geheven zullen worden van goederen, welke met inlandsche vaartuigen te- of van Menado en Kema worden in- of uitgevoerd; — zullende op die plaatsen geenerhande op Europeesche wijze getuigde schepen worden toegelaten.

Art. 6. Dat door den resident van Menado aan vreemdelingen zal kunnen worden toegestaan, zich ter hoofdplaats Menado of te Kema, tot het drijven van handel, tot wederopzeggens toe, op te houden (*).

Havenreglement voor Menado en Kema.

(stsbl. 1854 no. 53).

Art. 1. Vaartuigen de reede van Menado of Kema opzeilende, moeten, vóór zij ten anker komen, hunne vlag vertoonen; hetzelfde moet geschieden bij het verlaten van de reede.

Voor vaartuigen, welke ra-zeilen voeren, wordt de vlag van den wal geheschen.

(*) De resident van Menado zal deze vergunning niet mogen intrekken dan om redenen van overwegend belang en op bijzondere magtiging van den gouverneur-generaal.

Hij zal aan handelaren, aan wien het tijdelijk verblijf te Menado is toegestaan, kunnen vergunnen op de hoofdplaatsen in de afdeelingen van die residentie zich op te houden, mits zich onderwerpende aan alle plaatselijke verordeningen (stsbl. 1853 no. 60).

De havenmeester te Menado of de onderhavenmeester te Kema zendt naar boord van elk opzeilend vaartuig een verpraibrief van den volgenden inhoud:

De gezagvoerder van het ter reede gekomen vaartuig wordt uitgenoodigd het onderstaande in te vullen:

. . . . ., den . . . . .

De havenmeester

N. N.

Vlag van het vaartuig?

Naam?

Naam van den gezagvoerder?

Grootte van het vaartuig in lasten of tonnen?

Hoe bemand?

Hoe gewapend?

Van waar gekomen?

Wanneer gezeild?

Welke plaatsen aangedaan?

Werwaarts bestemd?

Welke lading?

Namen, landaard en beroep der passagiers?

Gezondheidstoestand?

Belangrijke tijdingen?

Reede . . . . ., den . . . . .

(Handteekening van den gezagvoerder.)

Art. 2. De gezagvoerders van vaartuigen moeten binnen 24 uren na hunne aankomst ter reede, hetzij in persoon, dan wel door hunne agenten, op het havenkantoor doen overbrengen hunne zeebrieven, passen en verdere scheepspapieren, welke aldaar tot hun vertrek worden aangehouden.

Brieven en pakketten moeten terstond, nadat het vaartuig ten anker is gekomen, aan het havenkantoor afgeleverd worden.

Art. 3. Alle matrozen of zeelieden van particuliere vaartuigen, die met verlof aan wal komen, moeten zijn voorzien van een verlobfsbriefje, geteekend door den gezagvoerder of zijnen plaatsvervanger; hiervan zijn uitgezonderd zoodanige matrozen of zeelieden, die, voor korten tijd en zonder te vernachten, aan wal gezonden worden tot het verrigten van bepaalde bezigheden, ten behoeve van het vaartuig waartoe zij behooren.

Ieder matroos of zeevarende, die aan wal gevonden wordt, zonder voorzien te zijn van het gevorderd verlobfsbriefje, zal verbeuren eene boete van *drie* gulden, voor welke boete de gezagvoerder aansprakelijk is.

Art. 4. De havenmeester te Menado en de onderhavenmeester te *Kema*, zijn gerechtigd, wanneer zij vermeenen dat het belang van den lande zulks vordert, zich aan boord van de ter reede liggende vaartuigen te begeven, de daarop bevonden wordende manschappen te monstereu en met de monsterrol te vergelijken, en speciaal op inlandsche vaartuigen, tegen welke vermoeden mogt bestaan, dat zij tot roof op zee, of tot het drijven van slavenhandel zijn uitgerust, zoodanig nader onderzoek te doen, als strekken kan om zich van de waarheid te overtuigen.

De onderhavenmeester te *Kema* is gehouden van alle belangrijke omstandigheden onverwijld kennis te geven aan den havenmeester te Menado, die zoowel van die berigten, als van hetgeen hem zelveu ten aanzien van de ter reede van Menado aangekomen vaartuigen zal kennelijk worden, ten spoedigste mededeeling moet doen aan den resident.

Art. 5. De grenzen van de reede van Menado worden bepaald als volgt:

Om den noord, de rivier van Menado:

Om de zuid, het baken op het strand; en

Om de west een engelsche mijl uit den wal,

en van *Kema*:

Om den noord, Tandjong Kokolie;

Om de zuid, het eiland Koboeroekan;

Om de oost, van den zuidhoek van het eiland Lembe, dwars om de zuid.

Art. 6. Alle vaartuigen zijn gehouden te ankeren binnen de bij art. 5 bepaalde grenzen.

Vaartuigen, kruid en amunitie in lading hebbende, zijn echter gehouden te ankeren,

te Menado:

benoorden de rivier van Menado.

te Kema:

benoorden Tandjong Kokolie.

Zij mogen zonder vooraf erlangde vergunning van den betrokken havenmeester niet verhalen binnen de grenzen der reede.

Geschillen omtrent ligplaatsen ter reede zijn onderworpen aan de beslissing van den betrokken havenmeester, wiens uitspraak door de gezagvoerders moet worden opgevolgd.

Art. 7. Gezagvoerders van vaartuigen, kruid en amunitien in lading hebbende, welke vergunning erlangen om binnen de grenzen der reede te verhalen, zijn gehouden het kruid en de amunitie, met inachtneming der noodige voorzorgen terstond te lossen, hetzij voor den invoer, hetzij om te worden geborgen tot den wederuitvoer.

Geene vaartuigen worden ter reede toegelaten, welke ingeladen kruid en amunitie aan boord houden.

Nadat kruid en amunitie weder aan boord zijn teruggebracht, moeten de vaartuigen onverwijld verzeilen buiten de grenzen van de reede, dan wel ankeren op de bij art. 6 aangewezen plaatsen. (*)

Art. 8. Geen ballast mag geworpen worden van boord van eenig ter reede van Kema zeilend of liggend vaartuig, op verbeurte eener boete van *tien gulden* voor elken last, op welchen het vaartuig gemeten is.

(*) De artikelen 6 en 7 zijn gewijzigd bij stbl. 1864 no. 39 (zie de noot op blz. 32).

Art. 9. Het is verboden om touwen of kettingen van vaartuigen ter reede van Menado, liggende, te bevestigen aan houten palen, waarop 's gouvernements of andere gebouwen rusten, op verbeurte eener boete, *honderd gulden* niet te boven gaande, ter beroordeeling van den resident van Menado, ongerekend vergoeding van alle schade door overtreding van deze bepaling veroorzaakt.

Art. 10. Gezagvoerders van vaartuigen zijn gehouden alvorens te vertrekken, bij het havenkantoor te ligten hunne zeebrieven, passen en verdere papieren, bij hunne komst, overeenkomstig art. 2, aldaar overgebracht, en voorts eene uitklaring en ladinglijst.

Voor inlandsche vaartuigen, op passen van Inlandsche vorsten of Ned.-Indische jaarpassen varende, wordt geene afzonderlijke uitklaring gegeven, maar de vergunning tot vertrek op de passen gesteld.

Geene uitklaring noch vergunning tot vertrek wordt verleend, dan na vertoon der scheepsrolle en van een bewijs van de plaatselijke autoriteit, dat aan alle plaatselijke wetten voldaan is.

Die bewijzen worden even als de uitklaringen kosteloos en op ongezegeld papier verleend.

Art. 11. Door de gezagvoerders of agenten van op de Europesche wijze getuigde vaartuigen moet onder hunne handteekening aan het havenkantoor schriftelijk opgave worden gedaan van de hoeveelheid, soort en waarde der goederen, door hen ingevoerd, overgescheept of uit te voeren, met vermelding der plaats, van waar de ingevoerde goederen aangebragt en waarheen de uit te voeren goederen bestemd zijn.

Deze aangifte kan voor zoo veel Inlandsche en daaraan gelijkgestelde handelaren betreft, bij monde ten kantore van den havenmeester geschieden, en wordt aldaar kosteloos ontvangen en aangeteekend.

(Stsbl. 1860 no. 44, art. 4).

In de afdeeling Sindjai worden voorloopig geene inkomende of uitgaande regten op handelswaren geheven en wordt mitsdien op die afdeeling van toepassing verklaard het bepaalde bij § 5 van de publicatie van 9 September 1846 (stsbl. no. 27).

MOLUKKOS.

(stsbl. 1854 no. 46).

PUBLICATIE,

van wege en in naam des konings.

De gouverneur-generaal van Ned.-Indië;

Den raad van Ned.-Indië gehoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! doet te weten:

Dat Hij,

overwegende:

dat bij de wet van den 8sten September 1853 (Ned. stsbl. no. 98), wijzigingen zijn gebragt in de beperkende bepalingen, welke in den Molukschen Archipel, met opzigt tot den handel en de scheepsvaart, bestaan:

dat de afkondiging dezer wet tot dusverre is vertraagd door onderzoekingen, vereischt in verband met het slot van art. 1 en met art. 3;

dat er echter geene overwegende bezwaren tegen bestaan om, in afwachting van den uitslag dier onderzoekingen, de belanghebbenden zoo spoedig mogelijk in het genot te stellen van de bepalingen, in genoemde wet vervat.

Heeft goedgevonden en verstaan:

Ten eerste: Bij deze openlijke afkondiging te doen van de wet van den 8^{en} September 1853 (Ned. stsbl. no. 98), luidende als volgt:

Wij WILLEM III, bij de Gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het, ter bevordering van den handel in den Molukschen Archipelen in het belang van de ingezetenen aldaar, wenschelijk is, te wijzigen de beperkende bepalingen, welke aldaar, met opzigt tot den handel en de scheepvaart bestaan.

Zoo is het dat wij, den raad van state gehoord, en met gemeen overleg der staten-generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk wij goetvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. De havens van Amboina, Banda, Ternate en Kajeli worden, te rekenen van den dag der afkondiging dezer wet aldaar, behoudens het bepaalde bij art. 3 en de plaatselijke verordeningen omtrent de opium-pacht, opengesteld voor den vrijen in- en uitvoer van alle goederen, zonder onderscheid, onverschillig onder welke vlag, zonder betaling, hetzij van inkomende of uitgaande regten, hetzij van tonnen-, haven- en ankerage-gelden, en zonder dat de handelaren aan eenige andere formaliteiten zijn onderworpen, dan die welke onvermijdelijk worden geacht tegen ontvoering van gouvernement's specerijen, namelijk te Amboina de nagelen, en te Banda de notenmuskaat en de foelie.

Art. 2. In de niet vrij verklaarde of kleine havens van de Molukken, worden geene inkomende of uitgaande regten geheven van goederen, met inlandsche vaartuigen, van of naar Amboina, Banda, Ternate en Kajeli bestemd.

Art. 3. Aan onzen gouverneur-generaal van Ned.-Indië wordt vrijgelaten, de voor de Molukken bestaande verbodsbepalingen, omtrent den invoer van vuurwapenen en buskruid, in een of meer der opgemelde havens, naar omstandigheden, te bestendigen, op te heffen en te herstellen.

Lasten en bevelen, dat deze in het staatsblad zal worden geplaatst, en dat alle ministeriële departementen, autoriteiten, collegiën en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven in het *Kamp bij Zeist*, den 8^{en} September 1853.

WILLEM.

De minister van kolonien,
CHS. F. PARUD.

Uitgegeven den 15^{en} September 1853.

De staatsraad, directeur van het
kabinet des konings,

A. G. A. VAN RAPPARD.

Ten tweede: Te bepalen, dat restitutie zal worden verleend van alle inkomende of uitgaande regten, tonnenhaven- of ankerage-gelden, welke op de bedoelde plaatsen, krachtens de tot dus verre bestaan hebbende bepalingen, verschuldigd zijn geworden na den 31^{en} December 1853.

Ten derde: Te verklaren, dat in afwachting van nader door den gouverneur-generaal vast te stellen verordeningen:

- a. vaartuigen, te Amboina en Banda ten handel komende, onderworpen zullen zijn aan al zoodanige maatregelen van voorzorg, tegen heimelijke ontvoering van gouvernements specerijen, als door den gouverneur der Moluksche eilanden zullen worden noodig geacht en bekend gemaakt.
- b. de bepalingen, ten aanzien van den *invoer, het bezit, den verkoop en het verbruik van opium op Banda*, vastgesteld bij publicatie van 10 Mei 1851 (stsbl. no. 24), door het bepaalde bij art. 1 der hierboven geïnsereerde wet geene verandering ondergaan.

En opdat niemand, enz.

Gelast en beveelt, enz.

Gegeven te *Batavia*, den 23^{en} Junij 1854.

(Stsbl. 1855 no. 28^a).

PUBLICATIE.

van wege en in naam des konings.

De gouverneur-generaal van Ned.-Indië;

Den raad van Ned.-Indië gehoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! doet te weten:

dat Hij,

alnu wenschende over te gaan tot het vaststellen van verordeningen, noodig ten gevolge van het bepaalde bij de publicatie van 23 Junij 1854 (stsbl. no. 46);

Heeft goedgevonden en verstaan:

Ten eerste: Ten vervolge op de publicatie van 23 Junij 1854 (stsbl. no. 46) en uit kracht van art. 3 van de daarbij afgekondigde wet van 8 September 1853 (Ned. stsbl. no. 98), art. 2 van de publicatie van 19 Augustus 1848 (stsbl. no. 44) in dier voege uit te breiden, dat de invoer van vuurwapenen en buskruid in de voor den algemeenen handel opengestelde havens van de Moluksche eilanden zal kunnen plaats hebben.

Ten tweede: Te bepalen, dat van de Chinesche jonken te Amboina, Banda, Ternate en Kajeli, niet meer zal worden gevorderd de belasting ten behoeve van het Chinesche hospitaal, voorgeschreven bij de resolutie van 5 Maart 1832 no. 1 (stsbl. no. 11).

Ten derde: Te bepalen, dat de gouverneur der Moluksche eilanden en de residenten van Banda en Ternate, ieder voor zoo ver hem aangaat, zullen vergunnen aan vreemdeelingen om zich te Amboina, Kajeli, Banda en Ternate te vestigen, en zich op de hoofdplaatsen in de afdeelingen, tot wederopzeggens, voor het drijven van handel op te houden; met dien verstande, dat deze vergunning alleen zal kunnen worden ingetrokken door den gouverneur-generaal.

Ten vierde: Vast te stellen het volgende

Reglement voor de havens van Amboina, Banda, Ternate en Kajeli.

Art. I. Vaartuigen, de reede van Amboina, Banda, Ternate of Kajeli opzeilende, moeten, vóór zij ten anker komen, hunne vlag vertoonen, hetzelfde moet geschieden bij het verlaten van de reede.

Voor vaartuigen, welke razeilen voeren, wordt de vlag van den wal geheschen.

De betrokken havenmeester zendt naar boord van elk opzeilend vaartuig een verpraaibrief van den volgenden inhoud:

De gezagvoerder van het ter reede gekomen vaartuig wordt uitgenoodigd het onderstaande in te vullen:

. . . . ., den . . . . .

De havenmeester,

N. N.

Vlag van het vaartuig?

Naam?

Naam van den gezagvoerder?

Grootte van het vaartuig in lasten of tonnen?

Hoe bemand?

Hoe gewapend?

Van waar gekomen?

Wanneer gezeild?

Welke plaatsen aangedaan?

Werwaarts bestemd?

Welke lading?

Namen, landaard en beroep der passagiers?

Gezondheidstoestand?

Belangrijke tijdingen?

Reede . . . . ., den . . . . .

(Handteekening van den gezagvoerder).

Art. 2. De gezagvoerders van vaartuigen moeten binnen 24 uren na hunne aankomst ter reede, hetzij in persoon, hetzij door hunne agenten, op het havenkantoor doen overbrengen hunne zeebrieven, passen en verdere scheepspapieren, welke aldaar tot hun vertrek worden aangehouden.

Brieven en pakketten moeten, terstond nadat het vaartuig ten anker is gekomen, aan het havenkantoor afgeleverd worden.

Art. 3. Alle matrozen of zeelieden van particuliere vaartuigen, die met verlof aan wal komen, moeten zijn voorzien van een verlobfsbriefje, geteekend door den gezagvoerder of zijnen plaatsvervanger; hiervan zijn uitgezonderd zoodanige matrozen of zeelieden, die voor korten tijd en zonder te vernachten aan wal gezonden worden tot het verrigten van bepaalde bezigheden, ten behoeve van het vaartuig, waartoe zij behooren.

Ieder matroos of zeevarende, die aan wal gevonden wordt, zonder voorzien te zijn van het gevorderd verlobfsbriefje, zal verbeuren eene boete van *drie gulden*, voor welke boete de gezagvoerder aansprakelijk is.

Art. 4. De havenmeesters zijn gerechtigd, wanneer zij vermeenen dat het belang van den lande zulks vordert, zich aan boord van de ter reede liggende vaartuigen te begeven, de daarop bevonden wordende manschappen te monstereu en met de monsterrol te vergelijken, en speciaal op inlandsche vaartuigen, tegen welke vermoeden mogt bestaan, dat zij tot roof op zee of tot het drijven van slavenhandel zijn uitgerust, zoodanig nader onderzoek te doen, als strekken kan om zich van de waarheid te overtuigen.

Art. 5. De grenzen der reeden worden bepaald:

voor Amboina.

om de oost of naar de binnenzijde der baai, door den hoek van Batoe Mera, en

om de west of naar de buitenzijde der baai, door de monding der rivier van Batoe Gadja of door de daaraan gelegen waterbatterij.

voor Banda.

van den zuid-oosthoek van Goenoeng Api, dwars over in eene zuidelijke rigting naar den wal van het perk Baija Auer, en om de oost van de gesloopte batterij Wantrouwen in eene zuidelijke rigting van het perk Keizerstoren, uitmakende de binnenbaai tusschen Neira en Groot Banda.

voor Ternate.

tot op eenen afstand van $\frac{1}{8}$ Duitsehe mijl van het Fort Oranje, op eene diepte van hoogstens 24 vadem waters.

voor Kajeli.

om de oost van de monding der rivier Wajjerlessi (paal I), en om de west van de monding der rivier Wajjsalboeta (paal II).

Art. 6. Alle vaartuigen zijn gehouden te ankeren binnen de bij art. 5 bepaalde grenzen.

Vaartuigen, kruid en amunitie in lading hebbende, zijn echter gehouden te ankeren:

te Amboina.

achter den hoek van Wajjnitoe.

te Ternate.

in de nabijheid van het fortje Kajoe Mera, gelegen op $\frac{1}{2}$ Duitsehe mijl ten zuiden van het fort Oranje.

te Kajeli.

ten westen van de monding der rivier Wajj Bara (paal III); zij mogen zonder vooraf erlangde vergunning van den betrokken havenmeester, niet verhalen binnen de grenzen der reeden.

Geschillen omtrent ligplaatsen ter reede, zijn onderworpen aan de beslissing van den betrokken havenmeester, wiens uitspraak door de gezagvoerders moet worden opgevolgd.

Art. 7. Gezagvoerders van vaartuigen, kruid en amunitie in lading hebbende, welke te Amboina, Kajeli en Ternate vergunning erlangen om binnen de grenzen der reede te verhalen, zijn gehouden het kruid en de amunitie, met inachtneming der noodige voorzorgen, terstond te lossen, hetzij voor den invoer, hetzij om te worden geborgen tot den wederuitvoer, in daartoe bestemde kruidhuizen of andere door het hoofd van gewestelijk of plaatselijk bestuur goedgekeurde bergplaatsen.

Art. 3. Alle matrozen of zeelieden van particuliere vaartuigen, die met verlof aan wal komen, moeten zijn voorzien van een verlobsbriefje, geteekend door den gezagvoerder of zijnen plaatsvervanger; hiervan zijn uitgezonderd zoodanige matrozen of zeelieden, die voor korten tijd en zonder te vernachten aan wal gezonden worden tot het verrigten van bepaalde bezigheden, ten behoeve van het vaartuig, waartoe zij behooren.

Ieder matroos of zeevarende, die aan wal gevonden wordt, zonder voorzien te zijn van het gevorderd verlobsbriefje, zal verbeuren eene boete van *drie gulden*, voor welke boete de gezagvoerder aansprakelijk is.

Art. 4. De havenmeesters zijn gerechtigd, wanneer zij vermeenen dat het belang van den lande zulks vordert, zich aan boord van de ter reede liggende vaartuigen te begeven, de daarop bevonden wordende manschappen te monsteren en met de monsterrol te vergelijken, en speciaal op inlandsche vaartuigen, tegen welke vermoeden mogt bestaan, dat zij tot roof op zee of tot het drijven van slavenhandel zijn uitgerust, zoodanig nader onderzoek te doen, als strekken kan om zich van de waarheid te overtuigen.

Art. 5. De grenzen der reeden worden bepaald:

voor Amboina.

om de oost of naar de binnenzijde der baai, door den hoek van Batoe Mera, en

om de west of naar de buitenzijde der baai, door de monding der rivier van Batoe Gadja of door de daaraan gelegen waterbatterij.

voor Banda.

van den zuid-oosthoek van Goenoeng Api, dwars over in eene zuidelijke rigting naar den wal van het perk Baija Auer, en om de oost van de gesloopte batterij Wantrouwen in eene zuidelijke rigting van het perk Keizerstoren, uitmakende de binnenbaai tusschen Neira en Groot Banda.

voor Ternate.

tot op eenen afstand van $\frac{1}{8}$ Duitsche mijl van het Fort Oranje, op eene diepte van hoogstens 24 vadem waters.

voor Kajeli.

om de oost van de monding der rivier Wajjerlessi (paal I), en om de west van de monding der rivier Wajjsalboeta (paal II).

Art. 6. Alle vaartuigen zijn gehouden te ankeren binnen de bij art. 5 bepaalde grenzen.

Vaartuigen, kruid en amunitie in lading hebbende, zijn echter gehouden te ankeren:

te Amboina.

achter den hoek van Wajjuitoe.

te Ternate.

in de nabijheid van het fortje Kajoe Mera, gelegen op $\frac{1}{2}$ Duitsche mijl ten zuiden van het fort Oranje.

te Kajeli.

ten westen van de monding der rivier Waj Bara (paal III); zij mogen zonder vooraf erlangde vergunning van den betrokken havenmeester, niet verhalen binnen de grenzen der reeden.

Geschillen omtrent ligplaatsen ter reede, zijn onderworpen aan de beslissing van den betrokken havenmeester, wiens uitspraak door de gezagvoerders moet worden opgevolgd.

Art. 7. Gezagvoerders van vaartuigen, kruid en amunitie in lading hebbende, welke te Amboina, Kajeli en Ternate vergunning erlangen om binnen de grenzen der reede te verhalen, zijn gehouden het kruid en de amunitie, met inachtneming der noodige voorzorgen, terstond te lossen, hetzij voor den invoer, hetzij om te worden geborgen tot den wederuitvoer, in daartoe bestemde kruidhuizen of andere door het hoofd van gewestelijk of plaatselijk bestuur goedgekeurde bergplaatsen.

Geene vaartuigen worden ter reede toegelaten, welke ingeladen kruid en amunitie aan boord houden.

Nadat kruid en amunitie weder aan boord zijn teruggebragt, moeten de vaartuigen onverwijld verzeilen buiten de grenzen van de reede, of ankeren op de bij art. 6 aangewezen plaatsen (*) (†).

(*) De artikelen 6 en 7 zijn gewijzigd bij stsb. 1864 no. 39 (zie de noot op blz. 32).

- (†) In verband tot art. 7, is bij stsb. 1857 no. 64, het navolgende bedaald :
- Art. I. Gezaghebbers van vaartuigen die verlangen crepée- of jagtkruid en buskruid en amunitie te lossen, geven hiervan kennis aan den havenmeester, welke ambtenaar daarvan mededeeling doet aan den plaatselijken artillerie-kommandant.
- Art. II. Bij het lossen worden steeds de noodige voorzigtigheidsmaatregelen genomen.
- Art. III. De magazijnmeester der artillerie mag geen crepée- of jagtkruid en buskruid of amunitie in ontvangst nemen, of aan belanghebbenden afleveren, zonder schriftelijke vergunning van den havenmeester. Deze vergunning moet gespecificeerd vermelden de in ontvangst te nemen of af te leveren hoeveelheid crepée- of jagtkruid of buskruid, of amunitie, de namen der eigenaren enz., en voor „fiat inname in, of afgifte uit, het buskruidmagazijn” door de ter plaatse aanwezige eerste militaire autoriteit ondertekend zijn.
- Art. IV. Bij regenachtig weder wordt geen crepée- of jagtkruid of buskruid of amunitie gelost. Wanneer gedurende het lossen het weder verandert of ongunstig wordt, wordt het buskruidmagazijn gesloten en het lossen gestaakt.
- Art. V. Door de zorg van den magazijnmeester der artillerie wordt een boek aangelegd, inhoudende de hoeveelheden gedeponeerde en weder afgehaalde buskruid-soorten en amunitie, en waarin voor de verantwoording van het kruid voor elken partikulier een of meerdere bladzijden zijn aangewezen. Alle ontvangsten en afleveringen worden daarin naauwkeurig aan geteekend, opdat uit dat boek te allen tijde de voorraad blijke, welke aan iederen partikulier afzonderlijk toebehoort.
- Art. VI. De schriftelijke vergunningen, bedoeld bij art. 3, strekken den magazijnmeester tot bewijzen.
- Art. VII. De in ontvangstname of afgifte van crepée- of jagtkruid of buskruid of amunitie, kan dagelijks, uitgezonderd op zonen feestdagen, plaats hebben van des morgens 8 tot des namiddags 2 ure.

Art. 8. Geen ballast mag worden geworpen van boord van eenig ter reede van Banda, Kajeli of Ternatez eiland of liggend vaartuig, op verbeurte eener boete van *tien gulden* voor elken last, op welken het vaartuig gemeten is.

Art. VIII. Crepée- of jagtkruid of buskruid of amunitie, waarvan de emballage niet in voldoende staat is, ter beoordeeling van den plaatselijken artillerie-kommandant, wordt in het buskruidmagazijn niet opgenomen.

Geraakt de emballage van eenig geborgen jagt- of crepée, kruid of buskruid of amunitie in zoodanigen staat, dat dezelve voorziening vordert, dan wordt daarvan kennis gegeven aan den havenmeester, die den eigenaar daarmede in wetenschap stelt, ten einde daarin ten spoedigste te voorzien. Blijft deze bij gebreke hieraan gevolg te geven, dan geschiedt de herstelling voor zijne kosten.

Wanneer het gebrek van dien aard is, dat hetzelfde aanleiding tot ongelukken kan geven, en niet onmiddellijk door den eigenaar van het kruid wordt hersteld, en nadat de noodzakelijkheid daartoe is verklaard aanwezig te zijn door eene door den magazijnmeester der artillerie aangevraagde en door de eerste civiele en eerste militaire overheden, in gemeenschappelijk overleg, benoemde commissie van deskundigen, is de magazijnmeester der artillerie verplicht het kruid, ten overstaan van die commissie, onschadelijk te maken en op te ruimen.

De eigenaar heeft evenmin verhaal op het opgeruimde, als op het geborgen kruid, hetwelk bedorven is geworden door lekkage als anderszins, dan wel door ontploffing weggeraakt is, tenzij hij bewijze, dat de schade moedwillig is veroorzaakt.

Art. IX. Wanneer bij aanzienlijken aanvoer van kruid, het buskruidmagazijn geene bergruimte meer aanbiedt, wordt de havenmeester daarvan verwittigd, opdat het geven van magtiging tot het lossen van crepée- of jagtkruid en van buskruid en amunitie tijdelijk worde gestaakt en de noodige maatregelen van voorziening kunnen worden genomen.

Art. X. Het kruid, door partikulieren in bewaring gegeven, wordt nimmer gelucht of gekeerd, dan met schriftelijke vergunning van het hoofd van het plaatselijk bestuur.

Voor het luchten of keeren van het (dat) kruid, worden aan de artilleristen, welke dien arbeid verrigt hebben, uit de bij art. XI bedoelde fondsen betaald de, bij § 3 van tarief

Op verbeurte eener gelijke boete is het verboden ballast over boord te werpen op de reede te Amboina, op eene mindere diepte dan van 25 vadem.

Art. 9. Te Amboina en Banda mogen, zonder daartoe erlangd schriftelijk verlof van den betrokken havenmeester, vóór zes ure des morgens en na zes ure des avonds geene goederen worden gelost of geladen.

Alle aldaar in en uit, van en naar boord varende sloe-

no. 46 van het algemeene reglement voor de administratie der landmagt, aangeduide laboreergelden.

Art. XI. Voor elke opening der kruidmagazijnen, hetzij tot berging dan wel tot uitneming van aan belanghebbenden toe behoorend crepéc- of jagtkruid of buskruid of amunitie, wordt door denzelfden betaald:

voor hoeveelheden van meer dan 100 Amst. ponden. . . f 2.—

" " " 100 Amst. ponden en minder . . . 1.—

Het in ontvangst nemen tot berging en de weder afgifte van het kruid of de amunitie, hebben plaats aan de poorten der buskruidmagazijnen.

De belanghebbenden zorgen voor het transport van- en naar de poorten, door eigen middelen.

Art. XII. Voor het toezigt bij het openen der buskruidmagazijnen hetzij tot berging dan wel tot uitneming van kruid of amunitie, genieten:

1°. De conducteurs of tijdelijke conducteurs der artillerie;
a. voor eene hoeveelheid van 100 Amst. ponden of daarboven opgeborgen en uitgeleverd kruid f 1,— per dag.

b. voor eene hoeveelheid van minder dan 100 Amst. ponden, de voor hunnen graad bij tarief no. 46 van het reglement op de administratie der landmagt aangegevene laboreergelden.

2°. De manschappen, die daarbij behulpzaam zijn, de bij voormeld tarief voor hunnen graad vastgestelde laboreergelden.

Art. XIII. De betrokken kommandanten der artillerie verantwoorden de in art. XI bedoelde gelden, overeenkomstig de hun daartoe door den chef van dat wapen te geven voorschriften.

Zij zijn gehouden het restant dien gelden jaarlijks in 's lands kas te storten.

Afschrift, enz.

pen en andere vaartuigen zijn gehouden, aan het havenkantoor aan te leggen en van wege den havenmeester onderworpen aan visitatie, een en ander op verbeurte eener boete van *vijf-en-twintig tot een honderd guld.*

Art. 10. Gezagvoerders van vaartuigen zijn gehouden, alvorens te vertrekken, bij het havenkantoor te ligten hunne zeebrieven, passen en verdere papieren, bij hunne komst, overeenkomstig art. 2 aldaar overgebracht, en voorts eene uitklaring en ladingslijst.

Voor inlandsche vaartuigen, op passen van Inlandsche vorsten of op Ned.-Indische jaarpassen varende, wordt geene afzonderlijke uitklaring gegeven, maar de vergunning tot vertrek op de passen gesteld.

Geene uitklaring noch vergunning tot vertrek wordt verleend, dan na vertoon der scheepsrolle en van een bewijs van de plaatselijke autoriteit, dat aan alle plaatselijke wetten voldaan is.

Die bewijzen worden even als de uitklaringen kosteloos en op ongezegeld papier verleend.

Art. 11. Door de gezagvoerders of agenten van op de Europeesche wijze getuigde vaartuigen, moet onder hunne handteekening aan het havenkantoor schriftelijk opgave worden gedaan van de hoeveelheid, soort en waarde der goederen door hen ingevoerd, overgescheept of uit te voeren, met vermelding der plaats, waar de ingevoerde goederen aangebragt en waarheen de uit te voeren goederen bestemd zijn.

Deze aangifte kan, voor zoo veel Inlandsche en daaraan gelijkgestelde handelaren betreft, bij monde ten kantore

---

Toepasselijk op Padang. Besluit van 18 Dec. 1861 no. 13 stsbl. no. 116, idem op de voor den grooten handel opengestelde havens van Sumatra's Westkust, benoorden Padang gelegen. Besluit van 10 Sept. 1863 no. 7 stsbl. no. 108.

Toepasselijk op Banka. Besluit van 6 Sept. 1866 no. 1 stsbl. no. 96.

van den havenmeester geschieden, en wordt aldaar kosteloos ontvangen en aangeteekend (*).

En opdat, enz.

(*) Bij besluit van den 6 Julij 1857 stsbl. no. 58, is goedgevonden en verstaan:

Art. I. Ten gevolge op de ordonnantie van den 30 April 1855 (stsbl. no. 28) wordt bepaald, dat het aan alle vaartuigen, hetzij die al dan niet in Nederlandsch-Indië te huis behooren, is toegestaan, om goederen van Amboina, Banda, Ternate en Kajelie naar eene der andere Nederlandsch-Indische bezittingen, waar zij wettelijk kunnen toegelaten worden, over te brengen of van die bezittingen naar de even genoemde vrijhavens uit te voeren.

Bepaling voor de taxatie van goederen.

Bij resolutie van den gouverneur-generaal van 21 Maart 1832 no. 12 (stsbl. 1832 no. 13) is bepaald:

1°. Dat voortaan de taxatie der goederen, wanneer 's lands regten bij den invoer worden geheven, te Batavia, Samarang en Soerabaija, zal geschieden, gemeenschappelijk, door den controleur en den ontvanger der inkomende en uitgaande regten.

2°. Dat de ambtenaren, die, krachtens het hierboven bepaalde, de taxatiën der goederen volbrengen, daarvan door hunne handteekeningen zullen moeten doen blijken, en

3°. Dat het aan de ontvangers der inkomende en uitgaande regten zal zijn vrijgelaten, om taxatiën, tot voorschreven einde, van facturen of van partijen goederen, niet te bovengaande eene waarde van f 5000, alleen te bewerkstelligen, behoudens nogtans de verificatie door de controleurs van dat middel, ingevolge het dienaangaande gestatueerde.

J A V A en M A D U R A.

In het algemeen moet als regtstreeksche aanvoer van goederen in Nederlandsch-Indië worden beschouwd, de zoodanige, welke geschiedt met het schip, waar- in de goederen oorspronkelijk geladen zijn, zonder dat dezelve gedurende de reis zijn gelost; onder dien verstande, dat overtuigend blijke, dat de goederen met bestemming voor havens in Nederlandsch-Indië, ter plaatse van afscheept, zijn geladen (Gouv. besluit 28 Augustus 1852 no. 3).

TARIEF No. 1

Dit tarief is van toepassing op al de buitenbezittingen, waar regten worden geheven (stsb. 1842 no. 6).

(Stsbl. 1837 no. 47 en 1847 no. 33).

Inkomende regten op Wijnen, Dranken, enz.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt (1).	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Azijn</i> , Wijn- op fust . . .	per oksh.	f 12,—	} Met bewijs van Ned. oorsprong of bewerking, in Ned. schepen de helft van deze regten (2).
" " flesschen de 100 fl.	"	" 12,—	
Rozijn- " fust . . .	per oksh.	" 9,—	
" " flesschen de 100 fl.	"	" 9,—	
Bier- " fust . . .	per oksh.	" 6,—	
" " flesschen de 100 fl.	"	" 4,—	
Kunst- " fust . . .	per oksh.	" 36,—	
" " flesschen de 100 fl.	"	" 30,—	
<i>Bier</i> , (3) " fust . . .	per oksh.	" 24,—	
" " " " per $\frac{1}{2}$ pijp.	"	" 18,—	
" " flesschen de 100 fl.	"	" 12,—	

(1) Op de bepaalde regten wordt geheven 5 pCt. ten behoeve van de zeehoofden, enz.

(2) Door Nederlandsche schepen worden bedoeld de in Nederland te huis behorende en de daarmede gelijk gestelde schepen. Zie stsb. no. 42.

(3) Bij de berekening der regten op *Bier*, wordt de halve pijp, zonder onderscheid van oorsprong van dat fust, gerekend gelijk te staan met $\frac{3}{4}$ okshoofd (stsb. 1840 no. 5 en 1843 no. 31).

Voor schade op bier in vaten zal toegestaan worden, wanneer het uit Europa ingevoerd wordt, 4 pCt., van elders komende 3 pCt.; voor schade van bier op flesschen 8 pCt., wanneer he'zelve aan boord niet aangevuld wordt; doch, wanneer dit mogt geschieden, zullen de regten betaald worden van al hetgene wordt geland, en het overige aangegevene moe-

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
	op kruiken (1)		
<i>Brandewijn</i> , " fust....	per pijp.	f 90,—	} Met bewijs van Ned. oorsprong of bewer- king, in Ned. schepen, de helft van deze regten.
" " flesschen	de 100 fl.	" 40,—	
<i>Vruchten</i> " " " 12 "	" "	" 6,—	
<i>Genever</i> , (2) " fust....	per aam	" 12,—	
" " " " anker.	" "	" 3,—	} Met bewijs van Ned. bewerking, in Ned. schepen, de helft van deze regten.
" " flesschen	keld. van [15 fless.	" 3,—	
<i>Liqueuren</i> , in soorten (3)	de 12 fl.	" 6,—	} Van Ned. regtstreeks, in Ned. schepen, de helft van deze regten.
<i>Liqueur-wijn</i> , roode en witte.....	als boven.	" 5,—	
<i>Minerale wateren</i> , op kruiken of flesschen	de 100 kr. of fless.	" 12,—	} Als boven.
<i>Rum, Arak en Ago Ar- dente</i> , (vreemd) op fust....	per pijp.	" 120,—	
" " flesschen	de 100 fl.	" 40,—	} Met bewijs van Ned. oorsprong of bewer- king, in Ned. schepen, de helft van deze regten.
<i>Siropen</i> (4) " " "	de 12 fl. (1 of 1/2).	" 4,—	
<i>Vruchten op Brandewijn</i> , (zie <i>Brandewijn</i>).			} Met bewijs van Ned. bewerking, in Ned. schepen, de helft van deze regten.
<i>Wijnen</i> , (5) Bourgogne en andere fijne, roode en witte			

ten verantwoord worden ten genoegte van den waterfiskaal (stsbl. 1822 no. 7 en 1834 no. 50).

Bij invoer van bier met certificaat van oorsprong, hetwelk bevonden wordt zuur te zijn, kan dat certificaat als voor *Azijs* worden aangenomen (*Bijzondere bepaling*).

(1) Een kruik = 1½ gewone flesch (*Bijzondere bepaling*).

(2) Alle genever, ingevoerd met vreemde schepen, van vreemde havens komende, zal worden beschouwd als vreemde. Wanneer genever met vreemde schepen in Nederland uitgeklaard en ingevoerd wordt, zal bewezen moeten worden, dat dezelve Nederlandsche genever is; bij gebrek aan welk bewijs, dezelve voor vreemde zal gehouden worden (stsbl. 1822 no. 7 en 1834 no. 50).

(3) Bitter (als eetwaren). Cherry Brandij als Likeur.

(4) Keuken-Siroop, als eetwaren. Tarief no. 3 besl. gouverneur-generaal van 8 Februarij 1839 no. 13, en Siroop de Punch als Siroop.

(5) Alle wijn, aangegeven onder de benaming van *Ordinaire wijn*,

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
Wijnen (Fransche) ..	de 12 fl.	f 1,—	) Van Ned. regtstreeks, in Ned. schepen, de helft van deze regten.
<i>Wijnen,</i> Champagne en andere mousserende wijnen (1)	de 12 fl.	" 5,—	
Madera. . . . op fust. . . .	per pijp.	" 80,—	) Als boven.
" flesschen	de 12 fl.	" 5,—	
Sherry als Madera.			) Als boven.
Ordinaire roode en witte Wijnen (Fransche)			
op fust (2).	per oksh.	" 20,—	) Met bewijs van Neder- landsche bewerking, in Ned. schepen, de helft van deze regten.
" flesschen	de 100 fl.	" 10,—	

zal bij den invoer, door de respectieve ontvangers en controleurs der inkomende en uitgaande regten worden onderzocht en geproefd, op monster uit de partij-zelve te kiezen, naar aanwijzing der administratie; zoodanige wijn, welke in den handel uit de eerste hand op f 1,— of meer per flesch kan worden waardig geschat, of wel daarvoor verkocht, zal worden gerangschikt, onder de *fijne* wijsoorten, en mitsdien ook alleen daarvan dien overeenkomstig de regten worden geheven (stsbl. 1839 no. 9).

Alle bedorven wijn zal als zoodanig moeten aangegeven zijn, vóór dat dezelve den boom zal zijn doorgevoerd, wanneer daarvan proces-verbaal zal worden opgemaakt; en zullen alsdan voor zulken zuur geworden wijn de minste regten, welke op den azijn gesteld zijn, worden betaald.

De wijn eenmaal den boom doorgevoerd zijnde, zullen geene reclames, over hetgeen zuur geworden is, aangenomen worden.

Alle wijnen, bij dit tarief niet genoemd, zullen worden gerangschikt onder zoodanige, waarmede zij in hoedanigheid en prijs het meest overeenkomen, en zullen voor dezelve de regten in gelijker voege worden berekend.

Wanneer wijn op vaten wordt ingevoerd, overeenkomstig de aangegeven hoeveelheid, zonder dat de vaten zijn aangevuld, zal op dezelve voor lekkage worden toegekend: komende uit Europa 3 pCt. en voor alle andere landen 2 pCt.; zullende voor wijnen in flesschen voor schade toegekend worden 2 pCt., zonder onderscheid van welke plaats dezelve worden aangebragt.

Wanneer verkozen wordt de vaten aan boord te vullen, zal geene vergoeding voor lekkage worden toegestaan, in welk geval de minder ingevoerde vaten, ten genoeye van den waterfiskaal, zullen worden verrekend (stsbl. 1822 no. 7 en 1834 no. 50).

(1) Voor schade op Champagne wijn zal toegekend worden 8 pCt., wanneer de volle aangegevene hoeveelheid ingevoerd wordt, doch in geen geval wanneer de kisten of manden aangevuld zijn (stsbl. 1822 no. 7 en 1834 no. 50).

(2) Stsbl. 1842 no. 6.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
Portugese, ord. op fust... per pijp.		f 120,—	Van Ned. regtstreeks, in Ned. schepen, de helft van deze regten. Met bewijs van Ne- derlandsche bewerking, in Ned. schepen, de helft van deze regten.
" " fless. (1) fijne " " (" " 12 "	de 100 fl. " " 12 "	" 20,— " 5,—	
Rhijnsche, ord. op fust... per oksh.		" 20,—	Van Ned. regtstreeks, in Ned. schepen, de helft van deze regten. Met bewijs van Ned. bewerking, in Ned. schepen, de helft van deze regten.
ord. op fless. (2) fijne " "	de 100 fl. " 12 "	" 10,— " 5,—	
Spaansche, ord. op fust... per pijp.		" 120,—	Van Ned. regtstreeks, in Ned. schepen, de helft van deze regten.

(1) Zie stsb. 1842 no. 35.

(2) Wijnen van alle soort uit het tolverbond betalen gelijke regten als de Fransche wijnen. (Zie § 14 van het protocol, (stsb. 1852 no. 75) en gouv. besl. 8 Febr. 1855 no. 20. Zie ook noot 4 bladz. 57 hiervoren en stsb. 1842 no. 6.

Algemeene bepaling. De bepaling bij het bier, hiervoren bladzijde 56 noot 3, 2de alinea gemaakt, zal ook toepasselijk zijn op den cider, perry en azijn, met uitzondering van wijnazijn in flesschen, waarop slechts 2 pCt. voor schade zal worden toegerekend, zonder onderscheid van plaats, van waar dezelve wordt aangevoerd.

Op al het gedistilleerde, ingevoerd op fusten, welke niet aan boord aangevuld zijn, zal, wanneer het van Europa of Amerika komt, voor lekkage toegestaan worden 3 pCt., en van elders komende 2 pCt. In flesschen ingevoerd wordende, zal zonder onderscheid worden toegerekend 2 pCt.

In geval de volle aangegevene hoeveelheid niet ingevoerd wordt, zal geene lekkage worden toegestaan, en zal de eigenaar het minder aangevoerde moeten verantwoorden ten genooge van den water-fisikaal.

Op alle ingevoerde likeuren, siropen, vruchten op brandewijn en minerale wateren, van waar ook ingevoerd, zal voor schade worden toegestaan 3 pCt. voor zoo verre de aangegevene hoeveelheid is geland, zullende in het tegenovergestelde geval gehandeld worden als hierboven bij het gedistilleerde is bepaald.

Dranken in andere vaten, dan de bij dit tarief genoemde, ingevoerd wordende zal de inhoud van eerstgemelde worden berekend en gebragt tot die van de laatste, ten einde daarna de regten te bepalen (stsb. 1822 no. 7 en 1834 no. 50).

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
Spaansche, ord. op fless.	de 100 fl.	" 20,—	Met bewijs van Ned. bewerking, in Ned. schepen, de helft van deze regten.
fijne " " " 12 "	" 12 "	" 5,—	
Teneriffe... op fust....	per pijp.	" 50,—	Van Ned. regtstreeks in Ned. schepen, de helft van deze regten.
" flesschen	de 100 fl.	" 20,—	
<i>Diverse Dranken,</i> niet hierboven ver- meld als:			
Cyder of Appeldrank...	Per f 100,— factuurs- waarde ver- hoogd met 30 pCt.	" 24,—	Met bewijs van Neder- landschen oorsprong of, bewerking, in Ned. schepen, de helft van deze regten.
Perry of Peerensap....			
Béssensap, enz.....			
Gingerwijn of Ginger Cordial.....			
Kaapsche Wijn op fust...	per pijp.	" 50,—	Onder Ned. vlag van de Kaap regtstreeks, de helft van deze regten.
" fless.	de 100 fl.	" 20,—	

Inkomende regten op Wollen en Katoenen Goederen (1).

OORSPRONG der GOEDEREN.	Grondslag van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Nederland</i>	Taxatie volgens het tarief van minste prij- zen, om de 3 maanden herzien wor- dende.	ad valo- rem	
In Ned. schepen, met een bewijs van Ned. oorsprong	Idem.	25 pCt. 12½ pCt.	
<i>Europa en Amerika</i> , mits van landen, waarmede het Koningrijk der Ned. in vriendschappelijke be- trekking staat	Idem.	25 pCt.	Den oorsprong te be- wijzen, volgens het In- disch Staatsblad van 1834 no. 32. Zie stsbl. 1839 no. 36.
<i>Landen</i> , met welke het Koningrijk der Ned. niet in vriendschappelijke be- trekking staat	Idem.	50 pCt.	
<i>Nederlandsch-Indië</i> en be- vriende inlandsche Sta- ten in den Indischen Archipel	Taxatie door de be- ambten naar den markt- prijs van den dag.	25 pCt.	Mits geene vreemde haven aangedaan heb- bende.
Met Ned. Ind. en daar- mede gelijk gestelde			

(1) Tulle en kant als manufacturen (besl. gouv.-gen 23 Januarij 1839 no. 7).

Bij art. 2 van het gouv. besl. 25 Januarij 1832 no. 7 is bepaald, dat van iedere soort getaxeerde goederen een monster zal worden gevorderd, van een streep van 3 à 4 duim, bevattende de volle breedte van het stuk, en van ieder stuk laken een staal van 2 duim breed en 5 à 6 duim lang.

Bij geleverde katoenen garens wordt bij de taxatie slechts in aanmerking genomen het gewigt van het ongeverwde (*Bijzondere bepaling*).

Voor de heffing der regten wegens bedorven, kan de venduwaarde tot grondslag worden genomen (besl. gouv.-gen. 18 Julij 1839 no. 6).

De bepaling, dat van goederen, voorzien van certificaten van Nederlandschen oorsprong, minder inkomende regten zullen worden geheven, is alleen toepasselijk op de aanvoeren te *Batavia, Samarang, Soerabaja* en *Padang* (stsbl. 1841 no. 46).

Bij stsbl. 1859 no. 79 is verder bepaald, dat de certificaten van oorsprong ook geldig zijn in alle voor den algemeenen invoer opengestelde havens op Java en ter westkust van Sumatra.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
Spaansche, ord. op fless.	de 100 fl.	" 20,—	Met bewijs van Ned. bewerking, in Ned. schepen, de helft van deze regten.
fijne " " " 12 "	" 12 "	" 5,—	
Teneriffe... op fust....	per pijp.	" 50,—	Van Ned. regtstreeks in Ned. schepen, de helft van deze regten.
" flesschen	de 100 fl.	" 20,—	
<i>Diverse Dranken,</i> niet hierboven ver- meld als:			
Cyder of Appeldrank...	Per f 100.- factuus waarde ver- hoogd met 30 pCt.	" 24,—	Met bewijs van Neder- landschen oorsprong of, bewerking, in Ned. schepen, de helft van deze regten.
Perry of Peerensap....			
Béssensap, enz.....			
Gingerwijn of Ginger Cordial.....			
Kaapsche Wijn op fust...	per pijp.	" 50,—	Onder Ned. vlag van de Kaap regtstreeks, de helft van deze regten.
" fless.	de 100 fl.	" 20,—	

Inkomende regten op Wollen en Katoenen Goederen (1).

OORSPRONG der GOEDEREN.	Grondslag van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Nederland</i>	Taxatie volgens het tarief van minste prij- zen, om de 3 maanden herzien wor- dende.	ad valo- rem	
In Ned. schepen, met een bewijs van Ned. oorsprong	Idem.	25 pCt. 12½ pCt.	
<i>Europa en Amerika</i> , mits van landen, waarmede het Koninkrijk der Ned. in vriendschappelijke be- trekking staat	Idem.	25 pCt.	} Den oorsprong te be- wijzen, volgens het In- disch Staatsblad van 1834 no. 32. } Zie stsbl. 1839 no. 36.
<i>Landen</i> , met welke het Koninkrijk der Ned. niet in vriendschappelijke be- trekking staat	Idem.	50 pCt.	
<i>Nederlandsch-Indië</i> en be- vriende inlandse Sta- ten in den Indischen Archipel	Taxatie door de be- ambten naar den markt- prijs van den dag.	25 pCt.	Mits geene vreemde haven aangedaan heb- bende.
Met Ned. Ind. en daar- mede gelijk gestelde			

(1) Tulle en kant als manufacturen (besl. gouv.-gen 23 Januarij 1839 no. 7).

Bij art. 2 van het gouv. besl. 25 Januarij 1832 no. 7 is bepaald, dat van iedere soort getaxeerde goederen een monster zal worden gevorderd, van een streep van 3 à 4 duim, bevattende de volle breedte van het stuk, en van ieder stuk laken een staal van 2 duim breed en 5 à 6 duim lang.

Bij geleverde katoenen garens wordt bij de taxatie slechts in aanmerking genomen het gewigt van het ongeleverde (*Bijzondere bepaling*).

Voor de heffing der regten wegens bedorven, kan de venduwaarde tot grondslag worden genomen (besl. gouv.-gen. 18 Julij 1839 no. 6).

De bepaling, dat van goederen, voorzien van certificaten van Nederlandschen oorsprong, minder inkomende regten zullen worden geheven, is alleen toepasselijk op de aanvoeren te *Batavia, Samarang, Sverabaija* en *Padong* (stsbl. 1841 no. 46).

Bij stsbl. 1859 no. 79 is verder bepaald, dat de certificaten van oorsprong ook geldig zijn in alle voor den algemeenen invoer opengestelde havens op Java en ter westkust van Sumatra.

OORSPRONG der GOEDEREN.	Grondslag van Balasting.	Inko- mend Regt	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
vaartuigen, komende van Ned. en bevriende in- landsche havens in den Indischen Archipel... <i>China</i> . Op alle Chinesche goederen van <i>Wol, Ka- toen</i> en <i>Vlas</i> vervaar- digd, worden geheven de daarvoor in het algemeen bepaalde inkomende reg- ten, boven en behalve de voor de Chinesche jon- ken bepaalde vaste reg- ten of recognitiën voor de geheele lading. (<i>Zie Tarief no. 5</i>) (1).....	Taxatie door de be- ambten naar den markt- prijs van den dag.	12½ pCt.	Mits geene vreemde haven aangedaan heb- bende.
<i>Alle andere landen be- oosten de Kaap de Goede Hoop</i>	Factuurs- waarde, (2) verhoogd met 30 pCt. dan wel taxatie door de be- ambten, naar den markt- prijs, van den dag.	25 pCt.	

(1) Stsbl. 1842 no. 35.

(2) Bij de berekening der inkomende regten naar factuur-waarde, worden tot basis genomen, de werkelijk op het factuur aangegeven prijzen, zonder rabat, disconto of premie, enz. (stsbl. 1840 no 1).

Inkomende regten op diverse Goederen.

Zijnde voortbrengselen van Europa, Amerika en de Kaap
de Goede Hoop.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt (1).	Bijzondere Bepalingen.
<i>Aardewerken en Porce- leinen,.....</i> (Alle voorwerpen van <i>Gips, als aardewerk.</i>)	Per <i>f</i> 100,— factuurs- waarde, ver- hoogd met 30 pCt. bij ont- stentens van factuur of twijfel ont- trent deszelfs juistheid, den marktprijs tot grondslag te nemen.	<i>f</i> 24,—	In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oor- sprong, 12 pCt.
<i>Amfoen, (zie Opium). Ankers, (als IJzer). Baggiën en Goederen,</i> reeds in Europa door de invoerders gebruikt en bestemd voor eigen ge- bruik alhier.	Als boven.	" 6,—	Met Ned. schepen van Ned. vrij van regten, mits eene verklaring op zegel, onder aanbod van eede, overleggende (2).

(1) Wanneer de prijzen der goederen, zooals zij op de factuuren zijn aangeteekend, uit vergelijking met die van andere ingekomen ladingen of van bekomen prijs-couranten, of van elders bekende omstandigheden, te laag berekend zijn, staat het den angever vrij, alsnog eene verbeterde en meer juiste opgave der waarde over te leggen (stsbl. 1818 no. 58, art. 17).

Wanneer de belanghebbende het overleggen van zoodanige verbeterde opgave weigert of ingeval hij verklaart geene factuur te bezitten, moeten de inkomende en uitgaande regten berekend en betaald worden naar den marktprijs van den dag, op welken de aangifte volgens de wet moet gedaan worden (stsbl. 1818 no. 58, art. 18).

De heffing der inkomende regten, welke ad valorem moet plaats hebben, zal geschieden, hetzij volgens taxatie der waarde naar den marktprijs van den dag, hetzij volgens de factuurs-waarde verhoogd worden met 30 pCt., naar verkiezing van de beambten (stsbl. 1845 no. 24).

Het pond, in dit tarief bedoeld, is het oud Amsterdamsche.

Bij de berekening der inkomende regten naar factuurs-waarde worden tot basis genomen de werkelijk in het factuur aangegeven prijzen, zonder rabat, disconto of premie, enz., (stsbl. 1840 no. 1).

Voor de heffing van regten wegens bedorven goederen, kan de venduwaarde tot grondslag worden genomen (besl. gouv. gen. van 18 Julij 1839 no. 6).

(2) Gouv. besluit van 20 Dec. 1838 no. 14. Zie verder rubric *Meebelen.*

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	Bijzondere Bepalingen.
<i>Beenzwart</i> , ...		<i>Vrij</i> (1).	Onvoorwaardelijk.
<i>Bitler</i> , (als <i>Eetwaren</i>).			
<i>Biik en Blikwerken</i>	Als boven.	f 24,—	Als boven.
<i>Boeken, Muzijk, Land- en Zeekaarten</i>	Als boven.	" 6,—	In Ned. schepen met bewijs van Ned. oorsprong <i>vrij</i> .
<i>Boeken</i> , (Bijbels, psalm-, gezang- en andere boe- ken ter bevordering van de Christenleer, uit Ne- derland, ten behoeve van zendelingen)	Als boven	" 6,—	Van Nederland ko- mende, <i>vrij</i> van regt- ten (2).
<i>Boeken (blanco)</i> als <i>Schrijfbehoeften</i> .			
<i>Boter</i> , ...	Als boven.	" 24,—	In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oorsprong 12 pCt.
<i>Buskruid</i> , (verboden) (3)			Wordt alleen in entre- pôt toegelaten, met be- stemming tot wederuit- voer.
<i>Crepé of fijn Jagtkruid</i> in blikken bussen, we- gende 2 oude ponden of minder, met verlof van het plaatselijk bestuur (4)	Als boven.	f 12,—	Van Nederl. komen- de, regtstreeks, in Ned. schepen, 6 pCt.

(1) Stsbl. 1843 no. 32.

Bij de wet van den 3de Julij 1865, geplaatst in het stsbl. van Nederlandsch-Indie 1865 no. 99, zijn vastgesteld de tarieven van in- en uitvoer in Nederlandsch-Indie.

(2) Stsbl. 1848 no. 38.

(3) De invoer van vuurwapenen en buskruid zal kunnen plaats hebben in de voor den grooten handel opengestelde havens met uitzondering van Java en Banka *) (stsbl. 1848 no. 44).

De invoer van buskruid en vuurwapenen verboden voor de havens van Palembang en het rijk van Djambi tot ultimo December 1862 (stsbl. 1857 no. 92).

*) De invoer vuurwapenen en buskruid zal kunnen plaats hebben in de voor den algemeenen handel opengestelde havens van de Moluksche eilanden (stsbl. 1855 no. 28a art. 1).

Idem te Makassar (stsbl. 1846 no. 27 art. 3 en stsbl. 1860 no. 17).

De invoer van vuurwapenen en buskruid op Banjermassing en Sampit is gedurende een jaar verboden (stsbl. 1860 no. 32).

(4) Zie stsbl. 1828 no. 58 en 1830 no. 11.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	Bijzondere Bepalingen.
<i>Dakpannen</i> , (als <i>Metsel- steen</i>) (1).....			
<i>Droogerijen en Medicijnen</i>	Als boven.	f 12,—	Als boven 6 pCt.
<i>Eetwaren</i> , behalve die, welke afzonderlijk in dit tarief zijn genoemd...	Als boven.	" 24,—	Als boven 12 pCt.
<i>Galanterie waren</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven 12 pCt.
<i>Galon, Passement, Draad, en Militaire Versiersel- len</i> (2).....		" 24,—	} In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oorsprong, 12 pCt.
<i>Gereedschappen voor den Landbouw</i> , zie <i>Machi- nerien</i> .			
<i>Geweren</i> , zie <i>Vuurwape- nen</i> .			
<i>Gips</i> (voorwerpen van). Zie <i>Aardewerk</i> .			
<i>Glas- en Kristalwerken</i> ..	Per f 100,— waarde, als boven.	f 24,—	} In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oorsprong, 12 pCt.
<i>Goederen</i> (gebruikte). Zie <i>Meubelen</i> .			
<i>Goud- en Zilverwerken</i> ..	Als boven.	.....	Als boven, 12 pCt.
<i>Gouden en Zilveren Munt</i> .	.....	<i>Vrij</i> .	
<i>Goud en Zilver</i> in staven en stukken.....	.....	<i>Vrij</i> .	
<i>Guano</i> , (Zie <i>Meststoffen</i>).			
<i>Hammen</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven, 12 pCt.
<i>Hoeden en Petten</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven, 12 pCt.
<i>Horologien, Pendules en Klokken</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven, 12 pCt.
<i>Hout en Houtwerken</i> , (<i>vaatwerk</i> uitgezonderd.)	Als boven.	" 12,—	} Van Ned. komende, regtstreeks, in Ned. schepen, 6 pCt.
<i>Juwelen, Paarlen en Edel- gesteenten</i> , gezet of on- gezet (3).....	.....	<i>Vrij</i> .	

(1) Besl. gouv.-gen. 28 Junij 1838 no. 13.

(2) Militaire versierselen van valsch goud of zilver, dito passement, galon, draad, als Kramerijen. (Besl. gouv.-gen. 28 Sept. 1838 no. 15).

(3) De vrijstelling van rechten bij den invoer van juwelen en edelgesteenten, hetzij gezet of ongezet, is niet van toepassing op het goud- of zilverwerk, waarin dezelve zijn gevat (gouv. apost. disp. 19 Maart 1852 no. 21).

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Beenzwart</i> , ...	.....	Vrij (1).	Onvoorwaardelijk.
<i>Bitter</i> , (als <i>Eetwaren</i>).			
<i>Blik</i> en <i>Blikwerken</i> . . .	Als boven.	f 24,—	Als boven.
<i>Boeken</i> , <i>Muzijk</i> , <i>Land- en Zeekaarten</i>	Als boven.	" 6,—	In Ned. schepen met bewijs van Ned. oorsprong vrij.
<i>Boeken</i> , (Bijbels, psalm-, gezag- en andere boe- ken ter bevordering van de Christenleer, uit Ne- derland, ten behoeve van zendingen)	Als boven	" 6,—	Van Nederland kom- mende, vrij van reg- ten (2).
<i>Boeken (blanco)</i> als <i>Schrijfbehoeften</i> .			
<i>Boter</i> , ...	Als boven.	" 24,—	In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oorsprong 12 pCt.
<i>Buskruid</i> , (verboden) (3)	.....	.....	Wordt alleen in entrepôt toegelaten, met bestemming tot wederuitvoer.
<i>Crepé</i> of <i>fijn Jagtkruid</i> in blikken bussen, we- gende 2 oude ponden of minder, met verlof van het plaatselijk bestuur(4)	Als boven.	f 12,—	Van Nederl. komende, regtstreeks, in Ned. schepen, 6 pCt.

(1) Stsbl. 1843 no. 32.

Bij de wet van den 3de Julij 1865, geplaatst in het stsbl. van Nederlandsch-Indië 1865 no. 99, zijn vastgesteld de tarieven van in- en uit- en doorvoer in Nederlandsch-Indië.

(2) Stsbl. 1848 no. 38.

(3) De invoer van vuurwapenen en buskruid zal kunnen plaats hebben in de voor den grooten handel opengestelde havens met uitzondering van Java en Banka *) (stsbl. 1848 no. 44).

De invoer van buskruid en vuurwapenen verboden voor de havens van Palembang en het rijk van Djambi tot ultimo December 1862 (stsbl. 1857 no. 92).

*) De invoer vuurwapenen en buskruid zal kunnen plaats hebben in de voor den algemeenen handel opengestelde havens van de Moluksche eilanden (stsbl. 1855 no. 28^a art. 1).

Idem te Makassar (stsbl. 1846 no. 27 art. 2 en stsbl. 1860 no. 17).

De invoer van vuurwapenen en buskruid op Banjermassing en Sampit is gedurende een jaar verboden (stsbl. 1860 no. 32).

(4) Zie stsbl. 1828 no. 58 en 1830 no. 11.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Dakpannen, (als Metsel- steenen) (1).....</i>			
<i>Droogerijen en Medicijnen</i>	Als boven.	f 12,—	Als boven 6 pCt.
<i>Eetwaren, behalve die, welke afzonderlijk in dit tarief zijn genoemd....</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven 12 pCt.
<i>Galanterie waren.....</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven 12 pCt.
<i>Galon, Passement, Draad, en Militaire Versiersel- len (2).....</i>		" 24,—	) In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oor- sprong, 12 pCt.
<i>Gereedschappen voor den Landbouw, zie Machi- nerien.</i>			
<i>Geweren, zie Vuurwape- nen.</i>			
<i>Gips (voorwerpen van). Zie Aardewerk.</i>			
<i>Glas- en Kristalwerken.</i>	Per f 100,— waarde, als boven.	f 24,—	) In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oor- sprong, 12 pCt.
<i>Goederen (gebruikte). Zie Meubelen.</i>			
<i>Goud- en Zilverwerken, .</i>	Als boven.	.....	Als boven, 12 pCt.
<i>Gouden en Zilveren Munt.</i>	.....	Vrij.	
<i>Goud en Zilver in staven en stukken.....</i>	.....	Vrij.	
<i>Guano, (Zie Meststoffen).</i>			
<i>Hammen.....</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven, 12 pCt.
<i>Hoeden en Petten.....</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven, 12 pCt.
<i>Horologien, Pendules en Klokken.....</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven, 12 pCt.
<i>Hout en Houtwerken, (vaartwerk uitgezonderd.)</i>	Als boven.	" 12,—	) Van Ned. komende, regtstreeks, in Ned. schepen, 6 pCt.
<i>Juwelen, Paarlen en Edel- gesteenten, gezet of on- gezet (3).....</i>		Vrij.	
			Mits echt zijnde.

(1) Besl. gouv.-gen. 28 Junij 1838 no. 13.

(2) Militaire versierselen van valsch goud of zilver, dito passement, galon, draad, als Kramerijen. (Besl. gouv.-gen. 28 Sept. 1838 no. 15).

(3) De vrijstelling van rechten bij den invoer van juwelen en edelgesteenten, hetzij gezet of ongezet, is niet van toepassing op het goud- of zilverwerk, waarin dezelve zijn gevat (gouv. apost. disp. 19 Maart 1852 no. 21).

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Kaarsen, (Was-)</i>	het pond.	f —,24	In Ned. schepen met bewijs van Ned. oor- sprong, 12 cents het pond.
„ (van spermacetie en compositie, enz.)	Als boven.	„ —,24	
„ (van talk en vet).	Per f 100,— waarde, als boven.	„ 12,—	Van Ned. komende, regtstreeks, in Ned. schepen, 12 cents het pond.
<i>Kaarten (Speel-)</i>	Als boven.	„ 24,—	Van Ned. komende, regtstreeks in Ned. schepen, 6 pCt.
<i>Kaas</i>	Als boven.	„ 24,—	In Ned. schepen met bewijs van Ned. oor- sprong 12 pCt.
<i>Katoenen Stoffen en Garen</i> (Zie Tarief No. 2.) <i>Ketting, ijzeren Anker-</i> (als <i>Scheepsbehoefsten</i>).			In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oor- sprong, 12 pCt.
<i>Kledingstukken, gemaakt van Wolen Katoen (1).</i>	Per f 100,— waarde als voren.	„ 20,—	In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oor- sprong, betreffende stof en bewerking 10 pCt.
			In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oor- sprong, alleen van de bewerking, niet der stof, 12 pCt.

(1) Stsbl. 1847 no. 12.

Onder de gemaakte kledingstukken, bij dit tarief bedoeld, worden alleen gerangschikt zoodanige voorwerpen van kleding, welke eene bewerking hebben ondergaan van kleermaker of modemaakster, zooals b. v. hemden, rokken, broeken, vesten, dames japonnen, kragen, enz., terwijl alle andere kledingstukken die niet door kleermaker of modemaakster gefatsoeneerd of met de naald bewerkt zijn, zooals wollen mutsen, kousen, broeken, sokken, ongezoomde doeken, handschoenen, bretels en alle overige gewezen voorwerpen, als ongemaakte moeten worden beschouwd en daarop mitsdien het regt, als voor wollen en katoenen goederen is bepaald, wordt toegepast (*Bijzondere bepaling*).

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inkom- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Kleedingstukken.</i> Van Zijde en Linnen..	Per f 100.— waarde als boven.	f 12,—	} In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oor- sprong, 6 pCt.
<i>Kolen. (Steen-) (1).....</i>	.....	<i>Vrij.</i>	
<i>Koper en Koperwerken (2)</i> <i>Koralen, echte bloed- (als</i> <i>Kramerijen).</i>	Als boven.	" 24,—	} Als boven, 12 pCt.
<i>Kramerijen, waaronder</i> <i>valsche Bijouterien,</i> <i>Kralen enz. (3).....</i>	Als boven.	" 12,—	
			} Van Ned. komende, regtstreeks, in Ned. schepen, 6 dCt.

(1) Wet van 3 Mei 1851 (stsbl. 1851 no. 41).

(2) Koperwerken, blijkbaar op Java of elders in den Indischen Archipel eene bewerking of vervaardiging ondergaan hebbende, en die niet kunnen geacht worden in eenen zoodanigen staat oorspronkelijk uit Europa, Amerika of van de Kaap de Goede Hoop afkomstig te zijn, vallen in de termen van Tarief no. 4. (Besl. gouv.-gen. 8 Augustus 1835 no. 15).

Koper in bladen, als niet uitsluitend bestemd voor machinerien en dergelijken, maar ook tot andere einden ingevoerd wordende, vallen niet in de termen van stsbl. 1851 no. 41 (*Bijzondere bepaling*).

Koper ruw en gaar, geslagen of geplet koper, daaronder begrepen platen en bladen voor het koperen der schepen, muntmetaal, houten en spijkers, vrij (stsbl. 1863 no. 105).

(3) Volgens stsbl. 1853 no. 53 worden in het algemeen als Kramerij beschouwd, de volgende artikelen:

De zoogenaamde Neurenburger werken.

Het Neurenburger poppen- of ander speelgoed van alle soort, voor zoover goud en zilver niet als het hoofdbestanddeel in de samenstelling voorkomen.

De kleine wagens of calèches, al of niet op veren, bestemd om kinderen te rijden, in zoo verre dezelve met de hand kunnen worden voortgetrokken.

De kleine spiegels in eene papieren of houten lijst gezet.

De zoogenaamde Neurenburgen schilderijen, op glas geschilderd, al dan niet in eene lijst gezet.

De kleine werken, zamengesteld of vervaardigd van papier, hout en glas.

De schrijfsteylen, met of zonder lijsten.

De nécessaires van hout en papier-mâché.

Snuifdoozen van hout, papier-mâché, hoorn of blik.

Pijpenroeren (élastieke en andere) en pijpen.

Brillen.

Leonisch draadwerk en piano-snaren.

Parels van glas.

Schellen, klokjes en belletjes.

Kommen.

Kaarden.

BENAMING der GOEDEREN.	Grondslag van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Kruid, (Zie Buskruid).</i>			} In Ned. schepen met bewijs van Ned. oorsprong. 6 pCt.
<i>Kurken-proppen . . . . .</i>	Als boven.	f 12,—	
<i>Lakens en Wollen Goederen, (Zie Tarief no. 2.)</i>			} Als boven, 12 pCt.
<i>Leder en Lederwerken (1).</i>	Als boven.	" 24,—	
<i>Lood (bewerkt en onbewerkt) . . . . .</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven, 12 pCt.
<i>Lood, (Thee-) of Lood, geplet voor inpakking van Thee (2) . . . . .</i>	Als boven.	" 6,—	Als boven, vrij.
<i>Lijnraden en Linnen. (Gemaakt van Hennip en Vlas.) . . . . .</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven, 12 pCt.

- Speldenkokers.
 Nachlichtjes.
 Sigarenkokers.
 Peperhuizen en perkamenten.
 Optische voorwerpen, daaronder begrepen kleine verrekijkers van papier-mâché en van tin.
 Schaak- en domino-spellen van hout en van been.
 Allerhande soort van voorwerpen in been.
 De zogenaamde Schwarzwaldler klokwerken.
 Gewone horologiesleutels.
 Kleeder-, paarden-, tand- en hoofdborstels.
 Rozenkransen van hout, been of glas.
 Bladgoud en zilver, klatergoud of zilver, gouden en zilveren pailletten, alles valsch.
 Ornamenten van blik, tin of zink, verguld of gebronsd, genaamd valsch brons van Iserlohn.
 Geel en wit metalen haken en slootjes.
 Nagemaakte hoordsels in zijde, valsch goud of valsch zilver, en de galons van die soort.
 Allerlei soort van knopen, behalve gouden, zilveren, koperen of stalen.
 Ornamenten en andere gedeelten van rijtuigen in metaal, genaamd Neusilber.
 Visch-angels.
 Brievenbusschen, portemonnaies, zakken, nécessaires, en andere gelijksoortige voorwerpen van bewerkt leder.
 Parapluien (*Bijzondere bepaling*).
 (1) Jagt- en bendie-zweepen worden voor de berekening van inkomende regten gerangschikt onder de rubriek Leder- en Lederwerk of onder de rubriek Rijtuigbehoeften (*Bijzondere bepaling*).
 (2) Zie stsbl. 1848 no. 21.
 Lood ruw en geplet, vrij (stsbl. 1863 no. 105).

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inkomend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Machineriën en Gereedschappen voor den Landbouw, (Zie Werktuigen en IJzerwerk.)</i>			
<i>Meel (Tarice-)</i>	Als boven.	f 24,—	Als boven, 12 pCt.
<i>Meststoffen, (Guano en andere, ten diensten van den Landbouw) (1)</i>		<i>Vrij.</i>	.....
<i>Metselsteenen (Zie Steenen.)</i>			
<i>Meubelen (2)</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven, 12 pCt.
<i>Modewaren, als Kleedingstukken.</i>			
<i>Muzikinstrumenten, als Muzijk. (Zie Boeken.)</i>			
<i>Opium, (Verboden) (3)</i>			} Wordt alleen in entrepôt toegelaten.
<i>Paarden en Muilezels</i>		<i>Vrij.</i>	
<i>Pannen (Dak-), als Metselsteenen</i>			
<i>Papier</i>	Als boven.	" 24,—	} In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oorsprong, 12 pCt.
<i>Pleetwerken, als Kramenrijen.</i>			
<i>Provisien. (Zie Eetwaren.)</i>			

(1) Wet 15 April 1854 (stsbl. no. 44).

(2) Goederen, welke door de invoerders reeds in Nederland gebruikt zijn, en met Nederlandsche schepen voor huiselijk gebruik worden ingevoerd, zijn niet onderworpen aan de betaling van inkomende regten.

Van zoodanige goederen, met vreemde schepen ingevoerd, en in vreemde landen reeds gebruikt zijnde, wordt 6 pCt. der waarde geheven.

In beide gevallen wordt afgegaan op schriftelijke, door de belanghebbenden, onder aanbod van eede af te geven, verklaringen, onverminderd het regt der beambten, om, in geval van twijfel, te verifiëren of de goederen al dan niet vroeger gebruikt zijn, (besl. gouv.-gen. dd. 20 Dec. 1838 no. 14).

(3) Stsbl. 1854 no. 94. Zie hierachter *Openstelling der Entrepôts of Java voor den opslag van opium.*

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inkom- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Reukwerken en Parfu- merien</i>	Als boven.	f 24,—	In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oorsprong en voorzien van Ned. fabriekmerk, 12 pCt. (1).
<i>Rijtuigen</i>	Als boven.	„ 24,—	In Ned. schepen met bewijs van Ned. oorsprong, 12 pCt.
<i>Scheepsbehoeften</i> , uitge- zonderd. Touwwerk en Zeildoek (2).....	Als boven.	„ 12,—	Van Ned. komende, regstreeks, in Ned. sche- pen, 6 pCt.
<i>Schilderijen, Platen en Prenten</i>	Per f 100,— waarde als voren.	„ 12,—	In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oorsprong, 6 pCt.
<i>Schrijf- en Teekenbehoef- ten</i> (3). (Uitgezonderd Papier.)	Als boven.	„ 12,—	Als boven, 6 pCt.
<i>Siroop (Keuken-) als Eet- waren</i>	Als boven.	„ 24,—	Als boven, 12 pCt.
<i>Speelkaarten</i>	Als boven.	„ 24,—	Als boven, 12 pCt.
<i>Spek</i> . (Gezouten, gerookt, enz.).....	Als boven.	„ 24,—	Als boven, 12 pCt.
<i>Spiauler</i> . (Zie Zink.)			
<i>Staal</i> . (in Staven, Platen, enz.) (4).....	Als boven.	„ 12,—	Van Ned. komende, regtstreeks in Ned. sche- pen, 6 pCt.
<i>Staalwerken</i>	Als boven.	„ 24,—	In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oorsprong, 12 pCt.
<i>Steenkolen</i> . Zie <i>Kolen</i> .			

(1) Stsbl. 1848 no. 40.

(2) Onder *Scheepsbehoeften* zijn mede begrepen: *Werk, ijzeren kousen (gewelde of ongewelde)* en *ijzeren anker-kettingen* (*Bijzondere bepaling*).
Scheepsbehoeften afkomstig van de afbraak van schepen, welke op een der reeden van Ned. Indië worden gesloopt, vrij (stsbl. 1830 no. 46).

Scheepsbehoeften van schepen, welke op een der reeder van Ned. Indië in reparatie liggen, vrij (gouv. besl. 3 Mei 1840 no. 2).

Voor scheepsbehoeften en inventaris goederen van schepen, welke verkocht zijn om te worden gesloopt, terwijl door den koper aan de slooping geen gevolg wordt gegeven, kan ook vrijstelling van regten worden verleend (*Bijzondere bepaling*).

(3) Onder *Schrijfbehoeften* zijn mede begrepen alle *blanco-boeken* (*Bijzondere bepaling*).

(4) Staal in staven, bladen en platen, vrij (stsbl. 1863 no. 105).

BENAMING der GOEDEREN	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Steen</i> : Metselsteenen... Tegels en Dakpanen.	Als boven.	f 12,—	Als boven, 6 pCt.
Marmeren Vloersteen- nen	Als boven.	" 12,—	) Van Ned. komen- de, regtstreeks, in Ned. schepen, 6 pCt.
Vuursteenen (Verbo- den tenzij met bijzon- dere vergunning)... <i>Tabak</i> : In bladen en be- werkt.....	Als boven.	" 12,—	
Sigaren: Havanasche. Alle andere soorten (Eu- ropesche en Ameri- kaansche).....	Het pond. Per f 100,— waarde als voren.	" —,16 " 2,—	Als boven, 8 pCt. Als boven, f 1—. In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oor- sprong, 25 cents.
Snuif, van alle soorten..	Als boven.	" —,40	Als boven, 20 cents.
<i>Tapijten</i> . (Zie tarief no. 2.) <i>Teer</i> , als <i>Scheepsbehoefsten</i> <i>Tegels</i> , als <i>Metselsteen</i> <i>nen</i> (1).....	.....	.....	.....
<i>Theelood</i> , Zie <i>Lood</i> . <i>Touwerk</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven, 12 pCt.
<i>Vaatwerk</i> . (Nieuw en le- dig).....	Als boven.	" 24,—	Als boven, 12 pCt.
<i>Vaatwerk</i> (oud), als <i>Hout- werken</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven, 6 pCt.
<i>Verwaren</i> , <i>Lijnolie</i> , enz. <i>Vee</i> . (levend, als: Koeijen, Schapen, enz.)	.....	<i>Vrij</i> .	.....
<i>Vleesch</i> . (Gezouten, ge- rookt, ingelegd, enz...)	Als boven.	" 24,—	Als boven, 12 pCt. Worden alleen in entrepôt toegelaten, met bestemming tot weder- uitvoer.
<i>Vuurwapenen</i> , (2). Zie <i>Buskruid</i>	.....	.....	In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oor- sprong, f 15—.
Jagtgeweren, in kistjes, mits ter waarde van f 100 of meer elk..	Het stuk.	" 50,—	.....

(1) Besl. gouv.-gen., 21 Junij 1838 no. 13.

(2) Stsbl. 1848 no. 44.

Op gebruikte vuurwapenen is van toepassing het besl. van 20 Decem-
ber 1838 no. 14. (Zie toelichting op het artikel *Meubelen* (stsbl. 1849
no. 23 en 47).

BENAMING der GOEDEREN.	Grondslag van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
Pistolen, en kistjes mits ter waarde van <i>f</i> 100 of meer.	Het paar.	<i>f</i> 30,—	Als boven, <i>f</i> 15.—.
<i>Werk als Scheepsbehoef- ten.</i>			
<i>Werktuigen. (Zie IJzer- werk) . . . . .</i>			
<i>Wijn en Dranken. (Zie Tarief no. 1). . . . .</i>			
<i>IJs, (1). . . . .</i>		<i>Vrij.</i>	
<i>IJzer in staven, stukken, roeden, platen, enz. (2).</i>	Per <i>f</i> 100.— waarde als veren.	<i>f</i> 12,—	Van Ned. komende, regtstreeks, in Ned. schepen 6 pCt.
<i>IJzeren Anker-Kettingen, als Scheepsbehoefsten.</i>			
<i>IJzerwerk en Machinerien.</i>	Als boven.	" 24,—	In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oor- sprong, <i>f</i> 12,—.
Werktuigen, toestellen en gereedschappen ten dienste van landbouw, fabriekwezen, stoom- wezen en mijnontgin- ningen, alsmede ijze- ren laadbooten of prauwen, spoorstaven, asen en wielen voor voertuigen, ijze- ren geraamten van pakhuisen of loodsen. (Ook gedeelten van die voorwerpen) (3)	Als boven.	" 6,—	In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oorsprong, <i>vrij.</i>

Onder vuurwapenen zijn mede begrepen geweer- en pistoolsloten en in het algemeen op alles wat tot de remonte dier wapens behoort (stsbl. 1829 no. 62).

(1) Stsbl. 1847 no. 43. Met premie van *f* 10 per ton, onverschillig onder welke vlag de aanvoer geschiedt. Besl. 1 Julij 1854, Javasche Courant no. 53.

(2) IJzer in staven, stukken, roeden of platen, spoorstaven, lasch- en verbindings-platen voor spoorwegen, bouten en spijkers, vrij (stsbl. 1863 no. 105).

(3) Wet van 3 Mei 1851 (stsbl. 1851 no. 41).

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Zakken.</i> (Linnen voor koffij enz.) als <i>Linnen.</i> <i>Zadels en Paardentuig,</i> als <i>Lederwerk.</i>			
<i>Zeep</i> (1)	Als boven.	f 12,—	Van Ned. komende, regtstreeks, in Ned. schepen, 6 pCt. In Ned. schepen, met bewijs van Ned. oor- sprong, 12 pCt.
<i>Zeildoek</i> (2)	Als boven.	" 24,—	

Onder de toestellen en werktuigen voor het fabriekwezen zijn mede begrepen: *Steenmachinerien om steenen te maken en oliepersen (Bijzondere bepaling).*

Onder de gereedschappen voor den landbouw worden geene andere verstaan dan voor de cultures van suiker, arak, rijst, indigo, zijde, katoen en koffij, als: ijzeren wielen en assen voor suikerkarren, ijzeren hoepels en houten voor idem, tuingereedschappen, arak-stookketels, smeltovens en andere toestellen voor suikerfabrieken, ijzerwerk, bestemd voor toestellen ter vervaardiging van beenzwart, ijzeren spoorweg- en toestellen voor sluizen en waterleidingen, kerfbanken, patjols (*Bijzondere bepaling*).

Onder gereedschappen en werktuigen voor den landbouw kunnen niet gerangschikt worden: werk, hennip, menie, loodwit, borax, kopersoldeersel, vitriool, thermometers, bliksemafleiders (*Bijzondere bepaling*). Zie ook *Koperwerk*.

De aannemer der stoompakketvaart is vrijgesteld van de betaling van regten voor den invoer van *machinerien en scheepsbehoefsten*, benoodigd voor den aanbouw of de eerste uitrusting zijner schepen, bijaldien hij mogt verkiezen die op Java te doen bouwen (art. 2 van de door het gouvernement met den aannemer gesloten overeenkomst, in-officieel gedeelte der Jav. Cour. 22 Julij 1854 no. 58).

Bliksemafleiders kunnen niet onder de gereedschappen voor den landbouw gerangschikt worden (*Bijzondere bepaling*).

Vijlen behooren tot de gereedschappen van fabrieken en stoomwezen (*Bijzondere bepaling*).

Steenmachinerien en oliepersen als boven (*Bijzondere bepaling*).

De te Singapore ten behoeve van het prauwenveer aangebouwde en op zich-zelve varende prauwen zijn, bij aanbreng alhier of elders, vrij van inkomende regten, gouv. besl. 3 April 1858 no. 8.

Zie verdere explicatie van het artikel ijzerwerk en machinerien, bij advertentie van den directeur der middelen en domeinen, Javasche Courant 15 Oct. 1853 no. 83.

(1) Ruikende of geparfumeerde is hier onder mede begrepen (*Bijzondere bepaling*).

(2) Stsbl. 1842 no. 35.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Zilver. (Zie Goud).</i>			
<i>Zink (1) . . . . .</i>	Alsboven.	f 24,—	Als boven, 12 pCt.
<i>Zijden en Zijden Stoffen.</i>	Alsboven.	" 12,—	Van Nederl. komende, rechtstreeks, in Nederl. schepen, 6 pCt.
<i>Zout. (Verboden) (2). Alle goederen in dit tariefniet vermeld, voortbrengselen van Europa, Amerika en de Kaap de Goede Hoop.</i>	Alsboven.	" 12,—	Als boven, 6 pCt.

(1) Stsbl 1842 no. 35.

Zink ruw, geplet daaronder begrepen, platen en bladen voor het bekleeden van schepen, bouten en spijkers. (stsbl. 1863 no. 105).

(2) Zie stsbl. 1830 no. 23. In entrepôt toegelaten (*Bijzondere bepaling*).

J A V A en M A D U R A.

TARIEF No. 4.

(Stsbl. 1837 no. 47).

Inkomende regten op voortbrengselen van den Indischen Archipel.

Zie de bepaling voor de vrijhavens Riouw, Sambas en Pontianak (stsbl. 1828 no. 89, 1832 no. 38 en 1833 no. 65).

Zie de bepaling voor de vrijhaven Makasser (stsbl. 1846 no. 27 en 1847 no. 22 en 41).

Zie de bepaling voor de vrijhavens Menado en Kema (stsbl. 1848 no. 42) en die voor de vrijhaven Succadana (Nieuw Brussel) op de westkust van Borneo (besl. 31 Aug. 1837 no. 1).

Het pond, in dit tarief bedoeld, is het oude Amsterdamsche.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Gambier</i> , (1).....	De pikol van 125 ponden.	f 18,—	Met N. I. schepen of daarmede gelijk gestelde vaartuigen, komende van N. I. bezittingen of daarmede gelijkgestelde havens, zonder eene vreemde haven te hebben aangedaan, f 12,— de pikol Als boven de helft van deze regten.
<i>Tabak</i> : in bladen of bewerkt.....	Als boven.	„ 10,—	
Sigaren, (Soloksche of Ternataansche).....	Het pond.	„ 1,—	
<i>Was en Waskaarsen</i> , (2).	De pikol van 125 ponden.	„ 20,—	

(1) Het minder regt op de gambier wordt alleen geheven op vertoon van bewijs van oorsprong, verleend door den resident van Riouw of andere Ned. bezitting.

Met Cochin-Chinesche schepen f 18,— (besl. gouv.-gen. 1 Julij 1841 no. 12).

Bij invoer van gambier wordt voor elke krاندjang 10 katties tarra berekend (*Bijzondere bepaling*).

(2) Bij invoer onder Ned. vlag van eene der Ned Oost-Indische bezittingen, worden de aldaar betaalde uitgaande regten terug betaald (stsbl. 1841 no. 21).

Consumptie-regt van f 10 per pikol op de ruwe en gefabriceerde was (waskaarsen daaronder begrepen) afgeschafft (gouv. besl. 16 Oct. 1839 no. 18).

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Katoenen Lijnwaden en Garens.</i> (Zie Tarief no. 2).		.	
<i>Kokos of klappers van de Kokos-eilanden</i>	Als boven.	f 12,—	Als boven de helft van deze regten.
<i>Koperwerken</i> (1).....	Per f 100,— waarde.	" 6,—	Met N. I. schepen of daarmede gelijkgestelde vaartuigen, komende van N. I. bezittingen, of daarmede gelijkgestelde ha- vens, zonder eene vreemde ha- ven te hebben aangedaan, vrij van regten.
<i>Goud en zilver</i> (Onge- munt ook Stofgoud).....		Vrij.	
<i>Juwelen, Paarden en E- delgesteenten</i>		Vrij.	Mits echt zijnde.
<i>Paarden, Rundvee, Scha- pen, Geiten, enz.</i>		Vrij.	
<i>Alle andere voortbrengse- len van den Indischen Archipel, uitgezonderd Zout</i> (2).....	Per f 100.— waarde, vol- gens taxatie door de be- ambten.	" 6,—	Met N. I. schepen of daarmede gelijk gestelde vaartuigen, ko- mende van N. I. bezittingen, of daarmede gelijkgestelde havens, zonder eene vreemde haven te hebben aangedaan, vrij van regten.
<i>Zout</i> (Verboden).....			

(1) Zie bladz. 67 noot 2.

(2) Zie stsb. 1857 no. 17 over den aanbreng van goederen van Bali en Lombek.

TARIF

Zijne

Dit

Aard
leinAmf
Chin
stre
geb
Idem
ken

Vo

v

Vo

d

Vo

v

Vo

d

Vo

v

Vo

d

Vo

v

Vo

d

(1)

(2)

en v

f 100

Inkomende regten op diverse Goederen.

Zijnde voortbrengselen van landen beoosten de Kaap de Goede Hoop, en niet begrepen in de voorgaande tarieven (1).

Dit tarief kan worden gevolgd voor de berekening van inkomende regten op voortbrengselen van Australië (Bijzondere Bepaling).

BENAMING. der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	Bijzondere Bepalingen.
<i>Aardewerken en Porce- leinen.....</i>	Per <i>f</i> 100,— factuurs- waarde, ver- hoogd met 30 pCt., bij ont- stentenis van factuur of twijfel ont- rent deszelfs juistheid, den marktprijs tot grondslag te nemen.	<i>f</i> 12,—	Onder Ned. of daar- mede gelijk gestelde vlag, regtstreeks van de plaats van oorsprong, <i>f</i> 6 per <i>f</i> 100.
<i>Amfloen. (Zie Opium). Chinesche goederen regt- streeks van Macao aan- gebragt.....</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Idem, met Chinesche jon- ken, komende van China:</i>			
Voor eene groote jonk van Numpho.....	Voor de ge- heele lading in eens.	" 6000,	Mits de lading ge- heel bestaat uit goe- deren van Chineschen oorsprong. Van andere goederen, met Chi- nesche jonken aange- bragt, worden gehe- ven de hoogste regten voor die goederen be- paald (2).
Voor eene kleine dito	Als boven.	" 4000,	
Voor eene groote jonk van Canton.....	Als boven.	" 5000,	
Voor eene kleine dito	Als boven.	" 3000,	
Voor eene groote jonk van Eymoe.....	Als boven.	" 4000,	
Voor eene kleine dito	Als boven.	" 2000,	
Voor eene groote jonk van Tjinglien.....	Als boven.	" 4000,	
Voor eene kleine dito	Als boven.	" 2000,	

(1) Het pond, in dit tarief bedoeld, is het oude Amsterdamsche.

(2) Hieronder zijn niet begrepen Chinesche goederen van wol, katoenen en vlas vervaardigd, waarop zullen worden geheven 25 en 12 pCt. per *f* 100 waarde (stsbl. 1842 no. 35).

BENAMING der GOEDEREN,	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Chinesche goederen</i> , met andere vaartuigen aan- gebragt, en niet afzon- derlijk vermeld.	Per <i>f</i> 100.— waarde als voren.	<i>f</i> 12,—	Onder Ned. of daar- mede gelijk gestelde vlag, regtstreeks van de plaats van oorsprong, de helft van deze regten. Als boven.
<i>Droogerijen en Medicijnen</i> <i>Eetwaren</i> , behalve die wel- ke in dit tarief afzonder- lijk genoemd zijn.	Als boven.	" 12,—	
<i>Gaas en Krip</i>	Als boven.	<i>f</i> 12,—	Als boven.
<i>Goud- en Zilverwerken</i> , (1) enz.	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Goud- en Zilverdraad</i> , enz.	Als boven.	" 24,—	Als boven.
<i>Gouden en Zilveren Munt</i>	. . . . .	Vrij.	
<i>Goud en Zilver</i> , in staven, stukken, enz.	. . . . .	Vrij.	
<i>Guano</i> , (Zie <i>Meststoffen</i>).			Onder Ned. of daar- mede gelijk gestelde vlag, regtstreeks van de plaats van oorsprong, vrij.
<i>Harst en Dammar</i>	Per <i>f</i> 100.— waar als voren.	" 6,—	
<i>Suiveelen, Paarlen, Edel- gesteenten</i> , gezet of on- gezet (2).	. . . . .	Vrij.	Mits echt zijnde.
<i>Kaarsen</i> , (Was-) Zie <i>Was</i> .	De pikol van 125 ponden.	" 20,—	Onder Ned. of daar- mede gelijk gestelde vlag, regtstreeks van de plaats van oorsprong, <i>f</i> 10 per pikol.
Idem (van talk en vet).	Per <i>f</i> 100.— waarde als boven.	" 12,—	Onder Ned. of daar- mede gelijk gestelde vlag, regtstreeks van de plaats van oorsprong 6%.
Idem (Japansche) zamen- gesteld van was en boom- was.	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Katoenen Goederen</i> . (Zie Tarief no. 2).			

(1) Valse gouden en zilveren passement, draad, verguldsels, enz., betalen als kramerijen (*Bijzondere bepaling*).

(2) Zie hiervoren, tarief no. 3, bladz. 65, noot 1.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf. van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Klappers van de Kokos Eilanden.</i> Zie Kokos.			
<i>Kleedingstukken, (gemaakt) van Wol en Katoen.</i>	Per <i>f</i> 100,— waarde als voren.	<i>f</i> 25,—	
van Zijde en Linnen.	Als boven.	" 12,—	Als boven, <i>f</i> 6 per <i>f</i> 100.
<i>Koper en Koperwerken, (1).</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Koperen Munten en Plaatjes, (Verboden) (2).</i>			
<i>Kolen, (Steen-) (3).</i>		Vrij.	
<i>Kramerijen.</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven, de helft van deze regten.
<i>Lakwerken.</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Leder en Lederwerken.</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Linnen, (zoogen. Grassianen).</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven.
<i>Lood en Spiauter.</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven.
<i>Lood- (Thee) (4).</i>	Per <i>f</i> 100,— waarde.	" 6,—	Onder Ned. of daarmee gelijk gestelde vlag, regtstreeks van de plaats van oorsprong, vrij van regten.
<i>Mand- en Matwerken.</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven, de helft van deze regten.
<i>Meststoffen, (Guano en andere, ten dienste van den Landbouw) (5).</i>		Vrij.	
<i>Meubelen.</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven.
<i>Olie, (Klapper- of Kokos- zool).</i>	Als boven.	" 6,—	Als boven, vrij.
<i>Olifantstanden.</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven, <i>f</i> 6 per <i>f</i> 100.
<i>Opium. (Verboden).</i>			Wordt alleen in entrepôt toegelaten (6).
<i>Paarden.</i>		Vrij.	

(1) Zie bladz. 67 hiervoren, noot 2.

(2) Zie stsbl. 1827 no. 24 en 1848 no. 31.

(3) Wet van 3 Mei 1851 (stsbl. 1851, no. 41).

(4) Zie stsbl. 1848 no. 21.

(5) Stsbl. 1854 no. 44.

(6) Zie stsbl. 1854 no. 94 en *Openstelling der Entrepôts op Java voor het opslag van opium.*

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Pajongs of Zonneschermen,</i> (van Papier).....	Als boven.	f 12,—	Onder Ned. of daarmee- de gelijk gestelde vlag, regtstreeks van de plaats van oorsprong, de helft van deze regten.
<i>Papier, (Schrijf-, Behang- sel-, enz.).....</i>	Per f 100,— waarde als voren.	" 24,—	Onder Ned. of daarmee gelijk gestelde vlag, regtstreeks van de plaats van oorsprong, de helft van deze regten.
<i>Offerpapier.....</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Pitjis (Chinesche) (1)...</i>			
<i>Rum en Arak, (Zie Tar- rief no. 1).....</i>			
<i>Rijtuigen en Toebehooren.</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven.
<i>Sakie en Soja, (Japansche).</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Salpeter.....</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Scheepsbehoefsten, (mitge- zonderd Zeildoek)....</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Stalen Pannen of Kwalies.</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Steen, Marmeren, Vloer, en zoogenaamde Kust- steenen.....</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Suiker.....</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Tabak in bladen.....</i>	De pikol van 125 ponden.	" 20,—	Als boven.
<i>Bewerkt.....</i>	Als boven.	" 20,—	Als boven.
<i>Sigaren, Manilla.....</i>	Het pond.	" 2,—	Als boven.
<i>Alle andere soorten..</i>	Als boven.	" 1,—	Als boven.
<i>Sawif.....</i>	Als boven.	" —,40	Als boven.
<i>Tapijten, (Zie Tarief no. 2).</i>			
<i>Tarwe.....</i>	Per f 100.— waarde als voren.	" 24,—	Als boven.
<i>Thee.....</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Tin (van het eiland Salan- ga of junk-Seijlon)....</i>	Per f 100.— waarde, als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Vee, (levend).....</i>		Vrij.	
<i>Verwaren.....</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Vleesch, (Gezouten)....</i>	Als boven.	" 24,—	Als boven.
<i>Vuurwerken.....</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.

(1) Pitjis kunnen in den vervolge voor wederuitvoer in het entrepôt worden opgeslagen zonder voorafgaande magtiging van den directeur. Van zoodanigen aanvoer wordt door den controleur aan de directie alleen kennis gegeven. (*Bijzondere bepaling*).

BEN
GOE

Was....

Wollen goe
rief no.

Zakken, (

Zeep....

Zeildoek, (

Zilver (Zi

Zout, (V

Zijde en

Diverse

hierbove

de voort

landen, g

de Kaap

en buit

schen A

(1) G

(2) Zi

(3) H

was en b

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Was</i>	Per f 100,— waarde als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Wollen goederen</i> , (Zie Ta- rief no. 2).			
<i>Zakken</i> , (<i>Goeni</i> -) (1) . . .	Als boven.	" 24,—	Als boven.
<i>Zeep</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Zeildoek</i> , (van Linnen) (2).	Als boven.	" 24,—	Als boven.
<i>Zilver</i> (Zie <i>Goud</i>)			
<i>Zout</i> , (Verboden).			
<i>Zijde en Zijden Stoffen</i> ..	Als boven.	" 12,—	Als boven.
<i>Diverse Goederen</i> , niet hierboven vermeld, zijn- de voortbrengselen van landen, gelegen beoosten de Kaap de Goede Hoop en buiten den Ooster- schen Archipel (3)	Als boven.	" 12,—	Als boven.

(1) Goeni-garen is hieronder mede begrepen.

(2) Zie stsb. 1842 no. 35.

(3) Hieronder zijn mede begrepen kaarsen van Japan, vervaardigd van was en boomwas (*Bijzondere bepaling*).

Uitgaande regten (1).

Bij uitvoer van goederen naar de Buitenbezittingen (vrije havens daaronder begrepen) zal aan belanghebbenden een certificaat worden verleend, ten einde later, bij wederinvoer van het onverkochte, vrijdom van regten te kunnen genieten (stsbl. 1822 no. 30^a art. 5 en gouv. besl. 15 Februarij 1856 no. 4).

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inkomend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Arak</i>	Per <i>f</i> 100,- waarde.	<i>f</i> 6,—	Onder Ned. vlag, <i>vrij</i> . Verzonden wordende door het N. I. bijbelge- nootschap naar de N. I. buitenbezittingen.
<i>Bijbels, Psalm- en Gezang- boeken</i>	.....	Vrij.	
<i>Foelie</i>	Per pikol (van 125 pond).	" 20,—	Naar Ned. in Ned. schepen, <i>f</i> 10 de pikol met borgstelling voor het verschil.
<i>Idem, (wilde) (2) (2^a).. Gouden en Zilveren Munt, (3).....</i>	Per <i>f</i> 100,- waarde.	" 4,—	
		Vrij.	Onder Ned. vlag, <i>f</i> 2.—

(1) Het pond, in dit tarief bedoeld, is het Amsterdamsche.
Door Ned. schepen worden bedoeld, schepen in Nederland te huis behoorende.

Onder Ned. vlag worden ook begrepen de vlaggen van Aziatische volken en vorsten, welke aan de Ned. vlag zijn gelijkgesteld.

(2) Stsbl. 1842 no. 35.

(2^a) Art. 1 van stsbl. 1842 no. 35 is gewijzigd bij stsbl. 1847 no. 13.

(3) Alle gezagvoerders van schepen of vaartuigen zullen, bij de beëindiging van het manifest, daarbij tevens uitdrukkelijk onder eede moeten verklaren, dat door hen geene andere gouden of zilveren muntspecien zijn aan boord genomen dan die, welke met voorkennis van het departement der inkomende en uitgaande regten op het manifest bekend gesteld, en waarvan mitsdien de uitgaande regten betaald zijn.

Alle ter sluik uitgevoerd wordende gouden en zilveren muntspecien zullen worden verbeurd verklaard, terwijl de zoodanigen, die aan dezen verboden uitvoer schuldig zijn, daarenboven nog zullen verbeuren eene boete van *f* 100 tot *f* 1000 ter beoordeeling van den regter.

Van de belasting zijn uitgesloten de muntspecien, welke van de eene plaats naar de andere op Java en Madura worden verzonden, behoudens consignatie der regten, om ter plaatse van wederinvoer te worden terugbetaald, mits de terugvordering geschiede binnen vier maanden na de consignatie.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Goud en Zilver.</i> (Onge- munt, alsmede Japan- sche Kobangs) (1).....	.....	Vrij.	} Onder Ned. vlag, de helft van deze regten. } Naar Ned., in Ned. } schepen, de helft van } deze regten, met borg- } stelling voor het ver- } schil.
<i>Hout:</i> Sandelhout.....	Per pikol (van 155 pond).	f 1,—	
Sapanhout.....	Als boven.	" —,20	
<i>Huiden:</i> Koehuiden....	Per 100 stuks.	" 8,—	
Buffelhuiden....	Als boven.	" 6,—	} stelling voor het ver- } schil.
<i>Indigo</i>	Het pond.	" —,10	
<i>Juwelen, Paarlen en Edelgesteenten</i>	.....	Vrij.	} Als boven.
<i>Kamfer</i> , (Japansche) (2).	Per balie of tobbe.	" 7,—	
<i>Katoenen goederen</i> , (Ja- vasche).....	Per f 100,— waardé.	" 4,—	} Onder Ned. vlag, f2.— } Naar Ned., in Ned. schepen, de } helft van deze regten (4) met } borgstelling voor het verschil.
<i>Koffij</i> , (3).....	Als boven.	" 12,—	

Van alle gelden, zonder onderscheid, welke worden verzonden naar de vrijhavens Riouw, Pontianak en Sambas, is de belasting verschuldigd, zonder restitutie.

Zie stsbl. 1855 no. 44.

(1) Zie stsbl. 1855 no. 44.

(2) De uitgaande regten te berekenen de halve als halve, de heele als heele.

(3) Nederlandsche schepen naar Ned. uitklarende zullen, behalve de uitbetaling van voorschreven regt, van f 6 de f 100, nog borgtogt moeten stellen voor het meerdere regt f 6 per f 100, hetwelk voor alle schepen naar elders bestemd moet worden voldaan. Deze borgen moeten goetgekeurd zijn te Batavia, door den directeur van 's lands middelen en domeinen en te Samarang, Soerabaija en Padang door de residenten aldaar. De acte van borgtogt ter zake voorschreven zal onderhands, op een zegel van een gulden, kunnen worden verleden, onder uitdrukkelijke renunciatie nogtans aan alle in regten bekende exceptien en beneficien (*Zie Model Borgtogt, hierachter onder de algemeene bepalingen*).

Deze borgtogt vervalt nadat de lading ongebroken in Ned. aangebragt en aldaar behoorlijk gelost zal zijn, doch wanneer hier te lande, binnen twee maanden na het vertrek van het schip, niet hiervan is ingediend een behoorlijk door het departement van kolonien geauthentiseerd bewijs, zal het meerdere regt (f 6 per f 100) benevens 5% voor de zeewerken, dadelijk bij de verschijning van dit tijdvak moeten worden voldaan, en die betaling insgelijks dadelijk plaats hebben, wanneer vroeger mogt blijken, dat de lading geheel of gedeeltelijk elders dan in Ned. is ingevoerd.

(4) Stsbl. 1848 no. 20.

Bij de publicatie van 19 April 1853 (stsbl. no. 29), is, bij aanvulling van het vastgestelde omtrent de borgstelling bij den uitvoer van *Koffij* en

BENAMING der GOEDEREN	Maatstaf van Belasting.	Inkom- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Koper</i> , (Japansch)	Per pikol (van 125 pond).	f 7,—	Onder Ned. vlag, f 3½ de pikol.
<i>Koperen Munt</i> , (Ned.)	.....	Vrij.	
<i>Nagelen</i>	Als boven.	" 19,—	} Naar Ned. in Ned. schepen, f 9½ de pikol, met borgstelling voor het verschil.
<i>Notenmuskaat</i>	Als boven.	" 19,—	
<i>Idem</i> , wilde of manne- tjes noten	Per f 100,— waarde	" 4,—	} Onder Ned. vlag de helft van deze regten.
<i>Olie</i> , (Klapper of Katjang).	Per pikol (van 125 pond).	" 3,—	
<i>Oudheden van Java</i> (Ver- boden)	.....	.....	} Onder Ned. vlag de helft van deze regten. (bs. 29 Dec. 1841 no. 13).
<i>Paarden</i> , (1)	Het stuk.	" 40,—	

Suiker, bepaald, dat die borgstelling zal geschieden, bij den uitvoer naar Nederland onder Ned. en daarmede gelijk gestelde vlag, van *alle andere artikelen*; voorts, dat de betaling der meerdere regten moet geschieden, 12 maanden na den uitvoer, stsb. 1860 no. 22, wanneer alsdan niet gebleken is, dat de uitgevoerde goederen in eene Ned. haven onaangebroken zijn aangebragt, dan wel *aanstands*, wanneer het bewijs is verregen, dat de goederen in eene vreemde haven zijn aangebragt; dat wijders de borgtocht vervalt door ontvangst, binnen den bepaalden tijd, van het bewijs van onaangebroken aan- en invoer in eene Ned. haven, en eindelijk dat, wanneer goederen aangegeven voor den uitvoer naar elders dan Ned., onder Ned. of daarmede gelijkgestelde vlag, onaangebroken in eene Ned. haven worden aan- en ingevoerd, op vertoon van het bewijs daarvan, terugbetaling zal geschieden van het meerdere betaalde uitgaande regt.

Bij uitvoer van 5 pikols of minder, geene borgstelling (besl. gouv.-gen. 12 Mei 1838 no. 10, stsb. 1851 no. 15).

Door het departement van kolonien wordt van den aanvoer der lading in Nederland aan het bestuur in Indië, per landpost, kennis gegeven, waarna de borgtocht vervalt. (Zie de aankondiging in de Ned. staat-courant van 8 Eebruarj 1850, op bladz. 49).

(1) Paarden, bestemd voor eigen gebruik van kavallerie- en andere officieren, vrij van uitgaande regten, mits dezelve in de marschorder worden uitgedrukt; moettende het duplicaat van dat stuk aan den ontvanger der inkomende en uitgaande regten ter plaatse van uitvoer worden afgegeven (stsb. 1836 no. 42).

Paarden door ambtenaren, bestemd voor het binnenlandsch bestuur te Palembang, voor eigen gebruik medegenomen of derwaarts verzonden wordende, kunnen vrij van regten worden uitgevoerd (Apostill. disp. 17 November 1852 no. IX).

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inkom- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Peper</i> (1), Zwarte.....	Per pikol (van 125 pond).	f 2,—	} Naar Ned., in Ned. schepen, f 1 de pikol, met borgstelling voor het verschil.
<i>Idem</i> , Witte (2).....	Als boven.	" 3,—	
<i>Provisien en Victualien</i> voor scheepsgebruik (3).....		Vrij.	} Als boven, f 1,50 de pikol, met borgstelling voor het verschil.
<i>Rantsoenen en Levensbe- hoefsten</i> , door den aanne- mer of leverancier uitge- voerd wordende, tot on- derhoud van de landmagt bestemd.....		Vrij.	
<i>Rotting</i> , (Bind-).....	Als boven.	" —,30	} Onder Ned. vlag, de helft van deze regten.
<i>Rum</i> , (Javasche).....	Per legger.	" 12,—	
<i>Rijst</i>	Per pikol van 125 pond.	" —,10	} Onder Ned. vlag, f 2 per f 100.
<i>Schildpad</i>	Per f 100,— waarde.	" 4,—	
<i>Suiker</i> , 1 ^e en 2 ^e soort (4).	Als boven.	" 6,—	} Naar Nederland, in Nederl. schepen, vrij, met borgstelling voor de regten (5) en (6).

(1) Staartpeper: als diverse goederen (besl. gouv.-gen. 19 December 1838 no. 9).

(2) Stsbl. 1849 no. 9.

(3) Provisien, uit het entrepôt of overgescheept van een ander schip, en bestemd voor scheepsgebruik, zijn onderworpen aan de betaling van inkomende regten.

(4) De bepaling omtrent den borgtogt voor de uitgaande regten op uitgevoerd wordende suiker naar Nederland, is gelijk als voor koffij, hierboven vermeld (stsbl. 1850 no. 11), doch voor suiker van 5 pikols of daar beneden vrij van borgstelling.

(5) Zie stsbl. 1850 no. 11.

(6) De minister van kolonien brengt ter kennis van de belanghebbenden.

Dat door het gouvernement maatregelen zijn genomen, om het bestuur in Ned. Oost-Indië tijdig te onderrigten van den ongebroken aanvoer en lossing in Ned. havens, van uit de gemelde bezittingen aangebragte ladingen *Koffij* en *Suiker*, ter zake waarvan, bij den uitvoer aldaar, overeenkomstig de bestaande bepalingen, vermeld in de Ned. Staats-Couranten van 26 Februarij 1834 en 11 Junij 1850, borgtogt is gesteld wegens de meerdere uitgaande regten, welke zouden verschuldigd zijn, in geval de uitvoer van de genoemde producten had plaats gehad met andere dan Ned. of daarmede gelijkgestelde schepen, of bij den uitvoer naar elders dan naar Nederland.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	Bijzondere Bepalingen.
<i>Suiker, (alle bruine)</i> zonde- r onderscheid te be- schouwen als geschikt voor Eur. markt (1).. Kandy of Klontjes (3).	Per <i>f</i> 100,- waarde.	<i>f</i> 6,—	} Naar Ned., onder Ned. vlag, vrij van regten, mits borgstellende voor de regten (2).
<i>Suiker, Areng</i> ..... <i>Idem, Melassen</i> als di- versen.	Per pikol.	" 0,50	
<i>Tabak, (Javasche)</i>	Per <i>f</i> 100,- waarde.	" 4,—	} Onder Ned. vlag <i>vrij</i> . } Onder Ned. vlag, <i>f</i> 2 } per <i>f</i> 100.
<i>Idem Idem</i> (4).	Per kodie van 8 pikol.	Consumtie regt <i>f</i> 20,—	
<i>Tin</i>	Per pikol van 125 pond.	" 4,—	} Naar Ned., in Ned. } schepen, <i>f</i> 2 de pikol, } met borgstelling over } het verschil.

Dat mitsdien de voor die meerdere regten in Indië gestelde borgtogten zullen worden opgeheven, dadelijk na de ontvangst van de voren bedoelde officiële opgaven.

Dat alzoo daartoe niet meer zullen worden gevorderd, de bewijzen van ongebroken aanvoer en lossing, welke tot hertoe door het ministerie van kolonien zijn uitgereikt geworden; en

Dat deze maatregelen van toepassing zijn op de betrokken ladingen *Koffij* en *Suiker*, welke op of na den 1sten Februarij 1851 in eene der havens van dit Rijk, uit Ned. Oost-Indië ongebroken zijn aangebragt of gelost.

Zullende mitsdien, wegens zoodanige ladingen, welke vóór het even-gemeld tijdstip waren aangebragt en gelost, alsnog de gebruikelijke be-wijzen van ongebroken aanvoer en lossing bij het genoemde ministerie ter bekoming van opheffing der deswege in Indië gestelde borgtogten, behooren te worden aangevraagd.

De Minister voornoemd,
(get.) CHS. F. PAHUD.

(1) Alle suiker, welke niet tot de eerste soort kan worden gerang-schikt, met betrekking tot de regten, behoort tot de tweede soort (gouv. besl. 24 Febr. 1853 no. 3).

(2) Zie stsbl. 1850 no. 11.

(3) Het uitgaand regt voor Kandy-suiker of klontjes wordt geheven als van *alle andere goederen*. Zie het laatste artikel van dit tarief.

(4) Alle Jav. tabak, over zee van eene residentie op Java en Madura (met uitzondering van de residentie Batavia, (stsbl. 1828 no. 3) naar eene andere op die eilanden gelegene residentie vervoerd wordende, is onder-worpen aan deze consumptie regten (stsbl. 1826 no. 73).

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Thee</i> , (Javasche) (1)....	Per <i>f</i> 400,— waarde.	" 4,—	} Naar Nederl., in Ned. schepen, vrij van regten, { daarvoor borgstellende.
<i>Tripang</i>	Als boven.	" 4,—	
<i>Vogelnestjes</i> , (2).....	Als boven.	" 12,—	} Onder Ned. vlag, de { helft van deze regten.
<i>Was</i>	Als boven.	" 4,—	
<i>Zout</i>	.....	Vrij.	Als boven.
<i>Diverse goederen</i> , niet hier boven vermeld, zijnde voortbrengselen van den Indischen Archipel (3).	Als boven.	" 4,—	} Onder Ned. vlag, <i>f</i> 2 { per <i>f</i> 100.
<i>Alle andere goederen</i> , waarvan het maximum van het algemeen inko- mend regt bepaald is op 25 en 24 ten honderd.	Als boven.	" 4,—	
<i>Alle andere goederen</i> (4).	Als boven.	" 4,—	} Onder Nederlandsche { vlag, <i>vrij</i> .

(1) Stsbl. 1848 no. 21.

(2) Bij taxatie van vogelnestjes, door een of twee deskundige Chinezen, bij voorkeur uit officieren dier natie, te doen assisteren, wanneer die meer dan één pikol bedragen (stsbl. 1831 no. 40).

(3) Even als bepaald is voor *Koffij* en *Suiker*, moet, bij den uitvoer naar Nederland onder *Ned. en daarmede gelijkgestelde vlaggen*, ook voor *alle andere* artikelen borg worden gesteld voor de betaling van de meerdere regten, welke daarop, volgens de tarieven no. 6 en 8, van uitgaande regten voor Java en Madura en voor Sumatra's Westkust (stsbl. 1837 no. 57 en 1838 no. 1), verschuldigd zouden zijn, bijaldien de uitvoer aangegeven ware onder andere vlaggen of voor elders dan Nederland (stsbl. 1853 no. 29).

(4) Zie stsbl. 1857 no. 17 omtrent den uitvoer van goederen naar Balië en Lombok.

Voor zoo veel inkomende en uitgaande regten betreft, bestaat er geen onderscheid tusschen Nederlandsche en Nederlandsch-Indische schepen (*Bijzondere bepaling*).

Onder Ned. vlag worden ook begrepen de vlaggen van Aziatische vorsten en volken, welke aan de Ned. schepen, doch naar elders als vreemde schepen (stsbl. 1819 no. 34, 1829 no. 85 en 1851 no. 14).

Cochin-Chinesche schepen, naar Cochin-China uitklarende, betalen dezelfde regten als Ned. schepen, doch naar elders als vreemde schepen (stsbl. 1829 no. 83).

Trenganoesche schepen naar Trenganoe, idem als boven (stsbl. 1851 no. 14).

Borgtogt op Koffij, Suiker en andere artikelen.

Publicatie 19 April 1853, stsbl. no. 29.

Eerstelijk: De voorschriften, vervat in de resolutie van 30 Sept. 1833 no. 4 (stsbl. no. 64) en het besluit van 17 Maart 1850 no. 1 (stsbl. no. 11), worden aangevuld en gewijzigd in dezer voege:

- a. Even als thans is bepaald voor koffij en suiker, moet, bij den uitvoer naar Nederland onder Ned. en daarmede gelijkgestelde vlaggen, ook van alle andere artikelen borg worden gesteld voor de betaling van de meerdere regten, welke daarop, volgens de tarieven no. 6 en 8 van *Uitgaande regten voor Java en Madura en voor Sumatra's Westkust* (stsbl. 1837 no. 57 en 1838 no. 4), verschuldigd zouden zijn, bijaldien de uitvoer aangegeven ware onder andere vlaggen of voor elders dan Nederland.
- b. De betaling der meerder regten waarvoor borg is gesteld, moet geschieden:
  - 1°. Twaalf maanden na den uitvoer, wanneer ter plaatse van den uitvoer niet is gebleken, dat de uitgevoerde goederen in eene Nederlandsche haven onaangebrokeu zijn aangebragt en ingevoerd;
  - 2°. Aanstonds wanneer het bewijs is verkregen, dat de goederen in eene vreemde haven zijn aangebragt.
- c. De gestelde borgtogt vervalt, door ontvangst binnen den boven bepaalden tijd, van het bewijs van onaangebrokeu aanbreng en invoer in eene Nederl. haven.
- d. Het voorgeschrevene bij §§ *b* en *c*, is geheel van toepassing op de borgtogten voor koffij en suiker.
- e. De hierbedoelde borgtogten, zoo voor koffij en suiker als voor alle andere goederen, moeten worden goedgekeurd te Batavia door den directeur der middelen en domeinen, en elders door de hoofden van gewestelijk bestuur.
- f. De acten voor deze borgtogten kunnen onderhands worden verleden, geschreven op een zegel van één gulden.

Ten
uitvo
mede
haven
van l
en do
ders,
gehev
onder
delijk
En

W
ciatie
ons t
hoev
regte
bedra
pikol
.....
Be
het c
twaal
6% r
zal z
kolor
genor
zoo
gehee
voerd
Ge
catie
Zie

Ten tweede: Wanneer goederen, aangegeven voor den uitvoer naar elders dan Nederland, onder Nederl. of daarmede gelijkgestelde vlaggen, onaangebrouwen in eene Nederl. haven worden aangebragt en ingevoerd, wordt, op vertoon van het bewijs hiervan, door den directeur der middelen en domeinen gezorgd voor de terugbetaling aan de uitvoerders, van hetgeen voor den uitvoer van regten meer is gegeven dan verschuldigd zoude zijn, wanneer de uitvoer, onder Nederl. of daarmede gelijk gestelde vlaggen, onmiddelijk voor Nederland ware aangegeven.

En opdat, enz.

Model Borgtocht.

(op een zegel van Een gulden).

Wij (of ik) ondergeteekenden . . . . verklaren, onder renunciatie aan alle in regten bekende exceptien en benificien, ons te stellen tot borgen en principale debiteuren, ten behoeve van het departement der inkomende en uitgaande regten alhier voor eene som van . . . . recepissen, zijnde het bedrag der meerdere uitgaande en additionele regten op . . . . pikol, alhier uitgevoerd per Ned. schip . . . . gezagvoerder . . . . naar . . . .

Belovende en aannemende genoemde som van . . . . aan het departement voornoemd te zullen voldoen heden over *twaalf maanden*, dat is op den . . . ., met bij berekening van 6% renten, bijaldien binnen dat tijdvak, niet hier te lande zal zijn ingediend een behoorlijk door het departement van kolonien geauthentiseerd bewijs, dat de lading van bovengenoemd schip ongebroken in Nederland is gelost, dan wel zooveel vroeger als zoude mogen blijken, dat de lading geheel of gedeeltelijk elders dan in Nederland ware ingevoerd.

Geschiedende deze borgstelling naar aanleiding der publicatie van den gouv.-gen. van 19 April 1853 (stsbl. no. 29).

Zie ook stsbl. 1860 no. 22.

WESTKUST van SUMATRA.

Tarief No. 7. Lett. A.

(Stsbl. 1838 no. 1.)

Inkomende regten op Wijnen, Dranken, enz.

Zie het tarief No. 1 van *Java* en *Madura*, waarmede dit tarief overeenkomt.

Tarief No. 7. Lett. B.

Inkomende regten op Wollen en Katoenen Goederen.

Zie het tarief No. 2 van *Java* en *Madura*, waarmede dit tarief overeenkomt, behoudens de volgende bijvoeging:

Katoenen stoffen en Garens, vervaardigd op Java en van daar aangebragt met Nederlandsch-Indische en daarmede gelijkgestelde vaartuigen, zijn vrij van regten, mits de betaling van uitgaande regten op Java bewezen wordt.

Tarief No. 7. Lett. C.

Inkomende regten op diverse Goederen.

Zijnde voortbrengselen van Europa, Amerika en de Kaap de Goede Hoop.

Zie het tarief No. 3 van *Java* en *Madura*, waarmede dit tarief overeenkomt, met de volgende uitzondering.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Opium</i> , (Levantsche)...	De pikol van 125 pond.	f300,—	} Komende van Ned. met Ned. schepen, of van Java onder Ned. vlag, f 200 per pikol.
<i>Beenzwart</i> , (1).....	.....	.....	
<i>Buskruid</i> en <i>Vuurwapen-</i> <i>nen</i> , (2).....	Per f 100,— waarde.	" 12,—	} Komende van Ned., regtstreeks, in Ned. schepen, 6 pCt.
<i>Lood</i> , (3).....	.....	.....	

(1) Is op Java vrij. — Zal ter Sumatra's Westkust worden gerangschikt onder de niet vermelde goederen.

(2) Stsbl. 1848 no. 44.

(3) Voor *Theelood* is ter Westkust van Sumatra niet van toepassing de onderscheiding met bewerkt lood op Java (stsbl. 1848 no. 21).

Zie stsbl. 1865 no. 99.

Tarief No. 7 Lett. D.

Inkomende regten op voortbrengselen van den Indischen Archipel.

Zie het tarief No. 4 van *Java* en *Madura*, waarmede dit tarief overeenkomt, met de volgende bijvoeging:

Alle producten van Sumatra en der langs de westkust gelegen eilanden, *vrij*. Als tijdelijke maatregel de invoer van Javasch en vreemd Zout te Tapanolie en meer noordelijke havens toegestaan; het eerste vrij van regten, en vreemd Zout tegen *f* 1,— de pikol.

Tarief No. 7. Lett. E.

Inkomende regten op diverse Goederen.

Zijnde voortbrengselen van landen beoosten de Kaap de Goede Hoop en niet begrepen in het voorgaande.

Zie het tarief No. 5 van *Java* en *Madura*, met de volgende uitzondering en bijvoeging:

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Opium</i> : Patna en Benares.	De kist van 125 pond of daaromtrent.	<i>f</i> 525,—	Onder Ned. of daarmede gelijkgestelde vlag, regtstreeks van de plaats van oorsprong, <i>f</i> 350(1).
Malva	Als boven	„ 375,—	Als boven, <i>f</i> 250.
Perzische	De kist van 125 pond.	„ 300,—	Als boven, <i>f</i> 200.

(1) Alle goederen, zonder onderscheid, komende van Java of Madura ('s gouvernements grondgebied) of van Nederlandsche havens ter Westkust van Sumatra, zijn vrij van inkomende regten, bij den invoer met Nederlandsch-Indische of daarmede gelijkgestelde schepen, mits de betaling der volle regten, ter plaatse van uitvoer, bewezen wordt.

TARIEF No. 8.

Uitgaande regten (1).

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Uitgaand Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Arak</i> , (Sumatrasche) . . .	Per <i>f</i> 100,— waarde.	<i>f</i> 6,—	} Onder Ned. vlag, vrij van regten.
<i>Benzoïn</i> : 1 ^e soort	Per pikol van 125 pond.	" 8,—	
2 ^e dito	Als boven.	" 6,—	} Onder Ned. of daarme- de gelijkgesteide vlag, de helft van deze regten (2).
3 ^e dito	Als boven.	" 4,—	
<i>Foelie</i>	Als boven.	" 20,—	} Naar Ned. in Neder- landsche schepen, <i>f</i> 10 de pikol.
<i>Gambier</i> , (Sumatrasche). . .	Als boven.	" 2,—	} Onder Ned. vlag, <i>f</i> 1,— de pikol.
<i>Gouden en Zilveren Munt</i> , door Chinczen naar China	.....	Vrij.	} Behoudens het be- paalde voor Java en Madura (3).
In alle andere gevallen	.....	Vrij.	
<i>Goud en Zilver</i> , (Ongemunt, waaronder Stof- goud)	Per <i>f</i> 100,— waarde.	" 4,—	} Onder Ned. vlag, de helft van deze regten.
<i>Goud- en Zilverwerken</i> . . .	Als boven.	" 4,—	
<i>Huiden</i> : Koehuiden	Per 100 stuks.	" 8,—	Als boven.
Buffelhuiden	Als boven.	" 6,—	Als boven.
<i>Idjoe of Gemoetie</i>	Per pikol van 125 pond.	" 2,—	Als boven.
<i>Juwelen, Paarden en Edelgesteenten</i>	.....	Vrij.	
<i>Kamfer</i> , (Baros)	Per pikol van 125 pond.	" 100,—	Als boven.
<i>Kassia</i>	Als boven.	" 2,—	Als boven.
<i>Katoenen Goederen</i> , (Su- matrasche)	Per <i>f</i> 100,— waarde.	" 4,—	Als boven.
<i>Koffij</i>	Als boven.	" 12,—	} Met Ned. schepen naar Ned. <i>f</i> 6, met borg- stelling voor het ver- schil (3).
<i>Koperen Munt</i> , (Neder- landsche)	.....	Vrij.	

(1) Het pond, in dit Tarief bedoeld, is het oude Amsterdamsche.

(2) Stsbl. 1841 no. 40.

(3) Zie Tarief no. 6, van *Java* en *Madura*.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Uitgaand Regt	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Nagelen</i>	Per pikol van 125 pond.	f 19,—	} Met Ned. schepen naar Ned. de helft van deze regten.
<i>Notenmuskaat</i>	Als boven.	" 19,—	
<i>Olie, (Klapper of Katjang)</i>	Als boven.	" 3,—	} Onder Ned. vlag, de helft van deze regten.
<i>Paarden</i>	Het stuk.	" 40,—	
<i>Peper: Zwarte</i>	Per f 100,— waarde.	" 6,—	} Met Ned. schepen, naar Ned. vrij. Als boven, f 1,50.
<i>Witte</i>	Per pikol van 125 pond.	" 3,—	
<i>Rotting, (Bind)</i>	Als boven.	" —,30	} Onder Ned. vlag, de helft van deze regten.
<i>Rijst</i>	Als boven.	" —,10	
<i>Schildpad</i>	Per f 100,— waarde.	" 4,—	
<i>Suiker, (Sumatrasche)</i> ..	Als boven.	" 6,—	} Als boven, vrij.
<i>Tabak, (Als boven)</i>	Als boven.	" 4,—	
<i>Tripang</i>	Als boven.	" 4,—	} Als boven, de helft van deze regten.
<i>Vogelnestjes</i>	Als boven.	" 12,—	
<i>Was</i>	Als boven.	" 4,—	
<i>Zout, (Javasch)</i>	.....	Vrij,	} Onder Ned. vlag, f 0,50 de pikol.
<i>Zwavel</i>	Per pikol van 125 pond.	" 1,—	
<i>Diverse Goederen</i> , niet hierboven vermeld, zijnde voortbrengselen van Su- matra.....	Per f 100,— waarde.	" 4,—	} Als boven, f 2 per f 100.
<i>Alle Goederen, geene</i> voortbrengselen van Su- matra zijnde, en waarvan de inkomende regten vol- gens tarief no. 7 voldaan ziju.	.....	.....	
<i>Alle Goederen</i> , zijnde voortbrengselen van den Ind. Archipel, naar Java uitgevoerd wordende, met Ned.-Ind. en daarmede gelijkgestelde schepen.	.....	.....	} Vrij van regten, mits borg stellende voor den werkelijken invoer op Java; te bewijzen bin- nen één jaar.
<i>Alle Goederen</i> , zonder on- derscheid, vervoerd wor- dende met vaartuigen als boven vermeld, naar plaatsen, gelegen binnen het gebied van het Ned. gouvernement, ter West- kust van Sumatra.	.....	.....	

LAMPONGS.

(Stsbl. 1839 no. 1).

Besluit van den gouv.-gen. van Ned. Indië van 1 Januarij 1839 no. 2.

Eerstelijk. Met betrekking tot de handelsaangelegenheden in de Lampongsche distrikten, de ondervolgende bepalingen daar te stellen:

1°. Er zullen vooreerst bij voortdoring in de Lampongsche distrikten geene inkomende noch uitgaande regten geheven worden.

2°. Met referte tot het besluit van den commissaris-generaal, dd. 31 Januarij 1828 no. 13 (stsbl. no. 2), en tot de publicatie van 15 October 1835 (stsbl. no. 45), voor de Lampongsche distrikten ten overvloede te vernieuwen, het bij de voorschreven wetten uitgevaardigd verbod tegen den invoer van vreemde koperen munt, van onwigtige duiten of andere koperen muntspecien en van ongestempelde duitenplaatjes.

De invoer van wettige koperen munt zal, overeenkomstig het besluit van den commissaris-generaal, dd. 25 Augustus 1827 no. 12 (stsbl. no. 28), niet anders kunnen geschieden dan onder geleide van een schriftelijk certificaat van den resident ter plaatse van den uitvoer, ten blijke, dat de in te voeren duiten, inderdaad van Nederlandschen muntslag zijn.

3°. De invoer in de Lampongs van de navolgende goederen is verboden, te weten:

<i>Buskruid</i> , ...	} volgens stsbl. 1848 no. 44 is de invoer toegestaan tegen een inkomend regt van 12% der waarde, of 6% komende van Ned. regtstreeks in Ned. schepen
<i>Schietgeweer</i> , ...	
<i>Zout</i> , ...	niet op Java vervaardigd.
<i>Opium</i> , ...	anders dan door den pachter in de eerste afdeeling, en wel van Bantam of Batavia aangebragt.

Wollen en Katoenen Goederen, vervaardigd bewesten de Kaap de Goede Hoop, welke niet voorzien zijn van een bewijs, dat dezelve in eene der havens van Java of te Padang zijn in- en weder uitgevoerd, en dat de regten daarvan aldaar betaald zijn; en

Gambier, ... niet komende van Java en niet voorzien van het certificaat, voorgeschreven bij stsbl. 1826 no. 21

met bepaling, dat de hiervoren vermelde goederen, bij aanvoer, zullen worden afgewezen, met last om die buiten Ned. Indië te vervoeren, en dat dezelve, bij nadere poging tot invoer, zullen worden geconfisceerd (1).

(Stsbl. 1839 no. 34).

Besluit van den gouv.-gen. van Ned. Indië van 22 October 1839 no. 7.

Met betrekking tot de goederen, welke op Java en Madura van de Lampongsche distrikten worden ingevoerd, dan wel derwaarts van genoemde eilanden worden uitgevoerd, en als een gevolg van het voorgeschrevene bij resolutie van 24 October 1828 no. 26, en bij besluit van 1 Januarij 1839 no. 2 (stsbl. no. 1) (zie hierboven), de na te melden verordeningen daar te stellen:

1^e. Met intrekking van § 1 van het besluit van den commissaris-generaal van 4 Augustus 1828 no. 12 (stsbl. no. 56), te bepalen, dat de goederen afkomstig uit de Lampongsche distrikten, wat betreft het stelsel van inkomende en uitgaande regten, zullen beschouwd worden niet te vallen in de kategorie der tarieven voor Sumatra's Westkust uitgevaardigd, maar dat de heffing der regten op goederen, zoowel uit de Lampongs aangebragt, als derwaarts

(1) De in overtreding van het Besluit van 1 Januarij 1839 no. 2, stsbl. no. 1 aangevoerd wordende goederen, zullen, op magtiging van den civielen gezaghebber, onder nadere goedkeuring van het Gouvernement, worden aangeslagen en, zoo mogelijk, in het openbaar verkocht. (Stsbl. 1851 no. 17).

uitgevoerd wordende, zal plaats hebben op Java en Madura, overeenkomstig de tarieven voor die eilanden, gearresteerd bij publicatien van 25 September en 10 November 1837 (stsbl. no. 47 en 57).

2°. Dat mitsdien, bij den invoer van goederen uit de Lampongs aangebragt, en voor zoover die goederen als voortbrengselen van den Indischen archipel te beschouwen zijn, zullen geheven worden de inkomende regten, bepaald bij het tarief no. 4.

3°. Dat voor zoover de bedoelde goederen geene voortbrengselen van den Indischen archipel en afkomstig mogten zijn van eene vreemde bezitting beoosten de Kaap de Goede Hoop, de daarop verschuldigde regten zullen geheven worden, overeenkomstig het tarief no. 5, en, voor zooveel betreft Katoenen Goederen, van landen beoosten de Kaap de Goede Hoop, naar volgens het tarief no. 2.

4°. Dat voor alle goederen, op Java en Madura naar de Lampongs uitgevoerd wordende, zullen worden geheven de uitgaande regten, overeenkomstig het algemeen tarief no. 6.

**PALEMBANG, MUNTOK, BANJERMASSING en
TIMOR-KOEPANG.**

Inkomende regten.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Amfoen,</i>			
Patna en Benares (1).	Kist van 125 pd.	f 250,—	.....
Malva, (2).....	Als boven.	" 250,—	.....
Levantsche en Perzi- sche (2).....	Als boven.	" 200,—	.....
<i>Gambier,</i> (3).....	Per pikol.	" 18,—	Bij invoer, met Ned. Indische of daarmede gelijk gestelde vaartui- gen, komende van Ned. Ind. bezittingen of daarmede gelijk gestelde ha- vens, zonder eene vreemde haven te hebben aan- gedaan, f 12 per pikol. In Ned. schepen, met certificaten van Ned. voorsprong, vrij.
<i>Meel</i>	Per f 100,— waardc.	" 12,—	
<i>Sigaren,</i>			
Havana en Manilla (4).	Per pond.	" 2,—	Onder Ned. vlag, f 1 per pond.
Soloksche of Ternataan- sche (5).....	Per 1000 stuks.	" 4,—	.....
Nederlandsche.....	Per pond.	" —,50	Onder Ned. vlag, de helft van deze regten.
Andere soorten.....	Als boven.	" 1,—	Als boven.
<i>Snuif,</i> (6).....	Als boven.	" —,40	Als boven.
<i>Tabak,</i> in bladen (7)...	Per pikol.	" 15,—	Onder Ned. vlag, f 10 per pikol.
bewerkt (7)....	Als boven.	" 20,—	Als boven.

- (1) Stsbl. 1822 no. 7.
 (2) Stsbl. 1831 no. 14.
 (3) Stsbl. 1826 no. 16 en 1837 no. 2.
 (4) Stsbl. 1828 no. 93.
 (5) Stsbl. 1827 no. 103.
 (6) Stsbl. 1822 no. 7.
 (7) Stsbl. 1834 no. 62.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Inko- mend Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Wollen en Katoenen Goederen</i>	Taxatie volgens de tarieven van minste prijzen, telken drie maanden voor Java en Madura vastgesteld wordende; zullende tot maatstaf worden genomen het laatst bekende tarief.	25 pCt.	
Nederlandsch-Indie en bevriende Inlandsche staten in den Indischen archipel.....	Taxatie door de beampten naar den marktprijs van den dag.	25 pCt.	De helft, of 12½ pCt. bij aanvoer met Ned.-Ind. en daarmede gelijkgestelde vaartuigen, komende van Ned. en bevriende Inlandsche havens inden Ind. archipel, zonder eene vreemde haven te hebben aangedaan (stsbl. 1842 no. 35).
Alle andere landen, gelegden beoosten de Kaap de Goede Hoop.....	Taxatie door de beampten naar den marktprijs van den dag.	25 pCt.	Chinesche Wollen en Katoenen goederen van China aangebragt met Chinesche jonken, zijn hiervan <i>niet</i> uitgezonderd, moettende daarvoor deze regten betaald worden, afgescheiden van de recognitie (stsbl. 1842 no. 35).
<i>Wijnen en Sterke Dranken</i> , (1).....			
<i>Vuurwapenen en Buskruid</i> , (2).....	Per <i>f</i> 100,— waarde.	<i>f</i> 12,—	} Uit Ned., onder Ned. vlag, de helft van deze regten.
Alle andere, niet hiervoren genoemde goederen.	Als boven.	" 12,—	} Onder Ned. vlag, de helft van deze regten.

(1) Het tarief voor Java en Madura op deze artikelen voor de buitenbezittingen van toepassing verklaard (stsbl. 1842 no. 6).

(2) Op Banka is de invoer verboden (stsbl. 1848 no. 44).
Idem tijdelijk te Palembang (stsbl. 1852 no. 54, 1853 no. 55, 1854 no. 47 en 1855 no. 37).

Algemeene bepalingen.

Voor de Chinesche jonken worden de invoerregten berekend naar den voor Java vastgestellten maatstaf.

Goederen, te Muntok aangebragt met Chinesche wan-kangs, en niet onderworpen aan een vast regt, betalen 6 pCt., behoudens goederen niet herkomstig uit China en met jonken aangebragt (stsbl. 1831 no. 62).

Banjermassing.

wordt nog geheven: consumtie-regt op de onderstaande tabaksoorten, ongerekend het inkomende regt of bewijs van elders betaalde regten op

Java-Tabak, per kodie à 10 pikols	f 50,—
Ka-Topong-Tabak, per kodie à 10 pikols	„ 50,—
Balinesche Tabak, per pikol	„ 3,—
Cheribonsche Rood-Tabak (Kimtok) per pikol	„ 3,—
Chinesche-Tabak, per pikol	„ 4,—

Vrijstelling van Regten.

Goederen, voortbrengselen zijnde van Ned. grond en nijverheid, met Ned. bodems aangebragt en voorzien van certificaten van Ned. oorsprong, behoudens wollen en katoenen goederen en mondbehoefden (stsbl. 1825 no. 48 en 1841 no. 46).

Goederen van Java en Madura, voorzien van een bewijs, dat de regten aldaar zijn betaald (stsbl. 1822 no. 30a).

Voor Muntok en Palembang.

Goederen op Banka ingevoerd van Palembang en omgekeerd, wanneer het blijkt, dat van die goederen bij den uitvoer de regten zijn betaald (stsbl. 1831 no. 62).

Voor Banjermassing en Timor-Koepang.

Goederen, voortbrengselen van den grond of de nijverheid der inwoners van deze bezittingen respectievelijk, en komende van plaatsen binnen het ressort derzelve.

Voor TimorKoepang.

Sandelhout, Was, Tripang, Agar-Agar, Karet, Paarlmoer, Haaivinnen, Paarden en Hoornvee.

Overigens algemeene vrijstelling voor goederen, die ook op Java vrijstelling van regten erlangen, krachtens algemeene bepalingen.

Uitgaande regten.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Uit- gaand Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Agar-Agar</i>	Per pikol.	f 1,—	} Onder Ned. vlag, naar Ned. havens, de helft van deze regten.
<i>Dammar</i> , fijne	Als boven.	" 1,—	
ruwe	Als boven.	" —,50	
<i>Ebbenhout</i>	Als boven.	" 2,—	Als boven.
<i>Koffij</i>	Als boven.	" 5,—	} Onder Ned. vlag, naar Ned. f 2 per pikol, onder vreemde vlag, naar Ned. f 4 per pi- kol (2).
<i>Mutten</i> , dubbele	Per kongie.	" 1,—	
enkele	Als boven.	" —,60	} Onder Ned. vlag, naar Ned. havens de helft van deze regten.
grove	Als boven.	" —,30	
<i>Paarden</i>	Per stuk.	" 20, (3)	Als boven.
<i>Peper</i>	Per pikol.	" 2,—	Als boven (4).
<i>Specerijen</i> , Nagelen (5).	Als boven.	" 19,—	Als boven.
Foelie	Als boven.	" 20,—	Als boven (6).
Noten	Als boven.	" 19,—	Als boven (7).
<i>Tripang</i> , gezuiv. 1 ^e	Als boven.	" 8,—	Als boven.
" 2 ^e	Als boven.	" 4,—	Als boven.
ongezuiv. 1 ^e	Als boven.	" 2,—	Als boven.
" 2 ^e	Als boven.	" 1,50	Als boven.
<i>Was</i>	Als boven.	" 13,20	Als boven (8).
Alle andere niet hiervoren genoem- de goederen	Per f 130,— waarde.	" 12,—	Als boven (9).
<i>Palembang Kapas</i>	Per pikol.	" 2,—	Als boven.

(1) Te Muntok zullen geene uitgaande regten worden geheven van goederen naar de buitenposten, langs de kust van Banka vervoerd wordende (stsbl. 1824 no. 7).

(2) Stsbl. 1833 no. 10.—(3) Stsbl. 1818 no. 58.—(4) Als boven.

(5) Stsbl. 1822 no. 30a.—(6) Als boven (7) Als boven.

(8) De regten worden terug betaald bij invoer op Java (stsbl. 1841 no. 21).

(9) Stsbl. 1818 no. 58 en 1822 no. 30a.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Uit- gaand Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>		
PALEMBANG.	Koffij	Per pikol.	f 5,—	} Onder Ned. vlag, naar Ned., f 2 per pikol; onder vreemde vlag, naar Ned. f 4 per pikol (1).	
	Olifantstanden, 1 ^e } 2 ^e } 3 ^e } soort.	Als boven.	" 24,—		} Onder Ned. vlag, naar Ned. havens, de helft van deze regten.
	Paarden	Per stuk.	" 20,—	Als boven.	
	Peper	Per pikol.	" 2,—	Als boven.	
	Rijst	Per kojan.	" 6,—	Als boven.	
	Rotting	Per pikol.	" —,50	Als boven.	
	Alle andere, niet hiervoren genoem- de goederen (2) ..	Per f 100,— waarde.	" 8,—	Als boven.	
	BANJERMASSING.	Koffij	Per pikol.	" 5,—	} Onder Ned. vlag, naar Ned., f 2 per pikol; on- der vreemde vlag, naar Ned., f 4 per pikol.
		Paarden	Per stuk.	" 20,—	
		Rotting	Per 100 bossen.	" 6,—	Als boven.
Specerijen, Nagelen ..		Per pikol.	" 19,—	Als boven.	
Foelie ..		Als boven.	" 20,—	Als boven.	
Noten ..		Als boven.	" 19,—	Als boven.	
Vogelnestjes, zwarte ..		Als boven.	" 20,—	Als boven.	
witte ..		Per kattie ($\frac{1}{100}$ pik.)	" 4,—	Als boven.	
Was		Per pikol.	" 6,—	Als boven.	
Garoehout		Per f 100,— waarde.	" 12,—	Als boven.	
Hertenzenuwen	Als boven.	" 12,—	Als boven.		

(1) Stsbl. 1833 no. 10.

(2) De regten op *Gambier* worden terugbetaald bij vertoon van het bewijs van wederinvoer in eene der Ned. Indische bezittingen, vrijhavens uitgezonderd (stsbl. 1835 no. 52).

Als boven op *Was*, bij den invoer op Java (stsbl. 1837 no. 9).

Van algemeene toepassing verklaard op den aanbreng en invoer op Java van was en waskaarsen van alle Nederlandsche Oost-Indische bezittingen (stsbl. 1841 no. 21).

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Uit- gaand Regt.	Bijzondere Bepalingen.	
BANJERMASSING.	<i>Roode Katjang</i>	Per f 100,— waarde.	" 12,—	} Onder Ned. vlag, naar Ned. havens, de helft van deze regten.
	<i>Hoofddeksels</i>	Als boven	" 12,—	
	<i>Dajaksche Matjes</i> . . .	Als boven.	" 12,—	Als boven.
	<i>Gedroogde Kakap</i> , (visch)	Per 100 stuks.	" 12,—	Als boven.
	<i>Jarang Giegie</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.
	<i>Biang Oetang</i>	Als boven.	" 12,—	Als boven.
	<i>Joempoel, Kuit</i>	Als boven.	" 4,—	Als boven.
	<i>Joempoel</i>	Als boven.	" 3,—	Als boven.
	<i>Gaboos</i>	Als boven.	" —,40	Als boven.
	<i>Pakat Pakat</i>	Per 100 gant.	" 12,—	Als boven.
	<i>Petis</i>	Per flesch.	" —,13 ⁵	Als boven.
	Alle andere, niet hiervoren genoem- de goederen	Per f 100,— waarde.	" 12,—	Als boven.
	Goederen van den grond of de nijver- heid der inwoners van Borneo's Zuid- en Oostkust, uitge- voerd naar plaatsen onder het gebied dier kust		Vrij.	
KOEPANG (Timor).	<i>Hout</i> , (Sandel) 1 ^e soort.	Per pikol.	" 6,—	} Onder Ned. vlag, de helft van deze regten.
	2 ^e "	Als boven.	" 6,—	
	3 ^e "	Als boven.	" 3,—	Als boven.
	4 ^e "	Als boven.	" 3,—	Als boven.
	<i>Paarden</i>	Per stuk.	" 6,—	Als boven.
	<i>Vogelnestjes</i> , 1 ^e soort.	Per f 100,— waarde.	" 12,—	Als boven.
	2 ^e "	Als boven	" 12,—	Als boven.
	1 ^e "	Als boven.	" 12,—	Als boven.
	<i>Was</i>	Per pikol.	" 20,—	Als boven (1).
	<i>Waskaarsen</i>	Als boven.	" 26,—	Als boven (2).
Alle andere, niet hiervoren genoem- de goederen	Per f 100,— waarde.	" 12,—	Als boven.	

(1) De regten worden terugbetaald bij den invoer op Java.

(2) Als boven.

BENAMING der GOEDEREN.	Maatstaf van Belasting.	Uit- gaand Regt.	<i>Bijzondere Bepalingen.</i>
<i>Algemeene bepalingen.</i>			
<i>Gouden en Zilveren Munt.</i> Chinesche jonken zijn voor de betaling der uitgaande regten gelijk gesteld aan Ned. schepen.	Per <i>f</i> 100,— waarde.	<i>f</i> 4,—	} Door Chinezen naar China uitgevoerd wordende, <i>f</i> 5 per <i>f</i> 100 waarde.
<i>Vrijstelling van uitgaande regten.</i>			
Alle goederen, welke zijn vrijgesteld bij den uitvoer op Java en Madura.			

B
184
E
T
te M
pass
no.
vaa
wer
arti
te l
lade
land
zom
staa
T
bep
regl
regt
mat
T
mer
ting
sche
sche
hoo
vaa
ven
den
regt
caat

SUMATRA (OOSTKUST).

Moeara Kompeh (Rijk van Djambi).

(stsbl. 1847 no. 19).

naar
wor-
100

Besluit van den gouv.-gen. van Ned. Indië van 23 April 1847 no. 4.

Eerstelijk enz.

Ten tweede. Autorisatie te verleen, om op de haven te Moeara Kompeh (Oostkust van Sumatra) te blijven toepassen art. 1 der publicatie van 31 December 1825 (stsbl. no. 48), waarbij is bepaald: dat het aan alle schepen en vaartuigen van alle natien, van waar ook komende, en verwaarts ook bestemd, zal vrijstaan, om in de bij dat artikel genoemde havens van Nederlandsch Indië binnen te loopen en aldaar in en uit te klaren, te lossen en te laden, mits zich onderwerpende aan de wetten van den lande, aan de reglementen op de vaart en handel, en bijzonder aan die op de inkomende en uitgaande regten, bestaande of nader vast te stellen.

Ten derde. Met intrekking van alle daarmede strijdige bepalingen, te arresteren het aan dit besluit geannexeerde reglement voor de heffing van inkomende en uitgaande regten, te Moeara Kompeh in het rijk van Djambi (Sumatra's Oostkust).

Ten vierde. Te bepalen, dat van de betaling van inkomende regten bij den invoer op Java en de buitenbezittingen zullen zijn vrijgesteld, alle goederen zonder onderscheid van het Rijk van Djambi aangebragt wordende met schepen en vaartuigen in Nederlandsch-Indië te huis behoorende en daarmede gelijkgestelde inlandsche schepen en vaartuigen, voorzien van Nederlandsch-Indische zeebrieven of jaarpassen, mits vertoond worde een certificaat van den betrokken ambtenaar te Djambi, ten blyke dat de regten op die goederen aldaar voldaan zijn, welk certificaat door de plaatselijke autoriteit zal moeten zijn getee-

kend voor *gezien*, en mits blijkt, dat te Djambi, van de goederen geene mindere regten zijn geheven, dan van dezelve bij den invoer op Java en de buitenbezittingen zouden hebben moeten worden voldaan, daar in het tegenovergestelde geval, de betrokken ambtenaren op laatsbedoelde plaatsen, het meer verschuldigde zullen moeten doen bijbetalen, alvorens den invoer der goederen toe te staan, met aanschrijving op den directeur der middelen en domeinen om aan de betrokkene ambtenaren, op te geven den vorm van het bovenbedoelde certificaat en van de certificaten in het reglement bedoeld.

Ten vijfde enz.

---

*Reglement voor de heffing van inkomende en uitgaande regten te Moeara Kompeh, in het rijk van Djambi.
(Sumatra's Oostkust).*

Art. 1. Schepen en vaartuigen, van welke natie ook, mogen in de haven van Moeara Kompeh binnen vallen en uitgaan, mits zich aan de bestaande verordeningen onderwerpende.

Art. 2. Van de betaling van inkomende regten worden vrijgesteld:

- a. Gemunt goud en zilver.
- b. Onbewerkte gouden en zilveren staven en baren.
- c. Paarden, rundvee, schapen, geiten en pluimvee.
- d. Juweelen en edelgesteenten.
- e. Goederen, waren en koopmanschappen, welke van eene Ned.-Indische bezitting worden aangebragt, mits voorzien zijnde van een certificaat van den ontvanger der plaats, alwaar dezelve zijn uitgeklaard, ten bewijze, dat aldaar de volle regten zijn betaald geworden.
- f. Materialen van gesloopte schepen en, in het billijke, goederen, tot derzelve inventaris behoorende.
- g. Bagage van militairen, zeevarenden, passagiers en andere personen, mits daaronder geene goederen zijn,

welke beschouwd kunnen worden als voorwerpen van handel.

Art. 3. De invoer of aanbreng van koperen duiten is, behalve voor rekening van het gouvernement, verboden onder de poenaliteiten, bedreigd bij besl. 31 Januarij 1828 no. 13 (stsbl. no. 2) en public. 15 October 1835 (stsbl. no. 45).

Art. 4. Alle goederen, zonder onderscheid, wier invoer bij dit reglement niet is vrijgesteld of verboden, zullen bij den invoer belast worden met eene heffing van 6 pCt. aan inkomende regten, van de waarde der goederen.

Hieronder zijn echter niet begrepen de volgende artikelen, waarvan een inkomend regt zal worden geheven, achter elk artikel uitgedrukt, als:

Amfioen van Patna en Benares.	f 350,—	} de kist van 125 Amst. ₤
Idem " Malva	" 250,—	
Idem " de Levant en Perzie	" 200,—	
Zout van Siam	" —,60	de pikol van 125 Amst. ₤.

Art. 5. Op de inkomende regten zal bovendien worden geheven een additioneel regt van 5 pCt. ten behoeve der zeewerken.

Art. 6. Van de betaling van uitgaande regten worden vrijgesteld:

- a. Goud en zilver, gemunt en in baren.
- b. Juweelen en edelgesteenten.
- c. Bagage van militairen, zeevarenden, passagiers en andere personen, onder de bepalingen echter van § 7 van art. 2 hiervoren.
- d. Rantsoenen en levensbehoeften tot onderhoud van de landmagt, en ten gebuik van het scheepsvolk aan boord van oorlogsvaartuigen, onverschillig van welke natie.
- e. Gambier naar eene der Ned.-Indische bezittingen, met uitzondering der vrijhavens, uitgevoerd wordende, met inachtneming echter van het bepaalde bij resol. 19 Nov. 1835 no. 4 (stsbl. no. 52).

f. Alle goederen, voor welke op andere plaatsen in Ned. Indië de volle regten eenmaal betaald zijn, mits zulks blijke uit behoorlijke certificaten.

g. Alle goederen van den sultan.

h. Alle goederen, zonder onderscheid, welke bij den invoer volgens art. 4 van dit reglement aan een inkomend regt zijn onderworpen geweest.

Art. 7. De natemelden artikelen zijn bij den uitvoer onderworpen aan het achter ieder artikel uitgetrokken vaste uitgaand regt, als:

Peper, de pikol van 125 Amst. ℔.	f	1,—
Olifantstanden van 2 in den pikol.	"	12,—
Idem " 3 " " "	"	9,—
Idem " 4 " " "	"	6,—
Rotting, den pikol.	"	—,30
Koffij, " "	"	2,—
Rijst, " kojang	"	3,—
Kapas, " pikol.	"	1,—

Art. 8. Insgelijks zal bij den uitvoer een uitgaand regt worden geheven, als:

Van alle bij het voorgaande art. 7 niet genoemde goederen, 4 pCt.

Art. 9. Op de uitgaande regten zal bovendien worden geheven een additioneel regt van 5 pCt. ten behoeve der zeewerken.

Art. 10. Ten einde den handel en den handelaren alle mogelijke hulp toe te brengen, wordt aan hen vergund, om alle abuizen, welke zij mogten begaan hebben, te verbeteren, zoo lang de geligte los- of laadcedullen niet zijn overgegeven, of eenige aanhaling op de goederen heeft plaats gehad.

Art. 11. Ter voorkoming van abuizen wordt hun wijders vrijgelaten, om de door hen aangegeven goederen, door daartoe bevoegde en beëdigde personen te doen tellen, meten, rooijen of wegen, mits de kosten daarop vallende, voor hunne rekening nemende.

Tari
(Ov

Alui
Anij
Id
Arse
Arm
Bam
lei
Bou
Been
Cam
Cass
Ide
Ide
Cub
Conf
Chin
Capo
Gala
Gille
Glas
Glas
Gra
Har
Ivo
Kur
Kop
Kop
Kor
Klee
Koff
Lak
Lijm
Loo
Idem
Mar
Mat
bo
Mus
Nan
so
Por

Tarief van Regten op den Buitenlandschen handel met China.
(Overgenomen uit de Jav. Cour. van 30 Sept. 1843 no. 78).

UITVOER.

		T. M. C. C.	N. Gl.
<i>Aluin</i>	per 100 katties	—1—	—,48 ^s
<i>Anijszaad</i> , (star).....	"	—5—	2,43
<i>Idem</i> (olie).....	"	5—	24,30
<i>Arsenicum</i>	"	—7 5	3,64 ^s
<i>Armbanden</i> , (glazen).....	"	—5—	2,43
<i>Bamboes</i> , (huisraad van) van allei aard.....	"	—2—	—,97
<i>Bouwmateriaalen</i>	vrij v. regten		
<i>Beenen en Hoornen waren</i> , enz.....	per 100 katties	1—	4,86
<i>Camfer</i>	"	1 5—	7,29
<i>Cassia</i>	"	—7 5—	3,64 ^s
<i>Idem</i> (matjes).....	"	1—	4,86
<i>Idem</i> (olie).....	"	5—	24,30
<i>Cubeben</i>	"	1 5—	7,29
<i>Confituren</i> , enz.....	"	—5—	2,43
<i>China</i> , (radix).....	"	—2—	—,97
<i>Capoor Cutchery</i>	"	—3—	1,46
<i>Galanga</i> , (radix).....	"	—1—	—,48 ^s
<i>Gitten Gom</i>	"	2—	9,72
<i>Glas en Glaswaren</i>	"	—5—	2,43
<i>Glaskorallen</i>	"	—5—	2,43
<i>Graslinnens</i> , (fijne en grove).....	"	1—	4,86
<i>Hartall</i>	"	—5—	2,43
<i>Ivoorwerken</i>	"	5—	24,30
<i>Kurkuma</i>	"	—2—	—,97
<i>Koperbladen</i> , (geel).....	"	1 5—	7,29
<i>Koper en Piouterwerk</i>	"	—5—	2,43
<i>Korallen</i> (valsche).....	"	—5—	2,43
<i>Kleederen</i> ., (gemaakte).....	"	—5—	2,43
<i>Koffers</i> , (van leder).....	"	—2—	—,97
<i>Lakwerk</i>	"	1—	4,86
<i>Lijm</i> , (visch en andere).....	"	—5—	2,43
<i>Lood</i> (loodwit).....	"	—2 5—	1,21 ^s
<i>Idem</i> (menie).....	"	—5—	2,43
<i>Marmeren Platen</i>	"	—2—	—,97
<i>Matten</i> , (van stroo, rotting, bamboes enz.).....	"	—2—	—,97
<i>Muskus</i>	per kattie	—5—	2,43
<i>Nanking en Katoenstoffen</i> , (van alle soort).....	per 100 katties	1—	4,86
<i>Porselein</i>	"	—5—	2,43

UITVOER.

		T. M. C. C.	N. Gl.
<i>Pajongs</i>	per 100 katties	—5—	2,43
<i>Paarlemoerwerken</i>	"	1—	4,68
<i>Papier</i> , (alle soorten)	"	—5—	2,43
<i>Paarlen</i> , (valsche)	"	—5—	2,43
<i>Rottingen</i> (alle soorten)	per 1000 stuks	—5—	2,43
<i>Rottingwerk</i>	per 100 katties	—2—	—,97
<i>Rhubarber</i>	"	—1—	4,86
<i>Schrijfbekhoeflen</i>	"	—2—	—,97
<i>Schilderijen</i> , (grootte)	per stuk	—1—	—,48 ⁵
<i>Idem</i> (op rijstpapier)	per 100 stuks	—1—	—,48 ⁵
<i>Schoenen en Laarzen</i> , (van leder, satijn, enz.)	per 100 katties	—2—	—,97
<i>Sandelhouten</i>	"	1—	4,86
<i>Soja</i>	"	—4—	1,94
<i>Suiker</i> , (witte en bruine)	"	—2 5—	1,21
<i>Idem</i> (kandij)	"	—3 5—	1,70
<i>Schildpadwerken</i>	"	10—	48,60
<i>Specien</i> , (gemunte)	vrij v. regten		
<i>Thee</i>	per 100 katties	2 5—	12,15
<i>Tabak</i> , (alle soorten)	"	—2—	—,97
<i>Tinblik</i>	"	—5—	2,43
<i>Vermillioen</i>	"	3—	14,58
<i>Vuurwerken</i>	"	—7 5—	3,64
<i>Waaijers</i> , (van vederen)	"	1—	4,86
<i>Idem</i> (papieren)	"	—5—	2,43
<i>Zijde</i> , (half zijde en katoen of half zijde en wol)	"	3—	14,58
<i>Zilver- en Goudwerken</i>	"	10—	48,60
<i>Zijden stoffen</i> , als: ruwe zijde van Chekiang, Canton of elders	"	10—	48,60
<i>Gemeene dito</i> of uitschot	"	2 5—	12,15
<i>Organzijn</i>	"	10—	48,60
<i>Lint, Draad</i> , enz	"	10—	48,60
<i>Zijden Stukgoederen</i> , als: lijde, satijn, fluweel, pougees, krip, enz.	"	12—	58,32

NB. Het additioneel regt van zoo veel per stuk, tot heden geheven, is vernietigd.

Alle artikelen in dit Tarief niet vermeld, betalen een inkomend regt van 5 pCt. der waarde.

Assa
Betel
Bicho
I
Boon
Bezoar
Camf
Coche
Corna
I
Cutch
Doek,
du
Foelie
Glas-
Gamb
Gens
Idem
Goud
Gom
Gom
Gom
Al
Hoor
Idem
Hout
Sap
Sap
Al
Huid
sen
Zee-C
Voss
I
Tijge
Lande
Bever
Haze
Haai
I
Kruis
I
Klokk

INVOER.

Gl.			T. M. C. C.	N. Gl.
2,43	<i>Assa-foetida</i>	per 100 katties	1 — —	4,86
1,68	<i>Betelnoten</i>	"	— 1 5 —	—,73
2,43	<i>Bicho de Mar</i> , 1ste kwaliteit. zwarte.	"	— 8 — —	3,89
2,43	<i>Idem</i> 2de " witte.	"	— 2 — —	—,97
2,43	<i>Boomwol</i>	"	— 4 — —	1,94 ⁵
1,97	<i>Bezoar</i>	"	1 — — —	4,86
1,86	<i>Camfer</i> , (maleid.) 1e kwal. schone	"	1 — — —	4,86
1,97	<i>Idem</i> 2e " uitschot	"	— 5 — —	2,43
1,48 ⁵	<i>Cochenille</i>	"	5 — — —	24,30
1,48 ⁵	<i>Cornatijnen</i>	per 100 stuks	— 5 — —	2,43
	<i>Idem</i> koralen	per 100 katties	10 — — —	45,60
1,97	<i>Cutch</i>	"	— 3 — —	1,46
1,86	<i>Doek</i> , 30 à 40 yards lang en 24 à 21			
1,94	duim breed	per stuk	— 5 — —	2,43
1,21	<i>Foelie</i>	per 100 katties	1 — — —	4,86
1,70	<i>Glas- en Kristalcerk</i>		5% d. waarde	
1,60	<i>Gambier</i>	per 100 katties	— 1 5 —	—,73
1,15	<i>Gensing</i> , 1ste kwaliteit	"	38 — — —	184,68
1,97	<i>Idem</i> 2de " uitschot	"	3 5 — —	17,01
2,43	<i>Gouden Zilverdraad</i> 1e kwal. of echt	per kattie	— 1 3 —	—,63
1,58	<i>Idem</i> 2e " of nagem.	"	— 3 — —	—,14 ⁵
1,64	<i>Gom Benzoin</i>	per 100 katties	1 — — —	4,86
1,86	<i>Gom Olibanum</i>	"	— 5 — —	2,43
1,43	<i>Gom Myrrhe</i>	"	— 5 — —	2,43
	Alle andere Gomsoorten		10% d. waarde	
1,58	<i>Hoornen</i> (Ossen en Buffel)	per 100 katties	2 — — —	9,72
1,60	<i>Idem</i> (Rhenoceros)	"	3 — — —	14,58
1,60	<i>Houtsoorten</i> , als: Ebenhout	"	— 1 5 —	—,73
	Sandelhout	"	— 5 — —	2,43
1,15	Sapanhout	"	— 1 — —	—,48 ⁵
1,60	Alle andere houtsoorten		10% d. waarde	
1,60	<i>Huiden en Vellen</i> , als: Koe- en Os-			
1,32	senhuiden, getaand of ongetaand.	per 100 katties	— 5 — —	2,43
	<i>Zee-Ottervellen</i>	per stuk	— 1 5 —	—,73
	<i>Vossenvellen</i> , (groot)	"	— 1 5 —	—,73
	<i>Idem</i> (kleine)	"	— 7 5 —	—,36 ⁵
	<i>Tijger-, Luipaard- en Martervellen</i>	"	— 1 5 —	—,73
	<i>Landotter- en Haaijenvellen</i>	per 100 stuks	2 — — —	9,72
	<i>Bevervellen</i>	"	5 — — —	24,30
	<i>Hazen-, Konijnen-, Hermeljenvellen</i>	"	— 5 — —	2,43
	<i>Haaijenvinnen</i> , 1e kwaliteit, witte.	per 100 katties	1 — — —	4,86
	<i>Idem</i> 2e " zwarte.	"	— 5 — —	2,43
	<i>Kruidnagelen</i> , 1e soort	"	1 5 — —	7,29
	<i>Idem</i> 2e "	"	— 5 — —	2,43
	<i>Klokken, Uurwerken, Spiegels, alle</i>			

INVOER.

		T. M. C. C.	N. Gl.
soorten van <i>Schrijf- en Toilet- dozen, Parfumerien</i>		5% d. waarde	
Katoenen Manufacturen , als: long- cloths, van 30 à 40 yds. lang. 10 à 36 d. breed	per stuk	— 1 5—	—,73
<i>Cambricks, Mousselines</i> van 20 à 24 yds. lang en 40 à 46 d. breed .	"	— 1 5—	—,73
<i>Ongebleekte Katoenen</i> , longcloths, domesticks enz. 30 à 40 yds. lang en 28 à 40 d. breed	"	— 1—	—,48 ⁵
<i>Grijze Katoenen</i>	"	— 1—	—,48
<i>Chitsen en Gedrukte Katoenen</i> , 20 à 30 yds lang op 26 à 31 d. breed.	"	— 2—	—,97
<i>Doeken</i> , beneden de vierk. yard. .	"	— 1—	—,05
<i>Idem</i> daarboven	"	— 1 5	—,07 ⁵
<i>Ginghams, Katoen Fluweel, Zijden en Katoenen Weefsels</i> en andere niet in doorgaande consumptie .		5% d. waarde	
<i>Katoenen draad</i> , (gesponnen) . . .	per 100 katties	1—	4,86
<i>Linnens</i> , als Iersche en Schotsche. <i>Idem</i> , grove en met zijde ge- mengde enz.	per stuk	— 5—	2,43
Metalen , als:		5% d. waarde	
Koper, onbewerkt in blok . . .	per 100 katties	1—	4,86
<i>Idem</i> bewerkt in bl. en staafjes .	"	1 5—	7,29
IJzer, onbewerkt in blok . . .	"	— 1—	—,48 ⁵
<i>Idem</i> bewerkt in staven en baren.	"	— 1 5—	—,73
Lood, bewerkt of in blokken. .	"	— 4—	1,94 ⁵
Kwikzilver.	"	3—	14,58
Staal, onbewerkt.	"	— 4—	1,94 ⁵
Tin.	"	1—	4,86 ⁵
Tin, (blad)	"	— 4—	1,94
Ongenoemde Metalen		10% d. waarde	
<i>Notenmuskaat</i> , 1 ^e kwaliteit . . .	per 100 katties	2—	9,72
<i>Idem</i> 2 ^e "	"	1—	4,86
<i>Olifants-tanden</i> , geheele.	"	4—	19,44
<i>Idem</i> 2 ^e kwaliteit, gebroken.	"	2—	9,72
<i>Paarlemoerschelpen</i>	"	— 2—	—,97
<i>Peper</i>	"	— 4—	1,94 ⁵
<i>Putchuk</i>	"	— 7 5—	3,64 ⁵
<i>Rijst, Paddi</i> en andere <i>Granen</i> .		vrij v. regten	
<i>Rottings</i>	per 100 katties	— 2—	—,97
<i>Rose Maloes</i>	"	1—	4,86
<i>Salpeter</i> , slechts aan gouvernements- ambtenaren te verkoopen	"	— 3—	1,46

I N V O E R.

		T. M. C. C.	N. Gl.
Smalten.....	per 100 katties	4 — —	19,44
Stokvisch, enz.....	"	— 4 —	1,94 ⁵
Specien, (gemunte).....	.....	vrij v. regten	
Vogelnesten, 1 ^e kwaliteit schoone.	per 100 katties	5 — —	24,30
Idem 2 ^e " goede mid-			
delsoort.....	"	2 5 —	12,15
Idem 3 ^e kwaliteit.....	"	— 5 —	2,43
Vuurstenen.....	"	— 5 —	—,24 ⁵
Vischkuit.....	"	1 5 —	7,29
Was.....	"	1 — —	4,86
Walvisch-landen.....	"	2 — —	9,72
Wijn, Bier en sterke Dranken, in			
1/4 fless.....	per 100 bott.	1 — —	4,86
Wijn, Bier en sterke Drank. pints fl.	"	— 5 —	2,43
Idem Idem Idem op fust.	per 100 katties	— 5 —	2,43
Wollen Manufacturen, als: broad-	} per chang. } } van 141 d. }	— 1 5 —	—,73
clots, laken van 15 à 64 d. breed.			
Longells, cassimire, flanel en			
diergelijke.....	per chang.	— 7 —	—,34
Blankets, (alle soorten).....	per stuk	— 1 —	—,48 ⁵
Holl. Camlots Polimiten,.....	per chang.	— 1 5 —	—,73
Camlots,.....	"	— 7 —	—,34
Idem nagemaakt, bombazetten.	"	— 3 5 —	—,17
Bunting (smalle).....	"	— 1 5 —	—,07 ⁵
Wollen goederen, idem met Zijde			
doorweven en hier niet uit-			
gedrukt.....	.....	5% d. waarde	
Wollen draad,.....	per 100 katties	3 — —	14,58

Van alle andere artikelen in dit Tarief niet vermeld, zijn de regten gesteld op 5 pCt. der waarde.

NB. Bovenstaand Tarief is overgenomen van dat der Canton-Press, die hetzelfde volgens eene exacte copij van het British Agency-Office te Macao heeft uitgegeven. De eenige daarin gebragte bijvoeging is die der reductie der muntspeciën in Ned. Ind. munt, tot gemakkelijker begrip der regten. — De verhouding van 720 tails tot 1000 dollars en van 1 dollar tot *f* 3,50 is hierin gevolgd, waardoor de waarde van 1 tail gelijk is aan *f* 4,86 Ned. Ind. Courant.

Entrepots in Nederlandsch Indië.

Batavia . . . }
 Anjer . . . } Artikel 13 van onderstaand reglement.
 Soerabaija. }
 Samarang. } Staatsblad 1825 no. 33.

— Het kruidmagazijn aan het *Jaagpad* te Batavia te beschouwen als een onderdeel van het entrepôt (stsbl. 1851 no. 19).

*Reglement op entrepôts-regten, mitsgaders op de oversche-
 ping van goederen op de reeden in Ned. Indië.*
 (stsbl. 1825 no. 28) ¹⁾.

Art. 1. Van den dag der afkondiging dezer publicatie worden ingetrokken en buiten werking gesteld alle vroegere wetten, reglementen, orders en bepalingen op het stuk der entrepôts-regten, zoowel als op dat der overschepingen op de reeden in Ned.-Indië bestaande, en speciaal die, voorkomende bij het reglement van 28 Augustus 1818, op het heffen der inkomende en uitgaande regten, bij de instructien van 30 October daaraanvolgende voor de waterfiscaals en ontvangers van hetzelfde middel, bij publicatie van 13 October 1821, 8 Februarij en 9 Julij 1822, en bij resolutien van 7 October 1823 no. 11 en 2 November 1824 no. 16, met de daartoe behoorende tarieven, en alle andere opgevolgde verordeningen en wijzigingen, hoe ook genaamd, thans nog in Ned.-Indië in vigeur zijnde.

Art. 2. Op alle plaatsen in Ned.-Indië, alwaar het belang van den handel zulks zal vorderen, en geene andere redenen van gewigt daartegen zullen bevonden worden te bestaan, zullen entrepôts worden opgerigt. ²⁾

1) Bij stsbl. 1858 no. 39 is verklaard, dat de publicatie van 12 Julij 1825 no. 28 niet van toepassing is op goederen, gelost uit schepen, welke uit nood in havens van Ned. Indië binnen vallen.

2) Bij staatsblad 1864 no. 38 is bepaald dat te Cheribon een entrepôt zal worden opgerigt;

Art. 3. In deze entrepôts zullen, onder de hierna te melden bepalingen, worden toegelaten alle goederen 1), zonder onderscheid, en van waar ook aangebragt wordende, met uitzondering alleen van buskruid, schietgeweer en andere vuurwapenen, voor zoover de invoer daarvan bij publicatie van 28 Mei 1822 is verboden 2).

Art. 4. Voor entrepôtregt zal worden betaald één ten honderd van den oorspronkelijken factuursprijs der goederen, of bij ontstentenis van zoodanige facturen, volgens de waarde, op welke gelijke goederen, het laatst in het entrepôt zijn ontvangen, dan wel, wanneer de berekening ook op dien voet niet kan geschieden, volgens de waarde van het kostende der goederen, op eene verklaring, door den eigenaar der goederen, of, in zijnen naam, onder presentatie van eede te doen. Het entrepôtregt zal dadelijk, nadat de goederen in het entrepôt zijn gekomen, moeten worden voldaan 3).

Art. 5. Bovendien zal voor de geëntreposeerde goederen eene billijke pakhuishuur worden betaald, welke nader zal worden geregeld; zullende behalve zoodanige huur, in geen geval, eenige kosten van toezigt van die goederen aan de belanghebbenden mogen worden in rekening gebragt 4).

1) Koffij, waarvan de uitgaande regten op eene der plaatsen in Ned. Indië reeds betaald zijn, kan in entrepôt opgeslagen worden tegen enkele betaling van pakhuishuur; bij uitvoer naar vreemde havens wordt het verschil gesuppleerd (stsbl. 1822 no. 18).

Specerijen idem als boven (*Bijzondere bepaling*).

2) Bij stsbl. 1848 no. 44 is het opslaan van buskruid en vuurwapenen in het entrepôt, bestemd voor wederuitvoer, toegelaten.

Ook chinesche pitjies kunnen in het entrepôt voor wederuitvoer opgeslagen worden (*Bijzondere bepaling*).

3) Bij stsbl. 1823 no. 44 art. 4 is bepaald, dat de tijd, gedurende welken de goederen in het entrepôt mogen verblijven, zal gerekend worden van het tijdstip, dat zij aldaar zijn ingebragt of opgeslagen.

4) Bij stsbl. 1823 no. 44 art. 5 is bepaald, dat de pakhuishuur van geëntreposeerde goederen zal moeten worden voldaan door dengeen, die dezelve uit het entrepôt zal voeren, berekend van den dag, waarop die goederen aldaar zijn ingebragt of opgeslagen geworden.

Art. 6. De ambtenaren, met het op- en toezigt over de entrepôts belast, zijn in geen en deele verantwoordelijk voor de goederen, welke in het entrepôt worden gelegd, ten ware die, door bewezen verzuim, nalatigheid of slordigheid van die ambtenaren, mogten zijn vermist, bedorven of in waarde verminderd.

Art. 7. Geene goederen zullen in het entrepôt, anders dan op behoorlijke aangifte worden genomen, noch zonder zoodanige aangifte daaruit worden ontslagen. Deze aangiften zullen moeten geschieden op dezelfde wijze als voor de inkomende en uitgaande goederen bij de wetten en reglementen is bepaald.

Art. 8. Er zullen geene goederen in het entrepôt worden ontvangen, noch uit hetzelfde worden vervoerd of afgegeven, anders, dan bij geheele balen, pakken, vaten, tonnen of andere fust, manden, kisten of kasten; en zal bovendien uit de entrepôts geen invoer mogen geschieden van goederen beneden de waarde van *een duizend* Indische guldens 1).

Art. 9. Geëntreposeerde goederen kunnen ten alle tijde in hetzelfde entrepôt, op naam van een ander worden overgeboekt; zij kunnen mede ten allen tijde, van het eene entrepôt naar het andere, onder de vereischte zekerheid, worden overgebracht, hetzij op naam van den entreposeur of van den nieuwen verkrijger; in beide gevallen zal geen nieuw entrepôtregt gevorderd mogen worden, hetwelk slechts eenmaal zal behoeven te worden voldaan, zoolang de goederen in entrepôt blijven, en niet in- noch uitgevoerd worden 2).

1) Bij stsbl. 1857 no. 2 is de invoer van goederen uit het entrepôt, beneden de waarde van f 1000, toegestaan.

2) Goederen in het entrepôt, bestemd om te worden ingevoerd op plaatsen voor alle schepen opengesteld, kunnen ook met vreemde schepen naar die plaatsen uitgevoerd worden (*Bijzondere bepaling*).

Bij stsbl. 1823 no. 44 art. 1 is bepaald, dat tot het doen plaats hebben der overschrijving van goederen, de eigenaar derzelve zal gehouden zijn, om eene schriftelijke aanvraag aan den ontvanger in te leveren; zullende de kooplieden, op wier naam de overschrijving geschiedt, op de hoofdplaats moeten gevestigd zijn.

Art. 10. Bij den invoer van geëntreposeerde goederen zullen dezelve goederen beschouwd worden, onmiddellijk uit zee komende, en als zoodanig aan de voldoening der volle inkomende regten onderworpen zijn.

Er zal geen invoer van geëntreposeerde goederen mogen geschieden in havens op andere plaatsen, alwaar de schepen of vaartuigen, met welke die goederen zijn aangebragt, slechts tot het entreposeren van goederen, en niet tot den invoer, volgens de bestaande wetten, zijn gerechtigd.

Art. 11. Het entrepôt is, onder toezigt van de ambtenaren der inkomende en uitgaande regten, voor de belanghebbenden toegankelijk op alle dagen, waarop en gedurende al den tijd, dat het kantoor van den ontvanger, volgens de plaatselijke reglementen, geopend moet zijn.

Art. 12. Op alle plaatsen, waar een entrepôt nu reeds bestaat, of in het vervolg zal worden opgerigt, zal het aan de schepen of vaartuigen van alle volkeren en natien, van waar komende en werwaarts ook bestemd, vrijstaan, tot het lossen van goederen in entrepôt, binnen te loopen en in te klaren, gelijk het ook aan alle schepen en vaartuigen, zonder onderscheid, van nu af aan geoorloofd zal zijn, om op gemelde plaatsen, zoowel uit het entrepôt, als daar buiten, ladingen in te nemen en van daar uit te klaren; wordende mitsdien bij deze het reglement van 28 Augustus 1818, op het heffen der inkomende en uitgaande regten, mitsgaders alle andere bestaande, met het hierboven gestatueerde strijdige bepalingen, en speciaal die, voorkomende bij de publicatie van 11 Februarij 1823, in zoover ingetrokken en buiten werking gesteld.

Art. 13. Behalve de entrepôts, welke nu reeds te Batavia en Riouw bestaan, zal er onverwijld een entrepôt te Anjer, in de residentie Bantam, worden opgerigt.

Art. 14. Van de thans geëntreposeerde en nog in entrepôt liggende goederen, zal aan de belanghebbenden worden terug betaald het verschil, hetwelk er bestaat tusschen de vroeger betaalde entrepôtregten en het regt van één ten honderd bij deze publicatie bepaald.

Art. 15. De wetten en verordeningen, thans bestaande op de overschepping van goederen, uit het eene schip of vaartuig in het andere op de reeden, en speciaal de bepalingen te dien aanzien, voorkomende bij het reglement van 28 Augustus 1818, op de heffing der inkomende en uitgaande regten, mitsgaders bij de publicatie van 13 October 1821, worden bij deze ingetrokken en buiten werking gesteld.

Art. 16. Voortaan zal het een ieder vrijstaan, op de reede goederen uit het eene schip of vaartuig in het andere over te schepen, onder de volgende bepalingen:

- a. Dat de overscheep niet begonnen, veel min gedaan worde, anders dan op uitdrukkelijke schriftelijke vergunning van den ontvanger der inkomende en uitgaande regten, aan wien belanghebbenden tot dat einde eene schriftelijke aanvraag zullen moeten doen, houdende de namen en vlaggen der schepen of vaartuigen, tusschen welke de overschepping geschieden zal, de namen der gezagvoerders, de plaatsen, van waar de schepen of vaartuigen gekomen, en die, werwaarts die schepen respectievelijk bestemd zijn; de benaming, hoedanigheid en waarde der over te schepen goederen, alsmede de merken, nummers, het gewigt en de hoeveelheid der balen, pakken, fusten enz., der over te schepen goederen, de plaats van waar die goederen zijn aangebragt, en die van derzelve oorspronkelijke bestemming.
- b. Dat de overschepping niet geschiede dan onder het noodige toezigt van de ambtenaren der inkomende en uitgaande regten, zullende tot dat einde altijd één der beëdigde beambten van dat middel bij elke overschepping tegenwoordig moeten zijn, aan wien daarvoor een daggeld van tien Indische guldens zal worden toegelegd, door de belanghebbenden te voldoen.
- c. Dat alvorens de overschepping geschiedt, de wegens den overscheep verschuldigde regten, ten kantore

A
over
de r

—
Oc
stem
signe
plaats
Oc
stem
om
voerd
ter p
schip
goede
ter r
Ve
certifi
regten
voer v
Ko
der M
dische
haven
uitga
plaats
ling v
ten, r

van den ontvanger der inkomende en uitgaande regten voldaan zijn, of daarvoor voldoende borgtogt gesteld worde.

Art. 17. De goederen, welke op de reeden worden overgescheept, zullen onderworpen zijn aan de navolgende regten en bepalingen:

GOEDEREN.	Bepaalde waarde, beneden welke geene overscheeping wordt toegestaan.	REGTEN, te voldoen van de overgescheept wordende goederen.	
		De overscheep geschiedende in	
	Minimum.	Ned. schepen.	Vreemde schepen
Oorspronkelijk bestemd voor, en geconsigneerd aan andere plaatsen.....	Onbepaald.	Entrepôtsregt.	Entrepôtsregt.
Oorspronkelijk bestemd en geconsigneerd, om te worden ingevoerd of geëntreposeerd ter plaatse, alwaar het schip of vaartuig, die goederen in hebbende, ter reede ligt.....	f 2000,—	Entrepôtsregt.	Entrepôtsregt.
Vergezeld van een certificaat van betaalde regten, bij derzelve invoer van Batavia.....	Onbepaald.	Vrij.	Vershil van Uitgaande regten
Komende uit eene der Nederlandsch Indische bezittingen of havens, en waarvan de uitgaande regten te dier plaatse, onder borgstelling voor dezelve regten, niet zijn voldaan.	Onbepaald.	Uitgaande regten	Uitgaande regten

BENAMING der GOEDEREN.	Voor welke Hoeveelheid.	Pakhuisuur per Maand.	Aanmerkingen.
<i>Kapas</i>	Pikol.	f —,05	
<i>Katoen</i> , (Ruwe)	Idem.	" —,05	
<i>Katoenen goederen</i> , (in ba- len of kisten)	Kubieke Voet.	" —,05	
<i>Koffij</i>	Pikol.	" —,07	
<i>Koper</i>	Idem.	" —,05	
<i>Liqueuren</i>	100 Flessch.	" —,40	
<i>Lood</i>	Pikol.	" —,02½	
<i>Meel</i>	Vat.	" —,20	
<i>Muntspecien</i>	f 1000 waarde.	" 1,—	
<i>Peper</i>	Pikol.	" —,07	
<i>Rijst</i>	"	" —,05	
<i>Salpeter</i>	"	" —,07	
<i>Sandel- en Sapanhout</i>	"	" —,05	
<i>Sigaren</i> , { <i>Manilla</i> . . . . . { <i>Havanna</i> . . . . . { Alle andere soorten.	100 Pond. Idem.	" 1,— " —,75	
<i>Specerijen</i>	Pikol.	" —,20	
<i>Spijnter</i>	"	" —,05	
<i>Staal</i>	"	" —,05	
<i>Suiker</i>	"	" —,07	
<i>Tabak</i> , (Rook- en Pruim-)	"	" —,20	
<i>Tarwe</i>	"	" —,05	
<i>Tin</i>	"	" —,02½	
<i>Touwwerk</i>	"	" —,04	
<i>Was</i> (Ruwe)	"	" —,10	
<i>Wollen Goederen</i> , (in ba- len of kisten)	Kubieke Voet.	" —,05	
<i>Wijn</i>	} Ordinaire . . . . . } Okshoofd.	Pijp of Legg	" —,75
		100 Flessch.	" —,30
	} Eijne . . . . . } Madera	Idem.	" —,40
		Pijp of Legg Okshoofd.	" 1,— " —,40
<i>IJzer</i>	Pikol.	" —,02½	
<i>Zeildoek</i>	Rol.	" —,04	
<i>Zout Vleesch en Spek</i>	Vat.	" —,20	
<i>Zijde</i>	{ Ruwe	Kist.	" —,50
	{ Goederen	"	" —,50

Goederen, in mindere hoeveelheid dan één pikol, één vat, enz., zullen niet worden aangenomen, maar slechts bij geheele pakkage enz.

De pakhuishuur kan voor niet minder dan eene halve maand berekend worden, en een tijdvak van meer dan 15, doch minder dan 30 dagen, wordt voor ééne maand gerekend 1).

De goederen zullen niet afgegeven worden, dan na voldoening der pakhuishuur.

Voor goederen, die in het entrepôt blijven, moet de pakhuishuur geregeld om de drie maanden betaald worden, zullende dezelve evenwel niet langer dan één jaar in het pakhuis mogen verblijven, zonder verlof van den directeur 2).

Voor breuken van minder dan een halve pikol, zal niets berekend worden, voor een halve pikol of meer een geheele pikol.

Vloebare goederen, in kleinere fustage dan een okshoofd, zullen betalen naar rato van den inhoud van het vaatwerk.

Dranken in mindere hoeveelheid dan 100 flesschen, betalen als volgt.

voor 35 of minder, als voor 25.	
60 " " " "	50.
85 " " " "	75.
boven 85.	" " 100.

Ampliatie van het reglement op de entrepôts en entrepôts-regten, van het tarief voor heffing van pakhuishuur (beiden hierboven).

(stsbl. 1838 no. 31).

Art. 1. Overjarige, in het entrepôt opgeslagen goederen, voor welker langer verblijf in hetzelfde, door den

1) Bij gouv. besl. 7 Mei 1840 no. 5, is deze alinea gewijzigd als volgt: „De pakhuishuur kan voor niet minder berekend worden dan voor eene halve maand, gerekend op zestien dagen, terwijl een tijdvak van meer dan zestien dagen, doch minder dan een-en-dertig dagen, voor eene volle maand gelden zal.”

2) De ontvanger der inkomende en uitgaande regten is gemagtigd, om de goederen in de entrepôts langer dan een jaar aldaar te doen verblijven, wanneer daartegen bij hem geene bedenkingen bestaan (*Bijzondere bepaling*).

direc
ven
al d
den
ver
pak
zulle
binn
inge
A
tijdv
verv
deur
den
14 o
wer
dat,
oper
en
vers
toor
A
op
simp
doer
in o
met
bij
A
dien
zal
bij
bed
tigin
doer
A
drie

directeur der middelen en domeinen, geen verlof is gegeven, alsmede alle geëntreposeerde goederen, hetzij dezelve al dan niet overjarig zijn, en die, volgens verklaring van den entreposeur en den ontvanger, uithoofde van derselver toestand voor de reinheid en zuiverheid van 's lands pakhuizen als hinderlijk of schadelijk worden geoordeeld, zullen, op de schriftelijke aanmaning der administratie, binnen ééne maand na de ontvangst derzelve, behooren ingevoerd, dan wel uit het entrepôt uitgevoerd te worden.

Art. 2. De voormelde goederen, na verloop van gemeld tijdvak van de belanghebbenden niet uit de pakhuizen verwijderd zijnde, zullen de entrepositarissen, door eenen deurwaarder van eene der plaatselijke regtbanken, namens den ontvanger, worden gesommeerd, om alsnog binnen 14 dagen den in- of uitvoer der bedoelde goederen te bewerkstelligen, met geregtelijke aanzegging en op staffe, dat, daaraan niet voldaan wordende, de goederen in het openbaar op de gewone wijze zullen worden verkocht, en het provenu daarvan, na aftrek der inkomende regten, verschuldigde pakhuisuur en kosten, bij het vendukantoor ter hunner beschikking zal verblijven.

Art. 3. Na verloop van dien tijd zal de ontvanger, op bekomen autorisatie van den regter, welke op een simpel rekvest en summier onderzoek zal worden verleend, doen overgaan tot den publieken verkoop der alsdan nog in de pakhuizen onwettig verbleven goederen, waarna met het provenu derzelve zal worden gehandeld, zooals bij het voorgaande artikel is gezegd.

Art. 4. Met betrekking tot geheel bedorvene en mitsdien onbruikbare geëntreposeerde provisien en dranken, zal moeten gehandeld worden overeenkomstig het bepaalde bij art. 1, 2 en 3 van het reglement op den verkoop van bedorvene goederen (stsbl. 1818 no. 9) en zal de vernietiging van zoodanige goederen immer, en zoo spoedig doenlijk, plaats moeten vinden.

Art. 5. De voor geëntreposeerde goederen verschuldigde driemaandelijksche pakhuisuur, niet binnen den tijd van

De pakhuishuur kan voor niet minder dan eene halve maand berekend worden, en een tijdvak van meer dan 15, doch minder dan 30 dagen, wordt voor ééne maand gerekend 1).

De goederen zullen niet afgegeven worden, dan na voldoening der pakhuishuur.

Voor goederen, die in het entrepôt blijven, moet de pakhuishuur geregeld om de drie maanden betaald worden, zullende dezelve evenwel niet langer dan één jaar in het pakhuis mogen verblijven, zonder verlof van den directeur 2).

Voor breuken van minder dan een halve pikol, zal niets berekend worden, voor een halve pikol of meer een geheele pikol.

Vloeibare goederen, in kleinere fustage dan een okschoofd, zullen betalen naar rato van den inhoud van het vaatwerk.

Dranken in mindere hoeveelheid dan 100 flesschen, betalen als volgt.

voor 35 of minder, als voor 25.	
60 " " " "	50.
85 " " " "	75.
boven 85.	100.

Ampliatie van het reglement op de entrepôts en entrepôts-regten, van het tarief voor heffing van pakhuishuur (beiden hierboven).

(stsbl. 1838 no. 31).

Art. 1. Overjarige, in het entrepôt opgeslagen goederen, voor welker langer verblijf in hetzelfde, door den

1) Bij gouv. besl. 7 Mei 1840 no. 5, is deze alinea gewijzigd als volgt: „De pakhuishuur kan voor niet minder berekend worden dan voor eene halve maand, gerekend op zestien dagen, terwijl een tijdvak van meer dan zestien dagen, doch minder dan een-en-dertig dagen, voor eene volle maand gelden zal.”

2) De ontvanger der inkomende en uitgaande regten is gemachtigd, om de goederen in de entrepôts langer dan een jaar aldaar te doen verblijven, wanneer daartegen bij hem geene bedenkingen bestaan (*Bijzondere bepaling*).

directeur der middelen en domeinen, geen verlof is gegeven, alsmede alle geëntreposeerde goederen, hetzij dezelve al dan niet overjarig zijn, en die, volgens verklaring van den entreposeur en den ontvanger, nithoofde van derzelve ver toestand voor de reinheid en zuiverheid van 's lands pakhuzen als hinderlijk of schadelijk worden geoordeeld, zullen, op de schriftelijke aanmaning der administratie, binnen ééne maand na de ontvangst derzelve, behooren ingevoerd, dan wel uit het entrepôt uitgevoerd te worden.

Art. 2. De voormelde goederen, na verloop van gemeld tijdvak van de belanghebbenden niet uit de pakhuzen verwijderd zijnde, zullen de entrepositarissen, door eenen deurwaarder van eene der plaatselijke regtbanken, namens den ontvanger, worden gesommeerd, om alsnog binnen 14 dagen den in- of uitvoer der bedoelde goederen te bewerkstelligen, met geregtelijke aanzegging en op staffe, dat, daaraan niet voldaan wordende, de goederen in het openbaar op de gewone wijze zullen worden verkocht, en het provenu daarvan, na aftrek der inkomende regten, verschuldigde pakhuisuur en kosten, bij het vendu-kantoor ter hunner beschikking zal verblijven.

Art. 3. Na verloop van dien tijd zal de ontvanger, op bekomen autorisatie van den regter, welke op een simpel rekvest en summier onderzoek zal worden verleend, doen overgaan tot den publieken verkoop der alsdan nog in de pakhuzen onwettig verbleven goederen, waarna met het provenu derzelve zal worden gehandeld, zooals bij het voorgaande artikel is gezegd.

Art. 4. Met betrekking tot geheel bedorvene en mitsdien onbruikbare geëntreposeerde provisien en dranken, zal moeten gehandeld worden overeenkomstig het bepaalde bij art. 1, 2 en 3 van het reglement op den verkoop van bedorvene goederen (stsbl. 1818 no. 9) en zal de vernietiging van zoodanige goederen immer, en zoo spoedig doenlijk, plaats moeten vinden.

Art. 5. De voor geëntreposeerde goederen verschuldigde driemaandelijksche pakhuisuur, niet binnen den tijd van

ééne maand, na het einde van ieder kwartaal aangezui-
verd zijnde, zal de entrepositaris door of namens den ont-
vanger, door eenen deurwaarder worden gesommeerd,
om die betaling binnen den tijd van 14 dagen te doen
plaats vinden, met geregtelijke aanzegging, dat, bij niet vol-
doening daaraan, zooveel van de geëntreposeerde goe-
deren, waarvoor pakhuishuur verschuldigd is, des verlan-
gende ter keuze van den entrepositaris, in het openbaar
zullen worden verkocht, als noodig zal worden bevonden
voor de voldoening der pakhuishuur, inkomende regten
en kosten.

Art. 6. De autorisatie tot zoodanigen geregtelijken
verkoop zal op dezelfde wijze, als bij art. 3 is bepaald,
van den regter gevraagd en door denzelfden verleend moe-
ten worden, en het meerdere provenu van dien verkoop
ter beschikking der belanghebbenden verblijven.

Art. 7. De opveiling der goederen, in de twee hier-
voren bedoelde gevallen, zal niet andere kunnen plaats
vinden dan bij geheele balen, pakken, vaten, tonnen
of andere fust, manden, kisten of kasten.

Art. 8. De bovenvermelde bepalingen zijn ook toepas-
selijk op zoodanige goederen, welke uithoofde van derzel-
ver onbekendheid, of om eenige andere reden, door de
administratie in bewarende hand moeten genomen, en
mitsdien in de tolpakhuizen gedeponeerd worden, met
dien verstande nochtans, dat indien de eigenaren of con-
signatarissen onbekend zijn, de bij artt. 1, 2 en 5 bedoel-
de aanmaningen en sommatien zullen geschieden door
middel eener oproeping in de Javasche Courant, terwijl
ook voor zoodanige goederen de bij art. 5 bepaalde termijn
voor de betaling der pakhuishuur uiterlijk op zes maanden
wordt gesteld.

Inj

Agar
Aloë
Aluin
Amar
Amba
Anke
Appel
Assa-
Aarda
Aders
Aanb

Bijou
Benzu
Bilstu
Blaau
Blatja
Bloed
Boter
Boute
per
Balsen
Bloed
Bloem
Ballas
Bloem
Besch

1)
K. be
digde
gaand
goede
geheel
kantoe
heid
moete
hemoe

lijst der goederen, waarvan bij den invoer één ten honderd waaggelden zullen worden geheven 1).

(stsbl. 1818 no. 41).

A.		G.
	Brood. (Scheeps-)	
	Brillanten.	
Agar-agar. (Zeegewas)	Blanketsel.	Gram. (Provisie)
Aloë (Medicijn)	Balansen. (IJzeren en	Gaboes. (Visch.)
Aluin.	Koperen).	Gadong. (Inl. Prov.)
Amandelen.		Garen. (Goenie-)
Ambalo.	C.	Garen. (Ruw)
Ankers (Scheeps-)		Garen. (Zeilmakers)
Appelen. (Gedroogde)	Camillen. (Medicijn).	Garen. (Zijden)
Assa-foetida.	Cardamon.	Garnalen. (Prov. Inl.)
Aardappelen.	Cement.	Garst. (Parel-)
Aders (Hartebeesten).	Championen. (Prov. Inl.)	Gember.
Aanbeelden. (Smids-)	Chocolade.	Ghie. (Prov. Inl.)
	Confituren. (Alle soor-	Gom. (Medicijn)
	ten van)	Galon. (Goud of Zilver)
B.		Gemelastiek.
Bijouteriën.	D.	Goudleer.
Benzuin.		Goudwerken (Allesoor-
Bilstukken. (Prov. Eur.)	Dadels.	ten van)
Blaauw. (Berlijnsch.)	Draad. (Gouden Zilver-)	Goud (Klater-)
Blatjang. (Prov. Inl.)	Draad. (Koper-)	Giam. (Prov. Inl.)
Bloed. (Draken-)	Draad. (IJzer-)	Gewigten. (Koperen en
Boter.	Dreggen. (Chaloep)	IJzeren)
Bouten. (IJzeren en Ko-	Drop. (Medicijn).	
peren)	Dominekrachten.	H.
Balsam. (Medicijn)	Drogerijen.	Hagels.
Bloedsteen. (Idem).	Diamanten.	Haken. (IJzeren en Ko-
Bloemen. (Chinesche).	Dammers.	peren Visch)
Ballast. (IJzer).		Hammen.
Bloemkool.	E.	Harpuis.
Beschuit.	Erwten.	

1) Bij resol. 5 December 1832 no. 21 (stsbl. no. 64) is bij alinea la. K. bepaald, dat, bij de aangifte van goederen tot voldoening der verschuldigde regten, de beambten bij het departement der inkomende en uitgaande regten, vrijheid zullen hebben, om de uit- en ingevoerd wordende goederen, waarvan de regten naar het gewigt worden geheven, hetzij geheel of voor een gedeelte, bij het passeren van den boom of van het kantoor, te doen nawegen, ter verzekering dat de aangegevene hoeveelheid werkelijk met de los- of laadcedul overeenkomt; zullende nogtans moeten worden gezorgd, dat hierdoor de handel zoo min mogelijk worde bemoeijelijkt.

Harst.	L.	Olieverw.
Hoorn. (Hartebeesten)	Laxa (Chinesche) Prov.	P.
Hout. (Garoe)	Inl.	
Hout. (Sandel-)	Leder. (Goud)	Parfumerien.
Hout. (Sapan-)	Leder. (Pomp)	Paterstukken.
Hout. (Ebben-)	Lenkeng. (Prov. Inl.)	Peeren.
Hout. (Massoey-)	Lengvisch. (Prov. Eu-rop.)	Peper.
Hout. (Wortel-)	Lood.	Pek.
Honig.	Loodwit.	Poetjoek. (Med. Inl.)
I.	Lijn.	Pruimedanten.
Inkt (Schrif- en Chine- sche)	Lijnen.	Poela Sarin. (Med. Inl.)
	Liuzen.	Pitten. (Offer-)
K.	M.	Pitten. (Lamp-)
Kaarsen. (Was-, Sper- macetie- en Smeer-)	Magnesia. (Medicijn)	Pens. (Gezouten Inl. Prov)
Kabels. (IJzeren Ket- ting-)	Malam Soendap. (Prov. Inl.)	Peperment.
Kamfer.	Meel.	Princessenboontjes.
Kupas.	Medicijnen.	Pruinen.
Vassia. (Medicijn)	Meni. (Verwwaren)	Papier. (Chineesch)
Kassoemba.	Mizoa. (Prov. Inl.)	Papier. (Bord-)
Katjang.	Macaronie.	Porlood. (Stukken)
Kazen.	Mostaard.	R.
Ketels.	Macreel.	Radus. (Prov. Inl.)
Kina.	N.	Rassamala. (Medicijn)
Klabat. (Medicijn)		Reusel.
Kolen. (Steen-)	Noten. (Gal-)	Rhubarber.
Kombong. (Visch)	Noten. (Okker-)	Ribben. (Gezouten)
Koper. (Japansch)	Notenmuskaat.	Rolpens.
Koralen.	Nagelen. (Kruid-)	Rozijnen.
Kreeftoogen. (Medicijn)	Naalden.	Rijst. (Roode)
Kruid. (Amunitie)		Rijst. (Java)
Kurkema.	O.	Rotting. (Bind-)
Kalembak. (Medicijn)		Reggevelen.
Kadjoe. (Medicijn)	Okker. (Geele.)	S.
Koeken. (Peper- en an- dere soorten)	Olba. (Med. Inl.)	Spek.
Kool. (Roode)	Olie (Klapper-)	Soja.
Kool. (Witte)	Oleum Succini. (Medi- eijn)	Snaren. (Viool-en-Pia- no-)
Kool. (Zuur- en Bloem-)	Onwelen.	Saffloer. (Verwwaren)
Koffij.	Olifantstanden.	Saffraan.
Knofook.	Offerpitten.	Sago.
	Offerpapier. (Chineesch)	Salmoniak. (Medicijn)

Salm
Scha
V
Sche
Schi
O
Schi
Schi
Siro
Sau
Spia
Sche
Spij
Staa
Stok
Stijf
Suik
Sper
Suik
Sanc
Sard
Snij
Spor
Sold

Tan
Teer
The
Ton
G
Tou
Tou
ten
Tra

	Salpeter.	Tripang.	Wierook.
	Scharretjes. (Prov. Inl Visch)	Takkoraal. (Zeegewas.)	Worst.
	Schellak of Steklak.	Tarwe.	Wortel. (Chinesche)
	Schijven. (Ingelegde Oss)	Trate. (Gedroogde)	Wol. (Boom)
	Schilpad-schillen.	Tjoemi Tjoemi (Visch)	Werk.
	Schilpad-nagelen.	Tin.	
	Siroop.	Toelie.	Y.
Inl.)	Saucijzen.	U.	Yzer. (Staven)
. Inl.)	Spiauter.	Uijen.	Yzer. (Hoepel-, Staaf- en Rond)
	Schoensmeer.	V.	Yzer. (Geldkist)
	Spijkers.		Z.
	Staal.	Vellen. (Roggen-)	
Inl.	Stokvisch.	Verwaren.	Zaad. (Vogel-)
	Stijfsel.	Vermicellie.	Zaad. Anijs-)
s.	Suiker.	Vernis. (Chineesch-)	Zaad. (Komijn-)
n)	Spermacetie kaarsen.	Vet. (Varken-)	Zaad. (Koriander-)
en)	Suikergoed.	Visch.	Zaad. (Radijs-)
	Sandelhout.	Vleesch. (Gerookt)	Zaden. (Tuin-)
	Sardijntjes.	Vleesch. (Gezouten)	Zalm.
	Snijboonen.	Vlier.	Zeep.
	Sponsen.	Vogelnestjes.	Zenuwen. (Hartebees- ten) Prov. Inl.
	Soldeersel.	Vruchten. (Chinesche)	Zink.
Inl.)	T.	Vruchten. (Gedroogde)	Zwartsch.
licijn)		Vijgen.	Zwavel.
	Tanden. (Olifants-)	Vuursteenen. (Ruwe)	Zijde. (Ruwe)
en)	Teer.	Vuurwerken.	Zout. (Engelsch)
	Thee.	Verguldsel.	Zeilgaren.
	Tongen. (Gerookte en Gezouten.	Verguld. (Chin. Papier)	Zilverwerken.
	Toutjou. (Inl Prov.)	Vitriool.	
	Touwwerk. (Alle soor- ten van)	W.	
	Trassie. (Prov. Inl.)	Wasch.	

n-Pia-
aren)

licijn)

Reglement op het berekenen, valideren en afschrijven van Spillagien, mitsgaders op het vergoeden van onderwigten en minderheden, voor en door de bewaarders en vervoerders van 's lands goederen in Nederlandsch Indië.

(Besl. van den commissaris-generaal over Ned. Indië, dd. 14 Mei 1827 no. 18).

Art. 1. De spillagien, bij het na te melden tarief bepaald, worden alleen toegestaan, om de pakhuismeesters en scheepsoverheden, mitsgaders andere bewaarders en overbrengers van van 's lands goederen, hoe ook genaamd, te dekken tegen tekortkomingen, welke werkelijk en zonder hunne schuld of toedoen zijn ontstaan.

Art. 2. Elk minder verlies, dan de spillagie, alsmede alle overwigten en overbevindingen op bewaarde of overgevoerde goederen, blijven het eigendom van den lande.

Art. 3. Alle bederf of verlies, hoe ook genaamd, aan of van de bewaarde of overgevoerde goederen ontstaan, zullen ten laste van de pakhuismeesters of scheepsoverheden worden gebragt, en zij alleen aanspraak tot vergoeding van zoodanige schaden kunnen maken, wanneer zij zullen aantoonen en bewijzen, dat het bederf of het verlies niet door verzuim of verkeerde behandeling van henzelve of van hunne onderhoorigen, maar door buitengewone en onvoorziene omstandigheden, waartegen zij zich door geene middelen van hunne zijde, hetzij geheel of ten deele, hebben kunnen verzetten, is veroorzaakt.

Art. 4. De aangebragt wordende ladingen zullen volgens de facturen. en ten volle door de bewaarders bij hunne boeken moeten worden opgenomen, maar ingeval op de ladingen minderheden worden bevonden, hetzij beneden dan wel boven de toegestane spillagie, zal de bewaarder die op het rapport van uitlevering der lading, waarin de minderheden moeten zijn opgegeven, en welk rapport door den afleveraar en den ontvanger beide moet zijn geteekend, mogen afschrijven, mits van de minderheden, boven de toegestane spillagie bevonden, onmidde-

lijk kennis gevende aan den directeur over 's lands producten en civiele magazijnen, en welke minderheden door den afleveraar zullen moeten worden gedragen; meerderheden zullen dadelijk bij de bevinding derzelve moeten ingenomen worden.

Art. 5. Wanneer bij de pakhuismeesters goederen ontvangen worden in kasten, balen, seekels, balies en diergelijken, welker inhoud aan stukken, maat, el of gewigt niet zuiver kan worden ingenomen, zullen zij kunnen volstaan met dezelve kasten, balen, seekels, balies en diergelijken, bij het bruto-gewigt, bij hunne boeken te verhandelen en te verantwoorden, mits dat bruto-gewigt, met een onderscheidend nummer of merk op elk derzelve worden bekend gesteld, en overigens de kasten, balen, seekels, balies en diergelijken, zich bevinden in eenen wel geconditioneerden en ongehavenden staat.

Art. 6. Ingeval een of meer kasten, balen, seekels, balies en diergelijken, bij de ontvangst niet wel geconditioneerd zijn, of dat er verschil is in het bekend gestelde bruto-gewigt, zullen de pakhuismeesters tot het netto-wegen, tellen of meten overgaan, doch niet anders dan in tegenwoordigheid van gecommiteerden, de benoeming van welken, door de pakhuismeesters, dadelijk na de bevinding in geschrifte zal worden verzocht van de autoriteit, onder welke zij onmiddelijk staan, zullende zoodanige commissie nimmer komen ten laste van 's lands kas maar dezelve ten koste van ongelijk worden gedragen.

Art. 7. Van elke opening, naweging, natelling of nameting, in tegenwoordigheid van gecommiteerden, zal worden opgemaakt behoorlijk proces-verbaal, om te dienen waar het behoort.

Art. 8. De pakhuismeesters, zoowel als de scheeps-overheden, zijn verantwoordelijk voor alle fusten, kasten, balen, seekels, zakken en voor alles wat tot inpakking, berging of emballage gediend heeft, en nevens de goederen is ontvangen.

Art. 9. Specerijen, vogelnestjes en amfoen in kisten,

vaten, balen, soekels, zakken en diergelijken ontvangen zullen niet mogen worden geopend, of afgeleverd en afgescheept, dan in tegenwoordigheid van eene commissie, zonder bezwaar van den lande te benoemen.

Art. 10. Opdat de bovenstaande bepalingen naauwkeurig zonden gevolgd kunnen worden, zal voortaan bij den afscheep van gouvernements goederen, op elke kist, kast, vat, pak, baal, kanasser en diergelijken, terwijl het gewogene nog op de schaal ligt, het bruto gewigt gemerkt, en de hoeveelheid of het gewigt op het factuur en cognossement van lading duidelijk en naauwkeurig bekend gesteld worden.

In zelve voege zal worden bekend gesteld het getal der kisten, zakken, pakken, vaten en diergelijken, waarin de goederen zijn bevat, alsook het merk of nummer, waarvan dezelve zijn voorzien, terwijl voorts de scheeps-overheden, voor rekening van het gouvernement op vracht varende, verplicht zullen zijn bij het cognossement van lading, behalve voor het getal, ook nog te teekenen voor de hoeveelheid, mitsgaders voor de soort of kwaliteit der bij hen ter vervoer ontvangen wordende goederen, met vrijheid echter, om daarbij te voegen zoodanige aanmerkingen, als zij, ter verzekering hunner eigene belangen, zullen vermeenen te behooren.

Art. 11. Bij den afscheep zal naauwkeuriglijk aange-teekend, en bij het cognossement speciaal genoteerd worden, of de scheeps-overheden het goed bruto of netto, bij de maat, ontvangen hebben, dan wel of hetzelfde hun is voorgeteld, het getal der schuitjes, de groote van de kleine stukken onderscheidende, en bij het overbrengen van suiker, enz., het tarra der kanassers, zakken en diergelijken, alsmede hoeveel aan gewigt te gelijk op de schaal is geweest, ten einde daarop bij de uitlevering te kunnen acht slaan, en het goed op dezelfde wijze te kunnen doen afleveren, waarop hetzelfde ontvangen is.

Art. 12. Een weegsel zal nimmer meer dan vijf of zes honderd ponden mogen bedragen, en om de tien weeg-

sels zal het goed en de gewigten van schaal moeten verwisselen.

Art. 13. De sloopsoverheden zullen verplicht zijn alle goederen, door hen ter vervoer ontvangen, getrouwelijk in 's gouvernements pakhuizen over te brengen, en beginnen moeten te verantwoorden de stukken, kisten, zakken, pakken, vaten en diergelijken, gemerkt zooals bij het cognossement van lading is bekend gesteld, waarna eerst tot het verifiëren van het getal, gewigt of de maat zal worden overgegaan.

Art. 14. Wanneer echter eenige kisten, kasten, balen en diergelijken met stuk- of pondgoederen, aan de sloopsoverheden behoorlijk gesloten, goed geconditioneerd en verzegeld afgeleverd zijn, zullen zij kunnen volstaan, met zoodanige kisten, kasten, balen of andere pakken ongeopend, gaaf, ongeschonden en goed geconditioneerd en verzegeld, wederom te verantwoorden, zonder in dat geval voor den inhoud aansprakelijk te zijn, mits in allen geval het bruto-gewigt overeenkomt.

Art. 15. Bij het overbrengen van suiker en tin, zullen de sloopsoverheden kunnen volstaan, in het eerste geval met de uitlevering van het bruto-gewigt, in het laatste met dat van het aantal schuitjes door hen ontvangen, mits dezelve gaaf en ongeschonden zijn.

Art. 16. Ten aanzien van de suiker en het tin wordt nog bepaald, dat, nadat de kanassers suiker en de schuitjes tin rigtig en ongeschonden uitgeleverd zijn, en de schuitjes tin overeenkomen met het ingeladen getal, dezelve, in presentie van de sloopsoverheden, naauwkeurig zullen nagewogen en de kanassers getard worden, ten einde aldus het juiste gewigt te constateren.

Art. 17. Geene afschepingen uit, of ontvangsten in 's gouvernements pakhuizen, hoegenaamd, zullen in den vervolge mogen gedaan worden, anders dan ten overstaan van beide partijen, namelijk den afleveraar en den ontvanger, dan wel van iemand hunnentwege, welke echter schriftelijk daartoe door hen zal moeten geautoriseerd en

gemagtigd zijn. In het bijzonder zullen de scheepsoverheden gehouden zijn, bij de ontvangst en de weging, door hunne persoonlijke tegenwoordigheid en door pertinente aantekening van gewigt, voor hunne belangen te waken, en zij zullen zich nimmer kunnen beroepen op ontvangsten en afleveringen ter goeder trouw en buiten hunne tegenwoordigheid gedaan.

Art. 18. De pakhuismeesters, zoowel als de scheepsoverheden, die zullen bevonden worden schuldig te zijn aan het ter kwader trouw achterhouden of verduisteren van goederen, hun ter bewaring of tot den vervoer toevertrouwd, zullen deswege criminelijk actionabel en behalve de vergoeding der schade, onderworpen zijn aan zoodanige straffen, als bij de wetten daartegen zijn bepaald.

Art. 19. Alle minderheden, boven de bij het ondergenoemde tarief toegestane spillagien, bevonden wordende, zullen moeten worden vergoed, door den bewaarder of door den vervoerder, ieder voor zoo veel hem aangaat; ingeval echter die minderheden, boven de toegestane spillagien bevonden, waren veroorzaakt door buitengewone en niet te verhoeden toevallen, als zeeschade, brand en dergelijken, en de belanghebbende zich tegen de voldoening der vergoeding mogt willen bezwaren, zal hij, met overlegging van de daartoe strekkende bewijsstukken, zich deswege kunnen wenden tot de eerste plaatselijke civiele autoriteit, die daarop de zaak zal onderzoeken, en van zijne bevinding verslag doen aan den directeur over 's lands producten en civiele magazijnen.

Art. 20. Minderheden in de pakhuizen bevonden wordende, en de toegestane spillagie niet te bovengaande, zullen dadelijk kunnen worden afgeschreven.

Art. 21. De spillagie zal worden berekend naar het volgende

Atu
Am
Anj
Ara
Azi
Bes
Bin
li
Bo
Bo
Bro
Den
I
Din
Dra
I
Eru
Foe
Ghi
Gon
Gor
Hav
g
I
Hoc
Hoc
I
Ind
IJa
I
IJa
Ka

Tarief van Spillagie.

BENAMING der GOEDEREN en ARTIKELEN.	Wijze van berekening der Spillagie.	Voor de Pak- huismeesters.			Aanmerkingen.
		Op partijen, binnen het jaar weder afgeleverd.	Op partijen, welke overjarig hebben gelegen.	Voor scheepsoverheden, en andere vervoerders.	
<i>Athin</i>	pCt.	2	—	1	
<i>Amaril</i>	"	1	—	$\frac{1}{2}$	
<i>Amfoen</i> in het klein...	"	3	—	—	
<i>Arak</i>	"	3	—	3	
<i>Asijn</i> (Zie <i>nalle waren</i>)					
<i>Beschuit</i>	"	2	—	1	
<i>Bindrottings</i> , (Zie <i>rot- tings</i>).....					
<i>Boras</i>	"	$\frac{1}{2}$	—	$\frac{1}{2}$	
<i>Boter</i>	"	5	5	$2\frac{1}{2}$	
<i>Brood</i> (hark).....	"	2	—	1	
<i>Dammers</i> , (los).....	"	5	5	5	
<i>Idem</i> , (ingepakt)...	"	3	3	2	
<i>Dangding</i>	"	5	5	3	
<i>Dranken</i> in flesschen.	"	2	2	2	
<i>Idem</i> " fusten...	"	3	—	3	
<i>Ervten</i>	"	1	3	$\frac{1}{2}$	
<i>Foelie</i>	"	1	—	$\frac{1}{2}$	
<i>Ghie</i>	"	5	5	$2\frac{1}{2}$	
<i>Gommen</i>	"	2	2	1	
<i>Gort</i>	"	1	2	$\frac{1}{2}$	
<i>Harpuis</i> (in vaten in- gepakt).....	"	—	—	—	Tot het doen van kleine ver- strekkingen.
<i>Idem</i> , (los).....	—	3	3	$1\frac{1}{2}$	
<i>Hoepels</i> , (Zie <i>oud ijzer</i>)					
<i>Hout</i> , (Sandel-).....	"	1	—	$\frac{1}{2}$	Zie <i>Sapanhout</i> .
<i>Idem</i> , (Sapan-)....	"	1	—	$\frac{1}{4}$	
<i>Idem</i> , (Pok-).....	"	—	—	—	
<i>Indigo</i>	"	1	—	$\frac{1}{2}$	
<i>IJzer</i>	"	$1\frac{1}{2}$	—	1	
<i>Idem</i> , (oud).....	"	4	—	3	
<i>Idem</i> , (Plaat).....	"	2	—	1	
<i>IJzerdraad</i>	"	1	—	$\frac{1}{2}$	
<i>Kaaijzerdraad</i>	"	2	—	1	

BENAMING der GOEDEREN. en ARTIKELEN.	Wijze van berekening der Spillage.	Voor de Pak- huismeesters.		Voor sloopoverheden en andere vervoerders.	Aanmerkingen.
		Op partijen, binnen het jaar weder afgeleverd.	Op partijen, welke overjarig hebben gelegen.		
<i>Kaarsen</i> , (Smeer-) bij het gewigt.....	pCt.	2	—	2	
<i>Kamfer</i>	"	1	—	1	
<i>Kapas</i>	"	4	6	2	
<i>Kapok</i>	"	4	6	2	
<i>Katjang</i>	"	2	—	2	
<i>Katoen</i>	"	1	—	1	
<i>Katoenen garens</i>	"	1	—	$\frac{1}{2}$	
<i>Koffij</i>	"	1	$1\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	
<i>Koper</i>	"	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$	
<i>Idem</i> , (Japansch).....	"	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$	—	
<i>Idem</i> , (Idem).....	{Per 100 Jap. kt.}	—	—	$1\frac{1}{2}$ pCt.	
<i>Lood</i>	"	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	
<i>Meel</i>	"	2	—	1	
<i>Nagelen</i>	"	1	—	$\frac{1}{2}$	
<i>Natte waren</i> , op flessen.....	"	2	2	2	
<i>Idem</i> " fusten.....	"	4	—	4	
<i>Notenmuskaat</i>	"	1	—	$\frac{1}{2}$	
<i>Olie</i> , op flesschen.....	"	2	2	2	
<i>Idem</i> " fusten.....	"	5	—	4	
<i>Padie</i>	"	5	—	5	
<i>Peper</i> , (geharpte).....	"	$\frac{1}{2}$	—	$\frac{1}{2}$	
<i>Idem</i> , (ongeharpte).....	"	1	—	$\frac{1}{2}$	
<i>Pik</i>	"	3	—	$1\frac{1}{2}$	
<i>Porljoek</i>	"	2	—	1	
<i>Radix China</i>	"	2	—	1	
<i>Rijst</i> (nieuwe).....	"	2	—	2	
<i>Idem</i> , (overjarige).....	"	3	—	3	
<i>Roet</i> , (Zie Smeer).....	"	—	—	—	
<i>Rotting</i> , (bij den bos).....	"	—	—	—	
<i>Sago</i>	"	1	2	$\frac{1}{2}$	
<i>Salamoniac</i>	"	2	—	1	
<i>Salpeter</i>	"	2	—	1	
<i>Sapanhout</i> , (Zie Hout) (1)		—	—	—	

(1) Bij resolutie van 19 September 1829 no. 27 is toegestaan 2½ pCt.

Smeer
Specie
Spek
Spijk
Staal
Steen
Suiker
Idem
Tabak
Tama
Teer
Terp
Thee
Tin
Touw
Idem
Idem
Idem
Traan
Uijen
Idem
Vark
Verw
Verw
Idem
Verm
Vel
Visch
Vlees
Idem
Was
Zeep
Zeil
het
Zout
Idem

BENAMING der GOEDEREN en ARTIKELLEN.	Wijze van berekening der Spillagie.	Voor de Pak- huismeester.		Voor scheepsoverheden en andere vervoerders.	Aanmerkingen.
		Op partijen, binnen het jaar weder afgeleverd	Op partijen, welke overjarig hebben gelegen.		
<i>Smeer of Talk</i>	"	3	3	1	
<i>Specerijen</i>	"	1	—	—	
<i>Spek, (Gezouten)</i>	"	5	5	2 ¹ / ₂	
<i>Spijkers (Zie IJzerwerk)</i>	"	1 ¹ / ₂	—	1	
<i>Staal</i>	"	1	—	5 ¹ / ₂	
<i>Steenkolen</i>	"	5	5	3 ³ / ₄	
<i>Suiker</i>	"	1 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	2	
<i>Idem (poeder)</i>	"	2	—	1	
<i>Tabak</i>	"	2	—	2	
<i>Tamarinde</i>	"	3	—	5	
<i>Teer</i>	"	5	—	2	
<i>Terpentijn</i>	"	2	2	—	
<i>Thee</i>	"	1	—	—	
<i>Tin</i>	"	—	—	—	
<i>Touwwerk, (bij den tros)</i>	"	—	—	—	
<i>Idem, (bij het gewigt)</i>	"	—	—	—	
<i>Idem, (Europeesch)</i> ..	"	5	5	2 ¹ / ₂	
<i>Idem, (Inlandsch)</i> ..	"	2	—	1	
<i>Traan</i>	"	5	—	4	
<i>Uijen, (Gedroogde)</i> ..	"	6	6	3	
<i>Idem, (Ingelegde)</i> ..	"	3	3	2	
<i>Varkensvet</i>	"	5	—	4	
<i>Verchouten</i>	"	1	—	1 ¹ / ₂	
<i>Verwwaren, (drooge)</i> ..	"	1 ¹ / ₂	—	1	
<i>Idem, (natte)</i>	"	5	—	4	
<i>Vermillioen</i>	"	1 ¹ / ₂	—	1 ¹ / ₂	
<i>Vet, (Zie Varkens-)</i> ..	"	—	—	—	
<i>Visch, (Gedroogde)</i> ..	"	5	5	3	
<i>Vleesch, (Dingding)</i> ..	"	5	5	3	
<i>Idem, (Gezouten)</i> ..	"	5	5	2 ¹ / ₂	
<i>Was</i>	"	2	2	1	
<i>Zeep, (Harde)</i>	"	2	2	1	
<i>Zeil- en Lijkgaren, (bij het gewigt)</i>	"	2	2	1	
<i>Zout</i>	"	—	—	7	
<i>Idem, (hoofd dépôt)</i>	"	6	6	—	

BENAMING der GOEDEREN en ARTIKELEN.	Wijze van berekening der Spillagie.	Voor de Pak- huismeesters.		Voor scheepsoverheden en andere vervoerders.	<i>Aanmerkingen.</i>
		Op partijen, binnen het jaar weder afgeleverd.	Op partijen, welke overjarig hebben gelegen.		
Zout, verkooppakhui- zen).....	"	4	5	—	
Zwavel.....	"	3	5	1½	

NB. Op de artikelen, welke over het jaar hebben gelegen, en waarvoor in de kolom van overjarige spillagie thans niets is bekend gesteld noch toegestaan, de helft boven het reeds bepaalde in de kolom van binnen het jaar afgeleverde goederen, namelijk voor elk ingetreden halfjaar, dat de-
zelfde langer dan een jaar zullen hebben gelegen.

Art. 22. Alle vergoedingen zullen worden berekend naar den uitkoops- of marktprijs, voor de bewaarders ter plaatse alwaar de goederen zijn liggende, en voor de vervoerders ter plaatse van de aflevering; ingeval geen marktprijs mogt bekend zijn, zal worden vergoed naar den factuursprijs, verhoogd met 25 pCt., en zullen de vergoedingen dadelijk worden gelegd en verhaald door de plaatselijke civiele autoriteit.

H
Alo
Chl
Han
Kwi
Salp
Stij
Zink
He
Aar
Iden
Iden
Iden
Alo
Ann
Ary
Asp
I
Bet
Gom
Kal
I
Kok

(1
aan
zes
186
B
spil
a
b
and
(

Vervolg-tarief van Spillagie.
(Stsbl. 1854 no. 41).

BENAMING der GOEDEREN en ARTIKELEN.	Wijze van berekening der Spillagie.	Voor de Pak- huismeester.			Aanmerkingen.
		Op partijen, binnen het jaar weder afgeleverd.	Op partijen, welke overjarig hebben gelegen.	Voor scheepsoverheden en andere vervoerders.	
Hoofdstuk VII B.					
<i>Alcohol</i> , in flesschen.	pCt.	2	2	2	} Als dammar ingepakt.
<i>Chloor, waterstof-zuur</i>	"	2	2	2	
<i>Harst</i> , Europ. product.	"	3	3	2	
<i>Kwik</i>	"	2	2	2	
<i>Salpeter-zuur</i>	"	2	2	2	
<i>Stijfsel</i> (drooge)	"	1	2	2	
<i>Zink</i>	"	2	2	2	
Hoofdstuk XIV C.					
<i>Aarde</i> , gele Banka.	"	5	5	3	} Deze beide artike- len ook bekend on- der de benamingen van aardpik, aard- of bergharst, steen- harst, enz.
Idem, Grisseesch blaauw	"	5	5	3	
Idem, idem roode.	"	5	5	3	
Idem, <i>Triepel</i>	"	5	5	3	
<i>Alconel bruineersel</i>	"	2	2	2	
<i>Ammoniak</i>	"	3	3	3	
<i>Arroeroot</i>	"	1	2	2	
<i>Asphalt</i> , vloeijende.	"	5	7	5	
Idem, gewone.	"	3	"	2	
<i>Betsac</i> , mineraal	"	"	"	"	
<i>Gom-élastiek</i> , vernis.	"	2	2	2	
<i>Kalk</i> , Gebluschte. (1)	"	2	3	2	
Idem, steen-	"	2	3	1	
<i>Koke</i>	"	4	4	4	

(1) Voor het artikel *kalk, gebluschte* wordt aan de magazijnmeesters aan spillagie toegestaan: op partijen binnen het jaar weder afgeleverd, zes, — en op die welke overjarig hebben gelegen, negen procent (Stsbl. 1860 no. 19).

Bij overvoeren of verwerking van vogelnestjes worden de navolgende spillagien voor dat artikel toegestaan:

a. bij overvoeren twee procent.

b. bij sortering, drooging en wederinpakking, twaalf procent; een en ander berekend over het netto gewigt.

(Stsbl. 1865 no. 5).

BENAMING der GOEDEREN en ARTIKELLEN.	Wijze van berekening der Spillagie.	Voor de Pak- huismeester.			<i>Aanmerkingen.</i>
		Op partijen, binnen het jaar weder afgeleverd.	Op partijen, welke overjarig hebben gelegen.	Voor scheepsoverheden en andere vervoerders.	
<i>Krijt</i> no. 1, rood.	pCt.	2	2	1	
Idem, „ 2, wit ge- malen.	„	4	6	4	
Idem, „ 3, wit on- gemalen.	„	2	2	1	
<i>Lijm</i> , (visch-, vleesch, marine).	„	1	2	2	
<i>Mercuriaal zalf</i>	„	1	1	1	
<i>Murias ferri liquidum</i>	„	2	2	2	
<i>Puimsteen</i>	„	2	3	1	
<i>Pijp-aarde</i>	„	5	5	4	
<i>Potasch</i> in flesschen.	„	4	4	„	
<i>Sal tartari</i> in flesschen.	„	4	4	1	
<i>Soda</i>	„	2 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$	1	
<i>Sublimaat corrossief</i>	„	2	2	2	
<i>Sulphas ferri</i>	„	2	3 $\frac{1}{2}$	1	
<i>Zand</i> , metsel.	„	4	5	4	
Idem, vorm Sidaijoe.	„	4	5	4	
Idem, vuurvast.	„	4	5	4	
<i>Zeep</i> , no. 1, groene.	„	3	3	2	
<i>Zwartsel</i>	„	3	5	1	
Hoofdstuk XV.					
<i>Reactief</i>	„	2	2	2	Verstuift zeer sterk en is het toegestaan voor drooge verwa- ren niet voldoende.

Aanvoer en opslag van vuurwapenen en buskruid.

Public. 19 Sept. 1848 (stsbl. no. 44).

De minister van staat, gouverneur-generaal van Ned.-Indië;

De raad van Nederlandsch-Indië gehoord;

Allen die deze zullen zien of hooren lezen, *Salut!* doet te weten:

Dat hij, willende, door opheffing der verbods-maatregelen op den aan- en invoer van vuurwapenen en kruid, voor zooverre zulks met de veiligheid dezer overzeesche bezittingen voor alsnog vereenigbaar is, aan den handel en het verkeer in den Indischen Archipel meer gelegenheid tot vrije ontwikkeling geven; heeft goedgevonden en verstaan, met intrekking en buiten werking stelling van alle daarmede strijdige verordeningen, te bepalen:

Art. 1. Dat de aanvoer en opslag van vuurwapenen en buskruid in de entrepôts op Java, met bestemming tot wederuitvoer, wordt toegestaan, en zulks ten aanzien van het buskruid, met inachtnaame van zoodanige voorzorgen en bepalingen, als daaromtrent door het bestuur zijn of zullen worden genomen.

Art. 2. Dat de invoer van vuurwapenen en buskruid in de voor den grooten handel opengestelde havens van Ned.-Indië, met uitzondering van Java, Banka en de Molukko's, zal kunnen plaats hebben, tegen voldoening van een inkomend regt van twaalf ten honderd der waarde, en van Nederland komende, regtstreeks in Nederlandsche schepen, van zes ten honderd der waarde.

Bij governements besluit, dd. 10 Februarij 1853 no. 9 (Javasche Courant no. 17), is gearresteerd de ondervolgende *Instructie voor den magazijnmeester en het beheer van het kruidmagazijn voor particulieren te Batavia*. Hierdoor is buiten werking gesteld het besluit van 1 Augustus 1851 no. 1, arresterende eene *Instructie voor den magazijnmeester van het kruidmagazijn voor particulieren te Batavia*, waarvan nogtans

art. 8, bij gouv. besluit, dd. 6 Junij 1857 no. 50, gewijzigd is. Men mag dus aannemen, dat deze wijziging toepasselijk is op het betrekkelijk artikel van besluit 1855 no. 9.

Instructie voor den magazijnmeester en het beheer van het kruidmagazijn voor particulieren te Batavia.

Art. 1. De magazijnmeester is ondergeschikt aan den ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Batavia.

Art. 2. De magazijnmeester begint zijn beheer door, ten overstaan van eene kommissie van twee personen, overtenemen al hetgeen in het magazijn voorhanden is. Een der kommissarissen moet zijn een artillerie-officier, daartoe op aanvraag van den ontvanger der inkomende en uitgaande regten, door den kommandant der artillerie in de 1ste militaire afdeeling aantewijzen.

Het tweede lid der kommissie wordt door den ontvanger uit zijne ondergeschikte ambtenaren benoemd.

Art. 3. Van de overgaven en overnamen worden opgemaakt processen-verbaal in viervoud, geteekend door den overgever, den overnemer en de kommissie, waarvan eene expeditie bestemd is voor den overgever, eene voor den overnemer, eene voor het bureau van het wapen der artillerie en eene voor den ontvanger der inkomende en uitgaande regten.

Het proces-verbaal moet ingerigt en het overgenomene bekend gesteld worden, als voor het magazijnboek is voorgeschreven in art. 7.

Art. 4. Bij overlijden van den magazijnmeester wordt door eene commissie, te benoemen als bij art. 2 is bepaald, de hoeveelheid en de toestand van het in het magazijn voorhandene opgenomen, en bij proces-verbaal geconstateerd, en wordt door den ontvanger, in overleg met den artillerie-kommandant, zonder verwijl voorzien in het tijdelijk beheer van het magazijn, in afwachting dat een nieuwe magazijnmeester is aangesteld.

Art. 5. Van af den afloop der overname, is de magazijnmeester verantwoordelijk voor het behoorlijk onderhoud

der zich in het magazijn bevindende en daarin vervolgens opgenomene artikelen.

Hij is overigens in zoo verre verantwoordelijk voor de in het magazijn gedeponeerde goederen, als zij door be-
wezen verzuim, nalatigheid of slordigheid, zijn vermist,
bedorven of in waarde verminderd.

Art. 6. Onder het toezigt van den ontvanger der inkomende en uitgaande regten, houdt de magazijnmeester een boek aan, waarin voor de verantwoording van het kruid van elk particulier eene of meer bladzijden zijn aangewezen.

Hij vermeldt op bedoelde bladzijde het restant, hetwelk is overgenomen en houdt vervolgens van alle ontvangsten en verstrekkingen nauwkeurig en dadelijk aanteekening, zoodat door dat boek ten allen tijde kunne blijken, hoe groot de voorraad is, aan iederen particulier afzonderlijk toebehoorende.

Art. 7. Bedoeld boek, aanteleggen ten kantore van den ontvanger der inkomende en uitgaande regten, behoorlijk gefolieerd en de bladzijden gearapheerd, overeenkomstig de algemeene bepalingen, wordt ingerigt volgens het onderstaand model.

De Heeren N. N.

DATUM.	SPECIFICATIE.	Tonnen van		Kisten van		Merk.	Aanmerkingen.
		50 Ⓔ	25 Ⓔ	100 Ⓔ			
1854 20 Mei.	Restant . . .	65	—	2	—	B. D. & Co.	
9 Junij.	Afgegeven aan Heeren bovengenoemd v. b. no. 9.	11	—	—	—		
	Blijft . . .	54	—	2	—		
2 Julij.	Aangebragt per schip <i>Hendrika</i> v. b. no. 21 .	—	—	10	—	B. L. & Co.	
	Blijft . . .	54	—	12	—		

Art. 8. De magazijnmeester mag geen kruid hoege-
naamd in ontvangst nemen of aan belanghebbenden afle-
veren, dan in bijwezen van eenen beambte der recherche
en op eene door den ontvanger der inkomende en uit-
gaande regten te Batavia afgegeven los- of laadcedul,
waarbij de partijen kruid zijn gespecificeerd en waarop
bovendien moeten voorkomen de woorden „fiat afleveren
(of innemen) uit het kruidmagazijn.”

De ontvanger der inkomende en uitgaande regten.

(Get.)

Hij houdt op zoodanige los- of laadcedul aantekening
van de ontvangene of afgegevene hoeveelheid, terwijl die
stukken door hem, bij de inlevering der sleutels ten bu-
reele van den ontvanger, moeten worden afgegeven.

Art. 9. Tot het innemen en uitgeven van het kruid is
de magazijnmeester gehouden tweemaal's weeks, en wel
des dingsdags en zaturdags, 's morgens ten 9 ure, het
magazijn te openen en tot 2 ure des namiddags daarbij
te vertoeven.

Gedurende deze uren zorgt de magazijnmeester, dat het
magazijn behoorlijk schoon gemaakt en gelucht worde.

Dagelijks mag geene grootere hoeveelheid kruid de haven
binnen komen, dan gedurende de werkuren kan gelost en
geborgen worden; hetgeen binnen gebragt is moet ook
denzelfden dag in het magazijn worden opgenomen.

Dien ten gevolge moet zooveel mogelijk worden ver-
meden het binnenbrengen en lossen van kruid, bij eenig-
zins twijfelachtig weder, terwijl, bij plotseling en onver-
wachts invallenden regen, de vaten zorgvuldig met geteerde
persenningen moeten worden gedekt, om met de lossing
te wachten tot het weder opgehelderd is, naarmate van
de omstandigheden; op den voorgrond stellende, dat in
den regel hetgeen binnen gebragt is, denzelfden dag be-
hoort gelost te worden.

Art. 10. In spoed vereischende omstandigheden, ter
beoordeeling van den ontvanger der inkomende en uit-

gaande regten, kan het magazijn ook tusschentijds tot inname of afgifte van kruid geopend en gesloten worden.

Art. 11. De sleutels van het magazijn worden telkens, na gemaakt gebruik, ten kantore van den ontvanger der inkomende en uitgaande regten gedeponceerd.

Art. 12. Omtrent het innemen, opleggen, bewaren en verstrekken van het aan de zorg van den magazijnmeester toevertrouwde kruid en aangaande het toezicht over het magazijnsgebouw, zal hij de voorzorgs- en voorzigtigheidsmaatregelen, voorgeschreven bij het wapen der artillerie, in acht nemen en ten stipste opvolgen.

De kommandant der artillerie in de eerste militaire afdeeling geeft hem daartoe schriftelijk de noodige instructie en moet zich van tijd tot tijd overtuigen, dat dezelve behoorlijk wordt nagekomen.

Art. 13. Wanneer de emballage van eenig kruid in zoodanigen staat geraakt, dat dezelve voorziening vordert, geeft de magazijnmeester daarvan kennis aan den ontvanger der inkomende en uitgaande regten, die daarop het noodige verrigt, opdat door den eigenaar van het kruid of den belanghebbende ten spoedigste daarin voorzien worde; deze in gebreke blijvende daarin te voorzien, geschiedt zulks voor zijne rekening; ook is de ontvanger voornoemd bevoegd naar omstandigheden het kruid onschadelijk te maken en opteruimen. De noodzakelijkheid daartoe moet echter vooraf beoordeeld worden door eene kommissie, zamengesteld als in art. 2 omschreven, in wier tegenwoordigheid *casu quo* ook het onschadelijk maken en opruimen geschiedt. Van een en ander wordt door de kommissie proces-verbaal opgemaakt en aan den ontvanger der inkomende en uitgaande regten ingediend.

In verband hiermede mag ook geen kruid in het magazijn worden opgenomen, waarvan de emballage niet in voldoende staat verkeert.

Art. 14. Als, ten gevolge van langdurig opleggen, eenig kruid in onbruikbaren staat geraakt, verwittigt de

magazijnmeester daarvan den havenmeester en deze den eigenaar of belanghebbende.

Art. 15. De bij dit kruidmagazijn benoodigde hairen en linnen kleeden, magazijnsschoenen, kuipersgereedschappen enz. worden door de artillerie op aanvraag van het civiel departement tegen regularisatie verstrekt.

De magazijnmeester zorgt, dat er steeds genoeg dekingsmiddelen voorhanden zijn ter behoorlijke opvolging van het deswege bij art. 17 bepaalde.

Art. 16. Wanneer, ten gevolge van aanzienlijke uitvoer van kruid, het magazijn nagenoeg geene bergruimte meer oplevert, verwittigt de magazijnmeester daarvan den ontvanger der inkomende en uitgaande regten bij tijds, opdat door dezen, in overleg met den kommandant der artillerie, ter zake de noodige maatregelen kunnen worden genomen.

Geene vergunning tot lossing van kruid wordt gegeven, wanneer de noodige bergruimte niet aanhanden is.

Kruid voor particulieren aangebragt, bestemd om in het magazijn te worden gedeponeerd, al is ook door den ontvanger der inkomende en uitgaande regten daarvoor eene loscedul afgegeven, mag niet worden gelost zonder voorkennis en kosteloos geleide der policie.

Evenmin mag eenig kruid worden vervoerd anders dan met voorkennis en geleide der policie.

Art. 17. In geen geval mogen de prauwen met kruid beladen, zich in de rivier ophouden; zij moeten zoowel bij aanbreng als uitvoer van kruid onmiddelijk naar de bestemmingsplaats doorvaren, onder vertoon van eene duidelijke groote roode vlag, terwijl het kruid behoorlijk eerst met hairen kleederen en daarover heen met geteerde persenningen moet gedekt zijn (1).

(1) De bedoelde roode vlag, hairen kleederen en geteerde persenningen zullen, op verzoek daartoe aan den magazijnmeester van het kruidmagazijn, aan belanghebbenden kosteloos ten gebuike worden afgestaan. Bekendmaking van den directeur der middelen en domeinen, dd. 3 April 1855.

Ed
dani
alger

Re

An
van
door

An
goed
de g
van

te k
over
welk
gem
en v
telke

De
kenn

An
voler
dag

der
geva

An

(1)
rivier
vinder

in
besch
in

(Zie

Een en ander op verbeurte van het kruid en van zoodanige straffen, als in verband tot de omstandigheden en algemeene wetten gevorderd worden.

Reglement op het lossen en laden van goederen voor rekening van het gouvernement, in Nederlandsch Indië aangebragt, of naar elders vervoerd wordende (1).

(stsbl. 1827 no. 35).

Art. 1. Alle ontschepingen van gelden en goederen, van welken aard die ook zijn mogen, zullen onmiddelijk door de havenmeesters geschieden.

Art. 2. Bij aankomst van schepen met gouvernements goederen of gelden beladen, zullen de havenmeesters aan de gezaghebbers en supercarga's, welke, krachtens art. 4 van het haven-reglement, zich tot hen moeten vervoegen, te kennen geven, dat de ontlossing derzelve ten hunnen overstaan moet geschieden, en hun alzo afvragen, op welken dag met de ontlossing een aanvang kan worden gemaakt, welke artikelen zij iederen dag zullen ontschepen en welk getal van losvaartuigen de gezaghebbers oordeelen telken dage daartoe te zullen noodig hebben.

De havenmeesters geven onmiddelijk hiervan bij nota kennis aan de pakhuismeesters of-ontvangers.

Art. 3. Het is der zorg van de havenmeesters aanbevolen, dat het aangevraagde getal losvaartuigen, op den dag voor de ontlossing bepaald, zich vroegtijdig aan boord der schepen bevinde, ten einde alle stremmingen in aangevangene ontlossing voortekomen.

Art. 4. Daarentegen zullen de gezaghebbers gehouden

(1) Het lossen en laden van prauwen en andere vaartuigen in de rivieren, kanalen of grachten in de stad en voorsteden mag alleen plaats vinden:

in de stad en in de Chinesche kamp, overal waar steenen of houten beschooijingen bestaan; en

in de voorsteden, waar steenen of houten trappen worden aangetroffen (Zie Javasche Courant van 12 Mei 1855).

zijn tot de voldoening der praauwloonen van zoodanig getal praauwen, als welke, schoon door hen aangevraagd, echter niet ten dienste van den lande gebruikt geworden en alzoo zonder lading teruggekeerd zijn, hetgeen aan de bijzondere zorg van de havenmeesters blijft aanbevolen. Insgelijks komen de extra-loonen der praauwen, welke voor iederen dag zijn opgegeven, ten laste van de gezagvoerders.

Art. 5. Alle voerders van schepen en vaartuigen zijn verplicht, bij hunne aankomst, zich onmiddellijk te vervoe-gen tot de residenten, en zullen, in geval zij gelden of goederen, voor rekening van het gouvernement aanbren-gen, de papieren dezer ladingen aan dezelve overhandigen.

Art. 6. Om de havenmeesters in staat te stellen, de aan hen opgedragen ontlossing met het minste verwijl te doen plaats hebben, zal hun door de residenten worden ter hand gesteld een uittreksel van de facturen, houdende de hoeveelheid fusten of goederen en gelden, op welk uittreksel de havenmeesters, tot bespoediging van de los-sing, dadelijk zelf het gewone consentbillet van het de-partement der in- en uitgaande regten zullen aanvragen; zij verwittigen hiervan de pakhuismeesters en de ont-vangers.

Art. 7. De facturen, de ladingen betreffende, zullen, voor zooveel noodig, door de autoriteiten aan welke het aangebragte is geconsigneerd, aan de residenten worden gezonden, die daaruit het opgenoemd uittreksel zonder verwijl doen vervaardigen. Ingeval de originele facturen van andere departementen het eerst bij de residenten kom-men, dan zullen zij dezelve aan die departementen zenden.

Art. 8. Zoodra ter kennis van de havenmeesters zal zijn gebragt, dat de beladene praauwen zijn aangekomen, zullen zij daarvan kennis geven aan zoodanige autoritei-ten, als daarmede eenige bemoeijng hebben, zullende zij, in allen gevalle, zonder oponthoud, voortgaan met de gelden en goederen uit de schepen te doen lossen en over-brengen naar zoodanige departementen en bergplaatsen, als waartoe dezelve behooren.

Ar
8 be
meest
daan
doen
te ge
Art
nen
worde
aan d
Art
gazijs
gebrag
dene
waari
zijn u
leende
getrok
bewijs
heeft
de afg
den ge
len zij
aan d
zullen
respec
breke
zijn de
Art.
zien,
zelfs b
om va
nen de
gegaan
genera
zijde d
mogt

Art. 9. De respective autoriteiten, hierboven bij art. 8 bedoeld, zullen op de kennisgave, hun, door de havenmeesters, van de geheele of gedeeltelijke ontlossing gedaan, verplicht zijn, het geloste dadelijk in ontvang te doen nemen, en daarvan een bewijs aan den schipper af te geven.

Art. 10. Alzoo de ontlossing meerdere dagen zal kunnen duren, zal van elke partij, dagelijks aangebragt wordende, het hierboven bedoelde bewijs van ontvangst aan den schipper moeten worden verleend.

Art. 11. Wanneer al de goederen en gelden in de magazijnen of bergplaatsen, waartoe zij behooren, zullen zijn gebragt, en onbeschadigd, onverminderd met ongeschondene plombs of zegels, en dus in denzelfden staat, als waarin dezelve zijn ontvangen, door den schipper zullen zijn uitgeleverd, zullen de onderscheidene aan hem verleende dagelijksche bewijzen van ontvangst worden ingetrokken, en daarentegen aan hem verleend een generaal bewijs, geteekend door dengene, die de ontvangst gedaan heeft en voor conform door den gezagvoerder; en zal met de afgifte van hetzelfde de meeste spoed behooren te worden gemaakt; te welken einde de schippers verplicht zullen zijn, zich na de geheele ontlossing, dadelijk te wenden aan dengene, aan wien de aflevering heeft plaats gehad; zullende in allen gevalle de departementen, dan wel de respective pakhuismeesters, wanneer de schipper in gebreke blijft zich aan te melden, desniettemin gehouden zijn denzelve te ontbieden.

Art. 12. Met deze bewijzen van goede uitlevering voorzien, zal de schipper of wel de agent of agenten van deszelfs bodem, zich wenden tot den resident van de plaats, om van denzelve, of wel door diens tusschenkomst, binnen den tijd bepaald bij het contract met de reeders aangegaan, voldoening te erlangen van de vracht of van het generaal bedrag der facturen; zullende, wanneer van de zijde der gouvernements ambtenaren hieruit eenig nadeel mogt voortvloeijen, dit nadeel worden verhaald op den-

zijn tot de voldoening der praauwloonen van zoodanig getal praauwen, als welke, schoon door hen aangevraagd, echter niet ten dienste van den lande gebruikt geworden en alzoo zonder lading teruggekeerd zijn, hetgeen aan de bijzondere zorg van de havenmeesters blijft aanbevolen. Insgelijks komen de extra-loonen der praauwen, welke voor iederen dag zijn opgegeven, ten laste van de gezagvoerders.

Art. 5. Alle voerders van schepen en vaartuigen zijn verplicht, bij hunne aankomst, zich onmiddelijk te vervoegen tot de residenten, en zullen, in geval zij gelden of goederen, voor rekening van het gouvernement aanbrengegen, de papieren dezer ladingen aan dezelve overhandigen.

Art. 6. Om de havenmeesters in staat te stellen, de aan hen opgedragen ontlossing met het minste verwijl te doen plaats hebben. zal hun door de residenten worden ter hand gesteld een uittreksel van de facturen, houdende de hoeveelheid fusten of goederen en gelden, op welk uittreksel de havenmeesters, tot bespoediging van de lossing, dadelijk zelf het gewone consentbillet van het departement der in- en uitgaande regten zullen aanvragen; zij verwittigen hiervan de pakhuismeesters en de ontvangers.

Art. 7. De facturen, de ladingen betreffende, zullen, voor zooveel noodig, door de autoriteiten aan welke het aangebragte is geconsigneerd, aan de residenten worden gezonden, die daaruit het opgenoemd uittreksel zonder verwijl doen vervaardigen. Ingeval de originele facturen van andere departementen het eerst bij de residenten komen, dan zullen zij dezelve aan die departementen zenden.

Art. 8. Zoodra ter kennis van de havenmeesters zal zijn gebragt, dat de beladene praauwen zijn aangekomen, zullen zij daarvan kennis geven aan zoodanige autoriteiten, als daarmede eenige bemoeijng hebben, zullende zij, in allen gevalle, zonder oponthoud, voortgaan met de gelden en goederen uit de schepen te doen lossen en overbrengen naar zoodanige departementen en bergplaatsen, als waartoe dezelve behooren.

Art. 9. De respective autoriteiten, hierboven bij art. 8 bedoeld, zullen op de kennisgave, hun, door de havenmeesters, van de geheele of gedeeltelijke ontlossing gedaan, verplicht zijn, het geloste dadelijk in ontvang te doen nemen, en daarvan een bewijs aan den schipper af te geven.

Art. 10. Alzoo de ontlossing meerdere dagen zal kunnen duren, zal van elke partij, dagelijks aangebragt wordende, het hierboven bedoelde bewijs van ontvangst aan den schipper moeten worden verleend.

Art. 11. Wanneer al de goederen en gelden in de magazijnen of bergplaatsen, waartoe zij behooren, zullen zijn gebragt, en onbeschadigd, onverminderd met ongeschondene plombs of zegels, en dus in denzelfden staat, als waarin dezelve zijn ontvangen, door den schipper zullen zijn uitgeleverd, zullen de onderscheidene aan hem verleende dagelijksche bewijzen van ontvangst worden ingetrokken, en daarentegen aan hem verleend een generaal bewijs, geteekend door dengene, die de ontvangst gedaan heeft en voor conform door den gezagvoerder; en zal met de afgifte van hetzelfde de meeste spoed behooren te worden gemaakt; te welken einde de schippers verplicht zullen zijn, zich na de geheele ontlossing, dadelijk te wenden aan dengene, aan wien de aflevering heeft plaats gehad; zullende in allen gevalle de departementen, dan wel de respective pakhuismeesters, wanneer de schipper in gebreke blijft zich aan te melden, desniettemin gehouden zijn denzelve te ontbieden.

Art. 12. Met deze bewijzen van goede uitlevering voorzien, zal de schipper of wel de agent of agenten van deszelfs bodem, zich wenden tot den resident van de plaats, om van denzelve, of wel door diens tusschenkomst, binnen den tijd bepaald bij het contract met de reeders aangegaan, voldoening te erlangen van de vracht of van het generaal bedrag der facturen; zullende, wanneer van de zijde der gouvernements ambtenaren hieruit eenig nadeel mogt voortvloeijen, dit nadeel worden verhaald op den-

gene, die hiervan de oorzaak is en, ten einde deze bepaling op eene meer zekere wijze te doen werken, zal door den resident aan den schipper worden verleend een reçu, waaruit blijkt, wanneer en welke bewijzen van goede uitlevering enz. door hem, aan den resident zijn overhandigd.

De resident, ontwarende dat eenige bewijzen tot de geheele afrekening ontbreken, zal zulks den gezagvoerder of agent bekend maken, en geen reçu afgeven, vóór dat al de stukken compleet zijn, waarin hij alle hulp en assistentie zal moeten verlenen.

Art. 13. Wanneer schepen ambtenaren of militairen overgevoerd hebben, zullen deze ambtenaren en de kommandant van het detachement militairen, vóór huu vertrek van boord, aan den schipper eene schriftelijke verklaring ter hand stellen, houdende of hij al dan niet aan het contract, voor derzelver overvoer, heeft voldaan en, zoo zulks het geval niet mogt blijken geweest te zijn, waarin hij in gebreke is gebleven; en zullen de havenmeesters, bij aankomst van zoodanige schepen, dadelijk aan de ambtenaren en kommandanten der detachementen van deze bepaling kennis geven.

Art. 14. Ingeval onder de aangebragte kisten of vaten zich eenige mogten bevinden, wier uiterlijke staat beschadiging aanduidt, zal door den chef van het departement, voor hetwelk de goederen zijn aangebragt of wel voor zooveel zulks het civiele departement betreft, op aanvraag van de pakhuismeesters aan de residenten, door dezen eene kommissie (geene geldelijke belooning genietende) worden benoemd, om, ten overstaan van de schipper of van de agenten van het schip, over te gaan tot de opening van zoodanige kisten of vaten, ten einde de gesteldheid van den inhoud te onderzoeken, zullende naar gelang der innerlijke bevinding, ten aanzien van het al dan niet in ontvang nemen dezer goederen, gevolgd worden de bepalingen, te dezen opzichte bij de contracten van overvoer voorkomende, hetwelk in allen gevalle met allen spoed

gesch
tot o
O
de e
ten
A
derz
opg
gav
pra
part
den
alle
A
plig
art.
blij
heb
A
na
die
wij
too
do
get
e
gel
da
ke
ha
tij
we
wi
sla
zij

geschieden moet, ten einde niet overschreden worde de tijd tot ontlossing en betaling bij de contracten vastgesteld.

Ook zal, voor zooverre de militaire goederen betreft, de examinatie daarvan in een der civiele pakhuizen moeten plaats hebben, speciaal tot gerief van den schipper.

Art. 15. De afscheep van gelden en goederen is, in derzelve voege als de ontlossing, ook aan de havenmeesters opgedragen. Zij erlangen mitsdien van de residenten opgave van hetgene afgescheept moet worden, zij vragen de prauuwen aan, mitsgaders de consentbiljetten van het departement der inkomende en uitgaande regten; bepalen den tijd, in overleg met de geconcerneerden, en zorgen dat alles naar behooren geschiede.

Art. 16. Even als de gezaghebbers van schepen verplicht zijn, het prauwloon te voldoen, in de gevallen bij art. 4 omschreven, zullen altoos de extra prauwloonen blijven voor rekening van dengene, welke dezelve zal hebben veroorzaakt.

Art. 17. Voor de gelden en goederen, welke dadelijk naar boord worden gezonden, zullen door den schipper of diens vertegenwoordiger worden verleend voorloopige bewijzen van ontvangst. Zoodra de afscheep zal zijn voltooid, zullen deze bewijzen, tegen overgifte van behoorlijk door den schipper geteekende cognossemmenten; worden ingetrokken en vernietigd.

Art. 18. Wanneer, van wege het gouvernement, met een volgens de bestaande bepalingen geëxamineerd en goedgekeurd schip, hezij op vracht, dan wel met een expres daartoe ingehuurd vaartuig, gelden of goederen van welken aard die ook zijn, worden verzonden, zal daarvan den havenmeester door de autoriteit die zulks aangaat, zonder tijdverzuim, eene duidelijke en schriftelijke opgave moeten worden gedaan, ten einde denzelve in staat te stellen, de wijze van belading en de inname van den ballast gade te slaan, en dit met overleg van den gezagvoerder te regelen.

Art. 19. Wanneer al het tot den afscheep bestemde zal zijn ingescheept, zal de havenmeester, voor het vertrek van

het schip, zich naar boord moeten begeven, ten einde zich te overtuigen, dat hetzelfde behoorlijk op deszelfs last ligt, en de lading op eene solide wijze gestuwd is; zullende hij, wanneer hij mogt bevinden, dat zulks nog eenige nadere voorziening mogt vereischen, daartoe onmiddelijk de noodige bevelen aan den schipper geven, die alsdan zal verplicht zijn, het gebrekkige, zonder verwijl, te herstellen. Van zijne verrigtingen in deze zendt de havenmeester een schriftelijk, door den gezagvoerder medegeeteekend, rapport aan den resident, die hetzelfde, met de verdere papieren tot het ingescheepte betrekking hebbende, aan de directie van 's lands producten en civiele magazijnen zal inzenden.

Art. 20. De bepalingen, voorkomende in de bijzondere instructiën voor de pakhuismeesters, en die voor het verzenden van militaire kleeding- en equipmentstukken, mitsgaders voor den vervoer en de ontvangst van gelden, blijven overigens in derzelver volle kracht en werking.

Art. 21. Ten einde de gezagvoerders van schepen en vaartuigen, speciaal die uit Nederland aankomen, niet zullen onkundig blijven van de bepalingen, omtrent het laden en lossen der door hen in te nemen of uit te leveren gelden of goederen gemaakt, zal hun door de havenmeesters, bij hunne aankomst, van dit reglement kennis worden gegeven, tot welk einde hetzelfde bij de havenmeesters in de verschillende talen ter lezing zal liggen, of ter leen zal zijn te bekomen.

Zullende de gezagvoerders gehouden zijn, in een daartoe aangelegd boek te verklaren, dat zij met den inhoud van hetzelfde bekend gemaakt zijn.

Art. 22. Ter voorkoming van alle onzekerheid en onthoud, welke bij het departement der inkomende en uitgaande regten zouden kunnen ontstaan, met betrekking tot den in- en uitvoer van 's lands goederen, zoo wordt bepaald, dat, bij den aanbreng van gelden en goederen, door de residenten aan den plaatselijken ontvanger der inkomende en uitgaande regten zal worden gezonden een extract uit al de facturen terwijl bij verzendingen, de

autoriteit, die den afscheep ordonneert, den voormelden, ontvanger een kopij van het project ter verzending zal mededeelen.

Art. 23. Het tegenwoordige reglement is in het bijzonder van toepassing voor alle plaatsen, waar zich afzonderlijke havenmeesters bevinden; hetzelfde zal evenwel op andere plaatsen, waar geene zoodanige havenmeesters zijn, zooveel mogelijk worden nagekomen.

Afschrift dezès enz.

Openstelling der entrepôts op Java voor den opslag van opium.

Public. 21 Dec. 1851 (stsbl. no. 94).

Dat hij heeft goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Krachtens magtigings des Konings op te heffen het bij publicatie van 27 October 1841 (stsbl. no. 35) uitgevaardigd verbod, tegen den invoer van opium in entrepôt op Java.

Ten tweede: Als een gevolg daarvan, buiten werking te stellen:

a. De publicatie van 5 December 1851 (stsbl. no. 42), en

b. Voor zooveel betreft de havens op Java, waar entrepôts gevestigd zijn, de publicatie van 6 Januarij 1849 (stsbl. no. 3).

Ten derde: Te verklaren, dat de bepalingen tegen het bezit en het vervoer van opium, vervat in het reglement voor de opium-pacht op Java en Madura, afgekondigd bij publicatie van 16 October 1853 (stsbl. no. 87), zooals die gewijzigd zijn bij publicatie van 10 October 1854 (stsbl. no. 76), niet van toepassing zijn op opium in entrepôt opgeslagen, of derwaarts of van daar in- of uitgevoerd wordende van en naar boord van schepen.

Ten vierde: Te bepalen hetgeen volgt:

a. De pakhuishuur voor opium, bij opslag in entrepôt, wordt berekend, als is bepaald bij besluit van 20 December 1838 no. 9 (stsbl. no. 49);

- b. Alle opium, welke op Java, ter plaatse, waar een entrepôt gevestigd is, wordt aangevoerd, voor zoo ver die niet bestemd is voor het gouvernement, moet, uiterlijk *binnen tweemaal vier-en-twintig uren* na aankomst van het schip, worden gebragt in entrepôt.

De directeur der middelen en domeinen en de hoofden van gewestelijk bestuur op plaatsen, waar entrepôts zijn gevestigd, zijn echter bevoegd, ieder voor zoo veel hem aangaat, in enkele gevallen, wanneer een schip niet langer dan hoogstens *vier* dagen ter reede vertoeft, van deze verplichting dispensatie te verleenen, mits aan boord één of meer personen plaatsende ter bewaking, op kosten van den bodem.

Van dusdanige beschikkingen wordt kennis gegeven aan den plaatselijken hoofdpachter van het regt tot verkoop van opium in het klein;

- c. Van den opslag en wederuitvoer van opium in en uit entrepôt, wordt door de zorg van den ambtenaar belast met de contrôle en recherche ter plaatse, kennis gegeven aan dien hoofdpachter.
- d. Het is aan een ieder verboden, om in entrepôt geplaatste kisten met opium te openen, anders dan in tegenwoordigheid van den officier van policie, van eenen beambte der recherche en van den hoofdpachter voornoemd of iemand zijnentwege.
- e. De uitvoer van in entrepôt opgeslagene opium mag niet vroeger geschieden, dan 'op den dag, op welken het manifest der lading van het schip gesloten wordt.

Tot bewaking der alzoo uitgevoerde opium zal, ten koste van den plaatselijken opiumpachter, een beambte der recherche aan boord worden gezonden en aldaar verblijven, tot dat het schip zee kiest.

Havenreglement op het in- en uitgaan, ankeren, liggen, en vertrekken der schepen op de reeden en verpligtin- der havenmeesters en gezaghebbers.

(stsbl. 1818 no. 61). (1)

Art. 1. Alle schepen en vaartuigen, een reede opzeilende, zullen, vóór zij ten anker komen, hunne vlag vertoonen.

(1) Ontwerp van provisionele bepalingen voor de dienst van den havenmeester te Batavia, omtrent eenige punten, welke eene dadelijke voorziening eischen.

Art. 1. De havenmeester te *Batavia* is belast met het doen overbrengen naar de reede en naar het eiland Onrust van alle dienstbrieven, welke ten bedoeld einde aan het havenkantoor worden afgegeven.

De officieele brieven, welke van de reede of van het eiland Onrust aan de verschillende te Batavia gevestigde autoriteiten worden gerigt, doet de havenmeester aan het postkantoor, ter verdere uitreiking aan belanghebbenden, bezorgen.

In spoed vereischende gevallen, waarvan op het adres der brieven moet blijken, zorgt de havenmeester voor de dadelijke bezorging door middel der rapportgangers.

De dienstbrieven voor de verschillende op de reede aanwezige Nederlandsche oorlogschepen worden, zonder onderscheid, aan het wachtschip afgegeven en van daar uit aan het adres bezorgd, op de wijze door den Kommandant van Z. M. Zeemagt te bepalen.

De dienstbrieven voor het etablissement Onrust, bestemd, worden verzonden:

- a. met de zeilschuit van Onrust, welke dagelijks omstreeks zonsondergang het havenkanaal verlaat;
- b. met elke andere zich voordoende gelegenheid.

Art. 2. De ter verzending naar het wachtschip bij het havenkantoor gereed liggende dienstbrieven worden door den havenmeester medegegeven met de elken morgen van Z. M. wachtschip naar den wal komende sloep, bij terugkeer van dat vaartuig naar boord; zullende, van wege de marine, tot bedoeld einde aan één der opvarenden dier sloep worden opgedragen, die brieven elken morgen bij het havenkantoor aftehalen.

In spoed vereischende gevallen worden de dienstbrieven door eene der sloepen van het haven-departement ten 12 of 1 ure des namiddags naar het wachtschip gebracht, en zal zoo noodig, de havenmeester eene derde verzending doen plaats vinden met de sloep, welke tegen den avond naar Onrust terugkeert.

Art. 3. De havenmeester draagt zorg, dat spoed vereischende brieven welke na het sluiten van het havenkantoor en na het vertrek van de des

Voor schepen, razeilen voerende, zal de vlag van den wal geheschen worden.

De havenmeesters of ambtenaren, die als zoodanig werkdags avonds naar Onrust terugkeerende sloep, aan het havenkantoor ter bezorging worden afgegeven, onverwijld worden doorgezonden.

Art. 4. De toezending van de gewone havenrapporten, zoo als die tot nu toe plaats vindt, krachtens 's Gouvernements besluit van 30 December 1837 no. 21, is buitenwerking gesteld.

Daarentegen is de havenmeester verplicht kennis te geven:

- a. van de aankomst ter reede en het ophanden zijnde vertrek van de mail-stoomschepen;
- b. van die der nationale en alle andere oorlog-schepen;
- c. van die der transport-schepen;
- d. bij het ontstaan van brand in eenig ter reede liggend vaartuig.
van die, bedoeld in l^a. a.

Aan Zijne Exc. den Gouverneur-Generaal;

den Algemeenen Secretaris;

„ Directeur der producten en civiele magazijnen;

„ Resident van Batavia.

„ Directeur der posterijen te Batavia;

„ Kommandant van het Indische Leger,

het militair departement;

den Kommandant van Z. M. Zeemagt;

het marine departement, en

den kommiss expediteur ter algemeene sekretarie.

van die, bedoeld in l^a. b.

Aan Zijne Exc. den Gouverneur-Generaal;

den Algemeenen Sekretaris of den 1^e. Gouvernements Sekretaris;

„ Directeur der producten en civiele magazijnen;

„ Resident van Batavia;

„ Kommandant van Z. M. Zeemagt;

het marine departement, en

den kommiss expediteur ter algemeene sekretarie.

van die, bedoeld in l^a. c.

Aan den Kommandant van het Indische Leger;

het militair departement;

den Directeur der producten en civiele magazijnen;

„ Kommandant in de 1^e. militaire afdeling;

„ plaatselijken Kommandant van Weltevreden en Rijswijk;

„ Resident van Batavia, en

„ kommiss expediteur ter algemeene sekretarie.

van die, bedoeld in l^a. d.

Aan Zijne Exc. den Gouverneur-Generaal;

zaam zijn, zullen naar boord van elk opzeilend schip zenden eenen verpraai-brief van den volgenden inhoud:

De bevelhebber van het ter reede gekomen vaartuig wordt uitgenoodigd het onderstaande in te vullen.

..... den .....

De havenmeester

.....

den Algemeene Sekretaris of den 1e. Gouvernements Sekretaris.

den Directeur der producten en civiele magazijnen;

• Resident van Batavia;

de militaire en marine autoriteiten, aangeduid bij la. a;

den ass. resident voor de politie te Batavia, en

• kommiss expediteur ter algemeene sekretarie.

Bijaldien de Gouverneur Generaal zich te Buitenzorg mogt bevinden, geschiedt de verpligte mededeeling per telegraaf.

Art. 5. De havenmeester is verplicht in elk nummer van de Javasche Courant eene aankondiging te plaatsen, houdende opgave van de schepen zeilklaar ter reede liggende, met bestemming naar eenige haven in Europa en Amerika, onder vermelding van den opgegeven datum van vertrek.

Art. 6. Wanneer bij het waaijen van de blaauwe vlag, de gemeenschap met de reede werkelijk gestremd is en bemande sloepen van de marine zich aan de landingsplaats bevinden, zorgt de havenmeester, op daartoe door den kommandant der sloep gedaan aanzoek, voor de voeding en verpleging der manschappen, voor rekening van het marine departement op de geschiktste wijze, in verband met de hem ten dienste staande hulpmiddelen.

De sloepen met toebehooren worden intusschen bij het havenkantoor in bewaring genomen.

Art. 7. De havenmeester is verplicht in goeden staat, voor rekening van het marine departement, te onderhouden, de sloepen, welke door dat departement, ten dienste van den Kommandant van Z. M. Zeemagt en de inspecterende officieren, aan hem ter bewaring worden toevertrouwd.

Hij zorgt dat die sloepen, behoorlijk met roeijers van het havendepartement bemand, gereed liggen ter bepaalder ure, waarop die autoriteiten daarover wenschen te beschikken, waarvan steeds tijdig aan den havenmeester zal moeten worden kennis gegeven.

De fondsen voor het onderhoud der sloepen worden bij den hoofd-administrateur der marine aangevraagd en ten laste der marine begrooting aangewezen.

Art. 8. De aanvragen van werklieden voor het etablissement te Onrust geschiedt voortdurend door tusschenkomst van den havenmeester te Batavia, op den voet van de daaromtrent met den aannemer aangegane overeenkomst.

Vlag van het schip?

Naam?

Naam van den bevelhebber?

Grootte van het schip in lasten of tonnen?

Hoe bemand?

Hoe gewapend?

Van waar gekomen?

Wanneer gezeild?

Welke plaatsen aangedaan?

Werwaarts bestemd?

Welke lading?

Namen, landaard, beroep, ouderdom en laatste woonplaats der passagiers?

Welke de staat der gezondheid is van het scheepsvolk en de passagiers?

Belangrijke tijdingen?

..... den ..... (1)

(Handteekening van den gezaghebber).

De aannemer in gebreke blijvende aan zijne verplichting te voldoen, wordt daarvan door den havenmeester kennis gegeven aan den hoofdadministrateur der marine.

Art. 9. De briefwisseling, over de onderwerpen in dit reglement omschreven, geschiedt regtstreeks tusschen de betrokken autoriteiten en den havenmeester, zonder tusschenkomst van den resident.

Gearresteerd bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie, van 10 Januarij 1862 no. 58 (stsbl. no. 4a).

Bij staatsblad van 1863 no. 181 is bepaald dat de havenmeester te Batavia verplicht is regtstreeks per telegram mededeeling te doen.

a. van alle meldenswaardige gebeurtenissen ter reede en belangrijke over zee uit Nederland, uit de havens van Nederlandsch-Indie en uit den vreemde aangebragt, aan den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie, evenwel alleen voor het geval Hij zich niet ter hoofdplaats Batavia bevindt, en

b. van de aankomst en het vertrek van nederlandsche en vreemde oorlogsbodems, aan den Kommandant van Zr. Ms. Zeemagt in Oost-Indië en inspecteur der marine.

(1) Het niet of niet volledig invullen van den bij art. 1 bedoelden verpraai-brief door den bevelhebber van het ter reede gekomen vaartuig, zal worden gestraft met eene geldboete van niet minder dan f 25 en niet meer dan f 100 (stsbl. 1860 no. 40).

Art. 2. De havenmeester zal daarvan een schriftelijk, door hem onderteevend, verslag zenden aan den gouverneur-generaal, aan den resident of anderen hoogsten, plaatselijken burgerlijken ambtenaar, aan de generale secretarie, aan de baljuwen, aan den water-fiscaal, aan de ontvangers der in- en uitgaande regten onder hun ressort, aan president en raden van financiën, en aan den fiscaal-generaal der in- en uitgaande regten.

Art. 3. De havenmeester zal, te gelijker tijd met het zenden van het verpraai-billet naar boord, daarbij zenden een exemplaar van dit reglement, op de inkomende en uitgaande regten, en het verblijf van vreemdelingen op Java.

Art. 4. De gezaghebbers en supercarga's der schepen zullen, zoo spoedig hun mogelijk is, zich in persoon bij den havenmeester vervoegen, ten einde zoodanige nadere berigten aan hem of aan die autoriteit, bij welke hij op last van den havenmeester gebragt wordt, te geven, als van hen zullen gevraagd worden.

Art. 5. De havenmeesters zijn verpligt, om in gevallen, waarin zij meenen dat het belang van den lande zulks vordert, zich aan boord van de schepen te begeven, en de daarop bevonden wordende manschappen te monstereen en met de monsterrol te vergelijken; zij zijn gehouden van alle belangrijke omstandigheden aan den gouverneur-generaal kennis te geven ¹⁾.

1) Geene afmonstering van Europesche schepelingen zal te Batavia mogen plaats hebben dan na vooraf bekomen autorisatie van den resident aldaar (gouv. besl. 22 Jan. 1860 no. 9).

De havenmeester moet zich overtuigen, dat door de gezagvoerders geene manschappen eigendunkelijk worden achtergelaten, waarop eene boete van / 1000 is gesteld, te verhalen op de reederij of de agenten van het schip, en welke boete mede verbeurd zal zijn, indien de policie onkundig wordt gelaten, ingeval eenige schepeling buiten toestemming zich van boord verwijderd heeft (stsbl. 1837 no. 21).

Voor de verpleging van ziek achter blijvende schepelingen moet worden borg gesteld.

De gezagvoerders van Europesche of andere vreemde schepen, behooren eene monster- of scheepsrol te houden, welke, bij aankomst en tot het vertrek, in bewaring wordt gegeven aan den havenmeester of die hem

Art. 6. Alle plaatselijke regeringen, wie het zoude mogen aangaan, zijn gehouden, met overleg der havenmeesters, zoo duidelijk mogelijk te bepalen de grenzen der reeden, onder de nadere goedkeuring van den gouverneur-generaal.

vervangt, en door wien de veranderingen, welke de equipage inmiddels ondergaat, worden bijgeschreven.

Geene zieken mogen naar een hospitaal worden gezonden, zonder schriftelijke toestemming van den havenmeester of aan wal gezet op eene boete van f 100 (stsbl. 1827 no. 43).

Stuurlieden, die zich wenschen te engageren op Ned. Indische schepen welke ten dienste van den lande worden gebezigd, moeten voorzien zijn van de vereischte vergunning van vaste inwoning alhier (gouv. besl. 3 Febr. 1850 no. 25).

Door alle schepen moet, bij vertrek van eene reede, de vlag worden vertoond, op eene boete van f 15, en van f 30 voor elk scherp schot, hetwelk door het wachtschip wordt gelost, om den nalatige aan zijn pligt te herinneren (stsbl. 1827 no. 75 en 1835 no. 16).

De gezagvoerders van schepen, niet in Nederlandsch Indië te huis behoorende, en bestemd voor plaatsen buiten Nederlandsch Indië, mogen geene inboorlingen als zeevarenden medenemen, dan op een engagement, ten overstaan van den havenmeester, en onder verband van terugzending des gevorderd, en zulks op eene boete van f 300 voor elken schepeling.

Deze bepaling is ook van toepassing op schepen in Nederlandsch Indië te huis behoorende, bestemd naar landen bewesten de Kaap de Goede Hoop, het vaste land van Azie of Afrika, Madagascar, Mauritius, Bourbon, Ceylon, Nieuw Holland en Van Diemensland (stsbl. 1835 no. 29).

Bij stsbl. 1862 no. 93 is bepaald dat het voorschrift van art. 2 van de resolutie van 12 Junij 1835 no. 2 (stsbl. no. 29) voortaan zal luiden als volgt:

„De havenmeester zal daarbij voor de belangen der inlandsche scheepelingen waken. De schipper zal zich onder anderen moeten verbinden tot het terugzenden dier scheepelingen naar Java, na ommekomst van hun verband.”

Zie tevens Bijblad no. 901, waarbij is bepaald dat onder behoorlijke voeding voor inlandsche scheepelingen, moet verstaan worden:

rijst van goede kwaliteit	5,25 nederl. pond.	} per week.
gedroogde visch	1,75 " "	
of gezouten vleesch	2,80 " "	
zout	„,14 " "	
spaansche peper	„,01 " "	
azijn	„,30 kan	
klapper-olie	„,15 "	
koffij	0,25 ned. pond.	

Art. 7. De gezaghebbers der schepen zijn gehouden te ankeren binnen de alzoö bepaalde grenzen. (Zie Handb. v. d. K. blz. 165 en volgende).

Art. 8. Geen ballast zal mogen geworpen worden van boord van een ter reede zeilend of liggend schip, op verbeurte van f 10 voor elk last, waarop het schip gemeten is ¹⁾.

Art. 9. Alle schepen en vaartuigen, niet te huis behoorende in Nederlandsch Indië, zullen gehouden zijn de volgende ankerage-gelden te betalen:

Nederlandsche schepen vijftien stuivers voor elk last, waarop het schip gemeten is.

Vreemde schepen één gulden. ²⁾

Deze belasting, eenmaal door een schip voldaan zijnde, kan binnen de eerstvolgende zes maanden niet andermaal worden ingevorderd, al is het dat hetzelfde op eene andere reede aankomt ³⁾.

Art. 10. Geene schepen, door den lande ingehuurd, zijn van de betaling der haven-geregtigheden vrij.

1) Op verbeurte derzelfde boete geen ballast over boord werpen, buiten de grenzen der reeden op eenige plaats langs de noordkust van Java in minder dan 10 vadem diepte (stsbl. 1846 no. 13).

2) Bij stsbl. 1865 no. 149 is het verschil in de heffing van ankerage- en loodsgelden, vervallen verklaard.

3) De ankerage-gelden zijn, sedert 1 Januarij 1851, ook verschuldigd door schepen in Nederlandsch Indië te huis behoorende, en inlandsche vaartuigen daarmede gelijkgesteld.

Alle Nederlandsche en daarmede gelijkgestelde schepen, metende 20 last of minder, zijn vrij van de betaling van ankerage-gelden (stsbl. 1850 no. 42).

Op de reede van Batavia worden geene ankerage-gelden gevorderd, zoodra het blijkt, dat de schepen niet gekomen zijn om handel te drijven (stsbl. 1845 no. 6).

Van schepen, uit nood eene haven aandoende, worden geene ankerage-gelden geheven. Onder nood wordt ook verstaan: gebrek aan levensmiddelen, water, geneeskundige hulp als anderzins, ter beoordeeling van den havenmeester (stsbl. 1832 no. 58 en 1842 no. 26).

Van het behalen van haven- en ankerage gelden zijn vrijgesteld de schepen van maatschappijen voor maildiensten, doch alleen in de havens bestemd voor de eerste aflevering der mailpakketten. (stsbl. 1863 no. 18).

Art. 11. De havenmeesters zijn verplicht, verloren ankers te doen opvisschen, doch hiervoor zal aan hen door de eigenaars, behalve de teruggave der gemaakte onkosten, betaald worden een derde der waarde van het anker.

Art. 12. Ankers, van welke de eigenaars onbekend zijn, nadat daarvan in de courant driemaal openlijk aankondiging gedaan is, en nadat de ankers-zelven een jaar openlijk ten toon hebben gelegen, aan de meestbiedenden publiek worden verkocht, ten voordeele van den lande, na aftrek van hetgeen aan de havenmeesters, volgens het vorige artikel, daarvan toekomt.

Art. 13. Aan de havenmeesters wordt bij deze toegekend het regt, om, bij uitsluiting van alle anderen, des verkiezende, de schepen van water en brandhout te voorzien, onverminderd echter de vrijheid, welke aan alle bevelhebbers wordt gelaten, om met eigen volk en chaloepen die benodigdheden af te halen ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

Art. 14. De havenmeesters, welke op zich nemen aan de schepen water en brandhout te leveren, zullen wederkeerig verplicht zijn de noodige schikkingen te maken, opdat daarin nimmer eenige vertraging kunne ontstaan.

Art. 15. De tarieven, naar welke deze leverantie zal plaats hebben, zullen nader worden bepaald, en zullen ten allen tijde, in het kantoor der havenmeesters, ter lezing moeten worden opgehangen.

Art. 16. Alle schepen, naar Nederland vertrekkende, zijn verplicht, op aanzoek van wege de Hooge Regering, een aantal beampten of manschappen voor de land- of zeemagt

(1) Met 1 Januarij 1864 is art. 13 en de daarmede en verband staande artikelen 14 en 15, buiten werking gestelde. (stsbl. 1863 no. 82).

(2) Tot ult. Augustus 1855 was het *uitsluitend* regt, om de schepen ter reede van Batavia van drinkwater te voorzien, verleend aan den heer A. DE BRUIJN.

Hij moest het water leveren, met inbegrip van het transport naar boord, per legger van 600 Nederl. kannen:

gezuiverd	f 3,—
ongezuiverd	„ 2,50.

mede te nemen, en eene zekere scheepsruimte af te staan; de bevelhebbers zullen zich derhalve tijdig aangeven, opdat de regering, des goedvindende, daarvan gebruik zou kunnen maken ¹⁾.

Art. 17. Alle bevelhebbers zijn gehouden, ten minste driemaal 24 uren vóór hun voorgenomen vertrek, daarvan aan den havenmeester kennis te geven.

Art. 18. De schippers zullen niet mogen vertrekken, tenzij zij van den havenmeester hebben verkregen eene behoorlijke uitklaring.

Aan inlandsche vaartuigen, op jaarlijksche passen varende, zal geene afzonderlijke uitklaring gegeven, maar de vergunning tot het vertrek op vertrek op den pas geschreven worden.

Werd door de scheepsgezagvoerders-zelfen in het transport voorzien, dan kostte het gezuiverde water:

per legger als boven	/ 2,50
„ halve legger.	„ 1,30
„ aam.	„ —,80
„ anker	„ —,50

Aan de gezagvoerders was de bevoegdheid verbleven, om met eigen volk en chaloepen het benoodigde gewone rivierwater kosteloos te doen schepen en naar hunne vaartuigen te voeren, mits daartoe alleen bezigende chaloepen, welke tot hunnen bodem behoorden, en geene andere soort van vaartuigen, en voorts manschappen behorende tot de vaste equipage van hun schip. (Javasche Courant 13 November 1844).

Sedert ult. Augustus 1855 is de levering van driukwater tegen denzelfden prijs voortgezet, zonder verlenging of vernieuwing van het octrooi.

De prijs van het water uit de waterleiding te Anjer, van gouvernementswege onderzocht en goedgekeurd, is voor alle schepen, onverschillig onder welke vlag varende, gesteld op *een gulden* de legger, indien, nl. de schepen met eigen sloepen en vaten het water afhalen. Zie advertentie van den resident van Bantam, in de Jav. Cour. van 2 Maart 1836, en Mr. L. J. A. TOLLENS; Wetten en Besluiten, I, bladz. 419.

De praanwen en vaten van den havenmeester gebezigd wordende, kost het water *een spaansche mat* de legger.

1) Schepen, bestemd tot het doen van reizen in Ned. Indië en varende onder Ned. vlag, zijn verplicht, des gevorderd, $\frac{1}{2}$ gedeelte der ruimte aan het gouvernement af te staan, tegen genot van het maximum der vracht, volgens de bestaande tarieven (gouv. besl. 8 April 1842 no. 11, Jav. Cour. 16 April 1842 no. 31).

Art. 19. De havenmeester zal geene uitklaring afgeven, tenzij aan hem vertoond zijn:

1°. Een certificaat van den magistraat of resident, dat aan alle plaatselijke wetten is voldaan.

2°. Een certificaat van den ontvanger der inkomende en uitgaande regten, dat aan alle 's lands geregtigheden, op dat middel, is voldaan. Dit certificaat zal moeten worden voor *gezien* geteekend door den waterfiscaal.

3°. De scheepsrolle ¹⁾.

Art. 20. De havenmeester is verplicht, zulks ten dienste van den lande noodig achtende, zich naar boord van de schepen, die zeilree liggen, te begeven, ten einde de manschappen met de scheepsrolle te vergelijken, en te onderzoeken, of zich ook aan boord bevinden, personen, in Nederlandsch Indië te huis behoorende en niet voorzien van de noodige passen tot hun vertrek.

Art. 21. Voor het verleenen van de uitklaringen, zal door schepen, niet in Nederlandsch Indië te huis behoorende, betaald worden vijf gulden boven het zegel ²⁾.

Art. 22. Wanneer een 's lands uitlegger ter reede mogt gestationeerd zijn, zal deze uitklaring aan denzelven, op de vordering van den kommandant, moeten worden vertoond ³⁾.

Art. 23. Gezaghebbers, die zonder uitklaring van de havenmeesters vertrekken, zullen worden gestopt en, in geval van dadelijke aanhouding, betalen eene boete van f 10 voor elk last, op welk het schip gemeten is.

1) Schepen, die bij het eiland Onrust ter vertimmering ankeren, zijn aan dezelfde formaliteiten bij de in- en uitklaring onderworpen, als ter reede van Batavia (stsbl. 1832 no. 14).

De havenmeesters zullen geene uitklaring verleenen aan vaartaigen, waarmede kinderen van Inlanders, beneden den ouderdom van 10 jaren worden vervoerd, zonder schriftelijke toestemming der plaatselijke besturen (stsbl. 1851 no. 37).

2) Sedert 1 Januarij 1850 zijn Nederlandsche en daarmede gelijkgestelde schepen van deze betaling vrijgesteld (stsbl. 1850 no. 42).

3) De uitklaring moet, ook zonder vordering, ten allen tijde, worden vertoond, op eene boete van f 15, en f 15 of f 30 voor elk los of scherp schot (stsbl. 1838 no. 14).

Wanneer de bevelhebber, zonder aangehouden te zijn, vertrekt, zal daarvan aan alle autoriteiten in Nederlandsch Indië worden kennis gegeven, ten einde bij zijne eventuele terugkomst, met hetzelfde of eenig ander schip, tot betaling der boeten te worden genoodzaakt ¹⁾ (²⁾.

1) De vertooning van het scheepsjournaal en het afleggen der verklaringen, voorgeschreven bij artt. 379, 380 en 383 van het Wetboek van Koophandel in Ned. Indië en bij artt. 379, 388 en 383 van het Nederlandsch Wetboek van Koophandel voor zoo veel betreft plaatsen gelegen binnen Nederlandsch Indië, zullen geschieden ten overstaan van den havenmeester, of den als zoodanig dienstdoenden ambtenaar, en op plaatsen, waar dezelve niet gevestigd zijn, ten overstaan van den secretaris van het plaatselijk bestuur of den als zoodanig dienstdoenden ambtenaar (stsbl. 1849 no. 23).

(2) Bij staatsblad 1861 no. 14 is bepaald dat de in de publikatie van den 27 April 1849 (stsbl. no. 23) vermelde ambtenaren, voor de daarbij omschreven verrigtingen zullen mogen declareren op den voet van het tarief La. B. vastgesteld bij de publicatie van 10 Mei 1851 (stsbl. no. 27).

(No. 150.) Stoomsleeppooten in Nederlandsch-Indië. Inkomende en uitgaande regten. Havendepartement. Wegneming van de bezwaren voor de dienst der genoemde booten, gelegen in de algeheele naleving van de reglementen op het heffen der inkomende en uitgaande regten (staatsblad 1818 no. 58), en op het in- en uitgaan ankeren, liggen en vertrekken der schepen op de reeden, en op de verplichtingen der havenmeesters en gezaghebbers (staatsblad 1818 no. 61).

In naam des Konings!

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië,

Den Raad van Nederlandsch-Indië gechoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut!

doet te weten:

Dat hij, willende wegnemen de bezwaren voor de dienst der stoomsleeppooten in Nederlandsch-Indië, gelegen in de algeheele naleving van het reglement op het heffen der inkomende en uitgaande regten, vastgesteld bij publikatie van Kommissarissen-Generaal, van den 28sten Augustus 1818 no. 29 (Staatsblad no. 58), en van het reglement op het in- en uitgaan, ankeren, liggen en vertrekken der schepen op de reeden, en op de verplichtingen der havenmeesters en gezaghebbers, vastgesteld bij publikatie van Kommissarissen-Generaal van den 28 Augustus 1818 no. 32 (staatsblad no. 61);

Leetende op de artikelen 21, 29, 31 en 33 van het reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië;

Heeft goed gevonden en verstaan:

Onder nadere goedkeuring des Konings, te bepalen als volgt:

Eerstelijk: Op de stoomsleeptboten in Nederlandsch-Indië zijn niet van toepassing:

- a. De bepalingen omschreven in de artikelen 29, 30, 48, 52, 53 en 54 van het reglement op het heffen der inkomende en uitgaande regten op Java en Madura, vastgesteld bij publikatie van Kommissarissen-Generaal over Nederlandsch-Indië, van den 28 Augustus 1818 no. 29 (stsbl. no. 58);
- b. De bepalingen omschreven bij de artikelen 1, 2, 3, 4, 17 en volgende van het reglement op het in- en uitgaan, ankeren, liggen en vertrekken der schepen op de reeden en op de verplichtingen der havenmeesters en gezaghebbers vastgesteld bij publikatie van Kommissarissen-Generaal over Nederlandsch-Indië, van den 28 Augustus 1818 no. 32 (Stbl. no. 61).

Wordende de gezagvoerders dier booten ontheven van de verplichting van in- of uitklaren bij de havenkantoren en van het doen van aangifte ten kantore der inkomende en uitgaande regten.

Ten tweede:

- a. De stoomsleeptboten in Nederlandsch-Indië worden niet gebezigd voor het in- en uitvoeren, of het overbrengen van handelsgoederen, of van passagiers, of passagiersgoederen, aan eigen boord.

Afwijking hiervan is veroorloofd bij hulp in nood of zeegevaar van eenig vaartuig.

De in artikel *een* hiervoren niet toepasselijk verklaarde voorschriften zijn voor den tijd van duur dier hulp van toepassing.

Bij overtreding, buiten de gevallen van hulp in nood of zeegevaar, wordt verbeurd een boete van *honderd tot duizend gulden*.

- b. Bij het opstoomen van eene reede, voeren de booten, op verbeurte eener boete van *vijftig gulden*, in top eene witte vlag, waarin het woord *sleeptboot* en het nummer der boot en van zons-ondergang tot zons-opgang een lantaarn, die in het rond een helder rood licht verspreidt.
- c. De booten zijn onderworpen aan de visitatie van de beambten van de recherche der inkomende en uitgaande regten.
- d. Van het voornemen om een boot als sleeptboot dienst te laten doen wordt aan het hoofd van gewestelijk bestuur mededeeling gedaan, die daarvan aantekening houdt, bewijs van aangifte verleend, en kennis geeft aan den ontvanger en kontrôleur der inkomende en uitgaande regten en den havenmeester.
- e. Zoodra een stoomsleeptboot niet meer uitsluitend voor die dienst bestemd is, wordt daarvan even zoo verklaring afgelegd bij het hoofd van het gewestelijk bestuur en gehandeld als hiervoren bij *d* is bepaald, bij verzuim waarvan door betrokkenen wordt verbeurd eene boete van *vijftig tot een honderd gulden*.

En opdat niemand hiervan onwetendheid enz.

Bepalingen van de grenzen der reeden.

JAVA.

(Stsbl. 1851 no. 28).

Met intrekking van de besluiten van 9 Dec. 1818 no. 7 (stsbl. no. 81) en Oct. 1819 no. 41 (stsbl. no. 73) worden de grenzen van de reeden der navolgende strandhoofdplaatsen van Java, bepaald als volgt:

1°. De reede van Anjer, tusschen de lijn van Brabands-hoedje, getrokken om de Z. O. naar den wal, en die tusschen dat eilandje en de vierde punt.

2°. De reede van Bantam, de geheele baai zuidwaarts van de lijn, getrokken over Tandjoeng Pontang en de zuidpunt van Poeloe Pandjang.

3°. De reede van Batavia, overeenkomstig het bepaalde bij resolutie van 4 April 1834 no. 13 (stsbl. no. 24).

Om den Noord:

binnen de lijn, gaande door de bakens van Rijnlands- en Neptunusdroogten.

Om de Oost:

binnen het baken op Neptunusdroogte, N. ten W.

Om de West:

binnen het baken op Rijnlandsdroogte, N. ten O.

4°. De reede van Indramayoe, de oostelijke reede, alwaar de schepen in den westmousson ten anker komen, tusschen de ruimte, gevormd door den hoek Indramayoe, te peilen W. N. W. en den berg Tjirmeh Z. $\frac{3}{4}$ O.

En de westelijke reede, alwaar de schepen in den oostmousson ankeren, tusschen de ruimte, gevormd door den hoek van Indramayoe, te peilen O. ten N. en den hoek van de rivier Tjantigie Z. Z. W.

5°. De reede van Cheribon, tusschen de lijnen Goenoeng Djattie W. en Oedjoeng Gebong Z. Z. O.

6°. De reede van Tagal, tusschen Goenoeng Brebes Z.

W. ten Z., Goenoeng Gadjah Z. O. ten Z., en de lijn tusschen Goenoeng Djeroek en Oedjoeng Brebes, de eerste O. $\frac{1}{2}$ Z. en de laatste W. en $\frac{1}{2}$ N.

7°. De reede van Pekalongan, tusschen den oosthoek van de rivier Pekalongan Z. W., den westhoek der Oeloe-djamirivier Z. O. en Oedjoeng Pamalang W. $\frac{1}{2}$ Z.

8°. De reede van Samarang, overeenkomstig het bepaalde bij besluit van 17 December 1848 no. 1 (stsbl. no. 55.

Om den Noord:

Oedjoeng Lajaran O. $\frac{3}{4}$ Z.

Om de West:

de grafkoepel op het bergje Molodjok Z. $\frac{1}{2}$ W.

Om de Oost:

de monding van de rivier Turbaia of kalie Gaweh Z. O. ten Z.

9°. De reede van Japara, tusschen de paralel van den zuidhoek van Poeloh Kelloe en Oedjoeng Koemiran N. ten O.

10°. De reede van Joana, tusschen den westhoek der rivier van Joana Z. Z. W. en Poeloe Maroengang Z. O. ten Z.

11°. De reede van Rembang, tusschen de meridianen van Poeloe Socalang en Krayenburg (het noordelijkste der eilandjes bewesten Rembang en de paralel van laatstgenoemd eilandje.

12°. De reede van Toeban, tusschen den oosthoek der rivier Loggong Z. en den noordelijksten van Goenoeng Toeban W.

13°. De reede van Grisseh, tusschen den hoek Gradongan Z. en den hoek even benoorden Kampong Podjo W.

14°. De reede van Soerabaya, binnen de lijnen. De vlaggestok van het fort Prins Fredrik Hendrik Z. ten W., de Buffels N. N. W. en de Goenoeng Girie W. $\frac{1}{2}$ N.

15°. De reede van Pamakassan of Tjandie, de bogt begrepen tusschen de lijn, welke Tandjong Gimian met de zuidpunt van Gilie Doea vereenigt, en die van Gilie Ketjiel tot de rivier Talang met inbegrip van Gilie Doea en Gilie Ketjiel.

16°. De reede van Sumanap, tusschen den meridiaan van Tandjoeng Pedakie en de paralel van Tandjoeng.

17°. De reede van Passoeroean, tusschen de Penanggoengan W. $\frac{1}{2}$ Z. en Tandjoeng Rangan Z. O. ten O. $\frac{1}{2}$ O.

18°. De reede van Probolingo, tusschen den meridiaan van den oosthoek van Poeloe Ketapan en de parallel van den noordhoek van dat eiland. 1)

19°. De reede van Bezoekie, tusschen de Tempora Z. en Tandjoeng Katali O.

20°. De reede van Panaroekan, de bogt bezuiden de parallel van Goenoeng Pilaran.

21°. De reede van Banjoewangie, de ruimte tusschen de lijn van den hoogen boom naar de ton op de groote klip en die van de ton Z. W. naar den wal.

22°. De reede van Tjilatjap, tusschen de Karang Boeroeng Z., den zuidhoek van Tjilatjap W., en den oosthoek van de Tjie Doman N. 2)

1) Met wijziging van het besluit van 10. Mei 1851 no. 15 (stsbl. no. 28) de grenzen van de reede van Probolingo te bepalen als volgt.

De reede van Probolingo is besloten tusschen den meridiaan getrokken van de Westpunt van Poeloe-Ketapang naar den vasten wal, en aldaar aangeduid door een reede-merkteecken, bestaande uit een witte steenen piramide van 7 el hoogte, en voorts door de denkbeeldige lijn, getrokken van de Westpunt van Poeloe-Ketapang over Karang-Katon naar de dessa Ketapang, zijnde Karang-Katon aangeduid door een zwart geschilderde Herbertsbakenton en het grenspunt aan den vasten wal, door een tweede steenen piramide van 7 el hoogte.

2) De grenzen van de reeden der ondergenoemde strandplaatsen ter Zuidkust van Java worden bepaald als volgt:

- 1e. de reede van Pangool, het binnendeel der baai van Jokotro, begrepen tusschen de kust en de denkbeeldige lijn, getrokken tusschen de reede-merkbaak en den N.-W.-hoek van het eilandje Noord Gialang of P. Kongetan in de rigting van N $47\frac{1}{2}^{\circ}$ Oost of Zuid $47\frac{1}{2}^{\circ}$ West.
- 2e. de reede van Patjitan, het binnendeel der baai van den naam tot aan de denkbeeldige lijn, getrokken tusschen de vlaggesleinpost op Nganber-punt en de reede merkbaak op den heuvel van Karang Semondo in de rigting van N $67\frac{1}{2}^{\circ}$ W. of Z. $67\frac{1}{2}^{\circ}$ Oost.
- 3e. de reede van Wijnkoopsbaai of Pelaboean-Ratoe, ter Noord-zijde door den parallel van de reede-merkbaak ten Zuiden van de Gouvernements-pakhuisen van Pelaboean-Ratoe, ter Zuid-zijde door den parallel van de reede-merkbaak op Tandjong Kambang en ter West-zijde door de diepte-grenslijn van 12 Rhijnlandsche vademen. (staatsblad 1862 no. 33).

SUMATRA'S WESTKUST.

(Stsbl. 1852 no. 50).

1°. De reede van Padang.

Ten zuiden:

de lijn, getrokken van de zuidpunt van Poeloe Pisang Besaar naar den noordhoek der Brandewijnsbaai.

Ten westen:

de westhoek van Poeloe Pisang Besaar Z.

Ten noorden:

de noordhoek der rivier van Padang Z. O., de buitenreede van Padang, tusschen diezelfde lijn W. ten Z. en eene andere regtwijsens Z., insgelijks getrokken uit den noordelijken hoek van de Brandewijnsbaai.

2°. De reede van Priaman.

Ten zuiden:

de lijn, getrokken van uit Poeloe Anso (N. W. kant), langs den N. W. kant van het noordelijkste der drie reven, kort onder den wal.

Ten oosten:

de lijn, getrokken langs den buiten- of westkant der eilanden Anso, Tenga en Oedjod.

Ten westen:

de lijn, getrokken van uit Poeloe Oedjong (westkant) langs den oostkant van het zuidelijkste der drie bovengenoemde reven.

De buitenreede van Priaman, onder Poeloe Oedjong.

3°. De reede van Tikoe.

Ten zuiden:

de lijn, getrokken van uit Poeloe Tenga (noord westkant) naar de monding der rivier Tikoe.

Ten oosten:

de lijn, getrokken uit Poeloe Tenga (westkant) langs den oostkant van het daarbij bezuiden liggend rif.

Ten noorden:

de zuidkant van evengemeld rif, of de lijn getrokken van daar naar de Gossong Ketjiel.

De buitenreede van Tikoe, onder Poeloe Oedjong.

4°. De reede van Aijer Bangies.

Ten zuiden:

de lijn, getrokken van uit Poeloe Kassie naar den hoogsten berg op Oedjong Laboeng.

Ten oosten:

de lijn, getrokken van uit Poeloe Kassie naar Oedjong Sawang Poeding.

Ten noorden:

de lijn, getrokken langs Poeloe Bagaga (noordkant) en Poeloe Pandjang (zuidkant).

De buitenreede van Ayer Bangies, onder Poeloe Pandjang.

5°. De reede van Natal.

Ten oosten:

de lijn, getrokken uit Poeloe Karra Karra naar Oedjoeng Tello Brambang.

Ten zuiden:

het noordelijkste punt des tops van den Goenong Bandeira.

De buitenreede van Natal is 6 à 7 vadem diepte, of onder Poeloe Karra Karra.

6°. De reede van Sibogha.

Ten zuiden:

de lijn, getrokken langs Pontjat Ketjiel (noordkant) en Oedjoeng Batoe Boeroe.

Ten oosten:

de lijn, getrokken uit Poeloe Babi naar Pontjang Gedang (oostkant).

Ten noorden:

de lijn, getrokken langs Pontjan Ketjiel (zuidkant) naar het noordelijkste en tevens hoogste punt der Goenoeng Batoe Boeroe.

De buitenreede van Sibogha, onder Pontjan Ketjiel.

7°. De reede van Baros.

Ten noorden:

de lijn, getrokken uit Oedjong Panné naar Oedjoeng Karang.

Ten westen:

de Kwalla Gadang.

De buitenreede van Baros, onder Poeloe Karang.
S°. De reede van Singkel.

Ten noorden:

de lijn, getrokken uit den westhoek (zuidkant) van Oedjong Bauwang.

Ten oosten:

de hooge boom.

Ten westen:

de Z. O. ten Z. rigting eener paal, staande even beoosten den landweg naar Singkel, die tegenover de Benting uitkomt.

MAKASSER.

Zie art. 4 van het *Reglement voor den handel*, bladz. 555.

MUNTOK.

(Stsbl. 1822 no. 27).

Een halve hollandsche mijl uit den wal, binnen of beoorden de volgende peilingen:

Tandjong Kalian, ook genaamd Mintow Point, W. $\frac{1}{2}$ N.
Tandjong Poenie, O. ten Z.

TIMOR KOEPANG.

(Stsbl. 1853 no. 81).

Westwaarts:

door de lijn, getrokken van Poeloe Kera naar Tandjong Tanot (Timor), in de rigting van Z. ten W. $\frac{1}{2}$ W.

Noord- en Oostwaarts:

door de lijn getrokken van Poeloe Kera naar Tandjong Oesappa, in de rigting van Z. O. $\frac{1}{2}$ O.

Scheepvaart. Algemeene bepalingen omtrent veiligheidsmaatregelen ter voorkoming van aanvaringen.

(Stsbl 1869 no. 12).

IN NAAM DES KONINGS!

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië,
Den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;
dat hij het noodig achtende, om met betrekking tot de veiligheidsmaatregelen strekkende tot voorkoming van aanvaringen nieuwe voorschriften uit te vaardigen;
lettende op de artikelen 20, 29, 31 en 33 van het reglement op het beleid der Regering van Nederlandsch-Indië;

heeft goedgevonden en verstaan:

Met intrekking van de publicatie van 7 Februarij 1849 (Stsbl. no. 11) en van de ordonnantie van den 28 Augustus 1868 (Stsbl. no. 104) vast te stellen de ondervolgende algemeene bepalingen omtrent veiligheidsmaatregelen, welke ter voorkoming van aanvaringen door stoom- en andere schepen en vaartuigen, varende of ten anker liggende, moeten worden in acht genomen;

Art. 1. Deze ordonnantie beschouwd ieder stoomschip, onder zeil en niet onder stoom, als zeilschip, en ieder stoomschip, onder stoom, al of niet zeil voerende, als stoomschip.

Over het voeren van lichten..

Art. 2. Geene andere lichten worden van zonsondergang tot zonsopkomst gevoerd dan die, in de volgende artikelen vermeld.

Art. 3. Stoomschepen onder stoom voeren de volgende lichten:

a. Aan den top van den fokkemast een helder wit licht, zóó ingerigt, dat het bij donkere nachten zonder mist, op een afstand van ten minste $1\frac{1}{4}$ duitsche mijl zichtbaar is, en een gelijkmatig en onafgebroken licht doet schijnen over een boog van den horizon van 20 kompasstreken,

en dat zóó is bevestigd, dat het licht werpt over 10 kompasstreken ter wederzijde van het schip, te weten van regt vooruit tot 2 streken achterlijker dan dwars aan elke zijde.

b. Aan stuurboordszijde een groen licht, zóó ingerigt, dat het bij donkere nachten, zonder mist, op eenen afstand van ten minste $\frac{1}{2}$ Duitsche mijl zichtbaar is en een gelijkmatig en onafgebroken licht doet schijnen over eenen boog van den horizon van 10 kompasstreken, en wel van regt vooruit tot twee streken achterlijker dan dwars aan die zijde.

c. Aan bakboordszijde een rood licht, zóó ingerigt, dat het bij donkere nachten, zonder mist, op eenen afstand van ten minste $\frac{1}{2}$ Duitsche mijl zichtbaar is en een gelijkmatig en onafgebroken licht doet schijnen over eenen boog van den horizon van 10 kompasstreken, en wel van regt vooruit tot 2 streken achterlijker dan dwars aan die zijde.

d. De lichten in de zijden moeten aan den binnenboordskant voorzien zijn van langscheeps geplaatste schermen, zich 0.90 Ned. el. verder dan het licht naar voren uitstrekkende, opdat niet van voren aan stuurboord het bakboords of roode licht, en van voren aan bakboord het stuurboords of groene licht kunnen worden gezien.

Art. 4. Stoomschepen, andere schepen slepende, moeten behalve hunne zijde lichten, twee heldere witte toplichten boven elkander voeren tot onderscheiding van de andere stoomschepen. Elk dezer lichten zal ingerigt en bevestigd moeten zijn als het toplicht, dat de stoomschepen, niet slepende, voeren.

Art. 5. Zeilschepen, onder zeil zijnde, of gesleept wordende, voeren dezelfde lichten als voor stoomschepen onder stoom is bepaald, met uitzondering van het witte licht, aan den top der fokkemast, dat zij nimmer mogen voeren.

Art. 6. Wanneer bij slecht weder de roode en groene lichten niet blijvend bevestigd of gevoerd kunnen worden.

zullen deze lichten van zons-ondergang tot zons-opkomst, elk aan de zijde van het schip, waar zij behooren op het dek gereed gehouden worden tot oogenblikkelijke vertooning en moeten zij bij het naderen van— of tot eenig schip tijdig worden vertoond en wel zóódanig, dat aan stuurboord niet het bakboords of groene licht kan gezien worden.

Ter voorkoming van vergissingen bij het vertoonen dezer lichten, zullen de lantaarns uitwendig geleverd moeten zijn met de kleur van het licht. Verder moeten de lantaarns voorzien zijn van doelmatige schermen.

Art. 7. Zeil- of stoomschepen op reeden, stroomen of in vaarwaters ten anker liggende, vertoonen van zons-ondergang tot zons-opkomst een helder licht in eene lantaarn met witte glazen, op eene plaats, waar dit het best kan worden gezien, maar niet hooger dan bellen boven het scheepsboord, zóódanig ingerigt dat het rondom een gelijkmatig en onafgebroken licht vertoont, langs den geheelen horizon, op den afstand van ten minste $\frac{1}{4}$ Duitsche mijl.

Onoverdekte vaartuigen ten anker of voor hunne netten of vleet liggende, moeten een helder wit licht en kunnen bovendien met korte tusschenpozen een schitterend licht vertoonen indien zij dit noodig achten.

Art. 8. Zeil-loodsvaartuigen voeren geene lichten als voor de andere zeilschepen zijn voorgeschreven, maar zooals bij de afzonderlijke loodsreglementen is bepaald.

Art. 9. Zeilvaartuigen, welke volgens staatsblad 1858 no. 134 van jaarpassen behooren te worden voorzien, zijn vrijgesteld van de naleving der voorschriften van art. 5 en 6.

Op zeilvaartuigen onder vreemde vlag varende, is de voorafgaande alinea mede van toepassing, wanneer zij, de Nederlandsche vlag voerende, in de termen zouden vallen om van jaarpassen te worden voorzien.

Art. 10. In alle gevallen van mist, zoowel over dag als bij nacht, moeten de schepen ten minste eenmaal in de vijf minuten, de volgende signalen doen hooren;

a. de stoomschepen onder stoom: de stoomfluit geplaatst vóór den schoorsteen ter hoogte van $2\frac{1}{2}$ Ned. el boven het dek;

b. zeilvaartuigen onder zeil: een misthoorn;

c. stoom- en zeilschepen niet varende: eene klok, gong of blok.

Bepalingen nopens het uitwijken bij ontmoeting of voorbij varen.

Art. 11. Twee zeilschepen elkander in tegenovergestelden koers ontmoetende, zoodat zij gevaar zouden loopen elkander aan te varen, moeten beiden, ter voorkoming daarvan, naar stuurboord houden om elkander dus aan bakboord voor bij te varen.

Art. 12. Wanneer twee zeilschepen elkander ontmoeten inverschillende koersen, in dier voege dat zij, in die koersen voortsturende, gevaar zouden loopen elkander aan te varen, dan moet het schip over stuurboord liggende, afhouden of wijken voor het schip, dat over bakboord ligt.

Voor het geval echter dat het schip liggende over stuurboord, bij den wind- en het andere met ruimen wind zeild, moet laatstgemeld voor den bij den wind zeilenden bodem wijken. Indien echter een der schepen vóór den wind zeild, of wel wanneer zij over denzelfden boeg met ruimen wind zeilen, alsdan moet het vóór den wind zeilende- of het loefwaartsche schip wijken voor het lijwaartsche en vervolgt laatstgemelde bodem zijnen koers.

Art. 13. Wanneer twee schepen onder stoom elkander in tegenovergestelden koers ontmoeten, zoodat zij, in dien koers doorsturende, gevaar zouden loopen elkander aan te varen, moeten beiden, ter voorkoming daarvan, naar stuurboord houden, om elkander aan bakboord voor bij te varen.

Art. 14. Wanneer twee schepen onder stoom elkander ontmoeten in verschillende koersen, in dier voege dat zij in die koersen doorsturende, gevaar zouden loopen elkander aan te varen, dan moet het schip, hetwelk het andere aan stuurboord van zich peilt, voor laatstgemelden bodem wijken.

Art. 15. Wanneer twee schepen, het eene zeilschip en het andere een schip onder stoom, elkander ontmoeten in verschillende koersen in dier voege, dat zij, in die koersen doorsturende, gevaar zouden loopen elkander aan te varen, dan moet het stoomschip voor het zeilschip wijken, en blijft laatstgemelde bodem zijn koers vervolgen.

Art. 16. Ieder schip onder stoom, hetwelk een ander schip nadert, moet wanneer er kans van aanvaring bestaat, de vaart verminderen of zoo noodig stoppen en de werktuigen achter uit doen slaan.

Bij mistig weder zijn de schepen onder stoom verplicht met geringe vaart te loopen.

Art. 17. Ieder schip dat een ander schip oploopt, moet wijken, terwijl het schip, dat opgelopen wordt, zijn koers vervolgt.

Art. 18. In de gevallen, waarbij overeenkomstig de bovenstaande bepalingen een der twee schepen moet wijken of afhouden, moet het andere evenwel manoeuvreren zooals de omstandigheden met inachtneming der gewone zeemanspraktijk vorderen.

Art. 19. Uitzonderingen op de in art. 12 en volgende gegeven voorschriften zijn toegelaten, wanneer de gevaren der zee en bijzondere omstandigheden eene afwijking noodzakelijk maken tot het voorkomen van onmiddellijk gevaar.

Art. 20. De bovenvermelde bepalingen ontheffen noch den eigenaar of den gezagvoerder, noch de bemanning van eenig schip van de verantwoordelijkheid voor de na-deelige gevolgen, welke mogten voortvloeijen uit het niet voeren der lichten, het niet doen der signalen, het niet behoorlijk uitkijken of het veronachtzamen van die maatregelen van voorzorg, welke volgens de gewone zeemanspraktijk, behooren te worden genomen ook ten gevolge van bijzondere omstandigheden.

Strafbepaling.

Art. 21. De overtredingen van de bepalingen van dit reglement worden, voor zooverre zij niet als misdrijven

moeten worden aangemerkt, naar gelang van haren aard en van de omstandigheden, waaronder zij zijn gepleegd, gestraft met geld-boeten van 25 tot 100 gulden, onverminderd de burgerregterlijke verantwoordelijkheid der overtreders.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van Nederlandsch-Indië geplaatst en, voor zooveel noodig, in de Inlandsche en Chinesche talen aangeplakt worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage kollegien en ambtenaren, officieren en justiciëren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Reglement op de zeebrieven en jaarpassen in Ned.-Indië.

(stsbl. 1858 no. 134).

Eerste Afdeeling.

Algemeene Bepalingen.

Art. 1. Schepen en vaartuigen, toebehoorende aan ingezetenen van Ned. Indië, mogen niet onder Ned. vlag in zee uitvaren, alvorens voor dezelve geligt zijn zeebrieven of jaarpassen, door of van wege den gouverneur-generaal in naam des konings verleend, op verbeurte van eene boete door de eigenaren van *twee gulden* voor ieder last van twee zeetonnen, waarop zoodanig schip of vaartuig gemeten is of wordt.

Hiervan zijn uitgezonderd laadbooten en visschersvaartuigen, waaronder die, gebezigt voor de tripang-visscherij.

Voor deze vaartuigen moeten, alvorens daarmede mag worden uitgevaren in zee, worden geligt passen, verleend door het hoofd van gewestelijk bestuur van de plaats, waar die te huis behooren, op verbeurte van eene boete door de eigenaren, *vijftig gulden* niet te boven gaande. — Deze passen worden op ongezegeld papier en kosteloos uitgereikt en blijven van kracht, zoolang de vaartuigen

niet van eigenaren of bestemming veranderen, doch in geen geval langer dan *één* jaar.

Art. 2. Zeebrieven worden verleend aan schepen en vaartuigen op de Europeesche wijze getuigd; vaartuigen op de Inlandsche wijze getuigd, worden van jaarpassen voorzien; schepen en vaartuigen, op de Europeesche wijze getuigd doch minder dan *tien* lasten metende, worden met vaartuigen, op de Inlandsche wijze getuigd, gelijkgesteld.

Art. 3. Voor ingezetenen van Ned. Indië worden, ten aanzien van het verkrijgen van zeebrieven en jaarpassen gehouden, behalve de inboorlingen des lands, allen, hetzij Europeanen en daarmee gelijkgestelde personen, hetzij Oostersche vreemdelingen, die zich, na schriftelijke vergunning, binnen Ned. Indië hebben gevestigd en aldaar gedurende ten minste *één* jaar onafgebroken hunne woonplaats hebben gehad; latere tijdelijke afwezigheid doet de hoedanigheid van ingezetene niet verloren gaan.

Als eigenaar van Ned. Indische schepen of vaartuigen kunnen mede worden toegelaten:

- a. Nederlandsche onderdanen buiten Ned. Indië gevestigd;
- b. Naamlooze vennootschappen, in Ned. Indië gevestigd, of in Nederland, dan wel in eene van de kolonien of bezittingen van het rijk buiten Ned. Indië gevestigd.

In elk geval moeten de eigenaren in Ned. Indië behoorlijk vertegenwoordigd, en moet de boekhouder van het schip of vaartuig in Ned. Indië gevestigd zijn. ⁽¹⁾

Art. 4. Schippers van schepen of vaartuigen, voorzien van Ned. Indische zeebrieven of jaarpassen, zijn gehouden, die ten allen tijde aan boord te hebben. Zij moeten die onverwijld vertoonen bij aankomst:

- a. In eene Ned. Indische haven, aan den havenmeester of, bij ontstentenis van dezen, aan den ter plaatse gevestigden Ned. Indischen ambtenaar;

(1) Aan vreemde oosterlingen kunnen zeebrieven worden uitgereikt ingeval zij slechts bewijzen kunnen *één* jaar op eene plaats te hebben gewoond, en alzoo ingezetene te zijn geweest. (Nutt. 1. G. S. 21 Januarij 1859 no. 134 B. B. no. 626).

6. In eene vreemde haven, waar een Ned. consul resideert, aan dezen.

Een en ander op verbeurte van eene boete van *één gulden* voor ieder last, waarop het schip gemeten is.

Tweede Afdeeling.

Van de Zeebrieven.

Art. 5. De zeebrieven worden verleend door de gouverneur-generaal in naam des konings, volgens formulier, achter dit reglement gevoegd, en geregistreerd ten kantore van den directeur der middelen en domeinen.

Art. 6. Verzoeken ter verkrijging van zeebrieven worden schriftelijk gerigt aan den gouverneur-generaal en ingezonden aan den directeur der middelen en domeinen door tusschenkomst der hoofden van gewestelijk bestuur, ter plaatse waar de schepen, voor welke zeebrieven worden aangevraagd, zich bevinden.

Art. 7. Bij verzoekschriften, om eenen eersten zeebrief moeten worden overgelegd:

a. voor schepen en vaartuigen, gebouwd binnen Ned. Indië, voor welke nog geene Ned. Indische zeebrieven zijn verleend of welke vertimmerd zijn:

- 1°. de acte van eigendom, vestiging, overgang, levering of opdracht van het schip of vaartuig;
- 2°. eene verklaring van het hoofd van gewestelijk bestuur van de plaats, waar het schip of vaartuig zich bevindt, dat de eigenaren van hetzelfde, volgens artikel 3 van dit reglement, tot het verkrijgen van eenen zeebrief kunnen worden toegelaten;
- 3°. de bijbrief of verklaring van den sloopstimmerman;
- 4°. een meetbrief, opgemaakt naar metingen binnen Ned. Indië, op openbaar gezag gedaan, vermeldende soort, grootte en inhoud van het schip of vaartuig in Ned. ellen, maat en lasten van twee zeetonnen iedere ton gelijk staande met duizend Ned. ponden,

vertegenwoordigd door anderhalfmaal den teerling van de Nederlandsche el;

5°. eene opgave van den naam van het schip of vaartuig;

6°. eene opgave van den naam van den schipper;

7°. eene verklaring van het hoofd van gewestelijk bestuur van de plaats, waar het schip of vaartuig zich bevindt, dat de schipper is inboorling des lands of ingezeten van Ned. Indië, met vermelding in het eerste geval van plaats en dag der geboorte zoo mogelijk, en in het laatste geval van de dagteekening der schriftelijke vergunning tot vestiging.

b. voor de schepen en vaartuigen, welke bereids gevaren hebben op Ned. Indische zeebrieven.

c. voor schepen en vaartuigen, voor welke reeds uit anderen hoofde de bevoegdheid tot het voeren der Ned. vlag verkregen was, al de stukken, gevorderd voor het geval a, met uitzondering van den bijlbrieff, bedoeld in no. 3.

d. voor andere schepen en vaartuigen:

1°. al de stukken, gevorderd voor de *b* en *c*;

2°. de betaalde rekening van het vendu-departement, ingeval de eigendom van het schip of vaartuig verkregen is bij openbare veiling binnen Ned. Indië, of het procesverbaal van waardering door deskundigen op den voet van § C van art. 2 der publicatie van 28 Maart 1854 (stsbl. no. 17);

3°. het bewijs dat de verschuldigde belasting over dezen koopschat of waardering voldaan is.

Art. 8. Slechts inboorlingen des lands, of zij, die verkregen hebben eene schriftelijke vergunning tot vestiging binnen Ned. Indië, mogen als schipper het bevel voeren over eenig schip of vaartuig, voor hetwelk een Ned. Indische zeebrief verleend is, op verbeurte van eene boete van *twee gulden* voor ieder last door de eigenaren, bij elke overtreding, onverminderd de intrekking van den zeebrief bij herhaling van dezelve.

Wanneer een schipper van een schip of vaartuig, voor

hetwelk een Ned. Indisch zeebrief verleend is, in eene vreemde haven sterft of zijnen bodem verlaat, blijft de zeebrief van kracht, doch voor niet langer dan:

- a. voor de voortzetting der reis;
- b. voor eene tusscheureis uit zoodanige vreemde haven, bijaldien de bestemming dier tusschenreis is eene haven *beoosten de Kaap de Goede Hoop* of eene *Ned. haven*;
- c. voor de terugreis naar eene der havens van Ned. Indië.

Art. 9. Bij het afgeven van een zeebrief moet de schipper van het schip of vaarttuig, waarvoor dezelve is verleend, op den kant van dezelve zijne handteekening stellen, gewaarmerkt door het hoofd van gewestelijk of plaatselijk bestuur, ter plaatse waar de zeebrief wordt uitgereikt.

Bij verandering van schipper moet daarvan aantekening worden gehouden op den zeebrief door de Ned. Indische autoriteit, ter plaatse waar die verandering geschiedt of waar het schip na die verandering het eerst binnen komt.

Elk optredend gezagvoerder stelt almede zijne handteekening op den zeebrief, in voege voorschreven.

Art. 10. De zeebrieven gelden voor den tijd van vier achtereenvolgende jaren na den dag der uitgifte, behoudens het bepaalde bij art. 14 van dit reglement.

Art. 11. Wanneer de tijd, voor welken zeebrieven verleend zijn, verstreken is, moeten nieuwe zeebrieven worden geligt.

Aanvragen daarvoor geschieden in voege, als is bepaald bij art. 6 van dit reglement, onder overlegging:

- 1°. van den vervallenen zeebrief;
- 2°. van eene voor het bestuur beëdigde verklaring, houdende aanwijzing van den eigenaar of de eigenaren, overeenkomstig art. 3 van dit reglement;
- 3°. van eene verklaring van het hoofd van gewestelijk bestuur, dat de schipper is ingezet en van Ned. Indië.

Art. 12. Eigenaars van schepen, voorzien van Ned.-Indische zeebrieven, zijn gehouden, de namen der schepen op den achterstevens derzelven te doen plaatsen; die namen mogen niet worden veranderd, ten ware voor het betrok-

ken schip een nieuwe zeebrief zij geligt, op verbeurte eener boete van *twee gulden* voor ieder last, waarop het schip is gemeten.

Art. 13. Alvorens binnen het gebied der Ned.-Indische regering een schip, voorzien van eenen Ned.-Indischen zeebrief, mag worden gesloopt, moet de zeebrief, voor hetzelfde verleend, zijn ingeleverd aan het hoofd van gewestelijk bestuur, ter plaatse, waar de slooping geschiedt, op verbeurte van eene boete, de som van *één duizend gulden* niet te bovengaande, te betalen door de eigenaren, aan wie de zeebrief verleend was.

Art. 14. De zeebrieven vervallen, wanneer:

- 1°. een schip geheel of gedeeltelijk van eigenaar verandert, hetzij ten gevolge van overeenkomst door overdracht of levering volgens de voorschriften der wet, hetzij ten gevolge van wettelijke erfopvolging of erfstelling bij uitersten wil door overschrijving;
- 2°. een schip door vertimmering of anderzins verandert in grootte of soort; en
- 3°. een eigenaar ophoudt de hoedanigheden te bezitten, voorgeschreven bij art. 3 van dit reglement.

Art. 15. Zeebrieven, waarvan de termijn, voor welken zij zijn afgegeven, gedurende eene reis verlopen is, houden op van kracht te zijn terstond na aankomst der schepen in eene Ned. Indische haven, waar een Europeesch Ned. Indisch ambtenaar gevestigd is, en moeten alsdan binnen acht dagen worden uitgeleverd aan het bestuur aldaar, op verbeurte van eene boete, de som van *één duizend gulden* niet te bovengaande. Van die inlevering zijn uitgezonderd de zeebrieven, welke overeenkomstig art. 11 van dit reglement moeten worden overgelegd bij aanvragen om eenen nieuwen zeebrief. De in dit artikel vastgestelde boete is verschuldigd door de eigenaren, zoo het schip binnenvalt in de haven, waar de boekhouder gevestigd is en anders door den schipper.

Art. 16. Bij slooping of bij overgang van eigendom buiten Ned. Indië of op plaatsen, waar geen Europeesch

Ned. Indisch ambtenaar gevestigd is, van schepen voorzien van Ned. Indische zeebrieven, gelijk mede in geval van verongelukking, wanneer de zeebrief mogt worden behouden of gered, zijn de schippers verplicht, de zeebrieven dadelijk door te snijden en onbruikbaar te maken en in dien staat bij de eerste gelegenheid op te zenden aan de naaste autoriteit, of bij hunne aankomst op eene plaats, waar zoodanige autoriteit gevestigd is, denzelven terstond aan het aldaar gevestigd bestuur te overhandigen.

Art. 17. Bij overgang van eigendom van schepen binnen Ned. Indië, op plaatsen, waar een Europeesch Ned. Indisch ambtenaar gevestigd is, moet daarvan worden kennis gegeven aan het bestuur, gevestigd ter plaatse, waar de verandering geschiedt, en wel in geval van eigendomsovergang onder levenden uiterlijk binnen drie etmalen, en binnen drie maanden bij eigendomsverandering ter zake des doods, een en ander op verbeurte eener boete, *vijf honderd gulden* niet te bovengaande.

Degenen, ten wiens behoefte de zeebrieven zijn verleend, of zij, die met de bereddering hunner zaken zijn belast, zijn ieder, voor zoo veel hun aangaat, verantwoordelijk voor het doen der hier bedoelde kennisgave en bijgevolg ook aansprakelijk voor de op verzuim daarvan gestelde boete.

Op verbeurte van eene gelijke boete zijn zij voorts gehouden aan het bestuur ter plaatse van hunne vestiging kennis te geven van eigendomsovergang of van slooping van schepen, voorzien van Ned. Indische zeebrieven, op plaatsen buiten Ned. Indië of, waar geen Europeesch Ned. Indisch bestuur gevestigd is, zoodra zij daarvan kennis bekomen.

Het gouvernement is bevoegd, telkens wanneer hetzelve daarvoor redenen mogt hebben, zich door het vorderen van eene opgave van de namen der eigenaren te overtuigen, dat geen eigendomsovergang van een schip waarvoor een zeebrief is afgegeven, heeft plaats gehad.

Art. 18. De hoofden van gewestelijk of plaatselijk be-

stuur, aan wie vervallen en onbruikbaar gemaakte zeebrieven worden ingeleverd, verleenen daarvoor aan belanghebbenden schriftelijke verklaringen houdende duidelijke omschrijving van het nummer en de dagteekening van den ingeleverden zeebrief en van het schip of vaartuig, waarvoor dezelve was uitgereikt. De ingeleverde zeebrieven worden vervolgens, door de hoofden van gewestelijk bestuur of door hunne tusschenkomst, opgezonden aan den directeur der middelen en domeinen en door dezen aan den gouverneur-generaal ter vernietiging aangeboden.

De hoofden van gewestelijk bestuur doen voorts aan dien directeur mededeeling van de bij hen ingekomen kennisgaven, bedoeld bij het voorgaand artikel.

Art. 19. Geene overschrijving van eigendom van schepen, voor welke Ned. Indische zeebrieven zijn verleend, mag geschieden zonder overlegging der bewijzen, bedoeld bij het voorgaand artikel, ten blijkke dat de overige zeebrieven zijn ingeleverd.

Art. 20. De directeur der middelen en domeinen te Batavia en elders de hoofden van gewestelijk bestuur zijn bevoegd, om, wanneer de stukken, volgens dit reglement gevorderd ter bekoming van zeebrieven, bij de daartoe bij hen ingediende verzoekschriften in orde zijn overgelegd, hangende de beslissing daarop van den gouverneur-generaal, ten behoeve van de schepen, voor welke aanvragen om zeebrieven worden gedaan, aftegeven certificaten voor bepaalde reizen naar eene of meer havens binnen Ned. Indië.

Deze certificaten zijn slechts geldig voor reizen naar de aangeduide plaatsen, doch kunnen daar door de hoofden van gewestelijk bestuur door nieuwe worden vervangen, zoolang de aangevraagde zeebrieven niet verkregen zijn, telkens evenwel voor bepaalde reizen binnen Ned. Indië, zullende op verbeurte eener boete, één duizend gulden niet te bovengaande, buiten nood geene andere havens mogen worden aangedaan, dan bij de certificaten zijn vermeld.

De hoofden van gewestelijk bestuur zenden de certificaten, welke zijn vervallen, hetzij door uitgifte van zeebrieven, hetzij door het verleenen van nieuwe certificaten, terug aan de autoriteiten, die dezelve hebben uitgereikt.

Derde Afdeling.

Van de Jaarpassen.

Art. 21. De jaarpassen worden verleend van wege den gouverneur-generaal door de hoofden van gewestelijk of plaatselijk bestuur, volgens formulier achter dit reglement gevoegd.

Art. 22. Verzoeken ter verkrijging van eenen eersten jaarpas worden schriftelijk gerigt aan de hoofden van gewestelijk bestuur, voor vaartuigen, metende vijf last en daar beneden, op ongezegeld papier. *)

Art. 23. Bij verzoekschriften ter verkrijging van eenen eersten jaarpas moeten worden overgelegd.

- 1°. de acte van eigendom of overschrijving van het vaartuig, voor hetwelk de jaarpas wordt gevraagd;
- 2°. eene verklaring van het hoofd van gewestelijk of plaatselijk bestuur, dat de eigenaren van het vaartuig in den zin van artikel 3 van dit reglement tot het verkrijgen van eenen jaarpas kunnen worden toegelaten;
- 3°. opgave der soort en benaming van het vaartuig;
- 4°. de meetbrief, opgemaakt naar metingen, op openbaar gezag gedaan, vermeldende de grootte in lasten van twee zeetonnen, overeenkomstig artikel 7 letter a 4° van dit reglement;
- 5°. opgave van den naam van den gezagvoerder, met eene verklaring van het hoofd van gewestelijk bestuur, dat hij is ingezeten van Ned. Indië;
- 6°. opgave van het getal opvarenden, der bewapening en amunitie.

---

*) De assistent resident van Boeleng beschouwd als hoofd van gewestelijke bestuur (stsbl. 1861 no. 47 en 48).

Art. 24. De jaarpassen vervallen met den laatsten December van elk jaar en houden na dien tijd op van kracht te zijn, terstond na aankomst van het vaartuig in eene Ned. Indische haven, waar een Europeesch Ned. Indisch ambtenaar gevestigd is, waar de vervallene jaarpassen alsdan moeten worden ingeleverd en tegen nieuwe verwisseld, op verbeurte eener boete, de som van *één honderd gulden* niet te boven gaande.

Geene nieuwe jaarpassen behoeven echter te worden geligt, alvorens de vaartuigen uitvaren.

De hoofden van gewestelijk of plaatselijk bestuur zenden de bij hen ingeleverde jaarpassen terug aan dengene, die ze verleend heeft.

Art. 25. Verzoeken om nieuwe jaarpassen ter vervanging van die, welke zijn vervallen, kunnen bij monde worden gedaan aan de hoofden van gewestelijk of plaatselijk bestuur, die echter daaraan geen gevolg geven, zoo lang de vervallen jaarpassen niet zijn ingeleverd, en voorts niet dan na overlegging van het bewijs, dat de eigenaren de hoedanigheden behouden hebben, omschreven bij artikel 3 van dit reglement.

Art. 26. De zeebrieven, volgens de thans bestaande bepalingen afgegeven, blijven van kracht gedurende vier jaren na den dag der afkondiging van dit reglement, behoudens het bepaalde bij artikel 14.

En opdat enz.

Model Jaarpas voor
 een op de Europeſche
 wijze getuigd vaartuig
 beneden 10 laſt.

IN NAAM VAN ZIJNE MAJESTEIT DEN KO-
 NING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN
 ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG
 VAN LUXEMBURG, *enz., enz., enz.*

*De gouverneur-generaal over Nederlandsch-Indië, enz., enz.,
 enz.*

Aan allen, die dezen zullen zien of hooren lezen, Salut!

Alzoo door _____, gezaghebber van het op de Euro-
 pesche wijze getuigde vaartuig genaamd _____ toebe-
 hoorende aan _____ wonende te _____
 vertoond is, dat hij zich is ernerende met de vaart en den
 handel in de Indische Zeeën, en verlangt met eenen Pas
 voorzien te zijn, ten einde ongehinderd van en naar alle
 plaatsen in deze wateren gelegen, met zijne inhebbende
 lading te varen.

Zoo is het, dat hem is verleend deze Pas, ten einde hij
 met zijn boven vermeld vaartuig, groot _____
 bemand met _____ manschappen, en gewa-
 pend met _____ zijnen handel zou kunnen voort-
 zetten; met verzoek aan de vorsten en overheden der plaat-
 sen, werwaarts hij zich mogt begeven, alsmede aan de be-
 velhebbers der oorlogs- en andere vaartuigen welke bij
 mogt ontmoeten, denzelven gezaghebber als ingezeten

van Ned. Indië, met zijn vaartuig te willen laten ongehinderd heen- en weder varen, hetwelk het Ned. Indisch gouvernement genegen is te vergelden.

Van wege den gouverneur-generaal,
Geregistreerd ten kantore van *Gegeven onder de handteekening en het zegel van den*
De Secretaris, te den 18

NB. Indien de Eigendom van het Vaartuig wordt veranderd binnen het jaar van de uitreiking van dezen Pas, blijft dezelve nogtans goed voor gemeld tijdvak, moettende slechts de naam van den nieuwen Eigenaar, in dat geval, op den Pas worden aangeteekend.

Behoort bij het Reglement op de zeebrieven en jaarpassen in Ned. Indië, vastgesteld bij de ordonnancie van den gouverneur-generaal van Ned. Indië, van 15 December 1858 (stsbl. no. 134).

Mij bekend

De algemeene secretaris,

A. LOUDON.

De gezagvoerder van het in deze vermeld Inlandsch vaartuig, varende onder Ned. vlag, is gehouden, om wanneer hij van eene vreemde haven in den Indischen Archipel gelegen, naar eene Ned. Indische haven uitklaart, alsdan dezen jaarpas door de autoriteit der vreemde plaats, te doen viseren, dan wel zich te voorzien van eene behoorlijk door die autoriteit geteekende uitklaring, met vermelding onder welke vlag hij is uitgeklaard; zullende, bij gebreke hiervan, gezegd vaartuig, bij aankomst in eene Ned. Indische haven, beschouwd worden als varende onder vreemde vlag, en mitsdien onderhevig zijn, aan de betaling der hoogere regten, voor vreemde schepen vastgesteld 1).

1) Deze aantekening is bij den *Model Jaarpas* (stsbl. 1858 no. 134) in de Maleische taal met Maleisch en ook met Romeinsch karakter opgenomen.

Model Zeebrief.

VAN WEGE EN IN NAAM DES KONINGS.

De gouverneur-generaal over Nederlandsch-Indië.

Aan allen, die dezen zullen zien of hooren lezen, Salut!

Alzoo genoegzaam gebleken is, dat
 genaamd , thans gevoerd wordende door
 groot last, hebbende
 dek en masten, lang
 zijnde ellen, palmen,
 duimen, breed ellen, palmen,
 duimen, en diep ellen,
 palmen, duimen, behoort aan ingezetenen van
 Ned. Indië; en willende den eigenaar gaarne in zijne
 regtvaardige zaak gevorderd zien, zoo wordt aan denzel-
 ven deze zeebrief verleend. Alle vorsten en magthebben-
 den worden verzocht, dit schip als Ned. eigendom te wil-
 len erkennen, en aan den gezaghebber alle hulp te ver-
 leenen, al hetwelk het Ned. Indisch gouvernement gene-
 gen is te vergelden.

De zeebrieven en jaarpassen door den Sultan van Linga, Riouw en onderhoorigheden en door dien van Siak, Sri Indrapoera en onderhoorigheden, in overeenstemming met den resident van Riouw of diens vervanger te verleenen, zullen moeten worden ingerigt naar volgens de modellen. te vinden in stsbl. 1859 no. 104.

Modellen voor zeebrieven en jaarpassen door den Sultan van Koetei te geven, te vinden in stsbl. 1865 no. 87.

De regenten Bonerate en Kalaoe zijn bevoegd verklaard tot het afgeven van passen aan de door te huis behoorende prauwen (stsbl. 1863 no. 75.

De zeebrieven en jaarpassen daar de vorsten ter Oostkust van Borneo aftegeven, moeten zijn ingerigt naar model stsbl. 1865 no. 87. (stsbl. 1868 no. 49).

Gegeven onder deszelfs handteekening en zegel, te
, den des jaars achttienhonderd

Geregistreerd ten kantore van de
 directie der middelen en domeinen.

Eigenaar Bij mij

Ter ordonnancie van den gou-
 verneur-generaal:

De algemeene secretaris,

(Handteekening van den schipper).

NB. Van verandering van schipper No. . . . .
 moet op dezen Zeebrief naauwkeurige
 aantekening gehouden worden, geau-
 tentiseerd door de plaatselijke autoriteit,
 alwaar de verwisseling voorvalt. Fo. . . . .

Behoort bij het Reglement op de zeebrieven en jaar-
 passen in Ned. Indië, vastgesteld bij de ordonnancie van
 den gouverneur-generaal van Ned. Indië, van 15 Decem-
 ber 1858 (stsbl. no. 134).

Mij bekend:

De algemeene secretaris,

A. LOUDON.

---

*Model Jaarpas voor
een op de Inlandsche
wijze getuigd vaartuig.*

IN NAAM VAN ZIJNE MAJESTEIT DEN KO-
NING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN
ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG
VAN LUXEBURG, enz., enz., enz..

*De gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië, enz., enz., enz.
Aan allen, die dezen zullen zien of hooren lezen, Salut!*

Alzoo door _____, gezaghebber van het Inlandsch ge-
tuigde vaartuig genaamd _____ toebehoor-
rende aan _____ wonende te
vertoond is, dat hij zich is ernerende met de vaart en den
handel in de Indische zeeën, en verlangt met eenen Pas
voorzien te zijn, ten einde ongehinderd van en naar alle
plaatsen in deze wateren gelegen, met zijne inhebbende
lading te varen.

Zoo is het, dat hem is verleend deze Pas, ten einde hij
met zijn boven vermeld vaartuig, groot
bemand met _____ manschappen, en gewapend
met _____ zijnen handel zou kunnen voortzet-
ten; met verzoek aan de Vorsten en Overheden der plaat-
sen, werwaarts hij zich mogt begeven, alsmede aan de
bevelhebbers der oorlogs- en andere vaartuigen, welke
hij mogt ontmoeten, denzelven gezaghebber als ingezeten
van Ned. Indië, met zijn vaartuig te willen laten onge-
hinderd heen- en weder varen, hetwelk het Ned. Indisch
gouvernement genegen is te vergelden.

Van wege den gouverneur-generaal,
Geregistreerd ten kantore van _____ Gegeven onder de hand-
teekening en het zegel van den
De Secretaris, _____ te _____ den 18

NB. Indien de Eigendom van het Vaartuig wordt veranderd binnen het jaar van de uitreiking van dezen Pas, blijft dezelve nochtans goed voor gemeld tijdvak, moeten de slechts de naam van den nieuwen eigenaar, in dat geval, op den Pas worden aangeteekend.

Behoort bij het Reglement op de zeebrieven en jaarpas-
sen in Ned. Indië, vastgesteld bij de ordonnantie van den
gouverneur-generaal van Ned. Indië, van 15 December
1858 (stsbl. no. 134).

Mij bekend:

De algemeene secretaris,

A. LOUDON.

De gezagvoerder van het in deze vermeld Inlandsch vaar-
tuig, varende onder Ned. vlag, is gehouden, om wanneer
hij van eene vreemde haven in den Indischen archipel
gelegen, naar eene Ned. Indische haven uitklaart, alsdan
dezen jaarpas door de autoriteit der vreemde plaats, te
doen viseren, dan wel zich te voorzien van eene behoorlijk
door die autoriteit geteekende uitklaring, met vermelding
onder welke vlag hij is uitgeklaard; zullende, bij gebreke
hiervan, gezegd vaartuig bij aankomst in eene Ned. Indi-
sche haven, beschouwd worden als varende onder vreemde
vlag, en mitsdien onderhevig zijn aan de betaling der
hoogere regten, voor vreemde schepen vastgesteld *).

*Bepaling der scheepsruimte bij reizen in Indië, voor militaire
en troepenpaarden.*

(stsbl. 1847 no. 46).

Besluit van den minister van staat gouverneur-generaal
van Ned. Indië, van 7 October 1847 no. 2; 1)

Gelezen, enz.

*) Zie de noot op blz. 187 hier voren.

1) Ter aanvulling van de daarentrent bestaande verordeningen is bij
stsbl. 1852 no. 19 bepaald: dat het besluit van 7 October 1847 no. 2
(stsbl. no. 46) vaststellende de ruimte tusschendecks voor troepen en banne-
lingen, niet verhindert het vervoer van troepen en bannelingen op het dek
der schepen, wanneer het traject kort is en het noodige gedaan wordt ter ver-
schaffing van behoorlikeruimtetot ligging en beschutting voor zon en regen.

De raad van Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. Ten vervolge van het besluit van 8 April 1842 no. 11 (stsbl. no. 12), en met ampliatio van het tarief no. 7 van het algemeen reglement van administratie der landmagt, te bepalen:

- a. Dat bij vervoer over zee van militairen, beneden den rang van adjudant-onderofficier, en van hunne vrouwen en kinderen, het verblijf tusschendecks de volgende ruimte zal moeten hebben:

Voor eenen europeaan of daarmede gelijk staande, eene lengte van *zes*, bij eene breedte van *twee* voet.

Voor eenen inlander of eene inlandsche vrouw, eene lengte van *vijf en een half*, bij eene breedte van *ander half* voet.

Voor een kind eene lengte van *vier*, bij eene breedte van *een en een kwart* voet.

Alles rijnlandsche maat en gerekend dat het tusschendecks gemeten tot aan de onderzijde der balken, minstens *vijf* voet rijnlandsch hoog is; zullende, indien die hoogte minder dan vijf voet bedraagt, de voorschreven lengte en breedte evenredig vermeerderd worden.

- b. Dat op gelijke wijze de ruimte voor de ingescheepte paarden zal bedragen, zeven voet in de lengte en *twee en een halve* voet in de breedte.

Ten tweede. Alverder te bepalen, dat de voorschriften, vervat in artikel 1 § a, voor zoo veel betrekkelijk, van toepassing zullen zijn, op de over zee vervoerd wordende inlandsche gevangenen en gecondemneerden.

